

විගණකාධිපති

වාර්ෂික වාර්තාව

2020

ජාතික විගණන කාර්යාලය

ජාතික විගණන ආයතනයේ නිල ලාංඡනය

මෙම නිල ලාංඡනය සඳහා භාවිතා කළ සංකේතවලින් පහත සඳහන් අර්ථයන් පිළිබිඹු කෙරේ.

- ලාංඡනය ඉහළින්ම දක්වා ඇති සිංහයා මගින් ශ්‍රී ලංකාව නිරූපනය කෙරේ.
- එහි මැද ඇති තරාදිය මගින් ස්වාධීනත්වය හා අපක්ෂපාතීත්වය පිළිබිඹු කෙරේ.
- එය වටා ඇති ඔලිව් ඉති ද්විත්වය මගින් සාමය හා සෞභාග්‍යය පිළිබිඹු කෙරේ.
- එය වටා ඇති පලා පෙති රටාව මගින් ජාතික සංස්කෘතිය නිරූපනය කෙරේ.

අපේ දැක්ම

රාජ්‍ය ගණන්දීමේ වගකීම සහ යහපාලනය පෙර දැරි කර ගත් රාජ්‍ය අංශයේ මඟ පෙන්වන්නා වීම.

අපේ මෙහෙවර

තිරසාර සංවර්ධනයක් උදෙසා මනා මූල්‍ය කළමනාකරණ සහ රාජ්‍ය සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස උපයෝජනය කිරීම තහවුරු කරනු වස්, විගණනය මෙහෙයවීම මගින් යහපාලනය සහ රාජ්‍ය ගණන්දීමේ වගකීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

අපගේ අරමුණු

1. සම්පත්වල භාරකාරීත්වය පවරනු ලබන ආයතනවල කළමනාකරණයන් හා ඔවුන් හා පවරන ලද ගණන්දීමේ වගකීම ඉටුකර තිබේද යන්න ස්වාධීන පරීක්ෂණයක් සිදුකිරීම සහ පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කිරීම.
2. රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව සහ පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව යන නමින් හඳුන්වන පාර්ලිමේන්තුවේ අධීක්ෂණ කාරක සභා දෙක රාජ්‍ය ආයතනවල සිදුකරන කාර්යසාධනය පරීක්ෂා කිරීමට සහාය වීම.
3. විගණන ආයතනවලට ඔවුන්ගේ ගිණුම් කටයුතුභාවය වර්ධනය කර ගැනීමට කළමනාකරණ වාර්තා නිකුත් කිරීම මගින් නිර්දේශ සිදුකර සහාය වීම.

අපේ වටිනාකම්

විශිෂ්ඨත්වය
නවෝත්පාදනය
නායකත්වය

විගණකාධිපති සටහන

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 148 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව පාර්ලිමේන්තුව සතුවන රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂමව පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධව ස්වාධීන පරීක්ෂණයන් පැවැත්වීම හා එය පාර්ලිමේන්තුව වෙත වාර්තා කිරීම පිළිබඳව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව විගණකාධිපතිවරයා වෙත පැවරී ඇති ප්‍රධානතම කාර්යය වේ. එම කර්තව්‍යය ඉටුකිරීම සම්බන්ධව 2020 මුදල් වර්ෂය සඳහා වූ මාගේ වාර්තාව සතුවින් ඉදිරිපත් කරමි. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන මෙම වාර්ෂික වාර්තාව, හත්වෙනි කාණ්ඩය වශයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන අතර, අනෙකුත් වාර්තා පහත සඳහන් කාණ්ඩ නවය යටතේ වෙන වෙනම සභාගත කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.

- පළමුවන කාණ්ඩය - අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු
- දෙවන කාණ්ඩය - රාජ්‍ය සංස්ථා, අධිකාරි, මණ්ඩල හා ව්‍යවස්ථාපිත අරමුදල්
- තුන්වන කාණ්ඩය - ව්‍යවස්ථාපිත නොවන අරමුදල්
- හතරවන කාණ්ඩය - විදේශ ආධාර ව්‍යාපෘති
- පස්වන කාණ්ඩය - පළාත් සභා
- හයවන කාණ්ඩය - පළාත් පාලන ආයතන
- අටවන කාණ්ඩය - කාර්යසාධන හා පාරිසරික විගණන පැවරුම්
- නවවන කාණ්ඩය - රාජ්‍ය සමාගම්
- දහවන කාණ්ඩය - විශේෂ විගණන පැවරුම්

විගණන සේවා කොමිෂන් සභාවේ බලතල, කාර්යය හා කර්තව්‍යය පිළිබඳ විධිවිධාන සැලැස්වීම සඳහාද, ජාතික විගණන කාර්යාලය සහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය විගණන සේවය පිහිටුවීම සඳහා ද, ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට අනුෂාංගික කරුණු සඳහා ද විධිවිධාන සැලැස්වීම පිණිස 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතින් අපේක්ෂා කර තිබුණි. ජාතික විගණන පනත 2018 අගෝස්තු 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක කර තිබුණත්, ජාතික විගණන කාර්යාලයේ කාර්යභාරයන් ඉටුකිරීමට අත්‍යවශ්‍ය වූ විගණන කාර්ය මණ්ඩලයට අදාළ රාජ්‍ය විගණන සේවා ව්‍යවස්ථාව මේ වන තෙක් ස්ථාපිත කරගැනීමට නොහැකි වී ඇත. විගණන කාර්යයන් ඉටුකරගැනීමට එය බාධාකාරී වී ඇති අතර කාර්ය මණ්ඩලයට උසස්වීම් ලබාගැනීමට පැවති අවස්ථා සීමා වී ඇත. විගණකාධිපති සභාපතිත්වය දරන විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 20 වන සංශෝධනය තුළින් අහෝසිවීම තුළ විගණකාධිපතිවරයා එතෙක් බුක්තිවිඳි නම කාර්ය මණ්ඩලයේ පත්කිරීම්, උසස්කිරීම්, ස්ථාන මාරු කිරීම් හා විනය පාලනය ඔහුගෙන් ඉවත් වේ. රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත එම බලතල පැවරීම තුළ හා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවට එම බලතල විගණකාධිපතිවරයාට පැවරීමට ඇති නීතිමය බාධාව තුළ විගණකාධිපතිගේ ස්වාධීන විගණන ක්‍රියාවලියට බාධා පැමිණ ඇත. මෙම තත්ත්වය ඉදිරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයකදී සලකා බැලීම සුදුසුයැයි මම යෝජනා කරමි.

කොවිඩ් 19 වසංගතය හේතුවෙන් 2020 වර්ෂය තුළදී මාගේ කාර්යභාරය ඉටුකිරීමේදී විවිධ බාධකයන් පසුකිරීමට සිදුවූ අතර, එම අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන් තුළ වුවත් මාගේ කාර්ය මණ්ඩලයේ දැඩි කැපකිරීම් හේතුවෙන් විගණන කාර්යභාරයන් නියමිත කාලසීමාවන් තුළ අවසන් කර නියමිත වාර්තා ඉලක්කගත කාලපරිච්ඡේදයන් තුළදී ඉදිරිපත්කිරීමට උපරිම වශයෙන් කටයුතු කරන ලදී. ජාතික

විගණන කාර්යාලයේ වැදගත් කාර්යභාරය සැලකිල්ලට ගැනීම මෙන්ම රාජ්‍ය අංශය මුහුණදෙන ප්‍රධාන ගැටලු හොඳින් අවබෝධ කරගැනීම සහතික කිරීමට හැකිවන පරිදි ජාතික විගණන කාර්යාලය මුල්පිරීම් රාශියක් ක්‍රියාවට නැංවීමට අපේක්ෂා කරමි. විගණන වාර්තා කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව බෙදාහැරීම උදෙසා කාර්යාලයේ ක්‍රියාකාරීත්වය අඛණ්ඩව වර්ධනය කිරීමට හා සමාලෝචනය කිරීමට ජාතික විගණන කාර්යාලය බැඳී සිටී. අවසානයේදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ලබා දී තිබුණු විගණන ස්වාධීනත්වය කාර්යාලයේ ඵලදායීතාවයේ ප්‍රධාන සාධකය ලෙස ඉතා පැහැදිලි ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ රාජකාරියට කැපවූ කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ කටයුතු කිරීමට ලැබීම මා ලද ගෞරවයක් වන අතර ඔවුන්ගේ රාජකාරී කටයුතු කාර්යක්ෂමව ඉටුකිරීමට ඔවුන් දක්වන කැපවීම සම්බන්ධයෙන් මම ඔවුන්ට ස්තූතිවන්ත වෙමි. රාජ්‍ය ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවේ හා පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාවේ සභාපතිතුමන්ලා සහ සාමාජිකයන් පොදු වෘත්තියේ යෙදෙන සභාය විගණනයන් සිදුකළ වරලත් ගණකාධිකාරීවරුන්ගෙන් සමන්විත ආයතන, ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය, විගණන ආයතන, ජනාධිපති ලේකම් ඇතුළු එම කාර්ය මණ්ඩලය, මුදල් අමාත්‍යාංශ ලේකම් ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලය, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව, ජාතික වැටුප් කොමිෂන් සභාව, නීතිපතිවරයා හා පරිපාලන කටයුතුවලදී සභාය වූ අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන, කාර්යාලයේ භෞතික හා මානව සම්පත් සංවර්ධනයට දායක වූ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සමායතනයේ සහ යුරෝපා හවුලේ සහයෝගීතාවයට ස්තූති කිරීමට ද මම මෙම අවස්ථාව යොදාගනිමි.

මෙම අභියෝගාත්මක කාලපරිච්ඡේදය තුළ පොදු මහජනතාවගේ හා පාර්ලිමේන්තුවේ අවධානයෙන් ඉටුකරලීම උදෙසා දැඩි කැපවීමෙන් යුතුව මම ඉදිරියටත් කටයුතු කරමි.

ඩබ්ලිව්.පී.සී. වික්‍රමරත්න
විගණකාධිපති

2021 ඔක්තෝබර් ෧෫ දින

පටුන

	පිටුව		පිටුව
අපගේ සංවිධානය	01	විදුලිබලය	259
නිත්‍යනුකූල ඉටු කිරීම	04	බලශක්තිය	267
අපගේ සංවිධාන සටහන	12	වාරිමාර්ග	275
කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව	17	ජලසම්පාදනය	283
සුදුසුකම්ලත් විගණකවරුන් සේවයේ යොදවා ගැනීම	19	අධ්‍යාපනය	293
		උසස් අධ්‍යාපනය	303
පාර්ලිමේන්තුවට සහායවීම	20	නිපුණතා සංවර්ධනය, වෘත්තීය	311
විගණකාධිපති විසින් පනවනු ලද අධිභාර	22	අධ්‍යාපනය, තාක්ෂණය හා නව නිපැයුම්	
ජාතික විගණන කාර්යාලය වෙත ලැබී තිබුණු මහජන නියෝජන	23	බුද්ධගාසන, ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතු	319
විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරනු ලබන කාර්යසාධන හා පරිසර විගණනය	25	කම්කරු අංශය	325
		සෞඛ්‍යය	333
		තරුණ කටයුතු හා ක්‍රීඩා	355
විමර්ශන විගණනය කටයුතු	47	විදේශ කටයුතු	363
ජාතික විගණන කාර්යාලයේ 2020 වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන	57	විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධනය	369
		ගුවන් සේවා සහ අපනයන කළාප සංවර්ධන	377
2020 වර්ෂයේදී ප්‍රසිද්ධ කළ විශේෂ විගණන වාර්තා	65	සංචාරක කටයුතු	385
		වෙළඳ කටයුතු	393
ඒකාබද්ධ අරමුදල	91	කාන්තා හා ළමා කටයුතු	399
රාජ්‍ය ව්‍යවසාය	109	සංවර්ධනය	405
පළාත් පාලනය	119	ජනමාධ්‍යය	
විදේශාධාර ව්‍යාපෘති	131	පරිසරය	413
බැංකුකරණය	137	වනජීවී හා වන සංරක්ෂණය	421
ජාතික ආරක්ෂාව	157	පළාත් සභා පිළිබඳ හැඳින්වීම	427
		බස්නාහිර පළාත් සභාව	431
බන්ධනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණ හා සිරකරුවන් පුනරුත්ථාපනය	165	මධ්‍යම පළාත් සභාව	435
භාණ්ඩාගාර කටයුතු	171	දකුණු පළාත් සභාව	441
කෘෂිකර්මය	187	උතුරු පළාත් සභාව	445
ධීවර හා ජලජ සම්පත් සංවර්ධනය	199	නැගෙනහිර පළාත් සභාව	447
කර්මාන්ත අංශය	207	උතුරු මැද පළාත් සභාව	449
ඉඩම් කටයුතු	217	වයඹ පළාත් සභාව	459
ප්‍රවාහනය	225	සබරගමුව පළාත් සභාව	463
වරාය හා නාවික කටයුතු	239	ඌව පළාත් සභාව	467
මහාමාර්ග	251		

අපගේ ඉතිහාසය

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ ආරම්භය බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේ මුල් කාල සීමාව තරම් ඇතට දිවේ. 1776 වර්ෂයේදී බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් දිවයින අත්පත් කර ගැනීමෙන් වසර 3 කට පසුව එනම්, 1779 වර්ෂයේදී සිසිල් ස්මිත් නමින් ගණකාධිකාරීවරයෙකු හා විගණකාධිපතිවරයෙකු සිටි බව පැරණි ලිපිවල සඳහන්ව ඇත. එතැන් පටන් විගණකාධිපතිවරු 40 දෙනෙකු යටතේ ස්වාධීන ආයතනයක් ලෙස විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක වී තිබුණු අතර වර්තමානයේදී එය ජාතික විගණන කාර්යාලය වශයෙන් තවදුරටත් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වේ.

විගණන සම්බන්ධව අපේ අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 වන ව්‍යවස්ථාවෙන් රාජ්‍ය අංශයේ ආයතනවල ගිණුම් විගණනය කිරීමට විගණකාධිපතිවරයාට අධිකාර බලය මූලික වශයෙන් ලැබී ඇති අතර විසිවන වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් සහ 2018 අගෝස්තු 01 දින සිට 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධානවලින් වඩා පුළුල් වී ඇත.

“විගණකාධිපතිවරයා විසින් ආණ්ඩුවේ සියලු දෙපාර්තමේන්තු, ජනාධිපතිවරයාගේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය, අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය, අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය, 44 වන හෝ 45 ව්‍යවස්ථා යටතේ පත් කරන ලද අමාත්‍යවරයන්ගේ කාර්යාල, අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව, පාර්ලිමේන්තු සභාව, 41 (අ) ව්‍යවස්ථාවේ I උපලේඛනයේ සඳහන් කොමිෂන් සභා, පළාත් රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභා, පරිපාලන කටයුතු පිළිබඳ

පාර්ලිමේන්තු කොමසාරිස්වරයා, පාර්ලිමේන්තුවේ මහ ලේකම්වරයා, පළාත් පාලන ආයතන, රාජ්‍ය සංස්ථා, යම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ රජය වෙත පවරනු ලැබ ඇති වෙළඳ ව්‍යාපාර, වෙනත් ව්‍යාපාර සහ 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති හෝ ලියාපදිංචි වී ඇති බවට සලකනු ලබන සහ ස්වකීය කොටස්වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රතිශතයක් රජය හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් හෝ විසින් දරනු ලබන සමාගම්ද ඒවායේ ගිණුම්ද ඇතුළුව විගණනය කරනු ලැබිය යුත්තේය.”

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් විගණකාධිපති වෙත පවරා ඇති එම බලය පහත සඳහන් අණපනත්වල තවදුරටත් සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත.

- රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳ විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යභාරය නිශ්චිතව දැක්වීම සඳහාද, ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට අනුෂංගික කරුණු සඳහා විධිවිධාන සලසන 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත
- රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ II කොටස
- පළාත් සභා සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන 1987 අංක 42 දරන පළාත් සභා පනතේ 23 වගන්තිය
- මහ නගර සභා සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන මහ නගර සභා ආඥාපනතේ (252 අධිකාරය) 219 වගන්තිය.
- නගර සභා සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන නගර සභා ආඥාපනතේ (255 අධිකාරය) 181 වගන්තිය.
- ප්‍රාදේශීය සභා සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රදේශීය සභා පනතේ 172 වගන්තිය.
- ගොවිජන සංවර්ධන සභා සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන 2000 අංක 46 දරන

ගොවිජන සංවර්ධන සභා පනතේ 58 වගන්තිය.

- ක්‍රීඩා සංගම් සඳහා විගණන විධිවිධාන සලසන 1993 අංක 47 දරන ක්‍රීඩා සංගම් පනතේ 9 වගන්තිය.

පාර්ලිමේන්තුව විසින් අවශ්‍යතාවයක් ලෙස සම්මත කරන ලද මොනසම් හෝ නීතියකින් සඳහන් කරන කවර හෝ වෙනත් රාජකාරි ඉටුකිරීම විගණකාධිපතිවරයා විසින් කළ යුතු බවට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ප්‍රතිපාදන සලසා ඇත. විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යය හා කර්තව්‍ය ඉටුකිරීමේදී හා පැවරීමේදී ඔහුගේ රාජකාරියට සහායවීමට සුදුසුකම්ලත් විගණකවරුන්ගේ සේවය ලබාගැනීමට විගණකාධිපතිවරයාට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් බලය දී ඇත. තවද විගණනයට අදාළ වන තාක්ෂණ, වෘත්තීය හා විද්‍යාත්මක ගැටළු නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා විශේෂඥ සහාය ලබාගැනීමට අවශ්‍ය විධිවිධානද එමගින් සලසා තිබේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(5) ව්‍යවස්ථාවෙන් විගණකාධිපතිවරයා ඔහුගේ රාජකාරි කටයුතු සිදුකිරීමේදී හා පැවරීමේදී සියලු පොත්පත් හා වාර්තා පරීක්ෂා කිරීම විගණන ආයතනවල හෝ රාජ්‍ය ආයතනවල ගබඩා හා වෙනත් දේපලවලට පිවිස විගණනයන් සිදුකිරීම හා අවශ්‍ය විය හැකි තොරතුරු හා කරුණු පැහැදිලි කිරීම ලබාගැනීමට විධිවිධාන සලසා ඇත.

අපගේ සේවා ග්‍රාහකයෝ

ඉහතින් දක්වා ඇති ආකාරයට විගණකාධිපතිවරයාගේ විෂය පථය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන්ම නිර්වචනය කර ඇති අතර තවදුරටත් එය විසිවන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් සමාගම් ද ඇතුළත් කරමින් ව්‍යාප්ත කර තිබේ. වර්තමානයේදී අපගේ සේවලාභී පදනම පහත සඳහන් පරිදි වේ.

සේවලාභියා	ආයතන ගණන
අමාත්‍යාංශ	28
රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ	40
දෙපාර්තමේන්තු	98
දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය	25
සංස්ථා	214
රාජ්‍ය සමාගම් (විසිවන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් විගණකාධිපතිවරයාගේ විෂය පථයට යටත් කර ඇති)	125
රාජ්‍ය බැංකු	08
ව්‍යවස්ථාපිත හා අනෙකුත් අරමුදල්	65
විදේශ අරමුදල් සම්පාදිත ව්‍යාපෘති	124
අනෙකුත් ස්වාධීන ආයතන	21
පළාත් සභා	09
පළාත් පාලන ආයතන	341
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන	562
ක්‍රීඩා සංගම්	68
පළාත් සභාවල අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු හා විශේෂ වියදම් ඒකක	270
පළාත් සභා ප්‍රඥප්ති යටතේ පිහිටුවන ලද ආයතන	64
එකතුව	2,062

අපගේ විෂය පථය

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ I කොටසේ 3 වන වගන්තියේ සිට 5 වන වගන්තිය දක්වා වගන්තිවලින් විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරනු ලබන විගණනවල විෂය පථය සඳහන් කර ඇත. ඒ අනුව,

- විගණකාධිපතිවරයා විසින්
  - ඒකාබද්ධ අරමුදල වෙත ලැබෙන සියළුම ආදායම් සහ ඒකාබද්ධ අරමුදලෙන් වන සියළු වියදම් විගණනය කරනු ලැබිය යුතුය.
  - විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයන්හි ගිණුම්වල වියජුභූමි කරනු ලැබ ඇති බවට පෙන්වුම් කරනු ලබන මුදල්, ඒවා අදාළ කරගෙන ඇත්තා වූ හෝ අයකරගෙන ඇත්තා වූ සේවා හෝ කාර්ය සඳහා නිත්‍යානුකූලව ලබාගෙන සහ අදාළ කර ගෙන තිබේ ද යන්න පිළිබඳ විමසා දැනගත යුතුය.
  - වියදම්, ඒවා පාලනය කරනු ලබන අධිකාරයට අනුකූල වන්නේ ද යන්න පිළිබඳ තීරණය කළ යුතු ය; සහ
  - එක් එක් විගණනයේ දී, ආදායම්, වියදම්, ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් පිළිබඳව පරීක්ෂා කරනු ලැබිය යුතුය.
- විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරන ලද විගණනයක විෂය පථයට විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයන්හි ගිණුම්, මූල්‍යයන්, මූල්‍ය තත්ත්වය සහ රාජ්‍ය මූල්‍යවල සහ දේපළ විවක්ෂණ කළමනාකරණය පරීක්ෂා කිරීම ඇතුළත් වන්නේය.
- විගණකාධිපතිවරයා මේ පනතේ විධිවිධාන ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පාර්ලිමේන්තුවට වගකිව යුතුය.

- 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 3 වන වගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයට අදාළ ඕනෑම කාරණයක් පිළිබඳව, එම කරුණු සනාථ කිරීමට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි සහිතව මහජනතාව අතරින් යම් අයෙකු විගණකාධිපතිවරයාට ලිඛිතව දැනුවත් කර ඇත්නම්, එම කරුණු විගණකාධිපතිවරයා විසින් පරීක්ෂා කළ හැකි අතර, ඒ පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළ යුතුය.

විගණකාධිපති විසින් ඔහුගේ අභිමතය පරිදි විගණන විෂය පථය තීරණය කරනු ලබන අතර මේ සම්බන්ධයෙන් 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 5 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව කටයුතු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව

- විගණන පනතේ 29 වන වගන්තිය යටතේ පිහිටුවන ලද ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් භාරගනු ලබන විගණන සඳහා, 1995 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් හා විගණන ප්‍රමිති පනත යටතේ පිහිටුවන ලද විගණන ප්‍රමිති කමිටුව විසින් තීරණය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන් අදාළ විය යුතුය.
- කාර්යසාධන විගණන, පාරිසරික විගණන, තාක්ෂණික විගණන සහ වෙනත් යම් විශේෂ විගණන සඳහා ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවල කිසිදු විගණන ප්‍රමිතියක් නිශ්චිතව සඳහන් කර නොමැති අවස්ථාවක දී, එම විගණන සම්බන්ධයෙන් අදාළ විය යුතු බවට උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර සංවිධානය මගින් තීරණය කරන ලද උත්තරීතර විගණන ආයතන සඳහා වන ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිවල ප්‍රතිපාදන, දේශීය අවශ්‍යතාවලට සරිලන පරිදි වූ සංශෝධන සහිතව අදාළ විය යුතු වන පරිදි ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන

නියමයක් මගින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකිය.

- පාර්ලිමේන්තුවේ රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව (COPA) සහ පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව (COPE) විසින් විගණකාධිපති වෙත මහ පෙන්වනු ලබයි.

අපගේ ස්වාධීනත්වය

විගණකාධිපතිවරයාගේ ස්වාධීනත්වය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන්ම පුළුල් වශයෙන් සහතික කර ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයන් හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත මගින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයක ස්වාධීනත්වය සඳහා පදනම් වූ උත්තරීතර විගණන ආයතන පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ මූලික මූලධර්මයන් සමඟ අනුගතවීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 153 ව්‍යවස්ථාව අනුව,

- විගණකාධිපතිවරයෙක් වන්නේය. විගණකාධිපතිවරයා සුදුසුකම්ලත් විගණකවරයෙකු විය යුතු අතර 41 අ වන ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානවලට යටත්ව ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලබන්නේය. විගණකාධිපතිවරයා යථා පැවත්මෙන් සිටින තාක් ස්වකීය දුරන්තේය.

අයහපත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වය හෝ ආබාධිත තත්ත්වය මත හෝ ජනාධිපතිවරයා පාර්ලිමේන්තුව ඇමතීමත් යන තත්ත්වයන්හීදී පමණක් ජනාධිපතිවරයා විසින් විගණකාධිපතිවරයා දුරයෙන් ඉවත් කරනු ලබයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 153 ව්‍යවස්ථාවේ තවදුරටත් දැක්වෙන පරිදි විගණකාධිපතිවරයාගේ වැටුප පාර්ලිමේන්තුව විසින් නිශ්චය කරන අතර, එසේ නිශ්චය කරන ලද වැටුප ඒකාබද්ධ

අරමුදලට වැය බරක් වන අතර ඔහුගේ දුර කාලය තුළ එය අඩු නොකළ යුතුය.

විගණකාධිපති කිසිදු අමාත්‍යවරයෙකුගේ හෝ රජයේ නිලධාරියෙකුගේ අධිකෘතිය යටතට නොගැනේ.

නීත්‍යානුකූල ඉටු කිරීම

නීත්‍යානුකූල ඉටුකිරීම් සඳහා අවශ්‍යතාවය

විගණකාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ ස්වාධීනත්වය මේතාක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් සුරක්ෂිත කර තිබුණද, විගණකාධිපතිවරයාගේ මූල්‍ය හා පරිපාලන ස්වාධීනත්වය පවත්නා ව්‍යවස්ථාව හා නීතිමය විධිවිධාන මත විධායකය විසින් සීමා කිරීමට ලක් කල අවස්ථා විය. නමුත් 2018 අගෝස්තු 01 දින සිට 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධානවලින් එම සීමාකිරීම් ඉවත් කර ඇත. විගණකාධිපතිවරයා කිසිදු පුද්ගලයෙකුගේ හා ආයතනයක සියලු බැඳීම්වලින් නිදහස් විය යුතු අතර අත්තනෝමතික පළිගැනීම්වලින් තොරවිය යුතු නිසා මූල්‍ය හා මිනිස් බලය යන දෙවර්ගයෙන් දැක්වෙන ඔහුගේ සම්පත් සඳහා විගණකාධිපතිවරයා විධායකයේ රඳාපැවැත්ම පාර්ලිමේන්තුව වෙනුවෙන් සිදුකරන ලද විගණනයේ ස්වාධීනත්වය සැබවින්ම හානියට ලක්වන බව පිළිගනී. මූල්‍ය පරිපාලන ස්වාධීනත්වය ඇතුළුව විගණකාධිපතිවරයාගේ ස්වාධීනත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා නීතිමය විධිවිධාන මගින් වැඩි ආරක්ෂාවක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් සැලසිය යුතු වේ. 2018 වර්ෂය දක්වා විගණකාධිපතිවරයා ඔහුගේ වියදම් සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන ලබා ගැනීම සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය මත යැපීමට සිදු විය. අනෙකුත් පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල්වල පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ විගණකාධිපති සඳහා වූ අයවැය, ව්‍යවස්ථාදායක සම්පාදක කමිටුවක් විසින් සියුම් පරීක්ෂණයකට යටත්ව අනුමත කරනු ලබන අතර ඔහුගේ අයවැය පිළිබඳව

විධායක පාලනයෙන් බැහැරව තීරණය කරනු ලැබේ. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතෙන් විගණකාධිපතිගේ අයවැය පාර්ලිමේන්තුව විසින් වෙනම තීරණය කිරීමට විධිවිධාන සලසා තිබීම මගින් විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යභාරය ඉටු කිරීමේදී මූල්‍යමය ස්වාධීනත්වය තහවුරු කර ඇත.

විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්ය මණ්ඩලයේ පරිපාලන ස්වාධීනත්වය සුරක්ෂිත කිරීම, කාර්ය මණ්ඩලයේ උසස් කිරීම්, මාරු කිරීම්, විනය ක්‍රියාමාර්ග, වැටුප් සහ කාර්ය මණ්ඩලයේ වෙනත් පරිපාලන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වූ පරිපාලනමය කරුණු පිළිබඳ පාලනය විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් සිදු කර තිබුණත්, විසිවන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය මගින් විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව අහෝසි වීම නිසා එම කටයුතු නැවතත් රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත පැවැරී ඇත. මෙම තත්ත්වය මත නැවතත් විගණකාධිපතිවරයාට අවශ්‍ය මානව සම්පත් ලබා ගැනීම සඳහා ඔහු සාමාජිකත්වය නොදරන කොමිෂන් සභාවක් මත යැපීමට සිදු වීම තුළින් ඔහුගේ පරිපාලන ස්වාධීනත්වයට බාධා පැමිණ ඇත. මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් නිවුරු කරමින් විගණකාධිපතිවරයාට රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව මගින් වෙනත් ආයතන ප්‍රධානීන් වෙත කරනු ලබන යම් යම් බලතල පැවැරීම් පවා සිදු කිරීමට අවහිර කර ඇත. මෙයට හේතුව වී ඇත්තේ විගණකාධිපතිවරයා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 170 ව්‍යවස්ථාව අනුව රාජ්‍ය නිලධාරියෙකු නොවන ලැයිස්තුවට අතුළත් පුද්ගලයෙකු වන බැවිනි. එබැවින් විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්ය මණ්ඩලය සම්බන්ධයෙන් වන පරිපාලන ස්වාධීනත්වය ඉදිරි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් තුළින් තහවුරු කළ යුතුය.

තවද, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 170 ව්‍යවස්ථාව පරිදි විගණකාධිපති “රාජ්‍ය

නිලධාරීන් නොවන විශේෂිත ලැයිස්තුවට” ඇතුළත් කර ඇත. මෙය තවදුරටත් විගණකාධිපතිගේ පරිපාලන ස්වාධීනත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා පනවන ලද ප්‍රතිපාදනයකි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ උත්තරීතර විගණන ආයතනයන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානය (INTOSAI) 1977 දී අනුමත කළ “ලිමා ප්‍රකාශනය” මගින් ශිල්ප ක්‍රම හා වෘත්තීමය වශයෙන් රාජ්‍ය විගණනයේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳව මූලධර්ම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. වසර 30 කට පසුව උත්තරීතර විගණන ආයතන පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ XIX සම්මේලනයේදී (2007 මැක්සිකෝව) “මැක්සිකෝ ප්‍රකාශනය” මගින් රාජ්‍ය අංශයේ මනා විගණනයක් සඳහා උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ස්වාධීනතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා පහත සඳහන් පරිදි ප්‍රධාන අත්‍යවශ්‍ය අවශ්‍යතා 8 ක් හඳුනාගෙන ඇත.

1 ප්‍රතිපත්තිය - යෝග්‍ය වූ ද ඵලදායී වූ ද ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල / ව්‍යවස්ථාපිත / නෛතික කාර්ය රාමුවක් සහ එම කාර්ය රාමුව තුළ තත්ත්වාකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විධිවිධාන පැවතීම.

උත්තරීතර විගණන ආයතන සතු ස්වාධීනත්වයේ ප්‍රමාණය සවිස්තරව විඳහා දැක්වෙන නීති සම්පාදනය කිරීම අවශ්‍ය වේ.

2 ප්‍රතිපත්තිය - උත්තරීතර විගණන ආයතනවල ප්‍රධානීන් සහ (විද්‍යායතනික ආයතනවල) සාමාජිකයන් ස්වකීය රාජකාරී සාමාන්‍ය වශයෙන් ඉටු කිරීමේදී ඔවුන්ගේ ධුරයේ ආරක්ෂාව සහ නෛතික පරිසරයේ ස්වාධීනත්වය

පහත සඳහන් තත්ත්වයන්ට යටත්වන උත්තරීතර විගණන ආයතනවල ප්‍රධානීන්ගේ සහ විද්‍යායතනික ආයතනවල සාමාජිකයන්ගේ පත්වීම්, නැවත පත්කිරීම්, සේවා නියුක්තිය, සේවයෙන් ඉවත් කිරීම

සහ විශ්‍රාම ගැන්වීම පිළිබඳ කොන්දේසි අදාළ නීති සම්පාදනය මගින් විශේෂයෙන් දැක්විය යුතුය.

- ව්‍යවස්ථාදායකයෙන් සහතික කෙරෙන ක්‍රියාවලියක් මගින් ස්වාධීනත්වය තහවුරු කෙරෙන පත්කිරීම්, නැවත පත් කිරීම් හෝ සේවයෙන් ඉවත් කිරීම් (උත්තරීතර විගණන ආයතනවල ස්වාධීනත්වය හා සම්බන්ධ ISSAI II මාර්ගෝපදේශ සහ යහපත් පරිචයන්)

- නීතිමය රාමුව (Mandate) මත ස්වකීය කාර්යයන් හේතු කොටගෙන විධායකයන් සිදුවන ප්‍රතිවිරෝධවලට බියකින් තොරව කටයුතු කිරීමට ඉඩ ලැබෙන පරිදි ප්‍රමාණවත් තරම් දීර්ඝ සහ නිශ්චිත කාල සීමාවක් සහිතව කරනු ලබන පත්වීම් ; සහ

- ස්වකීය රාජකාරී නිසියාකාරයෙන් සාමාන්‍ය පරිදි ඉටු කිරීමේදී අතීතයේදී හා වර්තමානයේදී සිදුකරන ලද කවර හෝ කාර්යයක් හේතු කොට ගෙන සිදු කරනු ලබන පැමිණිල්ලකදී නිර්මුක්ත තිබීම. (Immune)

3 ප්‍රතිපත්තිය - උත්තරීතර විගණන ආයතනවල කාර්ය ඉටුකිරීමේදී ප්‍රමාණවත් තරම් පුළුල් වූ නීතිමය රාමුවක් (Mandate) සහ පූර්ණ අභිමතය

පහත සඳහන් කාර්යයන් විගණනය කිරීමේ බලය, උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට පැවරිය යුතුය.

- රාජ්‍ය මුදල්, සම්පත් හෝ වත්කම් ලබාගත් අයකු හෝ ප්‍රතිලාභියකු විසින් ඒවා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පිළිබඳව එහි නෛතික ස්වභාවය නොතකා විගණනය කිරීම.

- රජයට හෝ රජයේ ආයතනවලට ලැබිය යුතු ආදායම් එකතු කිරීම.
- රජයේ හෝ රජයේ ආයතනවල ගිණුම් පිළිබඳ නීත්‍යානුකූලභාවය සහ නියමානුකූතාව
- මූල්‍ය කළමනාකරණයේ හා වාර්තා කිරීමේ ගුණාත්මකභාවය ; සහ
- රජයේ හෝ රාජ්‍ය ආයතනවල මෙහෙයුම් කටයුතු පිළිබඳ අරපිරිමැස්ම, කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායීභාවය.

නීති මගින් එසේ කරන ලෙස නිශ්චිත වශයෙන් නියම කර ඇති අවස්ථාවලදී හැර, උත්තරීතර විගණන ආයතන විසින් රජයේ හෝ රජයේ ආයතනවල ප්‍රතිපත්ති විගණනය නොකළ යුතු බැවින් ඔවුන්ගේ විගණනය, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්යයට පමණක් සීමා කළ යුතුය.

උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට අදාළ වන අයුරින් ව්‍යවස්ථාදායකය පනවන නීතිවලට එම ආයතන ගරු කළ යුතු අතර, පහත සඳහන් කරුණු සම්බන්ධයෙන් ව්‍යවස්ථාදායකය හෝ විධායකය සිදුකරන විධානවලින් හෝ මැදිහත්වීම්වලින් එකී විගණන ආයතන නිදහස් වන්නේය;

- විගණන ගැටළු තෝරා ගැනීම ;
- ඔවුන්ගේ විගණන සැලසුම් කිරීම, වැඩ සටහන්කරණය, වැඩසටහන් පැවැත්වීම, වාර්තා කිරීම සහ පසු විපරම් කටයුතු කිරීම ;
- ස්වකීය කාර්යාලය සංවිධානය කිරීම සහ කළමනාකරණය ;
- අනුමත කිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම ස්වකීය නීතිමය රාමුවේ (Mandate) කොටසක් වන අවස්ථාවලදී ස්වකීය තීරණ බලාත්මක කිරීම ;

උත්තරීතර විගණන ආයතන විසින් තමන් විගණනය කරනු ලබන සංවිධානවල කළමනාකාරිත්වය තුළ කිසිදු ආකාරයේ

මැදිහත්වීමක් හෝ මැදිහත් වන බව පෙනී යන අයුරින් ක්‍රියාකිරීමක් හෝ නොකළ යුතුය.

උත්තරීතර විගණන ආයතන, ස්වකීය විගණන ආයතන සමඟ වඩා සමීප සම්බන්ධතා ඇති කර නොගන්නා බවට සහතික විය යුතුය. ඒ අනුව ඔවුන් අරමුණුවලට අනුකූලව කටයුතු කරමින් සිටින බව විදහා දැක්විය යුතුය.

ස්වකීය වගකීම් ඉටු කිරීමේදී උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට පූර්ණ අභිමතය අනුව ක්‍රියා කළහැකි විය යුතුය. ඔවුන් රාජ්‍ය අරමුදල් භාවිතය සහ කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමට වෙහෙසෙන රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් ක්‍රියා කළ යුතුය.

උත්තරීතර විගණන ආයතන පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ ද ජාත්‍යන්තර ගණකාධිකාරී සම්මේලනයේ ද අනෙකුත් පිළිගත් ප්‍රමිති නියම කරන ආයතනවලද නිල ලේඛන පදනම් කරගත් යෝග්‍ය වූ වැඩ සහ විගණන ප්‍රමිතීන් ද ආචාර ධර්ම සංග්‍රහයක් ද උත්තරීතර විගණන ආයතන විසින් භාවිත කළ යුතුය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ප්‍රඥප්තිවලින් හෝ නීති සම්පාදනය මගින් නියම කර ඇති ආකාරයට වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තාවක් උත්තරීතර විගණන ආයතන විසින් ව්‍යවස්ථාදායකයට සහ අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනවලට ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එම ආයතන විසින් එකී වාර්තාව මහජනයා වෙත දැන ගැනීමට සැලැස්විය යුතුය.

4 ප්‍රතිපත්තිය - සීමාවකින් තොරව තොරතුරු ලබා ගතහැකි වීම

උත්තරීතර විගණන ආයතනය සතු ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් නිසියාකාරව ඉටුකිරීම

සඳහා අවශ්‍ය සියලු ලේඛන සහ තොරතුරු කලට වේලාවට, නිවැරදිව, සෘජුවම සහ නිදහසේ ලබා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් බලතල එම ආයතනය සතු විය යුතුය.

5 ප්‍රතිපත්තිය -ස්වකීය වැඩ පිළිබඳව වාර්තා කිරීමට ඇති අයිතිය සහ බැඳීම

ස්වකීය විගණන කාර්යයේ ප්‍රතිඵල වාර්තා කිරීම සම්බන්ධයෙන් උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට සීමා කිරීම් නොකළ යුතුය. ස්වකීය විගණන කාර්ය ජරනිඵල යටත් පිරිසෙයින් වර්ෂයකට එක් වරක්වත් වාර්තා කිරීමට ඔවුන්ට නීතියෙන් නියම කළ යුතුය.

6 ප්‍රතිපත්තිය - විගණන වාර්තාවල අන්තර්ගතය සහ කාල නියමය තීරණය කිරීමේ නිදහස සහ ඒවා ප්‍රකාශයට පත්කොට බෙදා හැරීම

- ස්වකීය විගණන වාර්තාවල අන්තර්ගතය තීරණය කිරීමේ නිදහස උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට තිබේ.
- විගණනය කරනු ලබන ආයතනයේ අදහස් යෝග්‍ය පරිදි සැලකිල්ලට ගනිමින් ස්වකීය විගණන වාර්තාවල නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ ඇතුළත් කිරීමේ නිදහස උත්තරීතර විගණන ආයතන සතු විය යුතුය.
- විගණන වාර්තාවල සඳහන් විය යුතු අවම අවශ්‍යතා නිශ්චිතව දැක්වීමත් යෝග්‍ය අවස්ථාවලදී විධිමත් විගණන මතකට හෝ සහතික කිරීමකට නිශ්චිත කරුණු දැක්වීමක් නීති මගින් කළ යුතුය.
- වාර්තා කිරීමට අවශ්‍ය කරුණු නිශ්චිත වශයෙන් නීතියෙන් නියම කර ඇති අවස්ථාවලදී හැර ස්වකීය විගණන වාර්තාවල කාල නියමය තීරණය කිරීමේ නිදහස උත්තරීතර විගණන ආයතන සතු වේ.

- සමස්තයක් වශයෙන් ව්‍යවස්ථාදායකය, එහි කොමිෂන් සභාවක් හෝ රජය විසින් විමර්ශනයක් නැතහොත් විගණනයක් සඳහා විශේෂ ඉල්ලීම් කළ විට උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට ඒවා ඉටු කළ හැකිය.
- උත්තරීතර විගණන ආයතනවල වාර්තා නීතියෙන් නියම වී ඇති පරිදි අදාළ බලධාරීන්ට විධිමත්ව ඉදිරිපත් කිරීමෙන් හෝ භාරදීමෙන් පසු ඒවා ප්‍රකාශයට පත්කොට බෙදා හැරිය යුතුය.

7 ප්‍රතිපත්තිය - උත්තරීතර විගණන ආයතනයේ නිර්දේශ පිළිබඳ ඵලදායී පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ පැවතීම

- උත්තරීතර විගණන ආයතන ස්වකීය වාර්තාවල සඳහන් නිශ්චිත නිර්දේශ සමාලෝචනය කොට පසු විපරම් කටයුතු කරමින් විශේෂයෙන් පියවරවල් ගැනීම සඳහා අදාළ වන පරිදි ව්‍යවස්ථාදායකය වෙත හෝ එහි කොමිෂන් සභාවක් වෙත හෝ විගණනය කරනු ලැබූ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරයි.
- උත්තරීතර විගණන ආයතනවල මෙන්ම අදාළ වන පරිදි ව්‍යවස්ථාදායකය, එහි කොමිෂන් සභාවක් හෝ විගණනය කරනු ලැබූ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය යන මේවායේ නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ නිසියාකාරව ක්‍රියාත්මක කරන බව තහවුරු කර ගැනීමට එම විගණන ආයතනවලට ස්වකීය වූ අභ්‍යන්තර පසු විපරම් ක්‍රමයක් පවතී.
- පසු විපරම් කටයුතු සහ අනුමත කිරීම් සඳහා ස්වකීයම වූ ව්‍යවස්ථාපිත බලතල උත්තරීතර විගණන ආයතන සතුව තිබිය දී පවා එකී විගණන ආයතන ස්වකීය පසු විපරම් වාර්තා අදාළ වන පරිදි ව්‍යවස්ථාදායකය වෙත හෝ එහි

කොමිෂන් සභාවක් වෙත හෝ විගණනය කරනු ලැබූ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය වෙත, සලකා බලා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කරයි.

8 ප්‍රතිපත්තිය - මූල්‍ය සහ කළමනාකරණ / පරිපාලන ස්වායත්තතාව සහ යෝග්‍ය මානව, භෞතික සහ මූල්‍ය සම්පත් පැවතීම

- උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට අවශ්‍යකරන සහ සාධාරණ මානව, භෞතික සහ මූල්‍ය සම්පත් තිබිය යුතුය. මෙම සම්පත් ලබා ගැනීම පාලනය කිරීමට හෝ මෙහෙයවීමට විධායකය ඉදිරිපත් නොවිය යුතුය. උත්තරීතර විගණන ආයතන ස්වකීය අය වැය ඔවුන් විසින්ම කළමනාකරණය කරගෙන සුදුසු පරිදි වෙන් කර ගනිති.
- ව්‍යවස්ථාදායකය හෝ එහි එක් කොමිෂන් සභාවක් උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට ස්වකීය නීතිමය රාමුවට අනුව කාර්යයන් (Mandate) සපුරාලීමට අවශ්‍ය කරන නිසි සම්පත් ඉඳුරාම ලබාදෙන බවට සහතික වීමේ වගකීම දැරිය යුතුය.
- උත්තරීතර විගණන ආයතනවලට සපයා ඇති සම්පත් ඔවුන්ගේ නීතිමය රාමුවට අනුව කාර්යයන් (Mandate) සපුරාලීමට පියවර ගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවේ නම් ඒ සම්බන්ධයෙන් කෙළින්ම ව්‍යවස්ථාදායකයට අභියාචනා කිරීමේ අයිතිය එකී විගණන ආයතන සතුවේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් වන්නේ විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්ය මණ්ඩලය නොව, විගණකාධිපතිවරයා බැවින් වෙනත් රටවල මෙන්ම වෙනමම විගණන පනතක් මගින් ජාතික විගණන කාර්යාලයේ කාර්ය

මණ්ඩලයේ කටයුතු සහ අධිකාරය විස්තරාත්මකව දක්වා තිබිය යුතුය. එම අවශ්‍යතාවය 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත මගින් 2018 අගෝස්තු 01 දින සිට සම්පූර්ණ කර ඇත.

විසිවන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන යටතේ 153 හා 154 ව්‍යවස්ථාවන්ට සිදුකළ සංශෝධන

විගණකාධිපතිවරයාගේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කරන හා ඔහුගේ කාර්යභාරය ශක්තිමත් කරන පහත සඳහන් නව ප්‍රතිපාදන දහනවවන හා විසිවන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන මගින් සිදු කර ඇත. මීට අමතරව රාජ්‍ය විගණනය ශක්තිමත් කරන නව ප්‍රතිපාදන විගණන පනතෙහිද ඇතුළත් කර ඇත.

- විගණකාධිපතිවරයා සුදුසුකම්ලත් විගණකවරයෙකු විය යුතු අතර 41 අ වන ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානවලට යටත්ව ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලබන්නේය. විගණකාධිපතිවරයා යථා පැවත්මෙන් සිටින තාක් ස්වකීය දූරය දරන්නේය.
- විගණකාධිපතිවරයා විසින් ආණ්ඩුවේ සියළු දෙපාර්තමේන්තු, ජනාධිපතිවරයාගේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය, අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය, අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ලේකම්වරයාගේ කාර්යාලය, 44 වන හෝ 45 වන ව්‍යවස්ථාව යටතේ පත් කරන ලද අමාත්‍යවරයන්ගේ කාර්යාල, අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව, පාර්ලිමේන්තු සභාව, 41 අ වන ව්‍යවස්ථාවේ 1 වන උපලේඛනයේ සඳහන් කොමිෂන් සභා, පළාත් රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභා, පරිපාලන කටයුතු පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තු කොමසාරිස්වරයා, පාර්ලිමේන්තුවේ මහ

ලේකම්වරයා, පළාත් පාලන ආයතන, රාජ්‍ය සංස්ථා, යම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ රජය වෙත පවරනු ලැබ ඇති වෙළඳ ව්‍යාපාර සහ වෙනත් ව්‍යාපාර සහ 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති බවට සලකනු ලබන සහ ස්වකීය කොටස්වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රතිශතයක් රජය හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් හෝ විසින් දරනු ලබන සමාගම්, ඒවායේ ගිණුම්ද ඇතුළුව විගණනය කරනු ලබිය යුතුය.

- විගණකාධිපතිවරයා විධායකයෙන් ස්වාධීන කිරීම සඳහා එම තනතුර “රාජ්‍ය නිලධාරියා” යන නිර්වචනයෙන් ඉවත් කර ඇත.
- විධායකයේ කිසිදු මැදිහත්වීමකින් තොරව විගණකාධිපතිවරයාගේ කටයුතු සිදුකිරීමට ප්‍රමාණවත් අරමුදල් සපයන බව සහතික කර ගැනීමට ජාතික විගණන කාර්යාලයේ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු පාර්ලිමේන්තුව විසින් නිශ්චය කිරීම

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත

ජාතික විගණන කාර්යාලය සහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය විගණන සේවය පිහිටුවීම සඳහා ද, රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳ විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යභාරය නිශ්චිතව දැක්වීම සඳහාද, ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට ආනුෂංගික කරුණු සඳහා විධිවිධාන 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතින් සලසා ඇත.

ජාතික විගණන පනතේ සඳහන් ප්‍රධාන ලක්ෂණ පහත පරිදි වේ.

- ගිණුම්, මූල්‍ය, මූල්‍ය තත්ත්වය, රාජ්‍ය අරමුදල්වල මූල්‍ය පාලනය, විගණන ආයතනවල දේපල පරීක්ෂාව සහ කාර්යසාධන විගණනයක්, පාරිසරික

විගණනයක්, තාක්ෂණික විගණනයක් සහ වෙනත් විශේෂ විගණනයන් සිදුකිරීමට විගණකාධිපතිවරයාට හැකිවන පරිදි විෂයපථය පුළුල් කර තිබීම.

- විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයකට අදාළ ඕනෑම කාර්ණයක් පිළිබඳව, එම කරුණ සනාථ කිරීමට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි සහිතව මහජනයා අතරින් යම් අයෙකු විගණකාධිපතිවරයාට ලිඛිතව දැනුවත් කර ඇත්නම්, එම කරුණු විගණකාධිපතිවරයා විසින් පරීක්ෂා කළ හැකි අතර, ඒ පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළ යුතුය.
- 1995 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ හා විගණන ප්‍රමිති පනත යටතේ පිහිටුවන ලද විගණන ප්‍රමිති කමිටුව විසින් තීරණය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ජාතික විගණන කාර්යාලය පිළිගනු ලබන අතර එය සියලු විගණනයන්ට අදාළ වේ.
- රාජ්‍ය සංස්ථා රාජ්‍ය සමාගම් හැර යම් විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යම් මූල්‍ය ප්‍රකාශයක් හෝ යම් ගිණුමක් සම්බන්ධයෙන්, විගණකාධිපතිවරයා විසින්, විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයට එක් එක් මූල්‍ය වර්ෂය අවසන්වීමෙන් පසු මාස පහක් තුළදී සම්පිණ්ඩන වාර්තාවක් නිකුත් කළ යුතු වීම.
- රාජ්‍ය සංස්ථාවක් වන හෝ රජය විසින් හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් විසින් කොටස්වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රතිශතයක් දරනු ලබන සමාගමක අනුමත වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ වෙනත් අදාළ ලේඛන හා තොරතුරු විගණකාධිපතිවරයා වෙත ලැබී මාස තුනක් ඇතුළත, සිය වාර්ෂික වාර්තාවේ පළකිරීම සඳහා විගණකාධිපතිවරයා විසින් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු වීම.

- අදාළ විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යය පවරා ඇති අමාත්‍යවරයාට සහ මුදල් විෂය පවරා ඇති අමාත්‍යවරයාට පිටපත් සහිතව එක් එක් මුදල් වර්ෂය අවසන්වීමෙන් මාස පහක් ඇතුළත එක් එක් විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයන්හි පාලක මණ්ඩලයට විගණකාධිපතිවරයා විසින් වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු වීම.
- රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන රජයේ එක් එක් මුදල් වර්ෂය අවසන් වී මාස තුනක් ඉකුත්වීමට පෙර භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයා විසින් විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වීම.
- විගණනය කරනු ලබන රාජ්‍ය සංස්ථා සහ ව්‍යවස්ථාපිත අරමුදල් හෝ මණ්ඩල, යම් ලිඛිත නීතියක් මගින් හෝ ඒ යටතේ රජය වෙත පවරනු ලැබ ඇති වෙළෙඳ ව්‍යාපාර හෝ වෙනත් ව්‍යාපාර සහ 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති බවට සලකනු ලබන ස්වකීය කොටස්වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රතිශතයක් රජය හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින් දරනු ලබන සමාගම්වලින් ගාස්තුවක් අය කළ යුතු වීම.
- ජාතික විගණන කාර්යාලයට බඳවා ගනු ලබන තැනැත්තන්ගේ වැටුප් සහ වෙනත් දීමනා සහ වෙනත් යම් ප්‍රතිලාභ ඒකාබද්ධ අරමුදලට වැය බරක් විය යුතුය.
- සියළුම විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිත්‍යයන් විසින් විගණකාධිපතිවරයාට සහ ඔහු විසින් සේවයේ යොදවා ඇති යම් නිලධරයෙකුට සහයෝගය දැක්විය යුතු අතර එලදායි විගණනයක් සිදු කිරීමට

පහසුකම් සැලැසීම සඳහා වැඩ කිරීමට අවශ්‍ය සුරක්ෂිත සහ රැකවරණ සහිත පරිසරයක් සකස් කර දිය යුතුය.

- මුදල් විෂයය පවරා ඇති අමාත්‍යවරයා විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන කාලසීමාවක් ඇතුළත ජාතික විගණන කාර්යාලයේ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව පිළියෙල කළ යුතු අතර කථානායකවරයා විසින් තීරණය කරනු ලබන දිනයකදී එය ඔහු වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. මෙම ඇස්තමේන්තුව දින 10 ක් ඇතුළත මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණ කථානායකවරයා ලබා ගෙන පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතුය. පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරනු ලබන ඇස්තමේන්තුව ජාතික අයවැයට ඇතුළත් කිරීම සඳහා කථානායකවරයා විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
- විගණකාධිපතිවරයාට හෝ අධිකාර බලයලත් නිලධාරියෙකුට සහාය නොදැක්වීම වරදක් වන බවට පනතෙහි විධිවිධාන සලසා තිබේ.
- රහස්‍යභාවය නොසලකා, ලිඛිත හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනික වාර්තා, පොත්, ලියවිලි හෝ තොරතුරුවලට පිවිසීමේ ඉඩකඩ සලසාලමින් විගණකාධිපතිවරයාගේ බලතල පුළුල් කර ඇත.
- ඕනෑම පුද්ගලයෙකුගේ හෝ ආයතනයක හෝ ගිණුම් විගණනය කර විගණන පිරිවැය අයකර ගැනීමට විගණන ගාස්තුවක් නියම කිරීමට විගණකාධිපතිවරයාට අධිකාර බලය දෙනු ලැබේ.
- වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම සඳහා කාලරාමු නියම කර තිබීම.

- ජාතික විගණන කාර්යාලය විගණනය කිරීමට සුදුසුකම්ලත් ස්වාධීන විගණකවරයෙකු කථානායකවරයා විසින් පත්කරනු ලබන අතර, එම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරනු ලැබේ.
- මේ පනත මගින් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීන්ගේ හා ගණන්දීමේ නිලධාරීන්ගේ වගකීම් නිශ්චය කර තිබේ.
- විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුවල පැවැත්ම සහ ඒවායේ සඵල ක්‍රියාකාරීත්වය අවධාරණය කර තිබේ.
- විගණකාධිපතිවරයාට තොරතුරු සපයන පුද්ගලයින්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කර තිබේ.
- විගණකාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව වෙත තම වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසු ඒවා පොදු මහජනතාවට ලබා ගැනීම සඳහා ජාතික විගණන කාර්යාලයේ නිල වෙබ් අඩවියේ ඒවා පල කළ යුතුය.
- විගණකාධිපතිවරයා විසින් හෝ ඔහුගේ කාර්ය මණ්ඩලයේ නිලධාරියෙකු විසින් අවංක විශ්වාසයෙන් හෝ එකී අදහසින් යුක්තව සිදු කරනු ලබන කිසිදු කටයුත්තකින් හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ ඉටු කරනු ලබන පූර්ව නීතිමය කටයුත්තකට එරෙහිව පැනනගින නීතිමය පියවරයන්ගෙන් ඔවුන් නිදහස් කරනු ලැබේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විසිවන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය ක්‍රියාත්මකවීමත් සමඟ විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව අහෝසි වූ අතර එහි ප්‍රධානතම කාර්යය වූ රාජ්‍ය

විගණන සේවාවේ කටයුතු රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවට පවරනු ලැබීය. එසේ වුවද, 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කාර්යයන්ද, විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත පවරා ඇති අතර, එම කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා විගණකාධිපතිට බලය පවරමින් ජාතික විගණන පනත සංශෝධනය කිරීමට පියවර ගත යුතුව ඇත.

ජාතික විගණන පනතේ වගන්තිය	වගන්තිය
5(2) වගන්තිය	කාර්යසාධන විගණන, පාරිසරික විගණන, තාක්ෂණ විගණන ගැන ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතවල කිසිදු විගණන ප්‍රමිතියක් නිශ්චිතව සඳහන්ව නොමැති අවස්ථාවක, ඒ සම්බන්ධයෙන් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර සංවිධානය මගින් තීරණය කරන ලද උත්තරීතර විගණන ආයතන සඳහා වන විගණන ප්‍රමිත දේශීය අවශ්‍යතාවයට සරිලන පරිදි සංශෝධන සහිතව අදාළ විය යුතුවන පරිදි <u>විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පල කරන ලද නියමයන් මගින් නිශ්චිතව දක්වනු ලැබිය හැකිය.</u>
19(1)(අ) වගන්තිය	වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක අන්‍යාකාරයකට විශේෂිතව දක්වා ඇත්නම් මිස, විගණනය කරනු ලබන ආස්ථිතයක යම් ගනුදෙනුවක් යම් ලිඛිත නීතියකට පටහැනිව සිදු කර ඇති බවටත් එම ගනුදෙනුව මගින් ඊට සම්බන්ධ තානාන්තන්ගේ වංචාවක්, නොසැලැකිල්ලක්, සාවද්‍ය පරිහරණයක් හෝ දූෂණයක් හේතු කොටගෙන යම් උනන්දුවක් හෝ පාඩුවක් සිදු වී ඇති බවටත් විශ්වාස කිරීමට විගණන සේවා කොමිෂන් සභාවට සාධාරණ හේතු පවතින අවස්ථාවක දී, යම් ගනුදෙනුවක් හේතු කොටගෙන සිදු වූ සෑම උනන්දුවකට ම හෝ පාඩුවකට ම අදාළ වටිනාකම, <u>විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව විසින්,</u>

34 වගන්තිය	මුදල් විෂය පවරා ඇති අමාත්‍යවරයා විසින් නියමිතව සඳහනක් කරනු ලබන කාලසීමාවන් ඇතුළත, විගණන කාර්යාලයේ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු <u>විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් සකස් කළ යුතුය.</u>
------------	--

අපගේ සංවිධාන සටහන

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ ප්‍රධානියා විගණකාධිපතිවරයා වන අතර කාර්යාලයේ මූල්‍යමය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි 124(2) ප්‍රකාරව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරියෙකු ලෙසද කටයුතු කරනු ලබයි. ජාතික විගණන කාර්යාලයේ වර්තමාන සංවිධාන ව්‍යුහය මුදල් අමාත්‍යාංශයේ කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කර ඇති කාර්ය මණ්ඩලයට අනුකූලවන පරිදි එක් එක් මට්ටම්වලට ඇතුළත් කර ඇති නිශ්චිත නිලධාරීන් සංඛ්‍යාවකින් සැදුම්ලත් ධුරාවලි 5 කින් සමන්විත වේ.

පළමු මට්ටම අතිරේක විගණකාධිපතිවරුන් 03 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වේ. දෙවන මට්ටම නියෝජ්‍ය විගණකාධිපතිවරුන් 15 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වන අතර ඔවුන් විසින් රාජ්‍ය විගණන කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිමය හා සමස්ථ රාජ්‍ය විගණනය අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කරන ලබයි. නියෝජ්‍ය විගණකාධිපතිවරුන් යටතේ අංශ 44 ක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර එම එක් එක් අංශය භාරව සිටින සහකාර විගණකාධිපතිවරු තෙවන මට්ටම නියෝජනය කරනු ලබයි. එම සහකාර විගණකාධිපතිවරුන්ගේ අධීක්ෂණය

යටතේ රජයේ හා පළාත් සභාවල විගණන කටයුතුද සිදු කරනු ලැබේ. අංශ ප්‍රධානීන් වෙත පැවැරෙන අංශයක ඇති විගණන “ශාඛා” වන්නී ප්‍රධානත්වය “ශාඛා ප්‍රධානී” ලෙස විගණන අධිකාරිවරයෙකු හෝ විගණන පරීක්ෂක සේවයේ ජ්‍යෙෂ්ඨතම නිලධාරියෙකු විසින් ඉටු කරනු ලබන අතර ඔහුට නිශ්චිත විගණන ආයතන සංඛ්‍යාවක් පවරා ඇත. ඔවුන් සිව්වන මට්ටමට අයත් වේ. ඒ අනුව නිශ්චිත ලෙස තම අධීක්ෂණයට ගැනෙන විගණන ශාඛා ක්‍රියාත්මක විය යුතු ආකාරය කළමනාකරණය කිරීම හා අධීක්ෂණය පිළිබඳ සම්පූර්ණ වගකීම අංශ ප්‍රධානීන්ට පැවැරේ. ශාඛා ප්‍රධානීන් වෙත අනුයුක්ත කරනු ලැබ ඇති විගණන පරීක්ෂක සේවයේ නිලධාරීන් කාර්යක්ෂම හා ඵලදායීව සේවයේ යොදවා ඔවුන් වෙත පවරා ඇති රාජ්‍ය ආයතනවල විගණනයන් ක්‍රියාත්මක ශාඛා ප්‍රධානීන් විසින් සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව ශාඛා ප්‍රධානීන්ට සහයවන ඵම නිලධාරීන් පස්වන මට්ටමට අයත් වේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති, ව්‍යවස්ථාපිත සහ වෙනත් නීතිමය අවශ්‍යතාවන්ට හා පරිච්ඡේදයන්ට අනුකූල වන පරිදි පරීක්ෂණ, නිරීක්ෂණ සහ ක්ෂේත්‍ර රාජකාරී සිය අනුමත වැඩසටහන්වලට අනුකූල වන පරිදි ඉටු කිරීම මගින් ඔවුන් වෙත පවරා ඇති රාජ්‍ය ආයතනවල විගණනය ක්‍රියාත්මක කරමින් සිය ශාඛා ප්‍රධානීන්ට සහය වීම විගණන පරීක්ෂකවරුන් විසින් සිදු කරනු ලබයි. ඉහත සඳහන් තෙවන මට්ටමට අයත්වන අංශ 44 ක අංශ ප්‍රධානීන්ගෙන් අංශ නවයක ප්‍රධානීන් 17 දෙනෙකු පළාත් මට්ටමින් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල භාරව කටයුතු කරනු ලබන අතර ඔවුන්ගේ අධීක්ෂණයට නියෝජ්‍ය විගණකාධිපතිවරුන් තිදෙනෙකු විසින් ඉටුකරනු ලැබේ.

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ සමස්ථ මූල්‍ය හා පරිපාලන කටයුතු අතිරේක

විගණකාධිපතිවරයෙකුගේ අධීක්ෂණය යටතේ සිදුවන අතර කාර්යාලයේ පරිපාලන කටයුතු අධ්‍යක්ෂ (පාලන) යටතේ වන ආයතන ශාඛාවෙන්ද, මූල්‍ය කටයුතු ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී යටතේ වන ගිණුම් අංශයෙන්ද සිදු කරනු ලබයි.

මුදල් රෙගුලාසි 133 සඳහන් පරමාර්ථ ඉටු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරී යටතේ රාජ්‍ය කළමනාකරණ සහායක නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයක් ක්‍රියාත්මක වන අතර, ඔහු සෘජුව විගණකාධිපතිවරයාගේ මෙහෙයවීමට හා අධීක්ෂණය යටතේ කටයුතු කරනු ලැබේ.

ජාතික විගණන පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව රාජ්‍ය විගණන සේවය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සේවා ව්‍යවස්ථාවක් අනුමත කර ගැනීම සඳහා ඉදිරියේදී කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරන අතර ඒ සඳහා යම් කාලයක් ගත වන බැවින්, විගණන කාර්යයන් බාධාවකින් තොරව පවත්වා ගෙනයාම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින්, රාජ්‍ය විගණන සේවය සඳහා ජාතික වැටුප් කොමිෂම විසින් නිර්දේශිත වැටුප්තල, සේවා නාමයන් හා සේවක සංඛ්‍යාව ශ්‍රී ලංකා විගණන සේවයේ හා විගණන පරීක්ෂක සේවයේ වැටුප් තලයන්ට, සේවා නාමයන්ට හා සේවක සංඛ්‍යාවට ආදේශ කර ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයට නිලධාරීන් බඳවා ගැනීමට හා උසස් කිරීමට 2021 සැප්තැම්බර් 13 දින අනුමත කර ඇති බැවින් ඵම කටයුතු රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ උපදෙස් පරිදි ඉටු කරමින් පවතී. විගණන සේවයේ යෙදී සිටින නිලධාරීන්ගේ දීර්ඝ කාලීනව පැවැති උසස්වීම් ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව මෙම අන්තර්කාලීන විධිවිධාන තුළින් යම්තාක් දුරකට විසදීමට හැකියාව ලැබෙන අතර, මෙම තත්ත්වය උදාකර ගැනීම සඳහා නිරතුරුවම විගණකාධිපතිට සහයෝගය

දැක්වූ ජනාධිපති ලේකම්වරයා වෙත මාගේ කෘතඥතාවය පල කරමි.

ඒ අනුව 2021 ඔක්තෝබර් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ජාතික විගණන කාර්යාලයේ විගණනය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ සංවිධාන ව්‍යුහය සංශෝධනයන්ට ලක් කළ අතර නව සංවිධාන ව්‍යුහය පහත දැක්වේ.

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ සංවිධාන ව්‍යුහය

අතිරේක විගණකාධිපතිවරු	නියෝජ්‍ය විගණකාධිපතිවරු	සහකාර විගණකාධිපතිවරු	
මධ්‍යම රජයේ විගණනය හා සහතික කිරීමේ සේවා (CGSA)	රාජ්‍ය බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන විගණනය (BAF)	බැංකු (BAN) මූල්‍ය හා කල්බදු (FAL) රක්ෂණය (INS)	
	විශේෂිත ව්‍යාපාර ආයතන විගණනය (SBE)	මහා හා අන්ධාගාරය සහ රාජ්‍ය ණය (TPD) රාජ්‍ය ආදායම (PUR)	
	රාජ්‍ය සමාගම් විගණනය (COM)	වෙළඳ හා වාණිජ්‍යය (TAC) සන්නිවේදනය හා මාධ්‍ය (CAM)	
	විදේශ අරමුදල් සම්පාදිත ව්‍යාපෘති විගණනය (FFP)	සංස්කෘතිය හා කලා (CAA) ක්‍රීඩා හා තරුණ කටයුතු (SYA) මහා මාර්ග හා මාර්ග (RAH)	
	පළාත් සභා විගණනය (PRC)	ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු (CAE) නිවාස හා නාගරික සංවර්ධන (HUD)	
	විශේෂ විගණන පැවරුම් (SPR)	ආරක්ෂක (DEF) අධිකරණ, නීතිය හා සාමය (JLO) අධ්‍යාපන (EDU)	
	වාණිජමය අරමුදල් හා අනෙකුත් අරමුදල් විගණනය (SOF)	උසස් අධ්‍යාපන (HED) වෘත්තීය පුහුණු (VOT) විදුලිබල (PWR)	
	පළාත් මට්ටමින් මධ්‍යම රජයේ අරමුදල් උපයෝජනය විගණනය (CGL)	බලශක්ති (ENR) වරාය හා නාවික කටයුතු (PAS) ගුවන්ගොඩුපල හා සිවිල් ගුවන් සේවා (AAV)	
	විශ්ව විද්‍යාල හා උසස් අධ්‍යාපන ආයතන විගණනය (UPG)	කෘෂිකර්ම හා ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන (ARI) වාණිජමය, ජල සම්පත් හා පහල් කැණීම (IWR) ජලය හා සනීපාරක්ෂාව (WAS)	
	අමාත්‍යාංශ විගණනය (MIN)	වන සංරක්ෂණය, වන ජීවී සහ පරිසර (FWL) ඉඩම් හා වැවිලි (PAL) පීචර හා පසු සම්පත් (FLS)	
	දෙපාර්තමේන්තු විගණනය (DEP)	රාජ්‍ය පරිපාලන හා විදේශ කටයුතු (PAF) කම්කරු, සේවක සුභසාධන හා සමාජ ආරක්ෂණ (LSW) පාර්ලිමේන්තු කටයුතු හා ස්වාධීන කොමිෂන් සභා (PIC)	
	විශේෂිත ව්‍යාපාර සහ විශ්ව විද්‍යාල නොවන අනෙකුත් සංස්ථා, මණ්ඩල සහ අධිකාරී විගණනය (CBA)	මානව සෞඛ්‍ය සැපයීම (MSU) ශික්ෂණ රෝහල් (THO) වෛද්‍ය පරිපාලන (MED) මගී ප්‍රවාහන (COT)	
	මහා හා අන්ධාගාරය සහ රාජ්‍ය ණය (TPD)	කර්මාන්ත, නිෂ්පාදන හා කාර්මික සංවර්ධන හා ආයෝජන ප්‍රවර්ධන (TIP)	
	පරිපාලනය, ආයතනික උපායමාර්ග හා සංවර්ධන (ACSD)	විදේශ මුදල් සම්පාදිත ව්‍යාපෘති (FOP)	විදේශ මුදල් සම්පාදිත ව්‍යාපෘති (FOP)
		පළාත් පාලන හා පළාත් සභා විගණන හා සහතික වීම (PDSA)	ආපදා කළමනාකරණය (DMG)
විශේෂිත විගණනය (විමර්ෂණ හා වෝභාරික) (SIF)			විශේෂිත විගණනය (විමර්ෂණ හා වෝභාරික) (SIF)
කාර්යසාධන හා පරිසර විගණනය (PEA)			කාර්යසාධන හා පරිසර විගණනය (PEA)
පුහුණු, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන (TRD)			පුහුණු, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන (TRD)
තත්ත්ව සහතිකකරණය (QUA)			තත්ත්ව සහතිකකරණය (QUA)
නීති (LEG)			නීති (LEG)
තොරතුරු තාක්ෂණ විගණනය (ITA)			තොරතුරු තාක්ෂණ විගණනය (ITA)
බදුකරණය (TAX)			බදුකරණය (TAX)
අනුකූලතා (COM)			අනුකූලතා (COM)
පාර්ලිමේන්තු වාර්තාකරණය හා සම්බන්ධීකරණය (PRO)			පාර්ලිමේන්තු වාර්තාකරණය හා සම්බන්ධීකරණය (PRO)
අධිහාර, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන (PLG)			අධිහාර, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන (PLG)
කොළඹ (COA)			කොළඹ (COA)
කොළඹ (COB)			කොළඹ (COB)
ගම්පහ (GMP)			ගම්පහ (GMP)
කළුතර (KLU)	කළුතර (KLU)		
ගාල්ල (GAL)	ගාල්ල (GAL)		
මාතර (MTR)	මාතර (MTR)		
හම්බන්තොට (HMB)	හම්බන්තොට (HMB)		
ත්‍රිකුණාමලය (TRC)	ත්‍රිකුණාමලය (TRC)		
අම්පාර (AMP)	අම්පාර (AMP)		
මඩකලපුව (BTC)	මඩකලපුව (BTC)		
යාපනය (JAF)	යාපනය (JAF)		
කිලිනොච්චි, මුලතිව්, වවුනියා හා මන්නාරම (KVM)	කිලිනොච්චි, මුලතිව්, වවුනියා හා මන්නාරම (KVM)		
සුන්නාමුණ (PTL)	සුන්නාමුණ (PTL)		
කුරුණෑගල (KRG)	කුරුණෑගල (KRG)		
මාතලේ (MTL)	මාතලේ (MTL)		
මහනුවර (KDA)	මහනුවර (KDA)		
මහනුවර (KDB)	මහනුවර (KDB)		
නුවරඑළිය (NUE)	නුවරඑළිය (NUE)		
අනුරාධපුරය (ANP)	අනුරාධපුරය (ANP)		
පොළොන්නරුව (POL)	පොළොන්නරුව (POL)		
රත්නපුර (RAT)	රත්නපුර (RAT)		
කෑගල්ල (KGL)	කෑගල්ල (KGL)		
බදුල්ල (BDU)	බදුල්ල (BDU)		
මොණරාගල (MNG)	මොණරාගල (MNG)		

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ වගකීම හා කාර්යභාරය පිළිබඳ ඇගයීමකින් පසු කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව 2011 නොවැම්බර් 14 දින අනුමත කර තිබූ කාර්ය මණ්ඩලය අනුව ශ්‍රී ලංකා විගණන සේවයේ මුළු නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව 350 ක්ද, විගණන පරීක්ෂක සේවයේ මුළු නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව 1200 ක්ද වේ. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහනවවන සංශෝධනය අනුව ස්ථාපිත කළ ශ්‍රී ලංකා විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත බලාත්මක කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, ජාතික විගණන කාර්යාලයට රාජ්‍ය විගණන

සේවයක් ස්ථාපිත කිරීමට කෙටුම්පත් කර ඇති සේවා ව්‍යවස්ථාව 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් සම්මත කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණු අතර ඇති වන පුරප්පාඩු පිරවීමට පැරැණි සේවා ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් මේ වන විට කටයුතු කරමින් සිටී.

එම තත්ත්වය යටතේ ජාතික විගණන කාර්යාලයේ 2020 වර්ෂය ආරම්භයට, 2020 වර්ෂය අවසානයට හා 2021 ජුනි 30 දිනට ඒ ඒ තනතුරුවල අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය, තර්ථ කාර්ය මණ්ඩලය හා පැවැති පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව පහත වගුව 01 හි දැක්වේ.

තනතුර	2020 ජනවාරි 01 දිනට			2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට			2021 ජුනි 30 දිනට		
	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය	තර්ථ කාර්ය මණ්ඩලය	පුරප්පාඩු	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය	තර්ථ කාර්ය මණ්ඩලය	පුරප්පාඩු	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය	තර්ථ කාර්ය මණ්ඩලය	පුරප්පාඩු
විගණන කාර්ය මණ්ඩලය									
අතිරේක විගණකාධිපති	03	-	03	03	-	03	03	-	03
නියෝජ්‍ය විගණකාධිපති	15	11	04	15	10	05	15	09	06
සහකාර විගණකාධිපති	44	26	18	44	22	22	44	18	26
විගණන අධිකාරී	288	205	83	288	199	89	288	192	96
විගණන පරීක්ෂක	1200	1013	187	1200	992	208	1200	1139	61
විගණන නොවන කාර්ය මණ්ඩලය									
අධ්‍යක්ෂ - පරිපාලන	01	01	-	01	01	-	01	01	-
ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී	01	01	-	01	01	-	01	01	-
ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර විගණක	-	-	-	01	01	-	01	01	-
අනෙකුත් මාණ්ඩලික නිලධාරීන්	17	11	06	17	12	05	17	12	05
රාජ්‍ය කළමනාකරණ සහයක සේවාව හා සමාන්තර ශ්‍රේණි	127	113	14	127	112	15	127	113	14
වාර්තා සැකසුම්කරු	41	41	-	41	41	-	41	41	-
කණිෂ්ඨ සේවකයින්	213	201	12	213	193	20	213	194	19
එකතුව	1950	1623	327	1951	1584	367	1951	1721	230

වගුව 01 - කාර්ය මණ්ඩල තත්ත්වය 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට හා 2021 ජුනි 30 දිනට

ඉහත වගුවේ සඳහන් පරිදි 2020 ජනවාරි 01 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා කාලය තුළ 237 දෙනෙකුගේ සිට 367 දෙනෙකු දක්වා පරාසයක කාර්ය මණ්ඩල පුරප්පාඩු පැවැතීම ජාතික විගණන කාර්යාලය වෙත පැවරී ඇති වගකීම් හා කාර්යභාරය ඉටු කිරීම කෙරෙහි විශාල බාධාවක්ව පැවැතුණි. මෙම තත්ත්වය 2021 ජුනි 30 දින වන විට පුරප්පාඩු 230 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි.

සේවා ව්‍යවස්ථාව අනුමත කර ගැනීම

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ විගණන කාර්ය මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකා විගණන සේවයේ හා විගණන පරීක්ෂක සේවයේ නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත වේ. රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ 6/2006 අනුව මෙම සේවාවන් දෙක සඳහා වෙන වෙනම සේවා ව්‍යවස්ථාවන් පිළියෙල කරනු ලැබුවත්, ඒ වෙනුවෙන් කාර්ය මණ්ඩලයෙන් වූ විවිධ යෝජනා හා ඉල්ලීම් පිළිබඳව තවදුරටත් සලකා බැලීම සඳහා ජනාධිපති ලේකම්වරයා විසින් කමිටුවක් පත් කරන ලදී. එම කමිටුව එවකට හිටපු විගණකාධිපතිවරයාගේ සභාපතිත්වයෙන්, හිටපු විගණකාධිපතිවරුන් දෙදෙනෙකු හා ජනාධිපති අතිරේක ලේකම්වරයෙකුගේ සාමාජිකත්වයෙන් සමන්විත විය. එම කමිටුවේ නිර්දේශ සැලකිල්ලට ගෙන ශ්‍රී ලංකා විගණන සේවය හා විගණන පරීක්ෂක සේවය යන සේවාවන් දෙක ඒකාබද්ධ කර “ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය විගණන සේවය” නමින් නව සේවයක් ඇති කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කළ අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය සඳහා 2014 දෙසැම්බර් 23 දින අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි.

එම අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ශ්‍රී ලංකා විගණන සේවය හා විගණන පරීක්ෂක සේවය ඒකාබද්ධ කර, ස්ථාපනය කිරීමට

යෝජනා කර තිබූ “ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය විගණන සේවය” පිහිටුවීම රජය ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස පිළිගෙන තිබුණි. ඒ අනුව නව සේවාව සඳහා සේවා ව්‍යවස්ථාවක් පිළියෙල කෙරෙමින් පවතින අතර 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත සම්මතවීමෙන් පසු විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් එය අනුමත කර ගැනීමේ කාර්යයෙහි නියැලී ඇත. නව සේවා ව්‍යවස්ථාව සම්මත කිරීම තුළින් විගණකාධිපතිවරයා වෙත පැවරෙන කාර්යයන් හා කර්තව්‍යන් වඩාත් කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීම සඳහා වඩාත් පුළුල් වෘත්තීය මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩල පවත්වා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසෙනු ඇත. විගණන පනත ක්‍රියාත්මක වී වර්ෂ තුනක පමණ කාලයක් ගතවී තිබුණත්, 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් එම සේවා ව්‍යවස්ථාව අනුමත කර ගැනීමට නොහැකි වී ඇත. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය විගණන සේවයේ පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් පැනනැගී තිබුණු නීතිමය බාධාවන් සමනය කරමින් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් 2014 දෙසැම්බර් 23 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය 2021 සැප්තැම්බර් 13 දින නැවත බලාත්මක කිරීම හේතුවෙන් හා රාජ්‍ය විගණනයේ විශේෂිත කාර්යභාරය සැලැකිල්ලට ගෙන සුදුසු වැටුප් ව්‍යුහයක් සකස් කිරීම සඳහා ජාතික වැටුප් කොමිෂමෙන් ඉල්ලීමක් කර ඇත. ඒ අනුව ප්‍රමාදයකින් තොරව මෙම සේවාව පිහිටුවීම සඳහා කටයුතු කරමින් පවතී.

කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව

රාජ්‍ය සම්පත් ආර්ථිකව, කාර්යක්ෂමව හා එලදායී ලෙස භාවිතා කිරීම ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය දායකත්වය හා මගපෙන්වීම ලබාදීම තුළින් ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවට ගුණාත්මක හා විශ්වාසනීය රාජ්‍ය සේවාවක් සැලසීම තහවුරු කිරීම පිණිස ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් රාජ්‍ය ආයතනවල මූල්‍ය හා කාර්යසාධන කාර්යභාරයන් ඉටුකිරීම පිළිබඳ ගණන්දීමේ වගකීම නිවැරදි

ලෙස ඉටුකර තිබේද යන්න පරීක්ෂා කර පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කරනු ලබයි.

මෙම ව්‍යවස්ථාපිත කාර්යභාරය ඉටු කිරීම උදෙසා විගණන නිලධාරීන් 1,358 දෙනෙක් හා සහයක සේවාවන්වලට අයත් නිලධාරීන් 363 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත කාර්යමණ්ඩලයක දායකත්වය වර්තමානයේ ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් ලබා ගනී.

එකී ව්‍යවස්ථාපිත කාර්යභාරය කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව ඉටුකිරීම පිණිස ජාතික විගණන කාර්යාලයේ කාර්ය මණ්ඩලය පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ වර්තමානයට සරිලන ලෙස දැනුමෙන් හා කුසලතාවයෙන් සන්නද්ධ කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත.

- දැනුම හා තාක්ෂණික කුසලතා සංවර්ධනය
- කාර්යක්ෂමතාවය සහ කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවීම
- කළමනාකරන හැකියාවන් වර්ධනය
- රාජකාරී ඉටුකිරීමෙහිලා අවශ්‍ය වන දැනුම, මෙවලම් හා ශිල්පීය ඥානය ලබාදීම
- මූල්‍යමය සහ සේවා නීති සම්බන්ධ දැනුම ලබාදීම
- කණ්ඩායම් හැඟීම වර්ධනය කිරීම
- යහපත් ආකල්ප වර්ධනය කිරීම

එම අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් යුක්තව ජාතික විගණන කාර්යාලයේ සෑම නිලධාරියෙකු විසින්ම අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධනය (Continuous Professional Development – CPD) සඳහා වර්ෂයකට පැය 100 කට නොඅඩු න්‍යායාත්මක හා ප්‍රායෝගික වශයෙන් දේශීය හෝ විදේශීය පුහුණු පාඨමාලා සම්පූර්ණ කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් අවධාරණය කර තිබේ.

2018 වර්ෂයේ සිදු කරන ලද පුහුණු අවශ්‍යතා අධ්‍යයනය (Training Need Assessment)

අනුව නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය සඳහා ලබාදිය යුතු බවට හඳුනාගත් පහත ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි පුහුණු වැඩසටහන් සම්පාදනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් සිදු කරමින් පවතී.

ඒ අනුව නිලධාරීන්ට ඔවුන්ගේ රාජකාරී

- මූල්‍ය විගණනය
- විමර්ශන විගණනය
- කාර්යසාධන විගණනය
- පරිසර විගණනය
- වෝභාරික විගණනය
- ප්‍රසම්පාදන හා ඉදිකිරීම් විගණනය
- ව්‍යාපෘති විගණනය
- ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත හා විගණන ප්‍රමිත
- බදුකරණය
- විසර්ජන ගිණුම් විගණනය
- පලාත් පාලන ආයතන
- ගිණුම් හා විගණනය
- අධිභාර ක්‍රියාවලිය
- විගණන වාර්තාකරණය
- පරිගණක හැකියාව සංවර්ධනය
- භාෂාමය හැකියාවන් සංවර්ධනය

වෘත්තීය මට්ටමින් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය දක්ෂතාවයන් අත්පත් කර ගත හැකි පරිදි දේශීය හා විදේශීය පුහුණු වැඩසටහන් ජාතික විගණන කාර්යාලයේ පුහුණු අංශය විසින් සංවිධානය කිරීමත්, ඒ සඳහා ඔවුන්ට අවශ්‍ය සහාය ලබා දෙමින් ඔවුන්ව දිරිගැන්වීමටත් කටයුතු කරනු ලැබේ. එහිදී සම්පත් දායකයන් ලෙස ජාතික විගණන කාර්යාලයේ සේවයේ යෙදී සිටින සුදුසුකම් සහිත දක්ෂ නිලධාරීන්ගේ සහය මෙන්ම අවශ්‍ය පරිදි බාහිර දේශකවරුන්ගේ සහායද ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන අතර පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා දේශන, සාකච්ඡා, ප්‍රායෝගික පුහුණුව හා ක්ෂේත්‍ර වාරිකා ආදිය යොදා ගැනීම තුළින් අදාළ පුහුණු

අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීම සිදු කරණු ලැබේ.

දේශීය වශයෙන් පුහුණුව ලබා දීම

ඉහත අරමුණු සපුරාගැනීම උදෙසා 2020 වර්ෂයේ ජාතික විගණන කාර්යාලයේ පුහුණු අංශය මගින් විගණන නිලධාරීන් සඳහා ඉහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි මාතෘකා 3 ක් යටතේ පුහුණු වැඩසටහන් 8 ක් පවත්වා ඇති අතර විගණන නොවන කාර්යමණ්ඩලයේ නිලධාරීන් සඳහාද පුහුණු පහසුකම් ලබා දී තිබේ.

විදේශීය පුහුණුවීම්

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද නිලධාරීන් 7 දෙනෙකු මූල්‍ය වංචා සහ අපරාධ විමර්ශනය පිළිබඳව විදේශීය පුහුණු වැඩසටහනක් සඳහා සහභාගී කරවා ඇත.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ජාතික විගණන කාර්යාලයේ නිලධාරීන් සඳහා ඉහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි පැවැත්වූ දේශීය හා විදේශීය පුහුණු වැඩසටහන් පිළිබඳව විස්තර වගුව 02 හි දක්වා ඇත.

	වැඩසටහන් විස්තරය	වැඩසටහන් ගණන	සහභාගී වූ නිලධාරීන්			පුහුණු පැය ගණන	
			අංශ ප්‍රධානීන්	විගණන අධිකාරී	විගණන පරීක්ෂක		
	දේශීය පුහුණුවැඩසටහන්						
1	මූල්‍ය විගණන පුහුණුව	6	-	79	267	346	2,650
2	බදුකරණය පිළිබඳ පුහුණුව	1	-	4	25	29	210
3	විදේශ ව්‍යාපෘති විගණන පුහුණුව	1	5	29	82	116	841
	එකතුව	8	5	112	374	491	3,701
	විදේශීය පුහුණු වැඩසටහන්						
1	මූල්‍ය වංචා සහ අපරාධ විමර්ශනය	1	-	3	4	7	355

වගුව 02. - පැවැත්වූ පුහුණු වැඩසටහන් ගණන
මූලාශ්‍රය - ජාතික විගණන කාර්යාලයේ පුහුණු අංශය

බාහිර ආයතන සඳහා සම්පත්දායකත්වය ලබාදීම

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ සේවයේ නියුතු නිලධාරීන් ජාතික විගණන පනත හා විගණනයට සමගාමී ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ වෙනත් රාජ්‍ය සේවයේ නියුතු නිලධාරීන්ගේ දැනුම හා හැකියාවන් වර්ධනය සඳහා තම සම්පත්දායකත්වය ලබා දීමට කටයුතු කර තිබේ.

එසේ නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෝලීය වශයෙන් මුහුණදුන් Covid - 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සැලැස්සුම් කළ පරිදි දේශීය පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ හේතුවෙන් සීමා

කිරීමට සිදුවූ අතර විදේශීය පුහුණු අවස්ථාද මෙම හේතුව නිසා සීමා කිරීමට සිදුවිය.

සුදුසුකම්ලත් විගණකවරුන් සේවයේ යොදවා ගැනීම

විගණන කාර්ය මණ්ඩලයේ පවතින පුරප්පාඩු හේතුවෙන් ඇති වන සම්පත්වල පරතරය පියවා ගැනීම සඳහා සහ රාජ්‍ය බැංකු විගණනය වැනි විශේෂ අවස්ථාවලදී මෙන්ම අවශ්‍යවන විශේෂිත සේවා සඳහාද සුදුසුකම්ලත් විගණකවරුන් සේවයෙහි යොදවා ගැනීමට අවශ්‍ය විය. ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(4)(අ)

ව්‍යවස්ථාව මගින් විගණකාධිපතිවරයාට බලය පවරා ඇත.

ඒ අනුව සේවයේ යොදවන ලද විගණන සමාගම්වලට ඔවුන් සපයන ලද විගණන සේවාව වෙනුවෙන් 2020 හා 2019 වර්ෂ වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 35.6 ක් හා රු.මිලියන 42.64 ක් ගෙවා ඇත. සුදුසුකම්ලත් විගණකවරුන්ගේ සේවය ලබා ගැනීමේදී ඔවුන් විසින් පෙර සපයා තිබුණු සේවාවන්ගේ තත්ත්වය, සමාගමේ සිටින හවුල්කරුවන් සංඛ්‍යාව සහ ඔවුන් සමඟ සේවයේ යෙදී සිටින විගණන පුහුණුවන්නන් සංඛ්‍යාව යනාදී සාධක සලකා බලන ලදී. ඊට අමතරව විගණන සමාගමට ඇති ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා හා ඔවුන් සලසන වෘත්තීය සේවාවන්වල ස්වභාවය යනාදී කරුණු ඔවුන් තෝරා ගැනීමේ නිර්ණායකවලට ඇතුළත් වී තිබුණි. ඒ අනුව විගණකවරුන් තෝරා ගැනීම ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයන්ට අනුකූලව සිදුකළ අතර සාමාන්‍යයෙන් එක් විගණන සමාගමකට උපරිම වර්ෂ 05 ක කාලයක් සඳහා අබන්ධව එක් එක් විගණන කාර්යභාරය පවරන ලදී.

විසි වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් විගණකාධිපතිගේ විෂය පථයට ඇතුළත් වූ සියයට 50 ක් හෝ ඊට වැඩි රාජ්‍ය අයිතිය ඇති සමාගම් 150 කින් සමාගම් 16 ක් විගණනය කිරීම සඳහා පමණක් ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයයෙහි යෙදී සිටින විගණන සමාගම් 03 ක් මට සහය විය. ඊට අමතරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථා සමාගම, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගම සහ ක්‍රීඩා සංගම් 50 ක් විගණනය කිරීම සඳහාද සුදුසුකම්ලත් විගණකවරුන් 18 කගේ සහය ලබා ගන්නා ලදී.

විගණන පරීක්ෂකවරුන් බඳවා ගැනීම නිසා ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් රාජ්‍ය බැංකු හා ආයතන කිහිපයක් එතෙක් සහයක

විගණන සමාගම් හරහා ඉටු කළ විගණන කටයුතු මාගේ නිලධාරීන් යොදවා සෘජු විගණනයට භාජනය කිරීමට ගත් තීරණ හේතුවෙන් 2017 වර්ෂයේ සිට යොදවා ගත් සහාය විගණන සමාගම් ප්‍රමාණය අඩුවී තිබුණි.

පාර්ලිමේන්තුවට සහාය වීම

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 148 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳ සම්පූර්ණ පාලනය පාර්ලිමේන්තුව සතුය. රාජ්‍ය ගණන්දීමේ වගකීම් පද්ධතිය පිළිබඳ ප්‍රධාන දායකත්වයක් සලසන ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින්, මූල්‍ය භාරකාරත්වය හා රාජ්‍ය ආයතනවල මෙහෙයුම් හි ආර්ථිකභාවය, කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායිතාවය පිළිබඳ සෘජුවම පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කරන රජයේ බාහිර විගණක ලෙස කටයුතු කරයි. පාර්ලිමේන්තුවේ ස්ථාවර නියෝග 119 හා 120 යටතේ ස්ථාපිත රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව හා පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව වශයෙන් හඳුන්වන පාර්ලිමේන්තුවේ කාරක සභා මගින් විගණකාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරන වාර්තා පරීක්ෂා කරනු ලැබේ. මෙම කාරක සභා දෙකෙහි කාර්ය භාරය වනුයේ රාජ්‍ය ගිණුම් පරීක්ෂා කිරීම මගින් රාජ්‍ය අරමුදල් හා සම්පත් නිසියාකාරව භාවිත කෙරේද යන්න පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමට ව්‍යවස්ථාදායකයට සහාය වීමයි. එබැවින් රාජ්‍ය අංශයේ ගණන්දීමේ වගකීම හා ඵලදායී පාලනය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ඉතා වැදගත් කාර්ය භාරයක් මෙම කමිටු දෙක මගින් සිදු කරනු ලැබේ.

ස්ථාවර නියෝග 119 යටතේ පිහිටුවන ලද රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවේ කාර්ය වනුයේ මහජන වියදම් සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් ප්‍රදානය කරනු ලබන මුදල් විසර්ජනය කිරීම පෙන්වුම් කරන ගිණුම් ද, රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් සුදුසු යැයි සලකනු ලැබිය හැකි

පාර්ලිමේන්තුව ඉදිරියේ තබනු ලබන වෙනත් යම් ගිණුම් ද, විගණකාධිපතිවරයාගේ සහය ඇතිව පරීක්ෂා කිරීම වේ. පොදුවේ කිසියම් දෙපාර්තමේන්තුවක හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක ගිණුම්, මූල්‍යයන්, මූල්‍ය පරිපාටි, කාර්යසාධනය සහ කළමනාකරණය පරීක්ෂා කිරීම හා ඉන් පැන නගින ඕනෑම කරුණක් පිළිබඳව රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් පාර්ලිමේන්තුවට කලින් කලට වාර්තා කරනු ලැබේ.

ස්ථාවර නියෝග 120 යටතේ පිහිටුවන ලද පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාවේ කාර්යභාරය වනුයේ රාජ්‍ය සංස්ථා, මුළුමණින්ම හෝ කොටසක් ආණ්ඩුව විසින් අරමුදල් සපයනු ලබන ආයතනවල ගිණුම් සහ යම් ලිඛිත නීතියක් මගින් ආණ්ඩුවට පවරා ගන්නා ලද යම් ව්‍යාපාරයක් හෝ වෙනත් පැවැරීමක් සම්බන්ධව පාර්ලිමේන්තුව ඉදිරියේ තබන ලද ගිණුම්, විගණකාධිපතිවරයාගේ සහය ඇතිව පරීක්ෂා කිරීම වේ. යම් රාජ්‍ය සංස්ථාවක හෝ යම් ලිඛිත නීතියක් මගින් ආණ්ඩුවට පැවරන ලද ව්‍යාපාරයක හෝ වෙනත් පැවැරීමක පරීක්ෂා කරන ලද ගිණුම් සම්බන්ධයෙන් අයවැය හා වාර්ෂික ඇස්තමේන්තු, මූල්‍ය, මූල්‍ය කාර්ය පටිපාටිය, කාර්යසාධනය සහ සාමාන්‍ය කළමනාකරණය හා ඒ අනුව පැන නගින කවර හෝ කරුණක් පිළිබඳව පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව විසින්, කලින් කලට පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කරනු ලබයි.

අවශ්‍ය යැයි හැඟී ගිය විටක කාරක සභාවේම සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත අනුකාරක සභා පත් කිරීම සඳහා රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවට මෙන්ම පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාවටද හැකියාව පවතින අතර, කාරක සභාවට මෙන්ම එහි අනුකාරක සභාවලටත් එයට අයත් කාර්යයන් ඉටු කිරීම පිණිස කවර හෝ පුද්ගලයෙකු කැඳවා ප්‍රශ්න කිරීමේ බලයත්, කවර හෝ ලිපියක්,

පොතක්, ලේඛනයක් හෝ වෙනයම් ලියවිල්ලක් ගෙන්වා පරීක්ෂා කිරීමේ බලයත්, ගබඩාවලට සහ වෙනත් දේපලවලට පිවිසීමේ බලයත් පවතී.

පාර්ලිමේන්තුවේ පාලක පක්ෂය හා විරුද්ධ පක්ෂය විධිමත්ව නියෝජනය වන පරිදි තේරීම් කාරක සභාව විසින් නම් කරනු ලබන මන්ත්‍රීන් 16 දෙනෙකු බැගින් වන පරිදි රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව හා පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව සමන්විත වේ. රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව හා පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව යන සභා දෙකෙහි පරීක්ෂා කිරීමේදී අනතුරුව ඒවායේ නිර්දේශ විධායකය පිළිගනු ලැබුවේද යන්න පමණක් නොව එම නිර්දේශ ඵලදායීව හා සම්පූර්ණ ලෙස ක්‍රියාත්මක කෙරේ ද, වඩාත් වැදගත් ලෙස මූල්‍ය කාර්යක්ෂමතාවය හා සේවා ගුණාත්මක තත්ත්වය පිළිබඳ ධනාත්මක වෙනසක් සිදු කළේ ද යන්න පරීක්ෂා කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව කමිටුවලට ආපසු වාර්තා කිරීමද විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යභාරයට ඇතුළත් වේ.

විගණකාධිපතිවරයා හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයින් විසින් විශේෂයෙන් විගණනයන් සඳහා සෘජුවම සම්බන්ධ නිලධාරීන් සමඟ කමිටුවලට සහය වේ. සමාලෝචිත කරුණු පිළිබඳව අවශ්‍ය සියලු තොරතුරු හා මතයන් ප්‍රකාශ කරමින් කමිටුවල කටයුතුවලට සහය වීම තුළින් විගණකාධිපතිවරයා ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි.

විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්යභාරය වනුයේ පසුබිම් තොරතුරු සැපයීම හා සලකා බලන විෂය පිළිබඳ අදාළ අදහස් දැක්වීම මගින් කමිටුවට සහය වීමයි. කාරක සභා පරීක්ෂාවේ දී තොරතුරු ලබා දීම හා කමිටුවට අදහස් දැක්වීම හා කමිටු සාමාජිකයන්ගෙන් පැන නගින ප්‍රශ්නවලට

පිළිතුරු දැක්වීම ද විගණකාධිපතිවරයාගෙන් අපේක්ෂා කෙරේ. ඇසිය හැකි ප්‍රශ්න කිරීම් පිළිබඳ ක්‍රියාපටිපටියක් හෝ කිසියම් සාකච්ඡා කළ යුතු ගැටළු පිළිබඳ පසුබිම් තොරතුරු විගණකාධිපතිවරයා යෝජනා කරයි.

විගණකාධිපතිවරයාගේ වාර්තාව පදනම් කරගෙන අදාළ රාජ්‍ය ආයතනයේ මෙහෙයුම් පිළිබඳ කාර්යසාධනය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අදාළ රාජ්‍ය ආයතනයට සාමාන්‍යයෙන් මාසයක කාලයක් කාරක සභාව විසින් ලබා දේ. විගණන ආයතනය විසින් යාවත්කාලීන ප්‍රගති වාර්තාවක් විගණකාධිපතිට පිටපතක් සහිතව නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදය ඇතුළත කාරක සභාවට ඉදිරිපත් කළ යුතුය. කාරක සභාවේ සාකච්ඡා කිරීම සඳහා කෙටි සාකච්ඡා සටහනක් පිළියෙල කිරීම සඳහා විගණකාධිපතිවරයාට හැකිවන පරිදි ප්‍රතිවාරයක් ලිඛිතව විගණන ආයතනය විසින් පිළියෙල කළ යුතුය. විගණකාධිපතිවරයාගේ වාර්තාවේ ඇතුළත් නිර්දේශ විගණන ආයතනය විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ තොරතුරුවල සාධාරණ බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා විගණන ආයතනයේ සියලු ලිඛිත ප්‍රතිවාර ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් සමාලෝචනය කෙරේ. සමාලෝචනය සම්පූර්ණ කිරීමෙන් අනතුරුව, අදාළ ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී, ගණන්දීමේ නිලධාරී හෝ පාලක මණ්ඩලය විසින් සිදු කරන අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණ සැලකිල්ලට ගෙන විගණන වාර්තාව මගින් පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කරන ලද වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ පිළිබඳව කෙටි සාකච්ඡා සටහනක් ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් පිළියෙල කරනු ලබයි. එබැවින් කමිටු සාමාජිකයන්ට එම විගණන නිරීක්ෂණ මගින් විගණන ආයතනයේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ මැනවින් අවබෝධයක් ලබා දේ. තවද, පෙර පවත්වන ලද රැස්වීම්වලදී ලබා දී ඇති නියෝග ක්‍රියාත්මක

කිරීමේ ප්‍රගතිය එම සාකච්ඡා සටහනේ වෙනම ඇතුළත් කෙරේ.

2020 වර්ෂය තුළදී රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් ආයතන 03 ක් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා කමිටු සභාවාර 03 ක් හා විශේෂ විගණන වාර්තා 02 ක් සම්බන්ධයෙන් විමර්ශනය කිරීම සඳහා කමිටු සභාවාර 02 ක් පවත්වා ඇති අතර පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් ආයතන 03 ක් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා කමිටු සභා වාර 03 ක් හා විශේෂ විගණන වාර්තා 06 ක් විමර්ශනය කිරීම සඳහා සභාවාර 06 ක් පවත්වා ඇත.

විශේෂයෙන් අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන ඇගයීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණය පදනම් කරගත් ප්‍රශ්නමාලාවක් පිළියෙල කිරීම සඳහා ජාතික විගණන කාර්යාලයේ නිලධාරීන් විසින් රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවට සහාය වී ඇත. එක් එක් හා සියලු ආයතන විසින් තම නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා දෙන ලද පිළිතුරුවල වලංගුභාවය තහවුරු කිරීම මගින් විගණන නිලධාරීන් තවදුරටත් කමිටුවට සහාය වේ.

විගණකාධිපති විසින් පනවන ලද අධිභාර

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන 341 ක් පවතින අතර, මහා නගර සභා 24 ක්, නගර සභා 41 ක් හා ප්‍රාදේශීය සභා 276 ක් ඊට අයත් වේ. මෙම පළාත් පාලන ආයතන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) අනු ව්‍යවස්ථාව, 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත හා අදාළ ආඥා පනත් සහ පනත්වල විධිවිධාන පරිදි විගණකාධිපති විසින් විගණනය කරනු ලැබේ.

එකී ආඥා පනත් සහ පනත්වලින්, නීතියට පටහැනි ගෙවීම් විෂයයන්, නොසැලකිල්ල හෝ විෂමාවාරය නිසා සිදු වූ පාඩු සහ ගිණුම්වල දැක්විය යුතු නමුත් දක්වා නැති

විෂයයන් අධිභාර කිරීම සඳහා විගණකාධිපති වෙත බලය පවරා ඇත.

එකී බලය අනුව 2011 ජනවාරි 01 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වර්ෂ 10 ක කාලය තුළ පළාත් පාලන ආයතනවල පාර්ශවකරුවන් 490 ක් වෙත රු.මිලියන 34.80 ක අධිභාර සහතික 75 ක් නිකුත් කර තිබුණි. 2021 ජුනි 30 දින වන විට ඉන් රු.මිලියන 4.99 ක් හෙවත් හෙවත් සියයට 14 ක් පමණක් අය කර ගෙන තිබුණි. අදාළ බලධාරීන් විසින් අධිභාර අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි නිසි අවධානයක් යොමු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය වේ.

ජාතික විගණන කාර්යාල වෙත ලැබී තිබුණු මහජන නියෝජන

2020 වර්ෂයේදී ජාතික විගණන කාර්යාලය වෙත මහජන නියෝජනයන් 1673 ක් ලැබී තිබුණු අතර එම නියෝජනයන්ගෙන් 661 ක් රජයේ හෝ රාජ්‍ය ආයතනවල ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු සම්බන්ධයෙන් වූ අතර 261 ක් විවිධ පාර්ශවයන්ගේ දුක්ගැනවිලි සම්බන්ධයෙන් විය. තවත් නියෝජන 681 ක් ආයතනික වංචා හා දූෂණ සම්බන්ධයෙන් වූ අතර 70 ක් විවිධ පාර්ශවයන්ගේ පෞද්ගලික කරුණු

සම්බන්ධයෙන් විය. එසේ ලැබී තිබුණ නියෝජනයන් වැඩිදුර විමර්ශන ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

වැඩිදුර විමර්ශන කටයුතු සඳහා යොමුකරන ලද ලිඛිත නියෝජනයන් පිළිබඳ ආංශික වර්ගීකරණයක් සිදුකිරීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට අදාළව 192 ක් ද, පළාත් පාලන අංශයට 243 ක් ද, සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍ර සඳහා නියෝජනයන් 166 ක් ද මහා මාර්ග කෘෂිකර්ම හා ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍ර සඳහා පිළිවෙලින් 63 ක් 70 ක් සහ 45 ක්ද වශයෙන් නියෝජනයන් ලැබී තිබුණි. රජයේ තවත් විවිධ ආයතන විශාල සංඛ්‍යාවකට අදාළ එකතුව 894 ක් වූ නියෝජනද ජාතික විගණන කාර්යාලය වෙත ලැබී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලැබුණු මහජන නියෝජනයන් 219 ක් සම්බන්ධයෙන් විගණන කටයුතු නිමකර ඒ පිළිබඳ නිරීක්ෂණය වූ කරුණුවලින් නියෝජන 23 කට අදාළ වඩාත් වැදගත් නිරීක්ෂණ ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද විගණකාධිපති වාර්තාවලටද සෙසු නිරීක්ෂණ කළමනාකරණ විගණන වාර්තාවලටද ඇතුළත් කර ඇති අතර නියෝජනයන් 1454 ක් සම්බන්ධයෙන් විගණන කටයුතු 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට සිදු කෙරෙමින් පැවතුණි.

විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරනු ලබන කාර්යසාධන හා පරිසර විගණනය

විෂයයන්

- කාර්යසාධන විගණනය
- පරිසර විගණනය

නිකුත් කරන ලද කාර්යසාධන හා පරිසර විගණන වාර්තා

- එළවළු බීජ දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ කාර්යසාධනය ඇගයීම
- සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ සහල් මෝල් හිමිකරුවන් සඳහා ණය සහන ලබාදීමේ වැඩසටහනේ කාර්යසාධනය
- බලපත්‍රලත් මත්පැන් නිෂ්පාදනාගාර පිළිබඳ සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ නියාමනයේ ඇති කාර්යක්ෂමතාවය ඇගයීම.
- ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපේක්ෂිත සහල් සංචිත පවත්වාගෙන යාම හා ගබඩා උපයෝජනයේ කාර්යසාධනය
- පිගන් සංස්ථාව සතු උළු කම්හල්වල නිෂ්පාදන, මෙහෙයුම් හා අලෙවි ක්‍රියාවලිය ඇගයීම
- මහා භාරකාරතැන වෙත පවරා ඇති බුද්දල් දේපළ කළමනාකරණය සම්බන්ධව ඇගයීම
- ත්‍රිපෝෂ වැඩසටහනේ කාර්යසාධනය ඇගයීම
- ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය ඉටුකිරීමේ කාර්යසාධනය ඇගයීම
- විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මක වර්ධනය උදෙසා ඉටු විය යුතු කාර්යභාරය ඇගයීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ ජලාස්ථික් ආනයනය, භාවිතය සහ පසු භාවිත කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වූ පරිසර විගණන වාර්තාව
- පළිබෝධනාශක ආනයනය, භාවිතය හා එහි පාරිසරික බලපෑම සම්බන්ධයෙන් වූ පරිසර විගණන වාර්තාව
- අන්තර්ජාතික රැමියා තෙත් බිම්

විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරනු ලබන කාර්යසාධන හා පරිසර විගණනය

රාජ්‍ය ආයතනයක, වැඩසටහනක, ව්‍යාපෘතියක හා වියදම් ඒකකයක තෝරාගත් ක්ෂේත්‍රයන් සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතනයන්ගේ කටයුතුවල ආර්ථිකබව, කාර්යක්ෂමබව, ඵලදායිබව හා පාරිසරික බලපෑමද ඇගයීමට ලක්කර අදාළ විගණන නිරීක්ෂණ අනුව සිදු කළ යුතු වැඩිදියුණු කිරීම් සම්බන්ධයෙන් නිර්දේශයන් ඇතුළත්ව වාර්තා කිරීම කාර්යසාධන විගණනය මගින් සිදු කරනු ලැබේ.

රාජ්‍ය ආයතනවල විවිධ ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් වෙනත් විගණන ශාඛාවලින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන යෝජනා, මෙම කාර්යසාධන හා පරිසර විගණන ඒකකය මගින් තෝරා ගනු ලබන ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික බලපෑම් ඇති විශේෂ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ කාර්යසාධන හා පරිසර විගණනයන් සිදු කරනු ලැබේ. තවද මූල්‍ය විගණන වාර්තාවන්ට අමතරව ඉදිරිපත් කරනු ලබන කාර්යසාධන හා පරිසර විගණන වාර්තාවන්ද පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරනු ලැබේ. මෙම ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ජාතික විගණන කාර්යාලයේ නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමද සිදු කරනු ලැබේ.

කාර්යසාධන විගණනය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිලා කාර්යඵල පදනම් කරගත් අයවැය ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම හා එක් එක් ආයතනය සඳහා ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක (Key Performance Indicators) නිශ්චය කිරීම ඉතා වැදගත් වන නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට කාර්යඵලය පදනම් කරගත් අයවැය ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වන අතර කාර්යසාධන දර්ශක ප්‍රමාණවත් පරිදි නොමැතිවීම තුළ නිශ්චය කර කාර්යඵල මැනීමක් සිදු නොකෙරේ. මේ හේතුවෙන් එක් එක් ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාළව කාර්යසාධන දර්ශක අප විසින් නිශ්චය කර කාර්යසාධන

විගණනය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සිදුකරන ලද කාර්යසාධන විගණනවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් නිරීක්ෂණ සාරාංශ කර පහත දැක්වේ.

එළවළු බීජ දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ කාර්යසාධනය ඇගයීම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බීජ නිෂ්පාදනයට හා ආනයනයට පෞද්ගලික අංශය දායක කර ගැනීම 1984 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ වීමත් සමග දේශීය බීජ නිෂ්පාදනය සහ ආනයනය සිසු ලෙස ඉහල යාම සිදුවිය. මේ නිසා බීජ නිෂ්පාදනය හා ආනයනය කිරීමේදී විවිධ ගැටළු මතු වීම හේතුවෙන් එම ගැටලු අවම කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත සම්මත කර තිබුණි. තවද 1997 වර්ෂයේදී “බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය කර්මාන්තය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය” බීජ සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තිය ලෙස සලකනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණද, 2021 ජනවාරි 01 දින වන විටත් එය ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කර නොතිබුණි.

මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ බීජ සම්බන්ධ කටයුතු කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධානම ආයතනය කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ස්ථාපිත බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය වන අතර එය පිහිටුවීමේ අරමුණ වූයේ ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය කලට වේලාවට පහසු ස්ථාන වලදී සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ ගොවීන් වෙත ලබාදීම වේ. උද්‍යාන භෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් දේශීය වගාව සඳහා අවශ්‍ය අභිජනන බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම නව එළවළු ප්‍රභේද හඳුන්වා දීම පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කරනු ලබයි.

රජය වාර්ෂිකව විශාල මුදලක් දේශීය බීජ කර්මාන්තයේ ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් ලබා දුන්නද, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ සහ පුහුණු ආයතනය 2018 වර්ෂයේ පලකරන ලද පර්යේෂණ වාර්තාවකට අනුව දේශීය එළවළු ගොවීන් සියයට 70 ක් පමණ ආනයනික දෙමුහුන් බීජ තෝරා ගන්නා බව දක්වා තිබුණි. දේශීය එළවළු බීජ වර්ග ප්‍රමාණවත් පරිදි ගොවීන් වෙත නොලැබීම, ඒවායේ ගුණත්වය සම්බන්ධ ගැටළු පැවතීම මෙන්ම ආනයනික බීජ වර්ග භාවිතයේ දී ගොවීන් විවිධ ගැටළු වලට මුහුණ දෙන අවස්ථා පිළිබඳ විවිධ මාධ්‍ය මගින් වාර්තා වී තිබුණි. බීජ පනතේ දක්වා ඇති කාර්යයන් ඉටු කිරීමේදී ලා ස්ථාපිත කරන ලද ජාතික බීජ සභාව බීජ පනත සම්මත කිරීමෙන් වර්ෂ 14 කට පසු එනම් 2017 නොවැම්බර් 29 දින පළමු වරට රැස්වී තිබූ අතර ඉන් පසු 2019 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාල සීමාව තුළ අවස්ථා තුනකදී පමණක් රැස්වී තිබුණි. ඒ අනුව දේශීය බීජ නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය ඇගයීම ඇතුළු අදාල අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සැකසීම හා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාකාරීව සිදු වී නොතිබුණි.

එවැනි පසුබිමකදී වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන්ට අවශ්‍ය ගුණාත්මක එළවළු බීජ සාධාරණ මිලට සුදුසු අවස්ථාවේදී ගොවීන්ට ලබාදීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතනවල මැදිහත්වීම ඇගයීම පිණිස මෙම කාර්යසාධන විගණනය සිදුකරන ලදී.

මෙම විගණනයේදී බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් සිදුකරනු ලබන බීජ නිෂ්පාදනය, ගබඩා කිරීම, බෙදාහැරීම හා අලෙවිය පිළිබඳ ඇගයීමට භාජනය කරන ලද අතර ගුණාත්මක බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් සිදු කරන ලද කාර්යභාරය ද ඇගයීමට ලක් කරන ලදී.

මෙම විගණනයේදී අනාවරණය වූ ප්‍රධාන නිරීක්ෂණ අතර එළවළු බීජ සම්බන්ධව ප්‍රමාණවත් පර්යේෂණ සිදුකර නොතිබීම, වාර්ෂිකව අවශ්‍ය බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ නිවැරදි පුරෝකථනයන් සිදුකර නොතිබීම, ඒ අනුව අවශ්‍යතාවයට ගැලපෙන පරිදි බීජ නිෂ්පාදනය නොකිරීම, බීජ තොග ගබඩා කිරීමේ පටිපාටියේ ගැටළු පැවතීම, ඒ හේතුවෙන් 2014 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා රු. මිලියන 38 ක් වටිනා එළවළු බීජ පැළවීම දුර්වලවීම මත අපහරණය කිරීමට නියමිතව තිබුණි.

බීජ අලෙවි කිරීමේදී ආයතනයේ සමස්ථ අලෙවි ජාලය තුළ පවතින හා අලෙවි ගබඩා සතුව පවතින තොග ප්‍රමාණය පිළිබඳ තොරතුරු ඉතා ඉක්මනින් දැන ගැනීම සඳහා පරිගණක ගත වැඩසටහන් භාවිතා වීමක් සිදු වී නොතිබුණි. බීජ අලෙවි කිරීම සඳහා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් නොතිබුණි. ඉතා සුළු ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ප්‍රමාණයක් පමණක් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයෙන් බීජ මිලදී ගැනීම සිදුකරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය.

මෙවැනි තත්ත්වයකදී දේශීයව නිෂ්පාදනය කළ හැකි එළවළු බීජ මෙන්ම අනිකුත් එළවළු බීජ විශාල ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීම සිදුවේ. 2015 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 962.7 ක් වූ එළවළු බීජ ආනයන වියදම එම වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1,491.6 දක්වා සියයට 35 කින් වැඩි වී තිබුණි. ඒ අනුව 2016 හා 2017 වර්ෂවල කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ අයවැය ඇස්තමේන්තු අනුව එළවළු සහ අනෙකුත් බෝග ආනයන ප්‍රමාණය 1/3 කින් අඩු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණද එම අරමුණ ඉටු වී නොතිබුණි. එසේම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් එළවළු බීජ ආනයන

බලපත්‍ර ලබා දීමේදී උපරිම ආනයන සීමා පැනවීම බෝම්බ බීජ සඳහා පමණක් සිදු කර තිබුණු අතර සත්‍ය වශයෙන් එක් එක් එළවළු වර්ගයෙන් ආනයනය කළ බීජ ප්‍රමාණය පිළිබඳ දත්ත ශ්‍රී ලංකා රේගුව සහ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව නොවුණි.

මෙම ගැටළු අවම කිරීම සඳහා ආයතනික බීජ සමග තරග කළ හැකි දේශීය එළවළු බීජ හඳුන්වාදීම් සඳහා සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණයන් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් රටේ අවශ්‍යතාවය මත අවම ආරක්ෂිත බීජ තොග පවත්වාගෙන යාම සඳහා බීජ තොග මට්ටම් නිශ්චය කර පවත්වාගෙන යාම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අයත් බීජ නිෂ්පාදන ගොවිපළවල් 27 තුළ පවතින ප්‍රයෝජනයට නොගත් භූමි ප්‍රමාණය සංවර්ධනය කර බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගැනීමට කටයුතු කිරීම, බීජ ගොවිපල පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය පුහුණු ශ්‍රමය දිරිසකාලීනව පවත්වාගෙන යාම, ජල ගැටළුවලට විසඳුම් ලබාදීම, බීජ ගොවිපල තුළ පවතින පහසුකම් පුළුල් කිරීම, බීජ අලෙවි කිරීම සඳහා බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ අලෙවි සැල්වලට අමතරව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන සම්බන්ධ කර ගැනීම ආදිය නිර්දේශ කෙරේ.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ සහල් මෝල් හිමිකරුවන් සඳහා ණය සහන ලබාදීමේ වැඩසටහනේ කාර්යසාධනය

ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවගේ ප්‍රධාන ආහාරය වන බත සපයන වී හෝගය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන කෘෂිකාර්මික හෝගයක් වේ. අප රටෙහි වාර්ෂික සහල් අවශ්‍යතාවය මෙ.ටො.මිලියන 2.4 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තුගත කර ඇති අතර එය ආසන්න වශයෙන් වී මෙ.ටො.මිලියන 3.6 ක් පමණ වේ. 2018/19 මහ කන්නයට පෙර කන්න හතර

තුළ පැවති නියඟය හේතුවෙන් වී නිෂ්පාදනය අඩුවීම ගොවියාට මෙන්ම පාරිභෝගිකයාටද අහිතකර ලෙස බලපා තිබුණි. එසේම වර්ෂ 2000 වන විට ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිටි 2000 ක් පමණ වූ සහල් මෝල් හිමියන්ගේ සංඛ්‍යාව වර්තමානය වන විට 800 ක පමණ ප්‍රමාණයකට අඩු වී තිබුණි. මේ නිසා සහල් නිෂ්පාදනය සීමිත පිරිසක් අතට පත්වී තිබෙන අතර සහල් වෙළඳපල තුළ කථිපයාධිකාරී තත්ත්වයක් ගොඩ නැගී තිබුණි.

මෙම තත්ත්වයන්ට පිලියම් ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ භාල් මෝල් හිමියන්ට ඉතා ඉක්මනින් ණය සහන ලබා දීම සඳහා වූ වැඩසටහන 2019 පෙබරවාරි මාසය වන විට ආරම්භ කර තිබුණි. මෙම වැඩසටහන අනුරාධපුරය, පොලොන්නරුව, අම්පාර, කුරුණෑගල, පුත්තලම, මහනුවර, හම්බන්තොට සහ මඩකලපුව යන තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක 8 ක ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර රජය විසින් වැඩසටහන සඳහා රු.බිලියනයක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ සම්බන්ධිත ආයතන වන්නේ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය, ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ සහ පොදු සැපයීම් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු නොවන අමාත්‍යාංශය, මහ භාණ්ඩාගාරය, වැඩසටහනට සම්බන්ධ වන දිස්ත්‍රික් 08 ක දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරු, සමූපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව හා දිස්ත්‍රික් සහල් නිෂ්පාදකයන්ගේ සමූපකාර සමිති වේ.

රජය විසින් ආරම්භ කරන ලද මෙම වැඩසටහන මගින්, වී මිලදී ගැනීමේදී සාධාරණ මිලක් ඇති කිරීම, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ භාල් මෝල් හිමියන් නගා සිටුවීම හා සහල් නිෂ්පාදනය මහා පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන් කිහිපදෙනෙක් අත රැදීමේ තත්ත්වය බිඳහෙලමින් පාරිභෝගිකයින් හට

සාධාරණ මිලක් යටතේ සහල් මිලදී ගැනීමට අවස්ථාව සැලසීම යන බහුවිධ අරමුණු ඉටු වී තිබේද යන්න ඇගයීම මෙම විගණනයේ අරමුණු විය.

2019 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ ගොයම් කැපීම ආරම්භ කිරීමෙන් පසු මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අනුමැතිය ඉල්ලා සිටීම හා ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ලැබී තිබීම, රජය විසින් දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් වෙත හා දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් විසින් දිස්ත්‍රික් සමිති වෙත නියමිත පරිදි වී මිලදී ගැනීම සඳහා අරමුදල් ලබාදීමේ කාල ප්‍රමාදයන් සිදුව තිබීම, වැඩසටහන සඳහා මෝල් හිමියන් තෝරාගැනීමේ මෙන්ම කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා තීරණය කිරීමේ ගැටළු පැවතීම, දිස්ත්‍රික් සමිති වෙත ලබාදුන් අරමුදල් එහි සාමාජිකයන් අතර බෙදීමේ ගැටළු පැවතීම, වී මිලට ගැනීමේදී පොහොර නාම ලේඛනයේ නම සඳහන් නොවන ගොවීන්ගෙන් වී මිලට ගෙන තිබීම, ඇතැම් මෝල් හිමියන් විසින් අපේක්ෂිත සහල් ප්‍රමාණය සමිති වෙත භාරදීමට කටයුතු කර නොතිබීම, භාරදීමේ කාල ප්‍රමාදයන් පැවතීම හා සහල් අලෙවි කිරීමේ ක්‍රමවේදය පිළිබඳව වැඩසටහන ආරම්භයේදී අවධානය යොමු වී නොතිබීම විගණනයේදී ප්‍රධාන වශයෙන් නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

වී මෝල් හිමියන් විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද සහල් සඳහා සමිති විසින් නියමිත පරිදි කෙටුම් කුලී ගෙවා නොතිබීම, සාමාජික මෝල් හිමියන් විසින් බැංකු වෙත එතෙක් ඔවුන් විසින් ගෙවිය යුතුව පැවති ණය වාරික ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබීම හෝ ණය වාරික ගෙවීම් ඉතා අවම මට්ටමක පැවතීම වැනි කරුණුද විගණනයේදී නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ සහල් මෝල් හිමියන්ගේ වැඩසටහන සඳහා නිකුත් කරන

ලද මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව ආහාර කොමසාරිස් මගින් සකස් කරන ලද පරිගණක වැඩසටහනට අවශ්‍ය දත්ත සැපයීම සි/ස ශ්‍රී ලංකා සහල් නිෂ්පාදකයින්ගේ සමුපකාර සංගමය වෙත පැවරී ඇති කාර්යභාරය වී තිබුණත්, එම සංගමය විසින් නිසියාකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේම මෙම වැඩසටහන තුළ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට දිස්ත්‍රික් සමිති වෙත නිකුත් කරන ලද වැඩිම මුදල වන රු.මිලියන 206 ක මුදල සි/ස ශ්‍රී ලංකා සහල් නිෂ්පාදකයින්ගේ සමුපකාර සමිතියේ සභාපතිවරයා නියෝජනය කරන පොලොන්නරුව දිස්ත්‍රික් සමුපකාර සමිතිය වෙත ගෙවා තිබුණි. පොලොන්නරුව දිස්ත්‍රික් සමිතියේ සභාපතිවරයා විසින් ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික අභිමතය පරිදි එක් එක් මෝල් හිමියාට වී මිලදී ගැනීම සඳහා එම ණය මුදල භාවිතා කර තිබුණි. ඊට අමතරව ඒ ඒ දිස්ත්‍රික් සමිති වෙත රජය විසින් ලබාදුන් අරමුදල් සමිති විසින් නියමිත කාලය තුළ පියවීමට කටයුතු කර නොතිබීම, වැඩසටහන නියාමනය සඳහා දත්ත පද්ධතිය සඳහා අවශ්‍ය දත්තයන් සාමාජික මෝල් හිමියන් විසින් නිසි පරිදි ලබා දීමට කටයුතු කර නොතිබීම, යන ගැටළු තුළින් අනාවරණය වූයේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස රජයේ මුදල් වැය කරමින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ මෙම වැඩසටහන සඳහා දායක විය යුතු එක් එක් රාජ්‍ය ආයතන වල වගකීම ඉටු කිරීම පැහැර හැරීම හෝ ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටු වී නොතිබුණු බවය. ඒ හේතුවෙන් අදාළ වැඩසටහන් අපේක්ෂිත කාර්යසාධනය ළඟා කර ගැනීමට නොහැකි වීම තුළ එහි ප්‍රතිලාභ එම ක්ෂේත්‍රය තුළ නියැලී සිටින කර්මාන්තකරුවන්ට මෙන්ම පාරිභෝගිකයින්ට ලඟා කරගැනීමට අවස්ථාව නොලැබී තිබුණි.

මෙම වාර්තාවේ දක්වා ඇති පරිදි සාමාජික සමිති විසින් වී මිලදී ගැනීම, සහල් විකිණීම, කාරක ප්‍රාග්ධන මුදල් සාමාජිකයන්ගේ

බැංකු ගිණුම් වලට ප්‍රේෂණය කිරීම, සී/ස ශ්‍රී ලංකා සහල් නිෂ්පාදකයන්ගේ සමුපකාර සංගමය විසින් දිස්ත්‍රික් සමිති වෙත සිදු කරනු ලබන මැදිහත් වීම් දිස්ත්‍රික් සමුපකාර සහකාර කොමසාරිස්වරයාගේ පූර්ණ හා නිරන්තර අධීක්ෂණයටත් ලක් විය යුතුය. එසේම ප්‍රමාදයකින් තොරව වී මිලදී ගැනීම සඳහා අදාළ මුදල් කල් වෙලා ඇතිව සමිති වෙත නිකුත් කිරීම, වී අලෙවි මණ්ඩල ගබඩා ධාරිතාව උපරිම ප්‍රයෝජන ගත හැකිවන පරිදි වී මිලදී ගැනීමටත් ඒවා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ සහල් මෝල් හිමියන් වෙත ලබා දීමටත් දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් මගින් කටයුතු කිරීම කළ යුතුය.

ණය මුදලක් ලෙස මෙම ප්‍රතිපාදන සාමාජිකයන්ට ලබා දීමට කටයුතු කිරීම වෙනුවට, නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සහල් ප්‍රමාණය මත පමණක් අදාළ මුදල් ප්‍රමාණය ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ලබා දිය යුතු වීම හා දිස්ත්‍රික් සමිති සඳහා ලබාදෙන ණය මුදල් ගිවිසුම් කාලය අවසානයේදී නැවත පියවීමට කටයුතු නොකරන මෝල් හිමියන් සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමත් කළ යුතුව තිබුණි..එමෙන්ම අදාළ දිස්ත්‍රික් සමිති විසින් රජය තීරණය කරන උපරිම සිල්ලර මිල යටතේ ඒ ඒ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ විවිධ සේවා සමුපකාර සමිති හරහා, සතොස ප්‍රාදේශීය අලෙවි සැල් හරහා සහල් අලෙවි කළ යුතු බවත් වෙළඳපලෙහි සහල් මිල පිළිබඳ නිරන්තර පසු විපරම් ක්‍රියාවලියක් හා ඊට අනුරූපීව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බව නිර්දේශ කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික සහල් අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 0.5 ක ප්‍රමාණයක් පමණක් මෙම වැඩසටහන හරහා සපයා තිබීම හා ඊට සමහාමිව රජය විසින් සහල් සඳහා උපරිම සිල්ලර මිලක් පනවා සහල් මිල අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සෘජු මැදිහත්වීම මත 2019 වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුව වන විට වෙළඳපොලෙහි සහල් මිල පෙර පැවති

මිලට වඩා අඩුවී තිබුණි. එසේ වුවද, තිරසාර ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ සහල් මෝල් හිමියන් නඟා සිටුවමින්, සහල් වෙළඳපල පාලනය කිරීම තුළින් සියලු පාර්ශව වෙත ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකි මෙවැනි වැඩසටහන් ශක්තිමත්ව කරගෙන යාමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කළ යුතුව තිබුණි.

බලපත්‍රලත් මත්පැන් නිෂ්පාදනාගාර පිළිබඳ සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ නියාමනයේ ඇති කාර්යක්ෂමතාවය ඇගයීම.

1913 වර්ෂයේ ස්ථාපිත කරන ලද සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා නීති ප්‍රඥප්ති සංග්‍රහයේ 52 වන අධිකාරිය වන 1912 අංක 8 දරන සුරාබදු ආඥා පනත ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතර ඊට අමතරව විවිධ සංශෝධන පනත් මගින් සංශෝධිත විධිවිධානද ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. වර්තමානය වන විට රාජ්‍ය බදු ආදායම කළමනාකරණය කරනු ලබන ආයතන අතරින් තුන්වන ස්ථානය සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව හිමිකරගෙන ඇත. සුරා බදු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සුරාබද්ද සම්බන්ධ මත්පැන් නිෂ්පාදන බදු, මත්පැන් නිෂ්පාදන බදු සඳහා ප්‍රමාද ගාස්තු, ස්ප්‍රිතු ප්‍රවාහනයේදී අයකරනු ලබන බදු, බලපත්‍ර ගාස්තු, බලපත්‍ර අළුත් කිරීමේ ගාස්තු යනාදී ආදායම් එකතු කිරීම සිදුකරනු ලැබේ. සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ණ අධීක්ෂණය යටතේ මත්පැන් නිෂ්පාදනාගාර, ගුදමි, රා තැබැරුම් හා විනාකිරි නිෂ්පාදනාගාර ක්‍රියාත්මක වේ. වර්තමානය වන විට මත්පැන් නිෂ්පාදනාගාර 23 ක්, ස්කාගාර 14 ක්, ගුදමි 8 ක් ක්‍රියාත්මකව පැවැතුණි. ස්කාගාර තුළින් ස්ප්‍රිතු නිෂ්පාදනාගාරවලට බෙදා හැරීම සිදුකරනු ලැබේ. මීට අමතරව ඇතැම් නිෂ්පාදනාගාර විසින් ස්ප්‍රිතු ආනයනය කිරීම ද සිදු කරනු ලැබේ.

සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ ස්ථාන මාරුවීම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී නිෂ්පාදනාගාර 23 ක් අතරින් රාජ්‍ය ආදායමට ඉතා අඩු දායකත්වයක් දක්වනු ලබන නිෂ්පාදනාගාර සමාගම් 6 ක් ඉතා ප්‍රියමනාප ලෙස හඳුන්වා තිබීම, එම නිෂ්පාදනාගාරවල සේවයේ යෙදීමට නිලධාරීන් විශාල ප්‍රමාණයක් මනාපය දැක්වීම, එම නිෂ්පාදනාගාර සමාගම් සම්බන්ධව ගැටළු සහගත තත්ත්වයන් වාර්තා වී තිබීම, ඒවායේ කාර්මික අපරාධ වාර්තාගතවී නොතිබීම, එම ආයතන 06 නියාමනය කිරීමේ ප්‍රධාන බලධාරියා සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව වීම යනාදී කාරණා මෙම මාතෘකාව තෝරාගැනීම සඳහා පාදක විය.

දේශීය ස්කාභාරවලින් හෝ ආනයනය කිරීම මගින් නිෂ්පාදනාගාර සඳහා ස්ප්‍රිතු ලැබෙන අතර එම ස්ප්‍රිතු ලැබීම් පිළිබඳ තොරතුරු නිෂ්පාදනාගාර විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ස්ප්‍රිතු ලැබීම් ලේඛනයේ (ඩී - 33) ඇතුළත් කරනු ලැබේ. මෙහිදී ස්ප්‍රිතු ප්‍රවාහනය සඳහාද බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතු අතර ප්‍රවාහනය කරනු ලබන ස්ප්‍රිතු ලීටරයක් සඳහා රු.10 ක ගාස්තුවක් අය කරනු ලැබේ. නිෂ්පාදනාගාරය සඳහා ලැබෙන මෙම ස්ප්‍රිතු අදාල ලේඛනයට ඇතුළත් කිරීමෙන් පසු ඒ ඒ ලේඛනවලට (VAT) නිකුත් කිරීම් සිදුකරනු ලැබේ. මෙහිදී ඒ ඒ ලේඛනවලට ස්ප්‍රිතු නිකුත් කිරීම් පිළිබඳ තොරතුරු හා නිෂ්පාදනය සඳහා ස්ප්‍රිතු යෙදවීම් පිළිබඳ තොරතුරු නිෂ්පාදන කාර්යය පිළිබඳ ලේඛනයට (ඩී - 7) ඇතුළත් කිරීම සිදුකරනු ලබයි. ඒ ඒ ලේඛනවලට නිකුත් කරන ප්‍රමාණය හා මාරු කිරීම් පිළිබඳව ඩී - 8 ලේඛනයට ඇතුළත් කිරීමද සිදු කරනු ලැබේ. එක් එක් මාසය අවසානයේදී මෙම (ඩී - 8) ලේඛනයේ එකතුව සම්පාදන ලේඛනයට (ඩී - 9) ඇතුළත් කිරීම සිදුකරයි. ඒ අනුව ස්කාභාර තුළ ස්ප්‍රිතු නිෂ්පාදනය, ප්‍රවාහනය, නිෂ්පාදනාගාරයට ලැබීම්, නිෂ්පාදනාගාරය තුළ දී ස්ප්‍රිතු ගබඩා කිරීම,

නිෂ්පාදනයන් සඳහා ස්ප්‍රිතු නිකුත් කිරීම හා මධ්‍යසාර නිෂ්පාදනය කිරීම සහ වෙළඳපළට නිකුත් කිරීම පිළිබඳ සියලුම ක්‍රියාවලිය සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ පූර්ණ අධීක්ෂණය යටතේ සිදුකරනු ලැබේ. මෙහිදී ඒ ඒ ලේඛනවලට ඇතුළත් දත්ත ගැලපීමද සිදු කළ යුතු වේ. නිෂ්පාදනාගාර 6 කට අදාලව සිදුකරන ලද විගණන පරීක්ෂාවේදී එම ලේඛන අතර නොගැලපීමේ අවස්ථා රාශියක් නිරීක්ෂණය වූයෙන් මේ සම්බන්ධව සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණයක් සිදුවී නොතිබුණි. එනම් බොහෝමයක් නිෂ්පාදනාගාරවල පොත්පත්වල තොරතුරු මකා තිබීම, ටිපෙක්ස් කිරීම් හා කපා දැමීම් වැනි දෑ සිදුකර තිබූ අවස්ථා පැවැතුණි. නිෂ්පාදනය සඳහා භාවිතා කරන ලද ස්ප්‍රිතු ප්‍රමාණය හා සාපේක්ෂව අරක්කු නිෂ්පාදනය වාර්තා නොවීම, ලේඛනවලට මාරු කිරීම් සිදුකිරීමේදී මාරු කරන ලද ප්‍රමාණය හා මාරු කරන ලද ලේඛනයට ලැබීම් ප්‍රමාණය පිළිබඳව ප්‍රමාණාත්මක වෙනස්කම් පැවතීම, ස්ප්‍රිතු ප්‍රවාහනය කිරීමේ අවසර පත්‍රවල සඳහන් ප්‍රමාණය හා ලේඛනගත ප්‍රමාණය අතර විෂමතාවන් පැවතීම යනාදී නොගැලපීම් නිරීක්ෂණය වූයෙන් සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ නියාමනය වීමක් සිදුවී ඇද්ද යන්න පිළිබඳව ගැටලු සහගත විය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මත්පැන් පරිභෝජනය ඉතා ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය ආදායමට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් එමගින් ලැබෙන බව සංඛ්‍යා දත්ත අනුව පිළිබිඹු වුවද, මධ්‍යසාර භාවිතයෙන් වන අනිටු ප්‍රතිවිපාකවලට දරන වක්‍ර පිරිවැය ඊට බෙහෙවින් ඉහල අගයක් ගන්නා බව විවිධ පර්යේෂණවලින් තහවුරුවන බව වාර්තා වී ඇත.

ස්ප්‍රිතු භාවිතා කර පරිභෝජනය සඳහා නිෂ්පාදනය කරනු ලබන මත්පැන් වර්ග, වෙළඳපළට යැවීමට ප්‍රථමයෙන් නිෂ්පාදකයින් විසින් විවිධ වර්ණ කාරකයන්

යෙදීම සහ රසකාරකයන් යෙදීම සිදුකරනු ලැබේ. මෙම සියළු කටයුතු සුරාබදු නියෝග ප්‍රකාරව නිෂ්පාදකයා විසින් සිදුකරනවාද යන්න පිළිබඳව සොයාබැලීමේ වගකීම සුරාබදු නිලධාරීන් සතුවේ. එක් එක් වර්ගයේ මත්පැන් නිෂ්පාදනයේදී අනුමත ප්‍රමිතීන් යටතේ සහ සැර ප්‍රමාණයන්ට අනුව නිෂ්පාදනය සිදු කරනු ලබන බව සහ ලේබලයේ සඳහන් තොරතුරු නිවැරදි බව සොයා බැලීම සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ වගකීම වේ. වෙන් වෙන් ලේඟරවලින් ආසවනය සිදුකිරීමේදී නිදර්ශක ලබාගෙන ඒවා රජයේ රස පරීක්ෂක වෙත යවා විශ්ලේෂණ වාර්තා ලබාගෙන ඒවා නියමිත ප්‍රමිතියට අනුව තිබේද යන්න පරීක්ෂා කිරීම සිදු කරනු ලබයි. විගණනයට භාජනය කරන ලද ස්කාගර / නිෂ්පාදනාගාර 8 ක් සම්බන්ධයෙන් නියමිත වාර ගණනකදී වාර්තා ලබා ගැනීමට කටයුතු නොකිරීම, ලබාගත් සාම්පල ප්‍රමාද වී රස පරීක්ෂක වෙත යොමුකිරීම, රස පරීක්ෂක වාර්තාවල සඳහන් සැර ප්‍රමාණය සහ ලේබලයේ සඳහන් සැර අතර වෙනස්කම් පැවතීම යනාදී කරුණු නිරීක්ෂණය වූයෙන් සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ වගකීම ඉටු වී ඇති බව තහවුරු කර ගත නොහැකි විය.

සුරාබදු නිවේදන හා නියෝග උල්ලංඝනය සිදුකර ඇති අවස්ථා ද අනාවරණය වී තිබීම හේතුවෙන් ඒ පිළිබඳව සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණයක් සිදුකර නොතිබුණි. තවද සුරාබදු අධිකාරීන් හා සහකාර සුරාබදු කොමසාරිස්වරුන් විසින් ද ප්‍රමාණවත් අධීක්ෂණයක් සිදු කර නොතිබුණි.

තවද සුරාබදු නියාමන කාර්යයන්ගේ නියැලී සිටින වගකිවයුතු අධිකාරීන්ගේ නොසැලකිල්ල නිසා නීති විරෝධී ලෙස දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සුරාබදු හා රේගු බදු නොගෙවා ආනයනය කරනු ලබන ස්ප්‍රිතු භාවිතයෙන් නිෂ්පාදනය

කරනු ලබන මත්පැන් සුලබව වෙළඳපොළේ සංසරණය වන බව ඉකුත් කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිදුකර ඇති පොලිස් විමර්ෂණ හා රේගු විමර්ෂණ තුළින් තහවුරු වී ඇත. එමගින් සිදුවී ඇති සමාජ හානි හා රාජ්‍ය ආදායම අහිමිවීම අවමකිරීම වගකිවයුතු අධිකාරීන් ආයතනවල මූලික වගකීමක් වුවද මෙම විගණනය තුළින් නිරීක්ෂණය වන කරුණු හේතුවෙන් එම වගකීම ඉටුවීම ප්‍රශ්ණගත කරුණක් බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා බලපත්‍ර ලබා ගැනීම, ස්ප්‍රිතු නිෂ්පාදනය, මධ්‍යසාර නිෂ්පාදනය සඳහා ස්ප්‍රිතු නිෂ්පාදනාගාරයේ ස්ප්‍රිතු ලැබීම් ලේඛනයට ඇතුළත් කිරීම සහ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ඒවා නිකුත් කිරීම දක්වා වූ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ අවධානය යොමු කිරීම සඳහා විධිමත් අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමවේදයක් ඇති කර ගත යුතු වේ. එමෙන්ම ලේබල්, මුඛි හා බෝතල් භාවිතය පිළිබඳව මෙන්ම නිෂ්පාදනය එම අමුද්‍රව්‍ය සමඟ ඇති සහ සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීම, දෙපාර්තමේන්තුව තුළ රසායනාගාරයක් පිහිටුවීම තුළින් විශ්ලේෂණ කටයුතු පහසු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම, දෙපාර්තමේන්තු නියෝග ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම, උල්ලංඝනය කිරීම්වලට අදාළව සමථ ගාස්තු නියම කිරීම, නීති විරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය නිසා සෞඛ්‍ය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑම අවම කර ගැනීම සඳහා අපරාධ වැටලීම් සිදුකර දැඩි නීතිමය පියවර ගැනීම, නිෂ්පාදනාගාරවලින් අයවිය යුතු රාජ්‍ය බදු ආදායම සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා නිලධාරීන් විසින් මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ යුතු වීම සහ විශ්ලේෂණ වාර්තා අප්‍රමාදව ලබාගැනීමට කටයුතු කිරීම යනාදී පිළියම් මෙම වාර්තාවෙන් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපේක්ෂිත සහල් සංචිත පවත්වාගෙන යාම හා ගබඩා උපයෝජනයේ කාර්යසාධනය

ආහාර සුරක්ෂිතතාවය සහතික කිරීමේ අරමුණින්, ආහාර ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම, ගබඩා කිරීම හා මිල නියම කිරීමේ අරමුණින් 1942 වර්ෂයේ ආරම්භ කරන ලද ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව 1987 වර්ෂයේදී ආහාර මුද්දර ක්‍රමය ඇති කරන තෙක්, මෙරට ක්‍රියාත්මක වූ සහනාධාර හා සලාක ක්‍රමයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මූලික කාර්යයන් ඉටු කරන ලදී. එයට පසු තිරිඟු පිටි වෙළඳාම පූර්ණ වශයෙන් පුද්ගලීකරණය කරන තෙක් රජය වෙනුවෙන් ප්‍රිමා සමාගමේ තිරිඟු පිටි බෙදා දීමේ කාර්යය ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ විෂය පථයට පැවරී තිබුණි.

දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය ක්‍රමානුකූලව අඩුවීම හේතු කොටගෙන 2006 පෙබරවාරි 08 දිනැති අංක අමප/06/0238/218/010 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව සතු දේපළ හා උපකරණ ශ්‍රී ලංකා කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි අධිකාරියට පැවරීමට තීරණය කර තිබුණි. එසේ වුවද, ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ඇති වූ ආහාර අරබුදයත්, එයින් ඇති විය හැකි අනාගත ආහාර සැපයීමේ අවිනිශ්චිතතාවයත් සැලකිල්ලට ගෙන වෙළඳ, අලෙවි සංවර්ධන, සමුපකාර හා පාරිභෝගික සේවා අමාත්‍යවරයා විසින් 2008 අගෝස්තු 11 දිනැති අංක ටීඑම්සීසී/2008/18 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය ඉදිරිපත් කර තිබුණි. ඒ අනුව අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් 2008 අගෝස්තු 27 දිනැති අංක අමප/08/1481/342/016 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයෙන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට යෝජනා කර තිබුණි. මෙහිදී ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව සතු වත්කම් සහ වගකීම් ශ්‍රී ලංකා කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි

අධිකාරියට පැවරීමට ගනු ලැබූ තීරණය අවලංගු කිරීමටත්, දෙපාර්තමේන්තුව සතු ශ්‍රාවස්තිපුර, පොළොන්නරුව, අම්පාර, වේයන්ගොඩ, නාරාහේන්පිට, ඔරුගොඩවත්ත සහ රත්මලාන යන ආහාර ගබඩා සංකීර්ණ හැර අනෙකුත් ගබඩා සහ එම ගබඩා සතු වෙනත් නිශ්චල දේපළ පාලනය කිරීම නැවත තීරණය කරන තුරු දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් වෙත පැවරීමටත්, සීමිත කාර්ය මණ්ඩලයක් සහිතව ආහාර සුරක්ෂිතතාවය අරමුණු කර ගනිමින් වර්ෂයකට සහල් මෙට්‍රික් ටොන් 100,000 ක් ගබඩාකර තබා ගැනීම සඳහා ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලද ආහාර දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු නැවත ඇරඹීමටත් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

“ආර්ක්ෂිතව, අඛණ්ඩව පෝෂදායී ධාන්‍යමය ආහාර සෑම නිවසකටම” යන්න දෙපාර්තමේන්තුවේ දැක්ම වූ අතර මෙට්‍රික් ටොන් 100,000 ක සහල් සංචිතයක් පවත්වාගෙන යාම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයන් විය. එම දැක්ම හා කාර්යභාරය ඉටු කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍යවන ධාරිතාවය මෙට්‍රික් ටොන් 286,946 ක් වූ රු.මිලියන 3,269.19 ක් වටිනාකම වූ ගබඩා 120 ක් දිවයින පුරාම ව්‍යාප්තව පැවති අතර ඉන් 2012 වර්ෂයේ සිට 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ධාරිතාවය මෙට්‍රික් ටොන් 34,300 ක් වූ ගබඩා 06 ක් රු.මිලියන 292.31 ක් වැය කර විද්‍යාත්මක ගබඩා බවට නවීකරණය කර තිබුණි. මිනිස් පරිභෝජනයකට සුදුසු ගුණාත්මක සහල් තොගයක් වර්ෂයකට හෝ අඩු/ වැඩි වශයෙන් ඊට ආසන්න කාලයක් සුරක්ෂිතව පවත්වාගෙන යාමට හැකිවීම, ඒ තුළින් වෙළඳපල මිල උච්චාවචනයෙන් පාලනය කිරීමේ අරමුණින් දේශීය වෙළඳපල කාරා තොග මෙහෙයවීමට ඇති හැකියාව වර්ධනය කිරීම, රට තුළ ඇතිවන හදිසි ආපදා තත්ත්වයකදී භාවිතා කිරීම සඳහා

අවශ්‍ය ආරක්ෂිත තොගයක් පවත්වාගෙන යාම, පාරිභෝගිකයාට හිතකර සහල් මිලක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා දායකත්වය ලබා දීම මෙම ගබඩා නවීකරණය කිරීමේ අරමුණ ලෙස දක්වා තිබුණි.

දෙපාර්තමේන්තුව සතු ගබඩාවලින් 46 ක් රජයේ හා පෞද්ගලික ආයතන වෙත කුලී සහිතවද, ගබඩා 28 ක් රාජ්‍ය ආයතන වෙත කුලී රහිතවද දෙපාර්තමේන්තුව භාරයේ ගබඩා 24 ක්ද, දිස්ත්‍රික් ලේකම්භාරයේ ගබඩා 20 ක් හා භාවිතයට නිසුදුසු ගබඩා 02 ක්ද ලෙස පැවතුණි.

වර්ෂයකට මෙට්‍රික් ටොන් 100,000 ක ආරක්ෂිත සහල් තොග සංචිත පවත්වාගෙන යාමේ කාර්යක්ෂමතාවය ඇගයීම, විද්‍යාත්මක ගබඩා 06 ක් නවීකරණය කිරීම හා ඒවායේ උපයෝජනය පිළිබඳ ඇගයීම සහ අනෙකුත් ගබඩා උපයෝජනය පිළිබඳ ඇගයීම හා හිඟ කුලී අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග පරීක්ෂාව මෙම කාර්යසාධන විගණනයේ මූලික අරමුණු විය.

විද්‍යාත්මක ගබඩා නියමු ව්‍යාපෘතියේ සාර්ථකත්වය ඇගයීම සඳහා 2012 වර්ෂයේදී ගබඩා ගත කරන ලද මෙට්‍රික් ටොන් 661.567 ක සහල් තොගය හැර 2012 වර්ෂයේ සිට 2019 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා දෙපාර්තමේන්තුව සතු කිසිදු ආරක්ෂිත සහල් තොගයක් දෙපාර්තමේන්තුවේ ගබඩාවල පවත්වා නොතිබුණි. 2014 වර්ෂයේදී සමුපකාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව සතු සහල් මෙට්‍රික් ටොන් 4267.93 ක්ද, 2014 වර්ෂයේදී ලංකා සතොස ආයතනයේ සහල් තොගයක්ද සහ 2017 වර්ෂයේදී සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව සතු මෙට්‍රික් ටොන් 13,054 ක්ද විද්‍යාත්මක ගබඩාවල ගබඩාගත කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් දෙපාර්තමේන්තුවේ අරමුණු ඉටුකර ගැනීම වෙනුවට වෙනත් රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතනවල අරමුණු ඉටුකර

ගැනීමට සහ ගබඩාවල ඵලතායිතාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය ළඟාකර ගැනීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් වෙළඳපල සහල් හිඟව පවතින කාලවලදී වෙළඳපල සහල් සුලභතාවය ඇති කිරීම සඳහා සහල් නිකුත් කිරීමෙන් මිල උච්ඡාවචනය පාලනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

ආරක්ෂිත සහල් තොග ගබඩාවල නොපැවතීම හේතුවෙන් ගබඩා ධාරිතාවය උපරිම ප්‍රයෝජනයට ගෙන නොතිබීම, ගබඩා නිෂ්ක්‍රීයව පැවතීම, වේයන්ගොඩ පරිශ්‍රයේ යටිතල පහසුකම් ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම, මෙම පරිශ්‍රය සහා අධික මාසික වීදුලි පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම, රසායනාගාරය නිෂ්ක්‍රීයව පැවතීම, තත්ත්ව පාලන නිලධාරී හා ධාන්‍ය සමීක්ෂන තනතුරු සඳහා ප්‍රමාණවත් කාර්යභාරයක් නොපැවතීම ආදිය මෙම විගණනයේ මූලික නිරීක්ෂණයන් ලෙස දැක්විය හැකිය. කුලී පදනම මත ලබා දී ඇති දෙපාර්තමේන්තුව සතු ගබඩාවලින් 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 111.16 ක් අයවීමට පැවති අතර එම හිඟ කුලී අයකර ගැනීම සම්බන්ධව ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

පිගන් සංස්ථාව සතු උළු කම්හල්වල නිෂ්පාදන, මෙහෙයුම් හා අලෙවි ක්‍රියාවලිය ඇගයීම

ශ්‍රී ලංකාවේ මැටි ආශ්‍රිත උළු නිෂ්පාදන කර්මාන්ත 1955 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබූ අතර, එය 1957 අංක 49 දරන රජයේ කර්මාන්ත පනත යටතේ ලංකා පිහන් සංස්ථාව ලෙස සංස්ථාපනය කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රමිතියෙන් යුතු උළු, ගඩොල් සහ මැටි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයන් සඳහා වෙළඳපල ප්‍රමුඛයා වීම සංස්ථාවේ දැක්ම වූ අතර, උසස් තත්ත්වයේ නිෂ්පාදන තරඟකාරී මිල ගණන් යටතේ සියළු පාරිභෝගිකයින් තෘප්තිමත් වන ආකාරයට සැපයීම හා ඒ මත සමාජමය වගකීම් දැරීම එහි මෙහෙවර විය.

දැක්ම හා මෙහෙවර පෙරදැරිව දිවයින පුරා ආවරණය වන පරිදි කම්හල් 09 ක් පිහිටුවා තිබුණි. මෙම කාර්යසාධන විගණනය සිදු කිරීමට බලපාන ලද ප්‍රධාන හේතු ලෙස, මහජන සෞඛ්‍යයට හිතකර නිෂ්පාදනයක් ආරක්ෂා කර ගැනීම, රාජ්‍ය අංශයේ හිමිකාරිත්වය ඇති දේශීය කර්මාන්තයක් ආරක්ෂා කර ගැනීම, පරිසර හිතකාමී නිෂ්පාදනයක් වීම සහ විකල්ප සෙවිලි මාධ්‍ය සඳහා වැය වන විදේශ විනිමය රට තුළ රඳවා ගැනීම යනාදී කරුණු මූලික වී තිබුණි.

කාර්යසාධන විගණනය 2019 අගෝස්තු මාසයේ සිට ඔක්තෝබර් මාසය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළ සැලැස්සුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විගණනයේදී ලිඛිත සාක්ෂි රැස් කිරීම, කේෂ්ත්‍ර පරීක්ෂණය, භෞතික සත්‍යාපනය සහ ප්‍රශ්නාවලි භාවිතා කරන ලදී. වර්තමානය වන විට ක්‍රියාත්මක වන එකම උළු කම්හල වන එරගම කම්හල සම්බන්ධයෙන් නිෂ්පාදන කටයුතු පිළිබඳ විශ්ලේෂණය, යන්ත්‍ර හා අනෙකුත් පහසුකම් උපයෝජනය, අලෙවිකරණය යන කරුණු වලට අදාළව පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

ඒ අනුව උළුකම්හල්වල යන්ත්‍ර සූත්‍ර ඉතා පැරණි ඒවා වීම නිසා යන්ත්‍ර නිතර අක්‍රීයවීම මත නිෂ්පාදනය අඩාල වන අවස්ථා පැවැතුණි. කම්හල්වල සේවය කළ පුහුණු සේවකයින් වන්දි ගෙවා ඉවත් කිරීම නිසා නිෂ්පාදනය සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් පුහුණු සේවකයින් නොමැති වීමත්, කොන්ත්‍රාත් සේවකයින් යොදා නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කිරීම සහ වර්තමානය වනවිට කුලී පදනමට නිෂ්පාදනය කිරීම හේතුවෙන් නිෂ්පාදිත උළුවල හානිපාඩු තොගය ඉහළ යාමත්, නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය පහළ යාමත් සිදු වී තිබුණි. උස්වැව වැනි කම්හල්වලින් ගුණත්වයෙන් පහළ උළුකොටු අලෙවි කිරීම නිසා අලෙවිකළ උළු තොග ප්‍රතික්ෂේප වී

තිබූ අතර, එම උළුකොටු ප්‍රතික්ෂේප වීම මත ඇති වූ ගැටළු නිරාකරණය සඳහා අමතර නීති විසඳුම්ද දැරීමට සිදු වී තිබුණි.

මහා භාරකාරතැන වෙත පවරා ඇති බුදලේ දේපළ කළමනාකරණය සම්බන්ධව ඇගයීම

1922 අංක 1 දරන මහාභාරකාර ආඥා පනත යටතේ පිහිටුවන ලද මහා භාරකාර තනතුර වෙත සාමාන්‍ය භාරකරුවකු ලෙස කටයුතු කිරීම, රැකවරණ භාරකරුවකු හෝ ආරක්ෂක භාරකරුවකු ලෙස කටයුතු කිරීම, දේපළ රැස්කිරීමේ නියෝග යටතේ දේපළ රැස්කරන්නෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම, බාල වයස්කරුවකුගේ දේපළ භාරකරු ලෙස කටයුතු කිරීම, සිහිවිකල් පුද්ගලයෙකුගේ දේපළ කළමනාකරුවකු ලෙස කටයුතු කිරීම ආදී කාර්යයන් පැවරී ඇත. විවිධ පාර්ශවයන් විසින් විවිධ අභිලාෂයන් ඉටුකරගැනීමේ අරමුණින් සිය දේපළවල ආරක්ෂක භාරකරු හෝ පොල්මාකරු ලෙස පත්කර ඇති බුදලේවලට අදාළව වර්ෂ ගණනාවක සිට නිරවුල් නොවූ ගැටළු පැවතීම මෙම කාර්යසාධන විගණනය සඳහා පදනම විය.

ඒ අනුව විමර්ශණ අංශයෙහි පවතින එවැනි බුදලේ 15 ක් සම්බන්ධයෙන් විගණනය සිදු කරන ලද අතර එහිදී මහා භාරකාරතැනගේ වගකීම් කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායී අයුරින් ඉටු කිරීම සඳහා ගොඩනගා ගෙන ඇති ආයතනික පසුබිම, බුදලේ දේපළ නිරවුල් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ අද්මිනිස්ත්‍රාසි බලපත්‍ර ලද පසු එම දේපළ කළමනාකරණය කිරීම හා ඒ සම්බන්ධයෙන් ඇති වන ගැටළුකාරී අවස්ථාවන්වලදී කටයුතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇගයීමට ලක්කරන ලදී. එහිදී, ආයතනික අරමුණු කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් අවශ්‍යතා පුරෝකථනය කර සපුරා නොගැනීමත්, උපායශීලී සැලැස්සුම් සකස් නොකිරීමත්,

සංවිධාන ව්‍යුහයේ පවතින දුර්වලතාක් හේතුවෙන් මහා භාරකාරතැනගෙන් අපේක්ෂිත අරමුණ ඉටුවන ආකාරයෙන් ආයතනික පසුබිම ගොඩනඟා ගෙන නොමැති වීම මෙම දේපළ සම්බන්ධයෙන් වර්ෂ ගණනාවක සිට පවතින ගැටළු නිරවුල් නොවීමට හේතු වී තිබුණි. තවද, මහාභාරකාරතැන වෙත පවරා ඇති දේපළ හඳුනාගැනීම, නිරවුල් කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම ආදී කටයුතු වෙනුවෙන් දක්වන උනන්දුව අවම වීම හා අසාමාන්‍ය කාලයක් ගත කිරීම, අධිකරණ නියෝග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මන්දගාමී තත්ත්වය, බුද්දල්කරුවන්ගේ අරමුණුවලට පටහැනි කාර්යයන් වෙනුවෙන් සම්පත් හා කාලය අනවශ්‍ය පරිදි වැය කිරීම, දේපළ නිසි ලෙස කළමනාකරණය නොකිරීම හේතුවෙන් ගැටළු ඇතිවීම ආදී කරුණු ද මෙම දේපළ සම්බන්ධයෙන් පවතින ගැටළු දිගුකාලයක සිට නිරවුල් නොවීමට හේතු වී තිබුණි. මෙම සියළු කරුණු හේතුවෙන් විවිධ පාර්ශවයන් විසින් සිය දේපළ මහා භාරකාරතැන වෙත පැවරීමෙන් අපේක්ෂිත විවිධ ආර්ථික, සාමාජීය හා ආගමික අරමුණු ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටු නොවීම දක්නට ලැබුණි.

මෙම ගැටළු හා දුර්වලතා මඟහරවා ගනිමින් බුද්දල්කරුවන්ගේ අරමුණු සාක්ෂාත් කිරීම සඳහා උපායශීලී සැලැස්සුම් සකස් කිරීමත්, පරිපාලන ව්‍යුහයේ දුර්වලතා නිවැරදි කිරීමත්, එක් එක් බුද්දල සම්බන්ධයෙන් වූ අරමුණු ඉටුකිරීමේ ප්‍රගතිය කාලීනව ඇගයීමත්, නීතිඥවරුන් සමඟ සාකච්ඡා කර කඩිනමින් අවසන් කළ හැකි නඩු කටයුතු අවසන් කිරීමත්, ඓතිහාසික වටිනාකමක් ඇති දේපළ සංරක්ෂණය සඳහා කටයුතු කිරීමත්, අරමුදල් ඵලදායී ආයෝජන මාර්ගවල ආයෝජනය කිරීමත්, වෙනත් පුද්ගලයින් වෙත කුලී පදනමට ලබාදී ඇති දේපළ සම්බන්ධයෙන් දෙපාර්ශවය අතර විධිමත් ගිවිසුම්වලට එළඹීමත්, අනවසර ඉදිකිරීම් පවතින වතු වල මැනුම් කටයුතු

සිදුකර අනවසර ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් නෛතික පියවර ගැනීමත් ආදී ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීම නිර්දේශ කළ හැකිය.

ත්‍රිපෝෂ වැඩසටහනේ කාර්යසාධනය ඇගයීම

ශ්‍රී ලාංකේය පොදු ජනතාව මන්දපෝෂණයෙන් තොර සෞභාග්‍යමත් අභිමානවත් නීරෝගීමත් පෝෂිත ජාතියක් බවට පත්කිරීම දැක්ම පෙරදැරි කර ගෙන ආශ්වර්යය සපිරි හෙට දවස ලෝකය දින වන අප මාතෘ භූමියෙහි සෞභාග්‍යමත් තෙදවත් ගුණවත් ශ්‍රී ලාංකේය ජාතික අනාගතය උදෙසා රාජ්‍ය භාණ්ඩාගාරයේ අනුදැනුමැතිව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සභාය අධීක්ෂණය පරිපූර්ණව ස්වදේශීය ගොවියා බලසතු කරන සැපයුම්කාරක බලමුළු සවිගන්වා උසස් නියමානුකූල ප්‍රමිතිගුණ පෝෂිත අතුරු ආහාරය මනාව සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිතව සාදවා අසුරා නිමවා සවිගුණ අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභී ජනහිත සුව පිණිසම අඛණ්ඩව සපයා ප්‍රදානය කිරීම යන මෙහෙවර ඉටු කිරීමට ලංකා ත්‍රිපෝෂ ලිමිටඩ් ආයතනය පිහිටුවන ලදී.

පෝෂණ අවශ්‍යතාවයන් ගෙන් යුත් අප රටේ ජනතාවට සුදුසු පෝෂ්‍යදායී අතිරේක ආහාරයක් සැපයීම අරමුණු කොට කැනඩාවේ කෙයා සංවිධානයේ ආධාර ඇතිව ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය 1973 වර්ෂයේදී මුලින් ආරම්භ කර තිබුණි. 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අයත් පූර්ණ රාජ්‍ය සමාගමක් ලෙස 2010 සැප්තැම්බර් 07 දින ලංකා ත්‍රිපෝෂ ලිමිටඩ් නමින් මෙම ආයතනය ලියාපදිංචි කර තිබුණි. 2010 ජුනි 23 දිනැති අංක 10/1236/415/039 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාවෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු එය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ වන රාජ්‍ය සමාගමක් ලෙසින් ස්ථාපනය කර තිබුණි.

ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් වැඩිම ප්‍රමාණයක් යොදාගනු ලබන්නේ බඩඉරිඟු හා සෝයා බෝංචිය. එය පිළිවෙලින් සියයට 66 ක් හා සියයට 30 ක ප්‍රමාණයකි. මෙම ධාන්‍ය වර්ග දේශීය ගොවීන්ගෙන් සහතික මිල ගණන් යටතේ ගොවි සංගම් හරහා මිලදී ගෙන තිබුණි. මීට අමතරව මේ සඳහා අවශ්‍ය වන කිරිපිටි , බණිප් ලවණ හා විටමින් ආදී අනෙකුත් ද්‍රව්‍යයන් ද සපයා ගෙන යන්ත්‍රානුසාරයෙන් ත්‍රිපෝෂ අතිරේක ආහාරය නිපදවීම සිදුවේ. ත්‍රිපෝෂ අතිරේක ආහාරය ඉහළම පෝෂණ ගුණයකින් පරිපූර්ණ වන අතර මෙහි කාබෝහයිඩ්‍රේට් , ප්‍රෝටීන් සියයට 61.9 ක්ද ප්‍රෝටීන් ග්‍රෑම් 20.06 ක් ද මේදය ග්‍රෑම් 7.8 ක්ද අඩංගු වී තිබුණි. මීට අමතරව බණිප් ලවණ, විටමින් තන්තු හා කෙදි ආදියද ඇතුළත්ය. ප්‍රධාන ආහාරවෙල මගින් සපුරාලීමට නොහැකි වූ පෝෂණ ඌනතාවයන් සපුරාලීමට ත්‍රිපෝෂ මහෝපකාරී වන අතර ගර්භණී මව්වරුන් හෝ කිරිදෙන මව්වරුන් හා පෝෂණ ඌනතා සහිත දරුවකුට මාසයකට ග්‍රෑම් 750 පැකට් 02 බැගින් නොමිලයේ බෙදා දෙනු ලබයි.

දිවයින පුරා වෙසෙන මිලියනයකට ආසන්න මෙම ත්‍රිපෝෂ ප්‍රතිලාභීන්ට අවශ්‍ය ත්‍රිපෝෂ අතිරේකය ජාඇල කපුවත්තේ පිහිටි ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනාගාරයේ නිපදවා දිවයින පුරා ඇති සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ වෙත බෙදා හරිනු ලැබේ. මීට අමතරව වතු වල ජනතාවට ද පරිවාස හා ළමා ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ මධ්‍යස්ථාන 09ක් වෙතද ත්‍රිපෝෂ අතිරේක ආහාරය බෙදා හරිනු ලැබේ. තවද ත්‍රිපෝෂ සහනාධාරයට අමතරව වෙළඳපොළ ඉලක්ක කර ගනිමින් සුපෝෂ නමින් අමතර නිෂ්පාදනයක් ආයතනය විසින් නිෂ්පාදනය කරමින් පැවැතිණි.

සේවකයින් 190 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් වර්තමානයේ සේවයේ යෙදී සිටින මෙම රාජ්‍ය සමාගම පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළ 2015 වර්ෂයේදී බදු පෙර අලාභය වශයෙන් රු. බිලියන 0.41ක්ද, 2016, 2017 හා 2018 යන වර්ෂ සඳහා පිළිවෙලින් රු.බිලියන 0.46 කද, රු.බිලියන 0.63 කද, හි රු.බිලියන 0.78 කද බදු පෙර ලාභද උපයා තිබුණි.

වාර්ෂිකව රජය විසින් රු.බිලියන 03 ක් පමණ වැය බරක් දැරුවද, ශ්‍රී ලංකාව ළදරුවන් මන්ද පෝෂණයෙන් පෙළෙන රටවල් අතුරින් දෙවන ස්ථානයට පත්ව ඇති බව එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම ආයතනයේ වාර්තාවලට අනුව අනාවරණය වීම සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ මන්දපෝෂණය හේතු කර ගෙන ළදරු මරණ වාර්තාවීම සම්බන්ධයෙන් මාධ්‍ය, අන්තර්ජාල මගින් සමාජය තුළ ඇතිවී ඇති කතිකාවත මෙම රාජ්‍ය සමාගමේ වර්තමාන ක්‍රියාකාරිත්වය ඇගයීම පිණිස කාර්යසාධන විගණනය සිදු කරන ලදී.

මෙම කාර්යසාධන විගණනයේ අරමුණ වූයේ නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සපයා ගැනීම සඳහා මූලික සැලැස්ම සකස් කිරීම, ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට අවසන් අමුද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීම, ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයේ තත්ව පාලනය හා ත්‍රිපෝෂ බෙදාහැරීම මෙන්ම සමාගමේ මානව හා භෞතික සම්පත් උපයෝජනය යන කාර්යයන් ආර්ථිකව, ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂමව සිදු වන්නේද පිළිබඳ ඇගයීමය.

නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අරමුදල් සපයා ගැනීමේදී ආයතනයට අවශ්‍ය අමු ද්‍රව්‍ය ගබඩා කර තබා ගැනීම සඳහා එකක් මෙට්‍රික් ටොන් 4000 බැගින් ධාරිතාවය වූ සයිලෝ දෙකක් ඉදි කිරීමට ආයතනය සැලැස්ම කර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන 2018 වර්ෂයේ වාර්ෂික අයවැයෙන් ඉල්ලුම් කළද ඒ සඳහා අරමුදල් ලැබී නොතිබුණි.

ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය සඳහා අමු ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමේදී, ප්‍රසම්පාදන කල්ගත වීම හේතුවෙන් නිෂ්පාදනය අහිමිවීම විස්තරාත්මක සැලැස්මක් නොමැතිවීම, සැපයුම්කරුවන් සමග ගිවිසුම් ගත නොවීමත් හා සැපයුම්කරුවන් සපයනු ලබන අමු ද්‍රව්‍ය දේශීය වශයෙන් නිපදවූ ඒවාද යන්න පිළිබඳ පසු විපරම් නොකිරීම කැපී පෙනෙන දුර්වලතා වශයෙන් අනාවරණය විය.

2017, 2018 හා 2019 ජුනි මාසය දක්වා කාලය තුළ අදාළ පරීක්ෂාවේදී ආයතනය විසින් ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදනය ඉලක්ක සපුරා ගෙන නොතිබුණු අතර අමු ද්‍රව්‍ය හිඟය , සේවක හිඟය ප්‍රධාන සාධක විය. ආහාර නිෂ්පාදන ආයතනයක සැලැස්ම හා පිරිසැලසුම (Design and Layout) නිෂ්පාදනයේ ගුණත්වය ආරක්ෂා වන පරිදි සැලැසුම් කිරීම සිදු කළ යුතුව තිබුණත්, එසේ සැලැසුම් කිරීමේදී දුර්වලතා පැවතුණි.

නිෂ්පාදනයේ අඩංගු පෝෂණ සංයුතිය අදාළ පිරිවිතරයන් සමග සලකා බැලීමේදී ත්‍රිපෝෂ ග්‍රෑම් 100 අඩංගු විය යුතු පෝෂණ සංසටකවල උණනාවයන් හා අතිරික්තතා නිරීක්ෂණය විය. නිෂ්පාදන අංශයේ ගුණත්වය පාලනයේදී අමු ද්‍රව්‍ය පිරිසිදු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, අමු ද්‍රව්‍ය මිශ්‍ර කිරීම, ඇසුරුම් කිරීම හා ගබඩා කිරීම යන අදියරවලදී නිෂ්පාදනයේ ගුණත්වයට හානි වීම් අනාවරණය විය.

තවද, ආයතනය විසින් තම නිෂ්පාදන සඳහා ISO 22000 හා HACCP යන තත්ව සහතික ලබා ගැනීමට උපදේශන ආයතනයන් මගින් 2017 පෙබරවාරි 14 දින උපදෙස් ලබා ගෙන තිබුණත්, එහි දක්වා තිබුණු අඩුපාඩු නිවැරදි කිරීමෙන් පසු එම තත්ව සහතික ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ත්‍රිපෝෂ බෙදාහැරීම ඉල්ලුමට අනුව නිකුත් කිරීම නොකළ අතර බාහිර වෙළඳ පොළ ඉලක්ක කර ගනිමින් සුපෝෂ නිෂ්පාදනයකට යොමුවී තිබුණි. ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය අමු ද්‍රව්‍ය හිඟ අවස්ථාවල සුපෝෂ නිෂ්පාදනය නවතා ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට අදාළ අමු ද්‍රව්‍ය යොදාගත් අවස්ථා නිරීක්ෂණය නොවීය. අමුද්‍රව්‍ය පවතින ප්‍රමාණයෙන් ත්‍රිපෝෂ සහ සුපෝෂ නිෂ්පාදන දෙකම සිදු කළ අතර ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දී නොතිබුණි. තවද ත්‍රිපෝෂ බෙදා හැරීමේදී 01-04/2016 ත්‍රිපෝෂ බෙදා හැරීම සම්බන්ධයෙන් වූ චක්‍රලේඛවල නියමයන්ගෙන් බැහැර වූ අවස්ථා, සායනවල ලිපි ලේඛන පවත්වාගෙන යාම හා යාවත්කාලීන කිරීමේ අඩුපාඩු , ත්‍රිපෝෂවලට ආරක්ෂාව ලැබෙන අයුරින් සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය සේවා නිලධාරී කාර්යාලවල සහ මාතෘ සහ ළදරු සායනවල ත්‍රිපෝෂ ගබඩා කිරීමේ අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

ත්‍රිපෝෂ වැඩසටහනේ සමස්ත කාර්යසාධනය පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අධීක්ෂණ ක්‍රමවේදයක් නොතිබුණු අතර අමුද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම, නිෂ්පාදනය, බෙදාහැරීම, ගබඩාකිරීම හා වාර්තා පවත්වා ගැනීම ආදී ක්‍රියාවලීන් අධීක්ෂණයකින් තොරව පවත්වා ගැනීම හේතුවෙන් නිෂ්පාදනය ඇණහිටීම් හා අදාළ පාර්ශව වෙත නියමිත වේලාවට ලබා නොදීම යන කාරුණ්‍ය හේතුවෙන් මෙම වැඩසටහනේ කාර්යසාධනය ප්‍රශස්ත මට්ටමක නොතිබුණි. අඩුපාඩු මඟහරවා ගැනීම තුළින් ශ්‍රී ලාංකේය පොදු ජනතාව මන්දපෝෂණයෙන් තොර සෞභාග්‍යමත් අභිමානවත් නීරෝගීමත් පෝෂිත ජාතියක් බවට පත් කිරීමේ ආයතනයේ දැක්ම මෙන්ම රජයේ අභිප්‍රාය යථාර්තයක් බවට පත්කරගත හැකි වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය ඉටුකිරීමේ කාර්යසාධනය ඇගයීම

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ iii වන පරිච්ඡේදය ප්‍රකාරව මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් යනු සිතීමේ නිදහස, හෘදය සාක්ෂියේ නිදහස, ආගමික නිදහස, වධහිංසාවලින් නිදහස, නීතිය ඉදිරියේ සර්ව සාධාරණත්වයේ අයිතිවාසිකම, අත්තනෝමතිකව සිරභාරයට ගැනීමෙන්, රඳවා තබා ගැනීමෙන් සහ දඩුවම් කිරීමෙන් නිදහස, අතීතයට බලපාන දණ්ඩන නීති පැනවීම තහනම් කිරීම, භාෂණයේ, රැස්වීමේ, සමාගමයේ රැකියාවේ සහ යෑම් ඊම් යනාදියේ නිදහස, තොරතුරුවලට ප්‍රවේශවීමේ අයිතිවාසිකම ආදිය වේ. මෙම පිළිගත් මූලික අයිතිවාසිකම් කඩවීම් හා කඩවීමට අත්ත්‍යාසන්න අවස්ථාවලදී, ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියන්ට පැමිණිලි කළ හැකි ආයතනය ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපිත එකම ආයතනය ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ සාමාජිකයෙකු ලෙස ශ්‍රී ලංකාව මානව හිමිකම් සුරැකීමට කැපවී කටයුතු කිරීම ශක්තිමත් කිරීමත්, ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් මගින් ශ්‍රී ලංකාවට පවරා ඇති රාජකාරි හා පොරොන්දු ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ක්‍රියාවට නැංවීමත්, 1996 දී ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ප්‍රංශ මූලධර්ම යටතේ සකස් කරන ලද තත්ත්වයන් පවත්වා ගැනීමත් වෙනුවෙන් 1996 අංක 21 දරන පනත මගින් ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව ස්ථාපිත කර තිබුණි. රටේ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය හා ආරක්ෂා කිරීමට පිහිටුවා ඇති ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව ස්වාධීන කොමිෂන් සභාවකි.

මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම තුළින් මහජනතාවට සමාජය තුළ සමාන හා සාධාරණ අවස්ථාවක් අහිමිවීමෙන් විවිධාකාරයේ ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් නිර්මාණය වේ. පුද්ගලයින්ගේ මානව

හිමිකම් උල්ලංඝනය වන අවස්ථාවන්හිදී මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව පිළිබඳ දැනුවත් භාවයක් ඇති පිරිස් පැමිණිලි ඉදිරිපත් කරයි. මෙකී පැමිණිලි ඉදිරිපත් කළ විට ඒ සඳහා නිර්දේශ ලබාදීමට දිගු කාලයක් ගත වීමද, පැමිණිලි විභාග කර ලබා දෙන නිර්දේශ ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක නොකිරීමද, හේතුවෙන් ඒ සඳහා බලපාන ලද හේතූන් පිළිබඳ ඇගයීම පිණිස මෙම කාර්යසාධන විගණනය සිදු කරන ලදී.

මෙම කාර්යසාධන විගණනයේ අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම් සම්බන්ධයෙන් පැමිණිල්ලක් ලද මොහොතේ සිට එය විභාග කර අදාළ පාර්ශවයන්ට නිර්දේශයක් ලබා දුන් පසු එය ක්‍රියාත්මක වීම දක්වා වන අදියරයන් සම්බන්ධ ක්‍රමවේදයේ කාර්යසාධනය ඇගයීම වේ. මෙහිදී ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය හා විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළව ලබාදුන් නිර්දේශ පමණක් සලකා බලන ලදී.

මෙහිදී හඳුනාගත් ප්‍රධාන විගණන නිරීක්ෂණය වූයේ කොමිෂන් සභාව වෙත පැවරී ඇති කර්තව්‍ය ඉටුකිරීමෙහිලා කොමිෂන් සභාවේ කාර්යභාරය ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ අනුමත තනතුරු 118 කින් තනතුරු 98 ක්ම පුරපුපාඩුව පැවැතුණි. එම හේතුවෙන් 2015, 2016, 2017 හා 2018 වර්ෂවල අවසානයට විමර්ශන කටයුතු අවසන් නොවූ ලිපිගොනු සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 3576 ක්ද, 5710 ක්ද, 10201 ක්ද හා 8812 ක්ද වශයෙන් වී තිබුණි. එම පැමිණිලිවලට විසඳුම් ලබා දීමට වර්ෂ 2 ක සිට 6 ක් දක්වා වූ දිගු කාල පරාසයක් ගත කර තිබුණි.

1996 අංක 21 දරන මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභා පනතේ 15(8) වගන්තිය ප්‍රකාරව කොමිෂන් සභාව විසින් දෙනු ලබන නිර්දේශ අදාළ කාලය තුළ කොමිෂන් සභාව

වෙත වාර්තා කිරීම පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවක හෝ නිර්දේශ බලාත්මක කිරීම පිණිස ගෙන ඇති හෝ ගැනීමට අදහස් කර ඇති ක්‍රියාමාර්ග කොමිෂන් සභාවේ මතය අනුව ප්‍රමාණවත් නොවන අවස්ථාවක කොමිෂන් සභාව විසින් ඒ කරුණු පිළිබඳව පරිපූර්ණ වාර්තාවක් ජනාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුව තිබුණත්, කොමිෂන් සභාව විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

කොමිෂන් සභාවේ උපාය මාර්ගික සැලැස්මේදී පනතේ දුර්වලතා සඳහන් කර තිබුණත් 1996 වර්ෂයේ සිට පනත සංශෝධන කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

කොමිෂන් සභාවේ පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමේ කාර්යයෙහි නියුතු පරීක්ෂණ හා විමර්ශන අංශයට අදාළ නීති නිලධාරී තනතුරු 22 කින් තනතුරු 21 ක් හා මානව හිමිකම් නිලධාරී තනතුරු 47 ක් පුරප්පාඩුව පැවතීම නිර්දේශ ලබා දීම ප්‍රමාද වීම කෙරෙහි බලපා තිබුණි. 1996 අංක 21 දරන කොමිෂන් සභා පනතේ 30 වගන්තිය ප්‍රකාරව කොමිෂන් සභාවේ සියළු කටයුතු පිළිබඳ තොරතුරුද, කොමිෂන් සභාව වෙත යොමු කරන ලද සියළු කාරණාවල ලැයිස්තුවක්ද ,ඒ කාරණා සම්බන්ධයෙන් කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශද ඇතුළත් කර වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවත්, 2016 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා වාර්ෂික වාර්තා සභාගත කර නොතිබුණි. තවද කොමිෂන් සභාව විසින් දෙනු ලබන නිර්දේශ අනෙකුත් ආයතන සඳහා බලපාන නීතිරීති සමග නොගැලපෙන අවස්ථා හා සමගාමී පරීක්ෂණ පවත්වන ආයතනවල නිර්දේශ සමග ගැටෙන අවස්ථා ද නිරීක්ෂණය විය.

විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මක වර්ධනය උදෙසා ඉටු විය යුතු කාර්යයභාරය ඇගයීම

විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රය තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආදායමට සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලබාදෙන අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව 2018 වර්ෂයේ රු.මිලියන 1,138,124 ක් ඒ තුළින් උපයා තිබුණි. එය වැය කළ හැකි ජාතික ආදායමින් සියයට 7.55 ක් ද, විදේශ විනිමය ඉපයීම් වලින් සියයට 96 ක්ද, වී තිබුණි. එමෙන්ම රටෙහි රැකියා විසුක්තිභාවය සියයට 4.41 ක් දක්වා අඩු කිරීමටද දායකවෙමින් විදේශ රැකියා ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආර්ථිකය කෙරෙහි විශාල බලපෑමක් ඇති කර තිබුණි.

ආර්ථික අවපාත හේතුවෙන් ශ්‍රම ඉල්ලුම සඳහා විදේශ ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි සිදුවිය හැකි විචලන, දේශපාලන නොසන්සුන්තා සහ ගැටුම්, සංක්‍රමණික ශ්‍රමය සීමා කිරීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම්, ස්වයංක්‍රීයකරණය හා තාක්ෂණික විපර්යාස සහ ශ්‍රම අපනයනය කරන රටවල් අතර පවතින තරඟකාරිත්වය වැනි කරුණු විශේෂයෙන් නුපුහුණු ශ්‍රමිකයන් වෙනුවෙන් වූ රැකියා අවස්ථා සඳහා පවතින ඉල්ලුම සීමා වීමට බලපා තිබුණි. එබැවින් නුපුහුණු ශ්‍රමිකයින් විදේශ රැකියා සඳහා පිටත්ව යාම අවම කරමින් විවිධ ක්ෂේත්‍රවල වර්ධනය වෙමින් පවතින අර්ධ පුහුණු හා පුහුණු ශ්‍රම වෙළඳපොළ වෙත ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයින් යොමු කිරීමට හැකිවන පරිදි නිපුණතා සහිත ශ්‍රම සැපයුම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලවන පරිදි තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය පුහුණු ක්‍රියාවලීන් වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය. එමෙන්ම, කාන්තාවන් විදේශ රැකියා සඳහා සංක්‍රමණයවීම තුළින් ඇතිවන සමාජ ගැටලු හා සමාජ පිරිවැය, ශ්‍රම සුරාකෑම, ගෙවීම් නොකිරීම හෝ අඩුවෙන් ගෙවීම හා ශාරීරික අපයෝජනය වැනි මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම් වර්තමානය වන විට විදේශ

රැකියාතුළින් උද්ගත වී ඇති අහිතකර තත්ත්වයන් වේ.

වර්තමානය වන විටත් මැද පෙරදිග කලාපයේ සේවය සඳහා ගොස් සිටින කාන්තා ශ්‍රමිකයින්ගෙන් විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ පැවැත්ම තීරණය වී තිබීම සහ ඒ තුළින් පැන නැඟී ඇති විවිධ ගැටළු මෙම ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මක වර්ධනයට බාධාවක් වී තිබීම පිළිබඳව මෙම විගණනයේදී විශේෂ අවධානය යොමුකරන ලදී. එම තත්ත්වය වෙනස් කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා මෙම ක්ෂේත්‍රය නියාමනය කරනු ලබන ප්‍රධාන ආයතනය වන විදේශ රැකියා අමාත්‍යාංශය සහ ඊට අනුබද්ධිත විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය මෙන්ම නිපුණතාවයෙන් යුතු ශ්‍රමිකයින් නිර්මාණය කිරීමේ වගකීම දරන වෘත්තීය පුහුණු අමාත්‍යාංශය සහ ඊට අනුබද්ධිත වෘත්තීය පුහුණු ආයතන වලින් විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් ඉටුකරනු ලබන කාර්යසහාය ඇගයීම මෙම විගණනය සඳහා පදනම විය. විදේශීය රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ වර්තමාන ප්‍රවණතා විග්‍රහ කිරීම, එම ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මක වර්ධනයක් ඇතිකර ගැනීම සඳහා සලකා බැලිය යුතු සාධක හඳුනා ගැනීම සහ ක්ෂේත්‍රය හා සම්බන්ධ විවිධ ආයතනවල කාර්යසහාය විග්‍රහ කිරීම යන විෂය පථය තුළ මෙම විගණනය සිදුකරන ලදී.

විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රය වර්තමානයේ දේශීය ආර්ථිකයට ශක්තියක් වුවද, තරුණ ශ්‍රමය රට තුළ රඳවාගෙන දේශීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට හැකි දිගුකාලීන වැඩපිළිවෙළක් රටතුළ නිර්මාණය විය යුතුය. එහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත කිහිපයක විශේෂයෙන් ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ පවතින ශ්‍රම හිඟය හේතු කොට ගෙන ඉන්දියාව, මාල දිවයින, චීනය වැනි රටවලින් රැකියා සඳහා ගෙන්වා ගත්

විදේශිකයන්ගෙන් ශ්‍රී ලාංකික සමාජයට, සංස්කෘතියට වන බලපෑම මෙන්ම දිගුකාලීනව ඇතිවිය හැකි ගැටලු පිළිබඳවද සලකා බැලිය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්ලාස්ටික් ආනයනය, භාවිතය සහ පසු භාවිත කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වූ පරිසර විගණන වාර්තාව

“ප්ලාස්ටිකෝස්” (Plastikos) යන ශ්‍රීක වචනය ඇසුරින් බිහි වී ඇති ප්ලාස්ටික් යන්නෙහි අරුත “බිඳී යාමකින් තොරව හැඩය වෙනස් කළ හැකිය” යන්නයි. වර්තමාන ලෝකයේ බහුල වශයෙන් භාවිතා වන්නා වූ ප්ලාස්ටික් ප්‍රධාන වශයෙන් කාණ්ඩ 07 ක් යටතේ වර්ගීකරණය සිදු කරනු ලැබේ.

2012 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා වූ වර්ෂ 07 ක කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන ලද ප්ලාස්ටික් ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් මිලියන 3,353.9 ක් ලෙස වාර්තා වී තිබුණු අතර ඒ සඳහා රු.මිලියන 184,300.9 ක් වැය කර තිබුණි. අමුද්‍රව්‍ය, නිම් භාණ්ඩ, ගෘහ භාණ්ඩ සහ සෙල්ලම් බඩු යන ප්‍රධාන ආකාර 04 යටතේ ප්ලාස්ටික් ආනයනය සිදුවන අතර 2018 වර්ෂයේදී මුළු ප්ලාස්ටික් ආනයන ප්‍රමාණයෙන් සියයට 64 ක් ප්ලාස්ටික් අමුද්‍රව්‍ය ලෙසින් ආනයනය කිරීම කර තිබුණි.

වාර්ෂිකව ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන ප්ලාස්ටික් ප්‍රමාණයෙන් ක්‍රමවත්ව ප්‍රතිචක්‍රීකරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා යොදවන ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් සියයට 30 කි. ඒ අනුව ඉතිරි සියයට 70 ක ප්‍රමාණයෙන් සියයට 30 ක් පරිසරයට සෘජුවම බැහැර කරනු ලබයි. ප්ලාස්ටික් භාවිතය ඉහළ යාම සහ ඒ හා සමගාමීව පසුභාවිත ප්ලාස්ටික් ප්‍රතිචක්‍රීකරණ වැඩසටහන් අපේක්ෂිත මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක නොවීමත් පරිසර හිතකාමී නොවන ආකාරයට ප්ලාස්ටික් ද්‍රව්‍ය අපහරණය කිරීම මෙන්ම වර්තමානයේ

ක්‍රියාත්මක කර ඇති ජලාස්ථික් ප්‍රතිවක්‍රීකරණ වැඩසටහන් කිහිපයක ඵලදායීතාවය ඇගයීම මෙම විගණනයෙන් අරමුණු විය. පසුභාවිත ජලාස්ථික් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථාන 100 ක කාර්යසාධන පරීක්ෂාවේදී පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයක් රහිතව මධ්‍යස්ථාන 26 ක් පැවති අතර 2019 අගෝස්තු 31 දින වන විට මධ්‍යස්ථාන 28 ක බලපත්‍රවල වලංගු කාලය ඉක්මවා තිබුණි.

ජලාස්ථික් පොලිතීන් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ප්‍රශස්ථ ලෙස සිදු කරන ආදර්ශමත් පළාත් පාලන ආයතන කිහිපයක් සංවර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගත් ව්‍යාපෘතියක් සඳහා 2018 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 452.7 ක් ආයෝජනය කර තිබුණ ද එම ව්‍යාපෘතියේ කාර්යසාධනය පරීක්ෂාවේදී අදාළ පාර්ශවයන් සිය වගකීම් ප්‍රමාණවත් ලෙස ඉටු කර නොතිබුණි. එසේම පොලිතීන් ජලාස්ථික් නිෂ්පාදනය, වෙළඳාම, භාවිතය අවම කිරීමේ හා පසුභාවිත කළමනාකරණය පරිසර හිතකාමී ආකාරයෙන් සිදු කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් 2017 වර්ෂයේදී නිකුත් කරන ලද ගැසට් නිවේදන 06 ක් මගින් ලභා කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන ලද අරමුණු ද ප්‍රමාණවත් ලෙස ඉටු වී නොතිබුණි.

පසුභාවිත ජලාස්ථික් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණද එම වැඩසටහන් වල සාර්ථකත්වය පහළ මට්ටමක පැවැතුණි. එමෙන්ම ජලාස්ථික් පොලිතීන් පසුභාවිත කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ලබා දී තිබුණු තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය විසින් ඉටු කර තිබුණු කාර්යසාධනය ප්‍රමාණවත් මට්ටමක නොතිබුණි.

ජලාස්ථික් පොලිතීන් සම්බන්ධ වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක නෛතිකමය තත්ත්වය සමාලෝචනය කිරීම සහ අවශ්‍ය සංශෝධනයන් මගින් ජලාස්ථික් පොලිතීන් ආනයනය, නිෂ්පාදනය, වෙළඳාම, භාවිතය අවම කිරීම සහ පසුභාවිත කළමනාකරණය සඳහා කඩිනම් ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම ඉතා වැදගත් බව නිරීක්ෂණය විය. ජලාස්ථික් පොලිතීන් ආනයනය හා රටතුළ නිෂ්පාදනය අධෛර්යමත් කිරීමත් වර්තමානයේදී රටතුළ පවතින ජලාස්ථික් පොලිතීන් භාවිතය අවම කිරීමත්, පසුභාවිත කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් ග්‍රාමීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහයෝගය ලබා දීමත් හා පසු භාවිත කළමනාකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරමින් ඒ සඳහා වූ වෙළඳපල නිර්මාණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමත් සිදු විය යුතුව තිබුණි.

පළිබෝධනාශක ආනයනය, භාවිතය හා එහි පාරිසරික බලපෑම සම්බන්ධයෙන් වූ පරිසර විගණන වාර්තාව

පළිබෝධනාශක යනු වල්නාශක, දිලීරනාශක හා කෘමිනාශක ආදී රසායනික සංයෝග ආකාරයෙන් නිපදවා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන යෙදවුම් වේ. බෝග සඳහා හානිකර වන්නා වූ විවිධ ජීවී හා ශාක විශේෂ පාලනය සඳහා පළිබෝධනාශක භාවිතය සිදු කිරීම අතීතයේ ආරම්භ වූ අතර වර්තමානය වන විට එම භාවිතයේ වර්ධනයක් සිදුවී තිබුණි. 1980 අංක 33 දරන පළිබෝධනාශක පාලන පනත මගින් පළිබෝධනාශක ආනයනය, ඇසිරීම, ලේබල් කිරීම, ගබඩා කිරීම, සංයෝග සකස් කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, විකිණීම, විකිණීම සඳහා බෙදා හැරීම සහ භාවිතය පාලනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන්නා වූ විධිවිධාන සැපයීම සිදු කරන අතර එම කටයුතු නියාමනය පළිබෝධනාශක රෙජිස්ට්‍රාර්

කාර්යාලය මගින් සිදු කරනු ලබයි. පළිබෝධනාශක භාවිතය පිළිබඳ අදාල නියාමන ආයතන මගින් ඉටුවිය යුතු කාර්යභාරය ඉටු වීම පිළිබඳව හා ඒ සඳහා බලපැවැත්වෙන රෙගුලාසි හා නියමයන්ට මෙන්ම ප්‍රමිතීන්ට අනුව එය භාවිතා වන්නේද යන්න හා ඒ තුළින් ඇතිවිය හැකි සෞඛ්‍යමය හා පාරිසරික ගැටළු අවම කිරීම සඳහා ආයතන මගින් ඉටුවිය යුතු කාර්යභාරය ඇගයීම කාර්යසාධන විගණනයේ අරමුණ විය.

2013 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කර තිබූ මුළු පළිබෝධනාශක ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 28,640 වූ අතර ඒ සඳහා ඩොලර් මිලියන 225 ක් වැය කර තිබුණි. 2019 ජූනි 30 දින වන විට ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කර තිබූ මුළු පළිබෝධනාශකවල අඩංගු සක්‍රීය සංඝටක ප්‍රමාණය 200 ක් වූ අතර එම සක්‍රීය සංඝටක අඩංගු පළිබෝධනාශක ආනයනය කිරීම සඳහා පළිබෝධනාශක රෙජිස්ට්‍රාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි ආනයනකරුවන් සංඛ්‍යාව 80 දෙනෙකු විය. රට තුළට ආනයනය කරනු ලබන පළිබෝධනාශකවල යෝග්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වර්තමානයේදී එම පළිබෝධනාශක නිෂ්පාදිත රටවලින් නිකුත් කරනු ලබන තත්ත්ව සහතිකය පාදක කරගන්නා අතර සියයට සියයක්ම දේශීය රසායනාගාර පරීක්ෂාවන් තුළින් පළිබෝධනාශක පරීක්ෂා කිරීම සිදු කර නොතිබුණි. පවතින භෞතික සම්පත් හා මානව සම්පත් උපයෝගී කර ගනිමින් වර්තමානයේදී පළිබෝධනාශක සක්‍රීය සංඝටක 200 කින් සංඝටක 18 කට අදාලව සීමිත පරාමිතීන් සංඛ්‍යාවකින් සීමිත ප්‍රමාණයක් රසායනාගාර පරීක්ෂාවට ලක් කරන අතර මෙම ප්‍රමාණය හා ක්‍රියාවලිය ප්‍රමාණවත් වී නොතිබුණි.

පළිබෝධනාශක අලෙවි සහතික ලබාදීමේ කාර්යභාරය පරීක්ෂාවේදී විධිමත්

ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණු අතර පළිබෝධනාශක අලෙවිසැල් නියාමනයද ප්‍රමාණාත්මකව හා අඛණ්ඩව සිදු කර නොතිබුණි. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන පළිබෝධනාශකවල අඩංගු සක්‍රීය සංඝටක 110 ක් අතරින් සංඝටක 60 ක් සඳහා පමණක් පෙර අස්වනු කාලය හා උපරිම අවශීෂ්ට සීමා 219 ක් තීරණය කර තිබුණු අතර සක්‍රීය සංඝටක 50 ක් සඳහා වූ උපරිම අවශීෂ්ට සීමා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.

කල් ඉකුත් වූ පළිබෝධනාශක පරිසර හිතකාමී ලෙස අපහරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වී නොතිබුණු අතර 2019 සැප්තැම්බර් 30 දින වන විට අපහරණය නොකරන ලද කල් ඉකුත් වූ පළිබෝධනාශක ද්‍රව ආකාරයේ ලීටර 2,057 ක් හා ඝන ආකාරයේ කිලෝග්‍රෑම් 24,153 ක් රාජ්‍ය අංශයට අයත් ස්ථාන කිහිපයක ගබඩා කර තිබුණි. මෙම කල්ඉකුත් වූ පළිබෝධනාශක පරිසර හිතකාමී ලෙස අපහරණය සිදු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමක් සිදු නොකර ඉතා දීර්ඝ කාලයක සිට අනාරක්ෂිතව ගබඩා කර තිබුණි.

ආනයනය කරනු ලබන පළිබෝධනාශක නියැදි රසායනාගාර පරීක්ෂණයකට භාජනය කිරීමට අවශ්‍ය මානව හා භෞතික පහසුකම් රේගුවේ ස්ථාපිත කර නොතිබුණු අතර ආනයනකරු විසින් ඉදිරිපත් කරන තත්ත්ව සහතිකයට අදාලව ආනයනය කරනු ලබන පළිබෝධනාශක නිෂ්කාශණය සිදු කරයි. ආනයනය කරනු ලබන සියලුම පළිබෝධනාශක නියැදි රසායනාගාර පරීක්ෂණ සිදු කිරීමට අවශ්‍ය මානව හා භෞතික සම්පත් ප්‍රමාණවත් පරිදි පළිබෝධනාශක රෙජිස්ට්‍රාර් කාර්යාලයේ ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.

අම්පාර, කළුතර, මාතර, ගම්පහ, කුරුණෑගල, පුත්තලම, නුවරඑළිය

දිස්ත්‍රික්කවල වී, කොළ එළවළු, අන්තෘසි, අඹ, ගස්ලබු, මිරිස් හා එළවළු සම්බන්ධව සිදුකරන ලද නියැදි පරීක්ෂාවේදී ගොවීන් විසින් පරිසරයට හා මානව සෞඛ්‍යයට හිතකර ආකාරයට පළිබෝධනාශක භාවිතය සිදු නොකරන බව අනාවරණය විය. පළිබෝධනාශක භාවිතය හා පසු භාවිතය නියාමනය හා පාලනය කිරීමට අවශ්‍ය නිලධාරීන්, පුහුණුව හා අඛණ්ඩව දැනුම යාවත්කාලීන කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග වගකිව යුතු ආයතන මගින් තවදුරටත් සිදු කළ යුතුව තිබුණි.

පරිසර හිතකාමී හා මානව සෞඛ්‍යයට ගැලපෙන යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා (GAP - Good Agriculture Practice) වැඩසටහන හඳුන්වා දී තිබුණද, ගොවීන් අතර මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය පහළ මට්ටමක පැවතුණි. මෙම වැඩසටහන අපේක්ෂිත අරමුණු ලබා කර ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම මගින් වඩා සාර්ථක කෘෂිකාර්මික සංස්කෘතියක් ඇති කිරීමට අවස්ථාව උදාකර ගත හැකිව තිබුණි.

පළිබෝධනාශක අලෙවිය මූලික වශයෙන් පෞද්ගලික පළිබෝධනාශක අලෙවිකරුවන් මගින් සිදු කරනු ලබන අතර, අලෙවිකරුවන් බහුතරයකට පළිබෝධනාශක සම්බන්ධ විධිමත් පුහුණුවක් ලබා දී නොතිබුණි. එසේම පළිබෝධ ගැටළු හා පළිබෝධනාශක පිළිබඳ ගොවීන් විසින් උපදෙස් ලබන්නේද, ඉහත පරිදි පළිබෝධනාශක අලෙවිය සම්බන්ධ විධිමත් පුහුණුවක් ලබා නොගත් පළිබෝධනාශක අලෙවිකරුවන් මගිනි. පළිබෝධනාශක රෙජිස්ට්‍රාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි වී ලබා ගත් විධිමත් සහතිකයක් යටතේ පළිබෝධනාශක අලෙවි කටයුතු සිදු කළ යුතු වුවද, 2018 වර්ෂය වන විට දිවයින පුරා පළිබෝධනාශක අලෙවිසැල් 2,294 ක්

අතරින් අලෙවි සහතික ලබා තිබූ ප්‍රමාණය 1,079 ක් පමණක් විය.

මේ අනුව පළිබෝධනාශක ආනයනය, භාවිතය, කල්ඉකුත් වූ පළිබෝධනාශක හා පළිබෝධනාශක හිස් බහාලුම් විධිමත් හා කාර්යක්ෂමව පරිසර හිතකාමී ආකාරයට අපහරණය කිරීම යන කරුණු සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු ආයතනවල කාර්යභාරය වර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ඉතා කඩිනමින් ගැනීම මගින් මානව සෞඛ්‍යයට හා ස්වාභාවික පරිසරයට සිදු වී ඇති හා සිදුවිය හැකි අහිතකර ප්‍රතිඵලයක අවම කර ගත හැක.

අන්තර්ජාතික රැම්සා තෙත් බිම්

ලෝකයේ මානව ශිෂ්ටාචාරය ආරම්භය සඳහා පසුබිම් වන සුවිශේෂී වූ හා ජෛව විවිධත්වයෙන් අනූන වූ පරිසර පද්ධතීන් ලෙස තෙත් බිම් හැඳින්විය හැක. මෙම පරිසර පද්ධති මගින් ඇති වන්නා වූ සුවිශේෂීභාවය හේතුවෙන් අන්තර්ජාතික වශයෙන් මෙම තෙත් බිම් ආරක්ෂා කිරීමේ සහ කළමනාකරණයේ මෙවලමක් ලෙසින් 1971 වර්ෂයේදී අන්තර්ජාතික රැම්සා තෙත් බිම් සම්මුතියේ ආරම්භය ඇති විය. 2018 වර්ෂය වන විට ලොව පුරා රැම්සා තෙත් බිම් කලාප 2,331 ක් හඳුනාගෙන තිබූ අතර ශ්‍රී ලංකාවද කලාප 06 ක් සඳහා හිමිකම් දරා ඇත.

ජනගහන වර්ධනය හා නාගරීකරණය සමග සීමිත වූ භූමි සම්පත භාවිතය වර්ධනය වූ අතර තෙත් බිම් වල තිරසර භාවයට ඇති වන්නා වූ තර්ජනයන්ද වර්ධනය වීමක් දක්නට ලැබුණි. පාරිසරික වශයෙන් වැදගත් වූ මෙම ප්‍රදේශ මානව ක්‍රියාකාරකම් මත දැඩි අභියෝගයකට ලක්ව ඇති අතර ඒ සඳහා බල අධිකාරීත්වය ඇති ආයතන මගින් ඒ පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොවීම නිසා මෙම තෙත් බිම් විනාශයට පත් වීමේ අවධානමක් පවතින හෙයින් අදාල

ආයතන මගින් සිය කාර්යභාරය ඉටු වී ඇත්ද යන්න ඇගයීම පිණිසත් පවතින ගැටළු සම්බන්ධ සාකච්ඡා කිරීම මෙම විගණනයේ අරමුණ විය. වගුරු බිම් ගොඩ කිරීම, වන ආවරණය ඉවත් කිරීම, තෙත් බිම් වල පවතින සම්පත් අධික ලෙස ලබා ගැනීම හා ආගන්තුක ආක්‍රමණශීලී ශාක හා ජීව විශේෂ සීඝ්‍ර ලෙස පැතිරීම පවතින ගැටළු වලින් කිහිපයකි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රධාන රැකියා තෙත් බිම් ලෙසින් අන්තර්ජාතික වැදගත්කමක් සහිත ජාතික උද්‍යාන හා අභය භූමි ලෙස බුන්දල, විල්පත්තු , කුමන , ආනවිලුන්දාව, වන්කාලෙයි හා මාදු ගඟ යන ප්‍රදේශ නම් කර ඇත. අන්තර්ජාතික රැකියා තෙත් බිම් සම්මුතිය යටතේ සාමාජික රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළත් වුවද, සම්මුතියේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වෙනම නීති පද්ධතියක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත වී නොතිබුණි. වන සත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂණ ආඥා පනතේ විධිවිධාන යටතේ මෙම රැකියා තෙත් බිම් නියාමනය සිදු කර තිබුණි. රැකියා තෙත් බිම් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් පසු මෙම තෙත් බිම්වල පවතින ජෛව විවිධත්වයේ තිරසාර භාවය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් ආකාරයේ පර්යේෂණ සිදු කර නොතිබුණි. තවද, ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සඳහා විවිධ වූ උපායක්‍රමික හා ජාතික සැලැස්ම පිළියෙල කර තිබුණද, රැකියා තෙත් බිම් කලාප සම්බන්ධයෙන් විශේෂිත වූ සැලැස්මක් පිළියෙල කර ක්‍රියාත්මක කිරීම හෝ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ කාර්යසාධන ඇගයීමක් සිදු කර නොතිබුණි.

රැකියා තෙත් බිම් කලාප ලෙසින් හඳුනාගන්නා ලද භූමි ප්‍රමාණයන්ට අදාල මායිම් ගැසට් පත්‍ර මගින් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් රැකියා තෙත්බිම් සම්බන්ධයෙන් පැන නැගී තිබෙන මායිම් ගැටළු නිරාකරණය කිරීම සඳහා අවධානය යොමු කිරීම ප්‍රමාණවත්ව සිදු කර නොතිබුණි. රැකියා තෙත් බිම් කලාප ඇතුළත හා ජේරක කලාපය තුළ අනවසර ලෙස ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, ඉඩම් ගොඩකිරීම් හා පරිසර හිතකාමී නොවන අනීතික ක්‍රියාකාරකම් බොහොමයක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ආක්‍රමණශීලී ශාක ව්‍යාප්තිය මගින් වැව පද්ධතීන්ට හා රක්ෂිත ප්‍රදේශය තුළ පවතින ජෛව විවිධත්වයට විශාල ලෙස බාධාවන් එල්ල වී තිබුණි. මෙම රැකියා තෙත් බිම් සංරක්ෂණ කටයුතු සඳහා කාර්යමණ්ඩලය යෙදවීම හා අනෙකුත් මූලික පහසුකම් ප්‍රමාණවත්ව සපයා නොතිබුණු අතර අන්තර් ජාතික වශයෙන් වැදගත්කමක් සහිත වූ මෙම තෙත් බිම් සංරක්ෂණ කටයුතු සඳහා ඉහළ අවධානයක් යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිරීක්ෂණය විය. ජෛව විවිධත්වයෙන් ඉතා ඉහළ වටිනාකමක් සහිත, ගං වතුර පාලනය ඇතුළු පාරිසරික සේවාවන් රැසක් සපයන්නා වූ, වඳවී යන ශාක හා සත්ව විශේෂත්, සංක්‍රමණික කුරුළු විශේෂ බොහොමයක් සඳහාත් පාරාදීපයක් වූ ජල පෝෂක ප්‍රදේශයන් වශයෙන් මෙන්ම ඓතිහාසික හා පුරා විද්‍යාත්මක වශයෙන් වැදගත් වන්නා වූ මෙම රැකියා තෙත් බිම් සංරක්ෂණය සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත් වීම තවදුරටත් යෙදවිය යුතුව ඇත.

විමර්ශන විගණනය කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- වක්‍රලේඛ විධිවිධානවලට පටහැනිව විදේශ සංචාරවලට සහභාගීවීම
- වෙළඳ දැන්වීම් සඳහා සවිකළ LED Panel දෙක අක්‍රීය වීම
- පදවා ගෙන යාහැකි කුණු රොඩ් පිසදා එකතු කිරීමේ යන්ත්‍රය අළුත්වැඩියා නොකිරීම
- සැලැස්සුම පරිදි තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය හා කෞතුකාගාරය ඉදි නොකිරීම නිසා විවෘත කළ නොහැකිව පැවැතීම
- අභ්‍යාස පොත් නිෂ්පාදනය කර නිලධාරීන්ගේ දැරුවන්ට නොමිලේ බෙදාදීම
- සේවකයින්ගේ වැටුපෙන් අවකරණය කරන ලද සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට හා සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදලට අදාළ දායක මුදල්, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල වෙත ගෙවා නොතිබීම
- කුඩා ඔය ජලාශයේ, ජලාශ බැම්ම ඉදිකිරීම සඳහා වැලි මිලදී ගැනීමේදී වැඩිපුර ගෙවීම් කිරීම
- විධිමත් අනුමැතියක් ලබා නොගත පානදුර නගර සභාවේ මෘදුකාංග පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම
- ප්‍රතිපාදන සලසා නොගෙන පානදුර නගර සභාවට කැබ් රථයක් මිලදී ගැනීම
- සේවයේ ස්ථීර නොකළ නිලධාරියෙකුට විදේශ පුහුණුවක් ලබාදීම
- ගනුදෙනුකාර ආයතන වෙනත් අයකර ගත් එකතු කළ අගය මත බදු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට නොගෙවීම
- මැතිවරණ කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ උපදෙස් අනුව කටයුතු නොකිරීම
- කොන්ත්‍රාත් පරිපාලන දුර්වලතා
- මහ ගල්ගමුව පෝෂිත ඇල ඉදිකිරීමේ අඩුපාඩු
- වයිබ්‍රේටන් රෝල (ලෙලෙන තලනය) අස්ථානගත වීම.

විමර්ශන විගණන කටයුතු

පුද්ගලයෙකු හෝ කණ්ඩායමක් විසින් අසාධාරණව හෝ නීතියට පටහැනි ආකාරයට වාසියක් හෝ ජර්නිලාභයක් ලබාගැනීමට ඇති අවදානම් පිළිබඳව එහි මූලයන් පරීක්ෂා කිරීම විමර්ශන විගණනයකින් අපේක්ෂා කරයි. මෙවැනි අවස්ථාවකදී වංචාවන් සොයා ගැනීම හා ඒවා වැළැක්වීමට පාලන පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම කෙරෙහි විමර්ශන විගණනයේ සැලකිල්ල යොමු වේ.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහනවවන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත මගින් රාජ්‍ය මූල්‍යනය නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය විගණනය ශක්තිමත් කර ඇත. විගණන ආයතනවල රාජකාරී ලිපි ලේඛන පරීක්ෂා කිරීමට අමතරව, විමර්ශනය පුළුල් කිරීම පිණිස මහජන නියෝජන ද, කොමිෂන් සභාවල ඉල්ලීම්, රාජ්‍ය ගිණුම් පිළිබඳ හා පොදු ව්‍යවසාය පිළිබඳ කාරක සභාවල නියෝජන, ආයතන ප්‍රධානීන්ගේ නියෝජන හා මාධ්‍ය මගින් අනාවරණය වන තොරතුරු ලබා ගනිමින් රාජ්‍ය මූල්‍යනය කළමනාකරණය කාර්යක්ෂමව කිරීම කෙරෙහි විමර්ශන විගණනයෙන් කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. මෙයට සමගාමීව දෙපාර්තමේන්තු විසින් නිලධාරීන්ගේ දැනුම හා කුසලතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයන් වැඩිදියුණු කිරීමත්, අවශ්‍ය පුහුණුවීම් ලබාදීමත්, භෞතික සම්පත්, ක්ෂණික ඇමතුම් අංකයන්, විද්‍යුත් තැපෑල යනාදිය වැඩිදියුණු කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

විශේෂ විමර්ශන අංශය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වැදගත් හා ක්ෂණික අවධානය යොමු විය යුතු (නියෝජන) කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ අතර, එම නියෝජන

අතරින් 2020 වර්ෂයේදී සිදුකළ විමර්ශනයන්ට අදාළ වැදගත් නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

විශේෂ පුහුණු වැඩසටහන් හා සංචාරවලට සහභාගීවීම

උතුරු මැද පළාත් සභාව විසින් 2017 හා 2018 වර්ෂවල විශේෂ පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා විදේශගත වූ නිලධාරීන් වෙත එකතුව රු.මිලියන 18.08 ක් වැය කර තිබුණි. 2015 මැයි 15 දිනැති අංක මු.අ.01/2015/01 දරන මුදල් අමාත්‍යාංශයේ චක්‍රලේඛයට හා ආයතන සංග්‍රහයේ විධිවිධානවලට පටහැනිව එ.ජ.ඩොලර් 7,980 කට ආසන්න වශයෙන් රු.මිලියන 1.23 ක් ගෙවා තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අවිධිමත් ගෙවීම් අදාළ නිලධාරීන්ගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි

LED Panel දෙකක් සවිකිරීම

වෙළඳ දැන්වීම් ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ අරමුණින් හග්ගල උද්භිද උද්‍යානයේ ඇතුළුවීමේ හා පිටවීමේ දොරටු අසල 2020 මාර්තු 20 දින LED Panel පුවරු දෙකක් සවිකර තිබුණි. ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ ජාතික උද්භිද උද්‍යාන සංවර්ධන සැලැස්ම අනුව මූලික කාර්යයන් හඳුනාගෙන තිබුණි. එම කාර්යයන්වලින් ශාඛ රක්ෂණය ඇතුළු කාර්යයන් තවදුරටත් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි. එම ප්‍රමුඛතාවයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකර, නිවැරදි පිරිවිතරයන් පිළියෙල නොකර හා 2019 වර්ෂයේ ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මට පරිභාහිරව රු.මිලියන 6.48 ක් වැය කර LED Panel දෙක සවි කර තිබුණත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ඒවා අක්‍රීයව පැවැතුණි.

පදවා ගෙන යාහැකි කුණු රොඩු පිසදා එකතු කිරීමේ යන්ත්‍රය

ජේරාදේණිය රාජකීය උද්භිද උද්‍යානයේ පිරිසිදු කිරීමේ කාර්යය සඳහා 2018 ඔක්තෝබර් 02 දින රු.මිලියන 2.24 ක් වැය කර පදවාගෙන යා හැකි කුණු රොඩු පිසදා එකතු කිරීමේ යන්ත්‍රයක් මිලදී ගෙන තිබුණි. එම යන්ත්‍රයේ වගකීම් කාලය ඉකුත්වීමට පෙර අක්‍රීය වී තිබුණු අතර ඒ බව අවස්ථා කිහිපයකදී සැපයුම්කාර සමාගම වෙත ලිඛිතව දැනුවත් කර තිබුණි. අදාළ සමාගම ඒ සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වා නොතිබුණි. එම යන්ත්‍රය අළුත්වැඩියා කර ගැනීමට හෝ ඒ වෙනුවෙන් වැය කළ මුදල අදාළ වගකිව යුතු පාර්වයන්ගෙන් අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.

තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් හා කෞතුකාගාරයක් ඉදිකිරීම

ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ රාජකීය උද්භිද උද්‍යානයේ සංචාරක සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් හා කෞතුකාගාරයක් ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 25.2 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එම ඉදිකිරීම් කටයුතු 2019 දෙසැම්බර් 31 වන විට නිම කළ යුතුව තිබුණත්, කෞතුකාගාරයේ අභ්‍යන්තර සැලසුම නිවැරදිව සැලසුම් පිළියෙල කර නොතිබීම නිසා 2020 නොවැම්බර් 12 දින වන විටත් කෞතුකාගාරය විවෘත කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

අභ්‍යාස පොත් නිෂ්පාදනය කිරීම

2015 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් යොදවා අභ්‍යාස පොත් නිෂ්පාදනය කර තිබුණු අතර

එම කාලපරිච්ඡේදය තුළ ඒ සඳහා රු.මිලියන 88.15 ක් වැය කර තිබුණි. එම කාලය තුළ හට පිරිස් ආසන්න වශයෙන් 1769 ක් පොත් නිෂ්පාදනයට යොදවා තිබුණත්, එම හට පිරිස් වෙත රජය විසින් ගෙවා තිබුණු වැටුප් හා දීමනා එම පිරිවැයට එකතු කර නොතිබුණි. එසේ වියදම් කර නිෂ්පාදනය කළ අභ්‍යාස පොත් සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවා වනිතා ඒකකයේ සමාජකයින්ගේ දරුවන් වෙත නොමිලේ බෙදා දී තිබුණි.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට හා සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදලට දායක මුදල් ගෙවීම

උමා ඔය පහළ නිමින සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති කාර්යාලයට සහ නේවාසික ඉංජිනේරු කාර්යාලවල සේවයේ යොදවා තිබුණු කම්කරුවන් ගේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට හා සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදලට ගෙවිය යුතු දායක මුදල් වෙනුවෙන් 2019 හා 2020 වර්ෂවල එකතුව රු.මිලියන 24.43 ක් එම කම්කරු සේවාවන් සපයන ආයතන 6 ක් වෙත ගෙවා තිබුණි. දැනට සේවය කරන කම්කරුවන්ගේ නියැදියකින් ලබාගත් ප්‍රකාශයන් අනුව සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට හා සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදලට දායක මුදල් ඔවුන්ගේ වැටුපෙන් අඩු කර ගෙන තිබුණත්, එම මුදල් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට හා සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදලට බැර කර නොතිබුණි. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාර අරමුදලට ගෙවිය යුතු වන දායක මුදල, අදාළ ශ්‍රම සැපයුම් ආයතන විසින් කම්කරුවන් නමින් එම අරමුදල්වලට බැර කරන බවට තහවුරු කර ගැනීමකින් තොරව එම ගෙවීම් සිදු කර තිබුණි.

කුඩා ඔය ජලාශයේ, ජලාශ බැම්ම ඉදිකිරීම සඳහා වැලි මිලදී ගැනීම

- උමා ඔය යටි නිමින සංවර්ධන ව්‍යාපෘති යටතේ කුඩා ඔය ජලාශයේ බැම්ම ඉදිකිරීමට වැලි මිලදී ගැනීම සඳහා අනුමත කර තිබුණු ඇස්තමේන්තුව අනුව වැලි කියුබ් 1ක් (Furnishings Transporting Piling Placing and Compacting well graded sand for Toe filter haul 15km) රු.6,452ක් ක් වී තිබුණි. විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව වැලි කියුබ් එකක ඇස්තමේන්තුගත මිල සියයට 56 කින් ඉක්මවා රු.10,100 ක් බැගින් වැලි මිලදී ගැනීම නිසා රු.මිලියන 399.50 ක් වැඩි පුර ගෙවා තිබුණි.
- කුඩා ඔය ජලාශයේ බැම්ම ඉදිකිරීම සඳහා වැලි සැපයීම 2017 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා එකම සැපයුම්කරුවෙකු විසින් ඉටු කර තිබුණි. 2017, 2018 හා 2019 වර්ෂ සඳහා පිළිවෙලින් රු.6,890 ක්, රු.9,500 ක් හා රු.10,100 ක් බැගින් මිල ගණන් යටතේ වැලි මිලදී ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව වර්ෂ දෙකක් තුළ මිල වැඩි වීම සියයට 46 ක් වී තිබුණි.
- කුඩා ඔය ජලාශයේ බැම්ම ඉදිකිරීමට 2020 වර්ෂයේ දී අවශ්‍ය වන වැලිවල මිල ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී, කිලෝමීටර 20 ක දුර සිට සැපයීම හා ඉඩම් පර්චස් එකක ප්‍රමාණයේ වෙළඳපල වටිනාකම රු.28,000 ලෙස සලකා වැලි කියුබ් එකක මිලරු.10,200ක් ලෙස ගණනය කර තිබුණි. , ජලාශ බැම්මට මීටර 200 ක් දුරින් කුඩා ඔයේ දිය බෙදුම ප්‍රදේශයෙන් වැලි සපයා ප්‍රවාහනය කර තිබුණි. තවද කුඩා ඔය ජලාශ බැම්මට සපයන ලද වැලි සාම්පල අවස්ථා හතරකදී පරීක්ෂා කරන ලද අතර ඉන් අවස්ථා 02ක් නියමිත ප්‍රමිතියට නොතිබුණි.
- ජාතික තරගකාරී (NCB) ලංසු ක්‍රමයට වැලි මිලදී ගැනීමට 2019 අප්‍රේල් 25 දින සහ 2019 සැප්තැම්බර් 20 දින පුවත්පත්

දැන්වීම්වල පල කළ කොන්දේසි අංක 02 කට අනුව වැලි සැපයීමේ දී සැපයුම්කරු සතුව කැණීම් බලපත්‍ර, ප්‍රවාහන බලපත්‍ර ආදී සියළු බලපත්‍ර තිබිය යුතු බවට සඳහන් ව තිබුණි. නමුත් තරගකාරීව ඉදිරිපත් වූ සැපයුම්කරුවන් දෙදෙනෙකුගෙන් තෝරාගත් සැපයුම්කරුට නිකුත් කළ ලංසු ලියවිලිවල වැලි ප්‍රවාහන බලපත්‍ර අවශ්‍ය බව දන්වා නොතිබුණු අතර තෝරා නොගත් සැපයුම්කරුගේ ලංසු ලියවිලිවල වැලි ප්‍රවාහන බලපත්‍ර අවශ්‍ය බව දන්වා තිබුණි. තෝරා ගත් සැපයුම්කරු වැලි සැපයීමේ දී අදාළ බලපත්‍ර ගැන නොසලකා වර්ෂ 4ක කාලයක් තුළ වැලි කියුබ් 14,812 ක් සපයා තිබුණි. එම සැපයුම්කරු විසින් දේශීය නීති රීති රෙගුලාසිවලට අනුකූලව ලබා ගත යුතු බලපත්‍ර ලබා නොගැනීම නිසා රු.මිලියන 4.85 ක බලපත්‍ර ගාස්තු රජයට අහිමි වී තිබුණි.

- රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.7.5 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව උමා ඔය පහළ නිමින සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරයා වැලි මිලදී ගැනීම සඳහා ගිවිසුම්වලට ඇතුළත් වීමේ සීමාව රු.මිලියන 50 ක් වී තිබුණි. ඒ බව 2016 පෙබරවාරි 17 දිනැති ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරයාගේ ලිපිය මගින් නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරයා දැනුවත් කර තිබුණි. නමුත් එම අධිකාරී සීමාව ඉක්මවා නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂකවරයා විසින් වැලි සැපයීමේ ගිවිසුම් 02 කට එළඹ තිබුණි.

පානදුර නගර සභාවේ මෘදුකාංග පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම හා එහි ක්‍රියාකාරීත්වය

පානදුර නගර සභාවේ පරිගණක ජාල පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව සඳහා ටෙන්ඩර් මණ්ඩලයේ,

මුදල් කමිටුවේ හෝ සභාවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. එසේ අනුමත නොකළ ඇස්තමේන්තුවක් පදනම් කරගෙන උපාංග 9 කින් යුත් මෘදුකාංග පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා රු.මිලියන 2.96 ක වටිනාකමක් මත 2016 මාර්තු 21 දින කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි.

උපාංග 9 කින් යුත් මෘදුකාංග පද්ධතියේ උපාංග 4 ක් පමණක් ස්ථාපිත කර තිබුණු අතර 2018 නොවැම්බර් 22 දින වන විට රු.මිලියන 1.57 ක් ගෙවා තිබුණි. එම උපාංගවල නඩත්තු හා සේවා ගාස්තු ලෙස 2020 වර්ෂය අවසාන වන රු.328,262 ක් ගෙවිය යුතුව තිබුණත්, රු.308,559 ක් වැඩිපුර රු.636,821 ක් ගෙවා තිබුණි. ඒ සේ වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු මුදල අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නගර සභාව කටයුතු කර නොතිබුණි. ස්ථාපිත කළ පද්ධතියට ඇතුළත් නිශ්චිත කළ ගිණුම් කළමනාකරණය, වැටුප් හා මානව සම්පත් කළමනාකරණය, අන්තර්ජාලය මගින් කඩකුලී ගෙවීම යනාදි පද්ධති 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට අක්‍රීයව පැවැතුණි.

සේවයේ ස්ථිර නොකළ නිලධාරියෙකුට විදේශ පුහුණුවක් ලබාදීම

2019 ජනවාරි 21 දින සිට 2019 මාර්තු 01 දින දක්වා ඉන්දියාවේ පැවැත්වූ දින 40 ක Planning & promotion of Agree & food enterprises පාඨමාලාව සඳහා ජාතික ආහාර ප්‍රවර්ධන මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂකවරයා විසින් ආයතනයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂ (සංවර්ධන) සහභාගී කරවා තිබුණි. ආයතන සංග්‍රහයේ XV පරිච්ඡේදයේ 3.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව ස්වකීය පත්වීම් කොන්දේසි අනුව සේවයේ ස්ථිර කරනු ලැබීම පිණිස ලබාගත යුතු කිසියම් සුදුසුකමක් ලබාගැනීම මිස, පරිවාසය පිට සිටින නිලධාරියෙකු අධ්‍යයන හෝ අභ්‍යාස සඳහා පිටරට නොයැවිය යුතු බව දන්වා ඇත්ත්, උක්ත නිලධාරියා ඔහුගේ

පරිවාස කාලය තුළදී එම පුහුණුවට සහභාගී කරවා තිබූ අතර ඒ වෙනුවෙන් එ.ජ.ඩො.1200 (ආසන්න වශයෙන් රු.217,980) ආයතනය විසින් දරා තිබුණි.

ආයතන සංග්‍රහයේ XV පරිච්ඡේදයේ 4.1 හා 4.2 වගන්ති ප්‍රකාරව අධ්‍යයන හෝ අභ්‍යාස සඳහා එක් මසකට වැඩි කාලයකට විදේශයකට යවනු ලබන රජයේ නිලධාරියෙකු දිවයිනෙන් බැහැර යාමට පෙර අනිවාර්ය සේවා කාලය රජයට සේවය කරන බවට ගිවිසුමක් අත්සන් කළ යුතු වුවද එවැනි ගිවිසුමක් මෙහිදී අත්සන් කර නොතිබුණි.

ගනුදෙනුකාර ආයතන වෙතින් අයකර ගත් එකතු කළ අගය මත බදු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට නොගෙවීම

එක්තරා පෞද්ගලික ආයතනයක් විසින් සේවා සැපයීම වෙනුවෙන් ඉන්වොයිස් කළ ආදායම මත අයකර ගෙන තිබුණු එකතු කළ අගය මත බදු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ගෙවා නොතිබුණි. එසේ ගෙවා නොතිබුණු බදු ආදායම හා දේශීය අදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒ සඳහා අතිරේක බද්ද හා දඩ සමඟ එකතුව රු.මිලියන 67.51 ක් එම සමාගම විසින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවිය යුතුව තිබුණි. එම ගෙවිය යුතු මුදලින් එම සමාගම විසින් රු.මිලියන 6.00 ක වෙක්පතක් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ගෙවා තිබුණි. 2019 අගෝස්තු 26 දින එම පෞද්ගලික ආයතනය එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචිය ලබා ගෙන තිබුණි. එසේ හිඟහිටි බදු ආදායමක් පැවැතුණත්, 2019 සැප්තැම්බර් 16 දිනැති දඹුල්ල දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්ගේ ලිපිය මගින් දණ්ඩනය හා අතිරේක බදු සඳහා වෙක්පත් ලබා දී ඇති බැවින් හා බදු ලිපිගොනුව සක්‍රීය කර ඇති බැවින් නිශ්කාශන සහතිකයක් ලබා දීමට

විරෝධතාවක් නොමැති බව දන්වා තිබුණි. එකතු කළ අගය මත බදු ලියාපදිංචිය ලබාගෙන තිබුණු එම පෞද්ගලික ආයතනය 2009 හතරවන කාර්තුවේ සිට 2019 පළමු කාර්තුව දක්වා (2011 දෙවන, තුන්වන හා හතරවන කාර්තු හැර) කාර්තු 35ක බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොතිබුණද, එම ආයතනයට එරෙහිව එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ 21(10) ඡේදය ප්‍රකාරව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

එම සමාගමේ එකතු කළ අගය මත බදු අක්‍රීය කර තිබූ කාලසීමාව තුළදී එස සමාගමේ අයිතිකරු විසින් කරන ලද ඉල්ලීමකට අනුව 2019 සැප්තැම්බර් 5 දින දඹුල්ල ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය විසින් 2015 කාර්තු 3ක් සහ 2017 දෙවන කාර්තුව සිට 2019 පළමු කාර්තුව දක්වා කාර්තු සඳහා බදු හිස් ආකෘති සම්පූර්ණ කරවාගෙන ඒ මත පදනම්ව ගෙවිය යුතු හිඟ මුදල් නොමැති බව හා බදු ගිණුම සක්‍රීය බවට 2019 සැප්තැම්බර් 17 දින දඹුල්ල ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ සහකාර කොමසාරිස් හා කොමසාරිස් විසින් සනාථ ලිපි නිකුත් කර තිබුණි.

එම පෞද්ගලික ආයතනය එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි වී නොතිබුණු කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ කොළඹ කොමර්ෂල් පොහොර සමාගම වෙනුවෙන් සේවා සපයන ලද ආයතන 06 ක් වෙත රු.මිලියන 54.68 ක් වටිනා ඉන්වොයිස්පත් සඳහා එකතු කළ යුතු බදු වශයෙන් අයකර ගත යුතුව තිබුණු රු.මිලියන 8.19 ක බදු අය කර නොගැනීම නිසා රජයට පාඩුවක් සිදු වී තිබුණි.

සී/ස කොළඹ කොමර්ෂල් පොහොර සමාගම විසින් එම පෞද්ගලික ආයතනයේ එකතු කළ අගය මත ලියාපදිංචිය සක්‍රීය නොවූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ඉන්වොයිස් වටිනාකම රු.මිලියන 154.09 ක් වූ සේවා ලබා ගෙන තිබුණි. සී/ස කොමර්ෂල් පොහොර සමාගම විසින් එකතු කළ අගය මත බදු සක්‍රීයතාවය තහවුරු කර නොගෙන

2013 ජුනි මාසයේ සිට 2019 මාර්තු මාසය දක්වා කාලය තුළ රු.මිලියන 16.41 ක් එම පෞද්ගලික ආයතනය වෙත ගෙවා තිබුණි. එසේ ගෙවා තිබුණු එකතු කළ ආදායම මත බදු දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එම පෞද්ගලික ආයතනය විසින් ගෙවා නොතිබුණි

ලංකා පොහොර සමාගම විසින් සැපයුම්කරුවන් වෙත ගෙවීම් කිරීමට පෙර, ගෙවීම් කරන දිනට එකතු කළ අගය මත බදු අයකිරීම වලංගු වන පරිදි දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් සක්‍රීය බව තහවුරු කරගැනීමකින් තොරව, රු.මිලියන 5.94 ක නීත්‍යානුකූල නොවන එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීමක් සිදු කර තිබුණි. එසේ බදු ගෙවා තිබුණු සැපයුම්කරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ලබා දීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි.

මැතිවරණ කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ උපදෙස් අනුව කටයුතු නොකිරීම

2020 මාර්තු 22 දිනැති අංක EC/EDR/INFO/PF-2020 දැන මැතිවරණ කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ ලිපිය මගින් පළාත් පාලන ආයතනවල පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය සඳහා තරග කරන ප්‍රධානීන් හා සාමාජිකයන් එහි ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශ කර නිමවන තුරු විධිමත් ලෙස නිවාඩු අනුමත කර ගත යුතු බවත්, තමා දරන වගකීමක් ඇත්නම් අදාළ ආයතනයේ වෙනත් සාමාජිකයෙකුට එය පැවරිය යුතු බවත් සඳහන් කර තිබුණි. ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපති ඇතුළු සාමාජිකයින් තිදෙනෙකු වක්‍රලේඛ ප්‍රකාර නිවාඩු ලබා ගෙන නොතිබුණු අතර සභා රැස්වීම්වලට සහභාගී වී ඒ සඳහා එකතුව රු.273,000 ක දීමනා ලබාගෙන තිබුණි. ඊට අමතරව සභාපතිවරයා විසින් මැතිවරණයට නාමයෝජනා ලබාදුන් දිනෙන් පසුව එකතුව රු.මිලියන 12.87 ක් වූ කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම් 25කට එළඹීමට කටයුතු කර තිබුණි. එමෙන්ම රුවන්වැල්ල ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපතිවරයා විසින් නිවාඩු ලබා නොගෙන

රාජකාරී කටයුතු සඳහා සහභාගි වී තිබූ අතර නීත්‍යානුකූලව ලබාගත නොහැකි මාසික දීමනාව, ගමන් වියදම්, දුරකථන දීමනා සහ කොරෝනා සහන ණය වශයෙන් 2020 මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවලදී එකතුව රු.118,000 දීමනා ලබාගෙන තිබුණි. ඊට අමතරව මැතිවරණය සඳහා නාමයෝජනා ලබාදුන් දිනයෙන් පසුව කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම් 07 කටද එළඹී තිබුණි. ප්‍රාදේශීය සභාවේ කැබ් රථය මැතිවරණයට නාමයෝජනා භාරදුන් පසු 2020 මාර්තු 22 සිට මාර්තු 28 දක්වා සභාපතිවරයා විසින් භාවිතාකර තිබූ අතර අදාළ කාලය සඳහා ඉන්ධන වියදම් රු.99,393 ක් හා කැබ් රථය ආපසු බාර දුන් දිනය දක්වා ගමන් වියදම් ලෙස රු.27,000 ක් හා රියදුරුට නිවාඩු දින සේවය වෙනුවෙන් රු. 8,886 ක අතිකාල ගෙවීමටද කටයුතු කර තිබුණි. රුවන්වැල්ල ප්‍රදේශීය සභාවේ කැබ් රථයේ ධාවන සටහන් ව්‍යාජ ලෙස ලියා තිබුණු බවත්, එලෙස ව්‍යාජ සටහන් යෙදීම මගින් ඉන්ධන ලීටර් 2,984.2 ක් වාහනයට යොදා නොමැති බවත්, සභාපතිවරයාගේ නිල රථය සඳහා මසකට අනුමත ඉන්ධන ලීටර් 750 ඉක්මවා පෙබරවාරි මාසයේදී ඉන්ධන ලීටර් 191 ක් සහ මාර්තු මාසයේදී රු.49,816 ක් වටිනා ඉන්ධන ලීටර් 288 ක් යොදා තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ මාස 09 ක් තුළ අනුමත සීමාව ඉක්මවා රු.345,904 ක් වටිනා ඉන්ධන ලීටර් 3,326 ක් භාවිතා කර තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් පරිපාලන දුර්වලතා

2018 වර්ෂයට අදාළව අංගොඩ ජාතික මානසික සෞඛ්‍ය විද්‍යායතනය I, II සහ මහරගම අපේක්ෂා රෝහල සඳහා, අමු ආහාර සැපයීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනමා තිබූ පෞද්ගලික සමාගම් දෙකක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 8.14 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. එම වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු මුදලින් රු.මිලියන 1.32 ක් පරිපාලනය විසින් නැවත අයකර ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව තවත් රු.මිලියන 1.48 ක් අයකර ගත යුතුව තිබුණි.

නමුත් එය අය කර ගැනීම ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් අත්හිටුවා තිබුණි.

මහ ගල්ගමුව පෝෂිත ඇල ඉදිකිරීම

වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ මහ ගල්ගමුව වැව ප්‍රගුණවත් කිරීමේ දස අවුරුදු ව්‍යාපෘතිය වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර එය 2019 වර්ෂය අවසන් වන විට නිම කිරීමට සැලැස්වී කර තිබුණි. 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් සමස්ත ප්‍රගතිය සියයට 89 ක් බව දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 අගෝස්තු 31 දිනට පිළියල කරන ලද ප්‍රගති වාර්තාව අනුව අනාවරණය විය. ව්‍යාපෘතිය වර්ෂ 03 ක් මුළුල්ලේ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණත්, ඒ සඳහා විස්තරාත්මක සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණු අතර ව්‍යාපෘතියට අදාළ ඇල මාර්ගය කොටස් 15 කට බෙදා ඊට අදාළව ඉලක්ක දින ඇතුළත් සැලැස්මක් පිළියෙල කර තිබුණි. එසේම යෝජිත ඇල මාර්ගය ඉදිකිරීමට පස් වැඩ සඳහා යන්ත්‍ර 07කට යන්ත්‍ර පැය 93,605 ක ප්‍රමාණයක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණත්, යන්ත්‍ර පැය 137,892 කට ගිවිසුම්වලට එළඹ තිබුණි. ඒ අනුව ඇස්තමේන්තුගත පැය ප්‍රමාණය යන්ත්‍ර පැය 44,287 ක් ඉක්මවීම නිසා ඒ සඳහා වන පිරිවැය රු.මිලියන 75.78 ක් වී තිබුණි. ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය වාරිමාර්ග ඉංජිනේරුවරයා විසින් පස්වැඩ සෘජු ශ්‍රම දායකත්වයෙන් කළ යුතු බවට ඉල්ලීම හා අනුමැතියකින් තොරව සැලැස්වූ ඉක්මවා යන්ත්‍රපැය සඳහා 44,287 ක් සඳහා ගිවිසුම්ගත වීම අයථා ක්‍රියාවක් සඳහා ඉඩ සැලසීමක් බව අනාවරණය විය.

වයිබ්‍රේටන් රෝල (ලෙලෙන තලනය) අස්ථානගත වීම.

වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ ගල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු කාර්යාලයේ තිබුණු රු.700,000 ක් වටිනා අංක IDVR-86 දරන වයිබ්‍රේටන් රෝල අස්ථානගත වී තිබුණි.

වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ නොවන පිටස්තර අයකු හා අනියම් පදනම මත සේවය කරනු ලැබූ ක්ෂේත්‍ර සහකාරවරයා මෙම රෝල ලොරියක පටවාගෙන ගොස් තිබුණු බව පරීක්ෂණ මණ්ඩලයට අනාවරණය වී තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමට ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු හෝ කුරුණෑගල වාරිමාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේම

ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු කාර්යාලය භාරව ඇති සියලුම යන්ත්‍ර සූත්‍ර සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය වාරිමාර්ග ඉංජිනේරුවරයා වගකිව යුතුව තිබුණි. එම වගකීම ඉටු කිරීමට අදාළව කාර්යාලය සතු යන්ත්‍ර සූත්‍ර නිකුත් කිරීම, භාරගැනීම හා වැඩබිමෙහි භාණ්ඩ භාරදීම හා භාරගැනීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.

<p>ජාතික විගණන කාර්යාලයේ 2020 වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන</p>
<p>විෂයයන්</p>
<p>2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය</p>
<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම් පදනම</p>
<p>2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය</p>
<p>අක්මුදල් ගැලපුම් ගිණුම</p>
<p>2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය</p>

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට

මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය

	තරා	
	2020	2019
	රුපියල්	රුපියල්
මූල්‍ය නොවන වත්කම්		
දේපළ පිරියත හා උපකරණ	525,720,485	391,745,228
මූල්‍ය වත්කම්		
අත්තිකාරම් ගිණුම්	228,179,389	226,919,272
වෙනත් ශීර්ෂ මගින් නිරවුල් නොකළ අග්‍රිම ශේෂය	-	6,802,571
මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ	64,784	
මුළු වත්කම්	753,964,658	625,467,071
ශුද්ධ වත්කම් / ස්කන්ධය		
ශුද්ධ වත්කම්	115,790,810	164,010,576
දේපළ පිරියත හා උපකරණ සංචිතය	525,720,485	391,745,228
කුලී හා වැඩ අත්තිකාරම් සංචිතය	-	585,000
ජංගම වගකීම්		
තැන්පතු ගිණුම්	112,388,579	62,323,696
අග්‍රිම ශේෂය	64,784	6,802,571
මුළු වගකීම්	753,964,658	625,467,071

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සටහන් මගින් හෙලිදරව් කර ඇති පරිදි වඩාත් සුදුසු ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති භාවිතා කර ඇති අතර ඉහත අවසන් ගිණුමෙහි සඳහන් සංඛ්‍යා, ඊට අදාළ ගිණුම් සටහන් හා අනෙකුත් ගිණුම් තොරතුරු භාණ්ඩාගාර ගිණුම් පොත් සමඟ සැසඳීම් කර ඇති බවටත් ඒවා නිවැරදි බවටත් මෙයින් සහතික කරමි.

 ඩබ්ලිව්.පී.සී. වික්‍රමරත්න
 ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී
 විගණකාධිපති

 පී.එස්.කරුණාරත්න
 ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී

2021 පෙබරවාරි 28 දින.

2021 පෙබරවාරි 28 දින

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ ආකෘතිය

ජාතික විගණන කාර්යාලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ 6 හි සඳහන් විධිවිධාන ප්‍රකාරව පිළියෙල කර ඇත. එම මාර්ගෝපදේශයේ පහත සඳහන් පදනම් යොදා ගෙන 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කර ඇත.

වාර්තා කිරීමේ පදනම

වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදය

2020 ජනවාරි 01 සිට දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්ට අදාළ වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදය වේ.

මිණුම්කරණ පදනම

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඓතිහාසික පිරිවැය මත පිළියෙල කර ඇති අතර සමහර වත්කම්වල ඓතිහාසික පිරිවැය නැවත තක්සේරු කරන ලද වටිනාකමට වැඩිදියුණු කර ඇත. අන්‍යාකාරයෙන් දක්වා නොමැති විට ගිණුම් පිළියෙල කිරීම වැඩිදියුණු කළ මුදල් පදනම මත සිදුකරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශ ශ්‍රී ලංකා රුපියල්වලින් ආසන්නතම රුපියලට ඉදිරිපත් කර ඇත.

ආදායම් හඳුනාගැනීම

හුවමාරු හා හුවමාරු නොවන ආදායම් ඒවා ලැබිය යුතු කාලසීමාව නොසලකා, මුදල් ලැබෙන කාලපරිච්ඡේදයේදී ආදායම් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ.

දේපළ, පිරියත හා උපකරණ හඳුනාගැනීම හා මැනීම

වත්කමට අදාළ අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ආයතනයට ලැබෙන බවට තහවුරුවක් ඇති විට හා එම වත්කම් විශ්වාසනීයව මැනිය හැකි නම් එම වත්කම් දේපළ, පිරියත හා උපකරණ ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ.

දේපළ, පිරියත හා උපකරණ පිරිවැයට හඳුනාගන්නා අතර පිරිවැය ආකෘතිය අදාළ නොවන අවස්ථාවලදී නැවත තක්සේරු කරන ලද අගය යොදාගනී.

දේපළ, පිරියත හා උපකරණ සංචිතය

මෙම සංචිත ගිණුම දේපළ, පිරියත හා උපකරණවල අනුරූප ගිණුම වේ.

මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අතැති දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු සහ කාසිවලින් මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ සමන්විත වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය			
අයවැය		තරා	
2020		2020	2019
රුපියල්		රුපියල්	රුපියල්
	ආදායම් ලැබීම්		
250,000,000	බදු නොවන ආදායම් හා වෙනත්	302,494,749	276,697,315
250,000,000	මුළු ආදායම් ලැබීම් (අ)	302,494,749	276,697,315
	ආදායම් නොවන ලැබීම්		
-	භාණ්ඩාගාර අග්‍රිම	1,367,393,037	1,527,971,140
	තැන්පතු	316,938,095	125,055,685
49,000,000	අත්තිකාරම් ගිණුම්	63,638,620	72,466,341
-	වෙනත් ලැබීම්	72,347,403	74,656,439
-	එකතු කළ අගය මත බදු ලැබීම්	17,382,954	50,146,355
49,000,000	මුළු ආදායම් නොවන ලැබීම් (ආ)	1,837,700,109	1,850,295,960
299,000,000	මුළු ආදායම් ලැබීම් සහ ආදායම් නොවන ලැබීම් (ඇ) = (අ)+(ආ)	2,140,194,858	2,126,993,275
	අඩුකළා : වියදම්		
	පුනරාවර්තන වියදම්		
1,625,700,000	වැටුප්, වෙනත සහ අනෙකුත් සේවක ප්‍රතිලාභ	1,451,777,938	1,453,700,074
302,500,000	අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා	273,604,910	327,927,115
16,000,000	සහනාධාර හා මාරු කිරීම්	14,628,903	13,622,630
-	වෙනත් පුනරාවර්තන වියදම්	141,401	127,327
1,944,200,000	මුළු පුනරාවර්තන වියදම් (ඈ)	1,740,153,152	1,795,377,146
	මූලධන වියදම්		
38,500,000	මූලධන වත්කම් පුනරුත්ථාපනය හා වැඩි දියුණු කිරීම	21,285,201	26,759,417
20,000,000	මූලධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම	19,016,378	23,192,765
3,000,000	හැකියා වර්ධනය	323,300	61,959,414
61,500,000	මුළු මූලධන වියදම (ඉ)	40,624,879	111,911,596
	ප්‍රධාන ලෙජර වියදම්		
-	තැන්පතු ගෙවීම්	266,873,212	69,596,760
-	අත්තිකාරම් ගෙවීම්	65,483,738	82,113,840
-	එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීම්	17,382,954	54,688,488
-	මුළු ප්‍රධාන ලෙජර වියදම (ඊ)	349,739,904	206,399,088
2,005,700,000	මුළු වියදම (උ) = (ඈ)+(ඉ)+(ඊ)	2,130,517,935	2,113,687,830
-	2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අග්‍රිම ශේෂය (ඌ) = (ඇ)-(උ)	9,676,923	13,305,445

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා අක්මුදල් ගැලපුම් ගිණුම

	රුපියල්	රුපියල්
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය අනුව අග්‍රිම ශේෂය		9,676,932
(+) එකතු කලා		
අත්තිකාරම් ගිණුමේ ලැබීම් ගැලපුම	1,621,393	
වෙනත් වැය විෂයයන්ගෙන් හර කිරීම්	1,509,230	3,130,623
		12,807,546
(-) අඩු කලා		
වෙනත් වැය විෂයයන් වෙනුවෙන් වියදම්	12,026,740	
අත්තිකාරම් ගිණුමේ ගෙවීම් ගැලපුම	780,806	12,807,546
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අග්‍රිම ගිණුමේ ශේෂය		-

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය

	කරුණ	
	2020	2019
	රුපියල්	රුපියල්
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහයන්		
මුළු බදු ලැබීම්		
ගාස්තු, අධිහාර, දඩමුදල් සහ බලපත්‍ර	302,494,749	276,697,315
ආදායම් නොවන ලැබීම්	72,347,403	74,656,439
අග්‍රිම ලැබීම්	1,420,650,000	1,588,600,000
එකතු කළ අගය මත බදු ලැබීම්	17,382,954	50,146,355
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහය (අ)	1,812,875,106	1,990,100,109
අඩුකලා: මුදල් වැය කිරීම්		
පුද්ගල පඩිනඩි හා මෙහෙයුම් වියදම්	1,745,623,520	1,881,997,862
සහනාධාර හා මාරු කිරීම්	14,628,903	-
වෙනත් වැය ශීර්ෂ වෙනුවෙන් දරන ලද වියදම්	12,026,740	3,908,852
වෙනත් වැය ශීර්ෂ වෙනුවෙන් ගෙවූ අග්‍රිම	-	6,802,571
භාණ්ඩාගාරයට පියවන ලද අග්‍රිම	53,256,963	60,628,860
එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීම්	17,382,954	54,688,488
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැය කරන ලද මුදල් ප්‍රවාහය (ආ)	1,842,919,080	2,008,026,633
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය (ඇ) = (අ) - (ආ)	(30,043,974)	(17,926,524)
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහය		
අත්තිකාරම් අයකර ගැනීම	65,260,012	67,699,469
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහය (ඈ)	65,260,012	67,699,469
අඩුකලා : මුදල් වැය කිරීම්		
භෞතික වත්කම් ඉදිකිරීම හෝ මිලදී ගැනීම හා වෙනත් ආයෝජන අත්කර ගැනීම	19,016,378	23,192,765
අත්තිකාරම් ගෙවීම	66,264,543	82,039,105
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැය කරන ලද මුළු මුදල් ප්‍රවාහය (ඉ)	85,280,921	231,870,105

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය (ඊ) = (ඇ) - (ඊ)	(20,020,909)	(37,532,401)
මෙහෙයුම් හා ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය (උ) = (ඇ) + (ඊ)	(50,064,883)	(55,458,925)
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහය		
තැන්පත් ලැබීම්	316,938,095	125,055,685
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහය (ඌ)	316,938,095	125,055,685
අඩුකළා : මුදල් වැය කිරීම්		
තැන්පතු ගෙවීම්	266,873,212	69,596,760
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැය කරන ලද මුළු මුදල් ප්‍රවාහය)එ(	266,873,212	69,596,760
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් ජනිත වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය (ඒ) = (ඌ) - (එ)	50,064,883	55,458,925
මුදල්වල ශුද්ධ වෙනස්වීම (ඔ) = (උ)+(ඒ)	-	-
ජනවාරි 01 දිනට ආරම්භක මුදල් ශේෂය	-	-
දෙසැම්බර් 31 දිනට අවසාන මුදල් ශේෂය	-	-

2020 වර්ෂයේදී ප්‍රසිද්ධ කළ විශේෂ විගණන වාර්තාවලින් සම්පිණ්ඩනය කරන ලද විගණන නිරීක්ෂණ

විෂයයන්

- මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරියේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- වයඹ පළාත් සභාවට අයත් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනය සඳහා එප්පාවල පොස්පේට් නිධිය උපරිම ධාරිතාවයෙන් භාවිතා කිරීම ඇගයීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව.
- කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සඳහා පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක් කුලියට ගැනීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- මාතර මහා නගර සභාවේ ජීවව්‍යාප්ත ඒකකය ඉදි කිරීම අත්හැර දැමීම හා කසළ කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන සංචාරකයින් නැරඹුම් සිදුකිරීමේදී, අයකරන ගාස්තු සම්බන්ධ විශේෂ විගණනය
- වැල්ලවාය කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරය තුළ පිහිටි තිරුවානා නිධිය කැණීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම ප්‍රමාදවීම සහ එම නිධිය අනවසර කැණීම් වලට භාජනය වීම පරීක්ෂා කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- වාරිමාර්ග හා ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන කුඹුක්කන්ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණනය.
- වාරිමාර්ග හා ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන කුඹුක්කන්ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණනය.
- ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා අපවාර සම්බන්ධයෙන් ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරියේ කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- ශ්‍රී ලංකාවේ අලු මිනිස් ගැටුම සම්බන්ධ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- අගරු වෙක්පත් සඳහා මුදල් අයකර ගැනීමට දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- බදු ගෙවන්නන්ගෙන් අයවිය යුතු හිඟ බදු හා දඩ මුදල් පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- සීමාසහිත කන්තලේ සීනි කර්මාන්තයතනය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ එහි තිබූ යකඩ අලෙවි කිරීම පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ වායු විමෝචන පරීක්ෂණ

භාරකාර අරමුදල විසින් වායු විමෝචන වැඩසටහන සහ දුම්පරීක්ෂණ සහතික නිකුත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව

- එකතු කිරීමේ අගය මත බදු සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් ගබඩා කිරීම හා බෙදාහැරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව
- මඩකලපු පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යායතනය ස්ථාපිත කිරීමේ හා පවත්වාගෙන යාමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

2020 වර්ෂයේ නිකුත් කරන ලද විශේෂ විගණන වාර්තා

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතෙහි 13 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව 2020 වර්ෂය තුළදී විශේෂ විගණන වාර්තා 18 ක් නිකුත් කරන ලදී. ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් විගණනය කරනු ලබන අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, සංස්ථා, මණ්ඩල හා අනෙකුත් ආයතනවලට අදාළව මෙම වාර්තා නිකුත් කර ඇත. මෙම විශේෂ විගණන වාර්තා නිකුත් කිරීමේ දී පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව, රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් කරනු ලබන දැනුම්දීමද සහ විගණක ආයතන විසින් සිදු කරන ලද ඉල්ලීම් ද, ජාතික හා කාලීන වැදගත්කම පිළිබඳ අවධානය යොමු කර මාධ්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් හෝ මහජන නියෝජනයන් ආදී කරුණු ද සැලකිල්ලට ගෙන මා වෙත පැවරී ඇති අභිමතානුසාරී බලතල මත විශේෂ විගණන වාර්තා සඳහා විෂයයන් තීරණය කරනු ලැබේ.

පහත විස්තර දැක්වෙන පරිදි 2020 වර්ෂයෙහි නිකුත් කරන ලද සියලුම විශේෂ විගණන වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවෙහි සභාගත කර ඇති අතර එම වාර්තා පිළිබඳ උනන්දුවන පාර්ලිමේන්තුවේ පරිශීලනය සඳහා ජාතික විගණන කාර්යාල වෙබ් අඩවියෙහි ද එම වාර්තා ත්‍රෛයීභාෂාවෙන් පල කිරීමට ද කටයුතු කර ඇත.

2020 වර්ෂයෙහි නිකුත් කළ විශේෂ විගණන වාර්තා පිළිබඳ තොරතුරු වගුව 03 හි දැක්වේ.

අනු අංකය	වාර්තාවේ නම	වාර්තාවේ දිනය	වාර්තාව නිකුත් කිරීමට පසුබිම් වූ කරුණු
01	මැණික් හා ස්වර්ණාභරන අධිකාරියේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.01.14	මැණික් හා ස්වර්ණාභරන අධිකාරියේ ඉහළම තනතුරු 2 ක් වූ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සහ සභාපති ධුරයන් සඳහා නිලධාරීන් වරින් වර අනියුක්ත වීම මත පරිපාලන දුර්වලතා සිදුවීමත්, අධිකාරියේ ඉහළ කළමනාකාරිත්වයේ ඇතැම් නිලධාරීන් විනය පරීක්ෂණවලට ලක්වීමත් 2016 – 2020 උපාය මාර්ගික සැලැස්ම අනුව අධිකාරියේ එක් එක් අංශ සඳහා හඳුන්වා දී තිබූ ඉලක්කයන් එලදායි ලෙස ක්‍රියාත්මක නොකිරීමත් වැනි කරුණු මත පසුගිය වර්ෂ කිහිපයක සිට කාර්යසාධන ප්‍රගතිය පහළ මට්ටමක පැවතීම සැලකිල්ලට ගෙන මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී.
02	වයඹ පළාත් සභාවට අයත් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.01.17	වයඹ පළාත් සභාවට අයත් වැව් රාජ්‍ය ආයතන කිහිපයක දායකත්වයෙන් ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදු කර තිබුණු අතර එම ක්‍රියාවලියේ පැවති අඩුපාඩුකම් සම්බන්ධයෙන් මහජන නියෝජනයන් ඉදිරිපත්වීමත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් විගණනය විසින්ද විවිධ අවස්ථාවන් හිදී නිරීක්ෂණ හඳුනාගෙන තිබීමත් හේතුවෙන් ඒ පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම සඳහා මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.

03	ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනය සඳහා එප්පාවල පොස්පේට් නිධිය උපරිම ධාරිතාවයෙන් භාවිතා කිරීම ඇගයීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව.	2020.01.20	1971 වර්ෂයේ දී සොයාගත් එප්පාවල පොස්පේට් නිධිය 2018 වර්ෂය අවසාන වන විටද රටේ සංවර්ධනයට යොදා ගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමට අදාළ පාර්ශවයන්ට නොහැකි වී ඇති එබැවින් පාරිසරික හා සමාජයීය ගැටළු අවම වන පරිදි පොස්පේට් නිධිය ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායී ලෙස යොදාගැනීමට පාර්ශවයන්ගේ අවධානය යොමු කිරීම මෙම විශේෂ වාර්තාවෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.
04	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සඳහා පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක් කුලියට ගැනීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.01.21	කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය වෙනුවෙන් අවශ්‍ය ගොඩනැගිලි පහසුකම් සඳහා රු. මිලියන 21 ක මාසික බදු කුලියකට හා අවාසිදායක කොන්දේසි කිහිපයක් යටතේ 2016 අප්‍රේල් 08 දින සිට පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක් කුලියට ගෙන තිබුණු අතර එම ගොඩනැගිල්ල ඵලදායී ලෙස භාවිතා නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් පාර්ලිමේන්තුවේ රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවේදී අවස්ථා කීපයකදී මේ පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන ලදී. තවද මේ පිළිබඳව මාධ්‍ය තුළින් හා සමාජයේ විවිධ පාර්ශව තුළ සාකච්ඡාවට ලක් වීමද ඇතුළුව ඉහත සඳහන් කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමින් හා මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.
05	මාතර මහා නගර සභාවේ ජීවව්‍යුහ ඒකකය ඉදි කිරීම අත්හැර දැමීම හා කසළ කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.01.21	මාතර මහා නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ තිබෙන කොට්ඨාස 20 කින් එකතු වන කසළ බැහැර කිරීම වෙනුවෙන් මාතර මහා නගර සභාව ගෙන තිබූ වැඩපිළිවෙල අවිධිමත් වීම හේතුවෙන් පාරිසරික හා සෞඛ්‍ය ගැටළු ඇති වී තිබුණු අතර මහජන විරෝධතා මෙන්ම අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ගයන් ද ගෙන තිබුණි. තවද, විවිධ අවස්ථාවන්වල දී විගණනය විසින් කරන ලද පරීක්ෂාවන්ට අනුව ද මෙම වැඩපිළිවෙලෙහි පවත්නා අසාර්ථක තත්ත්වයන් හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.
06	ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන සංචාරකයින් නැරඹුම් සිදුකිරීමේදී අයකරන ගාස්තු සම්බන්ධ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.01.27	ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටා ඇති සංස්කෘතික, ආගමික, ස්වභාවික හා ආර්ථික වටිනාකමක් ඇති ස්ථාන නැරඹීමට දෛනිකව විදේශිකයින් විශාල ප්‍රමාණයක් පැමිණෙන අතර එම ස්ථාන නැරඹීමට පැමිණෙන විදේශිකයින්ගෙන් අදාළ ස්ථානවල අයිතිය පවතින හෝ උරුම ස්ථාන කළමනාකරණය කරනු ලබන ආයතන විසින් ගාස්තු අයකිරීමක් සිදුකරනු ලබයි. නමුත් මෙලෙස නැරඹුම් ස්ථාන සම්බන්ධයෙන් අයකරන ගාස්තු තීරණය කිරීමේ නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් හඳුනා ගැනීමට නොහැකිවීමත්, අයකරනු

			ලබන ගාස්තුවලට සාපේක්ෂව එම සංචාරකයන්ට සපයනු ලබන සේවාවන් ප්‍රමාණවත්වේ ද යන්න සලකා බැලීමටත්, මෙම ගාස්තු අය කිරීම හෝ එම අයකිරීම් නියාමනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරියට හෝ වෙනත් යම් නිශ්චිත අධිකාරියකට බලතල නොමැතිවීම හේතුවෙන් ඇති වී තිබෙන තත්ත්වය පිළිබඳව පරීක්ෂා කර වාර්තා කිරීම සඳහා කටයුතු කරන ලදී.
07	වැල්ලවාය කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරය තුළ පිහිටි තිරුවානා නිධිය කාණීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම ප්‍රමාදවීම සහ එම නිධිය අනවසර කැණීම්වලට භාජනය වීම පරීක්ෂා කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.06.08	වැල්ලවාය කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරය තුළ පිහිටි තිරුවානා නිධිය කඩා ඉවත් කිරීමේ දී නීති රීති, රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර ඇත්ද යන්න සොයා බැලීමටත්, කැණීම් තුළින් සිදුවිය හැකි පාරිසරික බලපෑම් හඳුනාගැනීමටත්, තිරුවානා කැණීමේදී හා අපනයනයේ දී රජයට අයවිය යුතු රාජ්‍යභාග නිසි ලෙස අයවී තිබේද යන්න සොයා බැලීමටත්, අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ප්‍රකාරව කැණීම් කිරීම හා අපනයනය සිදුව ඇත්ද හා මීට අදාළ ක්‍රියාවලීන්හි අක්‍රමිකතා සිදුව ඇත්ද යන්න හඳුනාගැනීමට සහ මෙම තිරුවානා නිධිය කැණීම් කර ඉවත් කිරීමේදී ඒ තුළින් සිදුවිය හැකි සමාජීය, ආර්ථික හා පාරිසරික බලපෑම හඳුනාගැනීමට කටයුතු කර තිබේද යන්න අනාවරණය කර ගැනීමට මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී.
08	වාරිමාර්ග හා ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන කුඹුක්කන්ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.06.09	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත කුඹුක්කන් ඔය හා හැඩ ඔය වාරි ව්‍යාපෘති සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු තෝරා ගැනීමේ දී අනුගමනය කර තිබෙන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ පැවති දුර්වලතාව සම්බන්ධයෙන් ජනාධිපතිතුමාට මහජන නියෝජනයක් ලැබී තිබුණි. එම නියෝජනය පිළිබඳව වැඩිදුර පරීක්ෂණයක් සිදුකරන ලෙස එතුමා විසින් මා වෙතින් කරන ලද ඉල්ලීමට අනුව හා එම ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ විනිවිධභාවයන් පිළිබඳව ප්‍රශ්නගත තත්ත්වයක් මතුවී තිබීම හේතුවෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය මත වන බලපෑම සම්බන්ධව වැඩිදුර පරීක්ෂා කිරීම මෙම වාර්තාවේ අරමුණ වේ.
09	ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ	2020.06.09	ගොවිජන සංවර්ධන පනතේ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ කෘෂිකර්මාන්තයට

	කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව		අදාළ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව එම කාර්යය කොතෙක් දුරට සාර්ථකව ඉටුකර තිබේද යන්න පරීක්ෂා කිරීම සඳහා තෝරාගත් නියැදියක් මත මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.
10	ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා අපවාර සම්බන්ධයෙන් ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරියේ කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.06.11	වර්තමාන ශ්‍රී ලාංකික සමාජය තුළ සිදුවන ළමා අපයෝජනයන් සාපේක්ෂව දිනෙන් දින ඉහළ යන බවට මාධ්‍ය වාර්තා තුළින් අනාවරණය කිරීමත්, ළමා ආරක්ෂක අධිකාරිය සහ පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලැබෙන පැමිණිලි දිනෙන් දින ඉහළ යාම සහ ඊට සාපේක්ෂව පැමිණිලි විසඳීමට ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ගවල දුර්වල තත්ත්වයක් පැවතීමත් නිරීක්ෂණය වීම හේතුවෙන් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.
11	ශ්‍රී ලංකාවේ අලි මිනිස් ගැටුම සම්බන්ධ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.07.20	අලි මිනිස් ගැටුම අවම කිරීම සඳහා වාර්ෂිකව වැය කරනු ලබන ප්‍රතිපාදන ක්‍රමයෙන් වැඩිවී තිබුණ ද ඊට සාපේක්ෂව හා අලි - මිනිස් ගැටුම් හේතුවෙන් සිදුවන අලි මිනිස් මරණ සංඛ්‍යාව හා සිදුවන දේපල හානිවල අඩුවීමක් දක්නට නොලැබෙන බැවින් හා ඒ හේතුවෙන් ප්‍රදේශ කිහිපයකම ආර්ථික මෙන්ම සමාජීය ගැටළු රාශියක් පැන නැගී තිබීම මෙම වාර්තාව නිකුත් කිරීමට හේතු විය.
12	අගරු වෙක්පත් සඳහා මුදල් අයකර ගැනීමට දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.07.20	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන වෙක්පත් අගරුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් නිරීක්ෂණය වූ අතර එම අගරු වෙක්පත් නිරවුල් කර ගැනීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගැනීමක් හෝ වෙනත් ගෙවීම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීමට සුදුසු පියවර ගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය වීම හේතුවෙන් එම කරුණු ඇතුළත් මෙම විශේෂ වාර්තාව නිකුත් කර ඇත.
13	බදු ගෙවන්නන්ගෙන් අයවිය යුතු හිඟ බදු හා දඩ මුදල් පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.07.20	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට අයවිය යුතු හිඟ බදු හා දඩ මුදල් අය කර ගැනීම සඳහා පනත්වල විධිවිධාන සලසා තිබුණ ද එලෙස අයකර ගත යුතු බදු වටිනාකම් හි ශේෂයන් ක්‍රමිකව වර්ධනය වී ඇති බව හඳුනා ගැනීම හේතුවෙන් ඒ පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා සිදු කරන ලද විගණන පරීක්ෂාවේ දී අනාවරණය වූ කරුණු පදනම්ව මා විසින් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.

<p>14</p>	<p>සීමාසහිත කන්තලේ සීනි කර්මාන්තයතන ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ එහි තිබූ යකඩ අලෙවි කිරීම පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව</p>	<p>2020.07.23</p>	<p>සීමාසහිත කන්තලේ සීනි කර්මාන්තයතන 2015 වර්ෂයේදී නැවතත් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම ආරම්භ කරන ලද අතර එහිදී ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය පෞද්ගලික සමාගම් සමග ආයෝජන ගිවිසුමකට ගිවිසුම් ගත වී තිබුණි. එම ගිවිසුම මත පදනම්ව ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් භාණ්ඩාගාර ලේකම් අදාළ සමාගම් සමඟ ඇති කර ගත් කොටස්කාර ගිවිසුමට විවිධ අවස්ථාවන්වල විවිධ පාර්ශවයන්ගේ බලපෑම මත සිදු කරන ලද වෙනස්කම් මත ශ්‍රී ලංකා රජයට සිදු වූ බලපෑම පරීක්ෂා කිරීමත්, 2018 සැප්තැම්බර් 19 දින කර්මාන්ත ශාලාවෙහි යකඩ විකිණීමේදී ඇති වී තිබුණු ගැටළුකාරී තත්ත්වය හේතුවෙන් පැන නැගී ඇති තත්ත්වය සහ කර්මාන්ත ශාලාවෙහි වර්තමාන තත්ත්වය ද ඇතුළත් කරමින් මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී.</p>
<p>15</p>	<p>මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ වායු විමෝචන භාරකාර අරමුදල විසින් වායු විමෝචන වැඩසටහන සහ දුම්පරීක්ෂණ සහතික නිකුත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව</p>	<p>2020.07.23</p>	<p>මෝටර් වාහන සඳහා වායු විමෝචන සහතිකයක් නිකුත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මත ඒකාබද්ධ අරමුදලින් රු.මිලියන 20 ක් ආරම්භක ප්‍රාග්ධනය ලෙස යෙදවීමෙන් “වායු විමෝචන පරීක්ෂණ භාරකාර අරමුදල” 2009 දෙසැම්බර් 29 දින ස්ථාපිත කර තිබූ නමුත්, අපේක්ෂා කරන ලද අරමුණු ඉටු නොවී තිබුණු බවට විගණනයට හෙළිදරව් වූ කරුණු මත මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.</p>
<p>16</p>	<p>එකතු කිරීමේ අගය මත බදු සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව</p>	<p>2020.07.23</p>	<p>මධ්‍යම රජයේ හා පළාත් සභාවල අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු බොහෝමයක් විසින් සැපයුම්කරුවන් වෙත ගෙවා ඇති එකතු කළ අගය මත බදු මුදල් පිළිබඳ විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කර තිබූ තොරතුරු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ RAMIS යටතේ ඇති බදු ගෙවන්නන් විසින් ඉදිරිපත් කළ එකතු කළ අගය මත උපලේඛන සමඟ නියැදි පරීක්ෂාවක් කරන ලදී. එහි දී රජයේ දෙපාර්තමේන්තු හා අමාත්‍යාංශ විසින් බදු ගෙවන්නන්හට ගෙවා ඇති එකතු කළ අගය මත බදු මුදල් එම බදු ගෙවන්නන් විසින් නිසි පරිදි බදු වාර්තාවල හා උපලේඛනවල අනාවරණය කර ප්‍රේශණය කර නොතිබුණ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. එමෙන්ම එකතු කළ අගය මත බදු (VAT) සඳහා අක්‍රීය කරන ලද බදුකරුවන් වෙත ද ඇතැම් රාජ්‍ය ආයතන එකතු කළ අගය මත බදු (VAT) මුදල් ගෙවා තිබුණ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. මෙම කරුණු පරීක්ෂා කර නිරීක්ෂණ</p>

			ඇතුළත් කරමින් මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කර ඇත.
17	ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් ගබඩා කිරීම හා බෙදාහැරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.08.28	පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළ දේශීය වෙළඳපල තුළ බනිජතෙල් සඳහා ඉල්ලුම ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී ඇති පසුබිමක ප්‍රධාන වශයෙන් රට තුළ විධිමත් හා ප්‍රමාණවත් තෙල් ගබඩා පහසුකම් පවත්වාගෙන යාම, නල පද්ධතිය සහ ප්‍රවාහන පද්ධතිය විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාම ඉතා අත්‍යවශ්‍ය වේ. විශේෂ වාර්තාවක් නිකුත් කිරීමට මා හට හිමි වී ඇති බලතල මත ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජතෙල් කර්මාන්තයට අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳව හා ඒ සම්බන්ධයෙන් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ගවල ඵලදායිකත්වය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරනු ලැබේ.
18	මඩකලපු පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යායතනය ස්ථාපිත කිරීමේ හා පවත්වාගෙන යාමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව	2020.09.24	මහවැලි අධිකාරියෙන් දීර්ඝකාලීන බද්දට ඉඩමක් ලබාගෙන එහි ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය පහසුකම් සපයන ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ලංකා බැංකුවේ මඩකලපුව කැම්පස් ලිමිටඩ් නමින් විවෘත කර ඇති බැංකු ගිණුමක් තුළින් ඉහළ අගයන්ගෙන් යුත් විදේශීය ආමුක පර්යේෂණයන් (Foreign Inward Remittance) ලබාගනිමින් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. තවද මහවැලි අධිකාරිය හා ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය උක්ත ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් පහසුකම් සැපයීමේ දී නිසි ක්‍රමවේදයන් භාවිතා කර තිබූ බව සහ ආමුක පර්යේෂණ සම්බන්ධයෙන් විනිමය නීතිරීති ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීමට ලංකා බැංකුව (අදාළ බැංකුකරු) කටයුතු කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය නොවීය. ඒ අනුව ව්‍යාපෘතිය ක්රියාත්මකවීමේදී දායකත්වය හා නිර්දේශ ලබාදුන් උක්ත ආයතනයන්හි ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂාවෙන් හඳුනාගන්නා ලද තොරතුරු ඇතුළත් කර මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී.

වගුව 03 -2020 වර්ෂයේදී ප්‍රසිද්ධ කළ විශේෂ විගණන වාර්තා

2020 වර්ෂයේදී නිකුත් කරන ලද වාර්තා සම්පිණ්ඩනය කර මෙම පරිච්ඡේදයේ දක්වා ඇත.

මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරියේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

මැණික් කර්මාන්තය හා ස්වර්ණාභරණ කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම, විධිමත් කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ජාතික

මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය 1993 අංක 50 දරන පනත මගින් පිහිටුවා තිබුණි. අධිකාරිය පිහිටුවා වර්ෂ 26 ක පමණ කාලයක් ගත වී තිබුණත්, එම අධිකාරිය විසින් ඉටුකළ කාර්යයන්වලට අදාළ කාර්යසාධනය අධිකාරියේ ක්‍රියාත්මක වන විවිධ අංශ පිළිබඳව වෙන් වෙන්ව

සැලකිල්ලට ගෙන පරීක්ෂාවට ලක්කරන ලදී. එහිදී, අධිකාරි පනතේ නියමයන්ට පටහැනිව ක්‍රියා කරමින්, අධිකාරිය විසින් පතල් කැණීම් සිදුකිරීම, දිනෙන් දින ඉහළ යන අනවසර මැණික් ගැරීම් හා පාරිසරික විනාශයන් වැළැක්වීම සඳහා අධිකාරියේ මැදිහත්වීම ප්‍රමාණවත් නොවීමත්, මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අපනයනය කිරීමේදී අපනයන ක්‍රියාවලිය තුළ විවිධ ආකාරයේ දුර්වලතා පවතින බවත්, දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් මැණික් කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අධිකාරියේ සක්‍රීය දායකත්වය ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් අනාවරණය විය.

අධිකාරියේ පරිපාලන ව්‍යුහයේ පවතින දුර්වලතා සහ මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ කර්මාන්තයට අදාළ කර ගත හැකි අනිකුත් ආයතන සමඟ මනා සම්බන්ධීකරණයක් නොමැතිවීම සහ මැණික් හා ස්වර්ණාභරණවලට අදාළ පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රමාණවත් නවීන තාක්ෂණික උපකරණ අධිකාරිය සතුව නොමැතිවීමත් නිසා සතුටුදායක කාර්යසාධනයක් ළඟා කර ගැනීමට අධිකාරිය අපොහොසත්වී තිබුණි.

වයඹ පළාත් සභාවට අයත් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

වයඹ පළාත් සභාවට අයත් කුරුණෑගල සහ පුත්තලම යන දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහි ගොවීන් වැඩි පිරිසක් වී වගාවේ නිරත වී සිටින අතර වී වගාව සාර්ථකව කරගෙන යාම සඳහා අඛණ්ඩ ජල සැපයුමක් අවශ්‍යය වේ. එබැවින් වර්ෂාවට අමතරව වැව් ජලය ලබා ගැනීමද, වගාව සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය සාධකයකි. වැසි ජලය යොදා ගනිමින් මූලික වශයෙන් කුඹුරු ගොවීන්ට කටයුතු ආරම්භ කර, ඒ සඳහා සැලකිය යුතු වියදමක් සිදු කිරීමෙන් අනතුරුව වර්ෂාව නොලැබෙන විට බොහෝ ප්‍රදේශවල කුඹුරු පාළු වන බැවින් කුරුණෑගල හා පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කවල

ගොවීන් තම වී අස්වැන්න මෙන්ම ඒ සඳහා දරන වියදම්ද අහිමි වීමේ අවදානමකට නිරන්තරයෙන් ලක් වේ. එබැවින් කුඹුරුවලට ජලය අවශ්‍යම කාලවල දී ජලය ලබා ගැනීම සඳහා වයඹ පළාත් සභාව තුළ ඇති වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කර නැවත ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි තත්ත්වයට පත් කර ගැනීම ඉතා අවශ්‍ය කරුණක් වී තිබේ. වයඹ පළාතේ වැව් 5,744 ක් පමණ පිහිටා ඇති අතර මෙම වැව් වලින් කුඩා වැව් බොහොමයක් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පැන නැගී තිබුණි. ඒ අනුව රාජ්‍ය ආයතන කිහිපයක දායකත්වයෙන් මෙම වැව් ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදු කර තිබුණු අතර එම ක්‍රියාවලියේ පැවති අඩුපාඩුකම් සම්බන්ධයෙන් මහජන නියෝජනයන් ඉදිරිපත්වීමත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් විගණනය විසින්ද විවිධ නිරීක්ෂණ කර තිබීමත් හේතුවෙන් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.

වැව් ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීමේ අරමුණින් බැහැරව ප්‍රතිසංස්කරණය කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් කැනීම් කර පවතින බණිප් සම්පත් අලෙවි කිරීම ප්‍රධාන ගැටළුව ලෙස හඳුනා ගන්නා ලද අතර භෞතිකව ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද වැව් වැඩි ප්‍රමාණයක් භාවිතයට ගත නොහැකි ලෙස විනාශ කර තිබීම ඇතුළුව වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අරමුණ ප්‍රශස්ථ ලෙස සිදු වී නොමැති බව හඳුනා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදය විධිමත් කර ඒ තුළින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ගොවීන්ට ලබා දීම අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයක් බව හඳුනාගන්නා ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනය සඳහා එප්පාවල පොස්පේට් නිධිය උපරිම ධාරිතාවයෙන් භාවිතා කිරීම ඇගයීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ පාෂාණ පොස්පේට් නිධි 02 ක් පිහිටා ඇති අතර ආර්ථික වශයෙන් වැඩි වැදගත්කමක් ඇති පොස්පේට් නිධිය වන එප්පාවල පොස්පේට් නිධිය, අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ තලාව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ එප්පාවල ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇත. වර්ග කිලෝමීටර් 06 ක පමණ ප්‍රදේශයක පැතිර ඇති මෙම නිධිය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 60 ක පමණ ධාරිතාවයකින් යුක්ත බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙය 1971 වර්ෂයේදී භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සොයාගෙන ඇති අතර 1971-1974 කාලය තුළ එය ආශ්‍රිතව මිණුම් කටයුතු සිතියම් ගත කිරීම, මිනී වීදුම් සිදුකිරීම, නියැදි රැස් කිරීම ආදිය සිදුකර ඇත. 1974 වර්ෂයේදී දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන කවුන්සලය විසින් සුළු පරිමාණ කැණීම් අරඹා ඇති අතර 1978 වර්ෂයේදී එම කටයුත්ත රාජ්‍ය පතල් හා බණිජ සංවර්ධන සංස්ථාව වෙත පවරා ඇත. 1992 වර්ෂයේදී සී/ස ලංකා පොස්පේට් රාජ්‍ය සමාගම පිහිටුවීමෙන් පසු එහි කැණීම් කටයුතු එකී සමාගම විසින් කරගෙන යනු ලැබේ. කෙසේ වුවත් මෙම නිධිය සොයාගෙන වර්ෂ 46 ක් ඉක්ම ගොස් ඇතත් එය රටේ සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රශස්ථ ලෙස යොදා ගැනීමට නොහැකි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ආනයනික ත්‍රිත්ව සුපර් පොස්පේට්වලට (Triple Super Phosphate) ආදේශකයක් ලෙස යොදාගත හැකි කේවල සුපර් පොස්පේට් (Single Super Phosphate) නිපදවීම සඳහා මෙම නිධිය ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි බව විවිධ බුද්ධිමතුන් පර්යේෂණ වලින් අනාවරණය කරගෙන තිබුණි. සී/ස ලංකා පොස්පේට් රාජ්‍ය සමාගම, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය හා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින්

විවිධ අවස්ථාවලදී කේවල සුපර් පොස්පේට් (Single Super Phosphate) නිපදවීමට තීරණ ගෙන තිබුණත්, එකී තීරණ 2020 ජනවාරි 20 දින වන විටත් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

ත්‍රිත්ව සුපර් පොස්පේට් (Triple Super Phosphate) වලට ආදේශකයක් ලෙස එප්පාවල කේවල සුපර් පොස්පේට් (Eppawala Single Super Phosphate) නිෂ්පාදනය ආරම්භ කලහොත් ත්‍රිත්ව සුපර් පොස්පේට් (Triple Super Phosphate) ආනයනය සඳහා වැයවන විදේශ විනිමය ඉතිරි වන අතර අතිරික්ත නිෂ්පාදනය අපනයනය කිරීමෙන් විදේශ විනිමය ඉපැයීමටද හැකිවේ. එසේම එප්පාවල පොස්පේට්වල කැඩීම් සහ ආසනික් ඉතාමත් ස්වල්ප ප්‍රමාණයක් ඇති නිසා දැනට ව්‍යසනයක්ව පවතින වකුගඩු රෝගය මෙන්ම පිළිකා හා හෘදයාබාධද අවම කරගත හැකි අතර වන බවද අනාවරණය වී ඇත. තවද, කේවල සුපර් පොස්පේට් (Single Super Phosphate) නිෂ්පාදනය හා නිෂ්පාදන විවිධාංගීකරණයට යොමු වීම තුළින් සී/ස ලංකා පොස්පේට් රාජ්‍ය සමාගම පිහිටුවීමේ අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු බවත් නිරීක්ෂණය විය.

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සඳහා පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක් කුලියට ගැනීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය 2002 වර්ෂයේදී බත්තරමුල්ල රජමල්වත්ත මාවතේ පිහිටි හෙක්ටයාර 17.199 ක් වූ භූමි භාගයක ස්ථාපිත කර තිබූ අතර එම ගොඩනැගිලි පරිශ්‍රය අවශ්‍ය ගොඩනැගිලි පහසුකම් හා එහි භූමි ප්‍රදේශයේ කෘෂි වගාවන් මෙන්ම දේශීය ආහාර නිපදවන බොජුන් හලක් ඇතුළු අංගයන් ගෙන් සමන්විත කෘෂිකර්මාන්තයට අනන්‍ය වූ වටපිටාවක් සහිත පරිසරයක් සහිතව පැවතුණි.

එසේ පැවතියදී 2015 සැප්තැම්බර් 21 දින ගරු අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අංක 15/130/705/007 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට අනුව 2015 ඔක්තෝබර් 08 දිනැති අංක 24 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මගින් මෙම ගොඩනැගිලි පරිශ්‍රය පාර්ලිමේන්තු කාරක සභා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා අතිරේක කාර්යාල ඉඩකඩ ලබා ගැනීම පිණිස භාවිතයට ගැනීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබූ අතර කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සෙන්සිටිවය ගොඩනැගිල්ලේ ස්ථාපිත කිරීමට යෝජනා වී තිබුණි.

ඒ අනුව සෙන්සිටිවය ගොඩනැගිල්ලේ ඒ සඳහා ඇති යෝග්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීමට කටයුතු කර ඇති නමුත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය පවත්වා ගෙන යාමට අත්‍යවශ්‍ය නොවන අමතර පහසුකම් පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් සාධාරණ පදනමක් නොමැතිව සෙන්සිටිවය ගොඩනැගිල්ල තුළින් අවශ්‍ය ගොඩනැගිලි පහසුකම් ලබා ගැනීමේ තීරණය ඉවත දමා තිබුණි.

ඒ අනුව ගරු අමාත්‍යවරයා හා කාර්යය මණ්ඩලය විසින් රාජගිරිය අංක 288 ස්ථානයේ පිහිටි කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ඉඩකඩක් ඇති ගොඩනැගිල්ල නිරීක්ෂණය කර ලබා ගැනීම පිණිස අදාළ ගොඩනැගිල්ලේ හිමිකරු විසින්ම තීරණය කරන ලද කොන්දේසි ඇතුළත් යෝජනාවක් අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර එම ගොඩනැගිල්ල ලබා ගැනීමට කටයුතු කර තිබුණි.

මෙම ගොඩනැගිල්ල මූලික වශයෙන් සාප්පු සංකීර්ණයක් පවත්වාගෙන යාමට සුදුසු වන අයුරින් නිර්මාණය කළ ගොඩනැගිල්ලක් බවට නිරීක්ෂණය වන නමුත් එහි අනුමත මහල් ප්‍රමාණයට වඩා මහල් 3 ක් වැඩියෙන් හා ගොඩනැගිල්ලේ උස අනුමත උසට වඩා අඩි 33 ක වැඩි උසකින් යුක්තව ඉදිකර තිබූ බැවින් එය නීත්‍යානුකූල ඉදිකිරීමක් නොවී තිබියදී එම ගොඩනැගිල්ල තෝරා ගැනීමට

කටයුතු කර තිබුණි. තවද ප්‍රමාණවත් හා නිදහස් ප්‍රවේශ පහසුකම් නොමැති වීම, වාහන නැවතුම් ඉඩකඩ සීමාවීම, අවට දැඩි වාහන තදබදයක් පැවතීම යන ගැටළු හැරුණු විට කාර්යාල පරිශ්‍රය තුළ කාමර වෙන් කිරීමට අවශ්‍ය වීම ඇතුළු තවදුරටත් ඉටු කළයුතු වැඩ කොටස් ගණනාවක් සහිත අසම්පූර්ණ ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස මෙම ගොඩනැගිල්ල පැවතීණි.

තවද, මෙම ගොඩනැගිල්ල සම්බන්ධයෙන් අදාළ ගොඩනැගිලි හිමිකරු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද කොන්දේසි පිළිගෙන තිබූ අතර එම කොන්දේසි අතර, එදිනට වෙළඳපළ වටිනාකම ඉක්මවූ වර්ග අඩියක පිරිවැයක් සහිත, වසර දෙකක අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවීමට යටත්ව හා අවසන් වසර දෙක තුළ අදාළ අත්තිකාරම් මුදල හිළවී වීම මෙන්ම, තෙවන වසරේ සිට සියයට 15 කින් බදුකුලිය වැඩි කිරීම යන රජයට අවාසි සහගත කොන්දේසිවලට යටත්ව මෙම ගොඩනැගිල්ල ලබා ගෙන තිබුණි.

එසේම මෙම ගොඩනැගිල්ල ලබා ගැනීම සඳහා අත්තිකාරම් මුදල් ගෙවූ දිනයේ සිට මාස 15ක කාලයක් එම ගොඩනැගිල්ලේ අඩුපාඩු සම්පූර්ණ කිරීමට ගත කර තිබූ අතර ඒ අනුව එකී කාලය සඳහා ගෙවන ලද රු.මිලියන 315 ක් (සේවා ගාස්තු සහිතව) වූ බදු මුදල අනාර්ථික වියදමක් බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, මෙම ගොඩනැගිල්ලේ අනෙකුත් පහසුකම් ඇති කිරීම සඳහා රු.මිලියන 342.7 ක් ගෙවා තිබුණි.

තවද, පාර්ලිමේන්තු කාරක සභා පිහිටුවීමේ අරමුණින් අමාත්‍යාංශයට අයත් පැරණි ගොඩනැගිලි පරිශ්‍රය ලබා ගෙන තිබුණද 2020 ජනවාරි මාසය වන විටත් එම පැරණි ගොඩනැගිලි සංකීර්ණය, ඒ වෙනුවෙන් භාවිතා කර නොතිබුණි. තවද, බදු පදනම යටතේ ලබා ගත් නව ගොඩනැගිල්ල සඳහා ද වාර්ෂික අයවැය මගින් ප්‍රතිපාදන සලසා නොගෙන වර්ෂය තුළදී අමතර ප්‍රතිපාදන

ලබා ගැනීම මගින් අදාළ ගෙවීම් කර තිබුණි. ඒ අනුව ගොඩනැගිලි පහසුකම් ලබා ගැනීමේ මෙම තීරණය ගැනීමේදී අනුගමනය කළ යුතු සැලසුම් ක්‍රියාවලියට පරිබාහිරව ක්‍රියාකර ඇති අතර රජයේ අරමුදල් වියදම් කිරීමේ විනිවිදභාවය, අරපිරිමැසුම් බව, මූල්‍ය වගවීම පසෙකලා කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

මාතර මහා නගර සභාවේ ජීවව්‍යාප්ත ඒකකය ඉදි කිරීම අත්හැර දැමීම හා කසල කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

මාතර මහා නගර සභාව, මහා නගර සභා ආඥා පනතේ 252 වන අධිකාරිය යටතේ පිහිටුවා ඇති අතර, බල ප්‍රදේශය වර්ග කිලෝමීටර් 12.8 ක් පමණ වේ. එහි වත්මන් ජනගහනය 77,592 ක් පමණ වන අතර නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ගෘහ ස්ථාන 20,375 ක් වාණිජ හා වෙළඳ ස්ථාන 5,104 ක්, අධ්‍යාපන ස්ථාන 40 ක්, ආගමික ස්ථාන 93 ක්, කාර්මික අධ්‍යාපන ආයතනයක්, පොදු වෙලදපොළ 03 ක් හා සතිපොලකින් සමන්විත වේ.

මාතර මහා නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළින් දෛනිකව අවම වශයෙන් කසල ටොන් 35 - 40 ක් අතර ප්‍රමාණයක් එනම් මසකට කසල ටොන් 1,200 ක් පමණ පරිසරයට එකතු කරනු ලබයි. මෙසේ එකතුවන සියළු කසල බැහැර කිරීමේ වගකීම නගර සභා ආඥාපනත ප්‍රකාරව මාතර මහා නගර සභාව වෙත පැවරී ඇත. මාතර නගර සභා බල ප්‍රදේශයේ කසල එකතු කිරීම සඳහා කලාප 02 ක් යටතේ කොට්ඨාශ 20 කට බෙදා කාර්ය මණ්ඩලය 276 ක් හා වාහන 25 ක් අනුයුක්ත කර තිබුණි.

කොටවිල පිහිටි අක්කර 13 ක් වූ ඉඩමක් වැලිගම ප්‍රාදේශීය සභාව මගින් පවරා ගෙන පිලිසරු ව්‍යාපෘතිය මගින් 2009 වර්ෂයේ සිට

2012 වර්ෂය දක්වා කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සිදු කර තිබුණි. මෙම මධ්‍යස්ථානය සඳහා රු.මිලියන 7.96 ක් වැය කර ඉදිකර තිබූ ගොඩනැගිල්ල ජීව වායුව මගින් විදුලිය නිපදවීමේ ව්‍යාපෘතියක් සඳහා 2014 වර්ෂයේ දී යොදා ගැනීම හේතුවෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය නැවතී තිබුණි.

ඉහත සඳහන් ජීව වායු ඒකකය මගින් ජීවව්‍යාප්ත නිපදවා ඒ මගින් විදුලි බලය (Waste to energy) නිෂ්පාදනය කිරීමට 2014 වර්ෂයේදී අවධානය යොමු වී තිබුණු අතර මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සහ මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලය සමඟ වරින් වර සාකච්ඡා පවත්වා අදාළ ව්‍යාපෘතිය අනුමත කරවා ගෙන තිබුණි.

ව්‍යාපෘතිය ඉටුකිරීම සඳහා 2014 අගෝස්තු 08 දින බයෝමීට්‍රින් පුද්ගලික සමාගම සමඟ මාතර මහානගර සභාව හා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ගිවිසුම් ගත වී තිබුණු අතර ව්‍යාපෘතිය නිම කළ යුතු දිනය 2015 මාර්තු 10 දින ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. නමුත් 2015 ජනවාරි 16 දින ව්‍යාපෘතිය නතර කර දමා තිබුණු අතර 2015 ජනවාරි 06 දින වන විට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් රු.මිලියන 64.36 ක් එම සමාගමට නිදහස් කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය නැවත 2016 වර්ෂයේදී වරින් වර ආරම්භ කර තිබුණද , 2020 ජනවාරි 21 දින වන විටත් ව්‍යාපෘතිය නිම කර නොතිබුණි.

කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය නතර වීමත්, මෙම ජීව වායු ඒකකය නිම නොකිරීමත් හේතුවෙන් වර්ෂ 04 ක පමණ කාලයක් පුරා දෛනිකව ගොඩ ගැසෙන කසල කන්දෙන් ප්‍රදේශයේ ජනතාවට පීඩාකාරී තත්ත්වයකට මුහුණදීමට සිදු වී තිබුණි. තවද ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කළ නොහැකි කසල ට්‍රැක්ටර් ලෝඩ් 2,026 ක් හා ප්‍රතිවක්‍රීකරණ කළ හැකි කසල ට්‍රැක්ටර් ලෝඩ් 1,817 ක් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය වැඩි ප්‍රමාණයක්ද

කොටවිල කසල අංගනයට බැහැර කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

මහජන පීඩා අවම කිරීමට වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි අදාළ ස්ථානයට කසල බැහැර කිරීම තහනම් කර උසාවි නියෝගයක්ද නිකුත් කර තිබුණු අතර නගර සභාව විසින් කර තිබූ ඉල්ලීම නැවත සලකා බලා කසල දැමීමට එරෙහි නියෝගය 2019 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා තාවකාලිකව නතර කර එදින සිට කසල බැහැර කිරීම අත්හිටුවා තිබුණි.

ඒ අනුව පරිසරයට හා ජනතාවට පීඩාවක් නොවන අයුරින් කසල බැහැර කිරීම සඳහා ස්ථානයක් සකස් කර ගැනීමත්, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය නැවත ආරම්භ කිරීමත්, ජීව වායු නිපදවීමේ ව්‍යාපෘතිය ගිවිසුම් ගත වූ පරිදි කඩිනමින් ආරම්භකර කසල කළමනාකරණයට විසඳුමක් ලබා දීමට මාතර මහනගර සභාව පියවර ගත යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන සංචාරකයින් නැරඹුම් සිදුකිරීමේදී, අයකරන ගාස්තු සම්බන්ධ විශේෂ විගණනය

ශ්‍රී ලංකාවේ දර්ශනීය මුහුදු වෙරළ, මධ්‍යම කඳුකරය ඓතිහාසික නටඹුන්, ආගමික හා සංස්කෘතික ස්ථාන මෙන්ම ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ අවාරගීලිභාවය ද සංචාරකයන්ගේ සිත් ඇද බැඳ තබා ගැනීමෙහි සමත් වී ඇත. එම තත්වයන් තුළ 2018 වර්ෂයේදී පමණක් සංචාරකයන් 2,333,796 ක් පමණ ශ්‍රී ලංකාවට සංචාරය සඳහා පැමිණ තිබුණු අතර ඒ තුළින් රු.මිලියන 712,027 ක පමණ විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් ඉපයීමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකියාව ලැබී තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන සංචාරකයින්ගෙන් වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික සත්වෝද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම

සංස්කෘතික අරමුදල සහ උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවත්, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පළාත් පාලන ආයතනත් (ප්‍රාදේශීයව පවතින සංචාරක ආකර්ෂණය සහිත ස්ථාන සම්බන්ධයෙන්) ගාස්තු අයකරනු ලබන බව හඳුනා ගන්නා ලදී. නමුත් මෙලෙස අය කරන ගාස්තුව තීරණය කිරීමේ නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් හඳුනාගැනීමට නොහැකි වීමත්, අයකරනු ලබන ගාස්තුවලට සාපේක්ෂව එම සංචාරකයන්ට සපයනු ලබන සේවාවන් ප්‍රමාණවත් ද යන්න සලකා බැලීමටත්, මෙම ගාස්තු අයකිරීම හා එම අයකිරීම් නියාමනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරියට හෝ වෙනත් යම් නිශ්චිත ආයතනයකට බලතල පැවරී නොමැති වීම හේතුවෙන් ඇති වී තිබෙන තත්වය පිළිබඳව පරීක්ෂා කර වාර්තා කිරීම සඳහාත් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී. තවද සඟරි ජීප් රථ භාවිතා කිරීමේදී විවිධ අක්‍රමිකතාවයන් මෙන්ම නීතිරීති උල්ලංඝනය කිරීම් සිදුවන බවටත්, විවිධ ස්ථාන මඟින් නිකුත් කරනු ලබන ටිකට්පත්වල සැලකිය යුතු අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය වීමත්, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල විසින් පනතින් අරමුදලට ලැබී ඇති බලතල ඉක්මවා විවිධ ස්ථාන වලින් ආදායම් උපයන බවටත් සංචාරකයන් වැඩිපිරිසක් දිනකට පැමිණෙන සීගිරිය වැනි ස්ථානවල පවත්නා ආරක්ෂිත පද්ධතිය ප්‍රමාණවත් නොවන බවටත් මෙම වාර්තාව සකස් කිරීමේදී හඳුනා ගන්නා ලදී. තවද 2005 අංක 38 දරණ සංචාරක කටයුතු පනතින් ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත ලැබී ඇති බලතල මත සංචාරක ව්‍යාපාරයෙහි ප්‍රමිතීන් ආරක්ෂා කිරීමටත්, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු නමුත් අධිකාරිය විසින් විදේශිකයන්ගෙන් එම ස්ථාන නැරඹීමේදී අයකරනු ලබන විවිධ ගාස්තු රේටයන් හා එම ගාස්තුවලට ප්‍රමාණවත් සේවාවක් සැලසීමට අදාළ ස්ථාන භාර පාලක මණ්ඩලයන් කටයුතු කර නොතිබුණ බවටද

නිරීක්ෂණය වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන විදේශීය සංචාරකයින් විවිධ ස්ථාන නැරඹීමට පැමිණීමේදී අය කරනු ලබන ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරියේ සෘජු නියාමනය ඇති කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව මෙම වාර්තාවෙන් අවධාරණය කරනු ලැබේ.

වැල්ලවාය කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරය තුළ පිහිටි තිරුවානා නිධිය කැණීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම ප්‍රමාදවීම සහ එම නිධිය අනවසර කැණීම් වලට භාජනය වීම පරීක්ෂා කිරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

ඌව පළාතේ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ වැල්ලවාය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ රන්දෙණිය ග්‍රාමයේ කොටිකම්බොක්ක ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ පිහිටි වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරය ප්‍රමාණයෙන් හෙක්ටයාර් 270 ක් පමණ වේ. අතරමැදි කළාපයේ වනාන්තර ලක්ෂණ හා සවානා මිශ්‍ර වනාන්තරයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති මෙය වැලි මිශ්‍ර බොරළු පස්, තිරුවානා, පෙල්ස්පාර් සහ වෙනත් පාෂාණ නිධිවලින්ද සමන්විත, ජෛව විද්‍යාත්මක වටිනාකමින් අනූන වූ සුවිශේෂී වනාන්තරයකි.

උමා ඔය බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ දැනට වැඩ අවසන්ව ඇති අලිකොටආර ජලාශයේ ඉහළ ජලාධාරයක් ලෙසට කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරය හඳුනාගෙන ඇති අතර මෙම වනාන්තරයට මායිම් වන ප්‍රදේශවල තිරුවානා සහ පෙල්ස්පාර් වැනි බණිජ ද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම 2010 වර්ෂයේ සිට සිසු ලෙස වැඩි වී තිබුණි.

මෙම කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරයේ පිහිටි තිරුවානා නිධිය කැණීම් කර අගය එකතු කර අපනයනය කිරීමට අමාත්‍ය

මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබුණු අතර එම කටයුතු මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවන ලද ජීවස්ඵම්බී තාක්ෂණ සේවා (පුද්) සමාගමට පවරා තිබුණි. කැණීම් කර ඉවත් කිරීමට නියමිත තිරුවානා කඳු 02 හි ඇති තිරුවානාවල අවසාන වෙළඳපල වටිනාකම රු.බිලියන 26.67 ක් පමණ බව එම සමාගම ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. මෙහිදී අලිකොටආර ජලාශය පිරවීමට පෙර තිරුවානා නිධිය කැණීම් කර ගැනීමේ අශ්‍යතාවය කෙරෙහි අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අවධානය යොමුව තිබුණද, විගණන දින වූ 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

තවද, අදාළ ව්‍යාපෘතිය සඳහා වාරිමාර්ග අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් අනුමැතිය ලබාදී තිබුණද, තිරුවානා නිධිය කැණීම් සඳහා පිපිරවීම් කිරීමේදී සහ එකී නිධිය කැණීම් කිරීම හේතුවෙන් අලිකොටආර ජලාශයට බලපෑම් සිදුවිය හැකි බවට වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තු ඉංජිනේරුවන්ගේ වාර්තාවල දක්වා තිබුණි.

කෙසේ වෙතත් මේ වන විට ජලාශය ජලයෙන් පිරවීමට කටයුතු කර ඇති අතර ජීවස්ඵම්බී තාක්ෂණ සේවා සමාගම 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 14.19 ක වියදමක් ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් කර තිබුණි.

ඉහත කී කොටිකම්බොක්ක වනාන්තරයට යාබඳව පවතින පෞද්ගලික ඉඩම් සඳහා පෞද්ගලික පාර්ශවයක් විසින් ලබාගත් කැණීම් බලපත්‍ර මත හා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත නියමිත ගාස්තු නොගෙවා භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශයෙන් බලපත්‍ර ලබාගෙන රජයට අයත් කැලයේ පිහිටි තිරුවානා නිධියෙන් කැණීම් සිදුකර තිබුණි. මෙම අනවසර

තිරුවානා සහ පෙල්ස්පාර් කැණීම් හේතුවෙන් රජයට සිදුවූ රු.මිලියන 44.24 ක අලාභය අයකර ගැනීම සඳහා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කැණීම් සිදුකළ පාර්ශවයට විරුද්ධව නඩු පවරා තිබුණි.

අමාත්‍ය මණ්ඩලය මෙම බණිජ සඳහා උපරිම ලෙස අගය එකතු කිරීමෙන් පසු අපනයනය කිරීම කෙරෙහි දැඩි අවධානය යොමු කර තිබුණද, දැනට පෞද්ගලික පාර්ශව විසින් කැණීම් කරන තිරුවානා මිලදී ගන්නා ආයතන නිම් හෝ අර්ධ නිම් නිෂ්පාදනයන් සිදුකිරීමකින් තොරව ඒවා ක්‍රමයෙන් මගින් කැබලි හෝ කුඩු කිරීම පමණක් සිදුකර බණිජමය අමුද්‍රව්‍යක් ලෙස විදේශ රටවලට අපනයනය කරමින් පැවැතුණි.

වාරිමාර්ග හා ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන කුඹුක්කන්ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

කුඹුක්කන්ඔය වෙල්ල (Anicut) ඉහළින් බුන්තල මොනරාගල A - 4 මාර්ගය හා කුඹුක්කන්ඔය හමුවන ස්ථානයේ කි.මී. 13.4 ක් ඉහළින් ජලය සඳහා මීටර් මිලියන 48 ක (mcm 48) ධාරිතාවයකින් යුත් ජලාශයක් ඉදිකිරීම සඳහා 2011 සැප්තැම්බර් 28 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු සුවිශ් වැලෙන්ජ් ක්‍රමය යටතේ China National Heavy Machinery Co operation (CNHMC) යන චීන සමාගමට 2018 මාර්තු 30 දින පවරා තිබුණි. මෙම පැවරීමෙහි පවතින විනිවිදභාවය හා අවිධිමත්භාවය සඳහන් කරමින් මහජන නියෝජනයක් අතිගරු ජනාධිපතිතුමා වෙතද යවා තිබුණු අතර එතුමාගේ ඉල්ලීමද සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව හා

විගණනය විසින්ද හඳුනාගත් තොරතුරු මත මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී.

ඒ අනුව කරන ලද පරීක්ෂාවන්ට අනුව විදේශ සමාගම් 04 කින් ලැබී තිබූ අභිලාශ ඉදිරිපත් කිරීමේ යෝජනාව (EOI) නොසලකා හැර ඉහත සඳහන් කරන ලද සමාගම වෙත සුවිශ් වැලෙන්ජ් ක්‍රමයට කුඹුක්කන්ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය සහ හැඩඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයන සිදුකිරීමට අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළැඹීමේ අදාළ කොන්ත්‍රාත්තුව 2018 මාර්තු 30 දින ප්‍රදානය කර තිබුණ ද, 2019 නොවැම්බර් මාසය වන විටත් ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණි. එමෙන්ම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව ලබා ගත යුතු පරිසර වාර්තාව, සමාජ වගකීම් වාර්තාව මෙන්ම ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තාවද සකස් කර ගැනීමට රජයේ මුදල් වැය කරමින් පෞද්ගලික ආයතන සමග ගිවිසුම් ගත වී තිබුණු අතර අදාළ කාල සීමාව අවසන් වී තිබුණ ද එම වාර්තා 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටද ලබා දී නොතිබුණි.

තවද, ව්‍යාපෘතියේ මූලික කටයුතු හෝ සිදු නොකර 2019 නොවැම්බර් 30 දින වන විටද රු.මිලියන 108 ක් පමණ වියදමක් එලදායී නොවන ලෙස හා අවිධිමත් ලෙස කර තිබුණි. එමෙන්ම මෙම ව්‍යාපෘතියට සමගාමීව රු.මිලියන 86.09 ක වැය කර වැව් 02 ක ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු කර තිබුණත්, එම ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු අපේක්ෂා කරන ලද ප්‍රමිතියකින් තොර බව 2019 දෙසැම්බර් 19 දින භෞතික පරීක්ෂාවේ දී නිරීක්ෂණය විය.

ඒ අනුව , මෙම ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ පිළිබඳවත් ව්‍යාපෘතියේ බලපෑම ආදී කරුණු පිළිබඳව මනා ලෙස අධ්‍යයනය කර ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා මෙහි

ඉදිකිරීම් කටයුතු කඩිනමින් ආරම්භ කිරීමේ යෝග්‍යතාවය අවධාරණය කරමි.

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණනය

කෘෂිකර්මය හා සම්බන්ධිත පාර්ලිමේන්තු තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය වන අතර, එම අමාත්‍යාංශය යටතේ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් කෘෂිකර්මාන්තය හා සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතනය ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවයි. කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් සඳහා මූලික සැපයුම් සේවා ලබාදීමේ අරමුණින් 1957 ඔක්තෝබර් 01 දින ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කර තිබුණු අතර, එය වර්තමානයේදී 2011 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන (සංශෝධිත) පනතින් සංශෝධිත 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනත මගින් පාලනය කෙරේ.

වර්තමානයේ කෘෂිකර්මය කෙරෙහි දේශීය ගොවි ජනතාවගේ වැඩි අවධානයක් යොමු වී තිබුණද දෙපාර්තමේන්තුවට ඒ සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී සේවයක් ලබාදීමට නොහැකි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව තෝරාගත් ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳව විගණනය විසින් කරන ලද පරීක්ෂාවන්ට අනුව දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගොවිජන සංවර්ධන සභා පිහිටුවීම කටයුතු නොකිරීම, ගොවිජන සංවර්ධන කාරක සභාවල හා ගොවි බැංකුවල ගිණුම් නියමිත දිනට විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් නොකිරීම, ගොවිජන කාරක සභාවල කටයුතු නිසි පරිදි අධීක්ෂණය නොකිරීම, අක්කර බදු නිසි පරිදි අය නොකිරීම, දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණය යටතේ පවතින ගොවි බැංකු මූල්‍ය ආයතනයක් ලෙස ලියාපදිංචි නොකිරීම හා නියාමනය නොකිරීම, ගොවි බැංකු මගින් ලබා දී ඇති කල්ඉකුත් වූ ණය ශේෂ අයකර නොගැනීම, භෞතික හා

මානව සම්පත් නිසි පරිදි කළමනාකරණය නොකිරීම, බඳවාගැනීමේ පටිපාටියේ නිර්ණායකවලට අනුකූලව කාර්යමණ්ඩලය බඳවා නොගැනීම, කුඹුරු ඉඩම්, කුඹුරු ඉඩම් නොවන ලෙස සලකා ගොඩ කිරීම ඇතුළුව නිරීක්ෂණය වූ කරුණු රාශියක් දෙපාර්තමේන්තුවේ ඵලදායීතාවය පහළ බැසීමට හේතු වී තිබුණි. ඒ අනුව ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අපේක්ෂිත කාර්යභාරය නිසිපරිදි ඉටු වී නොමැති නිරීක්ෂණය විය.

ගොවිජන සංවර්ධන සභා පිහිටුවීම, ගොවිජන සංවර්ධන කාරක සභාවල හා ගොවි බැංකුවල ගිණුම් නියමිත දිනට විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කිරීම, ගොවිජන කාරක සභාවල කටයුතු නිසි පරිදි අධීක්ෂණය කිරීම, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති ගොවි බැංකු මූල්‍ය ආයතනයක් ලෙස ලියාපදිංචි කිරීම සහ මූල්‍ය පාලනය නියාමනය කිරීම, ගොවි බැංකු මගින් ලබා දී ඇති කල්ඉකුත් වූ ණය ශේෂ කඩිනමින් අයකර ගැනීම, දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරනු ලබන විවිධ ව්‍යාපෘති මගින් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු කරගැනීමට කටයුතු සිදුකිරීම හා පසුවිපරම් කිරීම, දෙපාර්තමේන්තුව සතු සියළුම භෞතික හා මානව සම්පත් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සහ නිශ්චිතව පවතින කුඹුරු ඉඩම්ද කුඹුරු ඉඩමක් නොවන ලෙස ගොඩ කිරීමට පනතේ සඳහන් බලතල නැවත සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා අපවාර සම්බන්ධයෙන් ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරියේ කාර්යභාරය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

ළමා අපවාර වැළැක්වීම සහ එවැනි අපවාරවලට ගොදුරු වූ ළමුන් ආරක්ෂා කිරීම හා ඔවුන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම පිණිස ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේ අරමුණින් 1998

අංක 50 දරන ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරි පනත යටතේ ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරිය 1999 වර්ෂයේ දී පිහිටුවා තිබුණි. එම වර්ෂයේ සිට වර්ෂ 20 ක කාලපරිච්ඡේදයක් ගත වීමෙන් අනතුරුව එම ප්‍රතිපත්තිය සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන තිබුණ ද, 2020 ජුනි 11 දින වන විටත් එම ප්‍රතිපත්තිය එලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අධිකාරිය අපොහොසත් වී තිබුණි. තවද, මාධ්‍ය මගින් කරනු ලබන අනාවරණයන් හා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලැබෙන අදාල පැමිණිලි සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් ඉහළ යාමත් නිසා ළමුන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව හඳුනා ගන්නා ලද අවධානම් තත්ත්වය හේතුවෙන් මෙම වාර්තාව නිකුත් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ඉහත සඳහන් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදය මෙන්ම පාසල් සිසුන් ප්‍රවාහන සේවය විධිමත් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමත්, අපවාර සඳහා ගොදුරු වුවත් සම්බන්ධයෙන් ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග විධිමත් කිරීමත්, දැරුවත් ආරක්ෂා කර ගැනීමට සිවිල් ජනතාව බලගැන්වීමේ වැඩසටහන් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතුළුව ළමුන්ගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් අධිකාරිය විසින් ගත යුතු හඳුනා ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයන් ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටු කිරීමට අපොහොසත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව අධිකාරියට පැවරී ඇති කාර්යභාරය ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටු කිරීම තුළින් ළමුන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නැඟී ඇති බව මෙම වාර්තාව මගින් තහවුරු විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ අලි මිනිස් ගැටුම සම්බන්ධ විශේෂ විගණන වාර්තාව

වාර්ෂිකව අලින් 250 ක් පමණ ද, මිනිසුන් 50 ක් පමණ ද අලි - මිනිස් ගැටුම් හේතුවෙන් ජීවිතක්ෂයට පත්වන අතර, වාර්ෂිකව විශාල වශයෙන් සිදුවන දේපළ හා වගා භානිය හේතුවෙන් සමාජයීය හා ආර්ථික වශයෙන් ගැටළු රාශියකට මුහුණ දීමට සිදු වී ඇත.

වර්තමානය වන විට ප්‍රදේශ කිහිපයක සිදුවන මෙම අලි මිනිස් ගැටුමට ප්‍රධාන වශයෙන් අලිගහනය වර්ධනය වීම, මිනිස් (ජන)ගහනය වර්ධනය වීම, අලින්ගේ වාස භූමි මිනිසා විසින් ආක්‍රමණය කරනු ලැබීම, කෘෂිකාර්මික කටයුතු හේතුවෙන් අලින් මිනිස් ජනාවාස වෙත ආකර්ෂණය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා ඇති බව හඳුනාගෙන ඇත. තවද මිනිසුන් වනාන්තර එළිකර වගාබිම් සැකසීම හේතුවෙන් එම වගා භූමි ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ අලින්ට ජීවත්වීමට සුදුසු ප්‍රදේශ බවට පත් වේ. එමෙන්ම ඔවුන් ගේ ස්වභාවික වාසභූමි අහිමි වීම නිසා වගාබිම් දෙසට අලින් පැමිණීම තවදුරටත් ඉහළ යමින් පවතී. වගා භූමි ආශ්‍රිතව පෝෂණය බහුල ආහාර ප්‍රමාණය අධික බැවින් හා කෘෂිකර්මය සඳහා මිනිසුන් විසින් සකසනු ලබන ජල ප්‍රභව නිසා අලි බහුලව වගා බිම් දෙසට පැමිණීමට හේතුවී තිබුණි. මෙම අලි මිනිස් ගැටුම දිගින් දිගටම පැවතීමෙන් සමාජයට සිදු වී ඇති බලපෑම හඳුනාගැනීමටත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු ආයතනයන්ගේ අවධානය යොමු කර ඒ සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් ප්‍රශස්ත විසඳුමක් ලබා දීමේ අරමුණින් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.

මෙම ගැටළුවට ප්‍රධාන විසඳුමක් වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වන අලි සංරක්ෂණය සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් අනුමත කර තිබුණි. එම ප්‍රතිපත්තිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණු අතර, මේ සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු ආයතන අතර පවතින සම්බන්ධීකරණයේ දුර්වලතා පැවැතුණි. අලින් මිනිස් වාසස්ථානවලට පිවිසීම වැලැක්වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිතා කරනු ලබන අලි වැට ඉදිකිරීම හා නඩත්තු කිරීම ප්‍රශස්ථ ලෙස සිදු නොවීම ඇතුළුව තවත් ගැටළු හේතුවෙන් 2020 ජූලි 20 දින වන විටත් මේ සඳහා

සැලකිය යුතු විසඳුමක් ලැබී ඇති බවට සාක්ෂි නොතිබුණි.

මේ හේතුවෙන් දිනෙන් දින ඉහළ යන මෙම ගැටළුවට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා ඇති හේතූන් සඳහා අවශ්‍ය විසඳුම් කඩිනමින් ලබාදීම සඳහා උක්ත සඳහන් ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විධිමත් පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමත්, අලින් ගම් වැදීම වැලැක්වීම සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළු ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග ඵලදායී ලෙස යෙදවීම තුළින් මෙම ගැටළුවට කඩිනම් විසඳුම් ලබා දීම අත්‍යවශ්‍ය බව හඳුනාගන්නා ලදී.

අගරු වෙක්පත් සඳහා මුදල් අයකර ගැනීමට දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව

බදු ගෙවන්නන් විසින් තම බදු බැඳියාව නිදහස් කිරීම සඳහා දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ ආදායම් රැස් කිරීමේ ගිණුම්වලට මුදල් ගෙවීම සිදු කරයි. ආදායම් කළමනාකරණ පරිපාලන පද්ධතිය යටතේ මුදල් රැස් කිරීමේ බැංකු, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ පරිගණක පද්ධතිය හා සම්බන්ධ කර ඇති අතර බදු ගෙවන්නන් විසින් සිදු කරනු ලබන ගෙවීම් පිළිබඳ විස්තර බැංකු මඟින් ලබා දීමෙන් බදු ගෙවන්නාගේ බදු ලිපි ගොනු යාවත්කාලීන වීම සිදු වේ.

බොහෝමයක් බදු ගෙවන්නන් තම බදු බැරකම වෙක්පත් මඟින් ගෙවන අතර අදාළ වෙක්පත් නිෂ්කාශනය වීමත් සමඟ බදු ගෙවන්නන් බදු බැඳියාවෙන් නිදහස් වේ. එහෙත් ඇතැම් බදු ගෙවන්නන් විසින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ලබා දෙන වෙක්පත් අගරු වන අතර පසුගිය වර්ෂ කීපය තුළ අගරු වන වෙක්පත් සංඛ්‍යාව හා ඒවායේ මුලු වටිනාකම ක්‍රමිකව ඉහළ යාමක්

නිරීක්ෂණය විය. 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට අගරු වෙක්පත් 4,494 කට අදාළ රු.මිලියන 1,093 ක් ව පැවති අගරු වෙක්පත් වටිනාකම 2019 ජුනි 30 දින වන විට රු.මිලියන 3,031 ක් වූ අතර වෙක්පත් සංඛ්‍යාව 8,060 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. 2019 ජුනි 30 දිනට අගරු වී ඇති වෙක්පත් අතරින් බදු ගෙවන්නන් විසින් තුන් වන පාර්ශවයෙන් රැස් කර දෙනු ලබන එකතු කළ අගය මත බදු මුදල් වෙනුවෙන් ලබා දී ඇති රු.මිලියන 2,039 ක පමණ වෙක්පත් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

එමෙන්ම අගරු වී ඇති වෙක්පත් අතර එකම බදු ගෙවන්නාගේ වෙක්පත් කීපයක් ම අගරු වී ඇති අවස්ථා අනාවරණය විය. තවද අගරු වෙක්පත් පිළිබඳ කාල විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී 2009 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ දෙපාර්තමේන්තුවට ලැබී තිරවුල් නොකරන ලද වෙක්පත් පවතින බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව අගරු වෙක්පත් නිරවුල් කර ගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කිරීමේ මන්දගාමී බවක් නිරීක්ෂණය විය. මේ හේතුවෙන් හිඟ බදු නිරවුල් නොවීම හා රාජ්‍ය ආදායමෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් කාලීනව එකතු නොවීම නිරීක්ෂණය විය.

බදු ගෙවන්නන්ගෙන් අයවිය යුතු හිඟ බදු හා දඩ මුදල් පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් රැස් කරනු ලබන බදු වර්ගයන්ට අදාළ පරිපාලන කටයුතු Legacy (2015 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා) හා RAMIS (2016 ජනවාරි 01 දින සිට) යන පරිගණක පද්ධති හරහා සිදුවේ. බදු ගෙවන්නන්ගේ බදු වාර්තා, බදු ගෙවීම්, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව නිකුත් කරන අතිරේක තක්සේරු ආදී තොරතුරු මෙම පරිගණක පද්ධතිවල වාර්තා වන අතර එම තොරතුරු

මත බදු ගෙවන්නාගේ හිඟ බදු පිළිබඳ විස්තර පරිගණක පද්ධති තුළ වාර්තා වේ.

මෙම පරිගණක පද්ධති තුළින් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් රෙගුලාසි 128(2)(ඇ) ප්‍රකාරව එක් එක් මුදල් වර්ෂයේ ජුනි 30 දිනට හා දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට හිඟ බදු සහ දඩ ශේෂ ඇතුළත් කර හිඟ ආදායම් වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කරයි. Legacy පරිගණක පද්ධතියට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද බදු වාර්තාව අනුව මුළු හිඟ බදු මුදල රු.මිලියන 309,934.57 ක් වූ අතර අය කිරීම් ක්‍රියාවලිය තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 58.8 ක් පමණ විය. එසේම අය කර ගත හැකි හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 41.2 ක් පමණ වේ. RAMIS පරිගණක පද්ධතියට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද බදු වාර්තාව අනුව මුළු හිඟ බදු මුදල රු. මිලියන 3,861,623.48 ක් වූ අතර අය කිරීම් ක්‍රියාවලිය තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 96 ක් පමණ විය. ඒ අනුව අය කර ගත හැකි හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 4 ක් පමණ වේ.

හිඟ බදු පිළිබඳ කාල විශ්ලේෂණ අනුව ද අය කර ගත හැකි බදු හා දඩ මුදල් කාලීනව අය කිරීම සිදු වී නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය වූ අතර අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයට අදාළ නිරවුල් කළ හැකි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කාලීනව පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය.

තවද, මෙම හිඟ බදු ශේෂ අතර ගිණුම් තැබීමේ දෝෂ හේතුවෙන් නිර්මාණය වූ මිලියන 3,500 කට වඩා වැඩි හිඟ බදු ශේෂ පවතින අතර ඒවා නිරවුල් කිරීමට කාලීන පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය. අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති

බදු හා දඩ ශේෂ පිළිබඳ වසර කීපයක තොරතුරු විශ්ලේෂණයේ දී අත්හිටුවීමට අදාළ හේතු හඳුනා ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව කාලීනව පියවර ගැනීමක් සිදු කර ඇති බවක් නිරීක්ෂණය නොවේ.

බදු වර්ග අනුව සිදු කළ විශ්ලේෂණයේ දී සමස්ත හිඟ බදු ශේෂයෙන් සියයට 90 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් එකතු කල අගය මත බදු හා ආදායම් බදු වලින් සමන්විත වී ඇති බව ද නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හිඟ බදු ආදායම් අය කිරීමට/ නිරවුල් කිරීමට කාලීනව පියවර ගෙන ඇති බවක් ද නිරීක්ෂණය නොවේ.

සීමාසහිත කන්තලේ සීනි කර්මාන්තායතනය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ එහි තිබූ යකඩ අලෙවි කිරීම පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව

ඉඩම් අක්කර 21,223 ක පමණ භූමි ප්‍රමාණයක විහිදී පවතින කන්තලේ සීනි කර්මාන්ත ශාලාව 1957 අංක 49 දරන රාජ්‍ය කාර්මික සංස්ථා පනත යටතේ 1957 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණි. කර්මාන්ත ශාලාව ආරම්භ කිරීම සඳහා වෙතොස්ලෝවැකියානු රජයේ දායකත්වය ලැබී තිබුණු අතර 1960 වර්ෂයේදී එය ජනතා අයිතියට පවරා තිබුණි. දිනකට උක් මෙට්‍රික් ටොන් 1,200 ක් ඇඹරීමේ ධාරිතාවයක් තිබුණු මෙම කර්මාන්ත ශාලාව තුළ ඇඹරුම් වාර දින 160 ක් තුළ උක් ගස් මෙට්‍රික් ටොන් 192,000 ක් ඇඹරීමෙන් සීනි මෙට්‍රික් ටොන් 16,320 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමට හා දින 300 ක් තුළදී පරිපාරක ස්ප්‍රිතු ලීටර් මිලියන 3.6 ක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ධාරිතාවයක් පැවතුණි. මෙම කර්මාන්ත ශාලාවේ අයිතිය 1993 වර්ෂයේදී ලංකා ඒජන්සිස් සමාගම වෙත පවරා තිබුණු නමුත් ඒ තුළින් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු නොවීම හේතුවෙන් එම වර්ෂයේදීම ආයතනය නැවතත් රජයට පවරා ගෙන තිබුණි. ඉන්පසු කර්මාන්ත ශාලාවේ යන්ත්‍ර සූත්‍රවල

ආරක්ෂාව සඳහා පමණක් සේවකයින් 230 ක් පමණ රඳවා ගෙන ආයතනය 1994 වර්ෂයේ මැද භාගය වන විට සම්පූර්ණයෙන්ම වසා දමා තිබුණි.

කෙසේ වුවද ලංකා ඒජන්සිස් සමාගම විසින් පවරා තිබූ නඩුව 2003 වර්ෂයේදී රජයට වාසිදායක ලෙස අවසන් වී තිබුණු අතර එතැන් සිට විවිධ අවස්ථාවන් වලදී කර්මාන්ත ශාලාවෙහි කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ආයෝජකයින් ගෙන්වා ගැනීම සඳහා විවිධ උත්සහයන් ගෙන තිබුණද සුදුසු ආයෝජකයෙකු තෝරා ගැනීමට නොහැකි වීම මත එම උත්සහය අසාර්ථක වී තිබුණි. නමුත් 2015 වර්ෂයේදී නැවතත් කර්මාන්ත ශාලාව ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබුණු අතර ඒ සඳහා Sri Prabhulingashwar Sugar Group Of Companies Industries ආයතනය තෝරා ගැනීමටද අනුමැතිය ලැබී තිබුණි.

ඒ අනුව තෝරා ගන්නා ලද ඉහත සඳහන් සමාගම සමඟ ඇතිකරගන්නා ගිවිසුමෙහි කොන්දේසි වරින් වර වෙනස් කිරීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා රජයට සිදු වූ බලපෑමත්, එම කර්මාන්ත ශාලාවෙහි යකඩ අලෙවියේදී ඇති වී තිබුණු තත්ත්වය හඳුනාගැනීමට හා කර්මාන්ත ශාලාවෙහි වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳව වාර්තාකිරීම සඳහා මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී.

මේ අනුව කර්මාන්ත ශාලාව ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේදී ඇති කර ගන්නා ලද කොටස්කාර ගිවිසුමට නීතිපති නිෂ්කාශනය ලබා ගත් පසුවද, මුදල් අමාත්‍යාංශයේ නීති කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවෙහි එවකට නීති නීති උපදේශක විසින් රජයට අවාසිදායක ලෙස කොටස් එකතු කර තිබීමත්, ඒ තුළින් මේ සඳහා සිංගප්පූරු බේරුම්කරණ නඩුවේදී ශ්‍රී ලංකා රජයට වන්දි වශයෙන් සිංගප්පූරු ඩොලර් 894,516 ක් හා ඇමරිකානු ඩොලර් 211,913 ක් ගෙවීමට නියම කර තිබුණි. තවද කර්මාන්ත ශාලාවට අයත් මිල අධික යන්ත්‍ර

සූත්‍ර වල අයිතියද රජයට අහිමි වී තිබුණු අතර වසර 25 ක කාලයක් ආයතනය වසා දැමීම හේතුවෙන් දැනට කර්මාන්ත ශාලාවේ පවතින ඉහළ වටිනාකමකින් යුත් වත්කම් විශාල ප්‍රමාණයක් භාවිතයට ගත නොහැකි ලෙස විනාශ වී තිබෙනු නිරීක්ෂණය විය. කෙසේවුවද මෙම වාර්තාව නිකුත් කරනු ලබන කාලපරිච්ඡේදය තුළ සියයට 9 ක් වැනි පහළ මට්ටමේ දේශීය නිෂ්පාදනය ඉහළ දැමීම තුළින් ආනයනික සීනි ප්‍රමාණය අවම කිරීම සඳහා මෙම කර්මාන්ත ශාලාවෙන් ලබාගත හැකි පූර්ණ දායකත්වය ලබා ගැනීමට අදාල බලධාරීන් විසින් කඩිනමින් ක්‍රියා කළ යුතු බවට නිර්දේශ කෙරේ.

මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ වායු විමෝචන පරීක්ෂණ භාරකාර අරමුදල විසින් වායු විමෝචන වැඩසටහන සහ දුම්පරීක්ෂණ සහතික නිකුත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව

වායු විමෝචන පරීක්ෂණ සහතික ලබාගැනීම සඳහා වූ වැඩසටහනෙහි පරිපාලන කටයුතු අධීක්ෂණය සඳහා වායු දූෂණය මැනීම සහ අවම කිරීම සම්බන්ධව ප්‍රධාන අරමුණු 07 ක් මුල් කරගෙන වායු විමෝචන පරීක්ෂණ භාරකාර අරමුදල රු. මිලියන 20 ක ඒකාබද්ධ අරමුදලේ මූල්‍ය ආයෝජනයක් වශයෙන් ප්‍රවාහන විෂයභාර අමාත්‍යවරයා විසින් 2008 සැප්තැම්බර් 03 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කරන ලද අංක අමප/08/1515/358/054 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව පරිදි 2009 දෙසැම්බර් 29 දින ස්ථාපනය කර තිබුණි. වායු විමෝචන පරීක්ෂණ සහතික නිකුත් කරන පෞද්ගලික සමාගම් විසින් මහජනතාවගෙන් අයකරනු ලබන ගාස්තුවලින් සියයට 10 ක් මෙම වායු විමෝචන පරීක්ෂණ භාරකාර අරමුදල වෙත මාසිකව ජ්‍රේෂණය කළ යුතු අතර, එලෙස අරමුදලේ ආදායම ලෙස 2009 වර්ෂයේ සිට

2018 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වායු විමෝචන පරීක්ෂණ භාරකාර අරමුදල රු.මිලියන 1,516.30 ක් ලබා ගෙන තිබුණි. නමුත් මෙම අරමුදල ස්ථාපිත කිරීමේ අරමුණු අපේක්ෂා කරන ලද ආකාරයට ඉටු වී නොතිබුණු බවට විගණනයට හෙළිදරව් වූ කරුණු මත මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.

දුම සහතික නිකුත් කිරීම සඳහා සී/ස ලාස්ස් එකෝ ශ්‍රී (පුද්) සමාගම සහ ක්ලින්කෝ ලංකා (පුද්) සමාගම යන සැපයුම්කරුවන් දෙදෙනා සමඟ 2006 නොවැම්බර් 01 දින මෝටර් රථ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමඟ වෙන් වෙන්ව ගිවිසුම්වලට එළැඹ තිබුණි. ඒ අනුව ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අදාළ සමාගම් වෙත වර්ෂ 05 ක කාලසීමාවක් සඳහා දුම සහතික නිකුත් කිරීමේ කාර්ය පවරා තිබුණි. 2008 නොවැම්බර් 17 දින සිට එම කාර්යය බස්නාහිර පළාත තුළ ආරම්භ කර තිබුණු අතර ඊට වසර 05 කට පමණ පසු අවසාන වශයෙන් 2013 ජූනි 03 දින වන විට උතුරු පළාත ද ඇතුළුව සමස්ත දිවයිනම ආවරණය කර තිබුණි. අනතුරුව 2010 සහ 2011 වර්ෂවල දී අවස්ථා 03ක දී ගාස්තු සංශෝධනය කර තිබූ අතර, ඒ අනුව ගිවිසුම් ප්‍රකාරව එකඟ වූ ගාස්තු සමඟ සැසඳීමේ දී ගාස්තු වැඩි කිරීමේ ප්‍රතිඵලය සියයට 47 ක් පමණ වේ.

මෙම වායු විමෝචන සහතික නිකුත් කිරීම වෙනුවෙන් එළැඹුණු ගිවිසුමේ කාල පරිච්ඡේදය 2011 වර්ෂයේදී අවසන් විය යුතු වූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් සැපයුම්කාර සමාගම සහ මෝටර් රථ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා අවසන් එකඟතාවකට එළැඹීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. කෙසේ වුවද විෂයභාර අමාත්‍යවරයා පත්කල කමිටුවක් විසින් ගිවිසුම අවසාන වන දිනය 2016 ජූලි 01 දින වශයෙන් තීරණය කර තිබුණු අතර එසේ ගිවිසුම අවසන් වූ දින සිට 2018 දෙසැම්බර් 31 දක්වා පමණක් මෙම සමාගම් විසින් වායු විමෝචන සහතික

11,713,456 ක් එනම් ගිවිසුම් කාලය තුළ අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා සියයට 177 ක අධික ප්‍රමාණයක් දක්වා වායු විමෝචන සහතික නිකුත් කර තිබුණි. ඒ අනුව වර්තමාන සැපයුම්කරුවන්ගේ කාලය දීර්ඝ කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය හිමිව තිබීමෙන් අදාළ සමාගම් තවදුරටත් පෙර පරිදිම ආදායම් උපයා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

වායු විමෝචන භාරකාර අරමුදල සතුව මෙම වැඩසටහනේ අරමුණු සහ පරමාර්ථ සපුරාගැනීමට ප්‍රමාණවත් තරම් අරමුදල් පැවතියද අරමුදලේ භාරකාර මණ්ඩලය විසින් ඒවා ඉටුකරගන්නා ආකාරයට එම අරමුදල් කළමනාකරණය කිරීමට දිගුකාලීන සංයුක්ත සැලැස්මක් හෝ වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලසුම් හෝ පිළියෙල කර ක්‍රමානුකූලව කටයුතු නොකිරීම ද නිරීක්ෂණය විය. තවද අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අභ්‍යන්තර පාලන විධිවිධාන සකස් කර නොතිබීම සහ නිසි සුදුසුකම් සහිත ප්‍රමාණවත් ස්ථීර කාර්ය මණ්ඩලයක් අරමුදල වෙත මේ වන විටත් බඳවාගෙන නොමැති වීම යන කරුණු හේතුවෙන් වායු විමෝචන වැඩසටහනේ පරිපාලන කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම සහ නියාමනය කිරීම සඳහා වායු විමෝචන අරමුදල විසින් උපයන ආදායම පොදු මහජන සුභසාධනය සඳහා යොදාගත හැකිවන අයුරින් කළමනාකරණය කිරීම උදෙසා රාජ්‍ය අංශයේ මැදිහත්වීම ප්‍රමාණාත්මක මට්ටමක නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

ඒ අනුව ඉදිරි කොන්ත්‍රාත් කාලය දීර්ඝ කිරීමක දී අවශ්‍ය වේ නම් එහිදී සහන ගාස්තු ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීමට කටයුතු කිරීමත්, එම ගාස්තු අඩු කිරීමෙන් අත්වන වාසිය සෘජුවම සහ සම්පූර්ණ වශයෙන් මහජනතාව වෙත ලබාදීමට කටයුතු කළ යුතු වීමත්, වායු දූෂණය අවම කරමින් පොදු මහජන අභිවෘද්ධිය වෙනුවෙන් දායකත්වය ලබාගත

හැකි වන පරිදි රාජ්‍ය අංශය විසින් මෙම කාර්යය ඉටුකිරීම තුළින් මෙම කාර්යය විධිමත් කළ යුතු බව මෙම වාර්තාව තුළින් තවදුරටත් අවධාරණය කරමි.

එකතු කිරීමේ අගය මත බදු සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ විශේෂ විගණන වාර්තාව

භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද අහෝසි වීමත් සමඟ 2002 අගෝස්තු 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි 2002 අංක 14 දරන පනත මගින් එකතු කළ අගය මත බදු හඳුන්වා දී තිබුණ අතර දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම බද්ද පරිපාලනය කරනු ලබයි. එකතු කළ අගය මත බදු රැස් කිරීම සඳහා පනතේ විධිවිධාන පරිදි බදු ගෙවන්නන් ලියාපදිංචි විය යුතු අතර ලියාපදිංචි බදු ගෙවන්නන් විසින් සැපයුම් හා සේවා ඉටු කිරීමේ දී කාලීනව පනතේ දක්වා ඇති අනුපාතයන්ට අනුව තුන්වන පාර්ශවයෙන් බදු අය කිරීම සිදු කරයි. එසේ රැස් කරන නිමැවුම් බද්දෙන් තම යෙදවුම් සඳහා ගෙවූ බදු අඩු කර ඉතිරි ප්‍රමාණය දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවීම සිදු කරන අතර රැස් කළ බදු පිළිබඳ වාර්තා පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාසිකව හෝ කාර්තු වශයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට වාර්තා කිරීම සිදු කරයි. 2016 ජනවාරි 01 දින සිට දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නව ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් (RAMIS) හඳුන්වා දී තිබුණ අතර එහි දී බදු වාර්තාව සමඟ නිමැවුම් හා යෙදවුම් බදු වල උපලේඛන පරිගණක මෘදු පිටපත් ලෙස දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු විය. ඒ අනුව RAMIS පද්ධතිය මගින් බදු ගෙවන්නන්ගේ නිමැවුම් හා යෙදවුම් පරීක්ෂා කිරීමේ හා සැසඳීමේ හැකියාව ලැබිණ.

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු හා පළාත් සභා තම සැපයුම් හා සේවා ලබා

ගැනීමේ දී එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවනු ලබන අතර බොහෝමයක් රාජ්‍ය ආයතන එකතු කිරීමේ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි වී නොමැති බැවින් බදු වාර්තා හා උපලේඛන දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් නොකරයි.

එහෙත් රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ප්‍රකාරව රජයේ ආයතන විසින් සැපයුම්කරුවන් වෙත මාසයක් තුළ ගෙවනු ලබන එකතු කළ අගය මත බදු මුදල් පිළිබඳ වාර්තාවක් ඊළඟ මාසයේ 15 දින හෝ ඊට පෙර දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ලබා දිය යුතුය. 2019 වර්ෂයේ දී රාජ්‍ය ආයතන විසින් එවැනි වාර්තා 837 ක් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එවා තිබුණ ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒවා පරීක්ෂා කළ බව විගණනයට නිරීක්ෂණය නොවීය.

ඒ අනුව විගණකාධිපතිවරයා විසින් රජයේ අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු විසින් බදු ගෙවන්නන් වෙත ගෙවා ඇති එකතු කළ අගය මත බදු පිළිබඳ තොරතුරු නියැදියක් RAMIS පද්ධතියේ ඇති බදු ගෙවන්නන්ගේ තොරතුරු, වාර්තා හා උප ලේඛන සමඟ පරීක්ෂා කරන ලදී. එහි දී එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා අක්‍රීය කරන ලද බදු ගෙවන්නන් විසින් රාජ්‍ය ආයතන වලින් බදු රැස් කර තිබීම, බදු ගෙවන්නන් විසින් නියමිත පරිදි කාලීනව වාර්තා හා උප ලේඛන ඉදිරිපත් කර නොතිබීම, පරිගණක පද්ධතියට ඇතුළත් නොවූ එකතු කළ අගය මත බදු වාර්තා 59,000 ක් පමණ පැවතීම හා රජයේ අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු වලින් රැස් කළ රු. මිලියන 1,031 ක් පමණ බදු ගෙවන්නන් විසින් තම නිමැවුම් බදු උපලේඛනවල අනාවරණය කර නොතිබීම වැනි කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් ගබඩා කිරීම හා බෙදාහැරීම පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බණිජතෙල් ඉල්ලුම ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීමට සමගාමීව බණිජතෙල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු නොකළහොත් බලශක්ති ක්ෂේත්‍රය තුළ ඇති විය හැකි ගැටලුකාරී තත්ත්වය හඳුනාගැනීම සඳහා මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී. තවද සමස්ත ඉන්ධන නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි දායකත්වයක් දක්වන ඩීසල්, පෙට්‍රල්, ගුවන්යානා ඉන්ධන සහ භූමිතෙල් ගබඩා කිරීම හා ප්‍රවාහනය පිළිබඳ පමණක් විස්තරාත්මකව පරීක්ෂා කරන ලද අතර ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම විසින් ත්‍රිකුණාමලය වරාය හරහා ආනයනය කර බෙදා හරින බණිජ තෙල් සම්බන්ධව සහ ඒ ආශ්‍රිතව පවතින දැනට නවීකරණය කරන ලද තෙල් ටැංකිවල ධාරිතාවයන් මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් වී නොමැත.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බණිජ තෙල් ව්‍යාපාරය මෙහෙයවීම සඳහා 1961 අංක 28 දරන ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථා පනත මඟින් ලංකා බණිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව ස්ථාපිත කර තිබුණි. අනතුරුව 2003 වර්ෂයේදී ලංකා ඉන්දියන් තෙල් සමාගම (LIOC) පෞද්ගලික පාර්ශවයක් ලෙස රටේ තෙල් සැපයුම සමඟ සම්බන්ධ විය. පරීක්ෂාවට භාජනය කරන ලද 2011 – 2019 කාලපරිච්ඡේදය තුළදී තථ්‍ය දෛනික ඉන්ධන ඉල්ලුම ක්‍රමිකව ඉහළ ගොස් ඇති අතර විගණනය විසින් පසුගිය වර්ෂවල පැවති ඉල්ලුමේ හැසිරීමේ ස්වභාවය පදනම් කරගෙන අඩුතම වර්ග ක්‍රමයට (Least squared) කරනු ලබන පුරෝකථනයන්ට අනුව 2020 – 2026 කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ද ඉන්ධන සඳහා දෛනික ඉල්ලුම අඛණ්ඩව ඉහළ යාමක් සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව දැනට මෙම ඉල්ලුම සපුරාගැනීම සඳහා වාර්ෂිකව රු. බිලියන 650 ට වැඩි

වියදමක් දරමින් බොරතෙල් හා පිරිපහදු නිෂ්පාදන ආනයනය කරනු ලබයි.

ලංකා බණිජතෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත සමාගමට අයත් කොලොන්නාව හා මුතුරාජවෙල පිහිටි ප්‍රධාන ඉන්ධන ගබඩා ඇතුළුව දිවයින පුරා පිහිටි ගබඩා 14 මඟින් ද ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සපුරාස්කන්ද නව පර්යන්තයෙන්ද, ලංකා ඉන්දියන් තෙල් සමාගම ත්‍රිකුණාමලයේ පිහිටි තෙල් ටැංකි සංකීර්ණයෙන්ද, ඉන්ධන ගබඩාකර ගැනීමේ කටයුතු සහ නිකුත් කිරීමේ කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාවේ තෙල් ප්‍රවාහනය නළ හා ගොඩබිම් ප්‍රවාහනය ක්‍රමවේදයන් මඟින් සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව දැනට තෙල් ප්‍රවාහනය සඳහා ප්‍රධාන නළ 4 ක් භාවිතා කරනු ලබන අතර බවුසර් හා දුම්රිය ගැල් මඟින් ගොඩබිම් හරහා ප්‍රවාහන කටයුතු සිදු කරනු ලබයි.

ඉන්ධන නැවක් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමෙන් පසු ගොඩබෑම ආරම්භ කරන අවස්ථාව වන විට එක් එක් ඉන්ධන වර්ගය අනුව වෙන් වෙන්ව සලකා බැලීමේ දී ගබඩාවල දැනට පවතින ඩීසල්, පෙට්‍රල්, ගුවන්යානා ඉන්ධන හා භූමිතෙල් ප්‍රමාණය රටේ අවශ්‍යතාවයෙන් පිළිවෙලින් දින 13 ත්, දින 08 ත් සහ දින 06 ක් දක්වා අඩු වූ අවස්ථා නිරීක්ෂණය වේ. තවද, දැනට පවතින ගබඩා ධාරිතාවය නොවෙනස්ව පැවතියහොත් පුරෝකථනය කළ ඉන්ධන ඉල්ලුම අනුව 2026 වර්ෂය වන විට එය පිළිවෙලින් දින 09 ත්, දින 06 ත් සහ දින 05 දක්වා අඩුවිය හැකි බවට හෙවත් කිසියම් හේතුවක් මත තෙල් නැවක් මෙකී දින ගණනට වඩා ප්‍රමාද වුවහොත් රටේ පවත්නා ඉන්ධන සැපයුම අක්‍රීය වීමේ දැඩි අවදානමක් ඇති බවට නිරීක්ෂණය කෙරේ.

දැනට පවතින ප්‍රධාන ඉන්ධන නළ පද්ධති 04 අතරින් ආනයනික පිරිපහදු නිෂ්පාදනවලින් සියයට 70 ක පමණ ප්‍රමාණයක් කොළඹ වරායේ සිට කොලොන්නාව පර්යන්තය දක්වා වූ දැනට වසර 48 සිට වසර 75 දක්වා පැරණි නළ

පද්ධතිය හරහා ගොඩබිනානු ලබන අතර මෙම පද්ධතියෙහි නල 05 කින් නල 02 ක් අක්‍රීය තත්ත්වයෙන් පවතින අතර අනෙකුත් නල ෫ නිතර නිතර කාන්දුවීම් වාර්තා වේ. ඒ අනුව කොලොන්නාව පර්යන්තය වෙත අගල් 10 ක පමණ කුඩා ඉතා පැරණි නිතර කාන්දුවීම්වලට ලක් වන නළයකින් සමස්ත පිරිපහදු ඉන්ධනවලින් සියයට 70 ක් ගොඩබෑම හේතුවෙන් ගොඩබෑම සඳහා අධික කාලයක් ගත වීම සහ එම හේතුවෙන් නැව් සඳහා ප්‍රමාද ගාස්තු ගෙවීමට සිදු වීම මෙන්ම නළයට යම් හානියක් සිදුවුවහොත් එමඟින් දැඩි පුද්ගල හා දේපළ හානියක් සිදුවීමේ ඉහළ අවදානමක් ද පවතින බවට නිරීක්ෂණය කෙරේ. තවද, පර්යන්ත අතර අන්තර් හුවමාරු නළ පද්ධතියක් නොමැති බවද නිරීක්ෂණය කෙරේ.

බනිජතෙල් ගොඩබිම් ප්‍රවාහනයේ දී බඩුසර් මඟින් ප්‍රවාහනය කරනු වෙනුවට දුම්මරිය ගැල් මඟින් ප්‍රවාහනයේ ඇතිවන පිරිවැයේ ඉතිරිය දුම්මරිය ගැල් ප්‍රවාහනයට සාපේක්ෂව සියයට 87 ක සිට සියයට 235 ක් දක්වා ඉහළ අගයක් ගත්ත ද බඩුසර් මඟින් ප්‍රවාහනය සඳහා වැඩි නැඹුරුවක් ඇති බවට නිරීක්ෂණය කෙරේ. එය පාරිසරික හානි ඉහළ යාම, වාහන තදබදය වැඩිවීම වැනි අහිතකර තත්ත්වයක් කෙරේ ද හේතු වී ඇති බව ද නිරීක්ෂණය කෙරේ.

රට තුළ ප්‍රමාණවත් ඉන්ධන ගබඩා පද්ධතියක් හා ඊට අනුබද්ධ ප්‍රවාහන පහසුකම් ඇතුළු යටිතල පහසුකම් ස්ථාපිත කර නොමැති වීම හේතුවෙන් විධිමත් තොග පාලන ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කල නොහැකි වීම, රටට වාසිදායක ලෙස ජාත්‍යන්තර ඉන්ධන මිලදී ගැනීම් ගිවිසුම් සඳහා යොමු වීමට නොහැකි වීම, හදිසි මිලදී ගැනීම් සිදුකිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් ඉහළ පිරිවැයකට මෙන්ම අඩු ගුණාත්මකභාවයකින් යුතු නිෂ්පාදන ආනයනය කිරීමට සිදු වීම, ඉන්ධන ගබඩා හැසිරවීම වඩා සංකීර්ණ කටයුත්තක් බවට

පත්ව තිබීම, රටේ ඉන්ධන සැපයුම අඩාලවීම හේතුවෙන් සමස්ථ ආර්ථික ක්‍රියාවලිය බිදවැටීම, නඩත්තු කටයුතු විධිමත්ව සංවිධානය කිරීමට අපහසුවීම, දැඩි පාරිසරික හානි සිදුවීම, අධික වාහන තදබදයට හේතුවීම, රටේ ස්වභාවික පිහිටීම අනුව පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි නැව් තෙල් වෙළඳාම වැනි ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාරික අවස්ථා රටෙන් ගිලිහී යාම වැනි අහිතකර හා අවධානම් තත්ත්වයන් රට තුළ පැනනැගිය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

ඒ අනුව රටේ ආර්ථිකය පැවැත්ම තීරණය වන ප්‍රධානතම බලශක්ති ප්‍රභවය වන ඉන්ධන සැපයුමට අදාළව යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දැනට පවතින ඉන්ධන ගබඩා ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම, දැනට පවතින නළ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ඉන්ධන ගොඩබිම් ප්‍රවාහනය සඳහා දුම්මරිය ගැල් භාවිතයට ප්‍රමුඛතාවය ලබා දීම මේ සඳහා වන පිරිවැය හා අවදානම අඩු කිරීම වඩාත්ම සුදුසු විකල්පය බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

ත්‍රිකුණාමල වරාය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති තෙල් ටැංකි සංකීර්ණය රටේ බණිජතෙල් සම්පාදන ක්‍රියාවලියට ඉතා පහසුවෙන් උපයෝගී කර ගත හැකි වුවද, 2020 අගෝස්තු 28 දින වන විටත්, එම සංකීර්ණය සක්‍රීය ලෙස උපයෝජනය කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. ඒ අනුව රට තුළ බණිජ තෙල් සම්පාදන ක්‍රියාවලියට අදාළව දැනට පැනනැගී ඇති අවධානම් තත්ත්වය මඟහැරවීමට හැකිවන ලෙසත්, විදේශ විනිමය උත්පාදනය කරන ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාර අවස්ථාවන් පුළුල් කරගත හැකිවන ලෙසත්, රටේ අනාගත ඉන්ධන අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යයනයක් සිදුකර එකී අවශ්‍යතාවයන්ට උචිත ආකාරයට ඉන්ධන ගබඩා ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීමට හැකිවන ලෙසත් දැනට දශක 9 ක පමණ කාලයක් නිෂ්කාර්යව සහ/හෝ උණ උපයෝගීව පවතින ත්‍රිකුණාමලය තෙල්

ටැංකි සංකීර්ණය විධිමත් නෛතික රාමුවක් ඇතුළත ප්‍රතිසංස්කරණය කර භාවිතයට ගැනීමට පියවර ගන්නා අතර බණිනෙල් ආනයනය, පිරිපහදුව, බෙදා හැරීම හා විකිණීම ආදී කටයුතු සක්‍රීය ලෙස විෂයගත සමස්ථ දත්ත හා ක්‍රියාකාරීත්වය නියාමනය හා පාලනය කල හැකි පරිදි නීති පද්ධතියක් හා ස්වාධීන ආයතනික ව්‍යුහයක් ස්ථාපිත කිරීමත්, බලශක්ති ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ස්ථාපිත කර යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යාමටත් අවශ්‍ය පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම වාර්තාවෙන් අවධාරණය කරමි.

මඩකලපු පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යායතනය ස්ථාපිත කිරීමේ හා පවත්වාගෙන යාමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විශේෂ විගණන වාර්තාව

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජාතික මට්ටමේ සාකච්ඡාවකට ලක්වී තිබූ මඩකලපුව පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යායතනය (බැටික්ලෝ කැම්පස් පුද්ගලික සමාගම) ස්ථාපිත කිරීම පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවේ පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් සිදු කෙරෙන විමර්ශන කටයුතු සඳහා සහාය වීම පිණිස විශේෂ විමර්ශනයක් සිදුකරන ලෙස ඉල්ලීමක් කර තිබිණි. ඒ අනුව විමර්ශන කටයුතු ආයතනික පැතිකඩ කිහිපයකින් සිදු කරන ලදී. නෛතික රාමු තුළ උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක් පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය මූලිකාංග සම්පූර්ණ කර නොතිබූ බවට වෘත්තීය පුහුණු අමාත්‍යාංශය හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් හඳුනා ගෙන තිබියදී, මඩකලපුව පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යායතනය වෙත විධිමත් නෛතිකභාවයක් ඇති බව හැඟවෙන පරිදි තරුණ කටයුතු අමාත්‍යාංශය හා පෞද්ගලික විද්‍යායතනය අතර අවබෝධතා ගිවිසුමක් ඇති කර ගෙන තිබිණි. මහවැලි අධිකාරිය සතුටු භූමියක් තුළ මෙම විද්‍යායතනය ස්ථාපිත කර තිබූ අතර,

රජය සතු ඉඩමක් පෞද්ගලික පරිහරණයට ලබාදීමේදී අනුගත විය යුතු අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ සැලකිලිමත් වී නොතිබූ අතර, නිසි නියාමනයක් නොතිබීම හේතුවෙන් පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීමක් සිදු කර නොතිබිණි. නීත්‍යානුකූලව බදු දී තිබූ භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 35 ක් වුවත්, අනීතිකව භූමිය අක්කර 55 ක් දක්වා විද්‍යායතනය මගින් පරිහරණය කිරීමට කටයුතු කර ඇති බව අනාවරණය විය. ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය මගින් නව ව්‍යාපෘතියක් නොවන පවතින ව්‍යාපෘතියක දිගුවක් ලෙස ආරම්භ කරන ව්‍යාපෘති සඳහා පහසුකම් නොසපයන බවට වූ කොන්දේසියට අනුකූල නොවන සේ උක්ත පෞද්ගලික විද්‍යායතනය ආයෝජන මණ්ඩල ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ලියාපදිංචි කර රු. මිලියන 71 ක ආනයන තීරු බදු සහන ලබාදී තිබුණි. මහ බැංකු මාර්ගෝපදේශ හා නීතිරීතිවලට අනනුකූල වන සේ නිසි සැලකිලිමත්භාවයකින් තොරව ලංකා බැංකුව විසින් විද්‍යායතනය වෙත ලැබී තිබූ රු. මිලියන 3,671 ක් පමණ වූ විදේශීය ජේෂ්ණ ලැබීම් නිදහස් කිරීමට කටයුතු කර තිබුණි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රජයේ ඉඩම් ලබා දීමේ ක්‍රමවේදය හා නීත්‍යානුකූලභාවය, ඉදිකිරීම් කටයුතු කරගෙන යාම සඳහා අදාළ පළාත් පාලන ආයතන මගින් අනුමැතිය ලබා දී ඇති ආකාරය, අදාළ පාරිසරික අනුමැතීන්, උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාර කටයුතු කරගෙන යාම සඳහා අනුමැතිය ලබා දීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත හා නීත්‍යානුකූලභාවය, බදු සහන ලබා ගැනීමේ අදහසින් අයෝජන මණ්ඩලයේ අනුමත ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රමවේදය හා නෛතිකභාවය, එසේම ආමුක විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් සුපරීක්ෂණයක් අදාළ බලධාරී ආයතන මගින් සිදු කර ඇතිද යන්න හා මෙම පෞද්ගලික ආයතනය මගින් සමාජීය සෘණ

භාහිරතා සිදු වී ඇතිද යන්න සහ සමගාමී වෙනත් කරුණු පරීක්ෂාවට භාජනය කෙරුණි.

රජයේ ඉඩම් වෙනුවෙන් නිසි අනුමැතියක් ලබා නොමැති අවස්ථාවක මෙම ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය අනුමත කර තිබූ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා ලංකා බැංකුව මෙම මහා පරිමාණ ආමුඛ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් සම්බන්ධයෙන් නිසි සැලකිල්ලක් දක්වා නොතිබුණි. තවද මෙම පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල ආයතනය ස්ථාපිත කිරීමේදී අනුමැතීන් ලබාදුන් හා නියාමනයට

ලක් කළ රාජ්‍ය ආයතන වෙනත් සමාන ආයතනයකට ලබා නොදෙන විශේෂ නැඹුරුවාවයකින් කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. එක් එක් ආයතනික රාමු උක්ත විෂය හා සම්බන්ධ කටයුතුවල නියැලීමේදී නෛතිකත්වයෙන් බැහැරවීම්, විනිවිදභාවයෙන් තොරව කටයුතු කිරීම් හා වගකීම් විරහිතව ක්‍රියාකිරීම පිළිබඳ විනය නීතිරීති හා සාමාන්‍ය නීතිරීති ප්‍රකාරව සිදුකළ යුතු ආයතනික කාර්යභාරය සම්බන්ධයෙන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම් වාර්තාවට ඇතුළත් කර ඇත

ඒකාබද්ධ අරමුදල

නිරීක්ෂණ

- රාජ්‍ය ආදායම
- බදු ආදායම
- රාජ්‍ය ආදායම හා අයවැය හිඟය
- සුනරාවර්තන වියදම පියවා ගැනීමට ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම
- අයවැය හිඟය
- අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම
- රාජ්‍ය ණය
- විසර්ජන පනතේ දක්වා ඇති සීමාවන් ඉක්මවා ණය ලබා ගැනීම
- උපරිම බැරකම් සීමාව ඉක්මවීම
- ඒක පුද්ගල ණය ප්‍රමාණයේ වැඩිවීම
- දේශීය හා විදේශීය ණය ගැනීම්, ණය වාරික හා පොළී ගෙවීම් සහ රාජ්‍ය ආදායම

ඒකාබද්ධ අරමුදල

රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනයට අදාළව, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ XVII පරිච්ඡේදයේ 148 ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳ සම්පූර්ණ පාලනය පාර්ලිමේන්තුව සතු වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 149 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රජය විසින් එකතු කරනු ලබන ආදායම් ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කළ යුතු අතර, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 150 හා 152 ව්‍යවස්ථාවන් ප්‍රකාරව ඒකාබද්ධ අරමුදලින් ගෙවීම් කළ යුතු ආකාරය සඳහන් කර ඇත.

2020 මුදල් වර්ෂයට අදාළව රජයේ වියදම් දැරීම සඳහා 2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනත 2020 නොවැම්බර් 20 දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලදී. 2020 වර්ෂයේදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 150 වැනි ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව විසර්ජන පනත සම්මත වන තෙක් රජයේ සැපයීම් හා සේවා සැපයීම වෙනුවෙන් වගුව 04 හි සඳහන් අධිකාරී බලගැන්වීම් යටතේ රජයේ වියදම් සිදුකර තිබුණි.

කාලපරිච්ඡේදය	අධිකාරී බලගැන්වීම
2020.01.01- 2020.03.05 දක්වා	2019.10.23 දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද අතුරු සම්මත ගිණුම
2020.03.06 – 2020.05.31 දක්වා	ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 150(3) අනු ව්‍යවස්ථාව යටතේ 2020.03.05 දින ජනාධිපතිතුමා විසින් නිකුත් කරන ලද අධිකාරී බලපත්‍රය
2020.06.01 – 2020.08.31 දක්වා	ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 150(3) අනු ව්‍යවස්ථාව යටතේ 2020.05.31 දින ජනාධිපතිතුමා විසින් නිකුත් කරන ලද අධිකාරී බලපත්‍රය
2020.09.01 – 2020.11.20 දක්වා	2020.08.28 දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද අතුරු සම්මත ගිණුම

වගුව 04. – 2020 වර්ෂයේ විසර්ජන පනත සම්මත වන තෙක් රජයේ වියදම් දැරීම සඳහා ලබා ගත් අධිකාරී බලගැන්වීම් 2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනත සම්මත වීමත් සමඟ 2020.08.28 දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කළ අතුරු සම්මත ගිණුම අභ්‍යන්තර විය.

2020 වර්ෂය තුළ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය අවස්ථා කිහිපයකදී වෙනස් වී තිබුණත්, 2020 ජනවාරි 01 දින සිට 2020 අගෝස්තු 31 දින දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ විවිධ අමාත්‍යාංශ හා රජයේ ආයතන විසින් දරන ලද වියදම් වාර්තාගත

කිරීම 2019 ඔක්තෝබර් 23 දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද අතුරු සම්මත ගිණුමෙහි අන්තර්ගත වැය විෂය විස්තර යටතේ සිදු කර ඇති බව 2020 නොවැම්බර් 30 දිනැති අංක 06/2020 දරන අයවැය චක්‍රලේඛයේ 6 ඡේදයේ සඳහන් කර ඇත. අතුරු සම්මත ගිණුම අනුව අමාත්‍යාංශ 31 ක් හා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සාමාජික නොවන අමාත්‍යාංශ 06 ක් යටතේ ප්‍රතිපාදන සලසා ගෙන වියදම් කර තිබුණි. 2020 සැප්තැම්බර් 01 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වියදම් ඇස්තමේන්තු ඇතුළත්

කරමින් අතුරු සම්මත ගිණුම 2020 අගෝස්තු 28 දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කර ඇත. එහි සඳහන් අමාත්‍යාංශ 2020 අගෝස්තු 09 දිනැති අංක 2187/27 දරන ගැසට් පත්‍රයේ පල කරන ලද අමාත්‍යාංශ අනුව සකස් කර තිබුණි. එම අමාත්‍යාංශ ව්‍යුහය 2020 ඔක්තෝබර් 26 දිනැති අංක 2196/27 දරන ගැසට් පත්‍රයේ පල කරන ලද නිවේදනය අනුව සුළු වශයෙන් සංශෝධනය කර ඇත. එකී සංශෝධනයන්ද ඇතුළත් කර 2020 ජනවාරි සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දක්වා සම්පූර්ණ වියදම් ඇස්තමේන්තු කළ 2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනත පාර්ලිමේන්තුව විසින්

අනුමත කර ඇත. විසර්ජන පනත සම්මතවීමට පෙර පැවැති වැය විෂය විස්තර යටතේ වාර්තා කර ඇති වියදම් 06/2020 අයවැය වක්‍රලේඛයේ සඳහන් උපදෙස් පරිදි 2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනතේ අන්තර්ගත වැය ශීර්ෂ හා 2020 වර්ෂය සඳහා වූ මුද්‍රිත ඇස්තමේන්තුවලට අනුකූලව ගලපා 2020 වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සිදු කර තිබුණි.

2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනත අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම් සඳහා රු.මිලියන 4,718,158 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. විස්තර වගුව 05 හි දැක්වේ

මූලය	මූලධන ප්‍රතිපාදන		පුනරාවර්තන ප්‍රතිපාදන	එකතුව
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
විසර්ජන පනත මගින් සැපයුම් හා සේවා සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන	929,539	1,788,483		2,718,022
පවත්නා නීති මගින් අනුමැතිය ලැබී ඇති, ඒකාබද්ධ අරමුදලට වැය බරක් වූ විශේෂ නීති සේවා සඳහා ප්‍රතිපාදන	982,189	1,017,944		2,000,133
විශේෂ නීති සේවා වියදම් සඳහා අතිරේකව ලබා දෙන ලද ප්‍රතිපාදන	-	3	3	3
එකතුව	1,911,728	2,806,430		4,718,158

වගුව 05. - රජයේ සැපයීම් හා සේවා සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය මූලාශ්‍රය - ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව

2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනතේ 6 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ශීර්ෂය 240 ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් ව්‍යාපෘතිය යටතේ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුවේ 2.4.1 ඡේදයේ සඳහන් කාර්යයන් සඳහා පමණක් උපයෝජනය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 59,741 ක අතිරේක ප්‍රතිපාදන

ලබා දී තිබුණි. එම ප්‍රතිපාදනවලින් රු.මිලියන 44,544 ක් වෙනත් වැය ශීර්ෂවලට මාරු කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් රු.මිලියන 15,197 ක ප්‍රතිපාදන ඉතිරි වී තිබුණි. විස්තර වගුව 06 හි දැක්වේ.

වියදමේ ස්වභාවය	ශුද්ධ ප්‍රතිපාදනය	වෙනත් ශීර්ෂවලට ප්‍රතිපාදන ලබා දීම තරා	ඉතිරිවීම	ඉතිරිවීම් ශුද්ධ ප්‍රතිපාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	
පුනරාවර්තන	31,741	19,743	11,998	38
මූලධන	28,000	24,801	3,199	26
එකතුව	59,741	44,544	15,197	34

වගුව 06 - පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් ව්‍යාපෘතිය යටතේ වන ප්‍රතිපාදන හා ප්‍රතිපාදන මාරු කිරීම් මූලාශ්‍රය - ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව

සමාලෝචිත වර්ෂයේ රජයේ සැපයීම් හා සේවා සඳහා රු.මිලියන 4,718,158 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂය වෙනුවෙන් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදය රු.මිලියන 4,728,193 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රතිපාදනය රු.මිලියන 10,035 ක් හෙවත් සියයට 0.21 කින් අඩු වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ සලසා තිබුණු මුළු ප්‍රතිපාදනයෙන් රු.මිලියන 4,457,390 ක් පමණක් වර්ෂය තුළ උපයෝජනය කර තිබීම හේතුවෙන් රු. මිලියන 260,768 ක්, එනම් මුළු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 6 ක් ඉතිරි වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව රජයේ වියදම් සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදන වලින් ඉතිරිවීම් සිදුවී තිබුණු අවස්ථා කිහිපයක් පහත දැක්වේ

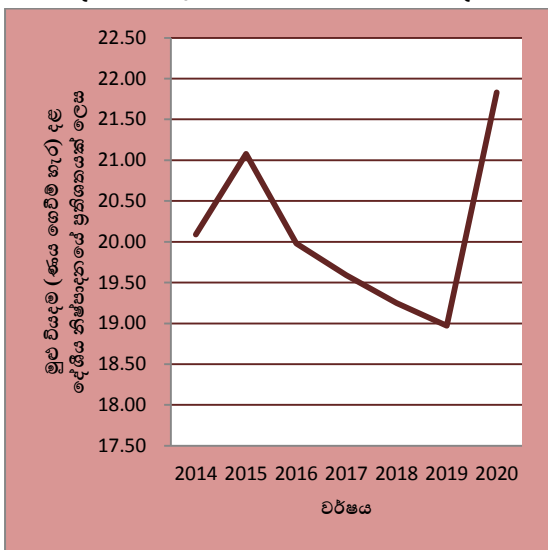
- පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා වූ මුළු ප්‍රතිපාදනය රු. මිලියන 2,804,651 ක් වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ඉන් රු. මිලියන 2,682,713 ක් පමණක් උපයෝජනය කිරීම නිසා ඉතිරිවීම් රු.මිලියන 121,938 ක් විය. එම ඉතිරිය සමස්ථ පුනරාවර්තන ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 4 ක් විය.
- මූලධන වියදම් සඳහා වූ මුළු ප්‍රතිපාදනය රු. මිලියන 924,208 ක් වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ඉන් රු. මිලියන

811,773 ක් පමණක් උපයෝජනය කිරීම නිසා ඉතිරිවීම් රු. මිලියන 112,435 ක් විය. එම ඉතිරිය සමස්ථ මූලධන ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 12 ක් විය.

- දේශීය හා විදේශීය ණය වාරික ගෙවීම් සඳහා වූ මුළු ප්‍රතිපාදනය රු. මිලියන 989,298 ක් වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ඉන් රු. මිලියන 962,903 ක් පමණක් උපයෝජනය කිරීම නිසා ඉතිරිවීම් රු. මිලියන 26,395 ක් විය. එම ඉතිරිය සමස්ථ ණය වාරික ගෙවීම් සඳහා වූ ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 3 ක් විය.

සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ණය ගෙවීම් හැර, මූලධන ප්‍රතිපාදනය රු. මිලියන 924,208 ක් වූ අතර ඉන් රු. මිලියන 811,773 ක් හෙවත් සියයට 88 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ මූලධන ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය වූ රු. මිලියන 637,219 ක් සමග සැසඳීමේදී එය රු. මිලියන 174,554 ක වැඩි වීමක් වී තිබුණි. එසේම, සමාලෝචිත වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා වූ ප්‍රතිපාදනය රු. මිලියන 2,804,651 ක් වූ අතර, ඉන් රු. මිලියන 2,682,713 ක් හෙවත් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 96 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. එය ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම වූ රු. මිලියන

2,321,623 සමඟ සැසඳීමේදී රු. මිලියන 361,090 කින් වැඩිවී තිබුණි. ඒ අනුව, ඉකුත් වර්ෂයේ රු. මිලියන 2,958,842 ක් වූ මුළු වියදම (ණය ගෙවීම් හැර) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 3,494,486 ක් දක්වා රු. මිලියන 535,644 කින් වැඩිවී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ණය ගෙවීම් හැර මුළු වියදම ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 22 ක් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා පසුගිය වර්ෂ 07 ක රාජ්‍ය වියදම හා දළ දේශීය නිෂ්පාදනය පිළිබඳ තොරතුරු රූපසටහන 01 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 01 - මුළු වියදම (ණය ගෙවීම් හැර) දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
 මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකුවේ වාර්තාව

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී දේශීය හා විදේශීය ණය වෙනුවෙන් පොළී වශයෙන්ද, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත වට්ටම් ගෙවීම් වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 975,434 ක් හෙවත් මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 36 ක්

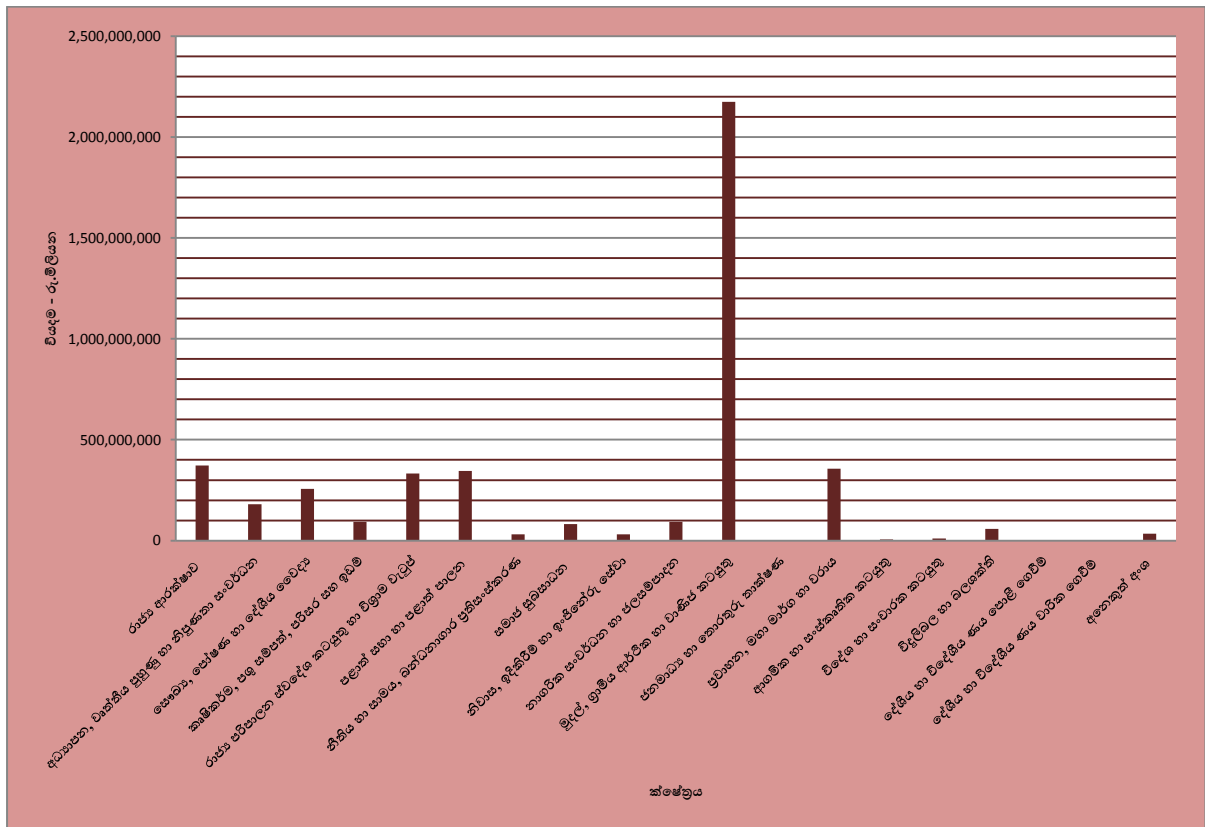
වැයකර තිබුණි. එය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු. මිලියන 86,647 කින් හෙවත් සියයට 10 කින් වැඩි වී තිබුණි. මීට අමතරව පුද්ගල පඩිනඩි වෙනුවෙන් රු. මිලියන 578,607 ක්ද, ප්‍රදානයන් හා සහනාධාර වෙනුවෙන් රු. මිලියන 881,469 ක්ද, අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා වියදම් සඳහා රු.මිලියන 221,067 ක්ද වැයකර තිබුණි. මුළු පුනරාවර්තන වියදම කෙරෙහි ඉහත වියදම් ඉහළ දායකත්වයක් ගෙන තිබුණු අතර, සමස්ත පුනරාවර්තන වියදම පියවා ගැනීම සඳහා වර්ෂය තුළ රැස් කළ ආදායම ප්‍රමාණවත් වී නොතිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මුළු රාජ්‍ය ආදායම ඉක්මවූ පුනරාවර්තන වියදම රු.මිලියන 1,303,826 ක් වී තිබුණි. එය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු. මිලියන 889,400 කින් හෙවත් සියයට 215 කින් වැඩිවී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ 05 ක පුනරාවර්තන වියදම, රාජ්‍ය ආදායම හා රාජ්‍ය ආදායම ඉක්මවූ පුනරාවර්තන වියදම පිළිබඳ තොරතුරු වගුව 07 හි දැක්වේ.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
රාජ්‍ය ආදායම	1,394,245	1,698,755	1,845,017	1,935,095	1,907,196	1,378,887
පුනරාවර්තන වියදම	1,672,921	1,770,882	1,945,575	2,108,964	2,321,623	2,682,713
රාජ්‍ය ආදායම ඉක්මවූ පුනරාවර්තන වියදම	278,676	72,127	100,558	173,869	414,427	1,303,826

වගුව 07. - පුනරාවර්තන වියදම, රාජ්‍ය ආදායම හා රාජ්‍ය ආදායම ඉක්මවූ පුනරාවර්තන වියදම මූලාශ්‍රය - රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව / රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

එසේම, මූලධන වියදම් සඳහාද සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 811,773 ක් වැයකර තිබුණු අතර, පුනරාවර්තන වියදමේ කොටසක්, රාජ්‍ය ආයෝජන සහ ණය වාරික ගෙවීමට දේශීය ණය සහ විදේශ ණය හා අධාර ලබා ගැනීමට සිදුවී තිබුණි. ඒ අනුව වාර්ෂික ණය වාරික හා පොලී ලෙස විශාල මුදලක් ගෙවීමට සිදුවී තිබුණු අතර එය වාර්ෂිකව වර්ධනය වන පිරිවැයක් වී තිබුණි.

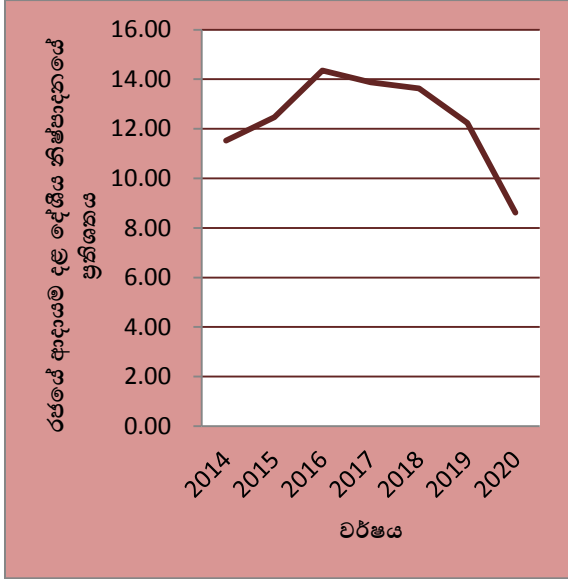
සමාලෝචිත වර්ෂයේ පුනරාවර්තන හා මූලධන වියදම් සහ ණය ආපසු ගෙවීම්වල එකතුව රු. මිලියන 4,457,390 ක් වී තිබුණු අතර සමස්ථ වියදමින් සියයට 22 ක් ණය ගෙවීම සඳහාද, සියයට 22 ක් ණය පොලී හා වට්ටම් ගෙවීම සඳහාද වැයකර තිබුණි. හඳුනාගත් අංශ 18 ක් අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම් කල ආකාරය රූපසටහන 02 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 02- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර 18 ක් වෙනුවෙන් 2020 වර්ෂයේදී සිදු කළ වියදම මූලාශ්‍රය - ජනරජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

රාජ්‍ය ආදායම

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද 2020 වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව, බදු ආදායම් සහ බදු නොවන ආදායම් (පළාත් සභා ආදායම් හැර) ඇස්තමේන්තු කළ මුළු රාජ්‍ය ආදායම රු.මිලියන 1,555,200 ක් වී තිබුණි. එය ඉකුත් වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායම වූ රු. මිලියන 2,402,000 සමඟ සැසඳීමේ දී රු. මිලියන 846,600 ක් හෙවත් සියයට 35 ක අඩු වීමක් විය. ඇස්තමේන්තුගත ආදායමට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රැස් කළ ආදායම රු. මිලියන 1,403,921 ක් වූයෙන් ඇස්තමේන්තුගත ආදායමට වඩා රු. මිලියන 151,279 ක් හෙවත් සියයට 6 ක් අඩුවෙන් ආදායම් රැස් කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ රැස්කළ රු.මිලියන 1,939,362 ක ආදායම සමඟ සැසඳීමේ දී සමාලෝචිත වර්ෂයේ රැස් කළ ආදායම රු.මිලියන 535,441 ක් හෙවත් සියයට 28 කින් අඩු වී තිබුණි. රජයේ ආදායම ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සලකා බැලීමේ දී ඉකුත් වර්ෂයේ සියයට 12 ක් වී තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී එය සියයට 9 ක් දක්වා අඩුවී තිබුණි. විස්තර රූප සටහන 03 හි දැක්වේ.

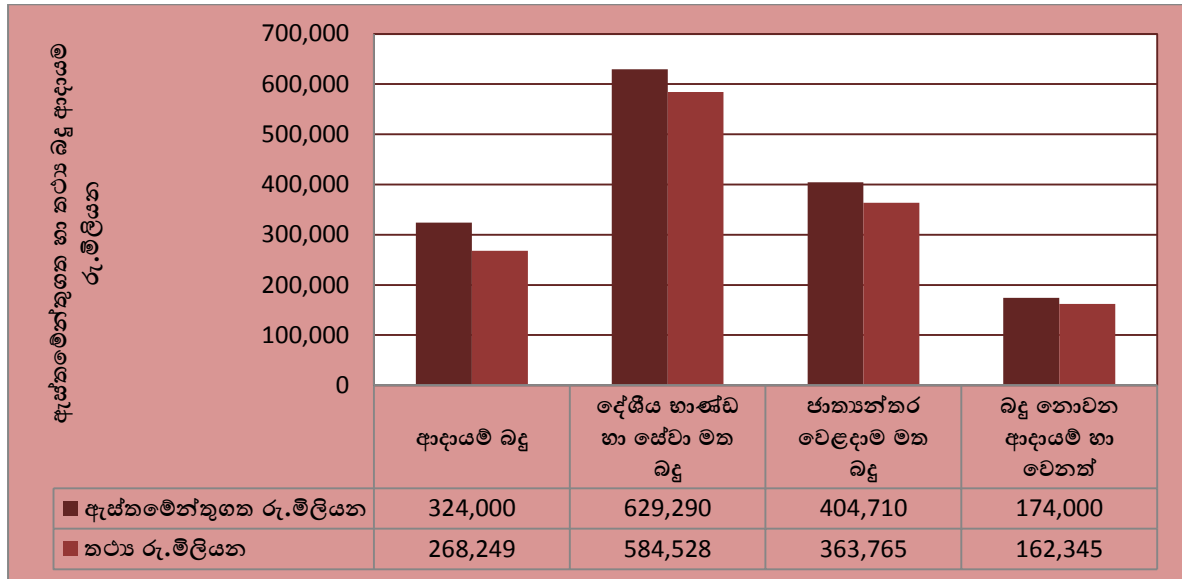
රූපසටහන 03 - රජයේ ආදායම දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
 මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්තාව

රාජ්‍ය ආදායම වර්ගීකරණය

රාජ්‍ය ආදායම “බදු ආදායම හා බදු නොවන ආදායම” ලෙස ප්‍රධාන ප්‍රභේද දෙකක් යටතේ වාර්තා වී තිබුණු අතර, බදු ආදායම නැවත “ආදායම් බදු, දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු, ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම මත බදු” වශයෙන් වර්ග කර, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ “රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල” දක්වා ඇත. සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ආදායම් බදු වශයෙන් රු. මිලියන 324,000 ක් රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද, ඉන් රු.මිලියන 268,249 ක් පමණක් රැස් කිරීමට හැකි වී තිබුණි. එමෙන්ම දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත පනවනු ලබන බදු වලින් රු.මිලියන 629,290 ක් රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණත්, ඉන් රු. මිලියන 584,528 ක් පමණක් රැස් කිරීමට සමත් වී තිබුණි. ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම මත පනවනු ලබන බදු වලින් රු. මිලියන 404,710 ක් රැස් කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු.මිලියන 363,765 ක් රැස් කර තිබුණි. මේ අනුව, බදු ආදායම්වලින් රු. මිලියන 1,358,000 ක් රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණත්, ඉන් සියයට

90 ක් හෙවත් රු. මිලියන 1,216,542 ක් පමණක් රැස් කර ගැනීමට හැකි වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී බදු නොවන අනෙකුත් ආදායම්වලින් රු. මිලියන 174,000 ක් රැස් කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණද, ඉන් රු. මිලියන 162,345 ක

ආදායම් පමණක් රැස් කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම් ඇස්තමේන්තුව හා රැස් කළ ආදායම දැක්වෙන විස්තරයක් රූපසටහන 04 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 04 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා බදු ආදායම
මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

බදු ආදායම

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු ආදායම රු. මිලියන 1,216,542 ක් වූ අතර එය මුළු රජයේ ආදායමෙන් සියයට 87 ක් පමණ වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ බදු ආදායම රු. මිලියන 1,734,925 ක් වූ අතර ඊට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී බදු ආදායම රු. මිලියන 498,383 කින් එනම් සියයට 29 කින් අඩු වී තිබුණි.

ආදායම් බදු

රාජ්‍ය ආදායම තුළ ආදායම් බදු වශයෙන් රු. මිලියන 268,249 ක ආදායම් රැස් කර තිබුණ අතර එය මුළු බදු ආදායමින් සියයට 22 ක් ද, මුළු රාජ්‍ය ආදායමින් සියයට 19 ක් ද වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ දී ආදායම් බදු වශයෙන් රු.මිලියන 427,700 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයට

සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රු. මිලියන 159,451 කින් ආදායම් බදු අඩු වී තිබුණි. මෙසේ ආදායම් බදු අඩු වීම සඳහා ආදායම් බදු යටතේ වන සංස්ථාපිත බදු ආදායම රු. මිලියන 46,025 කින් හා සංස්ථාපිත නොවන මුළු බදු ආදායම රු. මිලියන 113,425 කින් අඩු වීම බලපා තිබුණි.

දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු

සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රැස් කර තිබුණු බදු ආදායමින්, දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත පනවන ලද බදු මුදල රු. මිලියන 584,528 ක් හෙවත් මුළු බදු ආදායමින් සියයට 48 ක් ද, මුළු රජයේ ආදායමින් සියයට 42 ක් ද වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ දී එය මුළු බදු ආදායමින් සියයට 56 ක් ද මුළු රාජ්‍ය ආදායමින් සියයට 51 ක් ද වී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, රාජ්‍ය ආදායමට දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා යටතේ වන එකතු කළ අගය මත බදු හා දුරකථන ග්‍රාහක බදු වලින් සියයට 18 කට වඩා වැඩි දායකත්වයක් ලබා දී තිබුණි. මත්පැන් හා සිගරට් (සුරාබදු) යන භාණ්ඩ මත පනවා ඇති බදුවලින් මුළු ආදායමට සියයට 16 ක දායකත්වයක් ලබා දී තිබුණ අතර, මුළු ආදායමින් සියයට 23 කට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයක් දුම්වැටි හා මත්පැන්, මෝටර් රථ වාහන හා බනිජතෙල් නිෂ්පාදන මත පනවා ඇති නිෂ්පාදන බදු වලින් ලබාගෙන තිබුණි.

ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම මත පනවා ඇති බදු

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම මත පනවා ඇති බදු මගින් රු. මිලියන 363,765 ක් රැස් කර තිබුණු අතර එය මුළු බදු ආදායමින් සියයට 30 ක් ද, සමස්ත රාජ්‍ය ආදායමින් සියයට 26 ක් ද වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම මත පනවා ඇති බදු මගින් ආදායම් රැස් කිරීම රු. මිලියන 30,383 කින් එනම් සියයට 9 කින් පමණ වැඩි වී තිබුණි.

ඉහත සඳහන් පරිදි රාජ්‍ය ආදායම් ව්‍යුහය තුළ සෘජු බදු හා වක්‍ර බදු ආදායමේ පහළ යාම සඳහා පහත සඳහන් සාධකයන්ගෙන් ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් සිදු වී තිබුණි.

- 2020 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකාවට බලපෑ කොවිඩ් 19 වසංගතය හේතුකොට ගෙන, වර්ෂය ආරම්භයේදී අපේක්ෂා කළ පරිදි ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සක්‍රීය නොවීම.
- රජය විසින් බදු අනුපාත අඩුකිරීම හා බදු ඉවත්කිරීම සඳහා හඳුන්වාදෙන ලද ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයන්ගේ මූලික බලපෑම
- ආනයනයන් සීමා කිරීම.

- සංචාරක, දේශීය වෙළඳාම වැනි ආර්ථිකයේ ප්‍රමුක අංශවල පෙන්නුම්කල මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනය.

තවද, විදේශීය වෙළඳ ගිවිසුම් සහ වෙනත් නීති මත සිදු කරනු ලබන බදු අත් හැරීම්, ලිහිල් කිරීම් සහ බදු නිදහස් කිරීම් හේතුවෙන් රාජ්‍ය ආදායමට සිදුවන බලපෑම සම්බන්ධ විස්තරාත්මක තොරතුරුද අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල කාර්යසාධනය මැනීමේ දී සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණි.

බදු නොවන ආදායම

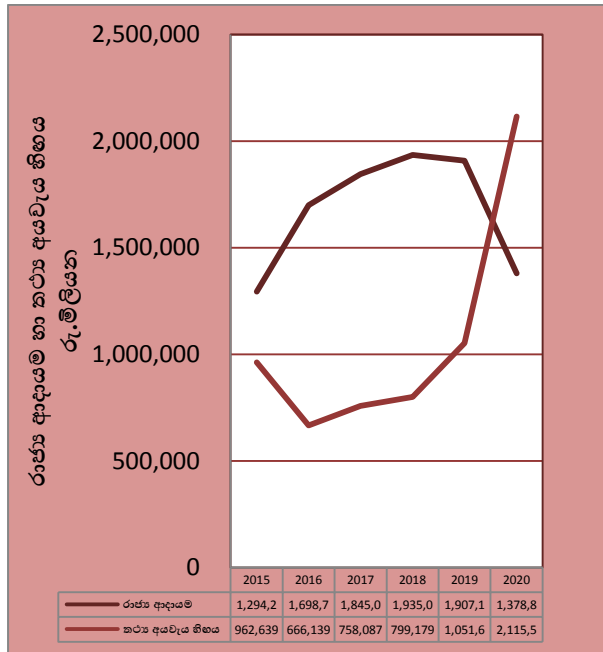
සමාලෝචිත වර්ෂයේ රාජ්‍ය ආදායම් ව්‍යුහය තුළ බදු නොවන ආදායම්වල සාපේක්ෂ දායකත්වය සියයට 12 ක් වැනි පහළ අගයක් ගෙන තිබුණු අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ දී සියයට 9 ක් වැනි පහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේ දී සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු නොවන ආදායම රු. මිලියන 9,926 කින් හෙවත් සියයට 6 කින් අඩු වී තිබුණි.

රාජ්‍ය ආදායම හා අය වැය හිඟය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, ඇස්තමේන්තුගත අයවැය හිඟය රු. මිලියන 2,198,289 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත අයවැය හිඟයට වඩා රු. මිලියන 1,218,889 ක හෙවත් සියයට 124 ක වැඩි වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, තර්‍ය අයවැය හිඟය රු. මිලියන 2,115,599 ක් වූ අතර එය ඇස්තමේන්තුගත අයවැය හිඟයට වඩා රු. මිලියන 82,690 ක හෙවත් සියයට 3 කින් අඩු වී තිබුණි. එසේ වුවද, ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ තර්‍ය අයවැය හිඟය රු. මිලියන 1,063,954 කින් හෙවත් සියයට 101 කින් වැඩි වී තිබුණි. රාජ්‍ය ආදායමට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැය හිඟය රාජ්‍ය ආදායමින් සියයට 153 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේදී

සියයට 55 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව, 2015 වර්ෂයේ සිට රාජ්‍ය ආදායමට සාපේක්ෂව අයවැය හිඟය සම්බන්ධ විස්තර රූපසටහන 05 හි දක්වා ඇත.

රූපසටහන 05 - රාජ්‍ය ආදායම හා අයවැය හිඟය මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

පුනරාවර්තන වියදම පියවා ගැනීමට රාජ්‍ය ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රජයේ පුනරාවර්තන වියදම රු. මිලියන 2,682,713 ක් හා රජයේ මූලධන වියදම රු. මිලියන 811,773 ක් වී තිබුණි. එහෙත් රජය විසින් උපයා තිබුණ සමස්ත ආදායම රු. මිලියන 1,378,887 ක් වීම හේතුවෙන් එම ආදායම වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම පියවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වී නොතිබුණි. ඒ අනුව සමස්ත

රාජ්‍ය ආදායම රු. මිලියන 1,303,826 කින් ඉක්මවා පුනරාවර්තන වියදම් සිදු කර තිබුණි.

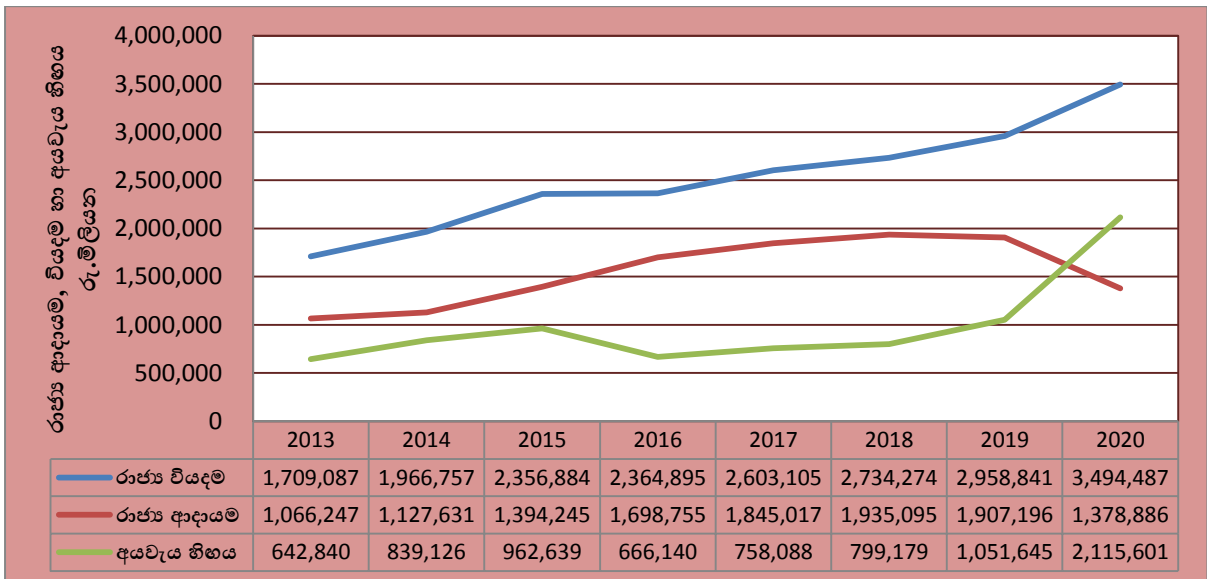
අයවැය හිඟය

"2006 වර්ෂය අවසානයේ අයවැය පරතරය, එම වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු ගත කරන ලද දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට පහක් නොඉක්මවන බවට සහ එම මට්ටම ඉන්පසු දිගටම පවත්වාගෙන යනු ලබන බවට වගබලා ගැනීමෙන් ආණ්ඩුවේ ණය දුරදර්ශී මට්ටම් දක්වා අඩු කිරීම" ආණ්ඩුව විසින් අනුගමනය කළයුතු වගකීම් සහිත මූල්‍ය කළමනාකරණයට පාදකවූ පරමාර්ථයක් ලෙස 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 3 (අ) වගන්තියේ දක්වා ඇත. එසේ වුවද, ඉකුත් වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම එකිනෙක වර්ෂ අවසානයට වූ අයවැය පරතරය එම වර්ෂවලට අදාළ ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට පහක් නොඉක්මවන පරිදි පවත්වාගෙන යාමට මුදල් අමාත්‍යාංශය අපොහොසත් වී තිබුණි. ඒ අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් ඇස්තමේන්තුගත අයවැය හිඟය සියයට 19.76 ක් වී තිබුණු අතර, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට තරා අයවැය හිඟය සියයට 13.20 ක් වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැය හිඟය හා දළ දේශීය නිෂ්පාදනය පිළිබඳ විස්තර වගුව 08 හි දැක්වේ.

වර්ෂය	ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනය	අයවැය පරතරය		ඇස්තමේන්තුගත අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	තත්‍ය අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
		ඇස්තමේන්තුගත	තත්‍ය		
	රු. බිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන		
2019	15,600	1,067,594	1,051,647	6.85	6.74
2020	16,003	3,162,958	2,115,599	19.76	13.204

වගුව 08 - අයවැය හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
 මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තා

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මුළු රාජ්‍ය ආදායම රු. බිලියන 1,378 ක් වූ අතර සමස්ථ රාජ්‍ය වියදම (පුනරාවර්තන වියදම + රාජ්‍ය ආයෝජන) රු. බිලියන 3,494 ක් විය. ඒ අනුව අයවැය හිඟය රු. බිලියන 2,116 ක අගයක් ගෙන තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා පසුගිය, වර්ෂ 07 ක රාජ්‍ය ආදායම, රාජ්‍ය වියදම හා අයවැය හිඟය පිළිබඳ තොරතුරු රූප සටහන 06 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 06 - රාජ්‍ය ආදායම, වියදම හා අයවැය හිඟය
 මූලාශ්‍ර - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2013-2020

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය

ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී, අයවැය හිඟය රු. මිලියන 1,063,954 කින් එනම් සියයට 101 කින් වැඩිවී තිබුණි. ඒ අනුව ශුද්ධ විදේශ ණය ගැනීම් රු. මිලියන 362,763 ක සිට රු. මිලියන 96,679 දක්වා රු. මිලියන 266,084 කින් එනම් සියයට 73 කින් අඩු වී තිබුණි. ශුද්ධ දේශීය ණය ගැනීම් රු. මිලියන 561,010 සිට රු. මිලියන 1,711,679 දක්වා

රු. මිලියන 1,150,669 කින් එනම් සියයට 205 කින් වැඩි වී තිබුණි.

ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා දේශීය ණය ගැනීම් මඟින් ඉහළ දායකත්වයක් ලබාගෙන තිබුණු අතර එය සමස්ථ මූල්‍යනයෙන් සියයට 81 ක් විය. ඊට අමතරව ශුද්ධ විදේශ ණය ගැනීම් සමස්ථ මූල්‍යනයෙන් සියයට 5 ක්, උපණය අයකර ගැනීම් සියයට 1 ක් තැන්පතු ගිණුම් හා වගකීම්වල ශුද්ධ වෙනස්වීම් සියයට 1 ක් වී තිබුණි.

රාජ්‍ය ණය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 148 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රාජ්‍ය ණය ඇතුළු සම්පූර්ණ මූල්‍ය පාලනය පාර්ලිමේන්තුව සතු වන අතර ජනරජයේ සියළු ණය සඳහා පාර්ලිමේන්තු අනුමැතිය ලබා ගත යුතුවේ. 2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනතේ 2.1 (ආ) වගන්තිය ප්‍රකාරව “2020 මුදල් වර්ෂය තුළ ලබා ගනු ලබන ණය මුදල්වලින් පැන නගින ඉතිරි ශේෂය 2020 මුදල් වර්ෂය තුළ කවර හෝ අවස්ථාවකදී හෝ 2020 වර්ෂය අවසානයේ දී රු.මිලියන 2,830,000 ක් නොඉක්මවන්නේ නම් සහ 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 13 වන වගන්තිය යටතේ පාර්ලිමේන්තුව ඉදිරියේ තැබීම සඳහා නියමිත අවසාන අයවැය තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාවේ ඒ ණය මුදල්වල විස්තර ඇතුළත් කරන්නේ නම්, ආණ්ඩුව සඳහා සහ ආණ්ඩුව වෙනුවෙන් අදාළ නීති ප්‍රකාර, ශ්‍රී ලංකාව තුළින් හෝ බැහැරින් හෝ මුදල් ලබා ගැනීමට මෙයින් බලය දෙනු ලබන්නා වූ, 2020 මුදල් වර්ෂය තුළ දී සිදු කරන ලද ණය ගැනුම්වලින් පියවිය යුතුය. එසේ වුවද, මේ වගන්තියේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති පරිදි 2020 මුදල් වර්ෂය තුළදී ලබා ගන්නා ලද ණය මුදල් ගණනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා කෙටිකාලීන ණය මුදල් ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමේදී, 2020 මුදල් වර්ෂය තුළදී ලබා ගන්නා ලද සම්පූර්ණ කෙටිකාලීන ණය මුදල් ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමේදී, 2020 මුදල් වර්ෂය තුළදී ලබා

ගන්නා ලද සම්පූර්ණ කෙටිකාලීන ණය ප්‍රමාණය සහ 2020 මුදල් වර්ෂය තුළදී කරනු ලබන සම්පූර්ණ කෙටිකාලීන ණය පියවීම් ප්‍රමාණය අතර වූ වෙනස පමණක් සලකා බලනු ලැබිය යුතුය.” එම විධිවිධානවලට යටත්ව පාර්ලිමේන්තුව විසින් ණය ලබා ගැනීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විදේශීය ණය රු. මිලියන 600,888 ක් ද, දේශීය බැංකු නොවන ණය (භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මඟින් ශුද්ධ ණය ගැනීම් ඇතුළත්ව) රු. මිලියන 2,170,373 ක් ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 2,771,261 ක ණය ලබා ගෙන තිබුණි. එය ඉකුත් වර්ෂයේ ලබාගෙන තිබුණු රු.මිලියන 2,040,759 ක ණය ප්‍රමාණය (භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මඟින් ශුද්ධ ණය ගැනීම් ඇතුළත්ව) සමඟ සැසඳීමේදී, රු. මිලියන 730,502 කින් හෙවත් සියයට 36 කින් වැඩිවීමකි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රජය දේශීය ණය කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලබාගෙන තිබුණු දේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉකුත් වර්ෂයේ ලබාගෙන තිබුණු (භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මඟින් ශුද්ධ ණය ගැනීම් ඇතුළත්ව) රු. මිලියන 1,105,658 ක දේශීය ණය ප්‍රමාණය සමඟ සැසඳීමේදී රු.මිලියන 1,064,715 කින් හෙවත් සියයට 96 කින් වැඩිවී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා වගුව 09 හි දැක්වේ.

විස්තරය	2020	2019
	රු. මිලියන	රු. මිලියන
විදේශීය ණය ගැනීම්	600,888	935,101
දේශීය ණය ගැනීම්		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ශුද්ධ)	723,705	138,874
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර	1,332,069	768,000
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක (ව්‍යාපෘති නොවන)	50,635	67,937
සංවර්ධන බැඳුම්කර	93,679	61,857
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක (ව්‍යාපෘති නොවන)	3,815	1,014
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (සක්‍රීය වගකීම් කළ. පනත)	-	30,000
ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකු අත්තිකාරම	(83,530)	37,976
ගෘහස්ථ ණය පහසුකම	50,000	-
මුළු දේශීය ණය ගැනීම්	2,170,373	1,105,658
වර්ෂය තුළ ලබාගත් මුළු ණය ප්‍රමාණය	2,771,261	2,040,759

වගුව 09 - රජය විසින් ලබා ගත් දේශීය හා විදේශීය ණය මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතු මුළු රාජ්‍ය ණය ශේෂය (බැංකු අයිතව හැර) රු. මිලියන 14,845,571 ක් වූ අතර, එය 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති රු. මිලියන 12,424,467 ක් වූ මුළු රාජ්‍ය ණය ශේෂය

(මහ බැංකු අත්තිකාරම් හා බැංකු අයිතව හැර) සමඟ සැසඳීමේදී රු. මිලියන 2,421,104 කින් හෙවත් සියයට 19 කින් වැඩිවී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂය හා සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති මුළු රාජ්‍ය ණය පිළිබඳ විස්තරයක් වගුව 10 හි දැක්වේ.

විස්තරය	දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	
	2020	2019
	රු. මිලියන	රු. මිලියන
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	1,621,375	897,670
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර	5,689,504	4,338,280
රුපියල් ණය	24,088	24,088
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර	491,857	560,226
විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් දේශීය ණය	227,418	168,011
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකය (ව්‍යාපෘති)	19,348	17,701
සුහුරුපාය ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා ලබාගත් ණය	5,689	6,258
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත)	30,000	30,000
විශ්‍රාම පාරිභෝගික ණය	57,065	61,136

කල්බඳුණ ණය හිමියන්	732	2,881
ගෘහස්ථ ණය පහසුකම	50,000	-
ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකු අත්තිකාරම	153,079	236,609
මුළු දේශීය ණය	8,370,155	6,342,860
විදේශීය (ව්‍යාපෘති)	3,576,769	3,105,824
විදේශ මුදලින් කාලීන ණය පහසුකම්	279,612	242,191
ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර	2,619,035	2,733,592
මුළු විදේශීය ණය	6,475,416	6,081,607
මුළු රාජ්‍ය ණය ශේෂය	14,845,571	12,424,467
ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	16,003,000	15,600,000
මුළු රාජ්‍ය ණය ශේෂය ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස	93	80

වගුව 10 - වර්ගීකරණය කරන ලද වර්ෂය අවසානයට පැවැති ණය ශේෂය
මූලාශ්‍රය - රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව/ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

විසර්ජන පනතේ දක්වා ඇති සීමාව ඉක්මවා ණය ලබා ගැනීම

එක් එක් වර්ෂයට අදාළව පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද විසර්ජන පනත්වලින් එම එක් එක් වර්ෂය තුළ ලබාගනු ලබන ණය මුදල්වලින් පැනනගින

ඉතිරි ශේෂය එක් එක් මුදල් වර්ෂය තුළ කවර හෝ අවස්ථාවකදී හෝ එක් එක් වර්ෂය අවසානයේදී පවත්වාගත යුතු ණය සීමාව තීරණය කර තිබුණද, එම සීමාව ඉක්මවා වගුව 11 හි සඳහන් පරිදි ණය ලබාගෙන තිබුණි.

වර්ෂය	පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ සීමාව	තර්ජන ණය ගැනීම්	සීමාව ඉක්මවීම
	රු. බිලියන	රු. බිලියන	රු. බිලියන
2019	2,079.0	2,158.0	79.0

වගුව 11 - පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනවා තිබුණු සීමාව ඉක්මවා ණය ලබා ගැනීම
මූලාශ්‍රය - ජනරජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා වාර්ෂික විසර්ජන පනත්

2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනත මගින් 2020 මුදල් වර්ෂය තුළ ලබාගනු ලබන ණය මුදල්වලින් පැනනගින ඉතිරි ශේෂය 2020 මුදල් වර්ෂය තුළ කවර හෝ අවස්ථාවකදී හෝ 2020 වර්ෂය අවසානයේදී රු. බිලියන 2,830 ක් නොඉක්මවිය යුතුව තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී විදේශ ණය ගැනීම් ලෙස ඇතුළත්

රු.බිලියන 210 ක් 2019 වර්ෂයේදී හා ඊට පෙර ලද ණය වන අතර එම වටිනාකම 2020 ණය ගැනීමේ සීමාවට සලකා බලා නොමැති බව රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනයට දන්වා තිබුණි.

උපරිම බැරකම් සීමාව ඉක්මවීම

2013 අංක 15 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) (සංශෝධන) පනතින් සංශෝධිත 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත ප්‍රකාරව, යම් වර්ෂයක් අවසානයට පැවතිය හැකි උපරිම බැරකම් වටිනාකම එම වර්ෂය සඳහා වූ ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන්

සියයට 80 නොඉක්මවිය යුතුව තිබුණත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගිණුම්ගත නොකළ විදේශ ණය හා මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයට බැහැරින් ගිණුම් තබා තිබුණු විවිධ රාජ්‍ය ව්‍යවසායවලට අදාළ බැරකම්ද සැලකිල්ලට ගත්විට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම සීමාව ඉක්මවා බැරකම්වලට එළඹ තිබුණි. විස්තර වගුව 12 හි දැක්වේ.

බැරකම	2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැරකම් වටිනාකම
	රු. බිලියන
බැංකු අයිතව	464
රාජ්‍ය ණය (රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව)	14,845
මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ගිණුම්ගත නොකළ බැරකම්:	
- ශේෂ පත්‍රයෙන් පිටත ගිණුම් තබන විදේශ ණය	323
- ගිණුම්ගත නොකළ විදේශ ණය	6
මුළු බැරකම	15,638
ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	16,003
මුළු බැරකම ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	97.7

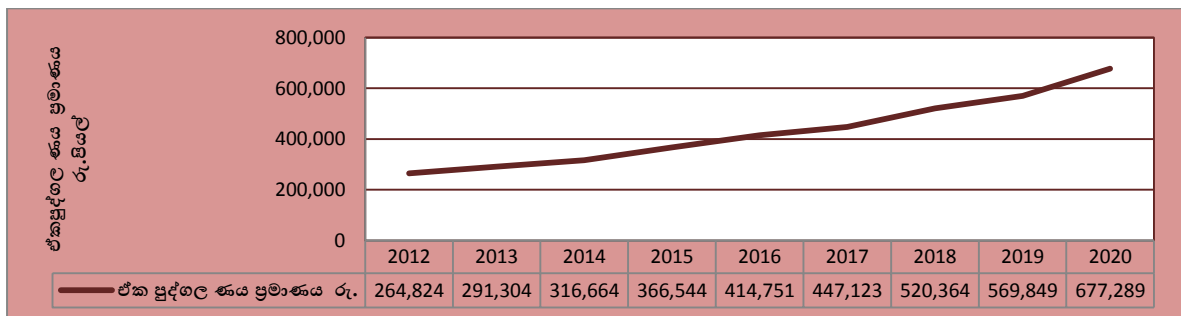
වගුව 12 - උපරිම බැරකම් සීමාව ඉක්මවීම
මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

- මහා භාණ්ඩාගාරයේ ඇපකර මත රාජ්‍ය ව්‍යාපාර විසින් ලබාගෙන තිබුණු ණය සඳහා බැංකු වෙත ලබාදී ඇති ඇපකර හා සහන ලිපිවල වටිනාකම වූ රු. බිලියන 1,059 ක් සහ අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු හා විදේශ වියදම් ඒකක වල වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල බැරකම් ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් රු. බිලියන 153 ක වටිනාකමීද ඉහත බැරකම් තුළට ඇතුළත් කර නොමැත.

ඒක පුද්ගල ණය ප්‍රමාණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ 08 ක රාජ්‍ය ණය ශේෂය, මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය

හා ඒකපුද්ගල ණය ප්‍රමාණය රුපසටහන 07 හි දැක්වේ.

රුපසටහන 07 - ඒකපුද්ගල ණය ප්‍රමාණය
මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන/ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ඉහත තොරතුරු අනුව මුළු රාජ්‍ය ණය, මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය සමඟ සැසඳීමේදී 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 264,824 ක් වූ ඒකපුද්ගල ණය වටිනාකම 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 677,289 දක්වා වැඩිවී තිබුණි. එසේම එය, 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 569,849 ක් වූ ඒකපුද්ගල ණය ප්‍රමාණය සමඟ සැසඳීමේදී රු.107,440 කින් හෙවත් සියයට 18.85 කින් පමණ වැඩිවීමකි.

දේශීය හා විදේශීය ණය ගැනීම, ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම සහ රාජ්‍ය ආදායම

2020 වර්ෂයේදී දේශීය හා විදේශීය ණය ගැනීම, ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම් සහ රාජ්‍ය ආදායම ඉකුත් වර්ෂ 05 සමඟ සසඳා වගුව 13 හි දැක්වේ.

විස්තරය	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	රු. මිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන
වර්ෂය තුළ ලබාගත් දේශීය ණය*	2,793,434	2,517,778	2,548,628	2,718,430	2,686,111	4,037,206
වර්ෂය තුළ ලබාගත් විදේශ ණය	556,370	574,249	601,306	771,608	935,101	600,888
ලබාගත් දේශීය හා විදේශ ණය එකතුව	3,349,804	3,092,027	3,149,934	3,490,038	3,621,212	4,638,094
දේශීය ණය වාරික ගෙවීම්**	2,265,485	2,072,666	2,340,146	2,548,515	2,125,101	2,325,527
විදේශීය ණය වාරික ගෙවීම්	187,113	145,119	219,350	307,015	572,338	504,209
දේශීය ණය සඳහා පොලී ගෙවීම්	450,053	509,819	597,020	667,657	654,818	708,755
විදේශීය ණය සඳහා පොලී ගෙවීම්	77,174	101,076	138,546	184,532	233,970	266,679
ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම් එකතුව	2,979,825	2,828,680	3,295,062	3,707,719	3,586,227	3,805,170
රාජ්‍ය ආදායම	1,394,245	1,698,755	1,845,017	1,935,095	1,907,196	1,378,887
රාජ්‍ය ආදායම ඉක්මවූ ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම් ප්‍රමාණය	1,585,580	1,129,925	1,450,045	1,772,624	1,679,031	2,426,283
දෙසැම්බර් 31 දිනට රාජ්‍ය ණය ශේෂය	7,684,954	8,793,959	9,588,101	11,276,281	12,424,467	14,845,571

වගුව 13 - දේශීය හා විදේශීය ණය ගැනීම, ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම් සහ රාජ්‍ය ආදායම
මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

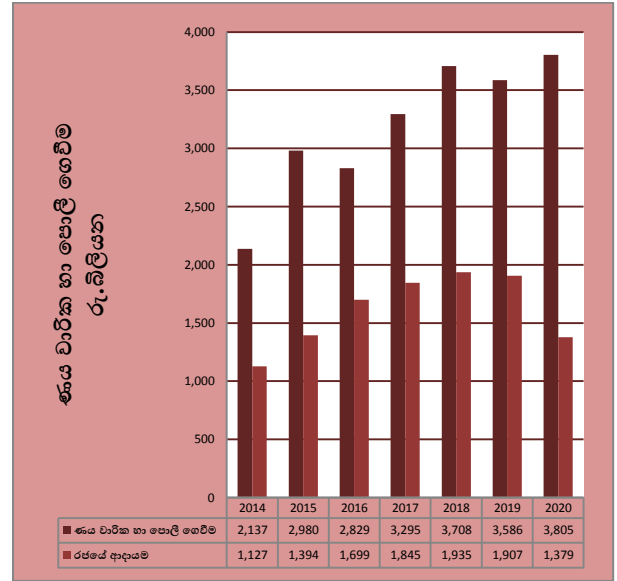
* වර්ෂය තුළ ලබාගත් දේශීය ණය තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කිරීම මගින් ලබාගත් මුදල ඇතුළත් වේ. [සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම + (මූල්‍ය ප්‍රකාශන සටහන 13 අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලබාගත් දේශීය ණය + භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ශුද්ධ ණය ගැනීම්)]
[උදා:- සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.මිලියන 2,590,538 +(2,170,373 - 723,705) = 4,037,206

** දේශීය ණය වාරික ගෙවීම් තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වර්ෂය තුළ කරන ලද ගෙවීම් ඇතුළත් වේ. (මූල්‍ය ප්‍රකාශන සටහන 14 අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ආසන්න ගෙවූ දේශීය ණය + සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආසන්න ගෙවූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම)
(උදා:- සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.මිලියන 458,694 + 1,866,833 = 2,325,527

රජයේ ආදායම අඩුවී ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම වැඩිවීම

ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මුළු ආදායම්වල එකතුව රු.බිලියන 528.31 කින් එනම් සියයට 27.70 කින් අඩු වී තිබුණ අතර, ඇස්තමේන්තුගත ආදායමට සාපේක්ෂව රැස්කළ ආදායම රු.බිලියන 153.11 කින් හෙවත් සියයට 10 කින් අඩු වී තිබුණි. එසේම, ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ශුද්ධ ණය ගැනීම් (දේශීය හා විදේශීය) රු. බිලියන 884.59 කින් වැඩි වී තිබුණු අතර ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.බිලියන 86.65 කින් හෙවත් සියයට 10 කින් වැඩි වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂවලදී මෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද ණයවාරික හා පොලී ගෙවීමට රැස්කළ ආදායම ප්‍රමාණවත්

වී නොතිබුණි. විස්තර රූපසටහන 08 හි දැක්වේ

රූපසටහන 08 - ණය වාරික හා පොලී ගෙවීමට රැස්කළ ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම
මූලාශ්‍රය - රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

රාජ්‍ය ව්‍යවසාය

නිරීක්ෂණ

- කාර්යසාධනය ඇගයීම
- මූල්‍ය කාර්යසාධනය
- තිරසර සංවර්ධනය
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණකාධිපතිවරයාගේ මතය
- තත්ත්වගණනය නොකළ මතය
- තත්ත්වගණනය කළ මතය (හැර මතය)
- අහිතකර මතය
- මතය ව්‍යාවහාරය කිරීම
- ස්ථාවර වත්කම් පිළිබඳ වාර්තා පවත්වා ගැනීම
- වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීම
- වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීමට හා රඳවා ගැනීම සඳහා ස්වාධීනත්වය නොමැතිවීම
- රජය සතු සීමිත වගකීම් සමාගම්
- ලාභ මූලික නොවන අනෙකුත් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්

රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්

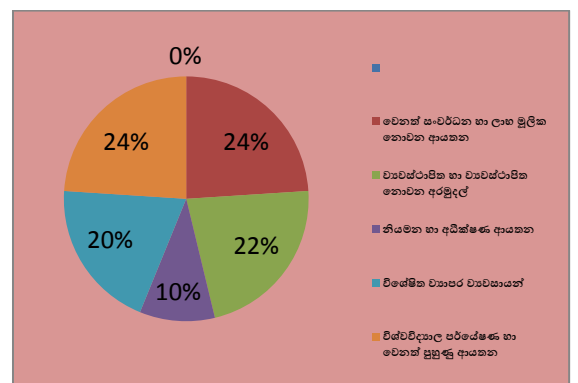
රාජ්‍ය සතු ව්‍යවසායන් යනු රාජ්‍ය සංස්ථා, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල හෝ වෙනත් ඕනෑම ලිඛිත නීතියක් යටතේ රජයට පවරා ඇති ආයතනය සහ වාණිජ හෝ වාණිජ නොවන ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කර ඇති, රජයට බහුතර හිමිකාරිත්වයක් ඇති සමාගම් වේ. ඒ අනුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායනට තම නමින් ගිවිසුම්ගත වීමට, ව්‍යාපාර කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් අධිකාරයක් පවරා ඇති අතර ලාභයක් සහිතව හෝ සම්පූර්ණ පිරිවැය ආවරණය කරගන්නා පරිදි සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික ක්‍රියාකාරකම් තුළ අනෙකුත් අස්ථිත්වයන්ට භාණ්ඩ හා සේවා විකිණීම් කරනු ලබන සහ රාජ්‍ය අංශයේ අස්ථිත්වයක් මගින් පාලනය වන ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය හැකිය.

තවද, රාජ්‍ය සතු ව්‍යාපාර ව්‍යවසායන් යනු භාණ්ඩ හෝ සේවා විකිණීම මගින් ව්‍යාපාර කටයුතුවල නියැලීමින් සහ ඒ අනුව ආදායම් උපයන රාජ්‍ය හිමිකාර ව්‍යාපාර වේ. උපයෝගීතා සේවා සපයන වෙළෙඳ ව්‍යවසායන් සහ මූල්‍ය ආයතන වැනි මූල්‍ය ව්‍යවසායන් ද රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ව්‍යවසායන් යටතට අයත් වේ. සමහර රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ව්‍යවසායන් ප්‍රජා සේවා සැපයීම පිළිබඳව වගකීමක් සහිතව ඇතැම් පුද්ගලයන්ට සහ ජන කොටස්වලට හා සේවා මිල අයකිරීමකින් තොරව හෝ සැලකිය යුතු පරිදි අවම ගාස්තු පදනමක් මත භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ පරමාර්ථයෙන් ක්‍රියාත්මක වුවත්, සාමාන්‍යයෙන් ලාභයක් ඉපයීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ අනුව එහි වත්කම් මත ප්‍රතිලාභයක් ඉපයීම අනාගත සංවර්ධනය

සඳහා අවශ්‍ය වේ. නියාමන, ප්‍රවර්ධනාත්මක හා අධ්‍යාපනික රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සම්ප්‍රදායානුකූලව වාණිජ අංශයන්ට අයත් නොවන අතර එම ව්‍යවසායන් ලාභ නොලබන සංවිධාන ලෙස සැලකෙන අතර, ලාභදායීත්වය හැර වෙනත් නිර්ණායකයන් භාවිතා කරමින් ඒවායේ කාර්යසාධනය පරීක්ෂා කළ යුතු වේ. පහත සඳහන් ශීර්ෂයන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් පුළුල් ලෙස වර්ගීකරණය කළ හැක.

- විශේෂිත ව්‍යාපාර ව්‍යවසායන්
- ව්‍යවස්ථාපිත හා ව්‍යවස්ථාපිත නොවන අරමුදල්
- රජය සතු සීමිත වගකීම් සමාගම්
- නියාමන හා අධීක්ෂණ ආයතන
- විශ්වවිද්‍යාල, පර්යේෂණ සහ වෙනත් පුහුණු ආයතන
- වෙනත් සංවර්ධන හා ලාභ නොලබන ආයතන

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ජාතික විගණන කාර්යාලය යටතේ විගණනයට භාජනය වූ ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 419 ක සංයුතිය පහත රූපසටහන 09 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 09 - 2020 වර්ෂයේ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය සංයුතිය

ඒ අනුව බලන විට ආර්ථිකයේ වැදගත් අංශයන් මෙහෙයවනු ලබන්නේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් මගිනි. විදුලි බලය, ජලය, බනිජ

තෙල් නිෂ්පාදිත, විදුලි සංදේශ හා ගුවන් ප්‍රවාහන, වරාය ආදී ආර්ථිකයේ උපාය මාර්ගිකව ඉතා වැදගත් ක්ෂේත්‍ර රාජ්‍ය අංශයේ සෘජු මැදිහත්වීම මඟින් මෙහෙයවනු ලැබේ. ආර්ථිකයේ සමස්ත නිමිකම් සහ තරඟකාරීත්වය කෙරෙහි සියළු රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි ආයතනික පාලනය ඉතා වැදගත් වේ.

කාර්යසාධනය ඇගයීම

රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් විගණනය මූල්‍ය හා අනුකූලතා විගණනයට පමණක් සීමා නොවන අතර අරමුණු හා ඉලක්ක ඉටුකර ගැනීම සඳහා කාර්යක්ෂමතාවය, ආර්ථික බව හා ඵලදායිතාවය කෙරෙහිද අවධානය කරනු ලැබේ.

රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායිතාවය පිළිබඳ විගණනය සමහර ප්‍රමිතීන් හා නිර්ණායකයන් මත පදනම්ව සිදු කරනු ලැබේ. ලාභය කාර්යසාධනයේ ප්‍රධාන නිර්ණායකය නොවන අතරම රාජ්‍ය අරමුදල් ආර්ථිකභාවයෙන් හා කාර්යක්ෂමව යොදා ගැනීමේ කළමනාකරණයේ කාර්යසාධනය සහ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම වඩාත් ඵලදායී වේ. ව්‍යවසායයන් ව්‍යවසායාට අරමුණු වෙනස් වේ. විගණනයේ එක් ප්‍රමුඛ කාර්යයක් වනුයේ ව්‍යවසායක කාර්යසාධනය ඇගයීම සඳහා නිර්ණායකය හඳුනාගැනීමයි. උදාහරණයක් වශයෙන්, ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව ගත් විට, අරමුණු සහ ආයෝජනයේ පදනම, ධාරිතාවය, පිරිවැය හා කාල සැලැසුම්, පරිභෝජන නියමයන්, ඉපැයීම්, ඵලදායිතාවය, පිරිවැය, ප්‍රතිලාභ අනුපාතය ආදිය කාර්යසාධනය මැනීමේ මිනුම් දඬු වේ. ව්‍යවසායක් වෙත ඇති දිගු හා කෙටි කාලීන ප්‍රාග්ධනය හා මෙහෙයුම් සැලැසුම් කාර්යසාධනය තක්සේරු කිරීමේ වෙනත් ආශ්‍රිත ලක්ෂණයන් වේ.

භෞතික කාර්යසාධනය ඇගයීම අදාළ වන අවස්ථාවක ඒකකයක තක්සේරු කළ ධාරිතාවය පිළිගත හැකි මිණුම් ලකුණක් වේ. අනුපාතික ධාරිතාවය උපයෝජනය යනු අමු ද්‍රව්‍ය සහ උපයෝගීතා පරිභෝජනය සඳහා සම්මතයන් ඉපැයීම් හා ප්‍රතික්ෂේපිතයන් මෙන්ම විධිමත් නඩත්තුව හා උපකරණ සේවා කිරීම සඳහා අවශ්‍යතාවයන් සමඟ තක්සේරු කිරීමයි. කාර්යසාධනය ඇගයීම සඳහා අනෙක් වැදගත් පදනම වන්නේ පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවයයි. ධාරිතා උපයෝජනය, පරිභෝජනයන්, ඵලදායිතාවය, ඉපයීම් ආදිය පිළිබඳ සම්මතයන් මත පදනම්ව ප්‍රමිති හා පිරිවැය ඉලක්කයන් තීරණය කරනු ලැබේ. ආයතනික පාලනය, සාමාන්‍ය කළමනාකරණය, මූල්‍ය කළමනාකරණය, ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය, ඉදිකිරීම් කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ව්‍යවසායයක් අනුගමනය කළ යුතු මාර්ගෝපදේශ භාණ්ඩාගාරය විසින් නිකුත් කර ඇති අතර එම මාර්ගෝපදේශ ව්‍යවසායයක කාර්යසාධනය හා පද්ධති ඇගයීම් කිරීම සඳහා වෙනත් පදනමක් වේ. අභ්‍යන්තර හා බාහිර විශේෂඥයින් විසින් සිදුකරන වෙනත් තාක්ෂණික අධ්‍යයනයන් හා ප්‍රමිතීන් මෙම මාර්ගෝපදේශයට පදනම් වන වෙනත් නිර්ණායකයන් වේ.

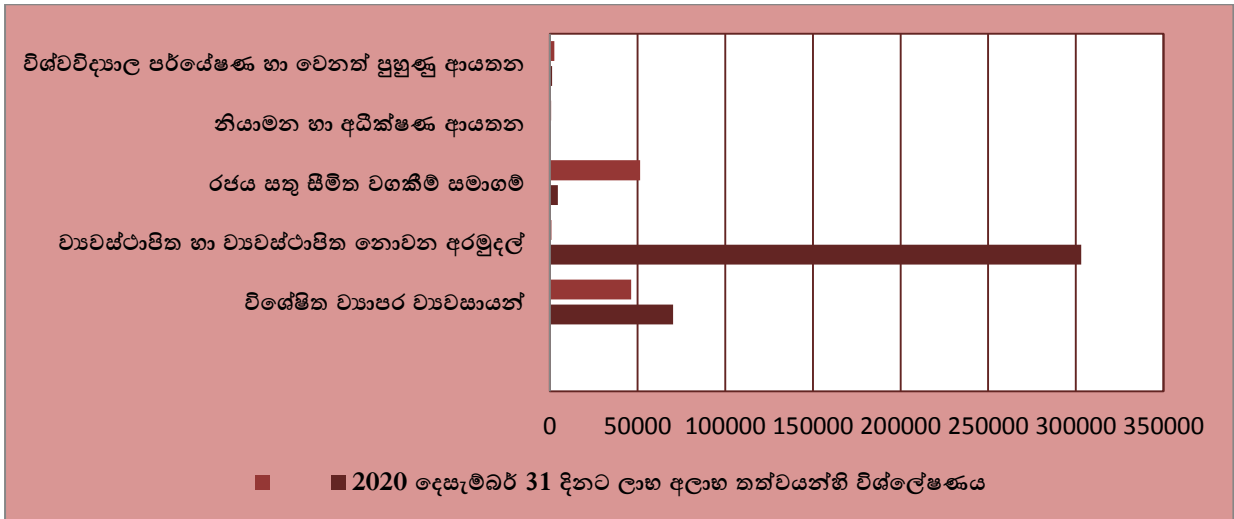
කාර්යසාධන විගණනය කාලීන අවශ්‍යතාවයකි. මූල්‍ය විගණයේදී මූල්‍ය පාලනය හා ගිණුම්වල නිවැරදිතාවය පිළිබඳ සහතිකවීමක් සිදුකරයි. නමුත් සම්පත් ආර්ථිකබවින්, කාර්යක්ෂම හා ඵලදායීව උපයෝජනය වීම පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීම කාර්යසාධන විගණනයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

මූල්‍ය කාර්යසාධනය

ලැබී ඇති තොරතුරුවලට අනුව රාජ්‍ය අංශයන්හි මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණය කිරීමේදී ආර්ථික දියුණුවට ඉතා වැදගත්

වන ක්ෂේත්‍රයන්හි නියත රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි බොහොමයක් අලාභ ලබන තත්වයකට පත්ව ඇති බව නිරීක්ෂනය වේ. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ලැබී ඇති තොරතුරුවලට

අනුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් 187 ක ලාභ අලාභ තත්වයන්හි විශ්ලේෂණය රූපසටහන 10 හි දැක්වේ.

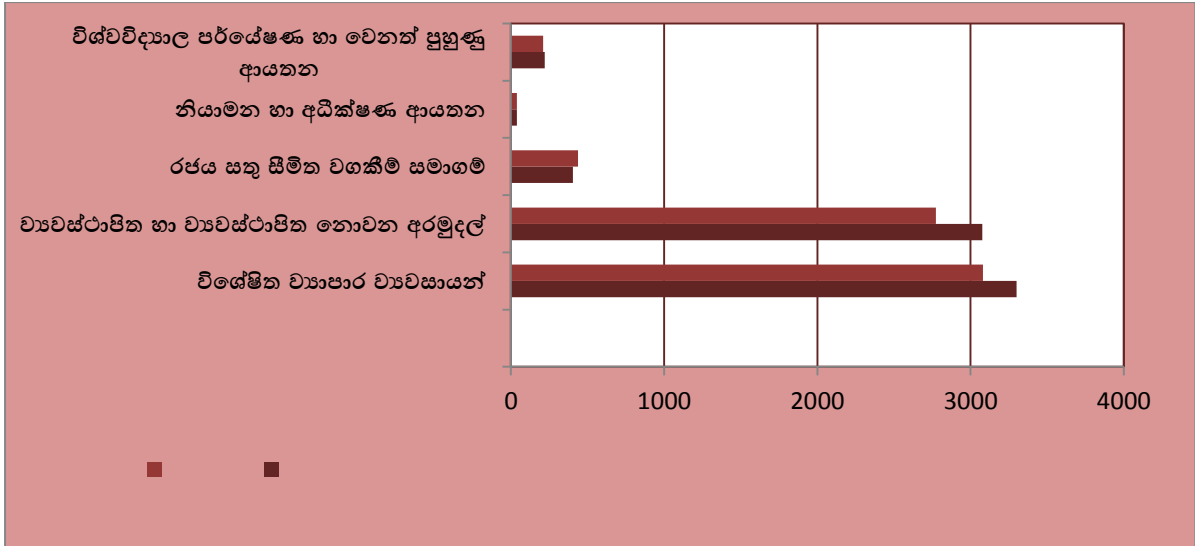

රූපසටහන 10 – 2020 වර්ෂයේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි ලාභ අලාභ තත්වයන්හි විශ්ලේෂණය

ඉහත තොරතුරුවලට අනුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි මුළු අලාභ ප්‍රමාණය රු.බිලියන 103 වන අතර, මුළු ලාභ ප්‍රමාණය රු.බිලියන 380 කි. ඒ අනුව එම රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි 2020 වර්ෂයේ සමස්ත ශුද්ධ ලාභය රු.බිලියන 277 කි. මූල්‍ය තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ ආයතන 187 කින් ආයතන 66 ක් මූල්‍ය උනතාවයක් සහිත ආයතන වූ අතර ආයතන 121 ක් අතිරික්ත ලබා තිබුණි. ඒ අනුව රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය උනතාවයක් පෙන්නුම් කළ ආයතන අතර, රු.බිලියන 100 කට වඩා අලාභයන් හෝ උනතාවයන් සහිත ආයතන අතරට ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගම, ගුවන්තොටුපල හා ගුවන්සේවා (ශ්‍රී ලංකා) (පෞද්ගලික) සමාගම, ශ්‍රී ලංකා නැව්

සංස්ථාව, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාලය ඇතුළු ආයතන 20ක් අන්තර්ගත වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන ලද රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් 187 ක් මගින් පාලනය වන මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රු.බිලියන 7,199 වන අතර, 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.බිලියන 540 වැඩිවීමකි. එක් එක් වර්ගයන්හි රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් 187 ක මුළු වත්කම්වල සංයුතිය ඉකුත් වර්ෂය අවසානය සමඟ සසඳා රූපසටහන 11 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 11 - 2019 හා 2020 වර්ෂවල රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි මුළු වත්කම්

තිරසර සංවර්ධනය

ස්වභාවික සම්පත් සිංග්‍රයෙන් පරිභෝජනය කිරීම හේතුවෙන් අනාගත පරපුර සඳහා සම්පත් හිඟවීමේ අවධානමකට මුහුණ දීමට සිදුවන ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. එසේම සම්පත් පරිභෝජනයේ අතුරුඵලයක් වන අපද්‍රව්‍ය මගින් පරිසරයේ දරාගැනීමේ හැකියාව ඉක්මවා යන ආකාරයක්ද හඳුනාගත හැකිව තිබේ. අනිවාර්යයෙන්ම විය යුතු ආර්ථික සංවර්ධනයක් පරිසරයේ තිබිය යුතු තිරසාර බවක් යන දෙකෙහිම අත්‍යාවශ්‍ය වූ ඒකාබද්ධ කිරීමක් තිරසර සංවර්ධන සංකල්පයේ කේන්ද්‍රගත වුවකි. ආර්ථික සංවර්ධනය හා පාරිසරික සංරක්ෂණය එකිනෙකින් පෝෂණය වන තත්ත්වයක් ඇති කළ යුතු බවත් ඒ සඳහා ලෝකය පුරා දැනුවත් බවක් ඇති කළ යුතු බව අවධාරණය වේ.

පරිසර සංවර්ධනය කිරීමේ ලෝක සංවිධානය දක්වන ආකාරයට තිරසර සංවර්ධනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ මූලික මිනිස් අවශ්‍යතාවයන් තෘප්ත කිරීමත්, ඔවුන්ගේ ජීවිතවල ගුණාත්මකබව වැඩිදියුණු කිරීමත්, පරිසර ආරක්ෂා කිරීමත් සමඟ නිෂ්පාදනය වර්ධනය කිරීමත්ය. ඒ අනුව අනාගත පරපුරට සිය අපේක්ෂාවන් හා අවශ්‍යතාවන් ඉටුකර ගැනීමට පවතින

විභවතාව පවත්වාගෙන යන අතරම වත්මන් පරපුරට ඉහළම ප්‍රතිලාභ ලැබෙන අන්දමට මිනිසා විසින් ජෛව ගෝලය පරිහරණය කිරීම හා කළමනාකරණය තිරසාර සංවර්ධනය වේ.

ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික ආදී ක්ෂේත්‍රයන්හි විවිධ කාලයන්හි පසුවන එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අයත් සාමාජික රාජ්‍යයන් 2030 වසර වන විට එකම කාලයකට ගෙන ඒමේ අපේක්ෂාවෙන් තිරසර සංවර්ධන අරමුණු හඳුන්වා දී ඇති අතර මේ පිළිබඳව 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සමුළුවේදී රැස් වූ රාජ්‍ය නායකයන් එකඟ වී තිබේ. තිරසර සංවර්ධනය සඳහා වූ 2030 න්‍යාය පත්‍රය මේ සඳහා අදාළ කරගෙන ඇති අතර එය මිනිසා, පෘථිවිය සහ සෞභාග්‍ය ඉලක්ක කර ගත් සියළු සාමාජික රටවල් විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු විශ්වීය ප්‍රකාශනයක් වේ. ශ්‍රී ලංකාවද එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ සාමාජික රටක් බැවින් මෙම විශ්වීය ප්‍රකාශනය ශ්‍රී ලංකාව තුළද ක්‍රියාත්මක කිරීමට බැඳී සිටී. ඒ අනුව 2017 වර්ෂයේ සිට විගණනය කරනු ලබන ආයතන තුළින් මෙම සංකල්පය ක්‍රියාත්මක වීම පිළිබඳව සොයා බලනු ලබන අතර තිරසර සංවර්ධන අරමුණු කරා ලඟාවීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතනවල සුදානම් තත්ත්වය

හා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව රාජ්‍ය විගණනයක් සිදුකිරීමේදී හා වාර්තා කිරීමේදී අවධානයට ලක්වන විශේෂිත වූ නිරීක්ෂණයක් ලෙස තීරසර සංවර්ධනය හඳුනාගෙන තිබේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණකාධිපතිවරයාගේ මතය

රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විසින් වර්ෂය අවසානයට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය හා එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත වාර්ෂිකව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කරනු ලැබේ. ආයතනවල ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් පිළිබිඹු කරන්නේද යන බවට ස්වාධීන සහතිකයක් විගණකාධිපති විසින් ලබාදෙනු ලැබේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මගින් මෙම සහතිකය ලබාදෙනු ලැබේ. රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය හා මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනවලින් සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු වන්නේද හෝ නොවන්නේද යන්න සහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට හෝ දැනට ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට සහ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්ට එම මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුකූල වන්නේද හෝ නොවන්නේද යන්න පිළිබඳ විගණකාධිපතිවරයාගේ නිගමනය විගණන මතයෙන් ප්‍රකාශ කෙරේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ප්‍රමාණාත්මක වරදවා දැක්වීම් හෝ නොඑකඟතාවයන් හා විෂය පඨය සීමාවීම් හා කළමණාකරණය හා විගණනය අතර මතුවන නොඑකඟතාවයන් සලකාබැලීමෙන් අනතුරුව සිව් ආකාරයක මතයන් ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලබයි. ඒවා නම්.

තත්ත්වගණනය නොකළ මතය

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රමාණාත්මක වරදවා දැක්වීම් හෝ නොඑකඟතාවයක් නොමැති වීමට.

තත්ත්වගණනය කළ මතය (හැර මතය)

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රමාණාත්මක වරදවා දැක්වීම් හෝ නොඑකඟතාවයන් ඇතත් ඒවා ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විකෘති කර දැක්වීමට තරම් පෘදුල නොවන විටක,

මතය ව්‍යාවහය කිරීම

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට නොහැකිවන ලෙස විෂය පඨය සීමාකර ඇති විට හෝ මූල්‍ය දත්තවල නිවැරදිතාවය පිළිබඳව දැඩි අවිනිෂ්චිතබවක් ඇති විට.

අහිතකර මතය

තෝරාගෙන ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ඒවා ව්‍යවහාර කරන ලද ක්‍රමය හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීමට ප්‍රමාණවත් බව යනාදී කරුණු පිළිබඳව කළමනාකරණය හා විගණනය අතර ප්‍රමාණාත්මක/පෘදුල නොඑකඟතාවයන් හා වරදවා දැක්වීම් ඇතිවීමට.

ගිණුම් පරීක්ෂා කරමින් තෝරා ගන්නා ලද නියැදියක් ආශ්‍රයෙන් හා සමස්ථ ප්‍රමාණාත්මකභාවයට ප්‍රතිශතයක් ලෙස නිවැරදි නොකරන ලද සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් එකතුව ගලපා එම ප්‍රතිඵලය මත විගණන මතය තීරණය කරනු ලබයි.

2020 වර්ෂය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 419 කට අදාළව ඉදිරිපත් කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කළ විගණන වාර්තාවල ඇතුළත් විගණන මතය හා

තොරතුරු ඉදිරිපත් නොකළ ආයතන 4 ඇතුළත්ව ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා වගුව 14 හි දැක්වේ.

විගණන මතයේ ආකාරය	2020	2019
තත්ත්වගණනය නොකළ	29	41
තත්ත්වගණනය කළ	93	141
ව්‍යාවහන කළ	5	18
අහිතකර	0	7
මෙතෙක් තීරණය නොකළ	60	6
තොරතුරු ඉදිරිපත් නොකළ ආයතන	232	206

වගුව 14 - රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 419 කට අදාළ තොරතුරු

ස්ථාවර වත්කම් පිළිබඳ වාර්තා පවත්වා ගැනීම

දේපළ පිරිසත හා උපකරණ යනු නිෂ්පාදනයේදී හා සේවා සැපයීමේ දී භාවිතා කරනු ලබන සහ වෙනත් අයට කුලියට දීම සඳහා හෝ පරිපාලනමය කටයුතු සඳහා තබාගෙන ඇති වත්කම් වන අතර එම වත්කම් එක් වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයකට වඩා වැඩි කාලයක් තුළ භාවිතා කිරීමට අපේක්ෂිත ස්වභාවය වත්කම් වේ. තවද ජංගම වත්කම් ලෙස හඳුන්වනුයේ සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් වක්‍රය තුළදී විකිණීමට හෝ පරිභෝජනය කිරීමට අදහස් කරන හෝ වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයෙන් පසුව මාස දොළහක් තුළදී උපලබ්ධි වෙතැයි අපේක්ෂා කරන වත්කම් වේ. සෑම ස්ථාවර වත්කමක්ම නිවැරදිව අංකනය කිරීමක් හා ස්ථාවර වත්කම් ලේඛන නිසිපරිදි නඩත්තු කිරීම නොකරන්නේ නම් වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගැනීමට නොහැකි වන අතර ඒවා පිළිබඳ භෞතික සත්‍යාපනය අසාර්ථක කාර්යයක් බවට පත්වන බව නිරීක්ෂණය විය. එක් එක් ස්ථාවර වත්කම් පිළිබඳ විස්තර තබා ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ගය වත්කම් පාලනය තහවුරු වීම හා වත්කම් සාවද්‍ය පරිහරණයෙන් වලක්වා ගැනීම තහවුරු කර ගැනීමට ආයතනයකට පහසුකම් සලසයි.

ක්ෂය ගණනය කිරීම, බදු සඳහා සහ රක්ෂණ කාර්යයන් සඳහා ඉඩ සැලසෙන වත්කම්වල නිවැරදි වටිනාකම තබා ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ගයක්ද වේ. ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය කළමනාකරණ අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන සම්පූර්ණ සහ නිවැරදි වාර්තා ජනනය කරයි. ගණන්දීමේ නිලධාරීන් විසින් රජය සතු වූ හෝ රජය භාරයේ පවත්නා මුදල්, බඩුබාහිරාදී උපකරණ හා වෙනත් වත්කම් සුරක්ෂිතව පවත්වා ගැනීම හා සංරක්ෂණය සඳහා ප්‍රමාණවත් හා විධිමත් විධිවිධාන යොදනු ලබන බවට හා ඒවා වරින් වර සත්‍යාපනය කරනු ලබන බවටත්, නියමිත රෙගුලාසි හා උපදෙස්වලට අනුකූලව කරනු ලබන බවටත් සෑහීමකට පත්විය යුතු වුවද, බොහෝමයක් ආයතන වක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව වත්කම් ලේඛන පවත්වාගෙන නොයන අතර මුදල් රෙගුලාසි අංක 756 හා 2016 මාර්තු 31 දිනැති අංක 05/2016 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව වාර්ෂික භාණ්ඩ සමීක්ෂණයක්ද සිදුකර නොතිබූ බව විගණනයේදී අනාවරණය විය.

බොහෝ රාජ්‍ය ආයතනවල භාවිතයෙන් ඉවත්කරන ලද වත්කම් නිෂ්ක්‍රීයව පවතින අතර එම වත්කම් 2009 නොවැම්බර් 13 දිනැති අංක 438 දරන රාජ්‍ය මුදල්

චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව රජයේ ආයතනවල අපහරණය කළ යුතු භාණ්ඩ සහ වත්කම් නියමිත පරිදි අපහරණය නොකිරීමෙන් එම භාණ්ඩ සහ වත්කම් විකිණීමෙන් ලබාගත හැකි ආදායම රජයට අහිමි වන අතර එම භාණ්ඩ ආරක්ෂා කිරීම හා ගබඩා කිරීම සඳහා අමතර පිරිවැයක්ද දැරීමට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය.

වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීම

2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව ගිණුම් වර්ෂය අවසාන වී දින 60 ක් ඇතුළත දී කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 වගන්තිය අනුව රාජ්‍ය සංස්ථාවක් වන හෝ රජය විසින් හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් විසින් කොටස් වලින් සියයට පනහක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රතිශතයක් දරනු ලබන සමාගමක අනුමත වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ වෙනත් අදාළ ලේඛන සහ තොරතුරු විගණකාධිපතිවරයා වෙත ලැබී මාස තුනක් ඇතුළත, සිය වාර්ෂික වාර්තාවේ පළකිරීම සඳහා එම රාජ්‍ය සංස්ථාවේ හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වෙත විගණකාධිපතිවරයා විසින් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීමට හා රඳවා ගැනීම සඳහා ස්වාධීනත්වය නොමැතිවීම

වාණිජමය තීරණ ගැනීමේදී හා පුහුණු කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම සහ රඳවා තබා ගැනීමේ දී බලපාන විවිධ අනුමත කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ක්‍රියාකාරීත්වයන්ටද අහිතකර ලෙස බලපානු

ලබයි. මෙම සීමා කිරීම හේතුවෙන් බොහෝ ව්‍යවසායන් ඉහළ වැටුප් මත කොන්ත්‍රාත් පදනමින් වෘත්තීයයන් බඳවා ගැනීම සිදුකරන බව නිරීක්ෂණය විය. පුද්ගලික අංශය සමඟ සැසඳීමේදී ඉතා අඩු වැටුප් ව්‍යුහයක් හේතුවෙන් විශේෂයෙන් ගණකාධිකාරීවරුන්, ඉංජිනේරුවරුන් හා තක්සේරුකරුවන් ආදී තනතුරු සඳහා බඳවා ගැනීමට හා වෘත්තීමය සුදුසුකම්ලාභීන් රඳවා ගැනීමට රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ට මහත් පරිශ්‍රමයක් දැරීමට සිදු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

රජය සතු සීමිත වගකීම් සමාගම්

රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ලෙස රජය සතු සීමිත වගකීම් සමාගම්, සමාගම් පනත යටතේ ස්ථාපිත කර තිබූ අතර මෙම සමාගම් සම්පූර්ණයෙන් රජය සතුවන හෝ රාජ්‍ය පුද්ගලික බද්ධ ව්‍යාපාර ලෙස ක්‍රියාත්මක වන කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් යම් ප්‍රතිශතයක් රජය සතුවන සමාගම් වේ. සම්පූර්ණයෙන්ම රජය සතු ව්‍යවසායන් කෙරෙහි ඇතිවන බොහෝ ගැටළු වළක්වා ගැනීමට පුද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම පාලන යාන්ත්‍රණයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. මහා භාණ්ඩාගාරයේ මැදිහත් වීමක් නොමැතිව අදාළ පුද්ගලික ව්‍යවසායන් මගින් ප්‍රාග්ධනය යොදවන පරිපාලිත හෝ ආශ්‍රිත සමාගම් ලෙස රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් මගින් ඇති කරන ලද හා සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද රජය සතු සමාගම්ද පවතී.

කොටස්වලින් සියයට 100 ක්ම රජය හෝ රාජ්‍ය ව්‍යවසායක් සතුවන සීමිත වගකීම් සමාගම්වල අධ්‍යක්ෂවරු පත්කිරීමේ බලය රජය සතුවන අතර කිසිදු පුද්ගලික තැනැත්තෙකුට ලාභයෙන් කොටසක් ලැබිය නොහැකිය. එය සැබැවින්ම රාජ්‍ය සංස්ථාවක් වශයෙන් රජය විසින් සරල කොටස් විකිණීමක් මගින් සාමාන්‍ය "පුද්ගලික අංශයේ" සමාගමකට පරිවර්තනය

කිරීම ප්‍රමාණවත්වීම හා සමාන වේ. කොටස්වලින් සියයට 50කට අඩු ප්‍රමාණයක් විකිණීමේදී ද සමාගම් අධ්‍යක්ෂවරු පත් කිරීමේ බලය රජය සතුවේ. කොටස්වලින් සියයට 50 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් විකිණීමේදී රජය ආයතනික ප්‍රතිපත්තියට බලපෑම් කිරීමට හැකි වන ප්‍රමාණවත් බලවත් තත්ත්වයක ඇත. කෙසේ වුවද බොහෝ රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් පරිපාලනයන්හි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ බහුතරය ඔවුන්ගේ සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත වුවද, ඔවුන්ගේ පාලන බලතල පරිපාලනයන් සඳහා පවත්වාගෙන නොයන බව නිරීක්ෂණය විය.

රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්හි ක්‍රියාකාරකම් හා මෙහෙයුම් පාලනය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව මගින් වරින් වර රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ ඉදිරිපත් කර ඇති අතර

එහි යම් යම් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය සමාගම් මුදල් අමාත්‍යාංශයේ එකඟතාවය ලබා ගතයුතු නමුත් එවැනි එකඟතාවයන් ලබාගැනීමකින් තොරව තීරණ ක්‍රියාත්මක කර ඇති අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.

ලාභ මූලික නොවන අනෙකුත් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්

මෙම ව්‍යවසායන් නියාමන හා අධීක්ෂණ ආයතන, විශ්වවිද්‍යාල, පර්යේෂණ හා අනෙකුත් පුහුණු ආයතන හා වෙනත් සංවර්ධන හා ලාභ මූලික නොවන ආයතනයන්ගෙන් සමන්විත වන අතර ආයතනවල ප්‍රධාන ලක්ෂණය නම් වාර්ෂික රජයේ ප්‍රදාන හෝ සමහර භාණ්ඩ හා සේවා මත රජය පනවන ලද බදු එම ආයතනවල ප්‍රධාන ආදායම් ප්‍රභවය වීමය

පළාත් පාලනය	
පළාත් පාලන ආයතන ගණන	
පළාත් පාලන ආයතන වර්ගය	සංඛ්‍යාව
මහා නගර සභා	24
නගර සභා	41
ප්‍රාදේශීය සභා	276
එකතුව	341

පළාත් පාලනය

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපනය කර ඇති පළාත් පාලන ආයතන 341 කින් මහා නගර සභා 24 ක් මහා නගර සභා ආඥා පනතේ (පරි.252) විධිවිධාන මගින්ද, නගර සභා 41 ක් නගර සභා ආඥා පනතේ (පරි.255) විධිවිධාන මගින්ද, ප්‍රාදේශීය සභා 276 ක් 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ විධිවිධාන මගින්ද පිහිටුවා ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින අතර, මෙම පළාත් පාලන ආයතනයන්ගේ 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර ඒවා විගණනය කර 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 11 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව වාර්තා අදාළ පළාත් පාලන ආයතන වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. පළාත් පාලන බලමණ්ඩල මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ විගණන වාර්තාවලින් අනාවරණය කර ඇති වැදගත් නිරීක්ෂණ කිහිපයක් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

- බදුල්ල මහ නගර සභාව විසින් 2014 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ බස් නැවතුම්පළට ඇතුළු වන බස් රථවලින් ගාස්තු අය කර ගැනීම සඳහා ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ බදුල්ල ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයට නිකුත් කළ ලදුපත්වලට අදාළ හිඟ ආදායම රු.මිලියන 2.18 ක් අය කරගෙන නොතිබුණි.
- කතරගම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් කුලියට දී තිබුණු කඩ කාමරවල කුලී වශයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 4.78 ක්ද, ඉකුත් වර්ෂය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 1.08 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 5.86 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.
- 1988 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා බුක්කල ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් මාළු කඩ මස් කඩ හා සති පොල ඇතුළු

ටෙන්ඩර් ක්‍රමයට ලබාදී තිබුණු දේපල 06 ක් බදු දීම වෙනුවෙන් අය විය යුතු රු.මිලියන 2.16 ක හිඟ බදු ආදායම් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අය කර ගෙන නොතිබුණි. එසේම බුක්කල ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් වාහන හා යන්ත්‍රෝපකරණ 2010 වර්ෂයේ සිට කුලියට දීම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව රු. මිලියන 3.83 ක් සහ ඉකුත් වර්ෂ වලට අදාළ රු.මිලියන 4.52 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 8.35 ක කුලී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අය කරගෙන නොතිබුණි.

- වැල්ලවාය ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් කඩ කාමර බදු දීම වෙනුවෙන් ඉකුත් වර්ෂවලට අදාළව අය විය යුතු රු.මිලියන 3.97 ක කුලී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.
- කටුවන ප්‍රාදේශීය සභාවේ මිද්දෙණිය සුපිරි වෙළඳ සංකීර්ණයේ කඩ කාමර 09 ක් මහජන බැංකුව වෙත වර්ෂ 50 ක කාලයකට වාර්ෂික කුලී සෑම වර්ෂ 10 කට වරක් ගිවිසුම් අළුත් කිරීමට යටත්ව කුලියට දී තිබුණි. 2008 දෙසැම්බර් 04 දින අත්සන් කළ ගිවිසුමෙහි වලංගු කාලය 2018 වර්ෂයේදී අවසන් වුවත්, ගිවිසුම් අළුත් නොකිරීම හා කුලී සංශෝධනය නොකිරීම හේතුවෙන් සභාවට ලැබිය යුතු ආදායමක් අහිමි වී තිබුණි.
- 2017 වර්ෂයේදී තිස්සමහාරාම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් කර්මාන්ත 03 ක් ඉටු කර ගැනීම සඳහා එකතුව රු.මිලියන 3.00 ක ලංසු වටිනාකමක් මත කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සමඟ ගිවිසුම්වලට එළඹ තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම කොන්ත්‍රාත්කරුවන් ගිවිසුමේ පරිදි කර්මාන්ත ඉටු නොකර අත්හැර තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරුවන්

ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කර්මාන්ත ඉටු නොකිරීම නිසා අපේක්ෂිත මහජන අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට නොහැකිවීම මත මහජන අවශ්‍යතා ඉටු නොකිරීම සම්බන්ධව 1988 ප්‍රාදේශීය සභා (මූල්‍ය හා පරිපාලන) රීති සංග්‍රහයේ 178(5) ප්‍රකාරව අදාළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් අසාධු ලේඛනගත කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි. එමෙන්ම පන්නෙගමුව ආලෝක මාවත අන්තර් සම්බන්ධිත කුට්ටිගල් අතුරා තිබුණු අතර අන්තර් සම්බන්ධිත කුට්ටිගල් වල ශක්තිය 25 (N/mm²) ක් විය යුතුව තිබුණද, මාර්ගයෙන් ලබාගත් කුට්ටි ගල් පරීක්ෂණ වාර්තාවට අනුව කුට්ටිගල් වලින් සියයට 61 ක් නියමිත ශක්තියෙන් තොරවීම නිසා වැය කළ රු.මිලියන 1.73 ක් වූ වියදම නිෂ්කාර්ය වී තිබුණි.

- 2020 ජූනි 30 දිනට රත්නපුර මහ නගර සභාවේ සෞඛ්‍ය කම්කරු තනතුරු 24 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි. 2017 මැයි 4 දිනැති අංක DMS/SG/15 දරන කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිය ප්‍රකාරව තනතුර දරන්නාට පෞද්ගලික වන සේ සෞඛ්‍ය කම්කරුවන් 82 දෙනෙකු බඳවා ගැනීමට අනුමත කර තිබුණි. ඒ අනුව අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සේවකයින් 58 දෙනෙකුගෙන් ඉක්මවා සේවකයින් 82 දෙනෙකු බඳවා ගැනීම අනුමත කර තිබුණු අතර ඒ අනුව එම මුළු සේවකයින් 82 දෙනාව බඳවා ගෙන තිබුණි. ඊට අතිරේකව තවත් කම්කරුවන් 49 දෙනෙක් සේවා ගිවිසුම් මත බඳවාගෙන සේවයේ යොදවා තිබුණි. අතිරික්ත කම්කරුවන් ප්‍රමාණය ඇතුළත් කර අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සංශෝධනය කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේ අනුමත කාර්ය කාරය මණ්ඩලය ඉක්මවා

2020 ජනවාරි මාසයේ සිට අගෝස්තු මාසය දක්වා රු.මිලියන 11.94 ක වැටුප් හා දීමනා ගෙවා තිබුණි.

- ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව විසින් බදු දී තිබුණු පල්ලේගම බස් නැවතුම්පල කඩ කාමර 40 කින් කඩ කාමර 17 ක් ලබා ගත් පාර්ශවයන් සමඟ ගිවිසුම් ගත වී නොතිබුණි. ඉතිරි කඩ කාමර 23 හි ගිවිසුම් කාලය අවසන්ව තිබුණද, එම ගිවිසුම අළුත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. ගිවිසුම් ගතවීමකින් තොරව බදු දී තිබූ කඩ කාමර 4 කට අදාළව හිඟ කඩ කුලිය වූ රු.මිලියන 1.02 ක් අය කර ගැනීම සඳහා බදු කරුවන්ට එරෙහිව නඩු පවරා තිබුණද, සෙසු කඩ කාමරවලින් අයවිය යුතු හිඟ කුලිය හඳුනාගෙන අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- ඇඹිලිපිටිය නගර සභාව සතු පල්ලේගම පොදු වෙළෙඳපොළ කඩ කාමර 55 කින් කඩ කාමර 27ක් සඳහා ගිවිසුම් ගත වී නොතිබුණු අතර අනෙක් කඩ කාමර 28 ද ගිවිසුම් කාලය අවසන්ව තිබුණි. ගිවිසුම් ගත නොවූ කඩ කාමර සඳහා ගිවිසුම් ගත වීමට හා ගිවිසුම් කාලය අවසන් වූ ගිවිසුම් අළුත් කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සභාව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- යම් ස්ථානයක කුලිය වශයෙන් අයවිය යුතු මුදල, අයවිය යුතුව තිබූ දිනයෙන් පසු දවස් 14 ක් ඇතුළත ගෙවා නොමැති විට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග පොළොන්නරුව මහා නගර සභාව විසින් ගෙන නොතිබුණි. කදුරුවෙල බස් නැවතුම්පල කඩ කාමර 195 කට අදාළව රු.මිලියන 14.45 ක ආදායම්, පොළොන්නරුව පොදු වෙළෙඳ සංකීර්ණයේ කඩ කාමර 46 කට අදාළව රු.මිලියන 7.76 ක ආදායම්ද හිඟ හිටව පැවතුණි.
- පොළොන්නරුව මහා නගර සභාවට අයත් පොදු වෙළෙඳ සංකීර්ණයේ කඩ

කාමර 48 ක් 2020 ජනවාරි 21 දින සිට වර්ෂ 30 ක කාලයක් ගිවිසුම්ගතව බදු දී තිබුණි. ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ආපසු නොගෙවන අක් මුදල බදු ගැනුම්කරු විසින් බදු දීමනාකරු වෙත එකවර ගෙවා හෝ එයින් සියයට 50 ක් ගෙවා ඉතිරි මුදල වර්ෂ 2020 දෙසැම්බර් 02 දිනට පෙර ගෙවිය යුතු බවද, එසේ ගෙවීමට අපොහොසත් වුවහොත් ගිවිසුම් අවලංගු කිරීමටද කටයුතු කරන බව දක්වා තිබුණි. 2021 මාර්තු 09 දින වන විටත් කඩ 40 කින් රු.මිලියන 18.09 ක් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු අතර බදුකරුවන් සමඟ එලඹ තිබුණු ගිවිසුම් ප්‍රකාරව, ගිවිසුම් අවලංගු කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

- දිඹුලාගල ප්‍රාදේශීය සභාව සඳහා පිබිදෙමු පොළොන්නරුව ව්‍යාපෘතිය මඟින් වෙහෙරගල ජල ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු.මිලියන 22.6 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කළ ජල සම්පාදන මණ්ඩලය විසින් ගිවිසුම් ගත පිරිවැය රු.මිලියන 28.10 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය ඉක්මවා ගිවිසුම් ඇති කර ගෙන ව්‍යාපෘති කටයුතු වර්ෂ 01 කුත් මාස 02 ක කාලයක් ප්‍රමාද කර තිබුණි.
- හිඟුරක්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් අළුත්වැඩියා කර පරිහරණය කිරීමට සුදුසු තත්ත්වයේ පවතින බැකෝ ලෝඩරයක් 2015 වර්ෂයේ සිටද, ගලි බවුසර් ට්‍රේලරයක් 2011 වර්ෂයේ සිටද, රථගාල තුළ අළුත්වැඩියාවකින් තොරව ගාල් කර තිබුණි. මෙම රථවාහන වර්ෂ 06 ක සිට වර්ෂ 10 ක් අතර කාලයක් භාවිතා නොකිරීම නිසා අමතර කොටස් දිරායාමට ලක් වී තිබුණි.
- හිඟුරක්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාව කල්බදු පහසුකම් යටතේ ලබාගෙන තිබුණු කැබ් රථයක් 2015 වර්ෂයේදී අනතුරට ලක්වී තිබුණු අතර, රක්ෂණ වන්දි මුදල් ලෙස සභාවට ලැබී තිබූ රු.මිලියන 3.39 ක්

සභා ජංගම ගිණුමේ දිගින් දිගටම නිෂ්කාර්යව රඳවා තිබුණි. වාහනය සඳහා පූර්ණ වන්දිය ලෙස ලැබිය යුතු ඉතිරි රු.මිලියන 3.00 ක් රක්ෂණ ආයතනයෙන් ලබාගෙන නොතිබුණි.

- හිඟුරක්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් හිඟුරක්ගොඩ මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණ භූමියේ 2013 වර්ෂයේ ඉදිකරන ලද නීතිඥ කාර්යාල පරිශ්‍රයට අදාල ඉඩමේ ඉදිකර තිබූ කඩ කාමර 16 ක් සඳහා අය කර ගත යුතුව තිබුණු ටෙන්ඩර් ගාස්තු රු.මිලියන 3.46 ක් හා මාසිකව අයකර ගත යුතුව තිබුණු කුලී අයකර ගැනීමට හා අදාල භූමිය සභාව වෙත පවරා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- ඇලහැර ප්‍රාදේශීය සභාවේ දුරගමන් බස් නැවතුම්පල හා වෙළඳ සංකීර්ණය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සභා අනුමැතියකින් හා ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් තොරව කළු ගලක් කඩා ඉවත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු.මිලියන 15.67 ක නිෂ්කාර්ය වියදමක් කර තිබුණි. එම වියදම හා අනෙකුත් අසම්භාව්‍ය බැරකම් සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු පුද්ගලයින්ට එරෙහිව කටයුතු කිරීමට ප්‍රාදේශීය සභාවේ අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.
- නවගත්තේගම ප්‍රාදේශීය සභාවේ " ප්‍රාදේශීය සභා ශක්තිමත් කිරීමේ ජාතික වැඩසටහන - 2017" ව්‍යාපෘතිය යටතේ රේඛීය අමාත්‍යාංශයෙන් රු.මිලියන 2.15 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කරන නවගත්තේගම බස් නැවතුම්පල භූමියේ කඩ කාමර සංකීර්ණය නවීකරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම ව්‍යාපෘතියේ ගිවිසුම් ප්‍රකාරව වැඩ අවසන් කර නොතිබුණු අතර වැඩ නිම කළ කොටස නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.

- වනාන්තවිල්ලුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ රු.මිලියන 3.21 ක් වටිනා ගොඩනැගිලි 04ක් හා රු.මිලියන 2.81 ක් වටිනා කාය වර්ධන උපකරණ තොගයක් නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- ආරච්චිකටුව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් රැඳවුම් මුදල් නිදහස් කිරීම සඳහා කාර්මික නිලධාරී නිර්දේශ ලබාදී තිබූ හා නිමකර වර්ෂ 02 ඉක්මවා තිබූ කර්මාන්ත 08කට අදාළව ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 1.09 ක් වූ රඳවා ගැනීම් බදු හා කර්මාන්ත 03කට අදාළව ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 3.46 ක අවසන් ගෙවීම් වටිනාකමක්, ආධාර ප්‍රදානය කර තිබූ ආයතන (ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල හා අමාත්‍යාංශ) මගින් අය කරවාගෙන ගෙවා නිදහස් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- කරුවලගස්වැව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2014 හා 2018 වර්ෂවල රු.මිලියන 18.00 ක් වැයකර ඉදිකර තිබුණු නීලබැම්ම නිවාඩු නිකේතනය, තබ්බේව සතිපොළ හා වීරපුර සතිපොළ යන ගොඩනැගිලි සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටදී නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.
- පුත්තලම නගර සභාව විසින් 2009 හා 2015 වර්ෂයන්ට අදාළව අවස්ථා 05කදී අයවිය යුතු එකතුව රු.මිලියන 21.46 ක් අයකර ගැනීම සඳහා ඒවා අයකර යුතු ණයගැති පාර්ශවයන් හඳුනාගෙන නොතිබුණි.
- පුත්තලම නගර සභාව විසින් 2020 ජනවාරි 01 දින සිට එකතු කළ අගය මත බදුවලින් නගර සභාව නිදහස් කර තිබුණු බැවින් තව දුරටත් භිලවි කළ නොහැකි වූ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතු කළ අගය මත බදු ගිණුමෙහි වූ රු.මිලියන 7.36 ක හර ශේෂය සම්බන්ධයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදෙස් ලබාගෙන අවශ්‍ය නිරවුල් කිරීම් සිදුකර නොතිබුණි.
- පුත්තලම නගර සභාව විසින් 2009 වර්ෂයට පෙර සිට සභාව සතු දේපළ බදුදීම මත අය නොවන රු.මිලියන 19.45 ක හිඟ කුලී සභාව සතු ලේඛනවලින් සනාථ කර ගැනීමට නොහැකිවීම හේතුවෙන් එම මුදල් අයකර ගැනීම අවිනිශ්චිත තත්ත්වයක පැවතුණි.
- පුත්තලම නගර සභාව 2018 දෙසැම්බර් 31 දින නගර සභාව සතු ගබඩාව ගිනි ගැනීමෙන් විනාශයට පත්වී තිබුණු රු.මිලියන 2.43 ක තොග භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි 104 ප්‍රකාරව 2021 මාර්තු 18 දින වන විටත් පරීක්ෂණ පවත්වා වගකිව යුත්තන් නිශ්චය කරගෙන නොතිබුණි.
- හලාවත නගර සභාවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතු කළ අගය මත බදු ගිණුමෙහි වූ රු.මිලියන 2.88 ක හර ශේෂය සම්බන්ධයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදෙස් ලබාගෙන අවශ්‍ය නිරවුල් කිරීම් සිදුකර නොතිබුණි.
- හලාවත නගර සභාවේ 2018 ජනවාරි මාසයේ රු.මිලියන 2.84 ක් වැයකර වායු සමීකරණ යන්ත්‍ර 21ක් සවිකර තිබුණි. යන්ත්‍ර ක්‍රියා කරවීම සඳහා පවතින විදුලි ධාරිතාවය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා එය භාවිතයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව පවතින අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් වන විට වගකීම් කාලයද ඉක්ම ගොස් තිබුණද ඒ පිළිබඳ නිසි ක්‍රියා මාර්ග ගෙන නොතිබුණි.
- කුරුණෑගල මහ නගර සභාවට අයත් පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුතු හා නගර සභාවට ආදායමක් ලබා ගත හැකි පොදු දේපළක් ලෙස පැවති හෝටලයක් පිහිටි ගොඩනැගිල්ල විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව කඩා දැමීම සඳහා කුරුණෑගල මහ නගර සභාවේ ඉහළ කළමනාකාරීත්වය කටයුතු කර තිබුණි. අදාළ ගොඩනැගිල්ල කඩා දැමීමට පෙර පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ව

අනුමැතිය සහ නිර්දේශයන් ලබාගෙන නොතිබුණු අතර නගර සභාවේ අනුමැතිය ද ලබාගෙන නොතිබුණි. 2020 ජූලි 14 දින අදාළ ගොඩනැගිල්ල කඩා දැමීමට කටයුතු කර තිබුණි. මෙම සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුත්තන් ලෙස නම් කර වරෙන්තු නිකුත් කළ නිලධාරීන්ගේ ආරක්ෂාව උදෙසා අධිකරණමය කටයුතු සඳහා පෙනී සිටි නීතිඥයන් සඳහා නීති ගාස්තු ලෙස 2020 නොවැම්බර් 07 දින රු.මිලියන 5.15 ක් හා 2020 දෙසැම්බර් 01 දින රු.මිලියන 2.65 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 7.80 ක් නගර සභා අරමුදලින් ගෙවා තිබුණි.

- වාරියපොල ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශයේ මාර්ග බිම් ගල් අල්ලා සැකසීමේ ව්‍යාපෘති සඳහා බිම් ගල් 324,899ක් ලබාගැනීම වෙනුවෙන් රු.මිලියන 11.37 ක් ගෙවීම් කර තිබුණි. බිම් ගල් මිලදී ගැනීමේදී සභා අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණු අතර මිල ගණන් කැඳවීම නොකර එම කුට්ටි ගල් මිලදී ගෙන තිබුණි.
- 2012 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ සිදු වී තිබුණු අක්‍රමිකතාවයන් දෙකකින් සභා අරමුදලට රු.මිලියන 47.17 ක මූල්‍යමය අලාභයක් සිදු වී තිබුණි. එම අලාභය පියවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ගෙන නොතිබුණි.
- අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ කීරීක්කුලම පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය සඳහා යොදවා තිබූ PD-120 දරන එක්ස්කැවේටර් යන්ත්‍රය 2014 සැප්තැම්බර් 18 දින ගිනි ගැනීම සම්බන්ධයෙන් පැවැත්වූ මූලික විමර්ශන වාර්තාව අනුව රු.මිලියන 3.3 ක අලාභයක් හඳුනාගෙන තිබුණි. එයින් හතරෙන් එකක වටිනාකම වන රු.825,000 ක් අදාළ වගකිව යුතු

නිලධාරීන්ගෙන් අයකර ගත යුතු බවට එම වාර්තාවන් නිර්දේශ කර තිබුණු නමුත් එම මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

- අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ සේවය කර 2013 වර්ෂයේදී වෙනත් ආයතනයකට ස්ථාන මාරුවී ගිය සේවකයෙකුට ස්ථාන මාරු වී ගිය දින සිට 2018 ජූනි මාසය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් වැටුප් සහ දීමනා ලෙස රු.මිලියන 1.82 ක ගෙවීම් කර තිබුණි. ඒ නිසා සභාවේ අරමුදලට සිදුවී තිබුණු මූල්‍යමය අලාභය පියවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ගෙන නොතිබුණි.
- අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ විෂයභාර අමාත්‍යවරයාගේ හෝ ආණ්ඩුකාරවරයාගේ අනුමැතියක් ලබා නොගෙන සභා තීරණ අනුව විවිධ කාරණයන් සඳහා 2018 වර්ෂයේ මැයි සිට 2020 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළදී රු.මිලියන 1.49 ක දීමනා ගෙවා තිබුණි.
- අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති රු.මිලියන 96.82 ක හිඟහිටි වරිපනම් අයකර ගැනීම සඳහා මහා නගර සභා ආඥා පනත (252 අධිකාරය) ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති රු.මිලියන 40.06 ක හිඟහිටි කඩ කුලී සහ පොදු වෙළඳසැල් කුලී රු.මිලියන 2.95 ක් අයකර ගැනීම සඳහා මහා නගර සභා ආඥා පනත (252 වන අධිකාරිය) ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- අනුරාධපුර මහා නගර සභාවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති රු.මිලියන 5.24 ක හිඟ වෙළඳ බලපත්‍ර ගාස්තු අයකර ගැනීම සඳහා මහා නගර සභා

ආඥා පනත (252 අධිකාරිය) ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

- රඹුව ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් රු.මිලියන 6.39 ක් වූ කැබ් රථය 2019 මැයි 16 දින අනතුරට පත්වීම සම්බන්ධයෙන් එයට වගකිව යුතු පාර්ශ්වයන්ගෙන් අයකර ගත යුතු රු.1,583,250 ක් අයකර ගැනීමට 2020 වර්ෂයේදී ද කටයුතු කර නොතිබුණි.
- 2017 වර්ෂයේදී ව්‍යාපෘති 03 ක් සිදුකිරීම සඳහා රඹුව ප්‍රාදේශීය සභාවට පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුවෙන් රු.මිලියන 1.73 ක් ලැබී තිබුණු නමුත් 2020 වර්ෂයේදීද එම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.
- රඹුව ප්‍රාදේශීය සභාව සතු රු. මිලියන 6.87 ක් වූ වත්කම් ඒකක 04 ක් වර්ෂ 03 ක සිට වර්ෂ 26 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- මිහින්තලය පුස්තකාලය හා ශ්‍රවණාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා මිහින්තලය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2011 වර්ෂයේදී දේශීය ණය සහ සංවර්ධන අරමුදලින් රු.මිලියන 12 ක ණය මුදලක් ලබා ගෙන තිබුණි. එදින සිට එම ණය මුදල වෙනුවෙන් වූ ණය වාරික ගෙවමින් පැවති නමුත්, එම ශ්‍රවණාගාරය ඉදිකිරීම ආරම්භ කර නොතිබුණි.
- නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් ඉදිකර මිහින්තලය ප්‍රාදේශීය සභාවට භාර දුන් නව වෙළඳ සංකීර්ණයේ කඩකාමර 10 ක් බදුදීම වෙනුවෙන් 2020 මාර්තු 11 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා කාලය සඳහා අයවිය යුතු හිඟ කඩ කුලිය රු.මිලියන 1.21 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.
- 2018 වර්ෂයේදී තලාව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් යෝජනා කර තිබුණු ව්‍යාපෘති 02 ක් 2020 වර්ෂයේදී ද ක්‍රියාත්මක නොකර ඒ සඳහා ලැබී තිබුණු රු.මිලියන 7.50 ක් මහජන බැංකුවේ කර්මාන්ත

ජංගම ගිණුමේ නිෂ්කාර්යව රඳවා ගෙන තිබුණි.

- 2012 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ තලාව කරගනවුව කසළ අංගනය ඉදිකිරීම සඳහා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියෙන් තලාව ප්‍රාදේශීය සභාවට රු.මිලියන 3.45 ක් ලැබී තිබුණි. එම කසළ කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ඉදිකිරීම් අවසන් නොකිරීම නිසා දෛනිකව එකතුවන කසළ තඹුන්තේගම ඔරුගලයාය කසළ මධ්‍යස්ථානයට ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා සභාවට අමතර පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවී තිබුණි.
- තලාව ප්‍රාදේශීය සභාවේ රු.මිලියන 7.59 ක් වූ වාහන 02 කට 2020 වර්ෂයේදී සිදු වූ අනතුරු හේතුවෙන් වූ රු.මිලියන 4.33 ක අලාභයන් සිදු වී තිබුණි. එම අලාභහානිය සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි 103,104 හා 105 ප්‍රකාරව කටයුතු කර, වගකිව යුතු පාර්ශ්වයන්ගෙන් අදාළ අලාභ අයකර ගැනීමට ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- තලාව ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2017 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 9.50 ක් වියදම් කර ඉදිකර තිබූ තඹුන්තේගම සතිපොළ ගොඩනැගිලි පද්ධතිය ප්‍රයෝජනයට නොගෙන වල් බිහිවීමට ඉඩහැර නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- තලාව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2018 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිට රු.5,421,890ක් වැය කරමින් එජපාවල ප්‍රදේශයේ ඉදිකිරීම් අවසන් තිබුණු ආදාහනාගාරය ඊට අවශ්‍ය උදුන් සවි නොකිරීම නිසා ප්‍රයෝජනයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- තලාව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් රු.මිලියන 8.00 ක් වූ 2018 වර්ෂයේදී ඉදිකර තිබූ ශ්‍රවණාගාර ගොඩනැගිල්ල කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට ගෙන නොතිබුණි. ගොඩනැගිල්ල මුළුමනින්ම ජරාවාස වී

- අවට වල්බිහිවී තිබීම නිසා එය ගොඩනැගිල්ලේ පිටත පිහිටි වැසිකිළි පද්ධතිය සහ විදුලි සවිකිරීම්වලට අලාභහානි සිදුවී තිබුණි.
- 2020 පෙබරවාරි 12 දින වන විට පුරන්තැගුම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් ලැබී තිබුණු රු.මිලියන 2.51 ක් එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වැය නොකර මධ්‍යම නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය සභාව නමින් ලංකා බැංකුවේ ජංගම ගිණුමක නිෂ්කාර්යව රඳවා ගෙන තිබුණි.
- 2012 වර්ෂයේදී හොරොච්චතාන ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් පිළිසරු ව්‍යාපෘතියේ කසල කළමනාකරණය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 4.46 ක් වියදම් කර ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකර තිබුණි. එම ගොඩනැගිල්ල ඉදිකළ දිනයේ සිටම භාවිතා නොකර 2020 නොවැම්බර් 23 දින වන විටත් අගුළු දමා වසා තිබුණු අතර කසල කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් සිදු නොකර එය නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.
- කැබිනිගොල්ලුව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2013 වර්ෂයේදී කිරිකෙටුවැව ප්‍රදේශයේ අක්කර 02 ක භූමි ප්‍රදේශයක රු.මිලියන 9.17 ක් ලෙස වටිනාකම තක්සේරු කළ ගොඩනැගිල්ලක අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය පැවැත්වීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය ඊට අවශ්‍ය සේවකයන් අනුයුක්ත නොකිරීම නිසා එම ගොඩනැගිල්ල නිෂ්කාර්යව විනාශ වෙමින් පැවතුණි.
- ගල්නෑව නව වෙළඳ සංකීර්ණයේ කඩ කාමර 15 ක් බදු දී තිබුණි. ගිවිසුම් ප්‍රකාරව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 4.89 ක කුලී ආදායම් හිඟව පැවැත එමින් තිබුණත් ගල්නෑව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් අය කරගෙන නොතිබුණි. එම හිඟහිටි ආදායම් එකතු කර ගැනීමට 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 159(1)

- වගන්තිය ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- මැදවව්විය ප්‍රාදේශීය සභාවේ පුරන්තැගුම නව වෙළඳ සංකීර්ණයේ කඩකාමර බදුදීම වෙනුවෙන් වර්ෂ 03 ක් සඳහා ලැබී තිබුණු රු.මිලියන 6.80 ක තැන්පතු වර්ෂ 02 ක් ඉක්මවූ කාලයක සිට නිෂ්කාර්යව බැංකු ජංගම ගිණුමක තැන්පත් කර තිබුණි.
- ගලෙන්බිඳුණුවැව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් පොකුණු ව්‍යාපෘතියට අදාළව නඩු තීන්දුව ප්‍රකාරව බාහිර පාර්ශවයට රු.මිලියන 4.25 ක් ගෙවිය යුතුව තිබුණි. 2020 වර්ෂය වන විට එම හිඟහිටි මුදල වර්ෂ 08 ක කාලයක සිට පැවත එමින් තිබුණි. එම හිඟහිටි මුදල සම්බන්ධයෙන් කළමනාකාරිත්වය අදාළ පාර්ශවයන් සමඟ විධිමත් නෛතික එකඟතාවයකට පැමිණ නොතිබුණි.
- නොවිවියාගම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2019 සැප්තැම්බර් මාසයේදී රු.මිලියන 16.94 ක වැය කර කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් විධිමත් ලෙස කසල කොම්පෝස්ට් කිරීමේ කාර්ය ඉටු නොකිරීම නිසා වියදම නිෂ්කාර්ය වී තිබුණි.
- කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 1.75 ක වරිපනම් හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණත්, 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 158 වගන්තිය ප්‍රකාරව කටයුතු කර එම හිඟහිටි වරිපනම් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2004 වර්ෂයේ සිට පැවත එන රු.මිලියන 1.26 ක් වූ ටෙන්ඩර් බදුකුලී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- කැකිරාව ප්‍රාදේශීය සභාවේ බැංකු ජංගම ගිණුමේ රු.මිලියන 5.75 ක් වර්ෂ 03 කට

අධික කාලයක සිට නිෂ්කාර්යව රඳවා ගෙන තිබුණි.

- 2016 වර්ෂයේදී ප්‍රාදේශීය සභා ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබී තිබුණු රු.මිලියනයක ප්‍රතිපාදනවලින් කැකිරාව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ආරම්භ කළ කැකිරාව ආයුර්වේද ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු.767,969 ක් වැයකර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා නොගෙන එම ගොඩනැගිල්ල අතහැර දමා තිබුණි.
- කැකිරාව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් තක්සේරු වටිනාකම රු.මිලියන 7.52 ක් වූ කඩ කාමර 44 කින් සමන්විත කැකිරාව නව වෙළඳ සංකීර්ණයේ ඉදිකිරීම් 2019 ජුනි මාසයේදී අවසන් කර තිබුණි. එම කඩ කාමර ටෙන්ඩර් කර බදුදී ආදායම් උපයාගැනීමට නොහැකි වීම නිසා සභාවට ලැබිය යුතු ආදායම් අහිමි වී තිබුණි.
- කැකිරාව ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2004 හා 2005 වර්ෂවලදී රු.මිලියන 2.50 ක් වැය කර ඇඹුල්ගස්වැව කසළ කළමනාකරණ අංගනය හා ජීවක ටැංකි 04 ක් ඉදිකර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එය ප්‍රයෝජනයට නොගෙන නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.
- නුවරඑළිය මහා නගර සභාවේ කඩ 2003 පෙබරවාරි 27 දිනැති ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව හා 2019 අගෝස්තු 21 දිනැති මධ්‍යම පළාත් තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව අනුව නව තක්සේරු කුලිය අය කර නොතිබුණි. 2003 වර්ෂයේ සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා එසේ අය කළ යුතුව තිබුණු රු.මිලියන 254.79 ක කුලී ආදායම් නුවරඑළිය මහා නගර සභාවට අහිමි වී තිබුණි.
- නුවරඑළිය මහා නගර සභාවේ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට

රු.මිලියන 77.16 ක වරිපනම් හිඟව පැවතුණි. එම හිඟවී වරිපනම් ශේෂය වර්ෂයේ බිල් කළ වරිපනම් ආදායම වූ රු.මිලියන 63.36 කට සාපේක්ෂව සියයට 122 ක් වැනි ඉහළ අගයක පැවතුණි. වර්ෂයේ බිල් කිරීම්වලින් රැස්කළ ආදායම රු.මිලියන 31.02 ක් හෙවත් බිල් කළ වරිපනම්වලින් සියයට 49 ක් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය ආරම්භයේ හිඟ වරිපනම් රු.මිලියන 60.82 ක් වූ අතර, ඉන් වර්ෂය තුළ රු.මිලියන 11.55 අය කර ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 49.27 ක හිඟවී වරිපනම් ශේෂය වර්ෂ 01 ක සිට වර්ෂ 30 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එමින් තිබුණි.

- කඩුගන්නාව නගර සභාව විසින් කොළඹ - නුවර මාර්ගයේ පැරණි නගර සභා ගොඩනැගිල්ල පිහිටි ඉඩම සඳහා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට රු.මිලියන 3.38 ක බදු මුදලක් ගෙවා තිබුණි. එම ගොඩනැගිලි කිසිදු ඵලදායී භාවිතයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- කුණ්ඩසාලේ ප්‍රාදේශීය සභා බලප්‍රදේශයේ පිහිටි පෞද්ගලික හෝටලයක අයිතිකරුවන් විසින් ව්‍යාජව සැකසූ ගිණුම් කට්ටලයක් මත 2015, 2016, 2017 වර්ෂවල එකතුව රු.මිලියන 2.36 ක බදු මුදලක් ප්‍රාදේශීය සභාවට ගෙවා තිබුණි. සංචාරක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ ගිණුම් ප්‍රකාශවලට අනුව එම වර්ෂ සඳහා රු.මිලියන 14.46 ක ආදායමක් අඩුවෙන් අයකර තිබුණු බව අනාවරණය වී තිබියදීත්, එම ආදායම අයකර ගැනීමට සභාව කටයුතු කර නොතිබුණි. 2018, 2019 වර්ෂ සඳහා ද අදාළ ආයතන විසින් සභාවට මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
- මාවනැල්ල ප්‍රාදේශීය සභාවේ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට හිඟවී කුලී ආදායම රු.මිලියන 12.62 ක් වූ

අතර, එම හිඟහිටි මුදල තුළ වර්ෂ 05 ඉක්ම වූ රු.මිලියන 4.81ක ශේෂ පැවතුණි. 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 159(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

- මාවනැල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් මහජනයාට ඉතා ඉක්මනින් ප්‍රවිෂ්ට විය හැකි ප්‍රදේශයක නව සතිපොළ ඉදි නොකිරීම හේතුවෙන් රු.මිලියන 5.11 ක් වටිනා ගොඩනැගිලි නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- බුලත්කොහුපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව කසළ කළමනාකරණය සඳහා භාවිතා කිරීමට 2015 වර්ෂයේදී පරිත්‍යාග ලෙස ලැබී තිබුණු රු.මිලියන 17.65 ක් වටිනා කම්පැක්ටර් යන්ත්‍රය කසළ අංගනයට යාමට පාරක් නොමැති වීම නිසා නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- 2014 වර්ෂයේ දැයට කිරුළ ජාතික වැඩසටහනට සමගාමීව දැරණියගල

ප්‍රාදේශීය සභාවේ දැරණියගල බස් නැවතුම්පල කඩ කාමර ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව රු.මිලියන 44.80 ක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් මත 2013 දෙසැම්බර් 26 දින රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව වෙත පිරිනමා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් එම ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණි.

- සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට දෙහිඹවිට ප්‍රාදේශීය සභාවේ හිඟහිටි වරිපනම් හා බදු ශේෂය රු.මිලියන 3.66 ක් වූ අතර එම ශේෂය තුළ වර්ෂ 03 ඉක්මවූ රු.432,674 ක ශේෂ ද, වර්ෂ 5 ඉක්ම වූ රු.මිලියන 2.05 ක ශේෂ ද පැවතුණි. 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 158(1) හා 159 වගන්ති ප්‍රකාරව මෙම හිඟහිටි වරිපනම් අයකර ගැනීමට සභාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

විදේශාධාර ව්‍යාපෘති

විගණන නිරීක්ෂණ

- විදේශ ව්‍යාපෘතිවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම
- ජලසම්පාදන අංශය
- සමාජ සුභසාධන අංශය
- කෘෂිකාර්මික අංශය
- ව්‍යාපෘති සකස් කිරීමේ පහසුකම් සපයන වැඩසටහන්
- පොදු අඩුපාඩු

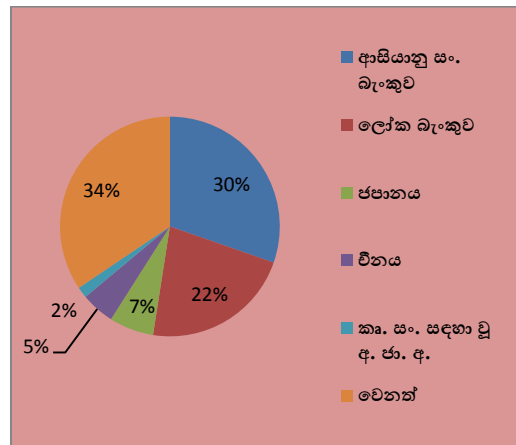
විදේශ ආධාර ව්‍යාපෘති

2020 වර්ෂයේ වූ මුදල් අමාත්‍යාංශයේ වාර්ෂික වාර්තාව අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමස්ත අයවැය නිඟය වූ රු.බිලියන 1,667.7 ක් පියවීම සඳහා රජය දේශීය මූලාශ්‍රවලින් රු.බිලියන 1,750.9 ක් හා විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් රු.බිලියන 83.2 ක ශුද්ධ විදේශ ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදු කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේදී විදේශ මූලාශ්‍රවලින් ලබාගෙන තිබුණු රු.බිලියන 542.6 ක ශුද්ධ විදේශ ණය සමඟ සැසඳීමේදී මෙය විදේශ ණය ගැනීමට සැලකිය යුතු පහළයාමක් විය. රජය ණය නොවන ව්‍යාපෘති මූල්‍යයන් ප්‍රවේශයක් සමඟ ණය බර අඩු කිරීමේ අරමුණින් විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන තිබුණු අතර එමගින් විදේශ ණය සියයට 40 දක්වා අඩුකර ගැනීමට හැකිවී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රජය විදේශ සංවර්ධන පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් සහ ණය දෙන නියෝජිත ආයතන සමඟ නව විදේශ මූල්‍යයන් එකඟතා ගිවිසුම් 18කට එළඹ තිබුණු අතර එමගින් ඉදිරි වර්ෂවලදී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,352 ක් ලබාගැනීමට නියමිතව තිබුණි. රටේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මූල්‍යනය කිරීම සඳහා නිල සංවර්ධන සහයෝගීතා ගිවිසුම් අනුව එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 781.2ක් මූල්‍යයන් වන අතර එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 70.9 ක ප්‍රමාණයක් ප්‍රදාන එකඟතා මගින් මූල්‍යයන් වේ. තවද, නිල සංවර්ධන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ ඇතිකර ගත් එකඟතාවලට අමතරව එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක් වන සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලබා ගත් කාලීන මූල්‍ය පහසුකමකින් සමන්විත වේ. මෙම ණය හා ආධාර මුදල් ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපනය හා පුහුණු, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සංවර්ධනයට සහ ආපදා කළමනාකරණ අංශය සඳහා උපයෝජනය කිරීමට නියමිත.

විදේශ ව්‍යාපෘතිවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම

සමාලෝචිත වර්ෂයේ රටේ ප්‍රධාන අංශ 12ක් යටතේ ව්‍යාපෘති 123ක වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු නමුත් මෙම ව්‍යාපෘතිවලින් ව්‍යාපෘති 33ක මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල විගණන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් එම ව්‍යාපෘතිවල විගණන කටයුතු සිදු කිරීම ගැටලු සහගත තත්ත්වයක් පැවතුණි. මේ අනුව එළඹ තිබූ ගිවිසුම්වලට විගණන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීම සඳහා විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කටයුතු කළ යුතුව තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ විදේශ සංවර්ධන පාර්ශ්වකරුවන් සහ ණය දෙන නියෝජිත ආයතන මගින් පවත්වා ගෙන යන විදේශ ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තරයක් රූප සටහන 12 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 12 - විගණනයට ඉදිරිපත් කළ විදේශාධාර ව්‍යාපෘති

ඒ ඒ අංශ යටතේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවති ඉහත ව්‍යාපෘති විගණනයේ දී සිදු කරන ලද විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ජල සම්පාදන අංශය

2012 වර්ෂයේ සිට පැවත එන සියයට 49 ක ආදායම් අය නොවන ජල සැපයුම 2020 වර්ෂය වන විට සියයට 18 දක්වා අඩු මට්ටමකට ගෙන ඒමටත්, කොළඹ නගරයේ පැය 24 පුරා ගුණාත්මක ජල සැපයුමක් අඛණ්ඩව ලබාදීමත් හා ආයතන ක්‍රියාකාරකම් ශක්තිමත් කිරීමට කටයුතු කිරීමත් ඇතුළු ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ව්‍යාපෘතිය සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 198.95 කට සමාන රු.මිලියන 26,032 ක මූල්‍යයනය කර තිබුණි. කොළඹ නගරයේ අතුරා ඇති පැරණි නල මාර්ග ඉවත් කර මීටර 769,230 ක නව නල මාර්ග ඇතිරීම හා සේවා මනු 78,321 ක් මාරු කිරීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් මූලිකව සැලැසුම් කර තිබුණි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වැඩසටහන ආරම්භ වී වර්ෂ 07 ක් සහ මාස 03 ක් ඉක්මවා ඇති අතර ඇස්තමේන්තු මුළු නල ඇතිරීම වූ මීටර 769,234 කින් මීටර 639,200 ක් සහ ඇස්තමේන්තු සේවා මනු මාරුකිරීම් සංඛ්‍යාව වූ 101,947 න් නිම කළ සේවා මනු මාරුකිරීම් සංඛ්‍යාව 44,694 ක් විය. ඒ අනුව නව නල ඵලීම්වල සියයට 83 ක් හා සේවා මනු මාරුකිරීම්වලින් සියයට 44 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉටු කර තිබුණද සියයට 49ක් වූ ජල අපනය සියයට 18 ට අඩුකර ගැනීමට නොහැකිවී තිබුණි. 2021 මාර්තු 31 දින වන විට තවදුරටත් කොළඹ නගරයේ ආදායම් නොලබන ජල සැපයුම් ප්‍රතිශතය 38.87 ක මට්ටමේ පැවතුණි.

සමාජ සුභසාධන අංශය

“සමාජ ආරක්ෂණ ජාල ව්‍යාපෘතිය” 2017 වර්ෂයේ ආරම්භ කර 2022 වර්ෂයේ නිම කිරීමට සැලැසුම් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට

ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ වී වර්ෂ හතරක් ගත වී තිබුණද, ව්‍යාපෘතිය තුළින් ඉටු කර ගැනීමට අපේක්ෂිත කාර්යයන් අතරින් සමාජ සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය පිහිටුවීම පමණක් ඉටු කර ගැනීමට හැකිව තිබුණි. සමාජ සුභසාධන ප්‍රතිලාභ පනත සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් සම්මත කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. එසේම විවිධ සුභසාධන වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සුභසාධන වැඩසටහන් හා සම්බන්ධ තොරතුරු ගබඩා කරන සමාජ ආරක්ෂණ තොරතුරු ජාලය විද්‍යුත් දත්ත ගබඩාවක් ලෙස ස්ථාපනය සහ එය ඒකාබද්ධ සුභසාධන කළමනාකරණ පද්ධතියක් දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කර තිබුණද අපේක්ෂිත පරිදි අවසන් කිරීමට ව්‍යාපෘතිය අපොහොසත් වී තිබුණි. තවද, ව්‍යාපෘතිය යටතේ ස්ථාපනය කරන ලද සමාජ සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය සඳහා සභාපතිවරයෙකු 2019 දෙසැම්බර් මාසයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් පත් කිරීමට නොහැකි වීම මත එම ආයතනය අකර්මණ්‍ය වී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඇති වූ කොවිඩ් වසංගතය හමුවේ සමාජ ආරක්ෂණයේ වැදගත්කම වඩාත් තීව්‍ර වූ නමුත් ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු නිසි පරිදි ඉටු කර ගැනීමට නොහැකි වීම මත ව්‍යාපෘතිය සඳහා වැය කරන ලද රු. මිලියන 10,027 ක ණය ආධාර මුදල නිෂ්කාර්ය වියදමක් වී තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාජයේ දිළිඳු ජනයාට ලැබිය යුතු ප්‍රතිලාභ කාර්යක්ෂමව හා විනිවිදභාවයෙන් යුතුව ලබා දීම සඳහා වූ මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු මුළු මනින්ම ඉටු වී නොතිබුණි.

කෘෂිකාර්මික අංශය

ගොවි ජනතාවගේ හා රටේ ආර්ථිකය ඉහළ නැංවීම සඳහා කෘෂිකාර්මික ආදායම වර්ධනය, එලදායිතා වර්ධනය සහ විවිධාංගීකරණය යන කරුණු සඵල කර

ගැනීමේ අරමුණින් කෘෂිකාර්මික අංශ නවීකරණය සඳහා වූ ව්‍යාපෘතිය 2017 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ඇගයීමේ ලේඛණය හා ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ හා එවකට ප්‍රාථමික කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ඒකාබද්ධ අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය අනුව කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා තිබුණු සංරචකය මගින් අන්තර්ජාතික සේවා සපයන්නෙකුගේ සහාය ඇතිව ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතාවයෙන් ඉහළ ලෙස හඳුනාගත් යාපනය, මුලතිව්, අනුරාධපුරය, මඩකලපුව, මොණරාගල, මාතලේ, හා පොළොන්නරුව යන දිස්ත්‍රික්ක 7 කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් නවීන කෘෂි තාක්ෂණික ආදර්ශ උද්‍යාන 07 ක් පිහිටුවීම හා එම උද්‍යාන ආශ්‍රිතව බිහිවන නව ගොවි සංවිධාන හා කෘෂි ව්‍යාපාරවල ගොවි නිෂ්පාදනවල අගය දාම සංවර්ධනය කිරීම සඳහා එවකට ප්‍රාථමික කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා තිබුණු සංරචකය මගින් ප්‍රාග්ධන ගැලපුම් දීමනා ලෙස මූල්‍ය ආධාර ලබා දීමට මූලිකව සැලසුම් කර තිබුණි.

කෙසේ වෙතත්, අන්තර්ජාතික සේවා සපයන්නෙකු තෝරා ගැනීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදන කටයුතුවල ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් සුදුසු අන්තර්ජාතික සේවා සපයන්නෙකු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹීම සඳහා ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර වසර 03ට වඩා කාලයක් ගත වී තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ අග භාගයේ අදාළ අන්තර්ජාතික සේවා සපයන්නෙකු සමඟ ව්‍යාපෘතිය ගිවිසුම්ගත වූ නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඇති වූ කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය හා එකඟ වූ පරිදි සැලැසුම් සහගතව එම කටයුතු ඉටු කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. සංවරණ සීමා පැනවීම හේතුවෙන් විදේශිකයන්ගේ සේවයද ලබා ගැනීමටද නොහැකි වී තිබුණි. මේ හේතුවෙන් බලාපොරොත්තු වූ පරිදි කෘෂි තාක්ෂණික උද්‍යාන පිහිටුවීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද සිදු කිරීමට ව්‍යාපෘතිය

අපොහොසත් වී තිබුණි. තවද, මෙම සංවරකය යටතේ කෘෂිකර්මය අංශය හා සබැඳි ජාතික ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ විශ්ලේෂණාත්මක හා උපදේශන සහාය ලබා ගැනීම සඳහා උපදේශන ආයතන 08ක් සමඟ රු. මිලියන 69 ක් වටිනා උපදේශක ගිවිසුම්වලට එළඹී තිබුණද එම කටයුතු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් නිම කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. කෘෂි තාක්ෂණික උද්‍යාන පිහිටුවීම ප්‍රමාද වීම නිසා ව්‍යාපෘතිය විසින් ප්‍රථමයෙන් හඳුනාගන්නා ලද ප්‍රදේශවල නියමු ව්‍යාපෘති ලෙස මිරිස්, කරවිල, අන්නාසි, මුරුංගා, පැෂන් ෆෘට් වැනි වගාවන් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ගොවි උපකරණ, බීජ පැළ හා පුහුණුවීම් ලබා දීම සඳහා රු.මිලියන 3,119 ක් වැය කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මෙම නියමු ව්‍යාපෘති නිසි පරිදි ඇගයීම හා අධීක්ෂණය සිදු නොකිරීම, ගොවි නිෂ්පාදන සඳහා ඉහළ මිලක් සහිත වෙළඳපොළ හඳුන්වාදීමට අපොහොසත් වීම, වගාව අතරතුර ගොවීන් මුහුණපාන ප්‍රායෝගික ගැටලු සඳහා විසඳුම් ලබා දීමට ව්‍යාපෘතියට නොහැකි වීම යන හේතූන් මත ගොවීන් මෙම නියමු ව්‍යාපෘති අතහැර දමා තිබුණු බව සිදු කරන ලද ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවලදී නිරීක්ෂණය විය. ව්‍යාපෘතියෙහි සමස්ථ කාර්ය සාධනය පරීක්ෂා කර බලා එහි ජර්ගනීය සතුටුදායක නම් යුරෝපා සංගමය වෙතින් යුරෝ මිලියන 25 ක ප්‍රදානයක් ලබා දීමට එකඟ වී තිබුණද ව්‍යාපෘතියෙහි දුර්වල කාර්ය සාධනය මත එම ප්‍රදානය ලබා ගැනීමට ද නොහැකි වී තිබුණි.

ව්‍යාපෘති සකස් කිරීමේ පහසුකම් සපයන වැඩසටහන්

2018 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සමායතනයේ ණය ආධාර මත ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂිත ව්‍යාපෘති 09 ක් වෙනුවෙන් අවශ්‍ය මූලික කටයුතු ඉටු කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති සකස්

කිරීමේ පහසුකම් සපයන වැඩසටහන් යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජයට අත්තිකාරම් මුදලක් ලෙස එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 04 ක් ලබා දී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉහත ව්‍යාපෘති අතරින් ව්‍යාපෘති 03ක පමණක් ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණු අතර එක් ව්‍යාපෘතියක ගිවිසුම 2021 අත්සන් කිරීමට නියමිත විය. තවද, අනෙකුත් ව්‍යාපෘති 05ට අදාළ මූලික කටයුතු ඉටු නොකර අත්හැර දමා තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අත්තිකාරම් මුදලින් සියයට 9.75ක් නියෝජනය කරන එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 0.39 පමණක් උපයෝජනය තිබුණු අතර ඉතිරි මුදල වන එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 3.61 ක් ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සමායතනය වෙත ආපසු ප්‍රේෂණය කර තිබුණි.

පොදු අඩුපාඩු

ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකයන්ගේ වියදම් ආවරණය කර ගැනීම සඳහා කොන්ත්‍රාත් ලේඛණවලට වගන්ති එක් කිරීම තුළින් ව්‍යාපෘතියට අදාළ නොවන කටයුතු වෙනුවෙන් ණය අරමුදල් යොදා ගෙන ඇති අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. එමෙන්ම කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට එකඟ වූ මුදලට අමතරව ලාභාන්තිකය සහ පොදුකාර්ය වියදම් ආවරණය සඳහා වන ප්‍රතිශතාත්මක අගයක් දැරීමටත් ව්‍යාපෘතිවලට සිදු වී තිබීම විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පොදු අඩුපාඩු විය. තවද, ව්‍යාපෘති විසින් වාහන මිලදී නොගෙන එම

අවශ්‍යතාව කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමේ ප්‍රමාණ බිල්පත්වල විෂයක් ලෙස ඇතුළත් කිරීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය සෘජුව මෝටර් වාහන මිලදී ගැනීමට වඩා වැඩි මුදලක් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවීමට සිදුවීම හා අදාළ වාහනවල හිමිකාරත්වය කොන්ත්‍රාත් සමාගමේ නමින් පැවැත්මත් නිසා ව්‍යාපෘති කාලය අවසානයේදී අදාළ මෝටර් වාහනවල හිමිකාරත්වය රේඛීය අමාත්‍යාංශයට හෝ රාජ්‍ය ආයතනයන්ට නොලැබීමේ අවදානමක් පැවැතුණි.

2020 වර්ෂය තුළ රට තුළ පැවති කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිවල භෞතික කාර්යසාධනය අපේක්ෂිත ඉලක්කවලට පසුපසින් පැවතීම, ණය මුදල් උපයෝජනය පහළ මට්ටමක පැවතීම හා ව්‍යාපෘතිවල ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා කාලය දීර්ඝ කිරීම් ලබාදීම් සිදු කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් වියපැහැදීම නොවූ ණය මුදල් මත බැඳීම් ගාස්තු වශයෙන් විශාල පිරිවැයක් දැරීමට ශ්‍රී ලංකා රජයට සිදුවිය. තවද, මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් ව්‍යාපෘතිය අවසන් වර්ෂයේදී මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව විධිමත් උපදෙස් ලබා නොතිබීම හේතුවෙන් විදේශාධාර ව්‍යාපෘතිවල ක්‍රියාකාරී කාල සීමාව අවසාන වීමෙන් පසුවද ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකක විසින් අඛණ්ඩ පැවැත්ම සංකල්පය පදනම් කරගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

බැංකුකරණය

නිරීක්ෂණ

- වත්කම්
- අක්‍රීය ණය
- බැරකම් සහ ප්‍රාග්ධනය
- තැන්පතු
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
- ප්‍රධාන විගණන සොයා ගැනීම්

බැංකුකරණය

බැංකු අංශය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (එල්.සී.බී.) 24 ක් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු (එල්.එස්.බී.) 6 ක් ද ඇතුළත්ව බැංකු 30 කින් සමන්විත වේ. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අතර විදේශ බැංකු ශාඛා 11 ක් ද පැවතුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා ICICI බැංකු සමාගමට සහ ඇක්සිස් බැංකු සමාගමට නිකුත් කළ බැංකු බලපත්‍ර, ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන කාර්යාල විසින් ගනු ලැබූ තීරණ මත පදනම්ව වසා දැමීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය අවසන් වීමත් සමඟ 2020 වර්ෂයේදී අවලංගු කරන ලදී.

බැංකු අංශය බැංකු සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සහ බැංකු ජාලය පුළුල් කිරීම තුළින් ආර්ථික වර්ධනයට සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනයට සහාය විය. කොවිඩ්-19

ව්‍යාප්තියත් සමඟ 2020 වර්ෂයේදී බැංකුවලට භෞතිකව ප්‍රවේශ වීම සම්බන්ධයෙන් ඇතැම් සීමා පනවා තිබුණි. එබැවින්, බැංකු මගින් පාරිභෝගිකයන් වෙත තාක්ෂණය පදනම් කරගත් නිෂ්පාදන සහ සේවා හඳුන්වා දෙන ලදී. රට තුළ පැවති අර්බුදකාරී වාතාවරණය තුළ, 2020 වර්ෂය තුළදී නව බැංකු ශාඛා 16 ක් සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 382 ක් ස්ථාපනය කරන ලදී. 2020 වර්ෂය අවසානයේදී, බැංකු ඒකක සංඛ්‍යාව 7406 ක් වූ අතර ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව 6176 දක්වා වැඩි විය.

බැංකු, බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් බැංකු ඒකක ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ සාරාංශයක් වගුව 15 හි දැක්වේ.

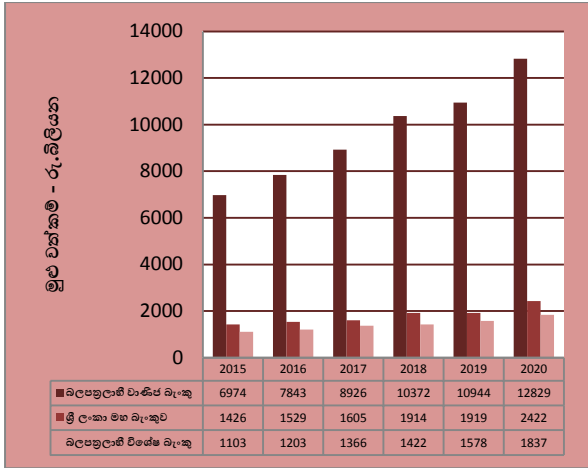
කාණ්ඩය	බැංකු	ශාඛා	ශීඝ්‍ර ඉතිරිකිරීමේ ඒකක	ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර (ATMs)
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු			3,787	5,744
දේශීය බැංකු	13	2,854		
විදේශීය බැංකු	11	47		
බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු				432
ජාතික මට්ටමේ ඉතිරි කිරීමේ බැංකු	1	265		
නිවාස මූල්‍ය ආයතන	2	64		
අනෙකුත් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	3	374		

වගුව 15 - බැංකු, බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් බැංකු ඒකක ව්‍යාප්තිය මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (සංශෝධිත හෝ තාවකාලික දත්ත)

වත්කම්

2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව, බැංකු අංශයේ වත්කම් පදනම රු.ට්‍රිලියන 2.1 කින් වැඩි වී තිබුණු අතර 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට බැංකු අංශයේ වත්කම් පදනමේ වටිනාකම රු. ට්‍රිලියන 14.6 ඉක්මවා තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ වර්ධන අනුපාතය වූ සියයට 6.2 ට

සාපේක්ෂව, 2020 වර්ෂයේ වර්ධන අනුපාතය සියයට 17.1 ක් විය. දිවයිනේ අභියෝගාත්මක ආර්ථික හා ව්‍යාපාරික වාතාවරණය තුළ සිදු වූ ආයෝජන හා ණය වර්ධනය බැංකු අංශයේ වත්කම් වර්ධනයට දායක විය. බැංකු අංශයේ මුළු වත්කම්වල සංයුතිය රූපසටහන 13 හි දැක්වේ.

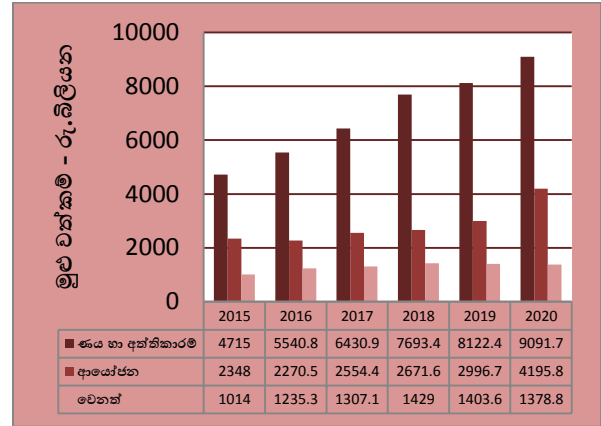

රූපසටහන 13 - බැංකු අංශයේ මුළු වත්කම්වල සංයුතිය මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව 2020

2020 වර්ෂය අවසන් වන විට, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල මුළු ණය අතරින් රු. බිලියන 8,289.5 ක් හෝ සියයට 91 ක් ණය සහ අත්තිකාරම් වශයෙන් ලබා දී තිබුණි. ඉතිරිය වූ රු. බිලියන 802.1 ක් හෝ සියයට 9 ක් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු මගින් ලබා දී තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ සියයට 5.6 ක් වූ ණය සහ අත්තිකාරම්වලට සාපේක්ෂව, 2020 වර්ෂය තුළදී ණය සහ අත්තිකාරම් සියයට 11.9 කින් වැඩි වී ඇත. සියයට 38 කින් වර්ධනය වූ නැවත සැලසුම් කළ ණය ද, සියයට 18 කින් වර්ධනය වූ නිවාස ණය සහ සියයට 14.1 කින් වර්ධනය වූ කාලීන ණය 2020 වර්ෂයේදී ඉහළ වර්ධන අනුපාත වාර්තා කළ ප්‍රධාන ණය වර්ග විය.

2020 වර්ෂය තුළ ණයවල සිදු වූ වර්ධනය ඉක්මවා ආයෝජන වර්ධනය වී ඇති අතර 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව ආයෝජන සියයට 40 කින් වැඩි වී ඇත. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපිළිවෙලින් රු.බිලියන 804.7 කින් සහ රු.බිලියන 55.9 කින් වැඩි වීම හේතුවෙන් කල් පිරීම තෙක් රඳවා ගන්නා ආයෝජන කළඹ 2020 වර්ෂය තුළදී සියයට 41.8 කින් වර්ධනය වී තිබේ.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල වත්කම් සංයුතිය රූපසටහන 14 හි දක්වා ඇත.

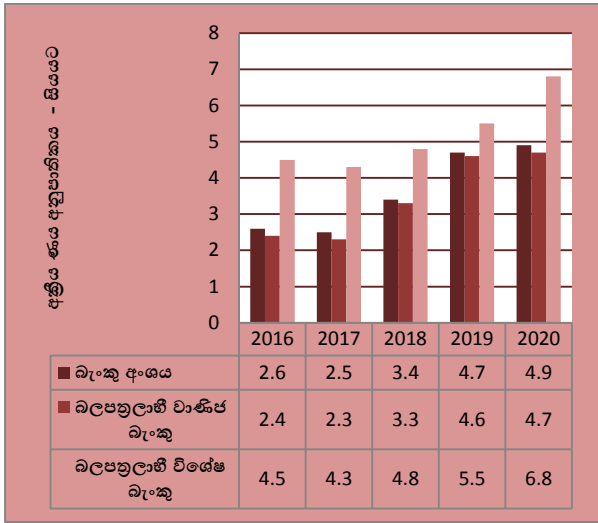
රූපසටහන 2 - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල වත්කම් සංයුතිය මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව

අක්‍රීය ණය

2019 වර්ෂය තුළ බැංකු අංශයේ අක්‍රීය ණය අනුපාතය වූ සියයට 4.7 ට සාපේක්ෂව, 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට බැංකු අංශයේ අක්‍රීය ණය අනුපාතය සියයට 4.9 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ දී, රු. බිලියන 118.5 කින් ඉහළ ගිය අක්‍රීය ණය ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව, 2020 වර්ෂයේ දී, අක්‍රීය ණය රු.බිලියන 66.4 කින් වැඩි වී තිබුණි. කොවිඩ් -19 වසංගතය හේතුවෙන් ණයගැතියන් මුහුණ දුන් දුෂ්කරතා සලකා බලා ණය සහන හඳුන්වා දෙන ලද අතර කොවිඩ් -19 වසංගතයෙන් පීඩාවට පත් වූ අංශ නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීම සඳහා ගත වන දීර්ඝ කාලය සලකා බලා අදාළ ණය සහන කාලසීමාව තවදුරටත් දීර්ඝ කරන ලදී. මේ අනුව, ණය සහන කාල සීමාව තුළ, අක්‍රීය ණය කාණ්ඩ සඳහා ණය වර්ගීකරණය අත්හිටුවා ඇති අතර ණය සහන ලබා දීම නවතා දැමීමෙන් පසු සාමාන්‍ය වර්ගීකරණ නීති ක්‍රියාත්මක විය. එම නිසා, ණය සහන ලබා දීම නවතා දැමීමෙන් පසුව සැබෑ අක්‍රීය

ණය තත්ත්වය පිළිබිඹු වේ. විස්තර රූපසටහන 15 හි දැක්වේ.

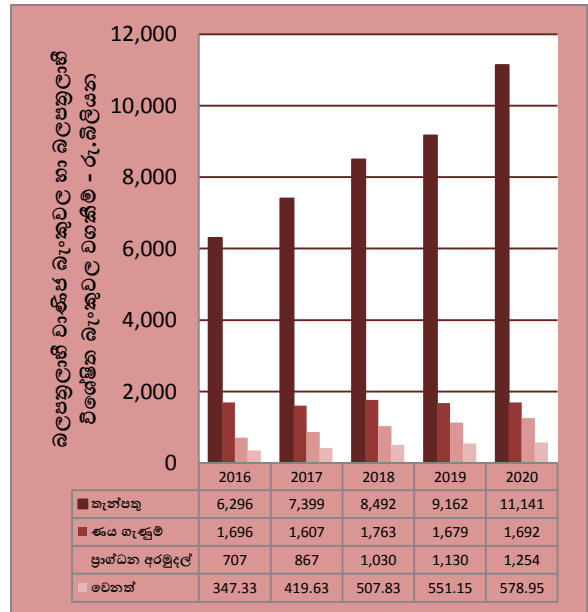
රූපසටහන 15 - අක්‍රීය ණය අනුපාතය
මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තා

බැරකම් සහ ප්‍රාග්ධනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැරකම් රු.බිලියන 2,421.6 ක් වී තිබුණු අතර ඊට ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ රජයන්ගෙන් හා ජාත්‍යන්තර ආයතනවල රු. බිලියන 857.4 ක තැන්පතුද, වාණිජ බැංකුවල රු. බිලියන 129.6 ක තැන්පතු හා 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට නිකුත් කරන ලද රු. බිලියන 834.8 ක මුදල් තෝට්ටු ද ඇතුළත් වී තිබුණි. 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට රු.බිලියන 11,140.9 ක් දක්වා තැන්පතු වර්ධනය වී තිබුණු අතර එය 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 22 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට, බැංකු අංශයේ මුළු බැරකම් අතරින් සියයට 75.96 ක් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල තැන්පතු විය.

2019 වර්ෂයේදී, රු. බිලියන 84 කින් අඩු වූ ණය ගැනීම්වලට සාපේක්ෂව, 2020 වර්ෂයේ බැංකු අංශයේ මුළු ණය ගැනීම් රු.බිලියන 12.8 කින් වැඩි වී තිබුණි. ස්වෛරී ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම්වල පහත වැටීමත් සමඟම, 2020 වර්ෂයේ දී විදේශ මුදල් ණය ගැනීම්

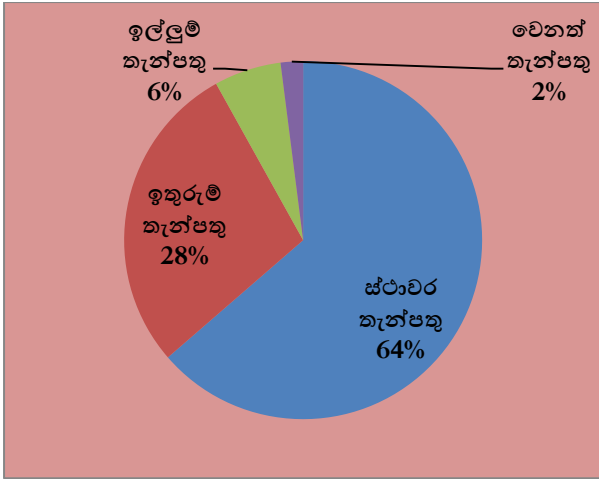
සියයට 11.1 කින් අඩු වීම සහ 2020 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියල් ණය ගැනීම්වල සියයට 14.3 ක වර්ධනයක් (රුපියල් බිලියන 99.4 ක්) වාර්තා වීම මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 16 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 16 - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල හා බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවල වගකීම්
මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව

තැන්පතු

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල පැවති රු. බිලියන 7,022 ක් වූ තැන්පතු සහ කාලීන තැන්පතු 2020 වර්ෂය සඳහා අරමුදල් සැපයීමේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය විය. එය 2020 වර්ෂය අවසානයේදී පැවති මුළු තැන්පතුවලින් සියයට 63 ක් වූ අතර ඉතිරිකිරීම් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු අනුපිළිවෙලින් සියයට 28.3 ක් සහ සියයට 6.2 ක් විය. විස්තර රූපසටහන 17 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 17 - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවල තැන්පතුවල සංයුතිය
මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත හා එහි සංශෝධන යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය හා ගෙවීම් කිරීමේ පද්ධතියේ පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය සඳහා වගකීම් දරන ඉහළම අධිකාරිය ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ස්ථාපනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ඵලදායී සම්පත් සංවර්ධනය දිරිමත් කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සුරක්ෂිත කිරීමේ අරමුණු පෙරදැරිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කටයුතු කරයි.

මුදල් නීති පනත මගින් බලය පවරන ලද ක්‍රියා මගින් දේශීය මුදල් ස්ථායීකරණය නිර්ණය කිරීම හැකි තාක් දුරට සුරක්ෂිතව සිදු කිරීම සඳහා සැපයුම, උපයෝගීතාව සහ මුදල් පිරිවැය නියාමනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය උත්සාහ දැරිය යුතු වන්නේය. මුදල් සැපයුමේ වෙනස්වීම් මිල ස්ථායීතාව කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන සාධකයකි. ගුණකය මගින් සංචිත මුදල්වලට සම්බන්ධ වන පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වෙනස්කම් මත බලපෑම් සිදු

කිරීමෙන් මිල ස්ථායීතාව ඇති කර ගත යුතුය.

සංචිත මුදල් යනු මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ මෙහෙයුම් ඉලක්කයයි. ප්‍රතිපත්ති පොළී අනුපාත, විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් (OMO) සහ වාණිජ බැංකු තැන්පතු වගකීම් මත වියවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා (SRR) වර්තමානයේ භාවිත කරන ප්‍රධාන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් වේ. 2019 මැයි මාසයේදී ආරම්භ වූ මුදල් ලිහිල් කිරීමේ වක්‍රය 2020 වර්ෂය තුළ ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වෙමින් ප්‍රතිපත්ති පොළී අනුපාත සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල (LCBs) සියලු රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) සැලකිය යුතු අන්දමින් අඩු කරනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් ප්‍රතිපත්ති පොළී අනුපාත වන නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) අනුපිළිවෙලින් සියයට 4.50 ක් සහ සියයට 5.50 ක් දක්වා සමස්තයක් වශයෙන් පදනම් අංක 250 කින් අඩු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2020 මාර්තු මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) ප්‍රතිශතයක 1 කින් අඩු කළ අතර 2020 ජූනි මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) නැවතත් ප්‍රතිශතයක 2 කින් අඩු කරන ලදී.

2019 වර්ෂයේ දී රු.බිලියන 37 ක ව්‍යාප්තිය හා සසඳන විට සංසරණයේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල් වර්ෂය තුළදී රු. බිලියන 156.8 කින් වැඩි වී 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට රු. බිලියන 834.8 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් තිබුණි. සංචිත මුදල් මත ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) සැලකිය යුතු අන්දමින් අඩු වීමෙන් ඇති වූ බලපෑම වර්ෂය තුළ සංසරණයේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල් වැඩිවීම මගින් හිලවි කර ගන්නා ලද අතර 2019 වර්ෂය අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 3 ක සංචිත මුදල් සංකෝචනයට සාපේක්ෂව,

2020 වර්ෂය අවසානය වන විට සංචිත මුදල් වාර්ෂිකව සියයට 3.4 කින් ප්‍රසාරණය වීමට එය හේතු විය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංචිත මුදල්වල වත්කම් අංශය ශුද්ධ දේශීය වත්කම් (NDA) සහ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් (NFA) වලින් සමන්විත වේ. 2019 වර්ෂයේ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් (NDA) රු. බිලියන 173.9 කින් පහත වැටීමට සාපේක්ෂව, 2020 වර්ෂය තුළ රු.බිලියන 401.1 කින් වැඩි වී 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට රු. බිලියන 437.7 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වත්කම් අඩුවීමේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වගකීම් වැඩි වීමේ ඒකාබද්ධ බලපෑම හේතුවෙන්, 2020 වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් (NFA) රු. බිලියන 369.2 කින් අඩු විය.

2020 මාර්තු මැද සිට අප්‍රේල් මැද දක්වා කාලය තුළ, ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු මට්ටමින් අවප්‍රමාණය වූ අතර 2020 අප්‍රේල් 09 දින එක්සත් ජනපද ඩොලරයකට ශ්‍රී ලංකා රුපියල් 199.75 ක උපරිමයක් කරා ළඟා විය.

ආර්ථිකයේ අහිතකර අන්දමින් බලපෑමට ලක් ව ඇති අංශ නැවත නඟා සිටුවීමේ වැදගත්කම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් හඳුනා ගන්නා ලද අතර වසංගතයෙන් පීඩාවට පත් වූ ව්‍යාපාරවලට සහ පුද්ගලයින්ට සහාය ලබා දීම වෙනුවෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (LCBs) සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු (LSBs) සඳහා නාමයශීලී බවක් ලබා දීම සඳහා සුවිශේෂී නියාමන පියවර කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

සානාත්මක ණය වර්ධනය සහ ඉහළ අක්‍රිය ණය හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (LFCs) සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ

සමාගම් (SLCs) අංශයේ කාර්යසාධනය වර්ෂය තුළ පිරිහීමට ලක් විය. 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට, මෙම අංශය බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් 40 කින් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගමකින් සමන්විත විය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල (LFCs) මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහීම වැළැක්වීම, මූල්‍ය අංශයේ ස්ථාවරභාවය පවත්වා ගැනීම සහ තැන්පත්කරුවන්ගේ අයිතීන් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධ කිරීමේ ප්‍රධාන සැලැස්ම හඳුන්වා දෙමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නියාමන ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී.

කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් ද ජනැන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී හි බලපත්‍ර 2020 මැයි 22 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි අවලංගු කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2020 ජූලි 13 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ඊටීඅයි ජනැන්ස් ලිමිටඩ් සහ ස්වර්ණමහල් ජනැන්ස් සර්විසස් පීඑල්සී යන ආයතනවල ව්‍යාපාරික කටයුතු ද අත්හිටුවා තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය මගින් ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ හා ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය යටතේ උපරිම වන්දි ගෙවීම රු.600,000 සිට රු.1,100,000 දක්වා රු.500,000 කින් වැඩි කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍ර අවලංගු කර හෝ අත්හිටුවා ඇති මූල්‍ය සමාගම් හය (6) ක් වන සෙන්ට්‍රල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් ඇන්ඩ් ජනැන්ස් පීඑල්සී (CIFL), ද ස්ටැන්ඩර්ඩ් ක්‍රෙඩිට් ජනැන්ස් ලිමිටඩ් (TSCFL), ටීකේඑස් ජනැන්ස් ලිමිටඩ් (TKSFL), ද ජනැන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී (TFC), ඊටීඅයි ජනැන්ස් ලිමිටඩ් (ETIFL) සහ ස්වර්ණමහල් ජනැන්ස් සර්විසස් පීඑල්සී (SFSP) හි

තැන්පතුකරුවෝ සංශෝධන වන්දි මුදල ලැබීමට සුදුසුකම් ලබති.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු

ලංකා බැංකුව (BoC)

ලංකා බැංකුව 1938 අංක 53 දරන ලංකා බැංකු ආඥාපනත යටතේ 1938 අගෝස්තු 1 දින නියමිත පරිදි සංස්ථාපනය කරන ලද, 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යටතේ ස්ථාපිත බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකි. ගෝලීය බැංකුකරණයේ නැවුම් අත්දැකීම් ගනුදෙනුකාර ප්‍රජාව වෙත ළඟාකරලමින් සේවක පරිපූර්ණත්වය මත ගොඩනැංවූ වඩාත් කාර්යක්ෂමවූත් නවීන තාක්ෂණවේදයන් මුසු වූත් මූල්‍ය සේවාවන් හරහා සියළු පාර්ශ්වකරුවන් වෙත වටිනාකම් උත්පාදනය කිරීම ලංකා බැංකුවේ මෙහෙවර වේ. ඉහත මෙහෙවර සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ලංකා බැංකුව විසින් 2020 වර්ෂයේ දී, පාරිභෝගික සම්බන්ධතා ස්ථාන 2001 ක්, ශාඛා 582 ක්, විදේශ ශාඛා 03 ක්, සීමිත සේවා ශාඛා 64 ක්, ස්මාර්ට් කලාප 633 ක්, පාසල් “සංසද්” 1489 ක්, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර මධ්‍යස්ථාන 15 ක් සහ ජංගම පාසල් ඉතිරි කිරීමේ ඒකක 991 ක් හරහා බැංකුවේ සේවා බෙදා හැර ඇත. ඊට අමතරව, කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයන් 8,479 දෙනෙකු මේ සඳහා දායකත්වය ලබා දී තිබුණි.

මුළු වත්කම්, මුළු ණය සහ මුළු තැන්පතුවලින් පිළිබිඹු වන පරිදි, ලංකා බැංකුව දිවයිනේ විශාලම පද්ධතිගත වැදගත්කමක් සහිත බැංකුව වේ. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණය හා අත්තිකාරම් (ශුද්ධ) කොටස මුළු වත්කම්වලින් සියයට 67 ක් විය. බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවය තැන්පතු වන අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට තැන්පතු මුළු වත්කම්වලින් සියයට 83 දක්වා වැඩි විය. ලංකා බැංකුවේ ව්‍යාපාරික කටයුතු මූලික වශයෙන් මෙහෙයවනු ලබන්නේ ආයතනික ණය ලබා දීම මගින්

වන අතර එමඟින්, රජයට සහ රජය සතු ව්‍යවසාය (SOES) සහ අනෙකුත් ආයතනික ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය ලබා දීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරයි. ඉතිරි ණය මගින් සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය (SME) සහ අනෙකුත් පාරිභෝගිකයින් නියෝජනය කෙරේ.

ෆිච් රේටින් ලංකා ලිමිටඩ් මගින් ලංකා බැංකුව “AA-(lka)” outlook stable ජාතික දිගුකාලීන ශ්‍රේණිගත කිරීමට ලක් කරන ලද අතර අයිසීආර්ඒ ලංකා ලිමිටඩ් මගින් ලංකා බැංකුව වෙත (SL) AAA (negative) ශ්‍රේණිගත කිරීම පිරිනමන ලදී.

මහජන බැංකුව

1961 අංක 29 දරන මහජන බැංකු පනත මගින් මහජන බැංකුව රජයට අයත් බැංකුවක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංස්ථාපනය කරන ලද අතර මෙම බැංකුව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් වශයෙන් ද ස්ථාපනය කර ඇත. පනතේ 4 වන වගන්තිය සහ ඊට අදාළ සංශෝධන ප්‍රකාරව මහජන බැංකුවේ අරමුණ විය යුත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමුපකාර ව්‍යාපාරය, ග්‍රාමීය බැංකුකරණය, කෘෂිකර්මාන්තය සහ කර්මාන්ත සංවර්ධනය කිරීම සහ ඒ සඳහා සහාය ලබා දීම සහ වාණිජ බැංකුවක්, උකස්කරුවකු සහ වෙළඳ බැංකුවක් වශයෙන් ව්‍යාපාරික කටයුතු පවත්වාගෙන යෑමයි.

2020 වර්ෂය අවසානය වන විට, මහජන බැංකුව දිවයින පුරා ශාඛා 741 ක් සමඟින් වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක කෙරේ. ඊට අමතරව ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 765 ක්, මුදල් තැන්පතු යන්ත්‍ර 274 ක්, බිල්පත් ගෙවීමේ යන්ත්‍ර 221 ක් සහ ස්වයං බැංකුකරණ ඒකක 244 ක් ද බැංකුව සතුව පැවතුණි.

වර්ෂය තුළදී බැංකුවේ මුළු තැන්පතු පදනම රු. බිලියන 343.7 කින් ප්‍රසාරණය වී, 2020 වර්ෂය අවසාන වර්ෂය අවසානය වන විට රු.

බිලියන 1,835.1 ක් බවට පත් වී තිබුණි. බැංකුවේ මුළු වත්කම් පදනම 2020 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට රු. බිලියන 2,230.1 ක් විය. මහජන බැංකුව විසින් රු.බිලියන 21.2 ක බදු ගෙවීමට පෙර ලාභයක් වාර්තා කරන ලද අතර එය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 7.9 ක වර්ධනයකි. කෙසේ වෙතත්, 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව, බැංකුවේ ශුද්ධ පොලී ආදායම සියයට 0.4 කින් අඩු වී ඇත. මහජන බැංකුව මගින් රු. බිලියන 20.0 ක දෙවන පෙළ ස්ථර ණයකර රැස් කළ අතර ඒ අනුව, මුළු පළමු පෙළ ස්ථර ප්‍රාග්ධන අනුපාතය සහ මුළු ප්‍රාග්ධන අනුපාතය අනුපිළිවෙලින් සියයට 9.5 ක් සහ සියයට 15.5 ක් වශයෙන් පැවතුණි.

කීර්තිමත් ඒෂියාමනි විශිෂ්ටතම බැංකුකරණ සම්මාන - 2020 (ශ්‍රී ලංකා) ප්‍රදානයේ දී ‘හොඳම ඩිජිටල් බැංකුව 2020’ යන සම්මානය සහ ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාරික සභරා සම්මාන - 2020 ප්‍රදානයේ දී, ‘ශ්‍රී ලංකාවේ හොඳම ඩිජිටල් බැංකුව සඳහා සම්මානය’ ද, 2020 වර්ෂයේ ලෝක මූල්‍ය ඩිජිටල් බැංකු සම්මාන ප්‍රදානයේ දී, ‘2020 වසර සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ හොඳම පාරිභෝගික ඩිජිටල් බැංකුව’ සහ ‘ශ්‍රී ලංකාවේ හොඳම ජංගම බැංකු යෙදුම 2020’ යන සම්මාන ද ඇතුළත්ව ලබා ගන්නා ලද ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සම්මාන තුළින් බැංකුවේ ඩිජිටල් වේදිකාවේ සාර්ථකත්වය විදහා දැක්වේ. තොරතුරුවල ආරක්ෂාව සහ සුරක්ෂිතතාව සඳහා ඉහළම ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීම වන ISO/IEC 27001: 2013 සහතිකය ලබා ගැනීමට ද බැංකුව සමත් විය. කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපාරවලට ඩිජිටල් ගනුදෙනු සිදු කිරීම දිරි ගැන්වීම සඳහා 2020 වර්ෂයේ දී මහජන බැංකුව විසින් ‘People’s Pay QR’ හඳුන්වා දෙන ලද අතර මෙම ක්‍රමය මගින් යම් වෙළෙන්දෙකු වෙත වේගවත්ව, සුරක්ෂිතව සහ අඩු පිරිවැයට ඩිජිටල් ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසයි. තවද, 2020 වර්ෂයේ ලෝකයේ

විශිෂ්ටතම බැංකු 1000 අතරින් එකක් වශයෙන් ද, ආසියාවේ විශාලම බැංකු 400 අතරින් එකක් වශයෙන් ද මහජන බැංකුව පිළිගැනීමට ලක්ව තිබෙන අතර සිව් රේචින් ලංකා ලිමිටඩ් මගින් “AA-(Ika)” ජාතික දිගු කාලීන ශ්‍රේණිගතකිරීම මහජන බැංකුව වෙත පිරි නමා ඇත.

අනාගතයේදී සාර්ථක ව්‍යවසායකයින් බවට පත් වීම සඳහා කොවිඩ් -19 ආශ්‍රිත නව නිපැයුම්කරුවන් සහ ආයෝජකයින් වෙත මුල් අදියරේ දී බැංකුව විසින් මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන ආධාර ලබා දෙන ලදී. සිල්ලර ගනුදෙනුකරුවන් 460,000 කට අධික සංඛ්‍යාවකට සහ ව්‍යාපාර 21,000 කට අධික සංඛ්‍යාවකට බැංකුව විසින් ලබා දුන් කොවිඩ් -19 සහනය මූල්‍ය සේවා අපේක්ෂිත යම් කණ්ඩායමක් වෙනුවෙන් ලබා දුන් විශාලම සහනය වේ. මහජන බැංකුව මගින් රාජ්‍ය හා අනෙකුත් රජය සතු ව්‍යවසාය සඳහා රු. බිලියන 320.0 කට වඩා වැඩි පහසුකම් ලබා දීම මගින් මෙන්ම අභිමත මට්ටමින් රුපියල් පොලී අනුපාත පවත්වා ගැනීම සඳහා රජයේ භාණ්ඩාගාරයට රු. බිලියන 358.0 ක් ලබා දීම මගින් ද සහාය ලබා දී ඇත.

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු

ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව (NSB)

1972 වර්ෂය වන විට මහජනතාවට මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ නිරත වූ අද්විතීය ආයතන හතරක් ඒකාබද්ධ කර 1971 අංක 30 දරන පනත මගින් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව ස්ථාපිත කර තිබුණි. 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත ප්‍රකාරව මෙම බැංකුව බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකුවක තත්ත්වය ලබා දී තිබුණි.

සියළු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අපේක්ෂා මුදුන් පමුණුවාලන අතරතුර ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ඉතුරුම් හා ආයෝජන ප්‍රශස්ත ලෙස සපුරාලීම සඳහා අවශ්‍ය පරිපූර්ණ මූල්‍ය

විසඳුම් සැපයීම මෙම බැංකුවේ මෙහෙවර වේ.

උක්ත මෙහෙවර ඉටු කර ගැනීම සඳහා බැංකුව විසින් ශාඛා 259 ක්, තැපැල් හා උප තැපැල් කාර්යාල 4063 ක් සහ CDM / ATM / CRM යන්ත්‍ර 361 ක් උපයෝගී කර ගනිමින් එහි සේවා ව්‍යාප්ත කර තිබේ. ඊට අමතරව, බැංකුව මගින් දිවයින පුරා 4641 ක සේවක පිරිසක් සේවයේ යොදවා තිබුණි.

ICRA ශ්‍රී ලංකා ලිමිටඩ් මගින් 2020 වර්ෂයේ දී ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව වෙත “(SL) AAA” stable outlook යන ශ්‍රේණිගත කිරීම නැවත වතාවක් තහවුරු කර ඇත.

සමූහය

ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකු අරමුදල් කළමනාකරණ සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකු ලිමිටඩ් යන අනුබද්ධ සමාගම් දෙක මෙම සමූහයට ඇතුළත් වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශවලට අනුව, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව මගින් 1999 නොවැම්බර් 16 දින ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකු අරමුදල් කළමනාකරණ සමාගම නමින් වෙනම සමාගමක් සංස්ථාපනය කරන ලදී. 2000 මාර්තු 1 දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකු අරමුදල් කළමනාකරණ සමාගම ප්‍රාථමික වෙළෙන්දෙකු වශයෙන් පත් කර තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව යනු 1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනතේ විධිවිධාන යටතේ සංස්ථාපනය කළ වගකීමෙන් සීමිත රාජ්‍ය සමාගමක් වන අතර එය 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ නැවත ලියාපදිංචි කර ඇත. තවද, 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් වශයෙන් ස්ථාපනය කරන ලදී. 2016 රජයේ අයවැය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යෝජනාවට අනුකූලව, 2019 ඔක්තෝබර් 11 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව මගින් ශ්‍රී ලංකා

ඉතිරි කිරීමේ බැංකු සමාගම (SLSB) පූර්ණ වශයෙන් අත්පත් කරගෙන තිබුණි.

මර්වන්ට් බැන්ක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පී එල් සී (MBSL)

1982 වර්ෂයේ දී දිවයිනේ ප්‍රථම සහ එකම විශේෂිත වෙළඳ බැංකුව වශයෙන් මර්වන්ට් බැන්ක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පී. එල්. සී. සංස්ථාපනය කරන ලදී. 1991 වර්ෂයේ දී, මෙම සමාගම කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළේ ලැයිස්තුගත කරන ලද අතර 2000 වර්ෂයේදී කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගමක් ලෙස කටයුතු කිරීම සඳහා බලපත්‍රය ලබා ගන්නා ලදී. 2014 වර්ෂයේ දී, මෙම සමාගම මර්වන්ට් බැන්ක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පී. එල්. සී. ලෙස නැවත නම් කරන ලද අතර 2015 වර්ෂයේ දී මුදල් ව්‍යාපාර පනත යටතේ මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා බලයලත් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචි කරන ලදී.

සමාගමේ දැක්ම වන්නේ ජාතියට නව්‍යකරණ ව්‍යාපාර විසඳුම් සපයන්නා බවට පත්වීමයි. වර්තමානයේ MBSL දිවයින පුරා ශාඛා 48 ක ජාලයක් තුළින් ක්‍රියාත්මක වන අතර ශ්‍රී ලංකාව තුළ පමණක් ක්‍රියාත්මක වේ.

රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (SMIB)

රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව යනු රජයට අයත් බැංකුවක් වන අතර එය 1975 අංක 13 දරන රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකු නීතිය සහ එම නීතියට සිදු කරන ලද සංශෝධන යටතේ සංස්ථාපනය කරන ලදී. මෙම නීතියේ 2 වන වගන්තියට අනුව, මෙම බැංකුවේ අරමුණ වන්නේ නීති විධිවිධානයන්ට අනුකූලව මූල්‍ය හා වෙනත් ආධාර ලබා දීමෙන් කෘෂිකර්මාන්තය, කර්මාන්ත සහ නිවාස යන අංශ සංවර්ධනය සඳහා සහාය දැක්වීමයි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ මුළු තැන්පතු ප්‍රමාණය රු. බිලියන 45.3 ඉක්මවා තිබුණු අතර එය පූර්ව වර්ෂය හා සැසඳීමේදී සියයට 16.7 ක වැඩිවීමකි. බැංකුවේ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රු.බිලියන 6 කින් හෝ සියයට 12.6 කින් ප්‍රසාරණය වූ අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රු.බිලියන 53 ඉක්මවා තිබුණි. වත්කම් වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ වෙනත් බැංකු මගින් මෙම බැංකුවේ මුදල් තැන්පත් කිරීම හා ණය හා අත්තිකාරම් පූර්ව වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී අනුපිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 4.7 කින් සහ රු. බිලියන එකකින් ඉහළ යෑමයි.

බැංකුව බදු ගෙවීමට පෙර ලාභය රු.මිලියන 587 ක් වශයෙන් වාර්තා කළ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ ප්‍රතිඵලයට සාපේක්ෂව සියයට 17.5 ක වර්ධනයක් විය. තවද, බැංකුවේ ශුද්ධ පොළී ආදායම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 2.9 කින් වැඩි වී තිබුණි.

බැංකුවේ මුළු ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 1.6 කින් වැඩි වී ඇති අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එය සියයට 20.9 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේදී අක්‍රීය ණය අනුපාතය සියයට 2.99 කින් වැඩි වී තිබෙන අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එය සියයට 10.72 ක් විය.

නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව

නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව 1997 අංක 7 දරන නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකු පනත (2003 අංක 15 දරන පනත සහ 2011 අංක 45 දරන පනත මගින් සංශෝධනය කරන ලද) යටතේ රජය සතු බැංකුවක් වශයෙන් සංස්ථාපනය කරන ලද අතර 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත ප්‍රකාරව මෙය බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් වශයෙන් ස්ථාපනය කරන ලදී. පනතේ 12 (අ) වගන්තිය හා පනතට සිදු

කරන ලද සංශෝධන ප්‍රකාරව බැංකුවේ අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ සැමට සෙවණක් ලබා දීමේ සිහිනය සැබෑ කර ගැනීම වෙනුවෙන් නිවාස සැපයීමට අදාළ මුදල් සැපයීමේ අවිවාදිත වෙළෙඳපොළ නායකයා බවට පත් වීමයි.

නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව 2020 වර්ෂයේදී නව ශාඛා පිහිටුවා නොතිබූ අතර ඒ අනුව, 2020 වර්ෂය අවසානයේදී මුළු ශාඛා සංඛ්‍යාව 39 ක් වශයෙන් පැවති අතර BB+ (lka) ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම ලැබී තිබුණි. ඊට අමතරව, 2020 වර්ෂයේ දී ලබා දී තිබූ ණය රු. බිලියන 41.19 ක් වූ අතර එය 2019 වර්ෂයේ දී ලබා දී තිබුණු ණය ප්‍රමාණය වූ රු. බිලියන 41.21 ට සාපේක්ෂව සියයට 0.05 කින් අඩු ණය ප්‍රමාණයක් විය. එම නිසා, පසුගිය මූල්‍ය වර්ෂයේදී රු. බිලියන 7.68 ක් වූ පොළී ආදායම වර්ෂය තුළ සියයට 2.94 කින් අඩු වී රු. බිලියන 7.46 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. තවද, වර්ෂය තුළදී, බැංකුව සිය තැන්පතු පදනම රු.බිලියන 42.50 ක සිට රු. බිලියන 47.95 ක් දක්වා ප්‍රසාරණය කරන ලද අතර එය සියයට 12.82 ක වැඩිවීමකි.

2019 වර්ෂයේ රු.බිලියන 55.95 ක් වූ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රු. බිලියන 61.03 දක්වා වැඩි වූ අතර ඒ අනුව, බැංකුවේ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රු. බිලියන 5.08 කින් වැඩි විය. 2019 වර්ෂයේ සියයට 25.26 ක් වූ බැංකුවේ අක්‍රීය ණය අනුපාතය 2020 වර්ෂයේ දී සියයට 20.23 දක්වා අඩු වී තිබුණි.

2020 වර්ෂයේ දී මෙම බැංකුව බදු ගෙවීමට පෙර ලාභය වශයෙන් රු. මිලියන 1,068 ක් වාර්තා කළ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 38 ක වැඩිවීමකි. තවද, 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව බැංකුවේ ශුද්ධ පොළී ආදායම රු.මිලියන 81 කින් හෙවත් සියයට 2.8 කින් වැඩි වී තිබුණි.

ප්‍රාග්ධනය ප්‍රමාණවත්වීම සහ අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය මෙන්ම කොටස් හිමියන් සඳහා

වටිනාකම් නිර්මාණය කිරීම සඳහා ඉහළම ප්‍රමුඛතාවය ලබා දුන් අතර 2020 වර්ෂයේ කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදල් සියයට 12.95 කින් ඉහළ ගිය අතර 2020 වර්ෂයේදී එක් කොටසක වත්කම් අගය රු. 79.11 ක සිට රු.89.35 ක් දක්වා වැඩි වූ අතර එය සියයට 12.94 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. කෙසේ වෙතත්, ලාභදායකත්වය වැඩි වීම හේතුවෙන් 2020 වර්ෂය තුළදී කොටසක ඉපයුම රු.7.35 සිට රු.10.94 දක්වා වැඩි විය. නියාමන අවශ්‍යතාව වන සියයට 8.5 කට සහ සියයට 12.50 කට සාපේක්ෂව මූලික ප්‍රාග්ධන අනුපාතය (1 වන ස්ථරය) සහ මුළු ප්‍රාග්ධන අනුපාතය (2 වන ස්ථරය) අවම අවශ්‍යතාවයට වඩා ඉහළින් සියයට 20.20 ක් සහ සියයට 20.67 ක් වශයෙන් පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, 2017 ඔක්තෝබර් 26 දිනැති , 2017 අංක 05 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු (CBSL) නියෝගයේ 02 වගන්තිය අනුව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි බැංකුවේ අවම ප්‍රාග්ධනය රු. මිලියන 7,500 ක් විය යුතුව තිබුණි. වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (CBSL) විසින් අවම නියාමන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සැපිරීම සඳහා නියමිත කාලය 2022 අවසානය වශයෙන් සංශෝධනය කරන ලදී.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව 2008 අංක 41 දරන ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනත මගින් 2010 වර්ෂයේදී පළාත් සංවර්ධන බැංකු 6 ක් ඒකාබද්ධ කරමින් රජයට අයත් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපනය කරන ලදී. ජාතික මට්ටමේ රජය සතු බැංකුවක් වශයෙන් බැංකුවේ අරමුණු වනුයේ ප්‍රධාන වශයෙන් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය සඳහා මූල්‍ය ආධාර ලබා දීම මගින් කෘෂිකර්මාන්තය, කර්මාන්ත, වෙළෙඳාම, වාණිජ කටයුතු, පශු සම්පත්, ධීවර කටයුතු සහ කාන්තාවන් සවිබල ගැන්වීම වැනි

සමස්ත කලාපීය ආර්ථික සංවර්ධන කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැපයීමයි.

සංවර්ධන මූල්‍ය ඉලක්ක කරගත් මූල්‍ය ආයතනයක් වශයෙන් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව දිවයිනේ සමාජ හා ආර්ථික සංවර්ධන කටයුතු නඟාසිටුවීම සඳහා වැදගත් කාර්යභාරයක් අඛණ්ඩව ඉටු කරයි. මෙම බැංකුව ගනුදෙනුකරුවන් සවිබල ගැන්වීමේ නිරතව සිටින අතර එමඟින් දිවයින පුරා පිහිටි 276 ක් වන ශාඛා ජාලය තුළින් ජාතිය සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු ඉටු කරනු ලබයි. කොවිඩ්-19 වසංගතයේ බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර සඳහා සහාය දීම සඳහා බැංකුව වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලදී. ICRA ලංකා ලිමිටඩ් වෙතින් මෙම බැංකුව සඳහා A- (negative) ශ්‍රේණිගත කිරීම පිරිනමා ඇත.

බැංකුව බදු ගෙවීමට පෙර ලාභය වශයෙන් රු. බිලියන 1.01 ක් වාර්තා කරන ලදී. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රු. බිලියන 221.1 ක් වූ අතර එය 2019 වර්ෂයේ රු. බිලියන 199.9 ක් වූ මුළු වත්කම් පදනමට සාපේක්ෂව සියයට 11 ක වැඩිවීමකි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තැන්පතු ප්‍රමාණය රු. බිලියන 172 ක් වශයෙන් වාර්තා වූ අතර එය 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වාර්තා වූ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තැන්පතු ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව රු.බිලියන 23 ක වර්ධනයක් හෙවත් සියයට 16 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි.

ප්‍රධාන විගණන නිරීක්ෂණ

ලංකා බැංකුව

- 2020 වර්ෂය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, බැංකුවේ මුළු පොළී ආදායම ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, සියයට 2.6 කින් ඉහළ

ගොස් රු. බිලියන 226.3 දක්වා වැඩි වී ඇත. ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේදී, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා දළ ණය සහ අත්තිකාරම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පොළී ආදායම ඉහළ ගොස් ඇත. ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දළ ණය සහ අත්තිකාරම් රු. බිලියන 466.4 කින් හෙවත් සියයට 28 කින් ඉහළ ගොස් තිබේ. මුළු ණය වැඩිවීමෙන් සියයට 59 මගින් සෘජුව රජයට සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසායවලට ලබා දෙන ලද ණය නියෝජනය වන අතර ඉතිරි සියයට 41 මගින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දෙන ලද ණය නියෝජනය වේ.

- පසුගිය වර්ෂය හා සසඳන විට 2020 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ මුළු පොළී වියදම සියයට 4.3 කින් ඉහළ නැඟ රුපියල් බිලියන 151.5 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ බැංකුවේ තැන්පතු පදනම රු.බිලියන 469.6 කින් හෝ සියයට 23 කින් වැඩි වීම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.
- ණය හා අත්තිකාරම් සහ අනෙකුත් මූල්‍ය වත්කම් සඳහා වූ හානිකරණ ගාස්තු ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු. බිලියන 12.6 කින් හෝ සියයට 68 කින් විශාල ලෙස වැඩි වී තිබුණි. අදියර II සහ III ණය නිරාවරණය රු.බිලියන 61.1 කින් වැඩි වීම, එක්සත් ජනපද ඩොලර්වලින් නාමනය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා රජය සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය නිරාවරණය මත සිදු කරන රු.බිලියන 5.6 ක අතිරේක හානිකරණය, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ ඉදිකිරීම් වැනි ඉහළ අවදානමක් සහිත කර්මාන්ත සඳහා වූ හානිකරණ ප්‍රතිපාදන වැඩි කිරීම සහ ණය කළඹ රු.බිලියන 405.3 කින් වැඩි කිරීම හේතුවෙන් I අදියර හානිකරණ

ප්‍රතිපාදන වැඩිවීම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ හානිකරණ වියදම ඉහළ යාමට ප්‍රධාන හේතු විය.

- සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.බිලියන 17.8 ක ලාභයක් වූ අතර ඉකුත් වර්ෂයේ ඊට අනුරූප ලාභය රු. බිලියන 23 ක් විය. එම නිසා, මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු.බිලියන 5.2 ක පිරිහීමක් දක්නට ලැබුණු අතර එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ හානිකරණ ප්‍රතිපාදන ඉහළ යෑම සහ ණය සහනය ලබා දීම හේතුවෙන් පොළී ආදායම අහිමි වීමයි.
- 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට III අදියර යටතේ හානිකරණ ණය සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 9.8 ක් හෝ රු.බිලියන 207 ක් වූ අතර එය සියයට 4.8 ක් වූ නියාමන අක්‍රිය ණය අනුපාතයට වඩා බෙහෙවින් ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. එම නිසා, බැංකුවේ ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා, ඉපැයීමේ ධාරිතාව, මූල්‍ය කාර්යක්ෂමතාව සහ ප්‍රාග්ධන ස්චාරකෂක සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ඉහළ මට්ටමේ හානිකරණ ණය අඩු කිරීම සඳහා ප්‍රබල යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය විය.
- I වන ස්ථරයේ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 11.3 ක් සහ සමස්ථ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 14.9 ක් පවත්වා ගැනීමට බැංකුවට හැකි වූ අතර ඒවා අවම නියාමන ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අවශ්‍යතා වන අනුපිළිවෙලින් සියයට 9 සහ සියයට 13 ට වඩා ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකින් වැඩි වී තිබුණි. බැංකුවේ අනාගත වර්ධනයට සහාය ලබා දීම සඳහා මෙන්ම ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා එහි මූලික ව්‍යාපාරික මාර්ග තුළින් අභ්‍යන්තර ප්‍රාග්ධනය උත්පාදනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් බැංකුවට පවතින

හැකියාව පිළිබඳව සලකා බැලීම අවශ්‍ය වේ. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතය (දේශීය) සහ ද්‍රවශීලතා වත්කම් අනුපාතය (අක් වෙරළ බැංකු ඒකකය) අනුපිළිවෙලින් සියයට 26.6 ක් සහ සියයට 29.5 ක් ලෙස වාර්තා වී තිබුණු අතර ඒවා අවම අවශ්‍යතාව වන සියයට 20 ට වඩා ඉහළින් පැවැතුණි.

- ලංකා බැංකු ආඥාපනතට අනුව, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සඳහා අවසර ලත් අධ්‍යක්ෂවරුන් සංඛ්‍යාව 6 දෙනෙකු වන අතර එම සංඛ්‍යාව බැංකුවේ ප්‍රමාණය, සංකීර්ණතාවය සහ අවදානම් පැතිකඩ සලකා බැලීමේදී ප්‍රමාණවත් නොවීය. කෙසේ වෙතත්, 2020 වර්ෂය මුළුල්ලේම, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අධ්‍යක්ෂවරුන් සංඛ්‍යාව 6 දෙනෙකුගෙන් සම්පූර්ණ වී නොතිබුණි. සංස්ථාපිත පාලන නියෝගයේ දක්වා ඇති අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල වීම සඳහා ලංකා බැංකු ආඥාපනත සංශෝධනය කිරීමට යෝජිත සංශෝධන මුදල් අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කරමින් ලංකා බැංකුව විසින් මේ වන විටත් සමාරම්භක පියවර ගෙන තිබේ. කෙසේ වෙතත්, ලංකා බැංකු ආඥාපනත සඳහා යෝජිත සංශෝධන සිදු කිරීමට නියමිතව තිබුණි.

සමූහය

මෙම සමූහය විසින් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව බදු ගෙවීමට පෙර ශුද්ධ ලාභය සියයට 33.4 ක අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරමින් 2020 වසර සඳහා බදු ගෙවීමට පෙර ශුද්ධ ලාභය රු. බිලියන 27.6 ක් වශයෙන් වාර්තා කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 22.8 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් වර්ෂය අවසානයේදී සමූහයේ මුළු වත්කම් පදනම රු.බිලියන 3,024.7 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව, දළ ණය සහ අත්තිකාරම් සහ මුළු තැන්පතු

අනුපිළිවෙලින් සියයට 27.7 කින් සහ සියයට 23 කින් වැඩි වී තිබුණි.

මහජන බැංකුව

- ණය නිලධාරීන් විසින් ලබා දෙන මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථන අවම වශයෙන් මාසික / කාර්තූමය / වාර්ෂික / ද්විවාර්ෂික පදනමින් නිරන්තරයෙන් ආපසු පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් කළමනාකරණය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුව තිබුණි. ආපසු පරීක්ෂා කිරීම යනු පුරෝකථන සාක්ෂාත් වූ ප්‍රතිඵල සමඟ සැසඳීමයි. සාක්ෂාත් කරගත් අගයන් සමඟ පුරෝකථන සංසන්දනය කිරීම මත පදනම් වූ ආකෘතියක යම් වලංගුභාවයක් දැක්වීම සඳහා ආපසු පරීක්ෂණය භාවිතා කරනු ලැබේ. ඊට අදාළව, කළමනාකරණය විසින් ඉකුත් කාලවල දී උපයන ලද මුදල් ප්‍රවාහ සහ බැංකුවේ සත්‍ය මුදල් ප්‍රවාහ සංසන්දනය කළ හැකි වේ. අපගමන තිබේ නම්, හානිකරණ ගණනය කිරීමේ අරමුණ සඳහා ණය නිලධාරීන් විසින් සපයනු ලබන මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනවල 'දෝෂ අනුපාතය' සඳහා ගැළපීම් සිදු කළ යුතුය.
- 2016 අප්‍රේල් 29 දිනැති අංක 03/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 2 ඡේදයට අනුව, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අදාළ රෙගුලාසිවලට අනුකූලව, රාජ්‍ය ව්‍යවසායවල සේවකයින් ඇතුළු රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද ගෙවිය යුතු සේවක ඉපැයීම්වලින් අඩු කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, බැංකුව සහ මහජන බැංකු සේවක සංගමය අතර අත්සන් කරන ලද සාමූහික ගිවිසුම මඟින් සේවකයින්ගේ ආදායම් බදු වගකීම සේවකයින්ගේ වැටුපෙන් අඩු නොකර බැංකුව මගින් ගෙවිය යුතු බවට නියෝග කරයි. ඒ මත පදනම්ව, බැංකුව විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන්

අවසන් වර්ෂය සඳහා සේවකයින්ගේ ඉපැයීම්වලින් අඩු නොකර සේවකයන් වෙනුවෙන් උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද වශයෙන් රු.මිලියන 36.86 ක් ගෙවා තිබුණි.

- අවම නියාමන ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අවශ්‍යතාවය සුළු වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගන්නා අතරතුර, සියයට 10.77 කින් සුළු වශයෙන් අඩු වූ I වන ස්ථරයේ ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 9.53 ක් සහ සියයට 5.52 කින් වැඩිදියුණු වූ මුළු ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 15.47 ක් පවත්වාගෙන යෑමට බැංකුවට හැකි විය.

ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව

- ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, 2020 වර්ෂය තුළදී, බැංකුවේ සමස්ත පොළී ආදායම සියයට 3 කින් වර්ධනය වීම හෝ රු. මිලියන 118,730 සිට රු. මිලියන 122,512 ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි. ණය හා අත්තිකාරම් පසුගිය වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට සියයට 14 කින් හෝ රු.මිලියන 454,395 ක සිට රු.මිලියන 516,795 ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී බැංකුවේ දළ අක්‍රිය ණය අනුපාතය සියයට 1.57 ක සිට සියයට 2.79 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. ඊට අමතරව, වර්ෂය අවසානයේදී බැංකුවේ මුළු තැන්පතු පදනම සියයට 22 කින් හෝ රු.මිලියන 1,016,574 ක සිට රු. මිලියන 1,237,124 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි.
- බැංකුවේ මෙහෙයුම් කටයුතු තුළින් පසුගිය වර්ෂය සඳහා අදාළ වූ බදු ගෙවීමට පෙර ශුද්ධ ලාභය වූ රු. මිලියන 10,462 ට සාපේක්ෂව, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 15,645 ක බදු

ගෙවීමට පෙර ශුද්ධ ලාභයක් වාර්තා කිරීම මගින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු. මිලියන 5,183 ක හෝ සියයට 50 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂය හා සසඳන විට, සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (ROAA) සහ සාමාන්‍ය ස්කන්ධ මත ප්‍රතිලාභ (ROAE) අනුපිළිවෙලින් සියයට 0.29 කින් සහ 6.42 කින් වැඩි වී තිබුණි.

- 2020 වර්ෂය තුළදී, බැංකුවේ ස්කන්ධ හා ණය උපකරණවල මුළු ආයෝජනය සියයට 22.9 කින් හෝ රු.බිලියන 620.9 ක සිට රු.බිලියන 758.7 ක් දක්වා වැඩි වූ අතර 2020 වර්ෂය තුළදී, ණය සහ අනෙකුත් උපකරණ සියයට 22.5 ක සිට හෝ රු.බිලියන 615.6 ක සිට රු.බිලියන 754.2 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රජයේ සුරැකුම්පත්, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර (SLDB), ආයතනික ණය උපකරණ සහ විශ්වසන සහතික සඳහා ආයෝජනය කිරීම ඉහත වර්ධනයට හේතු වී තිබුණි.
- සමාලෝචිත වර්ෂයේ බැංකුවේ ස්ථර 1 ප්‍රාග්ධන අනුපාතය සියයට 13.49 ක සිට සියයට 13.65 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී, බැංකුවේ මුළු ප්‍රාග්ධන අනුපාතය ද සියයට 15.82 ක සිට සියයට 16.45 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් තිබුණි.
- 2020 වර්ෂය සඳහා මෙම සමූහයේ බදු ගෙවීමට පෙර ශුද්ධ ලාභය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 28 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රු.මිලියන 16,791 ක් වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 18 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරමින් සමූහයේ මුළු වත්කම් පදනම වර්ෂය අවසානයේදී රු.මිලියන 1,383,221 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. 2019

වර්ෂයට සාපේක්ෂව දළ ණය සහ අත්තිකාරම් සහ මුළු තැන්පතු අනුපිළිවෙලින් සියයට 13 කින් සහ සියයට 22 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.

- 2019 වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, සමූහයේ මුළු ප්‍රාග්ධන අනුපාතය සියයට 17.74 ක සිට සියයට 18.3 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි.

මර්චන්ට් බැන්ක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් ජිවල්ස් (MBSL)

- 2020 මූල්‍ය වර්ෂයේදී මුළු පොලිය හා ඊට අනුරූපි ආදායම සියයට 24 කින් හෙවත් රු.බිලියන 1.58 කින් අඩු වී තිබුණි. කොවිඩ් -19 වසංගතය හේතුවෙන් ණය ලබා දීමේ ප්‍රමාණය අඩු වීම මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියම කරන ලද ණය සහනය මෙම පහත වැටීමට ප්‍රධාන හේතු වී තිබුණි.
- සමාගමේ ණය ගැනීම් සහ පොදු තැන්පතු වගකීම් අඩු වීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමස්ත පොළිය සහ අනුරූප වියදම් ද රු. බිලියන 4.33 ක සිට රු. බිලියන 3.53 ක් දක්වා සියයට 18 කින් අඩු වී තිබුණි. ආර්ථික කටයුතු දිරි ගැන්වීම සඳහා ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීම සහ ණය ගැනීම් දිරි ගැන්වීම සඳහා මූලපිරීමක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් පොළී අනුපාත ද අඩු කරන ලදී.
- ණය හා අනෙකුත් අලාභ සඳහා වූ හානිකරණ ගාස්තු ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 101.5 කින් වැඩි වී රු. මිලියන 563.4 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් තිබේ. 2020 වර්ෂයේ දී, අනුබද්ධිත ආයතනවල ආයෝජන සඳහා හානිකරණ ගාස්තුව ද සියයට 271 කින් වැඩි වී රු. මිලියන 462.5 දක්වා ඉහළ ගොස් තිබේ. වාර්තාකරණ දිනය වන විට සීමාසහිත එම්බීඑස්එල් රක්ෂණ

සමාගමේ (MBSLI) මූල්‍ය තත්ත්වය හා සමාගමේ අනාගත බලාපොරොත්තු සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් දුර දැකිය හැකි අනාගතයක් සඳහා මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කිරීමට ජරමාණවත් සම්පත් සමාගම සතුව තිබෙන බවට සාධාරණ අපේක්ෂාවක් පවතින බව නිගමනය කර තිබුණි.

- බදු ගෙවීමෙන් පසු සමාගමේ ලාභය ඉකුත් වර්ෂයේ අදාළ කාල සීමාව තුළ වාර්තා වූ රු.මිලියන 102.6 ක ලාභයට සාපේක්ෂව, වාර්තාකරණ වර්ෂය තුළදී සියයට 1,180 කින් පහත වැටී රු. මිලියන 1,108 ක අලාභයක් බවට පත් වී තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ වාර්තා කරන ලද රු. මිලියන 252.88 ක් වූ රඳවා ගත් ලාභයට සාපේක්ෂව, වර්ෂය තුළ සමාගමේ රඳවා ගත් ඉපැයීම්වලින් ද රු. මිලියන 893.79 ක අලාභයක් වාර්තා වී තිබුණි.
- 2020 වර්ෂය සඳහා සමාගමේ ස්ථර 1 ප්‍රාග්ධනය සහ සමස්ථ ප්‍රාග්ධන අනුපාතය අනුපිළිවෙලින් සියයට 4.4 ක් සහ සියයට 5.6 ක් වූ අතර ඒවා අනුපිළිවෙලින් සියයට 6.5 හා සියයට 10.5 ක් වූ අවම නියාමන අවශ්‍යතාවලට වඩා අගයෙන් අඩු විය. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අනුපිළිවෙලින්, 2019 අප්‍රේල් මාසයේ සහ 2019 මැයි මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ණය සහ අත්තිකාරම් (ශුද්ධ අවිනිශ්චිත පොළිය) මත රු. බිලියන 35 ක සීමා සහ තැන්පතු මත රු. බිලියන 23 ක සීමා පනවා තිබුණි.
- MBSL සමාගම සිය මව් සමාගම වන ලංකා බැංකුවේ උපදෙස් මත සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇතුළු එම සමාගමේ නියාමකයින්ගේ අනුමැතිය සහිතව ප්‍රාග්ධන අනුකූලතාව සපුරාලීමට හැකි වන පරිදි ප්‍රාග්ධනය රැස් කිරීමට සක්‍රියව පියවර ගනිමින් සිටියි. මේ

සම්බන්ධයෙන් කොටස් වෙළඳපොළේ ලැයිස්තුගත කිරීමේ නීතිවලට අනුකූලව වෙළඳපොළ වෙත සුදුසු නිවේදන නිකුත් කිරීමට MBSL සමාගම අදහස් කරයි. තවද, සමාගමට අවශ්‍ය අතිරේක අරමුදල් සමාගම විසින්ම රැස් කර ගැනීමට සමාගම අපොහොසත් වුවහොත්, නියාමන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට අවශ්‍ය අරමුදල් ලබා දීමට ලංකා බැංකුව එකඟ වී තිබේ.

සමූහය

සමූහය විසින් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව බදු ගෙවීමට සියයට 4040 ක අඩුවීමක් වාර්තා කරමින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 947.8 ක බදු ගෙවීමට පෙර ශුද්ධ අලාභයක් වාර්තා කරන ලදී. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව, සියයට 11 ක අඩුවීමක් වාර්තා කරමින් වසර අවසානයේදී සමූහයේ මුළු වත්කම් පදනම රු. මිලියන 34,307.6 දක්වා අඩු වී ඇත. 2019 වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී, දළ ණය සහ අත්තිකාරම් සහ මුළු තැන්පතු අනුපිළිවෙලින් සියයට 6 කින් සහ සියයට 4.8 කින් අඩු වී ඇත.

රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව

- විශාලම අක්‍රීය ණය මුදල් දහයේ ශේෂවල එකතුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.මිලියන 138.07 ක් වූ අතර ඒ අතරින් එක් ගනුදෙනුකරුවෙකු එම දිනයේම බැංකුවේ ඉහළම පාරිභෝගිකයින් දස දෙනා අතරට ද ඇතුළත් විය.
- 2020 මාර්තු 27 දිනැති නියෝගය අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව රු. බිලියන 7.5 ක් දක්වා වැඩි කර ඇත. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අවම නියාමන ප්‍රාග්ධනය සපුරාලීමේ දී වාර්තාගත වූ හිඟය රු.බිලියන 1.698 ක් විය. අභ්‍යන්තරව ජනනය කරන ලද අරමුදල්

තුළින් වාර්තාගත වූ හිඟය සපුරාලීමට බැංකුව අපේක්ෂා කරයි. 2020-2024 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වූ ඒකාබද්ධ සැලැස්මට අනුව, බැංකුව බදු ගෙවීමෙන් පසු එහි ලාභය වශයෙන් රු. මිලියන 658 ක් වාර්තා කළ යුතුව ඇත. මේ අනුව, අභ්‍යන්තරව ජනනය කරන ලද අරමුදල් මගින් පමණක් බැංකුවට නියාමන අවශ්‍යතා සපුරාලිය නොහැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

- 2016 සැප්තැම්බර් 01 දින සිට 2017 මාර්තු 31 දින දක්වා කාලසීමාව තුළ බැංකුවේ ණය අංශය විසින් ව්‍යාජ පෞද්ගලික සංවිධාන දෙකක සේවකයින් ලෙස පෙනී සිටි අයදුම්කරුවන් හතළිස් හත් (47) දෙනෙකු වෙත රු.මිලියන 66.34 ක ණය මුදලක් ලබා දී තිබුණි. ව්‍යාජ සංවිධාන දෙකේ සේවකයින් ලෙස පෙනී සිටි අයදුම්කරුවන් අදාළ ණය සඳහා ඉල්ලුම් කිරීමේදී ව්‍යාජ ලේඛන ඉදිරිපත් කර ඇති බව හෙළි වී තිබුණි. ඉහත ණය මුදලින් රු.මිලියන 61.53 ක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට නොගෙවූ ගෙවීම් ශේෂ වශයෙන් වාර්තා කර තිබුණි.
- 2007 අංක 12 දරන බැංකුකරණ පනතේ 3(2)(i) වගන්තිය ප්‍රකාරව බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සාමාජික සංඛ්‍යාව 7 දෙනෙකුට නොඅඩු හා 13 දෙනෙකුට වැඩි නොවිය යුතුව තිබුණි. ඊට පටහැනිව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සාමාජිකවරුන් 5 දෙනෙකුගෙන් පමණක් සමන්විත වී තිබුණි.

නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව

- කොළඹ 13, ශ්‍රී සංඝරාජ මාවතේ ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථා පරිශ්‍රයේ පිහිටි නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව සතු ආයෝජන දේපළවල වටිනාකම රු.මිලියන 759.5 ක් විය. දේපළ හිමිකම 2008 දෙසැම්බර් 31 දින බැංකුවට පවරා

දී තිබුණ ද, ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාව (BMC) විසින් ඉඩමේ හිස් වූ බුක්තිය බැංකුවට භාර දී නොතිබුණි. ඉඩමේ හිස් වූ බුක්තිය ලබා ගැනීම සඳහා, රිට් ආඥා තීරණය ලබා ගැනීමට බැංකුව තීරණය කළ අතර ඒ අනුව, 2017 අගෝස්තු 15 දින රිට් අයදුම්පත් සම්පූර්ණ කර තිබුණි. 2018 මැයි 31 දිනැති අංක 18/වීවීඩ/019) දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ පත්‍රිකාවේ 75 (i) (අ) සහ (ආ) වගන්තිය අනුව එහි විෂයපථයට යටත් වන සියළුම ආයතන ප්‍රධානීන් රජයේ ආයතන අතර පවතින ආරවුල් විසඳීමේ අරමුණින් අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනවලට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගැනීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු අතර අනෙකුත් සියළුම අදාළ බලධාරීන්ගේ සහාය ඇතිව නිශේධන ක්‍රියා පටිපාටි මගින් එවැනි ආරවුල් විසඳා ගැනීමට සෑම උත්සාහයක්ම ගත යුතුව තිබුණි. එහෙත්, නිශේධන ක්‍රියා පටිපාටි මගින් ඉඩමේ හිස් වූ බුක්තිය ලබා ගැනීමට බැංකුව අසමත් විය.

- ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථා (BMC) පරිශ්‍රයේ පිහිටි නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුවේ ආයෝජන දේපළ සඳහා ප්‍රවේශ වීම සඳහා රු. මිලියන 242 ක වටිනාකමින් යුත් පර්චස් 52.2 ක ඉඩමක් අත්පත් කර ගන්නා ලදී. එම ඉඩම අවට ජීවත් වන මිනිසුන් ඔවුන්ගේ කැළිකසළ සහ සුන්බුන් ගොඩ ගැසීම සඳහා මෙම ඉඩම භාවිත කරන බව නිරීක්ෂණය විය. ගේට්ටුවේ යතුර ද සංසරාජ මාවතේ පුද්ගලයෙකුට භාර දී තිබුණු අතර එම ආයෝජනයෙන් කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් බැංකුවට ලැබී නොතිබුණි.
- අම්පාර ශාඛාව විසින් වංචනික ලෙස ණය හතක් පුද්ගලයින්ට ලබා දී තිබුණු අතර පසුව එය අක්‍රිය ණය වර්ගයට මාරු කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට නොගෙවූ ශේෂය රු.මිලියන 8.25 ක් වී තිබුණි.

- අම්පාර ප්‍රාදේශීය කළමනාකරු විසින් 2018 සැප්තැම්බර් 30 වන ඉරිදා ණය අංක දෙකක් යටතේ එකතුව රු. මිලියන 100.02 ක ණය මුදල් වංචනික ලෙස අනුමත කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මානව සම්පත් අංශයෙන් ලැබුණු පැමිණීමේ වාර්තා අනුව, ප්‍රාදේශීය කළමනාකරු ඉහත සඳහන් දිනයේ රාජකාරියට වාර්තා කර නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.
- 2015 හා 2016 වර්ෂවලදී නිකවැරටිය ශාඛාව විසින් රු.මිලියන 12.95 ක් වටිනා කල්බදු පහසුකම් පහක් නිසි පාරිභෝගික ඇගයීමකින් (ආදායම) තොරව සහ අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ දී සිදු වන ප්‍රමාදය පිළිබඳව නිසි ඇගයීමකින් තොරව ලබා දී තිබුණි. මේ හේතුවෙන් එම දේපල තහනම් කිරීම සඳහා ගන්නා ලද වැයම අසාර්ථක වූ අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට මුළු අක්‍රිය ණය ශේෂය රු.මිලියන 22.99 ක් වී තිබුණි.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව

- ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, 2020 වර්ෂය සඳහා දළ ආදායම රු.බිලියන 24.35 ක් වී තිබුණි. එම අදායම 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 11 කින් අඩු වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ පොළී වියදම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 11 කින් හෙවත් රු.බිලියන 1.6 කින් අඩු වී තිබුණි. 2020 වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ බදු ගෙවීමට පෙර වාර්තා වූ ලාභය රු.බිලියන 1.01 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 17 කින් අඩු වී තිබුණි. පොළී ආදායම අඩු වීම, ඉහළ භානිකරණ ගාස්තු සහ ඉහළ පිරිස් පිරිවැය මෙම පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

- බැංකුවේ දළ අක්‍රීය ණය අනුපාතය සියයට 10.11 දක්වා වැඩි වී තිබුණු අතර එය බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු අංශයේ අනුපාතය වන සියයට 6.8 ට වඩා වැඩි විය. ඉහත අනුපාතය 2019 වර්ෂය අවසාන වන විට සියයට 9.63 ක් වශයෙන් පැවතුණි. ණය සහන කාලය තුළදී අක්‍රීය ණය කාණ්ඩ සඳහා ණය වර්ගීකරණය කිරීම අත්හිටුවා තිබුණි. එබැවින් ණය සහනය ලබා දීම අවසන් වීමෙන් පසු සැබෑ තත්ත්වය පිළිබිඹු විය. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අදියර 3 යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති ණය ප්‍රමාණය ඉකුත් වර්ෂ අවසානය හා සැසඳීමේදී සියයට 57 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් මුළු දළ ණය ප්‍රමාණයෙන් රු. බිලියන 22.2 දක්වා වැඩි වී තිබුණි.
- 2020 වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ මෙහෙයුම් වියදම් සඳහා වූ කාර්යමණ්ඩල පිරිවැය අංශයේ අනුපාතය වූ සියයට 55.5 ක් හා සැසඳීමේ දී සියයට 77.54 ක් විය. 2019 වර්ෂයේ සියයට 0.26 ක් වූ වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය 2020 වර්ෂය අවසානය වන විට සියයට 0.19 දක්වා අඩු වී තිබුණි. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු අංශයේ ස්කන්ධ මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය වූ සියයට 16.7 ක් හා සැසඳීමේ දී, 2020 වර්ෂය සඳහා ස්කන්ධ මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය ද සියයට 2.67 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, බැංකුව විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අවම ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය පවත්වා ගන්නා ලදී.
- 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 83 වන වගන්තිය (2018.04.01 දින සිට බලපැවැත්වෙන), 2000 ජනවාරි 31 දිනැති අංක PF/PE/06 දරන රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛය සහ 2016 අප්‍රේල් 29 දිනැති අංක PED 03/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛවලට පටහැනිව, බැංකුව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා උපයන විට ගෙවීමේ බදු අදාළ සේවක වැටුපෙන් අඩු කර ගෙවීම වෙනුවට බැංකුවේ සේවකයින් වෙනුවෙන් උපයන විට ගෙවීමේ බදු වශයෙන් රු. මිලියන 10.06 ක් බැංකුවේ අරමුදල්වලින් ගෙවා තිබුණි. තවද, අංක PED/03/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයට අනුකූලව සේවකයින්ගේ ඉපැයීම්වලින් උපයන විට ගෙවීමේ බදු අඩු කළ යුතු බවට නීතිපතිවරයා විසින් ඔහුගේ මතය ප්‍රකාශයට පත් කර තිබුණි.
- 2016-2020 කාලසීමාව සඳහා මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ඒකාබද්ධ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මකව පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, බැංකුව විසින් 2021 ජූලි මාසයේ දී 2021 වර්ෂය සඳහා නව ඒකාබද්ධ සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ නිරතව සිටින ලදී.

ජාතික ආරක්ෂාව

නිරීක්ෂණ

- ආදායම් ඇස්තමේන්තු කිරීම හා රැස්කිරීම
- ආරක්ෂක හමුදා මූලස්ථානය ඉදිකිරීම්
- උපාය මාර්ගික ආරක්ෂක සන්නිවේදන ජාල ව්‍යාපෘතිය
- ජාතික ආරක්ෂක අරමුදල
- ජනරාල් ශ්‍රීමත් ජයවර්ධන කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල පනත සංශෝධනය කිරීම
- කොතලාවල රාජ්‍ය ආරක්ෂක විශ්ව විද්‍යාලයීය රෝහල
- වත්කම් කළමනාකරණය
- හිඟහිටි ණය වාරික
- පාඩු හා හානිවීම
- බැඳීම් හා බැරකම්වලට එළඹීම
- ව්‍යාපෘති අතරමග අත්හිටුවීම
- අත්අඩංගුවට ගන්නා තහනම් මත්ද්‍රව්‍ය, යාත්‍රා හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය
- හිඟහිටි ආදායම්
- රණවිරු මාපිය රැකවරණ දීමනා ක්‍රමය
- නිලධාරීන්ගෙන් අයකර ගත යුතු මුදල්

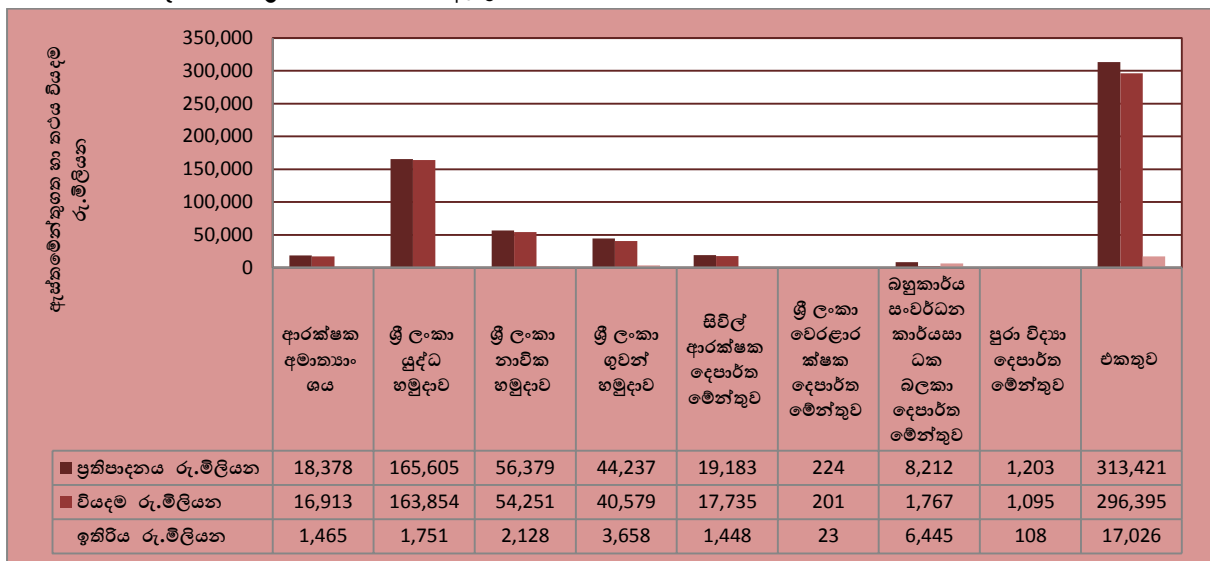
ජාතික ආරක්ෂාව

ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ දෙපාර්තමේන්තු 07 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 11 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- ජාතික ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම
- සියළු පුරවැසියන්ට බියෙන් සැකැයෙන් තොරව නිදහසේ ජීවත්වීමට සුදුසු පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම මගින් මහජන ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම
- රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආර්ථික ක්‍රියාවලීන් මෙන්ම දෙස් විදෙස් ආයෝජන අවස්ථා පුළුල් කරන ආරක්ෂිත පරිසරයක් රට තුළ ඇති කිරීම
- මත්ද්‍රව්‍ය උවදුරෙන් නිදහස් රටක් ඇති කිරීම සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය මෙරටට ඇතුළුවීම

වැලැක්වීම, මත්ද්‍රව්‍ය උවදුර පාලනය කිරීම, මත්ද්‍රව්‍ය උවදුරට ගොදුරුවීම වැලැක්වීම හා මත්ද්‍රව්‍ය උවදුරට ගොදුරුවුවත් පුනරුත්ථාපනය සඳහා අදාළ ජනාධිපති කාර්යසාධන බලකාය සමඟ ඒකාබද්ධව කටයුතු කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තු 07 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 313,421 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 296,395 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 18 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 18. - ඇස්තමේන්තුගත හා නට්‍ය වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ආදායම් ඇස්තමේන්තු කිරීම හා රැස්කිරීම

මුදල් රෙගුලාසි 85(1), 85(2) හා 2015 ජූලි 20 දිනැති අංක 01/2015 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව ආදායම් ප්‍රක්ෂේපණ සහ පුරෝකථනය කිරීම සඳහා

ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කර රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුව තිබුණි. අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබුණු ආදායම් සංකේතාංක 20.03.06.00 දරන එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමසාධක මෙහෙයුම් ආදායම් සංකේතයට අදාළ ආදායම් ඇස්තමේන්තුවෙහි ශ්‍රී ලංකා යුද්ධ හමුදාවේ ආදායම් ඇස්තමේන්තුව ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

තවද, ශ්‍රී ලංකා යුද්ධ හමුදාව හා ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව විසින් සිදුකර තිබුණු එක්සත් ජාතීන්ගේ සාම සාධක මෙහෙයුම් කාර්යයන්ගෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එ.ජ.ඩොලර් 24,082,696 ක් හිඟහිට පැවැත එමින් තිබුණි. එම හිඟහිටි ආදායමෙන් එ.ජ.ඩොලර් 13,024,132 වර්ෂයක සිට වර්ෂ 04 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණත්, එම ආදායම් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එකතු කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව විසින් 2020 වර්ෂයේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ සාම සාධක මෙහෙයුම් කාර්යයන්ගෙන් රු.මිලියන 1,740 ක ආදායමක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉන් සියයට 7 ක් හෙවත් රු.මිලියන 121.79 ක් පමණක් රැස්කර තිබුණි. තවද ශ්‍රී ලංකා යුද්ධ හමුදාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ආදායම් ඇස්තමේන්තුවක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

ආරක්ෂක හමුදා මූලස්ථානය ඉදිකිරීම්

අදියර දෙකක් යටතේ ආරක්ෂක හමුදා මූලස්ථානය ඉදිකිරීමට සැලැස්ම කර තිබුණි. අදියර 01 යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අංක 08 දරන ගොඩනැගිල්ල, සන්නිවේදන ගොඩනැගිල්ල හා ආරක්ෂක ගොඩනැගිල්ල සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අදියර 01 යටතේ නිම කිරීමට සැලැස්ම කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ඉදිකිරීම් සැලැස්ම කළ ඉලක්කයන්ට ළඟාවී

නොතිබුණි. තවද ඉදිකිරීම් අදියර 01 යටතේ වන ප්‍රධාන ගොඩනැගිලි සංකීර්ණය, සන්නිවේදන ගොඩනැගිල්ල, ආරක්ෂක ගොඩනැගිල්ල, ජල ප්‍රවාහන පද්ධතිය සහ ජල පොම්පාගාරයේ ඉදිකිරීම් යටතේ ප්‍රධාන කාර්යයන් 96 ක් හඳුනාගෙන තිබුණු අතර ඉන් කාර්යයන් 31 ක් 2020 වර්ෂයේදී කිසිදු භෞතික ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන නොතිබුණි.

ආරක්ෂක හමුදා මූලස්ථානය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම හා ව්‍යාපෘති ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 10,008.62 ක් උපයෝජනය කරමින් ප්‍රමුඛතා අදියර 08 ක් යටතේ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය (PMU) විසින් කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 25 ක් සහ බාහිර කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් වශයෙන් කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 356 ක්ද ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලැස්මකර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කාර්යයන් 146 ක් පමණක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 210 ක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

කින්තදෙනිය අදියර 01 ට අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ප්‍රකාරව රු.මිලියන 349.24 ක ඉදිකිරීම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඒ සඳහා රු.මිලියන 191.45 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ප්‍රතිපාදනයෙන් රු.මිලියන 70.97 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. එම කාර්යයෙහි මූල්‍ය හා භෞතික ප්‍රගතිය පිළිවෙලින් සියයට 37 ක් හා සියයට 14 ක් වැනි අවම මට්ටමක පැවතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ පැවැති කෝවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ඉදිකිරීම් කටයුතු වල සිදු වූ මන්දගාමී ස්වභාවය නිසා අපේක්ෂිත ප්‍රගතිය කරා පැමිණීමට නොහැකි වූ බව වාර්තා කර තිබුණි.

ඉදිකිරීම් ප්‍රමාදය, ණයවර ලිපි විවෘත කිරීමේ ප්‍රමාදවීම ආදී දුර්වලතා හේතුවෙන් අපේක්ෂිත කාලය තුළ කොන්ත්‍රාත් නිමකිරීමට නොහැකිවීම හේතුවෙන්, කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 07 කට අදාළ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් පස් දෙනෙකු ඉදිරිපත් කළ රු.මිලියන 1,008.55 ක් හා එ.ජ.ඩොලර් 4,445,076 ක් වූ කාලය දීර්ඝ කිරීමේ හිමිකම් පෑම් (Claim for EOT) 24 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉදිරිපත් කර තිබුණි. ඉන් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් දෙදෙනෙකු වෙත රු.මිලියන 8.64 ක් ගෙවා තිබුණි.

උපාය මාර්ගික ආරක්ෂක සන්නිවේදන ජාල ව්‍යාපෘතිය

ආරක්ෂක සේවාවන් අතර පොදු සන්නිවේදන යාන්ත්‍රණයක් ඇති කරවීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු උපාය මාර්ගික ආරක්ෂක සන්නිවේදන ජාල ව්‍යාපෘතිය 2014 - 2016 දක්වා කාලය තුළ අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. 2019 නොවැම්බර් 11 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මත 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා ව්‍යාපෘති කාලය දීර්ඝ කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව රු.මිලියන 882.75 ක් උපයෝජනය කර සන්නිවේදන කුලුණු ඉදි කිරීම, මයික්‍රෝ තරංග ගුවන් විදුලි ප්‍රතියෝජක පද්ධති ස්ථාපනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම, අකුරේගොඩ දක්වා ප්‍රකාශ තන්තු ඇදීම සහ කොළඹ නගර ආරක්ෂක සන්නිවේදන ජාලය සම්පූර්ණයෙන් නිම කිරීමට සැලැසුම් කර තිබුණත්, එම ඉදිකිරීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදන ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් තවදුරටත් ව්‍යාපෘති කාලය දීර්ඝ කර තිබුණු අතර ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු කාලීනව ඉටුකරගත නොහැකිව තිබුණි. තවද ඉදිකිරීම් නිමකර තිබුණු කුළුණු, උපාංග මැදිරි හා 2016 -2017 වර්ෂයන් හිදී මිලදීගෙන තිබුණු විදුලි ජනක යන්ත්‍ර 22 ඇතුළු උපකරණ අදාළ අරමුණු සඳහා උපයෝගී කර ගැනීම තවදුරටත් ප්‍රමාද වෙමින් පැවැතිණි.

ජාතික ආරක්ෂක අරමුදල

“විරුසිසු ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදීප” වැඩසටහන යටතේ මියගිය හා ආබාධිත ත්‍රිවිධ හමුදා හා පොලිසියේ රණවිරුවන්ගේ 2019 වර්ෂයේ පහ වසර ශිෂ්‍යත්ව විභාගය සමත් දරුවන් 150 දෙනෙකු සඳහා රු.25,000 ක් බැගින් ශිෂ්‍යාධාර ප්‍රදානය කිරීම 2020 වර්ෂයේ දෙවන කාර්තුව තුළ අවසන් කිරීමට සැලසුම්කර තිබුණි. නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සිසුන් වෙත ශිෂ්‍යත්වාධාර ප්‍රදානය කර නොතිබුණි. 2019 වර්ෂයේ පහ වසර ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රතිඵල 2019 සැප්තැම්බර් මාසයේදී නිකුත් කර තිබුණු අතර ප්‍රතිඵල නිකුත් වීමෙන් වර්ෂ 1 මාස 3 කට අධික කාලයක් ගතවී තිබීම නිසා ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානයේ ප්‍රතිලාභ කාලීනව උපයෝජනය කිරීමේ අවස්ථාව සිසුන්ට අහිමිවී තිබුණි.

ජනරාල් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල පනත සංශෝධනය කිරීම

1988 අංක 27 හා 2007 අංක 50 දරන සංශෝධන පනත්වලින් සංශෝධිත 1981 අංක 68 දරන ජෙනරාල් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල රාජ්‍ය ආරක්ෂක අභ්‍යාස ආයතන පනතේ විධිවිධාන අනුව කැබෙට් නිලධරයන්, නිලධරයන් සහ රජයේ නිලධරයන් සඳහා රාජ්‍ය ආරක්ෂාව සහ යුධ හමුදා කළමනාකරණය සඳහා අදාළ වන අධ්‍යයන අංශයන් සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයන පාඨමාලා පැවැත්වීම සහ උපදෙස් සැපයීම විශ්වවිද්‍යාලය පිහිටුවීමේ පරමාර්ථ වශයෙන් දක්වා තිබුණි. 2011 වර්ෂයේ සිට කැබෙට් නිලධරයන් හෝ රජයේ නිලධරයන් නොවන දේශීය හා විදේශීය සිසුන් වෙත මුදල් ගෙවීමේ පදනම මත උපාධි පිරිනැමීම ආරම්භ කර තිබුණි. 2019/ 2020 අධ්‍යයන වර්ෂය සඳහා එවැනි සිසුන් 786 ක් සඳහා උපාධි පාඨමාලා 21 ක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි. 2018 මාර්තු 21 දින පැවති පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාවේදී ශිෂ්‍යයන්

බඳවාගැනීම සහ පාලක මණ්ඩලයේ තීරණ වලංගුතාවය යන කරුණු ආවරණය වන ලෙස විශ්වවිද්‍යාලයට ගැලපෙන ලෙස ජනරාල් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාල පනත සංශෝධනය කරගන්නා ලෙස දැනුම් දී තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් පනත සංශෝධනය කර නොතිබුණි.

කොතලාවල රාජ්‍ය ආරක්ෂක විශ්ව විද්‍යාලයීය රෝහල

කොතලාවල රාජ්‍ය ආරක්ෂක විශ්වවිද්‍යාලයීය රෝහල 2017 දෙසැම්බර් මාසයේදී මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කර තිබුණි. රෝහල තුළ ස්ථාපිත හදිසි අනතුරු ඒකකය ඇතුළු ඒකක තුනක් හා වාට්ටු තුනක්, ප්‍රමාණවත් වෛද්‍ය සහ වෙනත් කාර්ය මණ්ඩල නොමැති වීම හේතුවෙන් 2021 අප්‍රේල් 28 දින වන විටත් නිශ්චිත කාර්යය සඳහා යෙදවීමට නොහැකිව තිබුණි. කෙසේ වෙතත් හදිසි අනතුරු ඒකකය හා වාට්ටු දෙකක් පමණක් 2020 අප්‍රේල් මාසයේ සිට කොරෝනා වෛරසය ආසාදිත රෝගීන්ගේ ප්‍රතිකාර කිරීම වෙනුවෙන් භාවිතා කරමින් පැවැතුණි.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්ක කැස්බෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ අංක 5771 ඒ වෙරහැර දකුණ ග්‍රාම නිළධාරී වසෙම් පිහිටි ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් අක්කර 48 රූඩ් 02 පර්චස් 16.2 ක් වූ භූමිය තුළ විශ්වවිද්‍යාලයීය ශික්ෂණ රෝහල සහ ශ්‍රී ලංකා යුද්ධ හමුදාවේ රෙජිමේන්තු මධ්‍යස්ථාන වෛද්‍ය බලකාය ස්ථාපිත කර තිබූ අතර එම ඉඩම ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය වෙත අත්පත් කරගැනීම සඳහා රු.මිලියන 5,054 ක අතිරේක ප්‍රතිපාදන සලසා දීමට 2017 අප්‍රේල් 25 දිනැති අමත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී තීරණය කර තිබුණි. එම තීරණය ලබා දී වර්ෂ 04 කට අධික කාලයක් ගතවී තිබුණත්, අදාල ඉඩම අත්පත් කර ගැනීමේ කාර්යය අවසන් කර නොතිබූ බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත්

රෝහල ඉදිකර තිබූ භූමියේ අයිතිය විශ්වවිද්‍යාලය වෙත පවරා ගෙන නොතිබුණි.

විශ්වවිද්‍යාලීය ශික්ෂණ රෝහල ඉදිකිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාර ඇපකර මත 2013 වර්ෂයේදී ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවෙන් රු. මිලියන 3,165.82 ක ණය මුදලක් හා එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 177.33 ක ණය මුදලක් වාරික 23 ක් යටතේ ලබාගෙන තිබුණි. එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 177.33 ක ණය මුදලේ අවසන් වාරිකය 2017 ජනවාරි 10 දින ලබාගෙන තිබුණි. එම ණය මුදලින් එ.ජ.ඩොලර් 35,687,996 ක් (රු.මිලියන 6,661.15) සමාලෝචිත වර්ෂය වනවිටත් නිශ්චිත කාර්යය සඳහා උපයෝජනය කර නොතිබුණු අතර ඉන් එ.ජ.ඩොලර් 20,911,260 ක් (රු.මිලියන 3,903.08) ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුම් 03 ක ද, එ.ජ.ඩොලර් 14,776,736 ක් (රු.මිලියන 2,758.07) ඉතුරුම් තැන්පතු ගිණුමකද, පිළිවෙලින් සියයට 5.5 ක් හා සියයට 1.02 ක වාර්ෂික පොලී අනුපාතයක් යටතේ ආයෝජනය කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත් මෙම ණය මුදලේ වාර්ෂික පොලිය සඳහා සියයට 12.5 ක් බැගින් භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි.

වත්කම් කළමනාකරණය

ශ්‍රී ලංකා යුද්ධ හමුදාවට අයිති රු. බිලියන 80 ක් වටිනා ගොඩනැගිලි 1,049 ක් හා රු. බිලියන 07 ක විවිධ උපකරණ, ස්ථාවර වත්කම් ලේඛන වල ඇතුළත් කර නොතිබුණි. බිම් කැබලි 258 කට අදාල අක්කර 11,293 ක ඉඩම් සහ රු. බිලියන 113 ක් වටිනා ගොඩනැගිලි 8,123 ක් හා රු.බිලියන 14 ක් වටිනා වාහන ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

වර්ෂ 08 ක සිට වර්ෂ 22 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව විසින් පරිහරණය කරනු ලබන වෙනත් අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු සතු ඉඩම්වල ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 437.2877 ක් වී තිබුණි. එම

ඉඩම් ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව වෙත පවරා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අපෙහොසත් වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාවේ උතුරු මැද, දකුණ, වයඹ, නැගෙනහිර හා ගිණිකොණ විධානයන් විසින් පිටත ආයතන වෙත අළුත්වැඩියා කටයුතු සඳහා භාර දී තිබුණු රු.මිලියන 44 ක් වටිනා වත්කම් අයිතම 80 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අළුත්වැඩියා කටයුතු නිම කර ආපසු ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

සීමාසහිත රක්ෂා ආරක්ෂක ලංකා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ලේ ටැඹ අත්තිවාරම ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 739 ක් (බදු රහිතව) වැය කර තිබුණි. එම ගොඩනැගිල්ලෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු 2016 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට නතර කර තිබුණි. ගොඩනැගිල්ල ඉදිකර තිබුණු භූමියෙහි අයිතිය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සමාගමේ නමට පවරා ගෙන නොතිබුණි. එම වියදම සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගොඩනැගිලි වත්කම් යටතේ ගිණුම්ගත කරද නොතිබුණි.

2004 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසය තුළ ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව විසින් අවස්ථා 132 කදී ගුවන් යානා කොටස් 945 ක් අළුත්වැඩියාව සඳහා විදේශ රටවලට යවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට වර්ෂ 1 ක සිට වර්ෂ 17 ක් දක්වා කාල පරාසයක් ගත වී තිබුණත්, එම යානා කොටස් නැවත ගුවන් හමුදාව වෙත ලැබී නොතිබුණි.

හිඟහිටි ණය වාරික

සේවය හැර ගිය හා විශ්‍රාම ගිය හමුදා නිලධාරීන් 4,020 දෙනෙකුගේ හා සිවිල් නිලධාරීන් 533 දෙනෙකු ගෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 51 ක ණය ශේෂ වර්ෂ 01 ක සිට වර්ෂ 30 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එමින් තිබුණි.

එම හිඟහිටි ණය ශේෂ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

පාඩු හා හානිවීම

2017, 2018 හා 2019 වර්ෂවලදී ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාවේ වාහනවලට සිදු වූ රිය අනතුරු 128 ක් සඳහා ප්‍රාරම්භක වාර්තා පිළියෙල කර නොතිබුණි. එමෙන්ම රිය අනතුරු 197 ක් සඳහා මුදල් රෙගුලාසි 104 ප්‍රකාරව පූර්ණ වාර්තාද ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

බැඳීම් හා බැරකම්වලට එළඹීම

මුදල් රෙගුලාසි 94 හා 214 හි සඳහන් විධිවිධානවලට පටහැනිව ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට රු.මිලියන 1,122 ක බැරකම්වලට එළඹ තිබුණි. එම බැරකම් තුළ සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ නොවූ අයිතම 1,520 ක අදාළ එකතුව රු.මිලියන 228 ක බැරකම් පැවැතුණි.

ව්‍යාපෘති අතරමග අත්හිටුවීම

ශ්‍රී ලංකා වෙරළ ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2016 වර්ෂයේදී ජාතික වශයෙන් වැදගත් කාලීන අවශ්‍යතාවයන් වූ උසස් පුහුණු පරිපාලන හා නේවාසික ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 102 ක් හා රු.මිලියන 55 ක් වශයෙන් පිරිවැය ඇස්තමේන්තු කර සැලැසුම් කර තිබුණි. 2016 වර්ෂයේදී එම සැලැසුම්වලට අදාළ මූලික කටයුතු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 14 ක් වැය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ඉදිකිරීම් කටයුතු දෙක අතරමග නතර කර තිබුණි.

අත්අඩංගුවට ගන්නා තහනම් මත්ද්‍රව්‍ය, යාත්‍රා හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය

ශ්‍රී ලංකා වෙරළාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අත්අඩංගුවට ගන්නා ලද වටිනාකම රු.මිලියන 723 ක් වූ තහනම් මත්ද්‍රව්‍ය ශ්‍රී

ලංකා පොලීසිය වෙතද ,වටිනාකම රු. මිලියන 2,487 ක් වූ යාත්‍රා හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය අධිකාරිය වෙතද භාරදී තිබුණි. එම භාරදීම් සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් කිරීම කෙරෙහි දෙපාර්තමේන්තුවේ අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.

හිඟහිටි ආදායම්

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රාජ්‍ය ආයතන 10 ක් හා පෞද්ගලික ආයතන 02 කින් අය කර ගත යුතු ගුවන්යානා කුලී ආදායම් එකතුව රු.මිලියන 12.67 ක් වී තිබුණි. එම හිඟ හිටි ආදායම් වර්ෂ 02 ක සිට වර්ෂ 17 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට හිඟහිටව පැවත එන නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ආදායම් අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

රණවිරු මාපිය රැකවරණ දීමනා ක්‍රමය

රණවිරු සේවා අධිකාරිය විසින් රණවිරු මාපිය රැකවරණ දීමනා ක්‍රමය යටතේ 2016 ජුනි මාසයේ සිට 2017 නොවැම්බර් මාසය දක්වා මාස 18 ක කාලය තුළ ගිණුම් හිමියන් දෙදෙනෙකු වෙත අවිධිමත් ලෙස රු.මිලියන 5.94 ක් ගෙවා තිබුණි. එම මුදලින් රු. මිලියන 4.98 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකරගෙන නොතිබුණි.

නිලධාරීන්ගෙන් අයකර ගත යුතු මුදල්

රණවිරු සේවා අධිකාරියේ සේවයෙන් ඉවත් වී තිබුණු නිලධාරීන්ගේ අධිකාරියට අයවිය යුතු රු.530,380 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි. තවද, අධිකාරියේ නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුට 2014 වර්ෂයේදී ලබාදී තිබුණු රු.මිලියන 1.83 ක අත්තිකාරම් මුදල් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් පියවා නොතිබුණි.

බන්ධනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණ හා සිරකරුවන් පුනරුත්ථාපනය

නිරීක්ෂණ

- ආදායම් කළමනාකරණය
- ප්‍රසම්පාදනයන්
- වත්කම් කළමනාකරණය
- පාඩු හා හානි
- තැන්පතු
- නිහඬිටි අත්තිකාරම් ණය
- මානව සම්පත් කළමනාකරණය
- වැඩ ආරම්භ නොකළ ව්‍යාපෘති

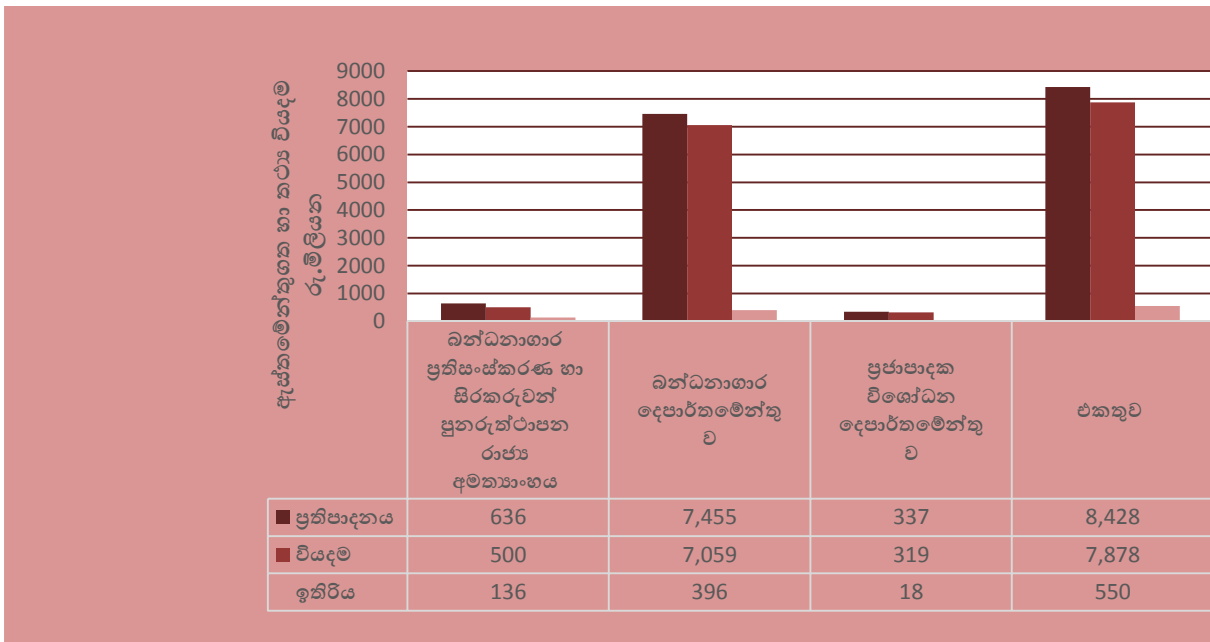
බන්ධනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණ හා සිරකරුවන් පුනරුත්ථාපනය

බන්ධනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණ හා සිරකරුවන් පුනරුත්ථාපන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ දෙපාර්තමේන්තු 02 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 02 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හා එක්ව බන්ධනාගාර තුළ සිදුවන සමාජ විරෝධී ක්‍රියා තුරන් කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම
- ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හා එක්ව බන්ධනාගාර යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම

- බන්ධනාගාර තුළ අපරාධකරුවන් අධීක්ෂණය සඳහා නූතන තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් ස්ථාපිත කිරීම
- සිරකරුවන්ගේ තදබඳය අඩු කිරීම සඳහා පොදු සමාව දීමේ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාවලියට

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තු 02 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 8,428 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 7,878 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 19 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 19 - ඇස්තමේන්තුගත හා තපා වියදම
මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන දෙපාර්තමේන්තු 02 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන දෙකක් විසින් ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂාවලදී අනාවරණය වූ ප්‍රධාන හා වැදගත් විගණන

නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

- ආදායම් කළමනාකරණය
- ඇවන්ගාර්ඩ් මැන් පවර් රෙකර්ට්ස් පුද්ගලික සමාගම සමඟ

ක්‍රියාත්මක ව්‍යාපෘතිය සඳහා සිරකරුවන්ගේ ශ්‍රමය සැපයීම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාස 02 ක් සඳහා ලැබිය යුතු රු.මිලියන 3.71 ක් 2021 අප්‍රේල් 01 දින වන විටත් ලැබී නොතිබුණි. එසේම වර්ෂ 20 කට වඩා පැරණි රාජ්‍ය අංශයට හා පෞද්ගලික අංශයට සිදු කරන ලද විකුණුම් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 1.5 ක් ලැබිය යුතුව තිබුණත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඒම හිඟ ආදායම් අයකර ගැනීමට බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

ප්‍රසම්පාදනයන්

මහර බන්ධනාගාරය සඳහා 2019 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 2.6 ක ලිපිද්‍රව්‍ය ප්‍රසම්පාදනය කර තිබුණි. රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව අවම වශයෙන් වර්ෂ 03 ක කාලයක් වෙනුවෙන් ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කළ යුතුව තිබුණත්, බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව හා ප්‍රජා පාදක විශේෂඥායන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එසේ කටයුතු කර නොතිබුණි. ඉහත සඳහන් කාලපරිච්ඡේදයේදී මිලදී ගෙන තිබුණු ලිපිද්‍රව්‍ය සම්බන්ධයෙන් රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.7.7 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීයව ප්‍රසම්පාදනයන් සිදු නොකර අත්‍යාවශ්‍ය හදිසි අවශ්‍යතාවයක් ලෙස සලකා මිලදී ගෙන තිබුණි.

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 8.9.1(අ) මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව ප්‍රජාපාදක විශේෂඥායන දෙපාර්තමේන්තුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 3.31 ක් වටිනා කාර්යාල උපකරණ මිලදී ගෙන තිබුණත්, සැපයුම්කරුවන් සමඟ විධිමත් පරිදි කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණි

වත්කම් කළමනාකරණය

බන්ධනාගාර 03 ක හා එළිමහන් වැඩ කඳවුරක පවතින බස්රථ 05 ක්, කාර් රථ 03 ක්, ට්‍රැක්ටරයක්, ගිනිනිවීමේ උපකරණ 04 ක් හා ආරක්ෂිත කැමරා පද්ධතියේ කැමරා 64 ක් අක්‍රියව පැවතුණි. බන්ධනාගාර 03 ක හා එළිමහන් සිරකඳවුර හා තරුණවරදකරුවන්ගේ මධ්‍යස්ථානයක වර්ෂ 01 ක සිට වර්ෂ 10 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට බස් රථයක්, ලොරි රථ 03 ක්, බවුසරයක්, කාර් රථයක්, අත්ට්‍රැක්ටරයක්, යතුරුපැදියක්, ත්‍රීරෝද රථයක් හා ජනරේටරයක් උභය උපයෝජිතව පැවතුණි.

පාඩු හා හානි

බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ වර්ෂ 1 ක සිට වර්ෂ 10 ක් දක්වා කාල පරාසය තුළ වාහන අනතුරු 228 ක් ඇතුළු අලාභහානි සිද්ධි 252 කින් රු.මිලියන 57.84 ක අලාභහානි සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර අලාභ අයකර ගැනීමට හෝ පොත්වලින් කපා හැරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අපොහොසත් වී තිබුණි.

තැන්පතු

බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ තැන්පත් ගිණුම් 03 ක වර්ෂ 02 කට වැඩි කාලයක සිට පැවැත එමින් පවතින රු.මිලියන 1.01 ක තැන්පතු ශේෂ සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි 571 ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි. සිරකරුවන්ගේ පුද්ගලික ගිණුම්වලට බැර කළ යුතු රු.මිලියන 4.55 ක් තැන්පතු ගිණුමේ පැවතුනු අතර ඉන් වර්ෂ 02 ක ඉක්මවූ ශේෂ ඒකතුව රු.මිලියන 1.39 ක් වී තිබුණි.

හිඟහිටි අත්තිකාරම් ණය

බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ රජයේ නිලධාරීන්ට අත්තිකාරම් ගිණුම අනුව වර්ෂ

05 කට වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ එකතුව රු.මිලියන 7.42 ක වැටුප් ණය හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඒම ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

මානව සම්පත් කළමනාකරණය

බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එලදායි සේවා මට්ටමක් පවත්වා ගැනීමට හා සේවක සංඛ්‍යාව පිළිබඳ කාලීන සමාලෝචනයක් නොකිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට විධායක මට්ටමේ පුරප්පාඩු 84 ක්ද, තෘතීයික මට්ටමේ පුරප්පාඩු 36 ක්, ද්විතීයි මට්ටමේ පුරප්පාඩු

2,147 ක් හා ප්‍රාථමික මට්ටමේ පුරප්පාඩු 96 ක් ඇතුළුව පුරප්පාඩු 2,363 ක් පැවැතිණි. එම පුරප්පාඩු සම්පූර්ණ කිරීමට කටයුතු නොකිරීම නිසා එය බන්ධනාගාරවල සමස්ත කාර්යසාධනයට අහිතකර ලෙස බලපා තිබුණි.

වැඩ ආරම්භ නොකළ ව්‍යාපෘති

පැල්මඩුල්ල හා කළුතර ප්‍රජා විශෝධන කාර්යාලය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රු.මිලියන 1.6 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් එම කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණි.

භාණ්ඩාගාර කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් ව්‍යාපෘතිය
- අත්තිකාරම් ගිණුම්වල පවතින හිඟහිටි ණය ශේෂ
- පොදු තැන්පත් ගිණුම්වල ක්‍රියාකාරීත්ව
- අත්තිකාරම් ගිණුම් පිළිබඳ අධීක්ෂණය
- දත්ත පද්ධතිය සංවර්ධනය නොකිරීම
- වෙනත් ආයතන විසින් විදේශ ප්‍රදාන ලබා ගැනීම
- ප්‍රමුඛ අංශ සංවර්ධනය සඳහා විදේශ මූල්‍යණයන් ලබා ගැනීම
- රජය සතු ව්‍යාපාරවල අධීක්ෂණය
- රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම
- වියදම් ආයතන වෙත අරමුදල් නිදහස් කිරීම
- භාණ්ඩාගාර ඇපකර නිකුත් කිරීම
- මිහින් ලංකා සමාගම වෙනුවෙන් නිකුත් කර තිබූ සහන ලිපි

හාණ්ඩාගාර කටයුතු

මුදල් අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ඇති මුදල් හා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපල සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, සමෘද්ධි, ගෘහ ආර්ථික, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය, ස්වයං රැකියා හා ව්‍යාපාර සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු 23 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 48 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

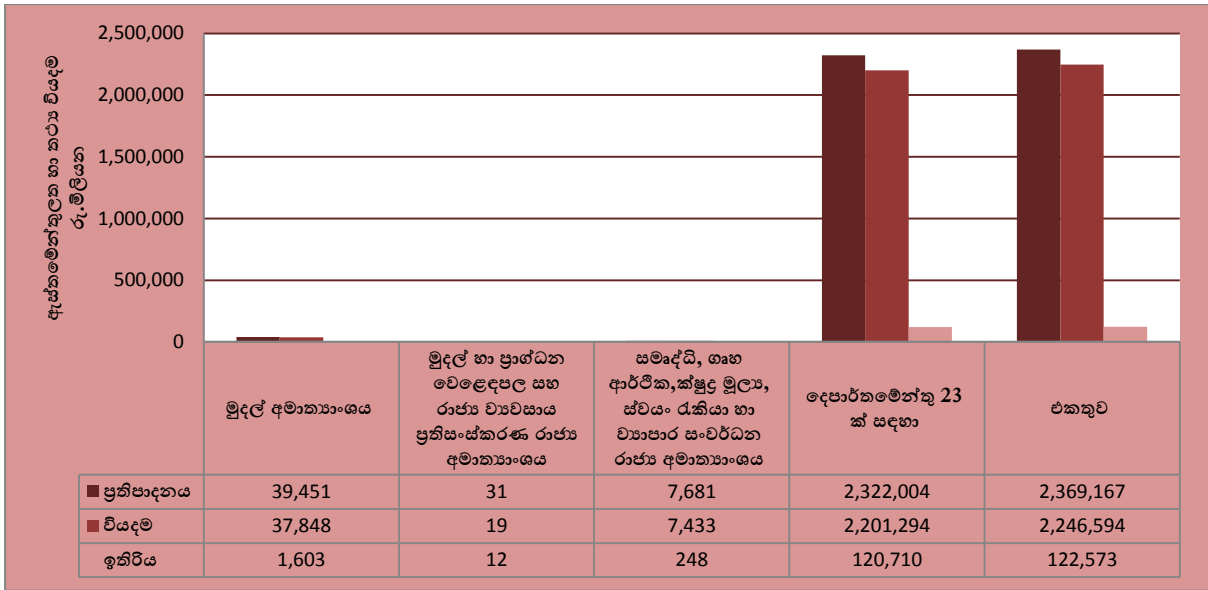
- “සෞභාග්‍යයේ දැක්ම” ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයට අනුකූලව සහ රජය මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ජාතික ප්‍රතිපත්තීන් මත පිහිටා “ජනතා කේන්ද්‍රීය ආර්ථිකයක්” ඇති කිරීම සඳහා අදාළ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය මහපෙන්වීම් සිදු කිරීම සහ නියමිත නීති සහ අභ්‍යන්තරවලට අනුකූලව මුදල් විෂයයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, ජාතික අයවැය, රාජ්‍ය ආයෝජන හා ජාතික සංවර්ධන වැඩපිළිවෙල යටතේ ඇති ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය හා පෞද්ගලික අංශ යොමු කිරීම සහ අමාත්‍යාංශය හා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ යටතේ ඇති දෙපාර්තමේන්තු හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනවල විෂයන් හා කාර්යයන් සහ ඊට අදාළ ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සම්පාදනය කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසු විපරම් කිරීම හා ඇගයීම මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් විසින් ඉටු කළ යුතුය
- දිළිඳුකම පිටු දැකීම හා ආර්ථික පුනර්ජීවනය සඳහා වන ජාතික කාර්යසාධක බලකාය මගින් සියළු අමාත්‍යාංශ සම්බන්ධීකරණය කරමින් සංවර්ධන කටයුතු මෙහෙයවීම සඳහා පහසුකම් සැලැසීම
- සැමට ප්‍රතිලාභ විනිදෙන සියළු පළාත් ආවරණය වන ආදායම් විෂමතා අවම

- වන තිරසර ඉහළ ආර්ථික වර්ධනය වේගයක් ඇති කර ගැනීම
- අඩු ආදායම්ලාභීන්ට ප්‍රමුඛත්වය දෙමින් සේවා වියුක්තිය අඩු කර ගැනීම හා ඒක පුද්ගල ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීම
- වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමන අනුපාතය අඩු අගයක පවත්වා ගැනීම තුළ මිල ස්ථාවරත්වය ඇති කිරීම
- අයවැය හිඟය හා රාජ්‍ය ණය අඩුකර ගැනීම මගින් රාජ්‍ය ආදායම් ප්‍රතිපත්තිවල අවිනිශ්චිතතාවයන් අවම කිරීම
- ණය පොලී අනුපාතය අඩු අගයක පවත්වා ගැනීම තුළින් මූල්‍ය සම්පත් ආර්ථික අවශ්‍යතාවන් පුළුල් කිරීම
- රුපියලේ අගය ස්ථාවරත්වය තහවුරු වන පරිදි මූල්‍ය හා ගෙවුම් ශේෂ ප්‍රතිපත්ති හා පොලී අනුපාත ස්ථාවර කර ගැනීම
- දේශීය නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය කිරීම, අඩු ආදායම්ලාභීන් සවිබල ගැන්වීම සහ ආයෝජන දිරි ගැන්වීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වාදීම
- පොදු ජනතාවට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන පරිදි දේශීය ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවට අවශ්‍ය ව්‍යාපාරික පරිසරය පුළුල් කිරීම
- රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් ශක්තිමත් කිරීම
- රජයේ ආදායම් හා වියදම් කළමනාකරණය කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික ව්‍යුහය ශක්තිමත් කිරීම
- ඉතුරුම් හා ආයෝජන දිරි ගැන්වෙන පරිදි බැංකු, මූල්‍ය ආයතන ශක්තිමත් කිරීමේ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම
- බිඳවැටී ඇති මූල්‍ය ආයතන ව්‍යාපාර නැවත නඟා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම

- කෘෂිකර්මය, ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රය, තොරතුරු තාක්ෂණ කර්මාන්ත, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර, සංචාරක සහ අපනයන අංශ දියුණු කිරීම සඳහා ජාතික සංවර්ධන, මුදල් හා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපල වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණය හා පුළුල් කිරීම
- බැඳුම්කර හා කොටස් වෙළෙඳපල ආකර්ශනීය කරවීම
- හාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙළෙඳපල ප්‍රතිසංස්කරණ හා නියාමන කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම
- අන්තර්ජාතික ව්‍යාපාර ප්‍රමුඛයන් (International Business Giants) ගේ ව්‍යාපාර ආයතනවල ප්‍රධාන කාර්යාල කොළඹ සහ වරාය නගර ආශ්‍රිතව ස්ථාපනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීම
- විදේශ ආයෝජකයින් මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේද සහය ඇතිව සෞභාග්‍යයේ දැක්ම නව ආර්ථික සැලැස්ම ප්‍රවර්ධනය සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රචාරණ වැඩපිළිවෙල දියත් කිරීම
- මහා පරිමාණ දේශීය ආයෝජකයින්ට අධිතාක්ෂණික නිෂ්පාදන (High Technology Products) ආරම්භ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් පුළුල් කිරීම
- දේශීය ව්‍යාපාරිකයින්ට තරඟකාරීව නිසි ලෙස ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රවලට විදේශ ආයෝජන ප්‍රවේශ නියාමනය සහ දේශීය ව්‍යාපාරිකයින් ආරක්ෂා කොට ඔවුන්ගේ සවිබල ගැන්වීමට විශේෂ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ආර්ථික හා සාමාජීය වශයෙන් ජාතික ආර්ථිකයේ කරනු

- ලබන දායකත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙමින් ඒවායේ මූල්‍ය ශක්තිය වැඩිකිරීම
- සමෘද්ධිලාභීන් ඉලක්ක කරගත් ගෘහ ආර්ථික සවිබල ගැන්වීම්, ප්‍රජාමූල වැඩසටහන්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන හා සේවා පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම හා ස්වයං රැකියා අවස්ථා පුළුල් කිරීම
- නව ව්‍යවසායකයින් සඳහා අවශ්‍ය දීර්ඝකාලීන බදු පදනම යටතේ ලබා දෙන ඉඩම්, ණය පහසුකම්, ව්‍යාපාර උපදේශනය, තාක්ෂණික සහ යටිතල පහසුකම් ආදී සියල්ලම පහසුවෙන් ලබා දෙන විශේෂ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය සඳහා එක් ආයතනයක් මගින් සියළු සේවා සැපයීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම හා එම ක්ෂේත්‍රවල අගය වැඩිකිරීමේ කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතාව ලබාදෙමින් අවශ්‍ය දිරිගැන්වීම් ලබාදීම
- ආබාධිත තැනැත්තන් ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් සවිබල ගැන්වීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 02 කට හා දෙපාර්තමේන්තු 23 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 2,369,167 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 2,246,594 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 20 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 20. - ඇස්තමේන්තුලත් හා තරා වියදම් මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

මුදල් අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 02 ක් හා දෙපාර්තමේන්තු 23 ක් විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ ප්‍රමාණාත්මක හා වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් ව්‍යාපෘතිය

2020 අංක 6 දරන විසර්ජන පනතේ 06 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව 240-2-2 ව්‍යාපෘතිය යටතේ පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් වැය විෂයය යටතේ සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් අදාළ ආයතන වෙත හදිසි හා අනපේක්ෂිත අවශ්‍යතාවක් ඇතිවූ විට ප්‍රතිපාදන වෙන්කිරීමත්, එසේ වෙන්කරන ලද ප්‍රතිපාදනවල කාර්යක්ෂමතාවය තහවුරු කිරීමත්, කාර්යක්ෂමතාවය අනුව ප්‍රතිපාදන නැවත නැවතත් වෙන්කිරීමත් හෝ මාරුකිරීමත් අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය විය. එසේ වුවත්, 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයේදී පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් වැය විෂයය

යටතේ වැය කරන ලද මූලධන හා පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා නිකුත් කරන ලද අතිරේක ප්‍රතිපාදනවල උපයෝජනය සම්බන්ධව පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවශ්‍යතා වගකීම් වැය විෂයය යටතේ පුනරාවර්තන ස්වභාවයේ වියදම් කිරීම සඳහා බලපත්‍ර 66 ක් මගින් රු.මිලියන 31,740 ක ප්‍රතිපාදන නිදහස් කිරීමට බලය ලබා දී තිබුණත්, ප්‍රවර්ෂය තුළ රු.මිලියන 19,743 ක් ආයතන වෙත නිදහස් කර තිබුණි. එම ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 38 ක් හෙවත් රු.මිලියන 11,998 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය නොකර ඉතිරි කර තිබුණි.
- පරිපූරක සහය සේවා හා හදිසි අවස්ථා වගකීම් වෙනුවෙන් වාර්ෂික විසර්ජන පනතින් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණවත් නොවන ලෙස සලකා, පරිපූරක ඇස්තමේන්තුවක් පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර රු.මිලියන 14,303 ක අතිරේක ප්‍රතිපාදන ලබා ගෙන තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම

ප්‍රතිපාදනවලින් කිසිදු උපයෝජනය නොකර මුළුමණින්ම ඉතිරි කර තිබුණි.

- මූලධන වියදම් සඳහා අතිරේක ප්‍රතිපාදන ලබා දෙන ලෙස ආමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු විසින් ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. එම ඉල්ලීම් සලකා බැලීමෙන් පසු ව්‍යාපෘතියෙන් රු.මිලියන 28,000 ක ප්‍රතිපාදන නිදහස් කිරීමට බලය ලබා දී තිබුණත්, රු.මිලියන 24,801 ක් නිදහස් කර තිබුණි. එම ආයතන විසින් එසේ ලබා ගෙන තිබුණු අතිරේක ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 26 ක් හෙවත් රු.මිලියන 3,199 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය නොකර ඉතිරි කර තිබුණි. සමහර ආයතන විසින් ලබා ගෙන තිබුණු ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 100 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර නොතිබුණි.

අත්තිකාරම් ගිණුම්වල පවතින හිඟහිටිණය ශේෂ

අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු 35 ක වර්ෂ ගණනාවක් මුළුල්ලේ හිඟහිටව පැවැත එන රු.මිලියන 1,361.56 ක ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අපොහොසත් වී තිබුණි. අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු 09 ක අත්තිකාරම් ගිණුම්වල අසාමාන්‍ය ලෙස රු.මිලියන 20.48 ක ණයහිමි ශේෂ පැවැතුණත්, එම ශේෂ නිරවුල් කිරීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි

පොදු තැන්පත් ගිණුම්වල ක්‍රියාකාරීත්ව

2020 වර්ෂයට අදාළ රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව පොදු තැන්පත් ගිණුම් ආරම්භ කිරීම, ගිණුම් ගත කිරීම සඳහා උපදෙස් ලබාදීම හා අවශ්‍යතාවයක් නොමැති විට වසාදැමීම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයක් වී තිබුණි. පොදු තැන්පත් ගිණුම්වල ගෙවිය යුතු ශේෂ නිරූපනය විය යුතුව තිබුණත්, සමහර අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තුවල ලැබිය යුතු ශේෂ පැවැතුණි. එම හර ශේෂ නිරවුල් කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම

දෙපාර්තමේන්තුවේ නිමවුමක් ලෙස වාර්ෂික ක්රියාකාරී සැලැස්මේ දක්වා තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විටින් විට නිකුත් කළ වකුලේඛ විධිවිධානවලට අනුව දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලවල 6003 ගිණුම් අංකය යටතේ අහෝසි කර තිබුණු තැන්පත් ගිණුම් 04 ක හා අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තුවල ගිණුම් අංක 6000 යටතේ වන තැන්පත් ගිණුමක හර ශේෂවල එකතුව රු.මිලියන 10.94 ක් වී තිබුණි. එම හර ශේෂ නිරවුල් කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අපොහොසත් වී තිබුණි.
- 2015 ජුනි 24 දිනැති අංක 243/2015 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වකුලේඛය ප්‍රකාරව, 6003 කාණ්ඩයේ තැන්පත් ගිණුම් ශුන්‍ය කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණු අතර 2016 වර්ෂයේ සිට එම කටයුතු වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුව හරහා සිදු කිරීමටද උපදෙස් ලබා දී තිබුණි. එම ගිණුම් අංකය යටතේ වන තැන්පතු ගිණුම් 2 ක වර්ෂ ගණනාවක් මුළුල්ලේ පැවත එන එකතුව රු.මිලියන 10.00 ක් වූ තැන්පතු ශේෂ නිරවුල් කිරීමකින් තොරව තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන එමින් පැවතුණි.
- මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව වර්ෂ 02 ක් ඉක්මවූ තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කළ යුතු අකාරය මුදල් රෙගුලාසිවල සඳහන් කර තිබුණි. රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් රෙගුලාසිවල දක්වා ඇති එම අවශ්යතාවය ඉටු කිරීම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිමවුමක් ලෙස දක්වා තිබුණි. විගණනය සඳහා ලබා ගත් අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු 46 ක තැන්පත් ගිණුම් 125 ක නියැදියක් පරීක්ෂාවේදී වර්ෂ 02 ක සිට වර්ෂ 05 කට වැඩි කාල පරාසයක සිට පැවැත එන

ශේෂවල එකතුව රු.මිලියන 2,854.73 ක් වී තිබුණි.

- සමාලෝචිත වර්ෂය ආරම්භයේදී තැන්පත් ගිණුම් 108 ක එකතුව රු.මිලියන 1,937.81 ක පැවැති ශේෂ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයටත් එසේම පැවැතුණි. එම තැන්පත් ගිණුම්වල සක්‍රීය හෝ අක්‍රීයභාවය පිළිබඳ සොයා බලා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍ය මඟපෙන්වීම් සිදු කර නොතිබුණි.

අත්තිකාරම් ගිණුම් පිළිබඳ අධීක්ෂණය

2020 වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව අත්තිකාරම් ගිණුම් අධීක්ෂණය කිරීම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයක් වූ අතර එමගින් කාර්යක්ෂම ගෙවීම් හා අයකිරීම් ක්‍රමයක් ඇති කිරීම අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය ලෙස හදුනාගෙන තිබුණි. එසේ වුවද, නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී අනාවරණය වූ පරිදි, ආයතන 102 කට අයත් වර්ෂ ගණනාවක සිට පැවත එන, අත්තිකාරම් ගිණුම්වල විශ්‍රාම ගිය, මියගිය, වැඩ තහනම් කළ, සේවය හැර ගිය හා ස්ථාන මාරුවී ගිය නිලධාරීන්ට අදාළ එකතුව රු.මිලියන 841.16 ක හිඟහිටි ණය ශේෂ පැවතුණි. අදාළ ආයතන මගින් එම ශේෂ නිරවුල් කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අපෙහොසත් වී තිබුණි.

2020 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූල්‍ය වත්කම් යටතේ වූ රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවල අත්තිකාරම් ගිණුම් යටතේ රු. මිලියන 15,783.07 ක ශුද්ධ ණය ශේෂයක් පෙන්නුම් කර තිබුණි. එම ශේෂයෙහි එකතුව රු. මිලියන 16,081.88 ක් වූ හර ශේෂ හා වර්ෂ ගණනාවක් මුළුල්ලේ නිරවුල් නොවී පැවැත එන එකතුව රු.මිලියන 1,353.07 ක ශුද්ධ හර ශේෂ පැවැතුණි. එම ශුද්ධ ශේෂය තුළ ගිණුම් 06 කට අදාළ නිරවුල් නොවී පැවතුණු එකතුව

රු.මිලියන 19.94 ක් වූ බැර ශේෂ වර්ෂ ගණනාවක සිට පැවත එමින් තිබුණි.

දත්ත පද්ධතිය සංවර්ධනය නොකිරීම

රජයේ ණයවලට අදාළ දත්ත පදනමක් පවත්වා ගැනීම විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයක් විය. විදේශ ණය ලබාගැනීම, ආපසු ගෙවීම හා සේවාකරණයට අදාළ පද්ධතියේ ඇතුළත් තොරතුරු හා ඒ හා සම්බන්ධ අනෙකුත් පාර්ශව සතු තොරතුරු එකවර යාවත්කාලීන වන අයුරින් පද්ධතිය සංවර්ධනය කර නොතිබීම හේතුවෙන් එම පාර්ශව හා දෙපාර්තමේන්තු සතු තොරතුරුවල වෙනස්කම් පැවැතුණි.

වෙනත් ආයතන විසින් විදේශ ප්‍රදාන ලබා ගැනීම

විදේශ ආධාර ලබාගැනීම හා ඒවා කාර්යක්ෂමව යෙදවීම සම්බන්ධයෙන් විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අදාළ පාර්ශව සමඟ කතිකාවත් සිදුකිරීම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයක් වී තිබුණි. 1994 අප්‍රේල් 20 දිනැති අංක 30/94 දරන විදේශාධාර ගිණුම් තැබීමට අදාළ රාජ්‍ය ගිණුම් චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව, විදේශ ආධාර සම්බන්ධ සියළු ගනුදෙනු මහා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් කළ යුතුව තිබුණි. නියැදි විගණන පරීක්ෂාවක් මත ලබාගත් තොරතුරු අනුව, 2018 හා 2019 වර්ෂවල මහා භාණ්ඩාගාරයේ දැනුවත් වීමකින් තොරව ආයතන 24 ක් විසින් ව්‍යාපෘති 77 ක් සඳහා රු. මිලියන 2,026 ක විදේශ ප්‍රදාන සෘජුවම අදාළ ආයතන විසින් ලබාගෙන තිබුණි. එසේම, නියැදි පදනම මත ලබාගත් තොරතුරු අනුව, 2020 වර්ෂය තුළ එසේ මහා භාණ්ඩාගාරයේ දැනුවත් වීමකින් තොරව වෙනත් අමාත්‍යාංශ/

දෙපාර්තමේන්තු විසින් එකතුව රු. මිලියන 1,266 ක විදේශ ප්‍රදාන සෘජුව ලබාගෙන තිබුණි.

ප්‍රමුඛ අංශ සංවර්ධනය සඳහා විදේශ මූල්‍යණයන් ලබා ගැනීම

විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන අරමුණු අතර, ප්‍රමුඛ අංශ සංවර්ධන මූල්‍යනයන් සඳහා දැරිය හැකි පිරිවැයක් යටතේ විදේශ ණය ලබාගැනීමට හා විදේශ ණය කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී භාවිතය සඳහා පහසුකම් සැලසීම ඇතුළත් විය. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ

- 2020 වර්ෂයේදී ගිවිසුම්ගතව ලබාගත් විදේශ ණයවල වටිනාකම එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,281.1 ක් වූ අතර ඉන් සියයට 39 ක් වන සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලබාගත් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක වෙළඳපොල ණය වීම
- සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 4,057.9 ක් ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සිදුකර තිබුණු අතර ඉන් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,419.4 ක් හෙවත් සියයට 35 ක් පමණ ණය පොලී වශයෙන් ගෙවා තිබුණි. එය සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගිවිසුම්ගතව ලබාගත් විදේශ ණයට වඩා ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි.
- විදේශ ණය ලබාගැනීමේදී ගිවිසගත් ණය මුදලින් උපයෝජනය නොකළ වටිනාකම සඳහා ගිවිසුම් ප්‍රකාරව බොහෝ අවස්ථාවලදී ගාස්තුවක් ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි. එම ගාස්තු වෙනුවෙන් රජය විසින් විශාල වියදමක් කර තිබුණි. ඒ අනුව, ණය ලබාගැනීම ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් උපයෝජනය නොකළ ණය ශේෂය සඳහා එවැනි ගාස්තුවක් ගෙවීම වෙනුවට ගිවිසුම් ප්‍රකාරව නියමිත කාලය තුළදී ණය මුදල ලබාගෙන අදාළ ව්‍යාපෘතියට යොදවා එම ව්‍යාපෘතියෙන් ලැබෙන

ප්‍රතිලාභවලින් ණය පොලී සහ වාරික ගෙවීම කාර්යක්ෂම ණය කළමනාකරණයක් තුළින් සිදුවිය යුතුව තිබුණි. විදේශ ණය ලබාගැනීම් සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි පරීක්ෂාවලදී එසේ නොවූ පහත සඳහන් අවස්ථා අනාවරණය විය.

- මහවැලි ජල සුරක්ෂිතතා ආයෝජන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 76 ක ණය මුදලක් වර්ෂ 05 ක සහන කාල පරිච්ඡේදයක් සහිතව වර්ෂ 26 කින් ගෙවීමේ පදනම මත ලබාගැනීමට 2015 සැප්තැම්බර් 17 දින ගිවිසුම්වලට එළඹ තිබුණි. එම ණය මුදලින් උපයෝජනය නොවූ ණය ශේෂය සඳහා සියයට 0.15 ක වගකීම් ගාස්තුවක් ගෙවීමට එකඟ වී තිබුණි. විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව 2020 ජූනි 20 දින වනවිට ණය ලබාගෙන අවසන් කළ යුතු වුවත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම ණය මුදලින් එ.ජ.ඩොලර් 31,973,267 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව ණය මුදලෙන් සියයට 58 ක් හෙවත් එ.ජ.ඩොලර් 44,026,733 ක් උපයෝජනය කර නොතිබුණි. ඒ සඳහා සියයට 0.15 ක වගකීම් ගාස්තුව ලෙස, 2020 ජූනි මාසයේදී හා දෙසැම්බර් මාසයේදී එකතුව රු.මිලියන 14.41 ක් ගෙවා තිබුණි.
- බඩුල්ලේ කිරි සැපයුම් මධ්‍යස්ථානය ස්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියෙහි පිරිවැය මූල්‍යනය

කිරීම සඳහා HCBC බැංකුවෙන් අපනයන ණය පහසුකම් යටතේ යුරෝ 56,580,214 ණය මුදලක් වර්ෂ 03 ක සහන කාලයක් සහිතව වර්ෂ 13 කදී ආපසු ගෙවීම් කාලයක් සහ ණය මුදලේ උපයෝජනය නොකළ ශේෂය සඳහා වාර්ෂිකව සියයට 0.5 ක එකඟතා ගාස්තුවක් යටතේ ලබාගැනීමටද, එසේම යුරෝ 9,975,863 ණය මුදලක් වර්ෂ 02 ක සහන කාලයක් සහිතව වර්ෂ 06 ක ආපසු ගෙවීමේ කාලයක් සමඟ ලබාගැනීමටද 2015 අගෝස්තු 14 වන දින ගිවිසුම්වලට එළඹ තිබුණි. විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉන් යුරෝ 59,190,497 ක් උපයෝජනය කර තිබුණු අතර එදිනට උපයෝජනය නොකළ වටිනාකම යුරෝ 7,365,580 ක් විය. ඒ අනුව උපයෝජනය නොවූ එම වටිනාකම සඳහා ගිවිසුම් ප්‍රකාරව සියයට 0.5 ක වාර්ෂික එකඟතා ගාස්තුව ලෙස රු. මිලියන 7.89 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි.

- රත්මලාන/ මොරටුව හා ජා-ඇල/ ඒකල ප්‍රාදේශයන්හි අපවිත්‍ර ජලය පිරිපහදු පහසුකම් සැලසීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා එ.ජ.ඩොලර් 92,405,459 ක ණය මුදල වෙනුවෙන් ගිවිසුම් ප්‍රකාරව උපයෝජනය නොකරන ලද ණය ශේෂය මත වර්ෂයකට සියයට 0.03 ක අර්ධ වාර්ෂික ගාස්තුවක් ගෙවිය යුතුව තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඒ සඳහා රු.මිලියන 3.15 ක් ගෙවා තිබුණි.

- බදුල්ලේ සිට වෙන්කලාඩ් දක්වා A - 5 මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා සෞදී අරමුදලින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 6 ක ණය මුදලක් එනම් සෞදී රියාල් 225,000,000 ක් වර්ෂ 05 ක සහන කාල පරිච්ඡේදයක් සහිතව වර්ෂ 25 කින් ආපසු ගෙවීමේ පදනම මත සහ උපයෝජිත හා නොපියවූ මුදල මත වාර්ෂිකව සියයට 2 ක පොලී අනුපාතයකට යටත්ව ලබාගැනීමට 2015 ඔක්තෝබර් 30 දින ගිවිසුම් ගතවී තිබුණි. එම ණය මුදලට අදාළව 2015, 2016 සහ 2017 යන වර්ෂවලදී එකතුව එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 45 ක් ලබාගත යුතුව තිබුණද ණය ලබාගැනීම 2018 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණි. තවද 2018 වර්ෂය අවසාන වනවිට ණය මුදල මුළුමනින්ම ලබාගෙන අවසන් කළ යුතු වුවත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ඉන් තවදුරටත් සවුදී රියාල් 157,246,745 ක් එනම් සියයට 70 ක් පමණ ලබාගත යුතුව පැවතුණි.

- ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් අනුව අංක 2019011 දරන "සැඟල්ලු දුම්රිය සංක්‍රමණ පද්ධති" ව්‍යාපෘති ගිවිසුම අවසන් කර තිබුණු අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.
  - අදාළ ණය ගිවිසුම අවසන් කිරීම හේතුවෙන් එම ව්‍යාපෘතියට අදාළ පෙර ගෙවුම් ගාස්තු (Front End Fee) ලෙස දැනටමත් වැය කර ඇති ජපන් යෙන් (¥)

60,080,000 මුදල සම්බන්ධයෙන් ගනු ලබන ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් තීරණයකට පැමිණ නොතිබුණි. ලබාගත් ණය මුදල ආපසු ගෙවන අවස්ථාවේදී මේ පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට නියමිත බව විගණනයට දන්වා තිබුණි.

- එසේම, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින සිට උපදේශන කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම අවසන් කිරීම හේතුවෙන්, අදාළ උපදේශන ආයතනය විසින් අලාභ හා හානි වෙනුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් 23,657,761 ද ඇතුළුව එ.ජ.ඩොලර් 31,364,767 ක් සඳහා හිමිකම් පා තිබුණු අතර මුළු හිමිකම් පෑමට සාපේක්ෂව අලාභ හානි අයකර ගැනීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 75 ක් වී තිබුණි.
- 2021 ජනවාරි 19 දින වන විට අදාළ ණය මුදලින් ජපාන යෙන් (¥) 2,905,525 එනම් රු.මිලියන 4,886.23 ක් උපයෝජනය කර තිබුණ අතර ණය ගිවිසුම අවසන් කිරීමට තීරණය කිරීම හේතුවෙන් උපයෝජිත මුදල නැවත ගෙවීම් සිදුකරන ආකාරය පිළිබඳව එකඟතාවයකට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් පැමිණ නොතිබුණි.
- 2021 ජනවාරි මාසය වන විටත් මෙම ව්‍යාපෘතියේ කාර්යාලය වසාදැමීම ඇතුළුව ව්‍යාපෘතියේ ඉදිරි කටයුතු අවසන් කර

නොමැති බවට වාර්තා වූ අතරම, ලිපිගොනු අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය අවසන් කිරීමට සමගාමීව විකල්ප ව්‍යාපෘතියක් පිළිබඳ තොරතුරු හා දැනටමත් ලබාගෙන තිබූ උපදේශන සේවා ප්‍රමාණය වෙනත් ව්‍යාපෘතියක් සඳහා කාර්යක්ෂමව යෙදවීමට සැලසුම් කර තිබුණි. ඒ පිළිබඳව විස්තර කිසිවක් විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

රජය සතු ව්‍යාපාරවල අධික්ෂණය

2019 වර්ෂයේ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යසාධන වාර්තාවේ 01 වන පරිච්ඡේදයේ 1.1 හි සහ 2020 කෙටුම්පත් කාර්යසාධන වාර්තාවේ 01 පරිච්ඡේදයේ 1.1 හැඳින්වීම යටතේ රජය සතු ව්‍යාපාර 396 ක් පවතින බවත් ඉන් ව්‍යාපාර 280 ක් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධික්ෂණය කරන බව සඳහන් කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව රජය සතු ව්‍යාපාර 417 ක් පවතින බවත්, ඉන් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආයතන 300 ක් අධික්ෂණය කරනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත් එම රාජ්‍ය ව්‍යාපාර 300 කින් 118 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට අධික්ෂණය කරමින් පැවැතුණි. එම රාජ්‍ය ව්‍යාපාර 118 කින් ව්‍යාපාර 33 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට අලාභ ලබමින් පැවැතීම සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ මැදිහත්වීම ස්වභාවය පිළිබඳව විගණනය විමසා තිබුණි. ඒ පිළිබඳව අදහස් දක්වමින් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම ආයතනවලට අවශ්‍ය උපදෙස් සැපයීම් හා ආයතන දැනුවත්

කිරීම් සිදුකරන බව ප්‍රකාශ කර තිබුණි. නමුත් ඊට අදාළ පසු විපරම් කිරීමක් සිදුවන බව විගණනයේදී තහවුරු නොවීය. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලබන ව්‍යාපාර ආයතන 118 කින් ආයතන 18 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු අතර, සමහර ආයතන වර්ෂ කිහිපයක මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

2019 වර්ෂයේ කාර්යසාධන වාර්තාව අනුව, 2019 වර්ෂයේ පළමු හා දෙවන කාර්තු තුළ අවසන් කිරීමට සැලැසුම් කර තිබුණු 2020 වර්ෂය අවසාන වන විටත් ලාභාංශ ප්‍රතිපත්තිය, ප්‍රසාද දීමනා ප්‍රතිපත්තිය හා යහපාලනය පිළිබඳ යාවත්කාලීන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය සම්පූර්ණ කර නොතිබුණි.

එමෙන්ම 2002 වර්ෂයේදී දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රතිස්ථාපණය කිරීමට අදාළ අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මත ආරම්භක වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් (07) හතක් සඳහා (ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව, සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව, ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව සහ රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව) සහ ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා විනිමය සුරැකුම්පත් කොමිෂන් සභාව සහ ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය වැනි ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන පාලනය කිරීම සඳහා මෙම මාර්ගෝපදේශය නිකුත් කළ යුතුව තිබුණත් ඊට අදාළ යාවත්කාලීන මාර්ගෝපදේශයක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කර නොතිබුණි.

රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල කාර්යසාධන අධීක්ෂණයට අදාළ දත්ත පදනමක් සංවර්ධන කර භාවිතය සැලැසුම් කර තිබුණද, ඊට අවශ්‍ය වෙබ් පිටුව දැනට සංවර්ධන කර අවසන් වී ඇති බවත්, මූලික අදියර සඳහා දත්ත ඇතුළත් කිරීමට ආයතන 49 ක් තෝරා ගෙන දැනට එම ආයතනවල දත්ත ඇතුළත් කර අවසන් කර ඇති බවත්, දෙවන අදියර සඳහා ව්‍යාපාර ආයතන 72 ක් තෝරා දත්ත ඇතුළත් කරමින් පවතින බවත් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනයට දන්වා තිබුණි. ඒ අනුව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ අධීක්ෂණයට ලක්වන ආයතන 300 කින් ආයතන 121 ක දත්ත ඇතුළත්වීමේ වැඩකටයුතු නිමකිරීම සියයට 40 ක් පමණක් වී තිබුණි.

2020 වර්ෂයේ කෙටුම්පත් කාර්යසාධන වාර්තාවේ 07 පරිච්ඡේදයේ 17.2 කරුණ අනුව, ආයතනය පිළිබඳ තොරතුරු එහි වෙබ් අඩවිය හරහා හෝ විකල්ප මාර්ග හරහා සැපයීම තුළින් මහජනයාගේ ප්‍රශංසා/වෝදනා පල කිරීමට පහසුකම් සලසාදීම යන්නට, "අනුකූලවේ" යන්න දක්වා තිබුණි. ඉහත කී පරිදි රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළ දත්ත පද්ධතිය සකස් කිරීම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිම කර නොතිබුණු බැවින් එම පහසුකම් සලසා දී නොතිබුණි.

2019 වර්ෂයෙහි රාජ්‍ය වාණිජ ව්‍යවසායන්හි ලාභ ආදායම හා ලාභාංශ ආදායම පිළිවෙලින් රු. මිලියන 22,833 ක් හා රු. මිලියන 5,024 ක් වූ අතර 2020 වර්ෂයේ එය පිළිවෙලින් රු. මිලියන 14,708 ක් සහ රු. මිලියන 2,855 දක්වා සියයට 36 කින් හා සියයට 44 කින් අඩු වී තිබුණි. 2020 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ආදායම් සංකේත 20:02:03 (ලාභ) යටතේ ආයතන 33 ක විස්තර ඇතුළත්ව තිබූ අතර ආදායම් සංකේත 20:02:04 (ලාභාංශ) යටතේ ආයතන 43 ක්

දක්වා තිබුණි. විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව, රජයේ වාණිජ වෙළඳ ව්‍යාපාර සංඛ්‍යාව 206 කි. මේ අනුව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර 150 කට අධික සංඛ්‍යාවක ආදායම/ලාභය/ අලාභය සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණු අතර ඊට හේතු ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල කාර්යසාධන මට්ටම සීඝ්‍ර පසුබෑමකට ලක්ව ඇති බව ලාභ ආදායම හා ලාභාංශ අඩුවීම මඟින් තහවුරු විය. රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල කාර්යසාධනය අධීක්ෂණයට අදාළව අභ්‍යන්තර හා භාණ්ඩාගාර නියෝජිතයන් සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල තීරණ තීන්දු ගැනීමට මැදිහත්වීමේදී අදාළ වන අණ පනත් සහ වක්‍රලේඛ ප්‍රතිපාදන පිළිබඳව පුහුණුව ලබා දී තිබුණි. 2020 ජනවාරි 30 දින භාණ්ඩාගාර නියෝජිතයන් 100 ක් සඳහා පුහුණු වැඩමුළුවක් පවත්වා

තිබුණි. එහි දෙවන අදියර වශයෙන් 2020 පෙබරවාරි මාසයේදී තවත් නියෝජිතයන් 100 දෙනෙකු සඳහා පුහුණු වැඩමුළුවක් පවත්වා තිබුණි. ඒම පුහුණු වැඩමුළු දෙකෙන් පසු 2020 වර්ෂයේදී වෙනත් කිසිදු පුහුණු වැඩමුළුවක් පවත්වා නොතිබුණි.

රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යසාධන අධීක්ෂණයට අදාළව එම ආයතනවල සංයුක්ත සැලසුම් සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සමාලෝචනය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද, විගණනයට ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව රජය සතු ව්‍යාපාර 300 අතරින් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත 2020 වර්ෂයේ සංයුක්ත සැලසුම් සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ඉදිරිපත් කිරීම ද ඉතා අවම මට්ටමක පැවතුණි. විස්තර වගුව 16 හි දැක්වේ.

	විගණනයට ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සත්‍ය ආයතන සංඛ්‍යාව	සංයුක්ත සැලසුම් ලැබී ඇති සංඛ්‍යාව	ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ලැබී ඇති සංඛ්‍යාව
කෘෂි අංශය	11	05	08
සේවා අංශය	58	14	18
කර්මාන්ත අංශය	31	14	12
ප්‍රතිපත්ති අංශය	18	06	06
එකතුව	118	39	44

වගුව 16. - රාජ්‍ය ව්‍යාපාර විසින් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු සංයුක්ත සැලසුම් හා ක්‍රියාකාරී සැලසුම්

රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල පවතින ප්‍රධාන ගැටළු විසඳීම සඳහා වැවිලි හැර කෘෂි අංශයේ අනෙකුත් ආයතන සඳහා 2020 වර්ෂයේදී එක් සාකච්ඡා වාරයක් සහ ව්‍යාපාර කිහිපයක් වෙනුවෙන් සාකච්ඡා වාර 02 ක් ද පවත්වා තිබුණි. ප්‍රතිපත්ති අංශයේ ව්‍යාපාරවල පවතින අධික කාර්යය මණ්ඩලය නිසා සේවක පිරිවැය අධික වීම, ආයතනයන්හි යහපාලන දුර්වලතා සහ අභිප්‍රේරණය නොවූ සේවක මණ්ඩලයක් සමඟ කටයුතු කිරීමේ ගැටළු වැනි බරපතල

ගැටළු විසඳීම සඳහා 2020 වර්ෂය තුළදී කිසිදු රැස්වීමක් පවත්වා නොතිබුණි.

භාණ්ඩාගාර අග්‍රිම පාලනය හා අධීක්ෂණය

භාණ්ඩාගාර අග්‍රිම ගිණුම් ආරම්භ කිරීම, පවත්වාගෙන යාම සඳහා බලය දීම හා අධීක්ෂණය කිරීම භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යය වී තිබුණි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අංක 7002-0-0-035/13 දරන අග්‍රිම ගිණුමේ ශේෂය රු.මිලියන 91.53 ක් වූ අතර එය 2013 වර්ෂයට හා ඊට පෙර කාල පරිච්ඡේදයන්ට අදාළව නොපියවූ අත්තිකාරම් වලින් සැකැසී තිබුණි. එම අත්තිකාරම්වලින් රු.මිලියන 51.98 ක් විදේශ දූත මණ්ඩල සේවය සඳහා විදේශ ගත වූ කාර්යය මණ්ඩලයට ලබාදෙන නිවාස සඳහා තබන ලද ආරක්ෂිත තැන්පතු 173 කින් සමන්විත වී තිබුණි. එම වටිනාකමින් රු.මිලියන 4.28 ක් වර්ෂ 20 ක කාලයක සිට පැවැත එමින් තිබුණි. වර්ෂ 10 ක සිට වර්ෂ 20 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවත එමින් තිබුණු රු.මිලියන 44.28 ක් හා වර්ෂ 07 ක කාලයක සිට රු.මිලියන 3.41 ක් පැවැත එමින් තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වනවිටත් එම අත්තිකාරම් නිරවුල් කර ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

නිවාස ඇප හා ආරක්ෂිත තැන්පතු 173 කින් තැන්පතු 165 කට අදාළ රු.මිලියන 47.95 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් විදේශ දූත මණ්ඩල කාර්ය මණ්ඩලය විසින් භාවිතා නොකරන නිවාස සඳහා තබා ඇති ආරක්ෂිත තැන්පතු බව අනාවරණය විය.

7002-0-0-035/20 දරන අග්‍රිම ගිණුමේ රු.මිලියන 787.71 ක් වූ ශේෂය තුළ වූ නොපියවූ අත්තිකාරම් රු.මිලියන 355.08 ක් වූ අතර එම වටිනාකමින් රු.මිලියන 327.20 ක් විදේශ දූත මණ්ඩල නොපියවූ අත්තිකාරම්වලින් සකස් වී තිබුණි. එම අත්තිකාරම්වලින් රු.මිලියන 303.91 ක් විදේශ දූත මණ්ඩල සේවය සඳහා විදේශ ගත වූ කාර්ය මණ්ඩලයට ලබාදෙන නිවාස සඳහා තබන ලද ආරක්ෂිත තැන්පතු වූ අතර ඉන් රු.මිලියන 20.46 ක් වර්ෂ 10 ක කාලයක සිට පැවැත එමින් තිබුණු අතර රු.මිලියන 49.11 ක් වර්ෂ 05 ක සිට වර්ෂ 10 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවත එමින් තිබුණි.

මෙම ආරක්ෂිත තැන්පතුවලින් දූත මණ්ඩල කාර්ය මණ්ඩල පදිංචි වී නොමැති නිවාස සඳහා තබා තිබුණු තැන්පතු 56 ක වටිනාකම රු.මිලියන 21.28 ක් වී තිබුණි.

දූත මණ්ඩලවල 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට නොපිය වූ තත්කාර්ය අතුරු අග්‍රිම ශේෂය රු.මිලියන 23.29 ක් වී තිබුණි. එම ශේෂය තුළ 2018 වර්ෂයට පෙර නිකුත් කර තිබුණු රු.මිලියන 9.17 කින්ද, 2018 වර්ෂයේදී නිකුත් කළ රු.813,741 කින්ද, 2019 වර්ෂයේදී නිකුත් කළ රු.මිලියන 3.91 කින්ද සමන්විත වී තිබුණි. මුදල් රෙගුලාසි 371 ප්‍රකාරව තත්කාර්ය අතුරු අග්‍රිම නිකුත් කළ කාර්යය අවසන් වූ වහාම එම අත්තිකාරම් පියවිය යුතුව තිබුණත්, විදේශ දූත මණ්ඩල විසින් එසේ අත්තිකාරම් පියවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම

භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයක් වී තිබුණත්, පහත සඳහන් ණය එසේ ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

- වරාය හා නාවික කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද 2017 ජූලි 20 දිනැති අංක MPS/SEC/2017/32 දරන “හම්බන්තොට වරාය සහන ගිවිසුම” නම් වූ අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට 2017 අගෝස්තු 04 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. ඒ අනුව, හම්බන්තොට වරාය ඉදිකිරීම සඳහා රජය විසින් ගනු ලැබූ ණයවලින් තවදුරටත් ගෙවිය යුතුව තිබුණු ණය ශේෂය ආපසු ගෙවීමේ වගකීම එකී සහන ගිවිසුම බලාත්මක වන දිනයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් බාර ගෙන තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට වූ රු.මිලියන

164,602 ක ණය ශේෂය රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෝ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෝ ගිණුම්ගත වී නොතිබුණි.

- 2020 වර්ෂය තුළ උපලබ්ධි වූ විදේශ ණය ගිවිසුම් 19 කට අදාලව හා 2019 වර්ෂය තුළ හෝ ඊට පෙර උපලබ්ධි වූ විදේශ ණය ගිවිසුම් 5 කට අදාලව එකතුව රු.මිලියන 6,124 ක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් විදේශ ණය ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
- විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ CS-DRMS 2000 + Report 854 - 1 වාර්තාවේ ඇතුළත් විදේශ ණය අංක 03 කට අදාළ එකතුව රු.මිලියන 1,336.52 ක ණය ශේෂ ගිණුම් ගත කර නොතිබුණි.

2020 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයෙහි ඇතුළත් විදේශ ණය අයිතම දෙකකට අදාළ එකතුව රු.මිලියන 4,399.42 ක ණය ශේෂයන්, විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ CS-DRMS 2000+ Report 854 - 1 වාර්තාවෙහි දක්වා ඇති ණය ශේෂයන්වලට වඩා වැඩි අගයක් ගෙන නොතිබුණි.

වියදම් ආයතන වෙත අරමුදල් නිදහස් කිරීම

2020 වර්ෂය සඳහා පුනරාවර්තන හා මූලධන වියදම් වශයෙන් පිළිවෙලින් රු.බිලියන 2,804.65 ක් හා රු.බිලියන 1,913.51 ක් වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 4,718.16 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කර තිබුණි. විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු තොරතුරු අනුව, එහි ඇතුළත් පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන් රු.බිලියන 1,708.36 ක්ද, මූලධන වියදම් වෙනුවෙන් රු.බිලියන 458.34 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 2,166.70 ක අක්මුදල් සීමාවන් පනවා තිබුණි. ආයතන විසින් එම ප්‍රමාණයන්

ඉක්මවා පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන් රු.බිලියන 1,777.39 ක්ද, මූලධන වියදම් වෙනුවෙන් රු.බිලියන 863.23 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 2,640.63 ක අක්මුදල් ඉල්ලුම් කර තිබුණි. නමුත් භාණ්ඩාගාරය විසින් එසේ ඉල්ලුම් කළ සම්පූර්ණ මුදල් නිකුත් නොකර අවම වශයෙන් අක්මුදල් සීමාවටද වඩා අඩුවෙන් වූ පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන් රු.බිලියන 1,622.54 ක්ද, මූලධන වියදම් වෙනුවෙන් රු.බිලියන 325.77 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 1,948.31 ක අක් මුදල් ආයතන වෙත නිදහස් කර තිබුණි. ඒ අනුව පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන් ආයතන විසින් ඉල්ලුම් කළ අග්‍රිමයෙන් රු.බිලියන 154.86 ක හෙවත් සියයට 8.71 ක්ද, මූලධන වියදම් වෙනුවෙන් ආයතන විසින් ඉල්ලුම් කළ අග්‍රිමයෙන් රු.බිලියන 537.46 ක් හෙවත් සියයට 62.26 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 692.31 ක අක්මුදල් භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිදහස් කර නොතිබුණි.

භාණ්ඩාගාර ඇපකර නිකුත් කිරීම

භාණ්ඩාගාර මෙයහයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට බාහිර ආයතන වෙත අවස්ථා 230 යටතේ රු.මිලියන 1,340,612.19 ක බැංකු ඇපකර / සහන ලිපි නිකුත් කර තිබුණු අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඒවා කල් ඉකුත් වී තිබුණු අතර රු.මිලියන 880 ක වටිනාකමකින් යුත් භාණ්ඩාගාර ඇපකරවලට අදාලව කාලය දීර්ඝ කර නොතිබුණි.

මිනින් ලංකා සමාගම වෙනුවෙන් නිකුත් කර තිබූ සහන ලිපි

එක් බැංකුවකට සහන ලිපි දෙකක් වන පරිදි මහජන බැංකුව හා ලංකා බැංකුව සඳහා එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2.5 බැගින් වූ සහන ලිපි 4

ක්ද, රු .මිලියන 1, 650 ක සහන ලිපියක්ද මිහින් ලංකා ගුවන් සමාගම වෙනුවෙන් නිකුත් කර තිබුණි. එම ණය මුදල ගෙවිය යුතු කාලසීමාව 2016 මාර්තු 31 දිනෙන් ඉකුත් වී තිබුණු අතර ණය මුදල ආපසු ගෙවීම් කාලසීමාව දිගින් දිගටම දීර්ඝ කරමින් සහන ලිපි නිකුත් කර තිබුණි. අවසාන දින දීර්ඝ කිරීමේ කාලසීමාව 2021 දෙසැම්බර් 31 දින සිට වර්ෂයක කාලයක් සඳහා හෝ ඇවර කිරීමේ කටයුතු අවසන් වන තෙක් යන කවර හෝ කලින් එළඹෙන දිනය දක්වා ලබා දී තිබුණි.

2016 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට මිහින් ලංකා සමාගමේ මෙහෙයුම් කටයුතු අවසන් වුවද, උක්ත සමාගම ඇවර කටයුතු ආරම්භ කරන ලද්දේ 2018 මාර්තු 09 වන දිනදීය. ඒ අනුව ඇවර කිරීමේ ක්‍රියාවලිය මාස 06 ක් තුළදී අවසන් කළ යුතු බවත්, ඉන් ඔබ්බට දීර්ඝ කිරීම් සඳහා අනුමැතිය ලබා නොදිය යුතු බවත් අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශ අංක 18/1001/810/005 යටතේ පෙන්වා දී

තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඇවර කිරීමේ කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.

ලංකා බැංකුවෙන් ලබාගත් රු.මිලියන 1,650 ක ණය මුදලට අදාළව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින සිට 2020 ඔක්තෝබර් 30 දිනට රු.මිලියන 831.40 ක පොලිය ගෙවා තිබුණු අතර, ණය මුදල වූ රු.මිලියන 1,650 ක් තවදුරටත් ගෙවිය යුතුව තිබුණි.

විගණනයට ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව, මහජන බැංකුව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා අනුමත කරන ලද රු. බිලියන 1 ක් වූ අයබඳු වටිනාකම මිහින් ලංකා සමාගම වෙනුවෙන් නිකුත් කර තිබූ රු. මිලියන 1,650 ක සහන ලිපියට අදාළ, පොලිය රු.මිලියන 909.10 ක් හා ප්‍රාග්ධන රු.මිලියන 90.90 ක් නිරවුල් කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ලද බව මහජන බැංකුව විසින් මහා භාණ්ඩාගාරය වෙත දන්වා තිබුණි. ඒ අනුව එම නිරවුල් කිරීම 2020 දෙසැම්බර් 31 දින මාරු පත්‍රයක් මගින් ගිණුම්වලට ගලපා තිබුණි.

කෘෂිකාර්මය

නිරීක්ෂණ

- පොහොර සහනාධාර වැඩපිළිවෙල ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ආනයනික පොහොර තොග ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල බව තහවුරු කර ගැනීමට පෙර ක්ෂේත්‍රයට නිකුත් කිරීම
- ආනයනික පොහොර තොග නියැදි රසායනාගාර පරීක්ෂාවන්ට භාජනය කිරීම
- පරාමිතියන්ට අනුකූල නොවන ආනයනික පොහොර
- අසමත් පොහොර තොගයක් සඳහා වෙළඳ අනුමැතිය ලබාදීම
- කාබනික වගාව දිරිමත් කිරීම
- සුළු වාරිමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය
- ජල පොම්ප හා බිංදු ජල තාක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය
- නොපියවන ලද ණය ශේෂ
- සාර ලංකා ණය ව්‍යාපෘතිය
- වැව්වල පස් ඉවත් කර අධිවේගී මාර්ගවලට විකිණීම
- තොග අස්ථානගත වීම
- ප්‍රතිරක්ෂණ ගිවිසුම
- කෘෂිකාර්මික තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම
- දර්ශක මත පදනම් වූ රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය
- ධීවර විශ්‍රාම වැටුප් හා සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය
- ගොවි විශ්‍රාම වැටුප් හා සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය
- ජීව දත්ත තොරතුරු පද්ධතිය යාවත්කාලීන කිරීම
- විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව දීමනා ගෙවීම
- උපයෝජනය නොවන වතුයායන්

කෘෂිකර්මය

ස්වභාවික සම්පත් තිරසාර කළමනාකරණය තුළින් සමාජීය වශයෙන් පිළිගත් හා වාණිජමය නැඹුරුවකින් යුතුව ගෝලීය තරඟකාරී නිෂ්පාදනයක් බිහිකරන ව්‍යවසායකත්ව කෘෂිකර්මාන්තයක් සාක්ෂාත්කර ගැනීම තුළින් ආහාර සුරක්ෂිතතාවය හා ජාතික සමෘද්ධිය උදෙසා කාර්යයක්ෂම, ඵලදායී හා ශක්තිමත් කෘෂිකාර්මික අංශයක් ගොඩනැගීම ප්‍රධාන ඉලක්කය ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. උක්ත අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 03 ක්, දෙපාර්තමේන්තු 03 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 14 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටුකළ යුතුව තිබුණි.

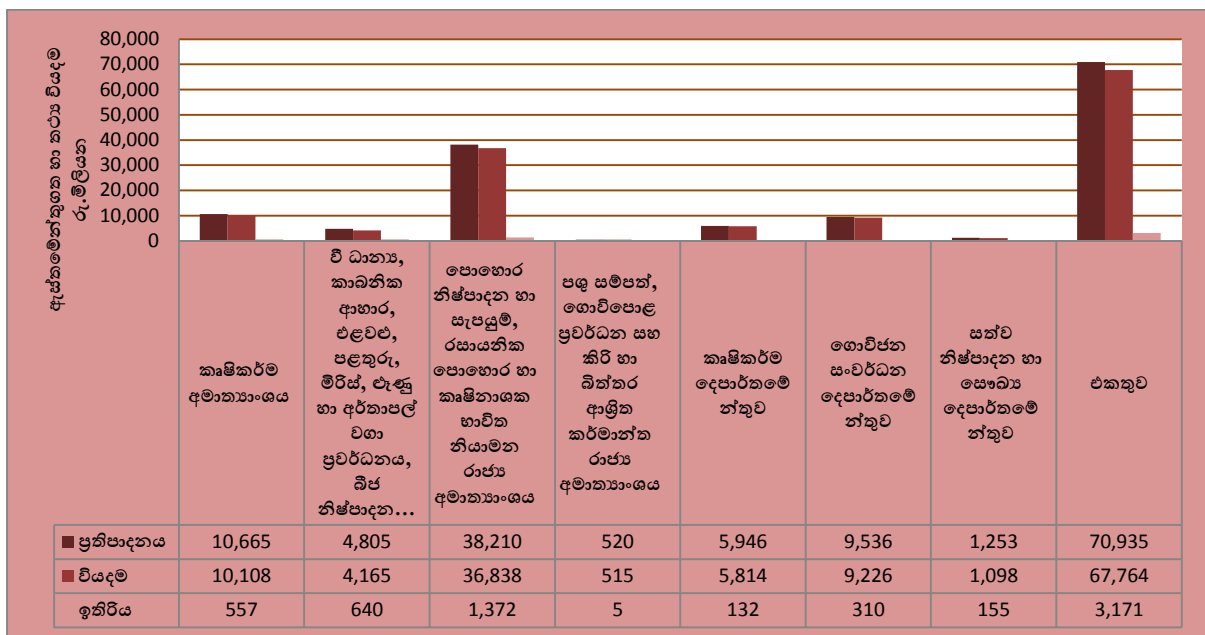
- සම්ප්‍රදායික ගොවීන්, තරුණ පරපුර සහ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් නවීන තාක්ෂණය සහිත අධ්‍යාපන අවස්ථා වෙත යොමු කිරීම සඳහා එක් එක් ඉලක්ක කණ්ඩායම්වලට ගැලැපෙන කෘෂි තාක්ෂණික දැනුම පුළුල් කිරීම.
- තරුණ කෘෂිකාර්මික ව්‍යවසායකයින් ගොඩනැගීම දිරි ගැන්වීම.
- කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීම සඳහා ආදාළ සියලු ආයතන ඒකාබද්ධ කෙරෙන යාන්ත්‍රණයක් සහිත ප්‍රවේශයක් සකස් කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- කෘෂිකර්මාන්තයේදී යොදන රසායනික පළිබෝධ සහ වෙනත් රසායනික සංයෝග නිශ්චිත ප්‍රමිතියක් සහිතව නියාමනය කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම.
- කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට අවශ්‍ය පරිදි මූල්‍ය සම්පත්, වගා රක්ෂණ ක්‍රම හා ගොවි විශ්‍රාම ක්‍රමවේදයන් පුළුල් කිරීම.
- සෘජු නිෂ්පාදකයින්, සැකසුම් ආයතන, තොග වෙළෙඳ සමාගම් සහ අපනයන සමාගම් අතර සැපයුම් සබඳතා ශක්තිමත්

- කිරීම මගින් ගොවීන්ගේ නිෂ්පාදන සඳහා ඉහළ මිලක් ලබාදීම.
- නිෂ්පාදන අලෙවිකරණ පහසුකම් සඳහා නව උපායමාර්ගික සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- අස්වනු නෙළන අවස්ථාවන්හිදී රජයේ සැලැස්ම සහගත මැදිහත් වීම මගින් නිෂ්පාදකයින්ගේ අදායම පහළ වැටීම නියාමනය කිරීම.
- දේශගුණික වෙනස්කම්, කාලගුණයේ දෛනික තොරතුරු ගොවි ජනතාවට සන්නිවේදනය කිරීම මගින් ස්වභාවික ආපදාවන් අවමකර ගැනීම.
- ප්‍රමිතියෙන් යුතු බීජ හා පැලෑටි ගොවි ජනතාවට ලබාදීමේ ක්‍රමවේදයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ජල කළමනාකරණය හා ගොවීන්ගේ වගා අවශ්‍යතාවයන් අනුව ජල සැපයුම් කළමනාකරණය කිරීම.
- විවිධ භූගෝලීය ප්‍රදේශවලට ගැලැපෙන පරිදි පශු සම්පත් හඳුන්වාදීම සඳහා පර්යේෂණ සිදු කිරීම් හා මධ්‍ය පරිමාණ ගොවිපොළ සංවර්ධනය දිරි ගැන්වීම.
- පශු සම්පත් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා අපනයනය සඳහා දිරිගැන්වීම.
- ජාතික පශු සම්පත් මණ්ඩලය හරහා උසස් තත්ත්වයේ තෘණ වර්ග හඳුන්වා දීම.
- මධ්‍ය හා මහා පරිමාණ ගව ගොවිපොළවල් ඉදිකිරීම සඳහා අදාළ ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් අවශ්‍ය ඉඩම් හා ආයෝජන පහසුකම් සැපයීම.
- රජයේ සත්ව ගොවිපොළවල් උපරිම ලෙස භාවිතා කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලවල් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- කුකුළු මස් හා බිත්තර නිෂ්පාදනය පුළුල් කිරීම සහ අපනයනය කිරීමට දිරිමත් කිරීම.
- කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ නිෂ්පාදකයින් ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙන් දේශීය නිෂ්පාදන හා පාරිභෝජන අවස්ථා පුළුල් කිරීම.
- සත්ව ගොවිපොළවල් සහ නිෂ්පාදන පහසුකම් සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් සහ ඵලදායී අධිකෂණ පද්ධති හඳුන්වා දීම.
- පශු වෛද්‍ය පහසුකම් පුළුල් කිරීම මගින් කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ගොවීන් සඳහා පහසුකම් සැලැසීම.
- දේශීය ගොවියා සහ පාරිභෝගිකයා සෑහීමකට පත්වන ආකාරයේ සාධාරණ මිල ප්‍රතිපත්තියක් සහ හෝග විවිධාගීකරණය වැඩ පිළිවෙලක් ආදාළ ආයතන සමඟ ඒකාබද්ධව ක්‍රියාත්මක කිරීම
- කාබනික පොහොර භාවිතය හා වස විසෝජන තොර ආහාර නිෂ්පාදනය දිරි ගැන්වීම සඳහා වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- කාබනික ඵලවළු හා පලතුරු පරිභෝජනය ගෘහ මට්ටමෙන් පුළුල් කිරීම සඳහා සමෘද්ධි හා අඩු ආදායම්ලාභී ගෙවතු වගා කිරීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වියළි මිරිස්, බඩ ඉරිඟු, සෝයා, මුං හා කවිපි ඵුණු සහ අල වැනි හෝග නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම මගින් ඵම නිෂ්පාදන ආනයන අවම කිරීම.
- අතිරික්ත නිෂ්පාදන ගබඩා කිරීම සහ අගය එකතු කිරීමෙන් අපනයනය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා දීම සඳහා වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- කෘෂි නිෂ්පාදන අගය එකතු කර අපනයනය කිරීම සඳහා කෘෂි අස්වනු එක්රැස් කිරීමේ සහ සැකැසීමේ මධ්‍යස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීම.
- ඵලවළු, පලතුරු ආශ්‍රිත අපනයන නිෂ්පාදන කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය සඳහා වැඩ පිළිවෙලවල් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ ගුණාත්මක බිජ නිෂ්පාදනය සඳහා දේශීය බිජ ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වාදීම
- ආනයන බිජවල ප්‍රමිතිය තහවුරු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය පිළිගත් ප්‍රමිති සහතික තුළ ඵම ආනයනයන් සිදු කිරීම නියාමනය කිරීම.
- ගුණාත්මක බිජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය සඳහා පෞද්ගලික අංශය දිරිමත් කිරීම.
- ආවේණික ප්‍රවේණි ගුණයෙන් යුතු සහ ලෙඩ රෝග වලට හා දේශගුණික වෙනස්වීම්වලට ඔරොත්තුදෙන, අධි ඵලදා බිජ පැළ වර්ග හඳුන්වාදීම.
- රජයේ ගොවිපොළවල් හා බිජ නිෂ්පාදන ගොවිපොළ සංවර්ධනය.
- නව තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් තුළ භූ ජලය, බිම් සකස් කිරීම, බිජ හා පැලෑටි තෝරා ගැනීම, පොහොර යෙදීම, පෙර හා පසු අස්වනු හා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් පූර්ණ අධ්‍යයනයන් සිදු කර ගොවීන් ඒ පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- තාක්ෂණික කෘෂිකර්මාන්තයක් වෙත යොමුවීම සඳහා අවශ්‍ය දැනුම, තාක්ෂණික උපකරණ, ඉඩම් භාවිතය, මූල්‍ය දායකත්වය මගින් වෙළඳපල වටිනාකම එකතුකළ කාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා යොමුවීම.
- අස්වනු නෙළීමේදීත්, ප්‍රවාහනයේදීත්, ගොඩබෑමේදීත් සිදුවන අපතේයාම වලක්වා ගැනීම සඳහා නව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතයෙන් රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශ ඒකාබද්ධ කර වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ජලය අරපිරීමැස්මීමත් භාවිතා කිරීම මගින් වැඩි අස්වනු ලැබෙන ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දීම මගින් ජල පරිභෝජනයේ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ උපරිම කිරීම.

- වී හා ධාන්‍ය වර්ග ගම්මිරිස්, කරාඬු නැටි, කොකෝවා ඇතුළු ප්‍රධාන හෝග මෙන්ම එළවළු, පළතුරු හා ගෙවතු වගා සඳහා තාක්ෂණික වගා ක්‍රමයන්, උසස් බීජ හා පැලෑටි මෙන්ම නියමිත ප්‍රමිතියෙන් යුත් පොහොර නිසි කලට බෙදා හැරීම සඳහා ක්‍රමවේද සැකසීම.
- දේශීය අමුද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතියට අනුගතව කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සහ උසස් මට්ටමේ පොහොර වර්ග රට තුළ නිෂ්පාදනය කිරීම දිරිගැන්වීම.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 03 කට හා දෙපාර්තමේන්තු 03 කට එකතුව රු.මිලියන 70,935 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 67,764 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 21 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 21. - ඇස්තමේන්තුගත හා තපා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

කෘෂිකර්මික අංශය නියෝජනය කරන ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයන් වෙත පැවරුණු උක්ත කාර්යභාරය ඉටුකිරීම සම්බන්ධ සිදුකළ විගණනයේදී අනාවරණය වූ නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

පොහොර සහනාධාර වැඩපිළිවෙල ක්‍රියාත්මක කිරීම

2018 අප්‍රේල් 04 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ තීරණය අනුව 2018 අප්‍රේල් 06 දිනට සියලුම

පොහොර (ආනයනික රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සමාගම් සතු පොහොර) තොග කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ පූර්ණ මැදිහත් වීම මත විධිමත්ව සත්‍යාපනය කළ යුතුව තිබුණි. නමුත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් හෝ ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයේ නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් විධිමත් පොහොර තොග සත්‍යාපනයක් සිදුකර නොතිබුණි. එක් එක් පොහොර සමාගම් සතු පොහොර තොගයන් සඳහා පෞද්ගලික වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගම් මගින් ලබාගත් තොග සහතිකයක්

මත සහනාධාර ලබාදිය යුතු පෞද්ගලික සමාගම් සතුව පවතින පොහොර තොගයන් ආගණනය කිරීමට ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය කටයුතු කර තිබුණි. තොග සත්‍යාපනය වෙනුවෙන් වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතන ලබාදී ඇති තොග සහතික විශ්ලේෂණයේදී එකී ආයතන යොදාගෙන තිබූ ක්‍රමවේදයන් හා තොග සත්‍යාපනය තුළ ආයතන මුහුණ දී තිබූ සීමාවන් මෙන්ම එම සත්‍යාපන වාර්තා තුළ තොග අගයන් නිශ්චිතව තහවුරු කර නොතිබීම හේතුවෙන් නිවැරදි හා විධිමත් තොග සත්‍යාපනයක් සිදුවී නොතිබුණි. විධිමත් තොග සත්‍යාපනයකින් නිවැරදි තොග ප්‍රමාණය තහවුරු කර ගැනීමකින් තොරව පොහොර සහනාධාරය ක්‍රියාත්මක වන 2018 අප්‍රේල් 06 දිනට පැවති තොග ප්‍රමාණය ලෙස පොහොර සමාගම් විසින් ලබාදුන් තොග ප්‍රමාණයන් සැලකිල්ලට ගෙන පොහොර ආනයන සමාගම් 11 ක් වෙත පොහොර වර්ග 04 කට අදාළව පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 156,272.5 ක් සඳහා රු.මිලියන 4,084.68 ක් ආරම්භක තොග සඳහා පොහොර සහනාධාර මුදල් ගෙවීමට ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය කටයුතු කර තිබුණි.

අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයේ VI , මුදල් අමාත්‍යාංශ නිර්දේශ (ඇ) හා අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ I (2) අනුව මහා භාණ්ඩාගාර නියෝජිතයෙකු ඇතුළත් වෙමින් කෘෂිකාර්ය අමාත්‍යාංශය මගින් මිල කමිටුවක් පත් කර තිබුණි. එම මිල කමිටුවේ නිර්දේශ මත සකස් කරන ලද මිල සූත්‍රයක් භාවිතා කරමින් එක් එක් පොහොර වර්ගයෙහි වෙළඳපොළ වටිනාකම තීරණය කිරීම හා එම අගය පදනම් කර ගෙන ආනයනික සමාගම් වෙත සහනාධාර මුදල් ගෙවීම සිදුකළ යුතුව තිබුණි. එවැනි පොදු මිල සූත්‍රයක් භාවිතයකින් තොරව සහනාධාරය ක්‍රියාත්මක වන දිනට ආනයනික සමාගම් සතු තොග අගයන් සඳහා විවිධ මිල ගණන් යොදා ගනිමින් ගෙවීම් කර තිබුණි. ඒ

හේතුවෙන් ආරම්භක තොග සඳහා රු.මිලියන 959.23 ක පොහොර සහනාධාර අදාළ සමාගම් වෙත වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. මිල ගණන් තීරණය කිරීමේදී දෙපාර්ශ්වයටම සාධාරණ අයුරින් මෙන්ම රජයේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වී රජයට අවම අවාසියක් වන අයුරින් තීරණ ගැනීමට මිල කමිටුව ක්‍රියා කළ යුතුව තිබුණි. නමුත් විගණන පරීක්ෂාවට ලක්වූ 2019 වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුව හා 2020 වර්ෂයේ මුල් කාර්තු 02 ක තුළදී පොහොර සමාගම් විසින් අවස්ථා 253 කදී පොහොර ආනයනය කර තිබුණි. එම අවස්ථාවලින් අවස්ථා 213 කදී ආනයනික සැබෑ මිල (Invoice Price), මිල කමිටු තීරණය කළ මිලට වඩා අඩු අගයක් ගෙන තිබුණි. නමුත් අඩු මිලක් යටතේ ආනයනය කර තිබූ උක්ත තොගයන් වෙනුවෙන් මිල කමිටුව තීරණය කළ මිල මත ගෙවීමට ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය කටයුතු කර තිබීම හේතුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් 2,466,355.4 ක (ආසන්න වශයෙන් රු.මිලියන 456.27 ක්) වැඩිපුර ගෙවීමක් සිදු වී තිබුණි.

ආනයනික පොහොර තොග ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල බව තහවුරු කර ගැනීමට පෙර ක්ෂේත්‍රයට නිකුත් කිරීම.

2009 ජුනි 26 දිනැති අංක 4/5/6 Quality දරන ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාල අධ්‍යක්ෂවරයාගේ චක්‍රලේඛයට අනුව ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයෙහි අනුමැතිය මත සමාගම් විසින් ආනයනය කරනු ලබන පොහොර තොග ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල බව රසායනාගාර පරීක්ෂණවලින් තහවුරු කිරීමෙන් පසු වෙළඳ අනුමැතිය ලබාදෙන තෙක් ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයෙහි අධීක්ෂණය යටතේ ආනයනික සමාගම් ගබඩා තුළ සුරක්ෂිතව ගබඩා කර තැබිය යුතුව තිබුණි. නමුත් විගණන පරීක්ෂාවන්ට ලක් කරන ලද ආනයනික සමාගම් 09 විසින් 2020 ජනවාරි 31 දින වනවිට

රසායනාගාර පරීක්ෂණ සිදු කිරීමට හෝ අලෙවිය සඳහා අනුමැතිය ලබාගැනීමට පෙර ප්‍රධාන සෘජු පොහොර වර්ග 05 කට අදාළ මෙට්‍රික් ටොන් 43,761 ක පොහොර තොග ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයෙහි අනුමැතියකින් තොරව ගොවීන් වෙත නිකුත් කර තිබුණි.

ආනයනික පොහොර තොග නියැදි රසායනාගාර පරීක්ෂාවන්ට භාජනය කිරීම

ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය විසින් පොහොර තොගයකට අදාළව ලබාගන්නා නියැදි තුනෙන් එක් නියැදියක් සසම්භාවී ලෙස තෝරා ගන්නා රසායනාගාරයක් වෙත යොමු කිරීමෙන් පසුව රසායනාගාර ප්‍රතිඵලය ජාතික පරාමිතීන්ට අනුකූල නම් එම ප්‍රතිඵලය හා රසායනාගාරය නිවැරදිව පරීක්ෂණ සිදු කර ඇති බව හා පොහොර තොගය අවශ්‍ය නිර්ණායකයන් සම්පූර්ණ කර ඇති බව සලකා වෙළඳ අනුමැතිය ලබා දෙනු ඇත. නමුත් උක්ත රසායනාගාරය වෙත පරීක්ෂාව සඳහා ලබාදී ඇති වෙනත් සාම්පලයක් අවශ්‍ය නිර්ණායක සම්පූර්ණ නොකරන අවස්ථාවලදී එකී රසායනාගාර වාර්තාවෙහි ප්‍රතිඵලය මත පිහිටා කටයුතු කිරීමකින් තොරව වෙනත් රසායනාගාරයක් වෙත පරීක්ෂාවක් සඳහා යොමු කර තිබුණි. මේ අනුව රසායනාගාර පරීක්ෂාවේ ප්‍රතිඵලය ජාතික පරාමිතීන්ට අනුකූල වන අවස්ථාවන්හිදී එකී රසායනාගාරය මත හා එහි ප්‍රතිඵලය මත විශ්වාසය පළ කිරීමටත්, ප්‍රතිඵලය ජාතික පරාමිතීන්ට අනුකූල නොවන අවස්ථාවන්හි දී එකී රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තාව හා එහි ප්‍රතිඵලය සම්බන්ධයෙන් විශ්වාසය පළ නොකොට කටයුතු කිරීමටත් හේතු වූ කරුණු විගණනයේදී පැහැදිලි නොවුණි.

පරාමිතියන්ට අනුකූල නොවන ආනයනික පොහොර

එක්තරා පොහොර සමාගමක් විසින් අවස්ථා 12 කදී ආනයනය කරන ලද TSP මෙට්‍රික් ටොන් 6,500 කට අදාළ රසායනාගාර පරීක්ෂණයන්හි සැලකිය යුතු වෙනස්කම් පැවැතුණි. ඒවායේ ඊයම් ප්‍රතිශතය අනුමත පරාමිතීන්ට අනුකූල වී නොතිබුණත්, ඒ සඳහා වෙළඳ අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි.

එම පොහොර තොගයෙන් අවස්ථා 05 කදී ආනයනය කර තිබූ පොහොර මෙට්‍රික් ටොන් 2,860 ක පොහොර තොග වෙනුවෙන් වෙන් වශයෙන් එක් එක් ආනයනික තොගයන් වෙනුවෙන් නියැදි පරීක්ෂණ 03 ක් බැගින් සිදුකර තිබුණි. එම නියැදි පරීක්ෂාවන්හි ප්‍රතිඵල ජාතික පරාමිතීන්ට අනුකූල නොවීම මත 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් වෙළඳ අනුමැතිය ලබාදී නොතිබුණි. කෙසේ නමුත් ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයෙහි අනුමැතියකින් තොරව උක්ත පොහොර තොගය ක්ෂේත්‍රය වෙත මුදා හැරීමට එම පොහොර සමාගම කටයුතු කර තිබුණි. එම පොහොර තොගය සම්බන්ධයෙන් නිර්දේශ ලබාදෙන ලෙස ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලයෙහි අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් පොහොර උපදේශන කමිටුව වෙත කරනු ලැබූ ඉල්ලීමට ප්‍රතිචාර ලෙස එම කමිටුවේ සභාපති ලෙස කටයුතු කරන කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් එම පොහොර තොගය වෙළඳපොලට නිකුත් නොකරන ලෙස දැනුම් දී තිබුණත්, ඊට අනුකූලව පොහොර තොගය වෙළඳපොලට නිකුත් වීම වැළැක්වීම හා පොහොර තොගය බැහැර කිරීමට කටයුතු කිරීමේ වගකීම ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය විසින් පැහැර හැර තිබුණි. කෙසේ නමුත් භාවිතයට නුසුදුසු එහෙත් ගොවීන් වෙත නිකුත් කරන ලද උක්ත පොහොර තොගය සම්බන්ධයෙන් රු.මිලියන 179.44 ක පොහොර සහනාධාරයක් අපේක්ෂාවෙන් එම පොහොර සමාගම විසින් ජාතික

පොහොර ලේකම් කාර්යාලය වෙත ලිපිගොනු ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

අසමත් පොහොර තොගයක් සඳහා වෙළඳ අනුමැතිය ලබාදීම

නිවැරදි රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තා අස්ථානගත කරමින් හා ව්‍යාජ රසායනාගාර වාර්තා ඇතුළත් කරමින් අසමත් පොහොර තොගයන් වෙනුවෙන් වෙළඳ අනුමැතිය ලබාදුන් අවස්ථා නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය විය.

ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය විසින් පවත්වාගෙන යන ලිපිගොනු 26කට අදාළව අවස්ථා 34 කදී පොහොර සමාගම් 11 ක් විසින් TSP මෙට්‍රික් ටොන් 15,415.95 ක්, MOP මෙට්‍රික් ටොන් 4,611 ක්, Urea මෙට්‍රික් ටොන් 1,036ක්, SA මෙට්‍රික් ටොන් 783ක්, Keisarite මෙට්‍රික් ටොන් 367.5 ක්, NPK මෙට්‍රික් ටොන් 150 ක් හා SES මෙට්‍රික් ටොන් 270 ක් ආනයනය කර තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ නිවැරදි නියැදි පරීක්ෂණ වාර්තා ලිපිගොනුවලින් ඉවත් කර ව්‍යාජ රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තා සකස් කර ලිපිගොනුවට ඇතුළත් කිරීමෙන් ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව, ක්ෂේත්‍රය තුළ භාවිතයට නුසුදුසු පොහොර තොග වෙළඳපොළට මුදා හැර තිබුණි. ඒ තුළින් රු.මිලියන 1,072.76 ක පොහොර සහනාධාර වංචනිකව පොහොර ආනයන සමාගම් වෙත ගෙවීමට කටයුතු කිරීම තුළින් රජයට අලාභයක් සිදු කර තිබුණි.

කාබනික වගාව දිරිමත් කිරීම

වස විසෙන් තොර පාරම්පරික වී ප්‍රභේද යොදාගනිමින් කුඹුරු අක්කර 10,000 ක් වගාකර වී කිලෝ 18,000,000 ක අස්වැන්නක් ලබාගැනීමේ අරමුණින් 2020 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 82.6 ක් රාජාංගනය වම් ඉවුර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයට ලබාදී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය යටතේ අක්කර 3152 ක් පමණක් වගාකර තිබූ අතර වගාකර ඇති කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයට වඩා වැඩිපුර

බිත්තර වී මිලදීගෙන තිබීම හේතුවෙන් බිත්තර වී කිලෝ 57,865 ක් සඳහා රු.මිලියන 3.3 ක නිෂ්කාර්ය ගෙවීමක් සිදුකර තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු.මිලියන 13 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර තිබුණු අතර මුළු අස්වැන්න වී කිලෝ 1,974,350 ක් වී තිබුණි. එම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය මගින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල අත්කරගෙන නොතිබුණි.

සුළු වාරිමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලෝක ආහාර වැඩසටහන යටතේ සුළු වාරිමාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘති 26 ක් 2020 වර්ෂයේදී නිම කිරීමට යෝජිතව තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිවලින් රු.මිලියන 17.5 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කළ ව්‍යාපෘති 17 ක කටයුතු අපේක්ෂිත පරිදි නිමකර ගොවි සංවිධාන වෙත 2021 මාර්තු 31 දින වන විටත් භාරදී නොතිබුණි.

ජල පොම්ප හා බිංදු ජල තාක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ වියලි කලාපයේ ගොවීන් හට වර්ෂාව අඩු කාලවලදී වගාවන් සඳහා අවම ජල ප්‍රමාණයකින් වගා කිරීමට සහ වර්තමානයේ පවතින බලශක්ති අර්බුදයට විසඳුම් ලෙස නොමිලේ ලැබෙන සූර්ය බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ජල පොම්ප හා බිංදු ජල තාක්ෂණය යොදා ගැනීම සඳහා 2005 - 2008 වර්ෂවලදී විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය වෙත රු.මිලියන 2,327.2 ක ප්‍රතිපාදන ලබා දී තිබුණි. එම ප්‍රතිපාදනවලින් ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන 19 කට සූර්ය බල ජල සුක්ෂම පද්ධති 7,231 ක් ලබා දී තිබුණි. මෙම පද්ධතීන් සඳහා 2018 වර්ෂය අවසන් වන විට සියලුම මුදල් අයකර අවසන් කළ යුතු වුවද, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ

ජනරාල් විසින් ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තු කොමසාරිස් ජනරාල් අමතන ලද 2020 ජූලි 03 දිනැති ලිපිය අනුව රු.මිලියන 2,264.7 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන් වන විට අයවිය යුතුව තිබුණි. 2020 වර්ෂය වන විට ලබා දී තිබුණු පද්ධතිවලින් සියයට 90 ක් අස්ථානගතව, අභාවිතව, ගොවීන්ගේ තොරතුරු සොයාගත නොහැකිව සහ අක්‍රියව පැවතිණි. ඒ අනුව ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු වී නොතිබුණු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

නොපියවන ලද ණය ශේෂ

ගොවීන්ගේ භාරකාර අරමුදලේ ප්‍රතිපාදන භාවිතයෙන් 2015/16 හා 2019/20 වර්ෂයන්හී අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය සඳහා බඩඉරිඟු වගා කිරීම වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් ගොවීන් 5386 කට හා 4200 කට මාස 6 කින් අයකර ගැනීමේ පදනමින් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 80.7 ක් හා රු.මිලියන 46.2 ක් ලබා දී තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට පිළිවෙලින් රු.මිලියන 25.9 ක් හා රු.මිලියන 1.8 ක් අය වී නොතිබුණි.

සාර ලංකා ණය ව්‍යාපෘතිය

සාර ලංකා ණය ව්‍යාපෘතිය යටතේ අනුරාධපුර, කුරුණෑගල, පුත්තලම, කොළඹ සහ නුවර එළිය දිස්ත්‍රික් කාර්යාලවල ගොවීන් 33 කට රු.මිලියන 14.8 ක ණය මුදල් ලබා දී තිබුණි. එම ණයවලින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 11.2 ක් අයවිය යුතුව තිබුණි. එම ණය අයවීමේ ප්‍රගතිය ඉතා දුර්වල මට්ටමක පැවතුණි. එම ව්‍යාපෘතිය මගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම අරමුණු වුවත්, 2020 වර්ෂය වන විට ණය ලබාදුන් ගොවීන් 286 දෙනෙකුගෙන් 36 දෙනෙක් අදාළ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

ගොවීන් 27 ක් මාසිකව නිෂ්පාදනය කරන පොහොර ප්‍රමාණය කිලෝ ග්‍රෑම් 400 කට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

වැව්වල පස් ඉවත් කර අධිවේගී මාර්ගවලට විකිණීම

1973 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා ජාතික සාගිනි නිවීමේ ව්‍යාපාර මණ්ඩල පනතේ දක්වා ඇති අරමුණක් නොවූ වැව්වල පස් ඉවත් කර අධිවේගී මාර්ගවලට විකිණීම ශ්‍රී ලංකා සාගිනි නිවීමේ ව්‍යාපාර මණ්ඩලය විසින් 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී සිදු කර තිබුණි. පස් ඉවත් කිරීම වෙනුවෙන් රු.මිලියන 3.3 ක වැය කර තිබුණු අතර අධිවේගී මාර්ගවලට පස් විකිණීමෙන් රු.මිලියන 81.1 ක ආදායමක් ලබා තිබුණි. වැව් ව්‍යාපෘති වාර්තාවට අනුව සපයන ලද පස් සඳහා අදාළ ගොවි සංවිධානවලින් මණ්ඩලයට මුදල් ලබාගෙන එම මුදල් රජයේ ප්‍රතිපාදනද සමග යොදා කුඩා වැව් නිසි ප්‍රමිතියට ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉංජිනේරු උපදේශකත්වය යටතේ සංවර්ධනය කළ යුතුව තිබුණත්, එසේ සිදු නොකර ලද මුදල්වලින් රු.මිලියන 77.7 ක් ස්ථාවර තැන්පත් ගිණුමක ආයෝජනය කර තිබුණි.

තොග අස්ථානගත වීම

ශ්‍රී ලංකා ජාතික සාගිනි නිවීමේ ව්‍යාපාර මණ්ඩලයේ අනුරාධපුර උපුල්දෙණිය ගබඩාවේ 2018 වර්ෂයේ රු.මිලියන 4 ක සෝයා බෝංචි කිලෝ ග්‍රෑම් 37,223 ක් අස්ථානගත වී තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂණ සිදු කර අලාභයන් වගකිව යුතු පාර්ශවයන්ගෙන් අයකර ගැනීමට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

ප්‍රතිරක්ෂණ ගිවිසුම

කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩය, රක්ෂණ භාර අරමුදල සමඟ ඇතිකරගත් ප්‍රතිරක්ෂණ ගිවිසුම අනුව 2019 යල කන්නයට එක් ගොවියෙකු සඳහා වාර්තාගත විය හැකි මුළු වන්දි වටිනාකමෙන් මුල් රු.10,000 ක ගෙවීම සඳහා රක්ෂණ භාර අරමුදල වෙතින් රු.මිලියන 312 ක හිඟ මුදලක් ලබා ගත යුතුව තිබුණි. එම හිඟ මුදල ලබා ගැනීම වෙනුවට, 2020 වර්ෂයේදී ගිවිසුම් අහෝසි කර රු.මිලියන 148.3 ක් පමණක් ලබා ගැනීම නිසා මණ්ඩලයට රු.මිලියන 163.6 ක අලාභයක් සිදු වී තිබුණි.

කෘෂිකාර්මික තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම

කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ඇතුළත් සම්පූර්ණ තොරතුරු පද්ධතියක් කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය සතුව නොතිබුණි. කෘෂිකාර්මික දත්ත ඇතුළත් මෘදුකාංගය හා ජංගම යෙදවුමක් ගොඩනැගීම සඳහා අමාත්‍යාංශය විසින් රු. මිලියන 10 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට මණ්ඩලය විසින් ඉහත යෙදවුම ගොඩනැංවීම සඳහා රු.මිලියන 5 ක් වැය කර යෙදවුම අර්ධ වශයෙන් නිර්මාණය කර තිබුණි. බලයලත් නිලධාරීන්ට පමණක් භාවිතා කළ හැකි මට්ටමින් නිර්මාණය කර ඇති මෙම යෙදවුම මගින් ගම්පහ හා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයන්හි කෘෂි වගාවේ සිතියම් ගත කිරීම අර්ධ වශයෙන් අවසන් කර තිබුණි. සෙසු දිස්ත්‍රික් කාර්යාලවල අන්තර්ජාල පහසුකම් නොතිබීම, තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ නොතිබීම, ආදී හේතූන් මත 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. 2020/21 මහ කන්නයට අදාළව දැනුවත් කිරීමේ රැස්වීම් හම්බන්තොට හා අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කවල

පමණක් පවත්වා තිබුණි. එම නිසා ජාතික වැදගත්කමක් ඇති මෙම කාර්යභාරය අපේක්ෂිත මට්ටමින් භාවිතයේ නොතිබුණි.

දර්ශක මත පදනම් වූ රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය

දර්ශක මත පදනම් වූ රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය සඳහා වගා හානි වටිනාකම තීරණය කිරීමට කාලගුණික දත්ත ලබා ගැනීම කෘෂිකාර්මික ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරය වී තිබුණි. සැලසුම් කරන ලද දිස්ත්‍රික්කවලට අදාළව 1980 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලගුණික දත්ත ලබාගැනීම වෙනුවෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනය 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 1.72 ක් මණ්ඩලය වෙත ගෙවා තිබුණි. දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයකම මෙම දත්ත ලබාගෙන තිබුණ ද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් දර්ශක පදනම් කරගත් වන්දි ගණනය කිරීම වවුනියා, හම්බන්තොට හා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයන්ට පමණක් සීමා වී තිබුණි. සැලසුම් කළ ඉහත දිස්ත්‍රික්කවල වර්ෂාමාපක මගින් දත්ත ලබා ගැනීමේදී ඒ ආශ්‍රිත ඉතා කුඩා අරයන් පමණක් ආවරණය වීම, කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ප්‍රමිතගතව වර්ෂාමාපක ස්ථාපනය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණ ද වවුනියා දිස්ත්‍රික්කයේ ස්ථාන 03 ක පමණක් ස්ථාපනය කර තිබීම යන කරුණු හේතුවෙන් ව්‍යාපෘති කටයුතු සාර්ථකව ඉටුකර නොතිබුණි.

ධීවර විශ්‍රාම වැටුප් හා සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය

මහලු වයසේදී හෝ දුබලතාවයකදී ධීවරයන්ට සමාජ ආරක්ෂණ සැලැස්ම, ධීවරයකු මියගිය විට එම ධීවරයාගේ යැපෙන්නන්ට සහන සැලසීම, ජීවනෝපායෙහි දිගටම නියැලීම සඳහා ධීවරයන් උනන්දුකර වීම, තරුණ අය ධීවර කර්මාන්තය වෙත යොමුකර වීම, ධීවරයන් අතර ඉතිරි කිරීමේ පුරුද්ද ඇති කිරීම සහ

සකසුරුවම්කම වැඩි දියුණු කිරීම යන පරමාරථ ඉටුකිරීම පිණිස ධීවර විශ්‍රාම වැටුප් සහ සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය ස්ථාපිත කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට යෝජනා ක්‍රමයේ විශ්‍රාම වැටුප් වගකීම රු.මිලියන 4,261.4 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයට වඩා සියයට 8.83 ක වැඩි වීමකි. එසේම සමුච්චිත අරමුදලෙහි සෘණාත්මක තත්ත්වය රු.මිලියන 3,675.9 ක් දක්වා එනම් ඉකුත් වර්ෂයට වඩා සියයට 11.76 ක වැඩි වී තිබීමෙන් එයද යෝජනා ක්‍රමයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපා තිබුණි. තවද ඉදිරි වර්ෂයන් තුළ දී මෙම තත්ත්වය තව දුරටත් වර්ධනය විය හැකි බැවින් ඒ පිළිබඳ සලකා යෝජනා ක්‍රමය ප්‍රතිව්‍යුහගත කර මූල්‍ය ශක්‍යතාවයකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට ආයතනය 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි. දායකයෙකුට වයස අවුරුදු 60 සම්පූර්ණ වූ දින සිට විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා හිමිකම් ලබන නමුත් යෝජනා ක්‍රමය විසින් විශ්‍රාම වැටුප් සකස් කළ දින සිට ගෙවීම් කර තිබූ අතර හිඟ විශ්‍රාම වැටුප් මුදල් ගෙවා නොතිබුණි. එම නිසා 2009 ජනවාරි මාසයේ සිට 2016 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා කාලයට අදාළව විශ්‍රාම වැටුප් ඉල්ලුම් කළ ධීවරයන් 176 දෙනෙකුට හිමි රු.මිලියන 4.8 ක හිඟ විශ්‍රාම වැටුප් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ගොවි විශ්‍රාම වැටුප් හා සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය

මෙම යෝජනා ක්‍රමයේ ශුද්ධ වත්කම් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු.මිලියන 78,198.5 ක සෘණ ශේෂයක් ගෙන තිබූ අතර ජංගම වත්කම් ඉක්මවා ජංගම වගකීම් රු.මිලියන 5,028 ක් වී තිබුණි. තවද 2014 මාර්තු 14 දිනැති අංක 1853/49 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රසිද්ධ කර තිබෙන ගොවි විශ්‍රාම වැටුප් හා සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයේ

නියෝග පරිදි 2014 ජනවාරි 01 දින සිට විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් සිදු කළද, දායක මුදල් අයකර ගැනීම 1987 මැයි 07 දිනැති අංක 452/12 දරන ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රසිද්ධ කර තිබූ ක්‍රමය පරිදි සිදු කර තිබුණි. ඒ අනුව 2019 හා 2020 වර්ෂ වලදී ගොවි දායකත්වය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 21.5 ක් හා රු.මිලියන 19.3 ක් වූ අතර විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 3,217.3 ක් හා රු.මිලියන 4,502.5 ක් වී තිබුණි. විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් ඉහළ යාම නිසා 2019 හා 2020 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් රු.මිලියන 3,065 ක් හා රු.මිලියන 4,450.9 ක් භාණ්ඩාගාරය මගින් ලැබී තිබූ අතර භාණ්ඩාගාරයේ දායකත්වය නොමැතිව යෝජනා ක්‍රමය පවත්වාගෙන යා නොහැකි තත්ත්වයක පැවැතුණි. එමෙන්ම මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වයස අවුරුදු 60 සම්පූර්ණ වූ දින සිට සාමාජිකයන් හට විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවිය යුතු වුවත්, විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවිය යුතු දින සිට නොව විශ්‍රාම වැටුප් සකස් කළ දින සිට ගෙවීම් සිදු කර තිබූ අතර, එම කාල පරාසය තුළ ගෙවිය යුතු හිඟ විශ්‍රාම වැටුප් සඳහාද ප්‍රතිපාදනය කර තිබුණද 2012 වර්ෂයේ සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දක්වා වර්ෂ 8 කට අදාළ ගොවින් 125,828 ක් සඳහා ප්‍රතිපාදිත හිඟ විශ්‍රාම වැටුප් එකතුව රු.මිලියන 3,745.9 ක් ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ජීව දත්ත තොරතුරු පද්ධතිය යාවත්කාලීන කිරීම

2014 ජනවාරි මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වූ නව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයට ඇතුළත් ගොවි දායකයින්ගේ ජීව දත්ත තොරතුරු ඇතුළත් කර පද්ධතිය යාවත්කාලීන කිරීම අරමුණු කරගෙන රු.මිලියන 1.7 ක් වැයකර දිස්ත්‍රික්ක 08 ක පමණක් සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කර තිබුණි. අනිකුත් දිස්ත්‍රික්කවල සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කර දත්ත පද්ධතිය යාවත්කාලීන කිරීමට මණ්ඩලය කටයුතු

නොකිරීම නිසා ඒ වෙනුවෙන් සිදු කළ වියදම නිෂ්කාර්ය වී තිබුණි. නව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයට ඇතුළත් ගොවි ආයතනවලින් ජීව දත්ත තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමේ කටයුතු 2020 වර්ෂය අවසන් කාල පරිච්ඡේදය තුළ නවතා තිබුණි.

විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව දීමනා ගෙවීම

ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩල සඳහා අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 2011 අගෝස්තු 03 දිනැති කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිය මඟින් අනුමත කර තිබුණි. එම අනුමත කාර්යමණ්ඩලයට ඇතුළත් නොවූ තනතුරු හයක් සඳහා නිලධාරීන් කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගෙන තිබුණු අතර, එම නිලධාරීන් සඳහා 2018 හා 2019 වර්ෂවලදී පමණක් එකතුව රු.මිලියන 7.8 ක වැටුප් හා දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි.

උපයෝජනය නොවන වතුයායන්

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් පාලනය කරනු ලබන තේ වතු 16 කට අයත් භූමි ප්‍රමාණයේ එකතුව හෙක්ටයාර 10,165 ක් ලෙස මණ්ඩලය විසින් පිළියෙල කරන ලද ලේඛනයේ සඳහන්ව තිබුණි. (Hectarage Statement 2019). එම ලේඛනයට අනුව සමස්ත හෙක්ටයාර 4,895.79 ක භූමි ප්‍රමාණයක් පමණක් තේ සහ අනෙකුත් වගාවන් සඳහා උපයෝගී කරගෙන තිබුණි. ගොඩනැගිලි සඳහා වන හෙක්ටයාර 1,214 ක භූමි ප්‍රමාණය වෙන්කළ විට හෙක්ටයාර 4,055.21 ක භූමි ප්‍රමාණයක් තේ වගාව සඳහා යොදා ගෙන නොතිබුණි. එය සමස්ත

භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 39.89 ක පමණ ප්‍රමාණයක් වන බවත් මෙම භූමි ප්‍රමාණය තේ වගාව සඳහා උපයෝජනය කිරීම සඳහා මණ්ඩලය විසින් සැලසුම් කර නොතිබුණි. තවද රබර් වගාවට වෙන් කරන ලද භූමි ප්‍රමාණය පිළිබඳව මණ්ඩලය විසින් පිළියෙල කරන ලද ලේඛනය (Hectarage Statement 2019) අනුව, රබර් වගාව සඳහා හෙක්ටයාර 2,177 ක් මණ්ඩලය සතුව ඇති නමුත් රබර් වගාව සඳහා හෙක්ටයාර 742 ක්ද, අනෙකුත් හෝඟ සඳහා හෙක්ටයාර 26 ක්ද පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව හෙක්ටයාර 1,409 ක භූමි ප්‍රමාණයක් රබර් වගාවන් සඳහා යොදාගෙන නොතිබුණි. ඒ අනුව සමස්ත භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 64.7 ක් රබර් වගාව සඳහා යොදවා ගෙන නොතිබුණි. එම භූමි ප්‍රමාණයේ රබර් වගාව සඳහා උපයෝජනය කිරීමට මණ්ඩලය විසින් සැලසුම් කර නොතිබුණි.

වතු බදු පදනමට ලබාදීම.

2015 වර්ෂයේදී මොණරාගල කුමාරවත්ත වතුයායේ පාරවිල කොටසේ හෙක්ටයාර 15 ක භූමියක ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් රබර් වගාව ආරම්භ කර තිබුණි. ඒ සඳහා 2015 වර්ෂයේ සිට 2019 ඔක්තෝබර් මාසය දක්වා රු.මිලියන 8.3 ක් වැය කර තිබුණි. මණ්ඩලය විසින් එම ඉඩම තිස් අවුරුදු කාලයක් සඳහා බදු දී තිබුණි. මණ්ඩලය හා අදාළ බදුකරු අතර එළඹ තිබුණු ගිවිසුම් වසර 30 ක කාලය සඳහා බදු කුලිය වශයෙන් රු.මිලියන 11.4 ක් අපේක්ෂා කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙම භූමිය බදු දීම තුළින් අදාළ වගාව වෙනුවෙන් දරන ලද වියදමට සරිලන ප්‍රතිලාභයක් ලබාගැනීමට හැකිවන සේ ගිවිසුම්ගත වීමට මණ්ඩලය කටයුතුකර නොතිබුණි.

දිවර හා ජලජ සම්පත් සංවර්ධනය

නිරීක්ෂණ

- දිවර ප්‍රජාව බලගැන්වීම
- ඉස්සන් නිරෝධායනය හා මුහුදු කුඩැල්ලන් ගම්මානය
- මත්ස්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම
- වෙරළ සුරක්ෂණය හා සම්පත් කළමනාකරණය
- ඔරුවැල්ල පුවත්පත මුද්‍රණය කිරීම
- හිඟහිටි ආදායම්
- බහුදින දිවර යාත්‍රා ලියාපදිංචි කිරීමේ ගාස්තු
- ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- හඳුනා ගන්නා ලද අලාභයන්
- ආදායම් වැඩි කර නොගැනීම
- නිෂ්ක්‍රීය වත්කම්
- යාත්‍රාවචල වැඩ අවසන් නොකිරීම

දිවර හා ජලජ සම්පත් සංවර්ධනය

මත්ස්‍ය පරිභෝජනය වැඩිකිරීම මගින් ඉහළ පෝෂණ මට්ටමක් සහිත ජනතාවක්, ඉහළ විදේශ විනිමය ඉපයීමක් හා දිවර ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා අවස්ථා වැඩි කිරීමෙන් දිවර ප්‍රජාවට උසස් ජීවන මට්ටමක් ලබාදීමත්, මෙම ක්ෂේත්‍රයෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල වී තිබුණි. එම ප්‍රතිඵල අත්පත් කරගැනීම සඳහා දිවර අමාත්‍යාංශය, විසිතුරු මසුන්, මිරිදිය මත්ස්‍ය හා ඉස්සන් ඇතිකිරීම, දිවර වරාය සංවර්ධන, බහුදින දිවර කටයුතු හා මත්ස්‍ය අපනයන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දිවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 6 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

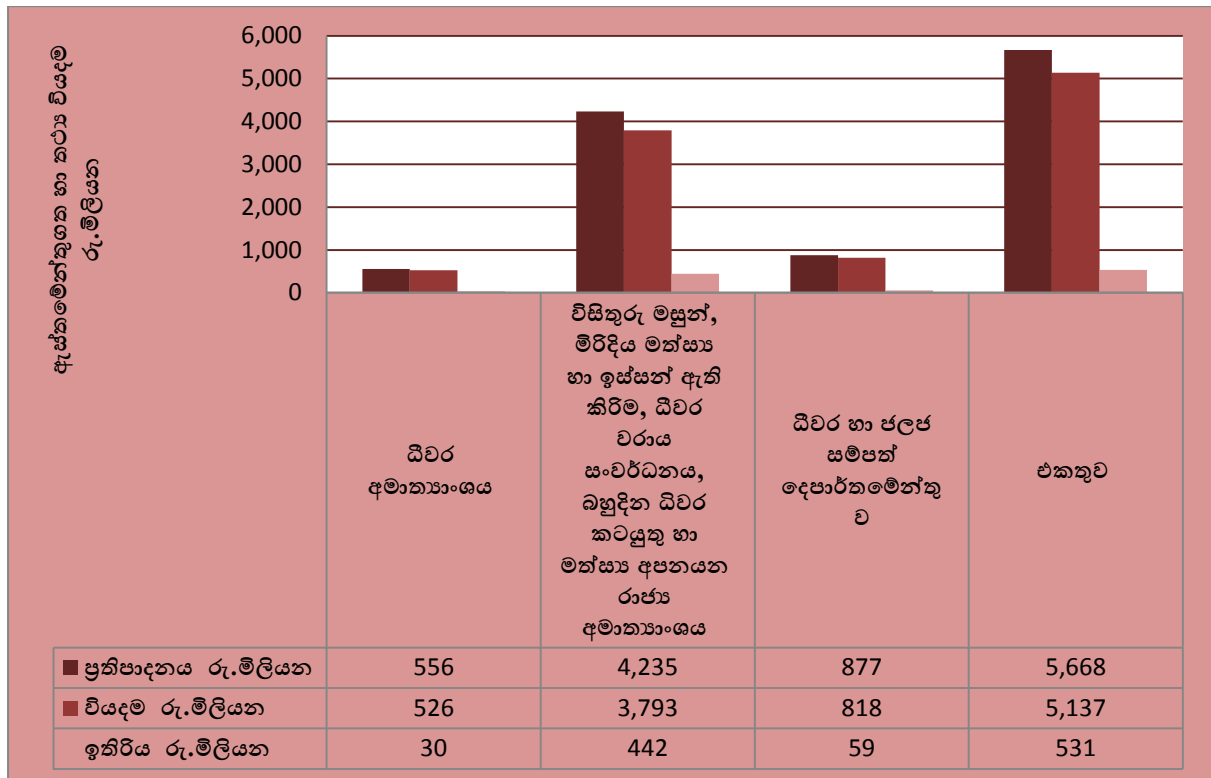
- වෙරළබඩ ප්‍රදේශවල මත්ස්‍ය ගහනය ඉහළ නැංවීම සඳහා විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම
- දිවර වරාය නවීකරණය කිරීම සහ අවශ්‍යතාවය මත නව දිවර වරායන් ඉදිකිරීම
- අන්තර්ජාතික මුහුදු ප්‍ර දේශයේ මසුන් ඇල්ලීම පුළුල් කිරීම සඳහා දේශීය සමාගම්වලට අවස්ථාව ලබාදීම
- ටින් මාළු කර්මාන්තය පුළුල් කිරීම සඳහා පෞද්ගලික සමාගම් සහ ආයෝජකයින් දිරි ගැන්වීම
- නිෂ්පාදකයාට සහ පාරිභෝගිකයාට ද සාධාරණය ඉටුවන ආකාරයට මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය සඳහා අලෙවි සංවර්ධන කටයුතු පුළුල් කිරීම
- උතුරු හා නැගෙනහිර මුහුදේ අනවසරයෙන් මසුන් ඇල්ලීම තිරන් කිරීම සහ නාවික හා වෙරළාරක්ෂක ඒකක ශක්තිමත් කිරීම හා ඉන්දියාව සමඟ ගැටුම් නිරාකරණය කිරීම
- දිවර ජරජාව සඳහා ඵලදායී බැංකු හා රක්ෂණ ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම
- සාගර විශ්වවිද්‍යාලය භාවිතා කර තරුණ තරුණියන් සඳහා දිවර කටයුතු පිළිබඳ

- තාක්ෂණික හා කළමනාකරණ පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දිවර ප්‍රජාවගේ සුභසාධන කටයුතු පුළුල් කිරීම
- අපනයනය වෙළඳපල ඉලක්ක කර ගත් විසිතුරු මත්ස්‍ය කර්මාන්තය ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම
- වැව් කලපු හා ගොඩ ඉඩම් ආශ්‍රිතව මිරිදිය මත්ස්‍ය වගාව ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමෝපායන් සැකැසීම
- මහා පරිමාණ බෝට්ටුවල මෙහෙයුම් කටයුතු කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීම සඳහා දිවර වරාය සංවර්ධනය කිරීම
- බහු දින දිවර යාත්‍රා සඳහා මුහුදු ජලය භාවිතා කර ශීතකරණ පද්ධති සංවර්ධනය කිරීම සහ සූර්ය බලශක්තිය භාවිතය දිරිමත් කිරීම
- නවීන සංනිවේදන පහසුකම්, ශීතකරණ, ඉන්ධන සැපයුම සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සහිතව සියළුම දිවර වරායන්, නැගුරුම ස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීම
- මුහුදු හා මිරිදිය මත්ස්‍යයන් පුළුල් ලෙස බෝකිරීම සඳහා දිවර ප්‍රජා සංගම් හා ජාතික ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ ඒකාබද්ධව වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම
- පරිසර හිතකාමී නවීන අධි තාක්ෂණික ක්‍රම යොදා ගනිමින් මත්ස්‍ය අස්වැන්න ඉහළ නැංවීම සඳහා කටයුතු කිරීම
- දිවරයින් සහ එම කර්මාන්තයේ නියැලෙන්නන්ගේ වෘත්තීමය පුහුණුව හා දැනුම දියුණු කිරීම.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා දිවර අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එකතුව රු.මිලියන 5,668 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 5,137 ක් පමණක් උපයෝජනය කර

තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 531 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර නොතිබුණි.විස්තර

රුපසටහන 22 හි දැක්වේ.

රුපසටහන 22 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ධීවර අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තුව හා ව්‍යාවස්ථාපිත ආයතන විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුකළ නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ධීවර ප්‍රජාව බලගැන්වීම

2020 වර්ෂය සඳහා ධීවර ප්‍රජාව බලගැන්වීම සඳහා රු.මිලියන 23.87 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉන් රු.මිලියන 23.79 ක් වැයකර තිබුණි. එම වියදමෙන් රු.මිලියන 22.29 ක් ඉකුත් වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු බිල් ගෙවීම සඳහා රු.මිලියන 22.29 ක් වැය කර තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ධීවර ප්‍රජාව බලගැන්වීම සඳහා රු.මිලියන 1.5 ක් පමණක් වැය කර තිබුණි.

ඉස්සන් නිරෝධායනය හා මුහුදු කුඩැල්ලන් ගම්මානය

2020 වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව ශ්‍රී ලංකා ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ඉස්සන් නිරෝධායන පහසුකම් ඇති කිරීම (මූලික කටයුතු) හා මුහුදු කුඩැල්ලන් ගම්මානය සඳහා මැණුම් කිරීම අපේක්ෂා කර ඒ සඳහා රු.මිලියන 2.7 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර නොතිබුණි.

මත්ස්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම

2020 වර්ෂයේදී ජාතික ආහාර නිෂ්පාදන වැඩසටහන (53-2506) සඳහා ධීවර අමාත්‍යාංශයට වෙන්කළ රු.මිලියන 33.63

ක ප්‍රතිපාදනවලින් රු.මිලියන 31.96 ක් මත්ස්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය (Fish Seed Production) ඉහළ නැංවීම සඳහා ජාතික ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියට ලබා දී තිබුණි. මත්ස්‍ය බීජ නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඉලක්ක කරන ලද කාර්යය සිදුවී තිබේද යන්න පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීමක් කර නොතිබුණි.

වෙරළ සුරක්ෂණය හා සම්පත් කළමනාකරණය

2020 වර්ෂය සඳහා වෙරළ සුරක්ෂණය හා සම්පත් කළමනාකරණය කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ ඉදිකිරීම් කටයුතු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 44.5 ක ප්‍රතිපාදන අමාත්‍යාංශය වෙත සලසා තිබුණි. 2020 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව ශ්‍රී ලංකා ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් මන්නාරම් දිස්ත්‍රික්කයේ මුහුදු කුඩාලේලන් සඳහා අභිජනනාගාර ඉදිකිරීම, පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ විසිතුරු මසුන් සඳහා අභිජනනාගාර ඉදිකිරීම හා පම්බල මිරිදිය ඉස්සන් අභිජනනාගාර වැඩි දියුණු කිරීම යන කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් එම ප්‍රතිපාදනවලින් රු.මිලියන 27.29 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී උපයෝජනය කර තිබුණි. එම ඉදිකිරීම් කටයුතුවල මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 61 ක් වූ අතර ව්‍යාපෘතිය තුළින් අපේක්ෂිත නිමැවුම පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රගති වාර්තාවේ දක්වා නොතිබුණු අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් කිරීමක් ද සිදු කර නොතිබුණි.

ඔරුවැල්ල පුවත්පත මුද්‍රණය කිරීම

දිනමිණ සහ තිරකරන් පුවත්පත්වල පලකිරීමට අමාත්‍යාංශයෙන් ඉදිරිපත් කරන ඔරුවැල්ල පුවත්පත මුද්‍රණය කිරීම සඳහා 2020 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 7.29 ක් ගෙවා තිබුණි. වර්ෂ ගණනාවක සිට මෙවැනි පුවත්පත් මුද්‍රණය කර ඒ සඳහා ගෙවීම් කර

තිබුණ ද, එම පුවත්පත පළ කිරීමේ අරමුණු හා ලභා කරගත් ඉලක්ක පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීමක් හෝ මෙහෙයුම් සමාලෝචනයක් කර තිබුණු බවට තොරතුරු අනාවරණය නොවීය.

හීහනිටි ආදායම්

ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට හීහනිටි ආදායම රු.මිලියන 4.44 ක් වී තිබුණි. හීහනිටි ආදායම් එකතු කිරීම දුර්වල මට්ටමක පැවැතුණි.

බහුදින ධීවර යාත්‍රා ලියාපදිංචි කිරීමේ ගාස්තු

2020 වර්ෂයේ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා ලියාපදිංචි බහුදින ධීවර යාත්‍රා ප්‍රමාණය 988 ක් වී තිබුණි. මීටර් 13.5 ක සිට මීටර් 15 ක් දක්වා යාත්‍රා සඳහා රු.5,000 ක් බැගින්ද, මීටර් 15 ක සිට මීටර් 24 ක් දක්වා යාත්‍රා සඳහා රු.50,000 ක් බැගින්ද හා මීටර් 24 කට වැඩි යාත්‍රා සඳහා රු.500,000 ක් බැගින්ද ලියාපදිංචි කිරීමේ ගාස්තු අයකරනු ලබයි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා බහුදින ධීවර යාත්‍රා ලියාපදිංචි ආදායම රු.මිලියන 25.51ක් විය යුතුව තිබුණත්, මුදල් අංශයේ ලේඛන අනුව එම ආදායම රු.මිලියන 23.01ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 2.50 ක වෙනසක් අනාවරණය වී තිබුණත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ කළමනාකරණයේ අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.

මීටර 13.5 ට වැඩි බහුදින ධීවර යාත්‍රා 17ක් මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා බලපත්‍ර ලබාගෙන නොතිබුණු අතර එයින් එක යාත්‍රාවක් වර්ෂ කිහිපයක් සඳහා මෙහෙයුම් බලපත්‍ර ලබාගෙන නොතිබුණි. එම බහුදින ධීවර යාත්‍රා ධීවර මෙහෙයුම් කටයුතුවල

යෙදෙන්නේ ද, මෙහෙයුම් බලපත්‍ර ලබා නොගැනීමට හේතු මොනවා ද යන්න පිළිබඳව දිස්ත්‍රික් ධීවර කාර්යාල හරහා පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

විසිතුරු මසුන්, මිරිදිය මත්ස්‍ය හා ඉස්සන් ඇතිකිරීම, ධීවර වරාය සංවර්ධන, බහුදින ධීවර කටයුතු හා මත්ස්‍ය අපනයන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට වෙන්කළ ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 97කට සමාන රු.මිලියන 260.1 ක් ජාතික ජලජීවී සංවර්ධන අධිකාරියේ (NAQDA) සංවර්ධන ව්‍යාපෘති 05කට වැයකර තිබුණි. එම අරමුදල් අදාළ කාර්යයන්වලට යෙදවීම පිළිබඳව පසු විපරම් කිරීමක් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකර නොතිබුණි.

ඉහත ප්‍රතිපාදනවලට අමතරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් ජාතික ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත මූලධන ප්‍රතිපාදන වශයෙන් රු.මිලියන 204.0ක් ලබා දී තිබුණි. ඉදිරිපත් කළ ප්‍රගති වාර්තාව අනුව එම ප්‍රතිපාදනවලින් ව්‍යාපෘති 29 ක් සඳහා රු.මිලියන 196.2 ක් වැය කර තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිවලින් සිදු කරන කාර්යයන් හා ප්‍රතිලාභ ලබන්නන් පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු අතර එම ප්‍රතිපාදන සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා උපයෝජනය කිරීම පිළිබඳව පසු විපරම් කිරීමක්ද සිදු කර නොතිබුණි.

හඳුනා ගන්නා ලද අලාභයන්

සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් 2015 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා ගැණුම්කරුවන්ගේ ඉල්ලීම පදනම් කරගෙන කිසිදු ගිවිසුමකට එළඹීමකින් තොරව ගිලන්රට බෝට්ටුවක්, පාලම් පාරුවක් හා දැල් ආම්පන්න නිෂ්පාදනය කර සැපයීම සඳහා කටයුතු කර තිබුණි. ගැණුම්කරුවන් ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හේතුවෙන් එකතුව

රු.මිලියන 25.03 ක අලාභයක් හඳුනාගෙන තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එයට වගකිව යුතු පාර්ශවයන් හඳුනාගෙන අලාභ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ආදායම් වැඩි කර නොගැනීම

සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී සීමාසහිත සීනෝර් පදනමේ තට්‍ය නිෂ්පාදනය හා තට්‍ය ආදායම අයවැයගත ප්‍රමාණයට වඩා අඩු වූ අතර නිෂ්පාදන පිරිවැය සියයට 107 කින් ද පරිපාලන වියදම් සියයට 13.35 කින් ද හා අනෙකුත් වියදම් සියයට 473 කින් ද වැඩිවී තිබුණි. විකිණීමේ හා බෙදාහැරීමේ වියදම සියයට 16.7 කින් අඩු වී තිබුණි. වියදම් එසේ ඉහළයාම පාලනය කර ආදායම් ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා කළමනාකරණය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

නිෂ්ක්‍රීය වත්කම්

- සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් 2009 ජනවාරි 01 දින රු.මිලියන 0.94කට මිලදී ගෙන තිබුණු ලියවන පට්ටල් උපකරණයක් (Lathe machine) ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් නොතිබීම නිසා ඉන් උපරිම ධාරිතාවයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. 2012 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 1.66 ක් වැයකර තවත් එවැනි උපකරණයක් මිලදී ගෙන කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට ගැනීමකින් තොරව නිෂ්ක්‍රීයව ගබඩා කර තිබුණි. එහෙත් ඊට වගකිව යුතු නිලධාරීන් පිළිබඳව වර්ෂ 10 ක් මුළුල්ලේ කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.
- සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් 2012 අගෝස්තු 20 දින රු.මිලියන 5.4 ක් වැය කර මිලදී ගෙන තිබුණු ජෙල්කෝට් ස්ප්‍රේගන් යන්ත්‍රයක් වර්ෂ 07 කට අධික

කාලයක් මුළුල්ලේ කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට නොගෙන නිෂ්ක්‍රීයව පැවැතුණි.

- සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් 2013 මාර්තු 05 දින රු.මිලියන 4.2කට මිලදී ගෙන තිබුණු ප්ලාස්මා කැපුම් යන්ත්‍රය (Plasma Cutter Machine) වර්ෂ 06 කට අධික කාලයක් මුළුල්ලේ කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට නොගෙන නිෂ්කාර්යව අනාරක්ෂිතව ගබඩාකර තිබුණි.
- 2016 වර්ෂයේ දී සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් රු.මිලියන 0.32 ක් ගෙවා පුද්ගලික ආයතනයකින් කාර්ය පරිපාටි අත්පොතක් පිළියෙල කර වර්ෂ 4 ක වැඩි කාලයක් ගතවී තිබුණද, ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබා නොගැනීම හේතුවෙන් එය ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි .

යාත්‍රාවවල වැඩ අවසන් නොකිරීම

- සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් අංක IMUL - A- 0061 – KMN දරන යාත්‍රාව සඳහා ගිවිසුම ප්‍රකාරව ගෙවිය යුතු වටිනාකමට වඩා රු.මිලියන 3.3 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. යාත්‍රාව සඳහා වූ ජනරේටරය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 0.6

ක් ගෙවීම් කර තිබුණද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම ජනරේටරය යාත්‍රාවට සවිකර නොතිබුණි. ගිවිසුමෙහි 2 වන කොන්දේසිය ප්‍රකාරව යාත්‍රාව අවසන් කර 2016 දෙසැම්බර් 15 දින හෝ ඊට පෙර ප්‍රතිලාභියා වෙත භාරදිය යුතු වුවත්, වර්ෂ 03 කට ආසන්න කාලයක ප්‍රමාදයක් තිබුණද යාත්‍රාවෙහි නිර්මාණය කර පැවතියේ හල් (hull) එක පමණක් වන අතර එය සමස්ත වැඩ වටිනාකමින් සියයට 18 ක ප්‍රමාණයක් වී තිබුණි. තවද විධිමත්ව කොන්ත්‍රාත්තුවේ කාලය දීර්ඝ කර ගැනීමට ද කටයුතු කර නොතිබුණි.

- 2017 වර්ෂයේ දී ධීවර අමාත්‍යාංශයේ සහනාධාර යටතේ සීමාසහිත සීනෝර් පදනම නිෂ්පාදනය ආරම්භ කර තිබුණු අඩි 55 බහුදින ධීවර යාත්‍රා 5 කින් අවසාන යාත්‍රාවෙහි නිෂ්පාදන කටයුතු 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අවසන් කර නොතිබුණි.
- සීමාසහිත සීනෝර් පදනම විසින් 2017 වර්ෂයේ දී මොරිෂස් රාජ්‍ය සඳහා නිෂ්පාදනය ආරම්භ කර තිබුණු යාත්‍රාවෙහි නිෂ්පාදන කටයුතු 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අවසන් කර නොතිබුණි.

කර්මාන්ත අංශය

නිරීක්ෂණ

- කර්මාන්තපුර
- නංවම් ලංකා ජාතික වැඩසටහන
- රොබෝ තාක්ෂණය සඳහා වන විශිෂ්ටතා මධ්‍යස්ථානය (OERA)
- කාර්මික ජනපද
- අබලි ලෝහ විකුණුම්
- නිෂ්කාර්ය වත්කම්
- බනිජ වැලි අලෙවිය
- බනිජ වැලි කැනීම
- කම්හල් ආරම්භ නොකිරීම
- හුණුගල් නිධිය බදුදීම
- එලදායි ආයෝජන සඳහා දේපල යොදා නොගැනීම
- බදුකුලී අයකර නොගැනීම

කර්මාන්ත අංශය

කර්මාන්ත විවිධාංගීකරණයක් හරහා දේශීය, කලාපීය හා ජාත්‍යන්තර සැපයුම් ජාලය හා සම්බන්ධ වෙමින් ගෝලීය තරඟකාරීත්වය තුළ සාපේක්ෂ ලාභයන් වෙත ළඟාවීම සඳහා දේශීය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය නවීන ක්‍රමෝපායන් හරහා ශක්තිමත් කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම මෙම ක්ෂේත්‍රයන් අපේක්ෂා කරන ප්‍රතිඵලය වී ඇත. එම ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීම සඳහා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 03 ක්, දෙපාර්තමේන්තුවක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 23 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටුකළ යුතුව තිබුණි.

- සියළුම කර්මාන්තකරුවන් මුහුණදෙන ගැටළු අදාළ ආයතන සමඟ ඒකාබද්ධව නිරාකරණය කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ආනයන අපනයන ක්‍රියාවලිය බාධාවකින් තොරව සහ අවම කාලයක් වැයවන පරිදි කාර්යක්ෂමව ඉටු කර ගැනීම සඳහා “තනි ඒකාබද්ධ යාන්ත්‍රණයක්” ස්ථාපනය කිරීම
- අපනයන ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සියළු පළාත් ආවරණය වන පරිදි ප්‍රතිපත්ති වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සම්පාදනය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පවත්නා කර්මාන්තයන් ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් කිරීමටත්, ආයෝජන අවස්ථා පුළුල් කරමින් නව කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයන් සඳහා ප්‍රවේශයන් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රමවේදයන් සැකසීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- බිඳවැටී ඇති ව්‍යාපාර හා කර්මාන්තයන් යළි නගා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති හඳුන්වාදීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දේශීය ව්‍යවසායකයින් හා ව්‍යාපාරිකයින් ආරක්ෂා කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වැඩ පිළිවෙලක් සැකසීම
- දැනටමත් ආයෝජන මණ්ඩලය සහ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව සමඟ ඒකාබද්ධව එරාචුල් ප්‍රදේශය තුළ ආරම්භ කිරීමට සැලසුම් කර ඇති ඇඟළුම් කර්මාන්ත පුරය ඇරඹීම සඳහා අවශ්‍ය සියළුම යටිතල පහසුකම් ලබාදීම
- දැනට භූගතව සහ සාගර අභ්‍යන්තරයේ ඇතැයි සැලකෙන ඛණිජ සම්පත් තුනන අධි තාක්ෂණය භාවිත කර ගවේශණය කර රටේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීමට යොදා ගැනීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය වෙළඳපල තුළ ඇඟළුම් නිෂ්පාදන හා සැපයුම් පුළුල් කිරීම මගින් දේශීය ඇඟළුම් සඳහා සංචාරක වෙළඳපල සංවර්ධනය
- බතික් කර්මාන්තය සඳහා අවශ්‍ය ඩයි වර්ග ඇතුළු ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු අනෙකුත් අමුද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතා සැපයීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සැකසීම
- දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් බතික් හා අත්යන්ත්‍ර කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන කිරීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- රෙදිපිළි අලෙවි පුරවරයක් ඇති කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීම
- රෙදිපිළි නිෂ්පාදන වෙළඳපල විවෘත හා තරඟකාරී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීම
- මහා පරිමාණ දේශීය ආයෝජකයින්ට අධිතාක්ෂණික නිෂ්පාදන අළුතින් ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබාදීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වේවැල්, පින්තල.මැටි, ලීබඩු ඇතුළු ග්‍රාමීය කර්මාන්ත අගය වැඩි කිරීමේ කර්මාන්ත ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා

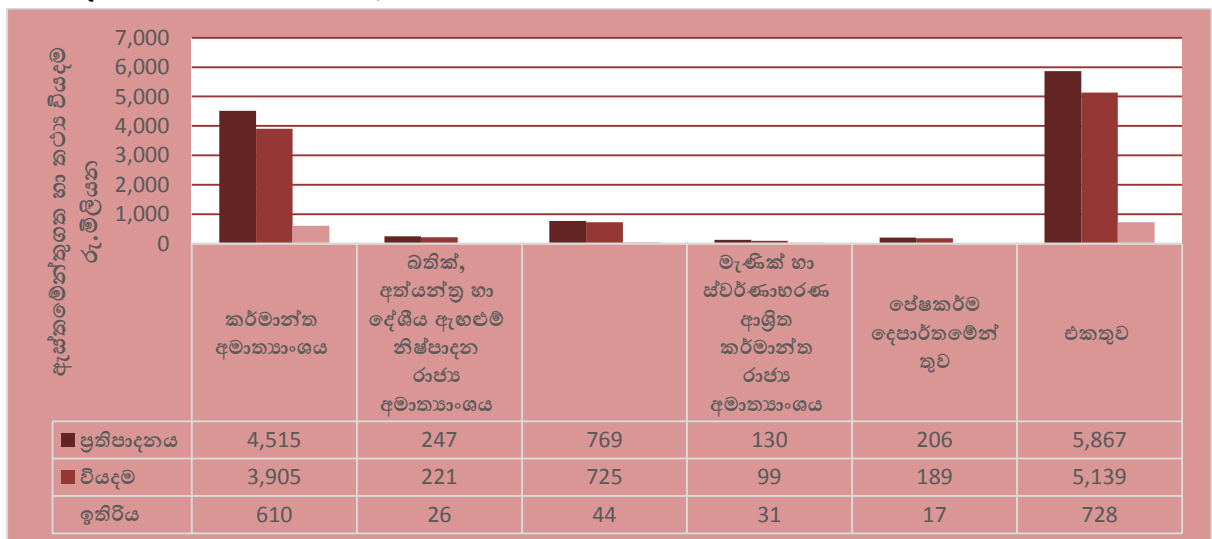
ප්‍රමුඛතාවය ලබාදෙමින් අවශ්‍ය දිරිගැන්වීම් ලබාදීම

- වඩු කර්මාන්තය, වේවැල් කර්මාන්තය, පන් කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව පවතින අමුද්‍රව්‍ය ගැටළුවට පිළියමක් ලෙස වගා සමූපකාර ක්‍රමයක් යටතේ උණ භාවිත රජයේ ඉඩම්වල දිගුකාලීන බදු පදනමක් යටතේ එකී අමුද්‍රව්‍ය වගාකර ගැනීමට අවස්ථාව සහ දිරිගැන්වීම් ලබාදීම
- දැව සහ ලීබඩු නිෂ්පාදකයන් මුහුණදී සිටින අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමේ අර්බුදයට විසඳුමක් ලෙස කීරු බදු රහිතව පොතු සහිත දැව කඳන් ආනයනයට අවසර දීම
- වාත්තු හා ලෝකුරු කර්මාන්තය වැනි සම්ප්‍රදායිකව කර්මාන්ත ආශ්‍රිතව ඇති අමුද්‍රව්‍ය සහ වෙළඳපල ප්‍රශ්න නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා සහයවීම
- පුද්ගලික අංශය සමඟ තරඟකාරී මට්ටමින් මැණික් ආශ්‍රිත කර්මාන්ත නිර්මාණශීලී ප්‍රවේශයක් හරහා නව්‍යකරණයට ලක් කිරීම
- වටිනාකම් එකතු කිරීමෙන් තොරව අපනයනය කරන මැණික් අපනයනය සීමා කොට ඒ ආශ්‍රිත කර්මාන්තයන් සඳහා වටිනාකම් එකතු කළ ඉහළ

අපනයන ආදායමක් ලබා ගත හැකි අපනයන නිෂ්පාදන බවට පත්කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම

- කපා ඔප දමන මැණික් අපනයනය වෙනුවට නිම කරන ලද ස්වර්ණාභරණ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නූතන අධි තාක්ෂණික උපකරණ ආනයනය බදුවලින් නිදහස් කිරීම
- මැණික් හා බණිප් සම්පත් කාර්මාන්ත ආශ්‍රිතව ලබා ගත යුතු පරිසර හා අනෙකුත් අවසරපත්‍ර ක්‍රියාවලිය සමාලෝචනයට ලක් කොට සරල කිරීම හා කර්මාන්තකරුවන් වෙත එම සේවා සැපයීම පහසුකරලීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 03 ක් හා දෙපාර්තමේන්තුවක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 5,867 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 5,139 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 23 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 23. - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ඇති ආයතන විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටුකිරීම පිළිබඳව සිදුකළ නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී

අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

කර්මාන්තපුර

කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින කර්මාන්තපුර 32 ක ඉඩම් කට්ටි (Plots) 913 ක භූමි ප්‍රමාණයක් පැවැතුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම භූමි ප්‍රමාණයෙන් ඉඩම් කට්ටි 627 ක් විවිධ ආයෝජකයන්ගේ කර්මාන්තද, පොදු පහසුකම් සඳහා ඉඩම් කට්ටි 104 ක්ද, ආයෝජකයින්ට ලබා දීමට යෝජිතව ඉඩම් කට්ටි 66 ක් වෙන් කර තිබුණි. මුළු ඉඩම් කට්ටි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 13 ක් හෙවත් ඉඩම් කට්ටි 116 ක් කර්මාන්තකරුවන්ට ලබා නොදී නිෂ්ක්‍රීයව පැවැතුණි. එසේම මෙම කර්මාන්තපුරයන්හි 1997 වර්ෂයේ සිට රු.මිලියන 105,878 ක් වැය කර ඉදි කළ පරිපාලන ගොඩනැගිලි 14 ක් අමාත්‍යාංශය විසින් හෝ අදාළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල විසින් වත්කම් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

නංවම්‍රු ලංකා ජාතික වැඩසටහන

විදැකියාව දිළිඳුකම වැනි උචිත නිර්ණායක පදනම් කර ගනිමින් දිවයිනේ සියළු දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය වන පරිදි ප්‍රතිලාභීන් තෝරා, පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වා ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර සඳහා අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා යන්ත්‍රෝපකරණ ලබාදීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල විසින් මිලදී ගෙන ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩල දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂකට භාර දිය යුතුව තිබුණු අතර ඉන් පසු නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක මෙම වැඩසටහනට සම්බන්ධ අනෙකුත් ආයතන හා එක්ව එම භාණ්ඩ ප්‍රතිලාභීන්ට බෙදාහැරිය යුතුව තිබුණි. කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදනවලින් රු.මිලියන 55.8 ක් වටිනා භාණ්ඩ 2019 හා 2020 මාර්තු මාසය වන විට මිලදී ගෙන තිබුණු අතර 2020 අගෝස්තු 18 දිනැති අභ්‍යන්තර සටහන් පත්‍රිකාවක් මගින් එම භාණ්ඩ බදුල්ල, මාතලේ හා මහනුවර දිස්ත්‍රික්වල ප්‍රතිලාභීන්ට බෙදාහැරීමකින් තොරව

කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කාර්යාලයට රැගෙනවිත් අනාරක්ෂිතව ගොඩගසා තිබුණි. එමෙන්ම මෙම වැඩසටහන සම්බන්ධයෙන් රු.මිලියන 16.77 ක් වැය කර පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වා තිබුණත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම භාණ්ඩ ප්‍රතිලාභීන් වෙත බෙදා දී නොතිබුණු අතර, ඒවායේ වගකීම් කාලයද ඉක්මවමින් ගබඩා කිහිපයක නිෂ්කාර්යව රඳවා ගෙන තිබුණි.

රොබෝ තාක්ෂණය සඳහා වන විශිෂ්ඨතා මධ්‍යස්ථානය (CERA)

2016 අගෝස්තු 17 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව රොබෝ තාක්ෂණය සඳහා වන විශිෂ්ඨතා මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ගොඩනැගිල්ල නවීකරණය කිරීමට හා යන්ත්‍ර මිලදී ගැනීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ගොඩනැගිල්ල නවීකරණය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 40 ක් පමණ වැය කර තිබුණි. එමෙන්ම රු.මිලියන 80 ක් වැය කර රොබෝ යන්ත්‍ර 04ක්, සිඵන්සි ලේන් සහ මිල් යන්ත්‍ර 02 ක් ඇතුළුව ඒ ආශ්‍රිත උපකරණ මිලදී ගෙන තිබුණි. සිඵන්සි ලේන් සහ මිල් යන්ත්‍ර 02 හැර අනෙක් උපකරණ 2018 මාර්තු මාසය වන විට එහි ස්ථාපනය කර තිබුණි. එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විධායක නිලධාරියෙකු බඳවා ගෙන ඔහුට 2017 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට 2018 ඔක්තෝබර් මාසය දක්වා කාලයට අදාළව මාසයකට රු.725,000 ක් බැගින් වැටුප් හා දීමනා වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 11 ක් පමණ ගෙවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සමාගමක් වශයෙන් ලියාපදිංචි කර අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගෙන එහි කටයුතු ආරම්භ කිරීම කර නොතිබුණි. කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතේ පැවති මෙම මධ්‍යස්ථානයෙහි අසාර්ථකත්වය මත 2018 දෙසැම්බර් 28 දිනැති අංක 2013 /14 දරන ගැසට් පත්‍රයේ

පළ කළ නිවේදනයක් මගින් මෙම මධ්‍යස්ථානය විද්‍යා හා තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය වෙත පවරා තිබුණි. 2020 අගෝස්තු මාසයේ සිට නැවත කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය යටතට පවරා තිබුණි. 2020 නොවැම්බර් 16 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව මෙම මධ්‍යස්ථානයෙහි පැවති යන්ත්‍රෝපකරණ කොළඹ 10, ට්‍රේස් සිටි වෙත ගෙන යාමට තීරණය කර තිබුණි.

මිලදී ගත් දින සිට මෙම රොබෝ යන්ත්‍ර හා ඒ ආශ්‍රිත උපකරණ 2021 අගෝස්තු 30 දින වන විටත් භාවිතයෙන් තොරව නිෂ්කාර්යව පැවතීමෙන් අභ්‍යන්තර මළ බැඳීම්වලට ලක්ව ඇති බවත් සමහර මෘදුකාංග සඳහා රහස්‍යද ඇතුළත් කර ඇති බැවින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්තවලට ධෛර්යය දීම, ඒවා වැඩි දියුණු කිරීම හා සංවර්ධනයට සහය වීමේ අරමුණින් මෙම රොබෝ තාක්ෂණය සඳහා විශිෂ්ටතා මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කර තිබුණද, 2021 අගෝස්තු 30 දින වන විටත් එය ඉටුකර නොතිබුණි.

කාර්මික ජනපද

සමස්ත ශ්‍රී ලංකාව පුරා ඇති සියලුම කර්මාන්ත දිරිමත් කිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමෝපායික, තාක්ෂණික සහ වාණිජ්‍යමය පදනම සපයාදීමේ මෙහෙවර ඉටුකිරීම සඳහා 1969 අංක 36 දරන කාර්මික සංවර්ධන පනත යටතේ ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය සංස්ථාගත කර තිබුණි. මණ්ඩලය සතු කාර්මික ජනපද 18 ක බිම් කොටස් 761 ක් පවතින අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉඩම් කොටස් 90 ක් කර්මාන්තකරුවන්ට බෙදා දී නොතිබුණු අතර එම ඉඩම් කොටස් නිෂ්කාර්යව පැවතුණි. එසේම ජනපද 14 ක ඉඩම් කොටස් 47 ක කර්මාන්ත ක්‍රියාත්මක නොකර වසා දමා තිබුණු අතර ජනපද 03 ක කර්මාන්ත සඳහා ලබාදුන් ඉඩම් කොටස් 43

කින් ඉඩම් කොටස් 11 ක් පදිංචිය සඳහා භාවිතා කර තිබුණි.

අබලි ලෝහ විකුණුම්

ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් අබලි ලෝහ කළමනාකරණය පිළිබඳ 2013 සකස් කළ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ප්‍රකාරව අබලි ලෝහ කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්තකරුවන් වෙත සාධාරණ පදනමක් යටතේ බෙදා හැරීම කළ යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී මණ්ඩලය විසින් අබලි ප්‍රාන්ස්ලෝමර් කර්මාන්තකරුවන්ට රු.මිලියන 43.38 කට විකුණා තිබුණු අතර, එම විකුණුම් වටිනාකමෙන් සියයට 52 ක් හෙවත් රු.මිලියන 22.45 කට අලෙවි කළ අබලි ප්‍රාන්ස්ලෝමර් කර්මාන්තකරුවන් තිදෙනෙකුට ලබා දී තිබුණි අතර, ඉතිරි සියයට 48 ක් හෙවත් රු.මිලියන 20.93 ක් වටිනා අබලි ප්‍රාන්ස්ලෝමර් කර්මාන්තකරුවන් නවදෙනෙකුට ලබා දී තිබුණි. එසේම මිලදීගෙන තිබූ ප්‍රාන්ස්ලෝමර් ඔයිල් ලීටර් 40,150 කින් සියයට 37ක ප්‍රමාණයක් වන ලීටර් 15000 ක් එක් පුද්ගලයෙකුට ලබාදී තිබුණි. මේ අනුව ඉහත සඳහන් ද්‍රව්‍ය කර්මාන්තකරුවන් අතර සාධාරණව බෙදාහැරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

එසේම වර්ග 10 ක ඇළුම්කළු කිලෝ ග්‍රෑම් 1,040,146 ක් විකුණා තිබුණද, ඒවා ඉල්ලුම් කරන ලද කර්මාන්තකරුවන් 171 දෙනෙකු අතරින් කිලෝ ග්‍රෑම් 292,200 ක් ඉල්ලුම් කළ කර්මාන්තකරුවන් 42 දෙනෙකුට ඇළුම්කළු අබලි කිසිවක් ලබා දී නොතිබුණි. වර්ග 06 ක යකඩ අබලි කිලෝ ග්‍රෑම් 1,062,816 ක් විකුණා තිබුණද, ඒවා ඉල්ලුම් කරන ලද කර්මාන්තකරුවන් 61 ක් දෙනෙකු අතරින් කිලෝ ග්‍රෑම් 1,462,200 ක් ඉල්ලුම් කළ කර්මාන්තකරුවන් 14 දෙනෙකුට කිසිවක් ලැබී නොතිබුණු අතර එම අයිතමය ඉල්ලුම් නොකළ කර්මාන්තකරුවන් 21 දෙනෙකුට කිලෝ

ගුම් 35,755 ක් ලබා දී තිබුණි. Furnace Oil ලීටර් 14,970 විකුණා තිබුණද ඒවා ඉල්ලුම් කළ කර්මාන්තකරුවන් 40 දෙනෙකුගෙන් 12 දෙනෙකුට පමණක් එම අබලි ද්‍රව්‍ය ලබා දී තිබුණු අතර මුළු අබලි ලෝහ ලියාපදිංචි කර්මාන්තකරුවන් 296 දෙනෙකුගෙන් 44 දෙනෙකුට කිසිදු අබලි අයිතමයක් ලබා දී නොතිබුණි.

නිෂ්කාර්ය වත්කම්

ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩල ආහාර රසායනාගාරයේ පළමු මහලේ පිහිටි ක්ෂුද්‍ර ජීව විද්‍යාගාරය සඳහා 2019 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 6.20 ක් වටිනා උපකරණ මිලදී ගෙන තිබුණත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම ගොඩනැගිල්ල ඉදි නොකිරීම නිසා එම උපකරණ නිෂ්ක්‍රීයව පැවැතුණි. උණ දැව මගින් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමේ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එහි පුහුණු කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණත්, 2020 මැයි මාසයේදී එහි පුහුණු කටයුතු සඳහා ලබාගෙන තිබුණු එ.ජ.ඩොලර් 101,130 ක් වටිනා යන්ත්‍ර උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිෂ්කාර්යව පැවැතුණි. පැලියගොඩ රබර් භාණ්ඩ සංවර්ධන හා සේවා මධ්‍යස්ථානයේ රබර් ආශ්‍රිත යන්ත්‍රෝපකරණ 25 ක් වර්ෂ 1 ක සිට වර්ෂ 36 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිටද අක්‍රීයව පැවතිණි.

බනිජ වැලි සමාගමේ 2016 ජුනි 30 දින ආනයනය කළ රු.මිලියන 62.37 ක් වටිනා ඩ්‍රයර් යන්ත්‍රයක්ද, 2016 ජනවාරි මාසයේදී අත්‍යාවශ්‍ය මිලදී ගැනීමක් ලෙස සලකා තෙත වැලි යන්ත්‍රාගාරයට මිලදීගෙන තිබූ රු.මිලියන 15.432 ක් වටිනා නව Hydroziser යන්ත්‍රයද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිෂ්පාදන කටයුතුවලට යොදාගැනීමට කටයුතු නොකර නිෂ්ක්‍රීයව පැවැතුණි. එසේම 2004 වර්ෂයේදී සිදු වූ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් පසු කොඩ්බේ යාත්‍රාගණයේ තිබූ ටන් හා බත්තල් යාත්‍රා

ප්‍රයෝජනයට නොගැනීමෙන් වර්ෂ 16 කට වැඩි කාලයක සිට දිරා පත්වෙමින් පැවතිණි.

බනිජ වැලි අලෙවිය

ලංකා බනිජ වැලි සමාගමේ 2020 වර්ෂයේදී බණිජ මෙ.ටොන් 113,996 ක් රු.මිලියන 4,660.52 කට අලෙවි කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී බණිජ මෙ.ටොන් 14,955 ක් රු.මිලියන 696.59 කට විකුණා තිබුණි. ජාත්‍යන්තර තරඟකාරී ලංසුකරණය යටතේ ඉදිරිපත් වන ගැණුම්කරුවන් සීමිත වීම, විවිධ හේතූන් මත ටෙන්ඩර් අවලංගු වීම, එකවර විශාල තොගයක් අලෙවි කිරීමට කටයුතු කිරීම වැනි හේතූන් නිසා අපේක්ෂිත විකුණුම් සිදු නොවීමෙන් සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්වය අයහපත් වී තිබුණි.

සමාගම 2020 ඔක්තෝබර් මාසයේ අලෙවි කළ ඉල්මනයිට් මෙ.ටොන් 85,000 නිසි පරිදි මුදල් ගෙවා ගැනුම්කරු ඉවත් කර නොගැනීම නිසා සමාගම සතු මෙ.ටො. 60,000 ක ඉල්මනයිට් ගබඩා කළ හැකි ගබඩා දෙකෙහි මුළු ධාරිතාවය ඉක්මවා තිබුණි. 2021 ජනවාරි මාසයේ සිට මැයි මාසය දක්වා සැලකිය යුතු දින ප්‍රමාණයක් ඉල්මනයිට් නිෂ්පාදනය අත්හිටුවා තිබුණු අතර 2020 ජුනි 01 සිට විගණිත දිනය වන 2021 මාර්තු 18 දින දක්වාම Block B යන්ත්‍රාගාරයේ නිෂ්පාදනය නවතා තිබුණි. එමෙන්ම Block C ඇතුළු අනෙකුත් යන්ත්‍රාගාර මෙන්ම සියළු සම්පත් එම කාලය මුළුල්ලේ නිෂ්කාර්යව පැවතිණි.

බනිජ වැලි කැනීම

ලංකා බණිජ වැලි සමාගම විසින් තෙවික්කල්ලු ප්‍රදේශයේ හෙක්ටයාර් 4.5 ක වපසරියකින් යුක්ත වූ නිධියෙහි බනිජ වැලි කැනීම් කිරීම සඳහා 2018 අගෝස්තු 15 දින සිට වර්ෂ 10 ක කාලයක් සඳහා බලපත්‍ර ලබාගෙන තිබුණද, 2021 මාර්තු මාසය වන

විටත් එහි කැනීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

බණිප වැලි බහුලව පවතින කෝකිලායි ප්‍රදේශයේ හෙක්ටයාර් 17.6 ක බිම් ප්‍රමාණයක් 2012 වර්ෂයේදී සමාගම විසින් අත්පත් කරගෙන එම වර්ෂයේදීම කෝකිලායි ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 39.34 ක යන්ත්‍ර සූත්‍ර මිලදී ගෙන තිබුණි. නමුත් කැනීම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කැණීම් බලපත්‍රය ලබාගෙන නොතිබීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ප්‍රදේශයේ කිසිදු කැනීම් කටයුත්තක් කර නොතිබුණි. තවද, ව්‍යාපෘතිය සඳහා මිලදී ගත් වත්කම් සියල්ල පුළුල්වූයේ යන්ත්‍රාගාරයේ වෙනත් ස්ථානවල ස්ථාපිත කර නිෂ්කාර්යව තිබුණු අතර ඇතැම් යන්ත්‍ර ගබඩාවේ නිෂ්කාර්යව ගොඩ ගසා තිබුණි.

කම්හල් ආරම්භ නොකිරීම

ලංකා පිහන් සංස්ථාවේ පාලනය යටතේ ඔඩිට්සුඩාන් කම්හල නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා 2020 ජූලි 09 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කම්හල ආරම්භ කිරීම සඳහා රු.මිලියන 3.27ක් වැය කර තිබුණත්, 2021 මැයි මාසය වන විටත් කම්හලේ නිෂ්පාදන කටයුතු ආරම්භ කිරීමට සංස්ථාවට නොහැකිවී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කම්හල සතුව පවතින ඉඩම් ඇතුළු ස්ථාවර වත්කම් සම්බන්ධයෙන් තක්සේරුවක් ලබාගෙන නොතිබුණි. එසේම බංගදෙනිය, වැලඬ, ඉල්ලෙයාපත්තුව හා බිංගිරිය යන කම්හල්වල කිසිදු නිෂ්පාදන කටයුත්තක් සිදු වී නොතිබුණත්, පරිපාලන හා පොදුකාර්ය වියදම් වශයෙන් රු.මිලියන 2.65 ක් වැය කර තිබුණි. බංගදෙනිය, වැලඬ කම්හල් වල ඉඩම්, ගොඩනැගිලි හා යන්ත්‍ර සූත්‍ර රු.මිලියන 173.720 කට 2019 වර්ෂයේදී තක්සේරු කර තිබුණද, එලදායි ආයෝජනයකට යෙදවීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

හුණුගල් නිධිය බදුදීම

1996 අගෝස්තු 21 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මඟින් ශ්‍රී ලංකා සිමෙන්ති සංස්ථාවට අයත් අරුවක්කාලුහි හුණුගල් නිධිය පිහිටි අක්කර 5,140 ක ඉඩම අවුරුදු 50 කාලයකට බදු දීම සඳහා පුත්තලම සිමෙන්ති සමාගම (දැනට සියැම් සිටි සිමෙන්ති (ලංකා) සමාගම) සමඟ 1993 දෙසැම්බර් 29 දින ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණි. අදාල ගිවිසුමේ බදු කුලී වාර්ෂිකව වැඩිවීමට කොන්දේසි සලසා නොතිබුණ අතර රු.මිලියන 11.50 ක් වූ ස්ථාවර මුදලකට වාර්ෂික වාරිකය තීරණය කිරීමේ හේතුවෙන් 1993 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා සංස්ථාවට විශාල ආදායමක් අහිමිවී තිබුණි. ඒ අනුව 2019 නොවැම්බර් 07 දින අත්සන් කළ අංක 268 දරන අතිරේක ගිවිසුම මඟින් බදුකුලිය වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලය සියයට 12 ක් ලෙස සඳහන් කර තිබුණත්, 1993 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා වූ කාලය සඳහා බදු කුලී වැඩිවීම පිළිබඳ එකඟතාවයකට පැමිණ නොතිබුණි. 2019 වර්ෂයේ සිට බදු කුලිය එ.ජ.ඩොලර් 319,118 ක් වශයෙන් ගිවිසුම අත්සන් කර තිබුණත්, එම අතිරේක බදු ගිවිසුම සඳහා නීතිපති වරයාගේ අනුමැතිය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ලබාගෙන නොතිබුණි.

එලදායි ආයෝජන සඳහා දේපල යොදා නොගැනීම

1967 ජූලි 12 දිනැති අංක 14,756/7 දරන ගැසට් පත්‍රයේ පල කරන ලද නිවේදනය මඟින් ශ්‍රී ලංකා සිමෙන්ති සංස්ථාව සතු කොල්ලුපිටියේ පිහිටි පර්වස් 89.7 ක් වූ ඉඩම 2017 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 735 කට තක්සේරු කර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් වෙනුවෙන් යොදාගෙන ඉහළ ආදායමක් උපයා ගැනීම ප්‍රධාන අරමුණක් වී තිබුණි. එසේ නොකර එම භූමිය වාහන ගාල් කිරීම සඳහා ඉඩ ලබාදී තිබුණි. ගැණුම්කරුවන් තෝරා ගැනීමේදී රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 1.2

මාර්ගෝපදේශයට පරිබාහිරව ලංසු කැඳවීමකින් හා ගිවිසුම්වලට එළඹීන් තොරව විවිධ ආයතන 7 කට ලබාදී තිබුණි. 2017 වර්ෂයේදී එම ඉඩම රජයේ බැංකුවකට උකස් කර රු.මිලියන 97.70 ක ණය මුදලක් ලබා ගෙන තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් රු.මිලියන 67.70 ක් ගෙවිය යුතුව පැවැතුණි. මෙම ණය මුදල වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 47.87 ක පොලියක් ගෙවා තිබුණි. 2020 වර්ෂය වෙනුවෙන් ගෙවූ වාර්ෂික පොලිය රු.මිලියන 7.45 ක් වී තිබුණත්, වාහන ගාල් කිරීමෙන් වර්ෂයේ ලද කුලී ආදායම රු.මිලියන 4.42 ක් පමණක් වී තිබුණි. ඉතා ඉහළ වාණිජ වටිනාකමක් ඇති ප්‍රදේශයක පිහිටි රු.මිලියන 735 ක් වූ දේපලක් ඵලදායී ආයෝජනයක් සඳහා යොදාගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

බදුකුලී අයකර නොගැනීම
කන්කසන්තුරේ පිහිටි සිමෙන්ති සංස්ථාවට අයත් තෙල් ටැංකි 2 ක් හා නළ පද්ධති ලංකා බණිජ තෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත රාජ්‍ය සමාගම වෙත ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹීමකින් තොරව ලබා දී තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් 2015 දෙසැම්බර් 22 දිනැති තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවේ තක්සේරු වාර්තාව මත පදනම්ව 2010 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා රු.මිලියන 168 ක් සිමෙන්ති සංස්ථාව වෙත ගෙවිය යුතු බව තක්සේරු කර තිබුණි. බදුකුලී අයකර ගැනීම සඳහා HO/1/5 – 2020 ඡනවාරි 24 දින සහ HO/1/5 – 2020 ජුනි 30 දිනැති ලිපි මඟින් සංස්ථාව විසින් රේඛීය අමාත්‍යාංශය දැනුවත් කළ ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් මුදල් අයකර ගෙන නොතිබුණි.

ඉඩම් කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- බිම් සවිය වැඩසටහන
- ඉඩම් අත්පත් කිරීම
- ඉඩම් ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කිරීම
- ඉඩම් පිළිබඳ ලේඛනයක් පවත්වා ගැනීම
- රජයේ ඉඩම් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය
- ඉඩම් බදු ආදායම් කළමනාකරණය කිරීම
- ඉලක්ක කරා ළඟා නොවීම
- කාර්යසාධනය අඩුවීම.
- ඉඩම් පරිහරණ පනත ක්‍රියාවට නැංවීම
- මිනින්දෝරුවරුන්ගේ වෘතීය විෂමාවාර පිළිබඳ පැමිණිලි

ඉඩම් කටයුතු

තිරසර සංවර්ධනය උදෙසා ඉඩම් සම්පත ප්‍රශස්ත ලෙස භාවිතා කිරීම ඉඩම් අංශයෙන් අපේක්ෂා කරන ප්‍රතිඵලය වී තිබුණි. ඉඩම් අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ පහත සඳහන් ඉඩම් කළමනාකරණ කටයුතු, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ඉඩම් හා දේපල සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු 04 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 02 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

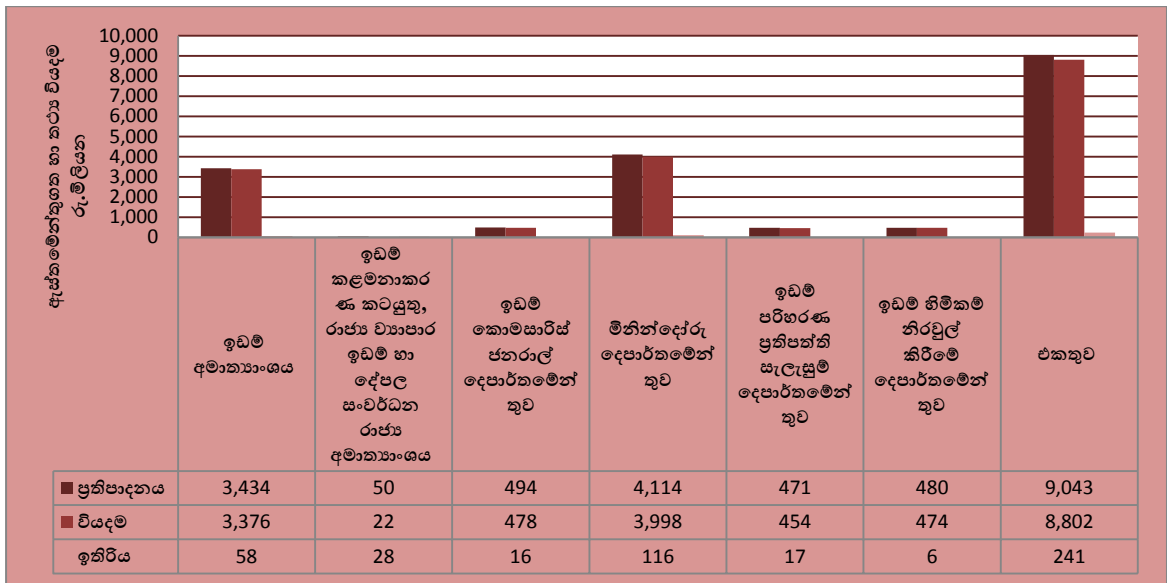
- වඩු කර්මාන්තය, වේවැල් කර්මාන්තය, පන් කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව පවතින අමුද්‍රව්‍ය ගැටළුවට පිළියෙමක් ලෙස වගා සමුපකාර ක්‍රමයක් යටතේ ඌන භාවිත රජයේ ඉඩම්වල දිගු කාලීන බදු පදනමක් යටතේ එකී අමුද්‍රව්‍ය වගා කර ගැනීමට අවස්ථාව සහ දිරි ගැන්වීම් ලබාදීම
- මහවැලි, උමා ඔය, මොරගහකන්ද වැනි විශාල වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයින්, නිවාස හා අනෙකුත් දේපළ, ඉඩම් සහ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් සඳහා නිසි තක්සේරුවක් සිදු කර කඩිනමින් වන්දි ලබාදීමට අදාළ ආයතන සමඟ අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණය සිදු කිරීම
- රජයේ ඉඩම් සහ පොදු ව්‍යාපෘති වශයෙන් අත්පත් කර ගන්නා ඉඩම් කෘෂි වගාවන් සඳහා බදු පදනම යටතේ ලබාදීම සහ ගොවීන්ට වගා කටයුතු කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙලවල් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වතු සමාගම්වලට හා රජයේ ගොවිපොලවලට වෙන්කර දැනට භාවිතයට නොගන්නා ඉඩම්වල දේශීය සහ විදේශීය ඉල්ලුමක් ඇති මල් වර්ග සහ කාබනික වගාවන් ඇති කිරීම සහ දේශගුණයට ගැලැපෙන අතිරේක හෝග වගාවන් ව්‍යාප්ත කිරීම
- ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක, ස්වභාවික සම්පත්, නාගරිකකරණය සහ අනාගත අවශ්‍යතා සැලැකිල්ලට ගනිමින් ඉඩම් පරිහරණය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම
- යාවත්කාලීන ඉඩම් තොරතුරු පද්ධතියක් ඇති කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම
- ඉඩම් මැනීම සහ සිතියම්ගත කිරීම, ඉඩම් තොරතුරු සහ අදාළ සේවාවන් කඩිනමින් ලබාදීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණික ප්‍රවේශයක් සහිත කාර්යක්ෂම ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම
- ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය හා ඉඩම් ලබාදීමේ ක්‍රියාවලි සමාලෝචනයට ලක් කොට ඉඩම් අහිමි අඩු ආදායම්ලාභීන් සඳහා ඵලදායී නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා සංවර්ධන හා ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා මෙන්ම ඉඩම් කඩිනමින් නිදහස් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම
- බිම් සවිස ඉඩම් අයිතිය තහවුරු කිරීමේ වැඩපිළිවෙල කඩිනම් කිරීම, ඉඩම් විකිණීමෙන් ඉඩම් අහිමි ප්‍රජාවක් බිහිවීම වලක්වාලීම සහ ඉඩම් අයිතිය මත බැංකු, මූල්‍ය හා රක්ෂණ කටයුතු ගබා ගැනීමේ ප්‍රතිපත්තීන් හා නීතිමය රාමුවක් ගොඩ නැගීම
- අවශේෂ ඉඩම් පරිහරණය පිළිබඳ නිරවුල් ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- රටේ සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය වන්නා වූ ඉඩම් අප්‍රමාදව හා නියමානුකූලව ලබාදීම
- මහජනතාව වෙත ලබා දී ඇති රජයේ ඉඩම් ආශ්‍රිත ගැටළු විසඳීම සඳහා කාර්යක්ෂම යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම
- බිම් සවිස වැඩපිළිවෙල යටතේ රජයේ ඉඩම්ලාභී පුද්ගලයින්ගේ ඉඩම් අයිතිය තහවුරු කිරීම සඳහා නිවැරදි මිණුම්

සහිත දීමනා පත්‍ර නිකුත් කිරීමේ කඩිනම් ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම

- තරුණ ව්‍යවසායකත්වය දිරිගැන්වීමේ ව්‍යාපෘතියක් ලෙස රජයේ ඉඩම්වල ආයෝජන අවස්ථා ලබාදෙමින් ඉඩම් කැබැලි ලක්ෂයක් බැංකු සහ අදාළ අනෙකුත් ආයතන සම්බන්ධීකරණය කරමින් තරුණයින් වෙත ලබා දීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ස්වභාවික ව්‍යවසන හෝ රජයේ සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම හේතුවෙන් ඉඩම් අහිමිවූවන් වෙත දැනට පවතින විකල්ප ඉඩම් හා වන්දි ලබාදීමේ කටයුතු කඩිනම් කිරීම

- රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ඉඩම් හා දේපල සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂයේදී ඉඩම් අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තු 4 කට එකතුව රු.මිලියන 9,043 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු.මිලියන 8,802 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 24 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 24 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

බිම් සවිය වැඩසටහන

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් සම්පතෙහි හිමිකම් නිරවුල් කර අනාගත පරපුර වෙනුවෙන් සුරක්ෂිත කිරීමේ අරමුණින් ඉඩම් අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන බිම් සවිය වැඩසටහන

සඳහා ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව, මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව හා ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව දායක වී තිබුණි. 2007 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දී තිබුණු ප්‍රතිපාදනවලින් රු.මිලියන 5,396 ක් වැය කර තිබුණි. එම ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කරගෙන මිනින්දෝරු

දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් කැබලි 1,665,087 ක් මැන අවසන් කර තිබුණද, ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එයින් ඉඩම් කැබලි 801,256 ක් හෙවත් සියයට 48 ක ප්‍රමාණයක් නිරවුල් කර තිබුණි. රෙජිස්ටාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් කැබලි 669,484 ක් හෙවත් සියයට 40 කට හිමිකම් සහතික නිකුත් කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට වර්ෂ 23 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණද, අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල මන්දගාමීව ලබා ගනිමින් පැවැතුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා බිම්සවිය වැඩසටහන වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුව විසින් සලසා තිබුණු රු.මිලියන 87.93 ක ප්‍රතිපාදනවලින් ඉඩම් කැබලි 70,560 ක් සඳහා හිමිකම් සහතික නිකුත් කිරීමට සැලැස්සුම් කර තිබුණි. නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම මුළු ප්‍රතිපාදනයම උපයෝජනය කර තිබුණත්, ඉඩම් කැබලි 23,411 ක් සඳහා පමණක් හිමිකම් සහතික නිකුත් කර තිබුණි. ඒ අනුව හිමිකම් සහතිකයක් නිකුත් කිරීමට ඇස්තමේන්තුගත වියදම රු.1,246 ක් වී තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඒ සඳහා රු.3,756 ක් වැයකර තිබුණි.

හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අතරතුර සිදු වූ ගැටළු හේතුවෙන් 2015 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා ලිපිගොනු 505,959 ක් පසෙක තබා තිබුණු අතර ඉන් ලිපි ගොනු 52,092 ක් පමණක් එනම් සියයට 10 ක් ප්‍රමාණයක් නිරවුල් කර තිබුණි. මෙම ක්‍රියාවලියේ අදියරයන් අතර, විධිමත් සම්බන්ධතාවයක් නොමැති වීම හේතුවෙන් මේ ආකාරයට බිම්සවිය වැඩසටහනේ අරමුණ වූ හිමිකම් සහතික නිකුත් කිරීම ප්‍රමාද වී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට දිස්ත්‍රික්ක 18 කට අයත් ප්‍රාදේශීය ලේකම්

කොට්ඨාශ 58 ක පමණක් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර, ඉතිරි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 273 ක් සඳහා වැඩසටහන ආරම්භ කිරීමට සැලැස්සුම් කර නොතිබුණි.

ඉඩම් අත්පත් කිරීම

ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂයේ දී ඉඩම් හිමියන්ට ගෙවූ වන්දි මුදල් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 2,033.71 ක් හා රු.මිලියන 2,410.37 ක් වී තිබුණි. වන්දි ගෙවීමේ ප්‍රමාදය හේතුවෙන් පොලී වශයෙන් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 1,261.90 ක් හා රු.මිලියන 920.54 ක් ගෙවා තිබුණි. වර්ෂ 23 ක සිට වර්ෂ 40 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට ඉඩම් අත්පත් කර ගෙන තිබුණත්, වන්දි ගෙවීම ප්‍රමාදවීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෙවූ පොලියෙන් සියයට 38 ක් හෙවත් රු.මිලියන 479.52 ක් එම ඉඩම් කැබලි වෙනුවෙන් පොලී වශයෙන් ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදය මත ගෙවනු ලබන වන්දියට අමතරව විශාල පොලියක් ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි.

පළාත් පාලන, නිවාස හා ඉදිකිරීම් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් අක්කර 21 ක භූමි ප්‍රමාණයක් වූ වැල්ලම්පිටිය වත්ත නැමැති ඉඩම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ අවශ්‍යතාවය වෙනුවෙන් අත්පත් කර ගැනීමේ යෝජනාව 1980 වර්ෂයේදී අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කර තිබුණි. අදාළ යෝජනාව ඉදිරිපත් වීමට පෙර එම ඉඩමෙන් අක්කර 13 ක් ඉඩම් ප්‍රදාන විශේෂ විධිවිධාන ජනතා යටතේ කොළඹ දිසාපතිවරයා විසින් ජනතාව අතර බෙදා දී තිබුණි. එම ඉඩමෙන් ඉතිරිව පැවති භූමි ප්‍රමාණය සඳහා රු.මිලියන 4.07 ක් ගෙවා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ප්‍රයෝජනයට පවරා ගෙන තිබුණි. ජනතාව අතර බෙදා දුන් අක්කර 13 ක භූමි ප්‍රමාණය පවරාගැනීම වෙනුවෙන්

වන්දි වශයෙන් රු.මිලියන 323.37 ක් ද, පොලිය ලෙස රු.මිලියන 779.85 ක් ද වශයෙන් තක්සේරු කර තිබුණි. එම මුළු වන්දි මුදල සහ පොලිය වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 673.85 ක් මුල් අයිතිකරු වෙත අමාත්‍යාංශය විසින් ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව අමාත්‍යාංශයේ පැවති අකාර්යක්ෂම ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන් අක්කර 13ක් පවරා ගැනීමට රු.මිලියන 1,103.22 ක් ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි.

ඉඩම් ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කිරීම

2019 හා 2020 වර්ෂවලදී අමාත්‍යාංශයේ ඉඩම් ප්‍රතිපත්ති අංශය විසින් අදාළ ආයතන සම්බන්ධීකරණය කරමින් සහ නීති කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් හා නීතිපතිගෙන් නිරීක්ෂණ ලබාගෙන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ පනත, සභාධිපත්‍ය යන පනත් සංශෝධන කිරීමටත්, ඒවා ගැසට් පත්‍රයේ පල කරන නිවේදන මගින් ප්‍රසිද්ධ කිරීමටත්, සැලැස්සුම් කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අදාළ කාර්යය නිමකර නොතිබුණි.

ඉඩම් පිළිබඳ ලේඛනයක් පවත්වා ගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 20 ක් පමණ වන රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සෘජු වගකීම ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරේ. 1931 වර්ෂයේදී එම දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කළ දින සිට ඉඩම් අත්පත්කර ගැනීම් හා බැහැර කිරීම් සටහන් කරමින් යාවත්කාලීන කරන ලද ඉඩම් ලේඛනයක් පවත්වා නොතිබුණි.

රජයේ ඉඩම් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය

රජයේ ඉඩම් කළමනාකරණ කටයුතු කාර්යක්ෂම කරලීම සඳහා ඉඩම්

කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය 2013 වර්ෂයේ දී ස්ථාපිත කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඒ වෙනුවෙන් රු.මිලියන 142.33 ක් වැය කර තිබුණි. වර්ෂ 07 කට වැඩි කාලයක සිට මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණද, අදාළ දත්ත පද්ධතියට තොරතුරු ඇතුළත් කළ ඉඩම් කැබලි ප්‍රමාණය 1,128,249 ක් වූ අතර, බදු දී ඇති සියළු ඉඩම් සම්බන්ධ තොරතුරු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඒම පද්ධතියට ඇතුළත් කර නොතිබුණු බැවින් බදු අයකිරීම් සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය තොරතුරු මෙම පද්ධතිය මගින් ලබා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

ඉඩම් බදු ආදායම් කළමනාකරණය කිරීම

නිඹිරිගස්යාය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ පිහිටි රජය සතු ඉඩම් 05 ක් පෞද්ගලික පාර්ශ්වයේ 03 දෙනෙකුට හා රාජ්‍ය ආයතන 02 කට වාර්ෂික බදු පදනම මත බදු දී තිබුණි. එම බදුකරුවන්ගෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 106.36 ක බදු ආදායමක් හිඟහිටව පැවැති අතර එම හිඟහිටි ආදායම් අයකර ගැනීමට ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ අන්තර් පළාත් ගොවි ජනපද මගින් ඉඩම් බදු ආදායම් රැස්කරන අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 58 ක බදු ආදායම් හිඟහිටව පැවැතුණි. එම හිඟහිටි ආදායමෙන් සියයට 60 ක් හෙවත් රු.මිලියන 34.77 ක බදු ආදායම් වර්ෂ 02 කට වැඩි කාලයක සිට හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණි. එම හිඟහිටි ආදායම් අයකර ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පිළියෙළ කළ වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තාවේ හිඟ ආදායම් අයකර ගැනීමට අපේක්ෂිත නීත්‍යානුකූල පියවර සඳහන් කර තිබුණි. බදු නොගෙවන බදුකරුවන් 235 ක් හඳුනා ගැනීම, බදුකරුවන් 167 ක් දැනුවත් කිරීම හා හිඟ බදු ආදායම් අයකර ගැනීම, බදු කර 8 ක් අවලංගු කිරීම සහ නඩු 04 ක් දැමීමට කටයුතු කිරීම වශයෙන් දක්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට බදුකර 04 ක් අවලංගු කිරීම හැර අන් කිසිදු පියවරක් ගෙන නොතිබුණි. ඒ අනුව හිඟ බදු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය දුර්වල මට්ටමක පැවැතුණි.

ඉලක්ක කරා ළඟා නොවීම

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ඉඩම් තොරතුරු කළමනාකරණ පද්ධතිය මඟින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී දීමනා පත්‍ර 10,000 ක් ලබාදීමට සැලැසුම් කර තිබුණද, ඉන් සියයට 1 ක් හෙවත් දීමනා පත්‍ර 115 ක් පමණක් ලබා දී තිබුණි.

ඉඩම් හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බිම්සවිය වැඩසටහන යටතේ හිමිකම් සහතික නිකුත් කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර විමර්ශන පැවැත්වීම, 12 වගන්තිය යටතේ ගැසට් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යාලයට කඩයිම් සිතියම් ලබා ගැනීම, හිමිකම් අයදුම්පත් බෙදා දීම, ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර් දෙපාර්තමේන්තුවේ පත්ඉරු පරීක්ෂා කිරීම, 14 වගන්තිය යටතේ ගැසට් පත්‍රයේ පල කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම, 14 වගන්තිය යටතේ ගැසට් පත්‍රයේ පල කිරීම සහ ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉඩම් කැබලි පිළිබඳ තොරතුරු යැවීම යන සියලු අදියරයන් සම්පූර්ණ විය යුතුව තිබුණි. නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ සැලැසුම්ගත ඉලක්ක අගෝස්තු 28 දින සංශෝධනය කිරීමෙන්

පසුව ද, පළමු හා දෙවන අදියර හැර සෙසු අදියරයන්හි ප්‍රගතිය සියයට 52 ක සිට සියයට 67 ක් දක්වා පහළ පරාසයක පැවතුණි.

කාර්යසාධනය අඩුවීම.

මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂ 36 ක පමණ කාලය සිට මිනින්දෝරුවරයකු විසින් මාසයකදී මැනිය යුතු අවම බිම් කැබලි සංඛ්‍යාව (Norms) 20 ක් ලෙස සම්මතයක පිහිටා කටයුතු කර තිබුණි. තාක්ෂණික දියුණුවත් සමඟ මැණුම් කිරීම් යොදා ගන්නා උපකරණවල තාක්ෂණික දියුණුවත්, ශිල්ප ක්‍රමවල දියුණුවත් සැලැකිල්ලට ගෙන එම සම්මතය වර්තමානයට ගැලැපෙන පරිදි සමාලෝචනය කර නොතිබුණි.

ඉඩම් තොරතුරු සැපයීමේ සඳා ප්‍රමුඛයා වීම දෙපාර්තමේන්තුවේ දැක්ම වන අතර, ගුණාත්මක භූමි තොරතුරු සැපයීම ප්‍රධාන මෙහෙවර වේ. පසුගිය දශකයකට අධික කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා භූමියෙහි සිදු වූ වෙනස්වීම් යාවත්කාලීන කළ සිතියම් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම මිනුම්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකළ යුතු වුවද, ශ්‍රී ලංකා ජාතික සිතියම් සංග්‍රහය 2008 වර්ෂයෙන් පසුව යාවත්කාලීන කර ප්‍රකාශයට පත්කර නොතිබුණි.

ඉඩම් පරිහරණ පනත ක්‍රියාවට නැංවීම

2010 මැයි 20 දිනැති අංක 1654/21 දරන (අතිවිශේෂ) ගැසට් පත්‍රයේ පල කළ නිවේදනයක් මඟින් ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ භූමි සම්පත් ප්‍රශස්ත හා තිරසාර ලෙස පරිහරණය කිරීම දෙපාර්තමේන්තුවේ දැක්මවන අතර, පාරිසරික සමතුලිතතාවය පවත්වා ගනිමින් තිරසාර හා ප්‍රශස්ත ලෙස භූමි පරිහරණය කිරීමට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ සැලැසුම් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වීම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන මෙහෙවර වේ.

එම දැක්ම සහ මෙහෙවර ඉටුකර ගැනීම සඳහා ජාතික ඉඩම් පරිහරණ පනත සම්මත කර ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අපොහොසත් වී තිබුණි.

මිනින්දෝරුවරුන්ගේ වෘත්තීය විෂමාවාර පිළිබඳ පැමිණිලි

2002 අංක 17 දරන මැනුම් පනත ප්‍රකාරව, මැනුම් වෘත්තීය හා එහි ව්‍යවහාරයන් ක්‍රමවත්ව පවත්වා ගන්නා බවටත්, වෘත්තීයේ යෙදෙන්නන් විසින් වෘත්තීය පැවැත්මේ

ඉහළම ප්‍රමිතීන් පවත්වා ගනු ලබන බවටත්, තහවුරු කිරීම අරමුණු කරගෙන ඉඩම් මැනුම් සභාව ස්ථාපිත කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ මිනින්දෝරුවරුන්ගේ වෘත්තීය විෂමාවාර පිළිබඳව මහජනතාව විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු මුළු පැමිණිලි සංඛ්‍යාව 113 ක් වුවත්, සභාව විසින් එම පැමිණිලිවලින් සියයට 29 ක් හෙවත් පැමිණිලි 33 ක් පමණක් විසඳා තිබුණි. සභාවේ ලියාපදිංචි නොවී මැනුම් කටයුතු සිදු කරන පුද්ගලයින් සම්බන්ධව සොයා බැලීමට ප්‍රමාණවත් ක්‍රියා මාර්ගද අනුගමනය කර නොතිබුණි.

ප්‍රවාහනය

නිරීක්ෂණ

- මාතර සිට කතරගම දක්වා දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
- කුරුණෑගල සිට දඹුල්ල හරහා හබරණ දක්වා වූ නව දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීම
- කොළඹ නගරාශ්‍රිත දුම්රිය කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
- කොළඹ තදාසන්න දුම්රිය ව්‍යාපෘතිය
- බස් රථ මෙහෙයුම් කටයුතු
- අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීම
- බස් රථ අළුත්වැඩියාව
- බස් රථ ණය පදනම මත මිලදී ගැනීම
- අසාමාන්‍ය ලෙස ඉන්ධන දහනය වීම
- දුම්සහතික ලබා ගැනීම
- උපරිම ධාරිතාවය ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම
- භාවිතයට නොගන්නා යන්ත්‍රෝපකරණ
- බස් රථවල මයිලෝ මීටර් අක්‍රිය වීම
- බදු පදනම මත වාහන ලබා ගැනීම
- සම්මත දුර ධාවනය නොකිරීම
- ටයර් කර්මාන්ත ශාලාවේ ආරක්ෂක කටයුතු
- ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය සතු ඉඩම්
- ඉන්ධන පිරවුම්හල ඉදිකිරීම
- වාහන වායු විමෝචන මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීම
- දේශන ශාලාවේ ඉදිකිරීම් නවතා දැමීම
- හිඟහිටි ආදායම් අයකර නොගැනීම
- විදේශ ණය උපයෝජනය නොකිරීම
- පිටි ප්‍රවාහන ආදායම වැඩි කර නොගැනීම
- සිමෙන්ති ප්‍රවාහන ආදායම
- ගල් අගුරු ප්‍රවාහන ආදායම
- M11 දුම්රිය එන්ජින් 10 ක් මිලදී ගැනීම
- දුම්රිය ස්ථානවල ජල පෙරෙන සවි කිරීම
- සංචාත්ත පරිපථ රූපවාහිනී පද්ධතිය ස්ථාපනය කිරීම (CCTV)
- දුම්රිය එන්ජින් සඳහා Event Recorder හා Vigilance පද්ධතීන් ස්ථාපිත කිරීම
- දුම්රියෙන් වැලි ප්‍රවාහනය කිරීම
- දුම්රිය රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉදිකිරීම හා අනවසර ක්‍රියාකාරකම්
- ගලවා ඉවත් කරනු ලබන ලී සිල්පර
- ඉවතලන ද්‍රව්‍ය විකිණීම
- නිෂ්ක්‍රීය වත්කම්

- සපයා නොමැති භාණ්ඩ සඳහා ගෙවීම් කිරීම
- නිරවුල් නොකළ ණයවර ලිපි
- S 10 – Class Power Caches සඳහා අවශ්‍ය අමතර කොටස් මිලදී ගැනීම
- කාර්ය මණ්ඩල පුරප්පාඩු නොපිරවීම

ප්‍රවාහනය

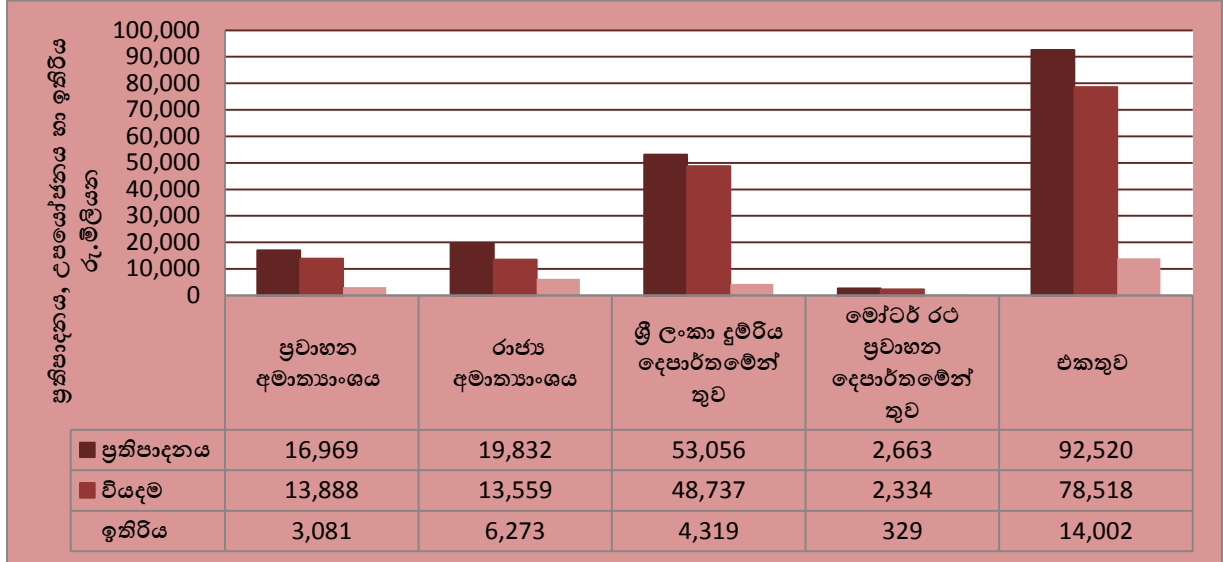
ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වයන් නඟා සිටුවීම උදෙසා නව්‍යතම තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් භාවිතා කරමින් ඉතා උසස් ප්‍රවාහන යටිතල පහසුකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම, සංවර්ධනය සහ තිරසාරව පවත්වාගෙන යාම මෙම අංශයේ මෙහෙවර වී තිබුණි. එම මෙහෙවර ඉටු කර ගැනීම සඳහා ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක්, දෙපාර්තමේන්තු දෙකක් හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 05 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- පරිසර හිතකාමී ප්‍රවාහන පද්ධතියක් සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා නීති රීති සකස් කිරීම
- පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතිය කෙරෙහි ජනතා විශ්වාසය හා මාර්ග පහසුකම් ඇති කිරීම සඳහා ඉහළ ප්‍රමිතියක් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම
- මාර්ග තදබදය, මගී තදබදය හා මාර්ග අනතුරු අවම කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු මාර්ගෝපදේශ, නීති රීති හඳුන්වාදීම
- රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ප්‍රවාහන සේවා හා දුම්රිය සේවා පොදු කාලසටහනකට අනුව ඒකාබද්ධ ආකෘතියක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රවාහන සේවයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය නවීන තාක්ෂණ ඊ-ටිකට් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම
- දුම්රිය හා බස්රථ නැවතුම් පොළවල් ආශ්‍රිත පොදු පහසුකම් හා ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීමට අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය
- දුම්රිය හා බස්රථ සේවාව සඳහා අවශ්‍ය දුම්රිය හා බස්රථ නඩත්තු කිරීම
- බස් රථ නිෂ්පාදනය හා ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයට අදාළ දේශීය කර්මාන්ත පද්ධතියක් ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වාදීම

- කොළඹ, හම්බන්තොට, කන්කසන්තුරේ සහ ත්‍රිකුණාමල වරායන් වෙත දුම්රිය මගින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීම හා පුළුල් කිරීම
- තොරතුරු තාක්ෂණයේ යෙදීම මගින් මෝටර් රථ ලියාපදිංචිය ජනතා හිතකාමී, කාර්යක්ෂම, දුෂණයෙන් තොර ක්‍රියාවලියක් බවට පත් කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය ලාභ උපයන ආයතනයක් බවට නවීකරණය කිරීම හා ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පළවල්වල පොදු පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම
- වත්මන් බස් සංචිත ප්‍රතිස්ථාපනය කර කොළඹ හා ප්‍රධාන නගරසීමාව තුළ ධාවනය කිරීම සඳහා පරිසර හිතකාමී නව බස්රථ හඳුන්වාදීම සහ පුද්ගලික මගී ප්‍රවාහනයද හරිත ප්‍රවාහනයට අනුකූල කර ගැනීම සඳහා වැඩපිළිවෙල සැකැස්ම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දුම්රිය මැදිරි, බස්රථ, මෝටර් රථ දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කිරීම, අළුත්වැඩියා කිරීම හා වැඩිදියුණු කිරීමට ආයෝජකයින් දිරිගන්වන ප්‍රවාහන සේවයක් ගොඩනැගීම
- පාසල් බස්රථ සේවා හා සිසුන්ගේ ආරක්ෂාව සැලසෙන ප්‍රමිතීන් යටතේ ශක්තිමත් කිරීම
- ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වෙත පොදු ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබාදීම ක්‍රමවත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා යොමු කිරීම
- මගී හා ප්‍රවාහන සේවය ආරක්ෂාව තහවුරු වන පරිදි ප්‍රවාහන සේවාවන් ඉහළ ප්‍රමිතියක් තුළ නියාමනය කිරීම
- රියදුරු බලපත් නිකුත් කිරීමේ හා මොටර් රථ ලියාපදිංචි කිරීමේදී සිදුවන විවිධ අක්‍රමිකතා ඉවත් කොට කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීම

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශයට, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තු දෙකකට පාර්ලිමේන්තුව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එකතුව රු.මිලියන 92,520 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර, ඉන් එකතුව

රු.මිලියන 78,518 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව පාර්ලිමේන්තුව විසින් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 15.13 හෙවත් රු.මිලියන 14,002 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීමට අපොහොසත් විය. විස්තර රූපසටහන 25 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 25 - පාර්ලිමේන්තුව විසින් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය, උපයෝජනය හා ඉතිරිය මූලාශ්‍රය - 2020 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීමේදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

මාතර සිට කතරගම දක්වා දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය විසින් මාතර සිට කතරගම දක්වා දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය රු.මිලියන 36,166 ක පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවක් මත 2013 අගෝස්තු 01 දින ආරම්භ කර තිබුණි. 2016 ජූලි 31 වන විට එම ව්‍යාපෘතිය අවසන් කළ යුතුව තිබුණත්, එකී කාලය 2018 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි. 2019 වර්ෂයේදී බෙලිඅත්ත දක්වා දුම්රිය ධාවනය කිරීම ආරම්භ කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඒ සඳහා රු. මිලියන 45,122 ක් වැය කර තිබුණි. මෙම මාර්ගය සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් පවරා ගැනීම රජයේ තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව පදනම් කරගෙන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල මැදිහත්වීමෙන් සිදුකළ යුතුව තිබුණි. ඊට

අනුකූල නොවී ව්‍යාපෘති නිලධාරීන්ගේ මැදිහත්වීම මත අවිධිමත් ආකාරයට ඉඩම් පවරා ගැනීමක් සිදුවී තිබූ අතර ඒ අනුව නෛතික ගැටළු මතු වී තිබුණි.

කුරුණෑගල සිට දඹුල්ල හරහා හබරණ දක්වා වූ නව දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීම

ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය විසින් කුරුණෑගල සිට දඹුල්ල හරහා හබරණ දක්වා වූ නව දුම්රිය මාර්ගයන් පිළිබඳව සිදුකළ ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් 2009 වර්ෂයේදී සිදුකර දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කේන්ද්‍ර කර භාණ්ඩ ප්‍රවාහන දුම්රියන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් 2010 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණි. මෙම දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් 2010 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 1,332.76 ක ප්‍රතිපාදන සලසා ගෙන තිබුණු අතර ඉන් රු.මිලියන 144.43 ක් හෙවත් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 13.08 ක් පමණක් වැය කර තිබුණි.

කොළඹ නගරාශ්‍රිත දුම්රිය කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය විසින් දුම්රිය සේවයේ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා අරමුණු 05 ක් පෙරදැරි කර ගෙන මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2019 අගෝස්තු 20 දින ණය ප්‍රදානකරුවන ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සමඟ එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 160 ක් වූ ණය ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. 2019 සැප්තැම්බර් 06 දින සිට ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නංවා තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් වූ ණය මුදලෙන් රු. මිලියන 63.50 ක් වෙන්වා ආසියානු සංවර්ධන බැංකු ව්‍යාපෘතියක් වූ කොළඹ තදාසන්න දුම්රිය ව්‍යාපෘතියට මාරු කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2,207.21 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණද, ඉන් රු.මිලියන 414.87 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. මේ නිසා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් රු. මිලියන 1,792.34 ක් හෙවත් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 81.20 ක් උපයෝජනය කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ව්‍යාපෘතියේ මිලදී ගැනීම්වල කාර්යසාධනය ඇගයීමේදී ව්‍යාපෘතිය යටතේ වන දීප ව්‍යාප්ත සංනිවේදන ව්‍යාපෘතියට අවශ්‍ය මිලදී ගැනීම් ක්‍රියාවලිය පමණක් ආරම්භ කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ අරමුදල් නිසි කළමනාකරණය නොකිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රයාපන ගාස්තු ලෙස රු.මිලියන 34.35 ක් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවට ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි.

කොළඹ තදාසන්න දුම්රිය ව්‍යාපෘතිය

ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය විසින් කොළඹ තදාසන්න දුම්රිය ව්‍යාපෘතියේ ශක්‍යතා අධ්‍යයන සංවර්ධනය, ප්‍රවාහන ව්‍යාපෘති සඳහා විස්තරාත්මක ඉංජිනේරු සැලැස්ම සකස් කිරීම සහ ප්‍රවාහන ව්‍යාපෘති සඳහා සහාය ලබාදීමට ප්‍රතිපාදන ඇති කිරීම වැනි

කාර්යයන් අරමුණුගතව රු.මිලියන 1,853 කට සමාන එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 11.36 ක ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැයක් මත මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබුණි. සැලැස්ම කළ ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තා කාලානුරූපීව උපදේශන (Dhowa) සමාගම විසින් ව්‍යාපෘතිය වෙත ලබාදිය යුතු වුවත්, කාල ප්‍රමාදයකින් පසුව එම වාර්තා ලබා දී තිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ කාර්යසාධනය සම්බන්ධයෙන් වූ කෙටුම්පත් අවසන් වාර්තා 03 ක් හා අවසන් වාර්තාව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට අනවසර පදිංචිකරුවන් නැවත පදිංචි කරවීම හා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය මගින් නිවාස ඒකක 2,036 ක නැවත පදිංචි කිරීමට සැලැස්ම සකස් කර තිබුණත්, නිවාස ඒකක 386 ක පමණක් නැවත පදිංචි කිරීම සිදුකර තිබුණි. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ආඥාපනතේ 04 වන වගන්තිය යටතේ ඉඩම් කට්ටි 223 ක් සඳහා පමණක් ආඥාවක් නිකුත් කර තිබුණි. අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ අනුව 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට අනවසර පදිංචිකරුවන් නැවත පදිංචි කර අවසන් කළ යුතුව තිබුණත්, එදින වන විට එය අවසන් කිරීමට නොහැකිවී තිබුණි. එම කාලය දීර්ඝ කර ගැනීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි.

බස් රථ මෙහෙයුම් කටයුතු

ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාව විසින් බස් රථ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා භාවිතා කරනු ලබන GPS පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම වෙනුවෙන් 2020 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 6.64 ක් වැය කර තිබුණි. නමුත්, සේවා ආදායමක් ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2.05 ක් පමණක් අයකර තිබුණි. ඒ අනුව GPS පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම වෙනුවෙන් කොමිෂන් සභාව විසින් රු.මිලියන 4.59 ක අතිරේක වියදමක් කිරීමට සිදු වී තිබුණි. බස් රථයකින්

අයකරනු ලැබූ සේවා ගාස්තුව රු.3,000 ක වන අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එය සියයට 50 කින් අඩු කර රු.1,500 දක්වා ගාස්තුව අඩු කර තිබුණි.

අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීම

1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 11 වන වගන්තිය හා 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩ් 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 8.2.2 ඡේදය ප්‍රකාරව ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාවේ අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීම සඳහා ප්‍රවාහන අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය ලබා ගෙන මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුව තිබුණි. එම අනුමැතිය ලබා නොගෙන ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 42.05 ක් ස්ථාවර තැන්පත්වල හා රු.මිලියන 14.94 ක් භාණ්ඩාර බිල්පත්වල ආයෝජනය කර තිබුණි. තවද එදින වන විට රු.මිලියන 516.31 ක් කෙටිකාලීන ආයෝජනවලද යොදවා තිබුණි

බස් රථ අළුත්වැඩියාව

2020 වර්ෂයේදී බස් රථ 106 ක් අලුත්වැඩියාව සඳහා ලක්දිව ඉංජිනේරු පුද්ගලික සමාගමේ වැඩ බිමට ඇතුළත් කර තිබුණි. 2021 මාර්තු 18 දින වන විටත් ඉන් බස් රථ 27 ක කිසිදු අලුත්වැඩියාවක් කර නොතිබුණි. එම බස් රථ මාස 03 ක සිට මාස 09 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට වැඩබිමේ ගාල් කර තිබුණි.

එමෙන්ම බස් රථ 79 ක් අලුත්වැඩියා කටයුතු අවසන් කර තිබුණද, ඒ සඳහා මාස 02 ක සිට වර්ෂ 01 ක් දක්වා ඉතා දීර්ඝ කාලයක් වැය කර තිබුණි. මෙම බස් රථ අලුත්වැඩියාවේදී බොඩ් සෑදීම කොන්ත්‍රාත් පදනම මත පෞද්ගලික අංශය විසින් සිදු කරනු ලබන අතර, අලුත්වැඩියාවට ලබාදී

තිබෙන කාලයද ඉක්මවා නිම කිරීමට දීර්ඝ කාලයක් ලබාගෙන තිබුණි. ඒ සඳහා කිසිදු ප්‍රමාද ගාස්තුවක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගෙන් අයකර නොතිබුණි.

2020 වර්ෂයේ සහ ඊට පෙර අලුත්වැඩියාවට ලද බස් රථ 18 ක් 2021 මාර්තු 18 දින වනතෙක් දීර්ඝ කාලයක් ගතවන තුරු අලුත්වැඩියාවන් නිම නොකර වැඩබිමේ ගාල්කර තිබුණි. බස් රථ අලුත්වැඩියා කටයුතු ආරම්භ කිරීමට දීර්ඝ කාලයක් එනම් මාස 03 සිට මාස 06 දක්වා ප්‍රමාද වී පැවතුණි. මෙසේ දීර්ඝ කාලයක් ප්‍රමාද වී අලුත්වැඩියා කටයුතු සිදු කිරීම නිසා ගමනාගමන මණ්ඩලය වෙත බස් රථ ලබාදීම දිගින් දිගටම ප්‍රමාදවී පැවතුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී බස් රථ අළුත්වැඩියා කටයුතු සඳහා රු.මිලියන 74.93 ක් වැය කර අමතර කොටස් පුද්ගලික සමාගම්වලින් මිලදී ගෙන තිබුණි. එම මිලදී ගැනීම් රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3.2 මාර්ගෝපදේශයට ප්‍රකාරව ජාතික වශයෙන් තරඟකාරී ලංසු කැඳවා එම ලංසු ඇගයීමෙන් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු තෝරාගත යුතුව තිබුණත්, එසේ කර නොතිබුණි.

බස් රථ ණය පදනම මත මිලදී ගැනීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය විසින් වර්ෂ 05 ක ණය පදනමක් යටතේ බස් රථ 2,200 ක් මිලදී ගැනීම සඳහා ඉන්දියා අගෝස්ත් ලේලන්ඩ් ලිමිටඩ් සමඟ 2014 මැයි 26 දින ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. ගිවිසුම් ප්‍රකාරව එම බස් රථවලට අදාළ ගෙවීම් වර්ෂ 05 ක කාලය තුළදී ගෙවා අවසන් කළ යුතුව තිබුණි. 2020 මාර්තු මාසය දක්වාම එම ගෙවීම් සිදුකර තිබුණි. එලෙස ණය කාල සීමාව ඉක්මවීම හා කාර්තුමය පදනමින් ගෙවන වාරික විධිමත් පරිදි නොගෙවීම හේතුවෙන් රු.මිලියන 419.24 ක පොළියක් ගෙවීමට සිදුව තිබුණි. එමෙන්ම

ශීවිසුම් ප්‍රකාරව එම බස් රථ 2,200 ක් වෙනුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 72.62 ක් වර්ෂ 5 ක කාල පරාසය තුළදී ගෙවීම නිසා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම නිසා රු.මිලියන 1,788.76 ක අමතර වැයබරක් පාඩුවක් මණ්ඩලයට දැරීමට සිදු කිවුණි. මෙම ණය ශීවිසුමේ කොන්දේසි ප්‍රකාරව බස් රථ 2200 ක් මිලදී ගැනීමේදී සමස්ත අමතර වැයබර රු.මිලියන 2,207 ක් වීම නිසා එක් බස් රථයක් වෙනුවෙන් සාමාන්‍ය අමතර වැයබර පාඩුව රු.මිලියනයක් පමණ වී තිබුණි.

අසාමාන්‍ය ලෙස ඉන්ධන දහනය වීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ අක්කරපත්තුව හා කල්මුණේ ඩිපෝවල බස් රථ 13 ක සිදුකරන ලද නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී ඉන්ධන ලීටරයකට ධාවනය වන කිලෝමීටර් ප්‍රමාණයන් දින 03කදී ලීටරයකට කිලෝමීටර් 1 ක සිට කිලෝමීටර් 2.5 ක් දක්වා පරාසයක පැවැතුණි. දින තුනක් ඇතුළත ඉන්ධන දහනය වීම විශාල ලෙස විචලනය වීම කෙරෙහි කළමනාකරණයේ අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.

දුම් සහතික ලබා ගැනීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය සතුව 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට බස් රථ ඇණය 7, 339 ක්ව පැවැතුණි. මෙම බස් රථ ලියාපදිංචි කිරීමේදී බස් රථයක වැසි අංකයට අදාලව එංජින් අංකය සහිතව ලියාපදිංචි කිරීම සිදුකරනු ලබයි. එසේ වුවද මණ්ඩලයේ ඩිපෝ විසින් බස් රථ එංජින් අළුත්වැඩියා කටයුතු කරන අවස්ථාවේදී බස් රථයේ වැසි අංකයට අදාල එංජිම ඉවත්කර වෙනත් එංජිමක් සවිකර බස් රථ ධාවනය සිදු කරනු ලබයි. මෙසේ වෙනත් එංජිමක් සවිකිරීමේදී මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය මත කටයුතු කළ යුතු වුවද, ඩිපෝ විසින් එසේ සිදු නොකරන අවස්ථා

පැවැතුණි. ඒ අනුව වැසි අංකය හා එංජින් අංකය නොගැලපීම මත මණ්ඩලයේ බස් රථ සඳහා දුම් පරීක්ෂණ සහතික ලබා ගැනීමට නොහැකි බව හා රක්ෂණ වන්දි ලබා ගැනීමේදී ගැටලු සහගත තත්ත්වයක් උද්ගත වී තිබුණි.

උපරිම ධාරිතාවය ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ මැදවව්විය ප්‍රාදේශීය වැඩපල මගින් බස් රථ එංජින් අළුත්වැඩියාව හා බස් බොඩි ගැසීමේ කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. පෙර පරීක්ෂණ වාර්තා අනුව මෙම වැඩපොලෙහි ධාරිතාවය මසකට එංජින් 60 ක් පමණ අළුත්වැඩියා කළ හැකිව පැවැතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට එංජින් 15 ක් පමණක් අළුත්වැඩියා කිරීම නිසා වැඩපලෙහි ඇති ධාරිතාවයෙන් සියයට 25 ක් පමණක් උපයෝජනය කරන බව නිරීක්ෂණය විය. තවද බස් බොඩි ගැසීමේ අංශයේ කටයුතු නිසි පරිදි ඉටු නොකරන බවත්, මසකට එක් බසයක පමණක් බොඩි ගැසීම් කටයුතු සිදුකර තිබුණි. මේ අනුව ප්‍රාදේශීය වැඩපොලවල කටයුතු සම්පූර්ණ ධාරිතාවයෙන් යුතුව සිදුකිරීමට කළමණාකරණයේ අවධානය යොමු වී නොතිබුණු අතර ඒ සඳහා වාර්ෂික හෝ මාසික ඉලක්ක ලබාදී නොතිබුණු බැවින් දිරිදීමනා ගෙවීමේදී ඉටු කළ කටයුතු පිළිබඳව නිවැරදි ඇගයීමක් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

හාවිතයට නොගන්නා යන්ත්‍රෝපකරණ

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට විසින් 2017 ජුනි 03 දින රු.මිලියන 12.74 ක් වැය කර මිලදී ගෙන තිබුණු එංජින් අළුත්වැඩියා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මෙවලම් හා යන්ත්‍රෝපකරණ 9 ක් කුරුණෑගල ප්‍රාදේශීය වැඩපල වෙත ලබාදී තිබුණි. 2021 ජනවාරි 13 දින සිදු කරන ලද වාරක විගණන පරීක්ෂාවේදී එම යන්ත්‍ර හා උපකරණවලින් රු.මිලියන 3.66 ක් වටිනා Cylinder block

head surface grinding machine යන්ත්‍රය පමණක් අළුත්වැඩියා කටයුතු සඳහා යොදා ගෙන තිබුණු අතර එකතුව රු.මිලියන 9.07 ක් වටිනා අනෙකුත් යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතයට ගෙන නොතිබුණි. එම උපකරණවල හා අවට දූවිලි බැදී මකුළු දැල් පිරී තිබුණි. තවද එම උපකරණ භාවිතයට ගෙන කරන ලද අළුත්වැඩියා කිරීම පිළිබඳව ලේඛනගත කිරීමක් කර නොතිබුණි.

බස් රථවල මයිලෝ මීටර් අක්‍රිය වීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් ඩීපෝ 23 කට අදාලව සිදුකරන ලද නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී බස් රථ 167 ක පමණක් මයිලෝ මීටර ක්‍රියාත්මකව පැවැතුණි. නියැදියට අයත් මුළු බස් රථ ගණනින් සියයට 83 ක් හෙවත් බස් රථ 846 ක මයිලෝමීටර් අක්‍රියව පැවැතුණි. බස් රථ ධාවනය යෙදීමේදී ප්‍රධාන පාලන සාධකය ලෙස මයිලෝමීටරය සැලැකෙන බැවින් එය අක්‍රියවීමෙන් බස් රථ ඇණියේ පාලනය දුර්වල වී තිබුණි.

බදු පදනම මත වාහන ලබා ගැනීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය විසින් වාහන 24 ක් බදු කුලී පදනම මත ලබා ගෙන තිබුණත්, ඒ සඳහා මහාභාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි. භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය රහිතව බදු පදනම මත ලබා ගත් වාහන වෙනුවෙන් රු.මිලියන 8.14 ක් වාහන කුලී වශයෙන් වැය කර තිබුණි.

සම්මත දුර ධාවනය නොකිරීම

බස් රථවලට යොදන පෙරසවි ටයරයක් කි.මී. 15,000 ක පමණ දුර ප්‍රමාණයක්ද, නැවත පිරවූ ටයරයක් කි.මී. 11,000 ක පමණ දුර ප්‍රමාණයක්, ධාවනය කළ හැකි බව නිශ්චය කර තිබුණි. ඊට වඩා අඩු දුර ප්‍රමාණයක් ධාවනය කර තිබූ ටයර් බස් රථවලින් ඉවත් කර තිබූ අවස්ථා අනාවරණය විය. පෙරසවි ටයර් ගලවා ඉවත් කරන ලද අවස්ථා 34 ක් විගණනයට නිරීක්ෂණය වූ

අතර, එම අවස්ථාවලදී ටයරයක් ධාවනය කර තිබූ සාමාන්‍ය කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය 8, 441 ක් පමණක් වී තිබුණි. එසේම නැවත පිරවූ ටයර් ගලවා ඉවත් කරන ලද අවස්ථා 34 ක් විගණනයට නිරීක්ෂණය වූ අතර එහිදී ධාවනය කර තිබූ සාමාන්‍ය කිලෝමීටර් ගණන 7, 402 ක් පමණක් වී තිබුණි. මේ අනුව පෙරසවි හා නැවත පිරවූ ටයර් වලින් ධාවනය කළ යුතු සම්මත දුර ප්‍රමාණය ධාවනය කිරීමට අසමත් වී තිබුණි.

ටයර් කර්මාන්ත ශාලාවේ ආරක්ෂක කටයුතු

අම්පාර ටයර් කර්මාන්ත ශාලාවේ ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ ආරක්ෂක නිලධාරීන් හා පෞද්ගලික අංශයේ ආරක්ෂක නිලධාරීන් බඳවාගෙන ඔවුන්ගේ සේවය ලබාගෙන තිබුණි. මණ්ඩලයේ නිලධාරීන්ගේ වැටුප් හා අතිකාල සඳහා රු.මිලියන 2.45 ක් ද, පෞද්ගලික ආරක්ෂක සේවය සඳහා රු. මිලියන 2.28 ක් ද, වශයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ආරක්ෂක සේවය සඳහා රු.මිලියන 4.73 ක් වැය කර තිබුණි. ආරක්ෂක වියදම එම කර්මාන්ත ශාලාවේ ආදායම සමඟ සැසඳීමේදී එය සියයට 6.6 ක් පමණ වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය සතු ඉඩම්

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල, ඩීපෝ, රියදුරු පුහුණු පාසල් හා ප්‍රාදේශීය වැඩපොළ වශයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, ඒවා විවිධ ප්‍රදේශයන්හි ස්ථාපනය කර ඇත. එම ආයතන පිහිටි ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් නීත්‍යානුකූල අයිතිය ඇති, බදු පදනම මත ලබාගෙන ඇති ඉඩම්, පැවරීමක් හෝ වෙනත් යම් ආකාරයකට ලබාගෙන ඇති මණ්ඩලය සතු සියලු ඉඩම් පිළිබඳව මණ්ඩලය විසින් යාවත්කාලීන කරන ලද ඉඩම් පිළිබඳ ලේඛනයක් පවත්වා

නොතිබුණි. මණ්ඩලය සතු සියලු ඉඩම් හඳුනාගැනීම, අයිතිය නිරවුල් කර ගැනීම හා ඒවායේ වටිනාකම තක්සේරු කිරීම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සිදු කර නොතිබුණි. මණ්ඩලය සතුව ඇති භාවිතයේ ඇති ඉඩම් අනාරක්ෂිතව වල්බිහිවී පැවතුණි.

ඉන්ධන පිරවුම්හල ඉදිකිරීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය 2018 මාර්තු 20 දින ඔරුගොඩවත්ත ඉන්ධන පිරවුම්හල ඉදිකිරීම සඳහා පුද්ගලික සමාගමක් සමග රු.මිලියන 61.01 ක වටිනාකමකට ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. ගිවිසුම් ප්‍රකාරව මෙම කාර්යය 2018 ජූනි 20 දින නිම කළ යුතු වුවද, 2020 අගෝස්තු 19 දින වන විටද මෙම ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි. මෙම ඉදිකිරීම රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව සිදු නොකිරීම නිසා මණ්ඩලයට රු.මිලියන 2.10 ක මූල්‍යමය අලාභයක් සිදුවී තිබුණි. තවද, කොන්ත්‍රාත්කරු ගිවිසුම් පරිදි ඉදිකිරීම් නිම නොකිරීම නිසා මණ්ඩලයට ඉන්ධන පිරවුම්හල ක්‍රියාත්මක වීමෙන් ලබාගත හැකිව තිබූ ආදායම් අහිමි වී තිබුණි. එසේම විගණන පරීක්ෂණ අවස්ථාවේදී රු.මිලියන 12.61 ක් වටිනා ඩීසල් හා පෙට්‍රල් පොම්ප 07 ක් එම භූමියේ කිසිදු ආරක්ෂිත පියවරකින් තොරව ගොඩගසා තිබුණු අතර තැන්පත් කර තිබූ ඉන්ධන ටැංකිවල පියන් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉවත් කර ගෙන තිබුණි.

වාහන වායු විමෝචන මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීම

ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය විසින් පළාත් 9 තුළ වාහන වායු විමෝචන මධ්‍යස්ථාන 09 ක් ඉදිකිරීම සඳහා අදාළ උපකරණ කට්ටල 2018 අප්‍රේල් 26 දින මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුවෙහි වාහන වායු විමෝචන භාරකාර අරමුදල වෙතින් භාරගෙන තිබුණි. එම මධ්‍යස්ථාන

ඉදිකිරීම ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් තොරව සිදු කර තිබුණි. මෙම වායු විමෝචන මධ්‍යස්ථාන අතරින් කුරුණෑගල හා මැදවව්විය යන මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීම් නිමකර විවෘත කර තිබුණද, නීතිමය ගැටලුවක් නිසා වසා පැවතුණි. එම මධ්‍යස්ථානවල වටිනාකම රු.මිලියන 18.75 ක් වන යන්ත්‍ර සූත්‍ර නිෂ්කාර්යව පැවතුණි. එම වත්කම් භාවිතා කිරීමට සුදුසු පරිදි අදාළ සිවිල් වැඩ ඉදිකිරීම් සඳහා ඇස්තමේන්තුගත මුදල වන රු.මිලියන 89.84 කින් රු.මිලියන 22.48 ක් පමණක් විගණන දිනය වූ 2019 සැප්තැම්බර් 30 දින වන විට වැය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටද එම ඉදිකරන ලද මධ්‍යස්ථාන නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.

දේශන ශාලාවේ ඉදිකිරීම් නවතා දැමීම

උඩහමුල්ල රියදුරු අභ්‍යාස විද්‍යාලයේ දේශන ශාලාවක් ඉදිකිරීම සඳහා 2018 වර්ෂයේදී පුද්ගලික සමාගමක් සමග රු.මිලියන 2.75 කට ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. 2018 වර්ෂයේදී රු. 824,922 ක අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණු අතර 2019 ජනවාරි මාසයේදී රු. 108,767 ක් ගෙවා තිබුණි. 2020 අගෝස්තු මාසය වන විට එහි ඉදිකිරීම් වැඩ නවතා ශාලාව නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

හිඟහිටි ආදායම් අයකර නොගැනීම

ශ්‍රී ලංකා දුරිය දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට දුම්රිය බලපත්‍ර හිඟ ආදායම රු.මිලියන 848.33 ක් වී තිබුණි. එම හිඟහිටි ආදායමෙන් සියයට 55 ක් වර්ෂ 05 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට පැවැත එමින් පවතින හිඟහිටි ශේෂ විය. තවද, දුම්රිය මගින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට ආයතන 31 කින් එකතුව රු.මිලියන 118.93ක් හිඟහිටව පැවැතුණු අතර ඒ තුළ වූ ආයතන 16 කින් රු.මිලියන 20.31 ක් වර්ෂ

20 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට හිඟහිටව පැවැත එන ශේෂ විය. දුම්රිය ස්ථාන වලින් අයවිය යුතු හිඟ මගී ආදායම රු.මිලියන 10.88 ක්ද, පාර්සල් හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන හිඟ ආදායම රු. 4.99 ක් වී තිබුණි. මගී ආදායම නිරවුල් කර ගැනීමට හා පාර්සල්වල හිඟ ආදායම් ඇතිවීම වළක්වා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍ය පියවර ගෙන නොතිබුණි.

විදේශ ණය උපයෝජනය නොකිරීම

2020 වර්ෂයේ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව වෙනුවෙන් මූලධන වියදම් සඳහා විදේශීය ණය මූල්‍යනය යටතේ රු.මිලියන 29,338.10 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු.මිලියන 25,450.53 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 3,887.47 ක් හෙවත් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 13.25 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

පිටි ප්රවාහන ආදායම වැඩි කර නොගැනීම

ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කන්ටේනර් ෆ්ලැට් බෙඩ් 15 ක් හා කන්ටේනර් 30 ක්ද සහිතව කන්ටේනර් හසුරුවන මැෂිමක් මිලදී ගැනීම සඳහා එහි පිරිවැය ප්‍රිමා සමාගමේ පිටි ප්‍රවාහනයෙන් අයකර ගන්නා ගාස්තුවෙන් පියවා ගන්නා පරිදි ගිවිසුමගත වී තිබුණි. එකී ගිවිසුම අනුව දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එක් මාසයක් තුළ ගමන් වාර 20 ක සිට 22 ක් අතර ප්‍රමාණයක් ත්‍රිකුණාමලය සිට සිදුව ප්‍රිමා සමාගමේ ගබඩාව වෙත සිදුකළ යුතුව තිබුණි. 2021 ජනවාරි 06 දින සිට පෙබරවාරි 15 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ ගමන්වාර ප්‍රමාණය 05 ක් බැගින් සිදු කර රු.මිලියන 2.65 ක ආදායමක් උපයා තිබුණි. ප්‍රිමා

සමාගම විසින් ඒ ඒ දිස්ත්‍රික්කවල පිහිටි ගබඩාවලට මාසිකව ප්‍රවාහනය කරන පිටි ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 18,100 ක් වන අතර එම ප්‍රමාණය දුම්රිය මගින් ප්‍රවාහනය කරනු ලබන්නේ නම් දෙපාර්තමේන්තුවට උපයාගත හැකි ආදායම මාසිකව රු. මිලියන 19.35 ක් වී තිබුණි. මේ අනුව පිටි ප්‍රවාහනයෙන් පමණක් වාර්ෂිකව උපයාගත හැකිව තිබූ ආදායම රු.මිලියන 232.20 ක් වූ නමුත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒ පිළිබඳ නිසි අවධානයක් යොමුකර පිටි ප්‍රවාහන ආදායම වැඩිකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

සීමෙන්ති ප්‍රවාහන ආදායම

ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂයේ සීමෙන්ති ප්‍රවාහනය තුළින් රු.මිලියන 8 ක පමණ ආදායමක් රැස්කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂය හා සංසන්දනාත්මකව බැලීමේදී එම අදායම ප්‍රමාණාත්මකව අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. සීමෙන්ති සමාගමක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද දත්ත අනුව හා ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන දිවයින පුරා බෙදාහැරීමේ ජාලය දුම්රිය මගින් සිදු කිරීමෙන් රු.මිලියන 2.02 ක ආදායමක් මාසිකව රැස්කර ගත හැකිව තිබුණි. ඒ අනුව එම සීමෙන්ති සමාගමේ සීමෙන්ති පමණක් ප්‍රවාහනය කිරීමෙන් වාර්ෂිකව උපයාගත හැකි ආදායම රු.මිලියන 24 ක් පමණ වේ. නමුත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම ආදායම් වැඩිකර ගැනීම සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ක්‍රියාවට නගා නොතිබුණි.

ගල් අඟුරු ප්‍රවාහන ආදායම

ත්‍රිකුණාමලය වරායේ සිට පුත්තලම දක්වා ගල් අඟුරු දුම්රිය මගින් ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සමාගමක් සමඟ ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. එම ගිවිසුම අනුව ගල් අඟුරු ප්‍රවාහනයට පහසුකම් සැපයීම සඳහා මහව දුම්රිය ස්ථානයට යාබදව දුම්රිය අංගනයක් ඉදිකර

ඒ සඳහා ප්‍රවේශ මාර්ගයක්ද ඉදිකර දී තිබුණි. වාර්ෂිකව ගල් අගුරු ප්‍රවාහනයෙන් රු. මිලියන 28 ක් උපයාගත හැකිව තිබූ නමුත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රමාණවත් දුම්‍රිය සහ දුම්‍රිය වැගන් කළට වෙලාවට සැපයීමට අසමත්වීම හේතුවෙන් එම සමාගම ගිවිසුමෙන් ඉවත් වී තිබුණි.

M11 දුම්‍රිය එන්ජින් 10 ක් මිලදී ගැනීම

ඉන්දියානු ණය ආධාර යටතේ රු.මිලියන 850 ක් පමණ වැයකර M11 එන්ජින් 10 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. ඉන්දියාව තුළ විවෘත මිල කැඳවීම් හරහා ප්‍රසම්පාදනය සිදු කළ යුතුව තිබූ නමුත් තනිමූල ප්‍රසම්පාදනයක් (Single Source Procurement) ලෙස මෙම ප්‍රසම්පාදනය සිදුකර තිබුණි. එසේම ලංසුකරුගේ පිරිවිතර, ශ්‍රී ලංකා දුම්‍රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පිරිවිතර හා එකඟ නොවූ අවස්ථා 20 ක් අනාවරණය වූ අතර තාක්ෂණික පිරිවිතරයේ අඩංගු කොන්දේසි 46 කින් කොන්දේසි 17 ක් නිසි පරිදි ඇගයීමට ලක්කර නොතිබුණු අතර ඉදිරිපත් කරන ලද කොන්දේසිවලින් කොන්දේසි 17 ක් එනම් කොන්දේසි ගණනින් සියයට 37 ක් තාක්ෂණික පිරිවිතරයට අනනුකූලව තිබුණි. මේ අනුව රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.4 මාර්ගෝපදේශයට අනුව එම ප්‍රසම්පාදනය අවලංගු කිරීමට කටයුතු නොකර ඉදිරි කටයුතු කර තිබුණි. තවද, ඉන්දීය එන්ජින් මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුමේ කොන්දේසි අංක 3.2 අනුව ධාවන අඩුපාඩු පිළිබඳව සලකා පවතින තාක්ෂණික ගැටළු මාස 3 කින් නිවැරදි කර අනෙකුත් නැවත කිරීම සිදුකළ යුතුව තිබූ නමුත් එසේ නොකර නැවත කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්‍රිය මාර්ගවල තත්ත්වය සැලකීමේදී මෙම එන්ජින් දිගින් වැඩි වීමේ තත්ත්වය තුළ ධාවන ගැටළු මතු විය හැකිව තිබූ අතර 2021 අප්‍රේල් මාසය අවසාන වන විට අදාළ එන්ජින් 10 කින් 3 ක් විවිධ දෝෂ නිසා

ධාවනයේ යොදවා නොතිබුණි. තවද, ඇමරිකානු එන්ජින් ඉන්දීය එන්ජින්වලට වඩා ආර්ථික වශයෙන් වඩා ලාභදායී බව විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවද තහවුරු කර තිබුණි.

දුම්‍රිය ස්ථානවල ජල පෙරෙන සවි කිරීම

2017 වර්ෂයේදී දුම්‍රිය ස්ථානවල ජල පෙරෙන සවි කිරීමට අදාළ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ගිවිසුම් ප්‍රකාරව එම කාර්යයන් ඉටු කිරීම ප්‍රමාද කර තිබුණි. එළඹ තිබුණු ගිවිසුම අනුව කොන්ත්‍රාත්කරුගෙන් අදාළ ප්‍රමාදයන් වෙනුවෙන් ප්‍රමාද ගාස්තු අයකළ යුතුව තිබුණි. ඒ අනුව කොන්ත්‍රාත්කරුගෙන් ප්‍රමාද ගාස්තු ලෙස රු.මිලියන 1.64 ක් අය කර ගත යුතුව තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම මුදල ශ්‍රී ලංකා දුම්‍රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අයකර ගෙන නොතිබුණි. තවද අනුරාධපුර කොට්ඨාශයේ දුම්‍රිය ස්ථාන 17ක සවිකර තිබූ ජල පෙරෙන 17ක් අක්‍රිය වී තිබුණු අතර ඒවායේ වටිනාකම රු.මිලියන 10.21 ක් විය.

සංවෘත්ත පරිපථ රූපවාහිනී පද්ධතිය ස්ථාපනය කිරීම (CCTV)

කොටුව හා මරදාන අතර සංවෘත්ත පරිපථ රූපවාහිනී පද්ධතිය (CCTV) ස්ථාපනය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 35.58 ක් වැය කර තිබුණි. එම පද්ධතිය 2013 නොවැම්බර් 17 දින ස්ථාපනය කිරීමට දින නිමකර තිබුණු අතර වගකීම් කාලය ඉක්මවීමටද පෙර එනම් 2014 ජූනි 12 දින අකුණු සැරයකින් පසු එම පද්ධතියේ කොළඹ කොටුව දුම්‍රිය ස්ථානයේ කැමරා 31 ක් සහ මරදාන දුම්‍රිය ස්ථානයේ කැමරා 17 ක් අක්‍රිය වී තිබුණි. තාක්ෂණික ගිවිසුමේ කොන්දේසි අනුව වගකිව යුතු කාලය වර්ෂ දෙකක් වුවද, සැපයුම්කරු විසින් අලුත්වැඩියා කිරීමට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි. මෙහිදී අකුණුවලින් වන හානිය පිළිබඳ පූර්ව සලකා බැලීමකින්

තොරව මේවා ස්ථාපිත කර තිබීම නිසා මෙම උපද්‍රවය සිදුවී තිබුණි. එසේම මෙම සැපයුම් ආයතනය මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලයට සම්බන්ධ ආයතනයක් බවට සාවද්‍ය ලෙස සඳහන් කර කොන්ත්‍රාත්තුවට එළඹ තිබූ අතර එම සාවද්‍ය බව අනාවරණය කර ගැනීමට මුල් අවස්ථාවේ අපොහොසත් වී තිබුණි. පසුව එම ආයතනයට විරුද්ධව නෛතිකමය කටයුතු කිරීමට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අපොහොසත් වී තිබුණි.

දුම්රිය එන්ජින් සඳහා Event Recorder හා Vigilance පද්ධතීන් ස්ථාපිත කිරීම

M පන්තියේ දුම්රිය වර්ග 6 කට හා w-3 පන්තියේ දුම්රිය එන්ජින් සඳහා Event Recorder හා Vigilance පද්ධතීන් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා රු.මිලියන 96.93 ක් වැය කර තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත යෝජනාවක් ඉදිරිපත්වීම හෝ ඒ පිළිබඳ අධ්‍යනයක් සිදුකිරීම හෝ එවා සවිකරනුයේ කුමන එන්ජින් සඳහාද යන්න පූර්ව හඳුනා ගැනීම යන අවශ්‍යතා ඉටු නොකර මෙම මිලදී ගැනීම සිදුකර තිබුණි. එම උපාංග සවිකිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන එන්ජින් වර්ග මොනවාද යන කරුණු විටින් විට වෙනස්කර තිබූ අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය විධිමත් නොවීම නිසා ඇතිවූ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතය වෙනස්වීමේ බලපෑම මත 2020 මාර්තු 05 දින වන විට රු.මිලියන 1.92 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

දුම්රියෙන් වැලි ප්‍රවාහනය කිරීම

ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු කරන අනෙකුත් ගනුදෙනුකරුවන් දැනුවත් වන පරිදි දුම්රියෙන් වැලි ප්‍රවාහනය කළ හැකි බවට ප්‍රසිද්ධ දැන්වීමක් පල නොකර එක් පෞද්ගලික ආයතනයකට දුම්රියෙන් වැලි ප්‍රවාහනය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දී තිබුණි. ගිවිසුමකින් තොරව එකඟතාවයකට පැමිණ අදාළ ප්‍රවාහන කාර්යය සිදුකර තිබුණි. මෙහිදී ගාස්තු තීරණය කිරීමේදී එක් එක්

ගමනක් හිස් දුම්රිය ධාවනයක් සිදු කළ යුතු වීම හා භාවිතාකරණු ලබන දුම්රිය ගබඩා යන කරුණු පිළිබඳව නොසලකා ගාස්තු නියමකර තිබූ බැවින් දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට ලැබිය යුතු අදායම මෙමගින් අහිමි වී තිබුණි.

දුම්රිය රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉදිකිරීම් හා අනවසර ක්‍රියාකාරකම්

2019 වර්ෂයේදී දුම්රිය ආරක්ෂක සේවය විසින් ලිපිගොනු 51 ක් මගින් නීති අංශය වෙත දුම්රිය රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉදිකිරීම් හා අනවසර ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් දැනුම් දී කර තිබුණු නමුත් නැවත අත්පත් කරගෙන නොතිබුණි. ජේරාදෙණිය - මාතලේ මාර්ගයේ අධික්ෂණයන් සිදුකරනු ලබන නිලධාරීන් විසින් 2017 වර්ෂයේ සිට පරීක්ෂණ දිනය වූ 2019 දෙසැම්බර් 05 දින දක්වා අවස්ථා 108 කදී වාර්තා කර තිබූ දුම්රිය මාර්ග රක්ෂිතය තුළ අනවසර ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් ගත් ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කිසිම සටහනක් හෝ වාර්තාවක් නොතිබුණි.

ගලවා ඉවත් කරනු ලබන ලී සිල්පර

පැවැති දුම්රිය මාර්ගයේ නඩත්තු වෙනුවෙන් හා අළුත්වැඩියා වෙනුවෙන් අළුතින් කොන්ක්‍රීට් හා ලී සිල්පර යෙදීමේදී ඒ වෙනුවට ගලවා ඉවත් කරන ලද ලී සිල්පර කොට නිසි සමීක්ෂණයකින් පසු වගකිව යුතු නිලධාරියකුගේ මැදිහත්වීමෙන් නැවත පාවිච්චි කළ හැකි හා නැවත පාවිච්චි කළ නොහැකි ලෙස වර්ගීකරණයකට ලක්කර එම ශේෂ නිසි පරිදි තවත් ඉහළ නිලධාරියකුගේ අනුමැතිය මත අදාළ ස්ථානවලට භාරදීම සඳහා විධිමත් අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමවේදයක් හෝ පාලන පරීක්ෂා ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දී නොතිබුණි.

ඉවතලන ද්‍රව්‍ය විකිණීම

DOGSPIKES (පරණ සිල්පර ඇණ), **Bearing Plates** හා **Fish plates** (යුගල) යන යකඩ, වෙළඳපළ මිල ගණන් අනුව වෙන්දේසි කිරීමෙන් හෝ ටෙන්ඩර් මගින් විකිණීම කෙරෙහි පරිපාලනයේ අවධානය යොමු වී නොතිබුණි. ඉවතලන යකඩ තොගය විකිණීම මගින් දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට ලබාගත හැකිව තිබූ රු.මිලියන 27.64 ක ආදායමක් ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

නිෂ්ක්‍රීය වත්කම්

ජපාන දේශීය නිෂ්පාදන සැපයීම සඳහා ව්‍යාපෘති නොවන ආධාර වැඩසටහන යටතේ මාර්ග නඩත්තු කටයුතු සඳහා ට්‍රැක් මිණුම් (Track Gauges), හැන්ඩ් ටයි ට්‍රැම්පර් කට්ටල (Hand Tie Tamper Sets) සහ ටොලි ට්‍රැක් (Trolleys Track) 40 ක් ලැබී තිබුණි. එයින් 02 ක් අනුරාධපුර ස්ථිර මාර්ග පරීක්ෂක කාර්යාලය වෙත 2020 ජනවාරි 05 දින නිකුත් කර තිබුණු අතර ප්‍රමාණවත් බැලස්ට් නොමැතිවීම හේතුවෙන් එම මැෂින් භාවිතයට ගෙන නොතිබුණි.

සපයා නොමැති භාණ්ඩ සඳහා ගෙවීම් කිරීම

භාණ්ඩ නිසි ප්‍රමිතියෙන් හා නිවැරදි ප්‍රමාණයන්ගෙන් ලද බවට ගෙවීම් අනුමත කරනු ලබන නිලධාරියා විසින් සිදු කළ යුතු අතර, සහතික කිරීමේ නිලධාරී විසින් එම භාණ්ඩ ලැබී ඇති බවට අදාළ ලේඛන සටහන් කර ඇති බවට සහතිකවීමෙන් අනතුරුව ගබඩා සැපයුම් සඳහා ගෙවීම් කළ යුතුව තිබුණි. විධිමත් අනුමැතියකින් හා සහතික කිරීමකින් තොරව සැපයුම්කරුවන් වෙත ගෙවා තිබුණි.

මෙලෙස 1980 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා සෑම වර්ෂයකම නොසැපයූ භාණ්ඩ සඳහා එකතුව රු.මිලියන 80.19 ක ගෙවීම් කර තිබුණි. එය මෙම ගෙවීම්වලින් සියයට 42 ක් වූ රු.මිලියන 33.68 ක 2010 වර්ෂයට පෙර සිදු කර තිබුණි. ඉතිරි සියයට 58 ක් වූ

රු.මිලියන 46.51 ක් 2010 වර්ෂයෙන් පසු සිදු කර තිබුණි. එම ගෙවීම්වලින් සියයට 40 ක් වූ රු. මිලියන 31.90 ක් 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා වූ වර්ෂ 05 ක කාල පරාසයට අදාළ ගෙවීම් වේ. මෙසේ සිදු කර තිබුණු ගෙවීම් අයකර ගැනීමට සහ නොසපයනු ලබන භාණ්ඩ හඳුනාගෙන සපයනු ලබන භාණ්ඩ සඳහා පමණක් ගෙවීම් කිරීම සඳහා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

නිරවුල් නොකළ ණයවර ලිපි

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට නිරවුල් නොවූ ණයවර ලිපි වටිනාකම රු.මිලියන 594.38 ක් වූ අතර එයින් සියයට 35 ක් වූ රු.මිලියන 207.56 ක් වූ ණයවර ලිපි වර්ෂ 03 ක සිට වර්ෂ 22 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එන ශේෂයන් විය. මුදල් ගෙවා වර්ෂ 03 කට වැඩි කාලයක් ගත වී භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේදී නිශ්කාෂණ කටයුතු කාර්යක්ෂමව ඉටුකර නොගැනීම මත වාර්ෂිකව විශාල මුදලක් ප්‍රමාද ගාස්තු හා පොළී වශයෙන් ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 18.52 ක් එසේ ගෙවා තිබුණි. ප්‍රමාද ගාස්තු හා පොළී ගෙවීම ආයතනයේ සාමාන්‍ය කටයුත්තක් බවට පත්ව ඇති අතර මෙලෙස ගෙවනු ලබන අනවශ්‍ය වියදම් අවම කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

S 10 – Class Power Caches සඳහා අවශ්‍ය අමතර කොටස් මිලදී ගැනීම

S 10 – Class Power Caches සඳහා අවශ්‍ය අමතර කොටස් සඳහා වර්ග 09 ක් යටතේ අමතර කොටස් 663 ක් මිලදීගැනීම සඳහා මිල ගණන් කැඳවා තිබුණි. වර්ග 04 කට අදාළ අමතර කොටස් 540 ක් දැනට අවශ්‍ය නොවන බව දන්වා ඇගයීමෙන් ඉවත්කර තිබුණි. එමෙන්ම මිලදී ගත් අමතර කොටස් වර්ග 04 හිද අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට තොග තිබියදී මිලදීගෙන තිබුණි. ඒ අනුව

දෙපාර්තමේන්තුවේ අමතර කොටස් මිලදී ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය තීරණය කිරීම නිසි ක්‍රමවේදයක් මත හා නිසි අධ්‍යයනයක් අනුව සිදුකර නොමැති බවත් අනවශ්‍ය තොග රැස්කිරීම සඳහා රු.මිලියන 19.51ක් වැයකර තිබුණි.

කාර්ය මණ්ඩල පුරප්පාඩු නොපිරවීම

ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද කාර්ය මණ්ඩල දත්ත අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමස්ත අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයේ පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව 7,335 ක් වී තිබුණි. එය

අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 37 ක ප්‍රමාණයකි. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම පුරප්පාඩු පිරවීමට කටයුතු නොකර කාර්ය මණ්ඩලය 335 ක් අනියම් හා කොන්ත්‍රාත් පදනම මත විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව බඳවාගෙන තිබුණි. මේ අනුව සමස්ත කාර්ය මණ්ඩල හිඟය 8,419 ක් ලෙස දක්වා තිබුණද, මෙම වර්ෂය තුළ කොන්ත්‍රාත් පදනම මත හා අනියම් පදනම මත සේවයේ යොදවා ඇති කාර්ය මණ්ඩල පිළිබඳ තොරතුරු කාර්ය මණ්ඩල තොරතුරුවල ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

වරාය හා නාවික කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- ප්‍රධාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- රාජ්‍ය අංශයේ නැව් භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම
- බහලුම් මෙහෙයුම් කටයුතුවල වරාය අධිකාරියේ වෙළඳපළ කොටස
- නැව් බඩු මෙහෙයුම් කටයුතු
- කොළඹ වරායට යාත්‍රා පැමිණීම (ආගමනය)
- පර්යන්ත මෙහෙයුම් කටයුතු පහත වැටීම.
- නැගෙනහිර බහලුම් පර්යන්තයේ උෟන උපයෝජනය
- හම්බන්තොට වරාය ඉදිරිකිරීම සඳහා ලබා ගත් විදේශ ණය
- පරිපාලිත සමාගමක් විසින් ලබා ගත් ණය වෙනුවෙන් ඇපවීම
- CCTV කැමරා පද්ධතියක් සවි නොකිරීම
- රේගුව විසින් පනවා තිබුණු දණ්ඩනය
- මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබිය යුතු මුදල්
- වත්කම් සමාලෝචනය
- විදේශ විනිමය පරිවර්තන ලාභය
- මුදල් පනතට අනුකූල නොවීම
- විධිමත්ව ඉඩම් පවරා නොතිබීම
- සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු
- අනාර්ථික වියදම්
- හානිපූර්ණය

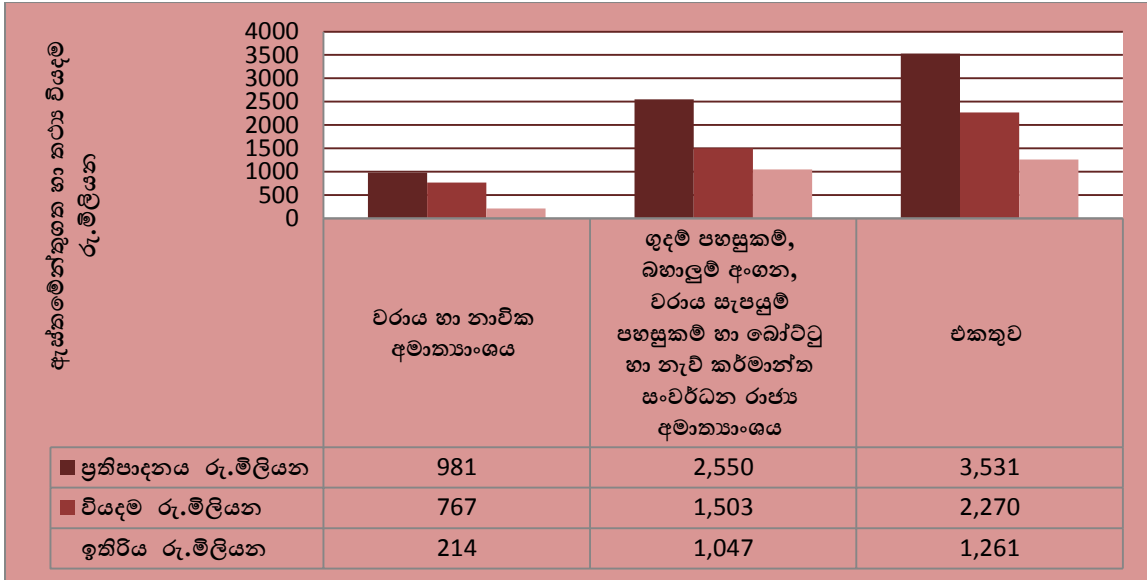
වරාය හා නාවික කටයුතු

දකුණු ආසියානු කලාපයේ නාවික ක්‍රියාකාරකම්වල වඩාත්ම තරගකාරී කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය කිරීමෙන් උසස් තත්ත්වයේ සහ පරිශීලක භිතකාම් නාවික සේවාවක් සැපයීමේ දැක්මකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක වන වරාය හා නාවික අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ගුදම් පහසුකම්, බහාලුම් අංගන, වරාය සැපයුම් පහසුකම් හා බෝට්ටු හා නැව් කර්මාන්ත සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල 03 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- කොළඹ සහ හම්බන්තොට මුහුදු වරායන් වාණිජ හා මගී වරායන් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම හා පුළුල් කිරීම
- හම්බන්තොට වරාය කාර්මික හා සේවා වරායක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සහ නැව් නඩත්තු කිරීම, අළුත්වැඩියා කිරීම සහ නැව් සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සැපයීම වැනි සේවාවන් සැපයීම සඳහා දේශීය ව්‍යාපාර සඳහා පහසුකම් ඇති කිරීම
- පුද්ගලික අංශයේ සහභාගීත්වයෙන් පැලියගොඩ, වේයන්ගොඩ සහ රත්මලාන යන ප්‍රදේශවල මාර්ග හා දුම්රිය සම්බන්ධතාව පදනම් කරගත් බහාලුම් අංගන සංවර්ධනය කිරීම
- ප්‍රති නැව්ගත කිරීම් හැසිරවීමේ ධාරිතාවය, ගුදම් පහසුකම් බහාලුම් අංගන, සැපයුම් පහසුකම් හා බෝට්ටු හා නැව් කර්මාන්ත සංවර්ධන වැඩි දියුණු කිරීම

- කලාපීය අවශ්‍යතාවයන් සහ ජාතික ආර්ථිකයේ අවශ්‍යතා අනුව ගාල්ල, කන්කසන්තුරෙයි සහ ත්‍රිකුණාමලය වරායන් සංවර්ධනය කිරීම
- ජාතික කර්මාන්තයක් වශයෙන් ධීවර, නාවික හා සංචාරක ක්ෂේත්‍ර සඳහා අවශ්‍ය බෝට්ටු නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- විදේශ වෙළඳපල අවශ්‍යතා ඉලක්ක කර ගනිමින් අපනයනය සඳහා නැව් හා බෝට්ටු නඩත්තු, අළුත්වැඩියා හා නිෂ්පාදන කටයුතු පුළුල් කිරීම හා දිරි ගැන්වීම
- නැව් හා බෝට්ටු නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍ය ඉංජිනේරු හා තාක්ෂණික පහසුකම්, එම නිෂ්පාදන සඳහා අවශ්‍ය තටාංගන හා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය
- ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය හා ශ්‍රී ලංකා රේගුව සමඟ සම්බන්ධීකරණය

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා වරාය හා නාවික අමාත්‍යාංශයට හා ගුදම් පහසුකම්, බහාලුම් අංගන, වරාය සැපයුම් පහසුකම් හා බෝට්ටු හා නැව් කර්මාන්ත සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත එකතුව රු.මිලියන 3,531 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 2,270 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 26 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 26 - අයදුම්පත් තුළින් වරාය වියදම
මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ජර්නලය

වරාය හා නාවික අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල 03 ක් විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කිරීම පිළිබඳව සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ ප්‍රමාණාත්මක හා වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ප්‍රධාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

ත්‍රිකුණාමලය වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2019 වර්ෂයේදී ජපානයෙන් ලද විදේශ ප්‍රදාන රු. මිලියන 1,671 (ජපන් යෙන් මිලියන 1000) ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නිවැරදි ගණනය කර ප්‍රතිපාදන සලසා නොතිබීම හේතුවෙන් රු. මිලියන 963.60 ක ප්‍රදාන මුදල් ඉතිරි වී තිබුණි.

රාජ්‍ය අංශයේ නැව් භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම

2016 ජනවාරි 13 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ තීරණය ප්‍රකාරව විදේශාධාර ව්‍යාපෘතියේදී ඇතුළුව සියළුම රාජ්‍ය ආයතන විසින් 2005 මැයි 06 දිනැති අංක 415 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව රාජ්‍ය අංශයේ නැව් භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම

සීමාසහිත ලංකා නැව් සංස්ථාව මගින් කළ යුතුව තිබුණි. එසේම 2016 පෙබරවාරි 18 දිනැති අංක 03 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛ ලිපිය මඟින්ද, 2016 අගෝස්තු 11 දිනැති ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකු වෙත ලබාදී තිබූ උපදෙස් මඟින්ද රාජ්‍ය අංශයේ භාණ්ඩ ආනයනය සී/ස ලංකා නැව් සංස්ථාව මගින් සිදුකළ යුතු බවට සඳහන් කර තිබුණි.

සමාගමේ සේවා සපයාගනු ලබන රාජ්‍ය ආයතන ගණන සීමාවී පැවති අතර, විශාල වශයෙන් ආනයන කටයුතුවල යෙදෙන රාජ්‍ය ආයතන සමාගමේ සේවා ලබාගෙන නොතිබුණි. එසේම, ඇතැම් රාජ්‍ය ආයතන වෙනත් විදේශීය නැව් සමාගම් මගින් ආනයනයන් සිදු කර ගැනීම සඳහා ඉල්ලීම් කර තිබුණු බව අනාවරණය විය. 2017 වර්ෂයේදී එවැනි ඉල්ලීම් කර තිබූ අවස්ථා 700 කට අධික සංඛ්‍යාවක් සඳහාද, 2018 වර්ෂයේදී අවස්ථා 538 ක් සඳහා ද 2020 වර්ෂයේදී අවස්ථා 492 ක් සඳහා ද සමාගම විසින් අත්හැරීමේ නිවේදන ලිපි (waivers) නිකුත් කර තිබුණි. මේ අනුව රාජ්‍ය ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම් හා සම්බන්ධ ව්‍යාපාරික අවස්ථාවන් සමාගම වෙත ලබාගැනීම සඳහා සුදුසු

ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාවට නංවා නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. ඉහත සඳහන් වක්‍රලේඛ මඟින් සමාගමේ වෙළඳපල කොටස පුළුල්කර ගැනීම සඳහා සලසා තිබුණු රාජ්‍ය අනුග්‍රහයන් ප්‍රශස්ථ ලෙස යොදා ගැනීමට සීමාසහිත ලංකා නැව් සංස්ථාව විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.

බහලුම් මෙහෙයුම් කටයුතුවල වරාය අධිකාරියේ වෙළඳපල කොටස

2020 වර්ෂය සඳහා ලෝකයේ වරායවල බහාළුම් මෙහෙයුම් පිළිබඳව ඇල්ලාලයින් සංවිධානය විසින් නිකුත් කරන ලද ශ්‍රේණිගත කිරීමේ වාර්තාව (Alpha liner Report) අනුව කොළඹ වරාය විසිසම ඒකක (Twenty Equivalent Unit) 6,854,000 ක මෙහෙයුම් සිදු කරමින් ඉකුත් වර්ෂයේ මෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද ලෝකයේ වරාය අතරින් 22 වෙනි ස්ථානයේ රැඳී සිටී. කෙසේ වුවද, වාර්තා අනුව 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව කොළඹ වරායේ එම කටයුතුවල

සියයට 5.2 ක අඩුවීමක් පැවැති අතර ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියට අයත් පර්යන්තවල එම අඩුවීම සියයට 8.1 ක් වී තිබුණි.

නැව් බඩු මෙහෙයුම් කටයුතු

කොළඹ, ගාල්ල, හම්බන්තොට හා ත්‍රිකුණාමලය යන ප්‍රධාන වරායන් වෙත 2016 වර්ෂයේදී පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව 5,023 ක් වී තිබුණත්, එය 2020 වර්ෂය වන විට එම සංඛ්‍යාව 4,337 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. මෙහෙයවන ලද විසිසම (TEUs) බහලුම් ඒකක ගණන 2014 දී මිලියන 4.9 ක සිට 2019 වර්ෂයේදී මිලියන 7.2 ක් දක්වා වැඩිවී තිබූ නමුත්, 2020 වර්ෂයේදී එය මිලියන 6.8 දක්වා අඩුවී තිබුණි. එසේම මෙහෙයවන ලද සම්ප්‍රදායික නැව් බඩු ප්‍රමාණය 2016 වර්ෂයේදී මෙ.ටො.මිලියන 7.81 ක සිට 2020 වර්ෂය වන විට මෙ.ටො.මිලියන 6.7 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. විස්තර වගුව 17 හි දැක්වේ.

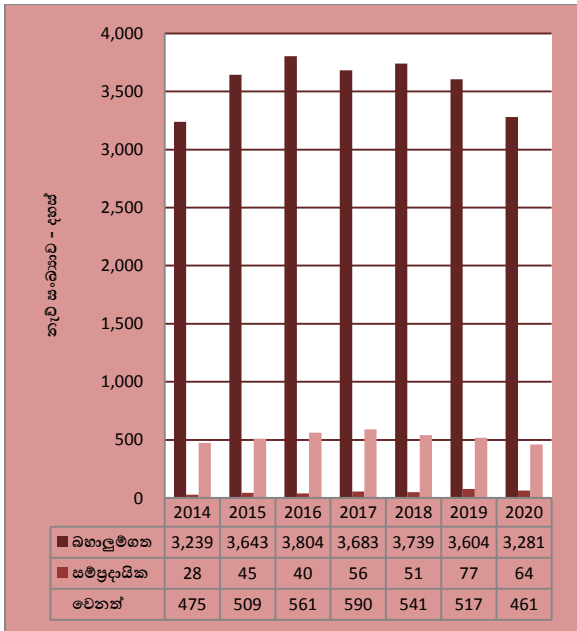
විස්තරය	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව	4,298	4,760	5,023	4,942	4,933	4,708	4,337
මෙහෙයවන ලද විසිසම (TEUs) බහලුම් ඒකක ගණන (ඒකක 000)	4,908	5,185	5,735	6,209	7,047	7,228	6,854
මෙහෙයවන ලද සම්ප්‍රදායික නැව් බඩු ප්‍රමාණය (මෙ.ටොන් 000)	6,339	7,156	7,811	7,735	7,438	6,673	6,748

වගුව 17 - ප්‍රධාන වරායන්වල මෙහෙයවන ලද බහලුම් ඒකක හා සම්ප්‍රදායික නැව් බඩු ප්‍රමාණය
මූලාශ්‍රය :- ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ කාර්යසාධන සමාලෝචන වාර්තාව

කොළඹ වරායට යාත්‍රා පැමිණීම (ආගමනය)

ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කොළඹ වරාය වෙත බහලුම්ගත යාත්‍රා පැමිණීම යාත්‍රා 323 කින් හෙවත් සියයට 8.9 කින් අඩු වී තිබුණි. 2014 වර්ෂයෙන් පසුව, සාපේක්ෂව 2016 වර්ෂයේදී කොළඹ වරාය වෙත වැඩිම බහලුම් යාත්‍රා සංඛ්‍යාවක් පැමිණ තිබුණ අතර 2020 වර්ෂයේදී සාපේක්ෂව බහලුම් යාත්‍රා

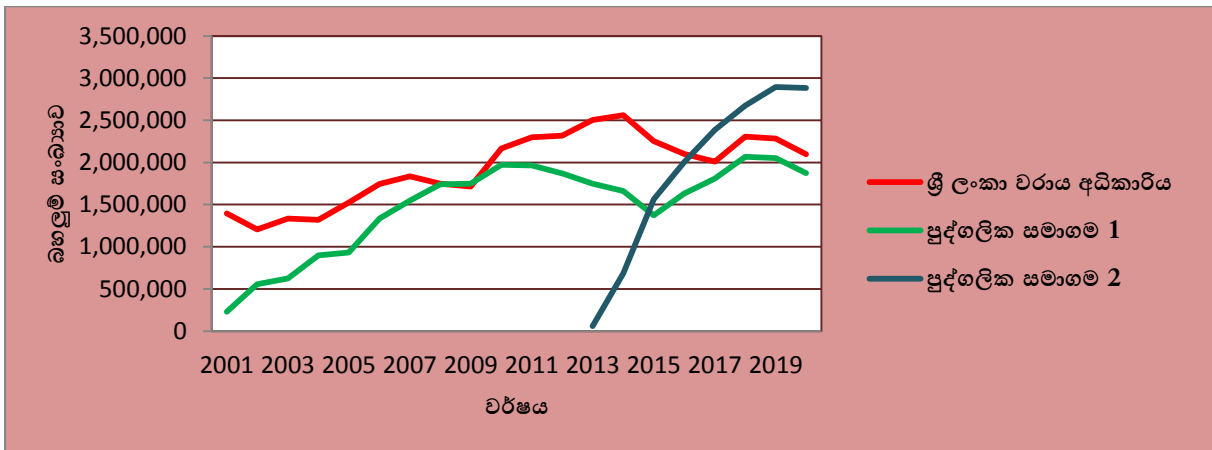
පැමිණීමේ අඩු වීමක් පැවැතුණි. විස්තර රූපසටහන 27 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 27 - කොළඹ වරායට යාත්‍රා පැමිණීම
මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ කාර්යසාධනය සමාලෝචන වාර්තාව

පර්යන්ත මෙහෙයුම් කටයුතු පහත වැටීම.

කොළඹ වරාය තුළ බහලුම් මෙහෙයුම් කටයුතුවලදී, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ වෙළඳපොළ කොටස 2001 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය අවසානය දක්වා වර්ෂ විස්සක කාලය තුළ සියයට 81 ක සිට සියයට 32 ක් දක්වා පහත වැටී තිබුණි. කෙසේ නමුත්, කොළඹ වරාය තුළ වෙනත් පර්යන්ත දෙකක තරඟකාරීව කටයුතු කරන පුද්ගලික සමාගම් දෙකෙන් 2013 වර්ෂයේදී මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කර තිබූ සමාගම සියයට 42 ක වෙළඳපළ කොටසක්ද, 2001 වර්ෂයේදී මෙහෙයුම් ආරම්භ කර තිබූ සමාගම සියයට 27 ක වෙළඳපළ කොටසක්ද 2020 වර්ෂය වන විට හිමිකරගෙන තිබුණි. පසුගිය වර්ෂ දහනවයක බහලුම් හැසිරීම පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 28 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 28 - ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ පර්යන්ත මෙහෙයුම් කටයුතු
මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ 2020 කාර්යසාධන සමාලෝචන වාර්තාව

ඉහත දත්ත අනුව ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියට බහලුම් මෙහෙයවීම සඳහා හිමිව තිබුණු වෙළඳපොළ කොටස ක්‍රමානුකූලව පුද්ගලික අංශය වෙත නතු වෙමින් පැවතුණි. අධිකාරියේ බහලුම් මෙහෙයුම් කටයුතු සම්බන්ධ පර්යන්ත උපයෝජන අනුපාතය (Terminal Occupancy Ratio) සලකා බැලීමේදී 2018, 2019 හා 2020 වර්ෂවල එය පිළිවෙලින් සියයට 65 ක්, සියයට 70 ක් හා සියයට 72 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව අධිකාරියේ

පර්යන්ත උපයෝජන අනුපාතය ක්‍රමයෙන් වැඩිවී තිබුණි. මේ අතර 2020 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික අංශය විසින් මෙහෙයුම් සිදුකරන එක් පර්යන්තක උපයෝජනය සියයට 120 ක්ද, අනෙක් පර්යන්තයේ ධාරිතා උපයෝජනය සියයට 96 ක්ද බව නිරීක්ෂණය වේ.

නැගෙනහිර බහලුම් පර්යන්තයේ උනා උපයෝජනය.

කොළඹ වරායේ දැනට බහාළුම් හැසිරවීම සඳහා ක්‍රියාත්මක පර්යන්ත අනුරිත් ගැඹුර (Draft) මීටර 14.25 ට වඩා වැඩි, විශාල පරිමාණයේ නැව් පැමිණිය හැකි එකම පර්යන්ත දෙක, කොළඹ ජාත්‍යන්තර බහාළුම් පර්යන්තය (C.I.C.T) හා නැගෙනහිර පර්යන්තය වේ. කොළඹ ජාත්‍යන්තර බහාළුම් පර්යන්තයේ ධාරිතාවය වර්ෂයකට විසිසම ඒකක මිලියන 2.4 ක් වේ. 2020 වර්ෂයේ දී එම පර්යන්තය වෙත එබඳු බහාළුම් නෞකා 401 ක් පැමිණ තිබූ අතර මුළු බහාළුම් ඒකක මිලියන 2.8 කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් මෙහෙයවා තිබුණි. එය උපරිම ධාරිතාවයද ඉක්මවා තිබුණි. 2011 වර්ෂයේදී ස්කොට් හා විල්සන් සමාගම විසින් සිදුකර තිබූ අධ්‍යයනයක් අනුව 2015 වර්ෂය වන විට කොළඹ වරායේ පවත්නා පර්යන්ත ධාරිතාවය උපරිමයට ලඟා වන බවත්, ඒ වන විට ඇතිවන ඉල්ලුමට මුහුණ දීම සඳහා නැගෙනහිර බහාළුම් පර්යන්තය ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයට පත් කළ යුතු වන බවත් පෙන්වා දී තිබුණි.

මේ අතර කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට අදාළව ලංකා බැංකුවෙන් අරමුදල් සම්පාදිතව ඉදිකිරීම් පිරිවැය රු.මිලියන 11,168 ක් වූ මීටර 18 ක ගැඹුරැති හා මීටර 440 ක් දිගැති නැගෙනහිර බහාළුම් පර්යන්තයේ අදියර 1 හි (බහාළුම් ඒකක 800,000 ක වාර්ෂික ධාරිතාවයක් සහිත) ඉදිකිරීම් කටයුතු 2016 අප්‍රේල් මාසයේ අවසන් කර තිබුණි. ජය බහාළුම් පර්යන්තය සඳහා මිලදීගත් නෞකාවේ සිට ගොඩබිම දක්වා මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුකළ හැකි දොඹකර තුනක්, 2020 පෙබරවාරි 07 දිනැති අංක PA/HD/25 දරන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය පරිදි නැගෙනහිර බහලුම් පර්යන්තයේ (ECT) සවි කර, එහි මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භකර තිබුණි. පසුව ඒ සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ද ලබාගෙන

තිබුණි. අනතුරුව, 2021 පෙබරවාරි 09 දිනැති අංක: අමප/21/0198/328/005/ටීබීආර් දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මගින් නැගෙනහිර බහලුම් පර්යන්තය සංවර්ධනය කිරීම, මෙහෙයුම් උපකරණ මිලදීගැනීමට සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ සම්පූර්ණ හිමිකාරිත්ව සහිත බහාළුම් පර්යන්තයක් ලෙස මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීමට අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව 2020 සැප්තැම්බර් සිට දෙසැම්බර් දක්වා කාලය තුළදී පර්යන්තය වෙත බහාළුම් නැව් 26 ක් පැමිණ තිබූ අතර බහාළුම් 41,741ක් මෙහෙයවා තිබුණි. කෙසේ වුවද, පර්යන්තයේ මෙහෙයුම් ධාරිතාවය උපරිම ලෙස උපයෝජනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන නෞකාවේ සිට ගොඩබිම දක්වා මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුකළ හැකි විශාල පරිමාණයේ දොඹකර සපයා ගත යුතුව තිබුණි.

හම්බන්තොට වරාය ඉදිරිකිරීම සඳහා ලබා ගත් විදේශ ණය

හම්බන්තොට වරාය ඉදිරිකිරීම සඳහා ලබාගෙන තිබූ විදේශ ණයවලින් 2017 නොවැම්බර් 30 දිනට අධිකාරියේ ගිණුම්වල ඉතිරිව පැවති රු.මිලියන 147,746 ක් වූ ණය හා පොළී ශේෂය මහා භාණ්ඩාගාරයේ එකඟතාවකින් හෝ අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියකින් තොරව අධිකාරිය විසින් 2017 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ඉවත් කර තිබූ අතර ඒ හේතුවෙන් එදිනෙන් පසු රජයේ කිසිදු ගිණුමක එම ණය මුදල් ඇතුළත්ව නොතිබුණි. කෙසේ වුවද අංක MPS/SEC/2017/32 හා 2017 ජූලි 20 දිනැති “හම්බන්තොට වරාය සහන ගිවිසුම” නම් වූ අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට 2017 අගෝස්තු 04 දින ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය අනුව ඉහත ණය හා පොළී ආපසු ගෙවීමේ වගකීම මහා භාණ්ඩාගාරය සතුවේ. ඒ අනුව මහා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත්

දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2017 වර්ෂයේ සිට ණය වාරික හා පොළී ගෙවා තිබූ අතර ලේඛන අනුව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට තවදුරටත් ගෙවිය යුතු ණය ශේෂය රු.මිලියන 169,566 ක් වී තිබුණි. තවද, ඉහත ණය මුදලට අදාළව 2017 නොවැම්බර් 30 දක්වා කාලයට ගණනය කරන ලද විදේශ විනිමය පරිවර්තන සමුච්චිත අලාභය රු.මිලියන 31,545 ක්ද ණය ඉවත් කිරීමත් සමඟ අධිකාරියේ ගිණුම්වලින් ඉවත් කර තිබුණි. 2017 නොවැම්බර් 30 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දක්වා වූ විදේශ විනිමය පරිවර්තන සමුච්චිත අලාභය වූ රු.මිලියන 34,072 ක් ද ඇතුළත් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට, විදේශ විනිමය පරිවර්තන සමුච්චිත අලාභය රු. මිලියන 65,618 ක් ද මහා භාණ්ඩාගාරයේ හෝ අධිකාරියේ ගිණුම්වල ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

මේ පිළිබඳව 2020 ජූලි 06 දිනැති මුදල් අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයාගේ ලිපිය අනුව 1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ 12 වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් අදාළ වත්කම් සහ ණය ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ පොත්වලට ඇතුළත් කරන ලෙස නියෝග කර ඇති බවත්, ඒ අනුව 2019 මූල්‍ය ප්‍රකාශවලට අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කරන ලෙසත්, අධිකාරියේ සභාපතිවරයා වෙත දැනුම් දී තිබුණි. තවද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනැති අංක PED/S/SLPA/2/8(i) දරන ලිපිය සහ මුදල් අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයාගේ ලිපි මඟින් ඉහත සඳහන් ණය මුදල ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ පොත්වලට ඇතුළත් කරන ලෙස දන්වා තිබුණි. කෙසේ වුවද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටද ඉහත විදේශ විනිමය පරිවර්තන අලාභය ඇතුළත් ණය ශේෂය ගිණුම්ගත කිරීමට ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය හෝ මහා භාණ්ඩාගාරය කටයුතු කර නොතිබුණි.

පරිපාලිත සමාගමක් විසින් ලබා ගත් ණය වෙනුවෙන් ඇපවීම

2017 නොවැම්බර් මාසයේ සිට මෙහෙයුම් කටයුතු නතර කර තිබූ කොළඹ වරාය අධිකාරියේ පරිපාලිත සමාගමක් වන මාගම්පුර වරාය කළමනාකරණ සේවා (පුද්ගලික) සමාගම විසින් 2014 වර්ෂයේදී පුද්ගලික බැංකුවකින් එ.ජ..ඩොලර් මිලියන 24 ක ණය මුදලක් ලබාගෙන තිබුණි. එයින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 22.3 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් පියවා නොතිබූ අතර ණය පියවීම සඳහා සමාගම සතුව ප්‍රමාණවත් වත්කම් නොපැවැතුණි. මේ අතර, අදාළ බැංකුව විසින් මෙම ණය අයකර ගැනීම සඳහා පරිපාලිත සමාගමට හා අධිකාරියට විරුද්ධව නඩු දෙකක් 2020 වර්ෂයේදී කොළඹ දිසා අධිකරණයේ පවරා තිබුණි. එසේ වුවද, ණය මුදල සඳහා ඇපකරු වශයෙන් සහ මව් සමාගම වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් මේ සඳහා අසම්භාව්‍ය බැරකම් වෙන්කිරීමක් සිදුකර නොතිබුණු අතර නඩු පැවරීම පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශ සඳහා වූ සටහන් මගින් හෝ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

CCTV කැමරා පද්ධතියක් සවි නොකිරීම

අධි ආරක්ෂිත කලාපයක් ලෙස නම් කර තිබෙන වරාය පරිශ්‍රයේ ආරක්‍ෂාව තහවුරු කර ගැනීම පිණිස සියළු ගේට්ටු සහ බන්ධිත ගුදම් සඳහා CCTV කැමරා පද්ධතියක් සවි කිරීමට 2017 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 60 ක්ද, 2018 හා 2019 වර්ෂවලදී රු.මිලියන 150 ක් බැගින්ද, ප්‍රාග්ධන අයවැය මගින් වෙන්කිරීම් කර තිබුණි. 2021 මාර්තු 09 දිනැති අංක PA/MD/46 දරන අධිකාරියේ කළමනාකාර අධ්‍යක්ෂකගේ ලිපිය මඟින් CCTV කැමරා පද්ධතියක් සවි කරන බව දන්වා තිබුණද, අපේක්ෂිත පරිදි අදාළ කාර්යය 2021 ජූලි 31 දින වන විටත් ආරම්භ කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් අධි ආරක්ෂිත කලාපයක් වන

කොළඹ වරාය අධිකාරියේ ආරක්‍ෂාව පිළිබඳ ගැටළුවකදී අවශ්‍ය තොරතුරු ලබාගැනීමට නොහැකි වීමේ අවධානම බැහැර කළ නොහැකි විය.

රේගුව විසින් පනවා තිබුණු දණ්ඩනය

2011 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා රේගුව දැනුවත් කිරීමකින් තොරව ආනයනය කරන ලද දොඹකර 27 ක් සම්බන්ධයෙන් රේගුව විසින් පනවා තිබූ රු.මිලියන 1,580 ක් වූ රේගු දණ්ඩනය ලිහිල් කර ගැනීම සඳහා රේගු ආඥා පනතේ 165 වගන්තිය ප්‍රකාරව රේගු විමර්ශණයක තීන්දුවක් මත මුදල් අමාත්‍යවරයා වෙත අභියාචනයක් සිදු කළ හැකිව තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් අමාත්‍යවරයා වෙත එවූ අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. කෙසේ වුවද, මේ සම්බන්ධයෙන් ගිණුම්වල රු.මිලියන 957.9 ක අසම්භාව්‍ය බැරකම් වෙන්කර තිබුණි. ඉහත කරුණ සම්බන්ධයෙන් අධිකාරිය අභියාචනාධිකරණයේ පවරන ලද නඩුව නිෂ්ප්‍රභා කර තිබුණු අතර අභියාචනාධිකරණයේ නියෝගයට එරෙහිව 2018 වර්ෂයේ දී අධිකාරිය විසින් මෝසමක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ගොනු කර තිබුණි.

මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබිය යුතු මුදල්

හම්බන්තොට වරාය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබාගත් ණය වෙනුවෙන් වාරික ලෙස කොළඹ වරාය අධිකාරිය විසින් 2017 වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණු රු.මිලියන 4,777 ක් හා මුද්දර ගාස්තු රු.මිලියන 372 ක් ද ඇතුළුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. මිලියන 5,156 ක් මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබිය යුතු ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දක්වා තිබුණ ද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම මුදල් අධිකාරිය වෙත ලැබී නොතිබුණි. තවද, මේ සම්බන්ධයෙන් ශේෂ සනාථ අධිකාරිය විසින් කැඳවා තිබුණද මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් එම ශේෂ තහවුරු කර නොතිබුණු අතරම 2020 වර්ෂය සඳහා වූ

වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු ශේෂය තුළ මෙම ශේෂය ඇතුළත් කර නොතිබුණි. මේ නිසා එම මුදල ලැබීම පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් පැවතුණි.

වත්කම් සමාලෝචනය

- 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් සිදු කරන ලද වත්කම් සමාලෝචනය මගින් හෙළිදරව් කර ගෙන තිබුණු කරුණු අනුව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ධාරණ අගය රු.මිලියන 171.12 ක් වූ මෙහෙයුම් ගොඩනැඟිලි හා ඉදිකිරීම් භෞතිකව හඳුනාගැනීමට නොහැකිවීම නිසා එම වත්කම්වල පැවැත්ම අවිනිශ්චිත වී තිබුණි.
- ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 හි 51 වන ඡේදය අනුව ස්ථාවර වත්කම්වල එලදායී ජීවකාලය හා සුන්බුන් අගය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කර වෙනසක් සිදු වන්නේ නම් එම වෙනස ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 8 ප්‍රකාරව ගිණුම්වලට ගැලපුම් කළ යුතු වුවත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අධිකාරිය සතු ගාල්ල සහ ත්‍රිකුණාමලය වරායන්හි පැවැති ධාරණ අගය රු. මිලියන 15,488 ක් වූ වර්ග 10 කට අයත් වත්කම් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් සමාලෝචනයට භාජනය කර නොතිබුණි.

විදේශ විනිමය පරිවර්තන ලාභය

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 21 හි 23 (අ) වගන්තියට පටහැනිව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සතුව පැවති එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 244.5 ක් වූ ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රුපියල් අගයට පරිවර්තනය කිරීමේදී පරිවර්තන දිනයේ පැවති එක්සත් ජනපද ඩොලර් ගැනුම් මිල වෙනුවට විකුණුම් මිල

පදනම් කරගැනීම හේතුවෙන් ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකම සහ විදේශ විනිමය ලාභය රු. මිලියන 1,237.5 කින් අධි ගණනය කර තිබුණි.

මුදල් පනතට අනුකූල නොවීම

1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 10(5) වගන්තිය අනුව රාජ්‍ය සංස්ථාවක යම් වර්ෂයක අතිරික්තයක් තිබේ නම් පනතේ දක්වා ඇති අඩු කිරීම් කළ පසු ඉතිරිය ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කළ යුතුය. එසේ වුවද 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා වර්ෂවලදී ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය ලබා තිබූ එකතුව රු.මිලියන 48,991 ක් වූ ශුද්ධ ලාභ වලින් ඒකාබද්ධ අරමුදලට රු.මිලියන 600 ක් පමණක් බැර කර තිබුණි. තවද ඉහත ලාභ තුළ දීර්ඝ කාලීන බදු පදනම මත පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දී තිබුණු දකුණු ආසියාතික පිවිසුම් පර්යන්තය (SAGI) හා කොළඹ ජාත්‍යන්තර බහාලුම් පර්යන්තය (CICT) යන පර්යන්තවල මෙහෙයුම් කටයුතු වල නිරතව සිටින සමාගම් දෙකෙන් අධිකාරිය විසින් 2016 සිට 2020 දක්වා අයකර තිබූ එකතුව රු.මිලියන 10,615 ක් වූ බදු කුලී හා එම කාලය සඳහා රාජ්‍ය භාගය ලෙස අයකරගත් එකතුව රු. මිලියන 15,164 ක් ද ඇතුළත් වී තිබුණි.

විධිමත්ව ඉඩම් පවරා නොතිබීම

- පිඹුරුපත් අංක සීඕ/සීඕඑල්/2012/1047 දරන කොළඹ ඩී.ආර්. විජේවර්ධන මාවතේ පිහිටි ඉඩම් අක්කර 2 රූඩ් 3 පර්චස් 9.61 ක් වූ ඉඩම නෙළුම් කුළුණ ඉදිකිරීම සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත භුක්තිය භාර දී තිබුණද, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග අනුව වටිනාකම පොත්වලින් ඉවත්කර, හිමිකම් ඔප්පුවක් මගින් ඉඩම පවරා දී නොතිබුණි.
- පිඹුරුපත් අංක එල්/එස්/එම්අයිඑස්/344 දරන කොළඹ 01 කෙලින් වීදියට හා ඕල්කට් මාවතට මායිම් වන අක්කර 02

ක ඉඩම රේගු දෙපාර්තමේන්තුවට ගොඩනැගිල්ලක් ඉදි කිරීම සඳහා ලබාදී තිබූ නමුත් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් ඉඩම තක්සේරු කර නීත්‍යානුකූලව පවරා දීමට හා වටිනාකම පොත්වලින් ඉවත්කිරීමට 2021 අප්‍රේල් 30 දින දක්වාම කටයුතු කර නොතිබුණි.

සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 24 හි 18, 19 හා 21 වගන්ති අනුව මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළව සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් සමඟ පැවති ගනුදෙනුවලට අදාළව ඒවායෙහි ස්වරූපය, ශේෂයන් සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට සිදුවී ඇති බලපෑම පිළිබඳව පරිශීලකයන්ට තේරුම් ගැනීමට හැකිවන තොරතුරු සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු යටතේ හෙළිදරව් කළ යුතු වේ. අධිකාරිය විසින් හම්බන්තොට වරායේ වත්කම් දිගුකාලීන බදු පදනම මත පැවරීම වෙනුවෙන්, හම්බන්තොට ජාත්‍යන්තර වරාය සේවා (HIPS) සමාගමෙන් හා හම්බන්තොට ජාත්‍යන්තර වරාය සමූහ (HIPG) සමාගමෙන් රු. මිලියන 164,339 ක් ලැබී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීමේදී ආදායම් ප්‍රකාශයට බැර කර තිබූ ඉහත ශේෂවලට අදාළ වාර්ෂික විලම්භිත බදුකුලී ආදායම රු.මිලියන 1,713 ක් වී තිබුණි. එම විලම්භිත බදු කුලී වටිනාකම් හා නව තෙල් ටැංකියක් ඉදිකිරීමට වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ගෙවීම සඳහා ජයා කන්ටේනර් ටර්මිනල් සමාගමෙන් 2020 වර්ෂයේදී අධිකාරියට රු.මිලියන 42.14 ක් ලබාදීම යන සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් සමඟ සිදුකළ ගනුදෙනුවලට අදාළ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා වූ සටහන් මගින් හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

අන්තර්ජාතික වියදම්

දක්ෂිණ ප්‍රදේශ සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් ගාල්ල වරායේ බහු කාර්ය පර්යන්තයක් ඉදිකිරීම, 2006 මාර්තු 28 දින

ශ්‍රී ලංකා රජය හා අන්තර්ජාතික සහයෝගීතාවය සඳහා වූ ජපාන බැංකුව (JBIC) අතර ඇති කර ගන්නා ලද ණය ගිවිසුමක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට එකඟව තිබුණද, ලෝක උරුමයක් ලෙස නම්කර ඇති ගාලු කොටුව ආශ්‍රිතව මෙම ඉදිකිරීම් සිදු කිරීම සඳහා යුනෙස්කෝ (UNESCO) සංවිධානයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුව තිබුණි. ඒ සඳහා වර්ෂ 3 කට අධික කාලයක් ගතවීම හේතුවෙන් ණය ප්‍රදානකරු විසින් ණය කාලසීමාව දීර්ඝ නොකිරීම නිසා මෙම ව්‍යාපෘතිය අත්හිටුවීමට තීරණය කර තිබුණි. මේ අනුව මේ සඳහා වැය කරන ලද රු. මිලියන 418 ක් වූ උපදේශන ගාස්තු අනාර්ථික වියදමක් වී තිබුණි. උපදේශන ගාස්තු ලෙස ගෙවන ලද එම මුදල අධිකාරියේ 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ කෙරීගෙනයන වැඩ යටතේ දක්වා තිබුණි.

හානිපූර්ණය

2019 දෙසැම්බර් 04 දින නෞකාවක් කොළඹ වරායේ ජය බහාලුම් පර්යන්තයෙහි ගැටීම නිසා සිදුවූ අනතුර හේතුවෙන් ජය බහාලුම් පර්යන්තයේ ජල වාරකය (Caisson), වේග වළක්වනය (Fenders), වරාය වේදිකා බිත්තිය (Quay wall) යනාදියට හානි සිදුවී තිබුණි. එම හානිය රු.මිලියන 315.90 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එසේම ඉහත හානිය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 384.42 ක් 2019 දෙසැම්බර් 30 දින අධිකාරිය වෙත ලැබී තිබුණ ද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අළුත්වැඩියා කිරීමේ කටයුතු සිදුකර නොතිබුණි.

මහාමාර්ග

නිරීක්ෂණ

- ග්‍රාමීය පාලම් ව්‍යාපෘතිය
- නොපියවූ ණය නැවත උපලේඛනගත කිරීම
- අධිකාරිය සතු මාර්ග ප්‍රාග්ධනික කිරීම
- බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් අනුගමනය නොකිරීම
- වැඩිපුර වැටුප් ගෙවීම
- විදේශ ණය උගත උපයෝජනය
- මාර්ග ව්‍යාපෘති වල ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම
- ජාතික හා ග්‍රාමීය මාර්ග ඉදිකිරීම
- දෙවන ඒකාබද්ධ මාර්ග ආයෝජන වැඩසටහන
- දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය
- දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය - අදියර-01
- දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය - අදියර-02
- දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය -අදියර-04
- මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය -අදියර-03
- මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය -අදියර-04

මහාමාර්ග

මහාමාර්ග ජාලය රටක වඩාත් වටිනාම සහ වඩාත් සුවිශාල වූ සමාජයීය වත්කමක් ලෙස සැලකෙන අතර එය ආර්ථික, සමාජයීය, සංස්කෘතිමය වශයෙන් මෙන්ම පාරිසරික වශයෙන්ද සමාජ සුභසාධනය උදෙසා ඉතා වැදගත් අංගයක් ලෙස පිළිගෙන ඇත. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් නිරන්තරයෙන් රට තුළ ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් පවත්වාගෙන යාම අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර එහිදී සිය සංවර්ධන ඉලක්කයන් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේදී ශක්තිමත් මාර්ග ජාලයක් පවත්වාගෙන යාම ඉතා අත්‍යාවශ්‍ය සාධකයක් වන බව හඳුනාගෙන ඇත. රට තුළ ජීවත්වන ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය නඟා සිටුවීම උදෙසා රජය විසින් නිරන්තරයෙන් ආයෝජනයන් සිදුකරනු ලබන අතර, ප්‍රවාහන අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් වර්ධනය වන ඉල්ලුම සපුරාලීම උදෙසා මහාමාර්ග අංශය සඳහා සමස්ථයක් ලෙස ඉතා ඉහළ ආයෝජනයක් සිදුකරනු ලැබේ.

මගී ජනතාවට සිය ගමනාන්තය සඳහා පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමට හැකිවීම, ඉන්ධන පිරිමැස්ම, ගමනාගමන පිරිවැය අවම වීම, මාර්ග තදබදය අවම වීම යන සාධක හේතුවෙන් මෙම අංශය සඳහා සිදුකරනු ලබන ආයෝජනය ඉතා ඉහළ ආර්ථිකමය වටිනාකමක් උත්පාදනය කරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය වී ඇත. එම අරමුණ සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා, මහා මාර්ග අමාත්‍යාංශය, ග්‍රාමීය මාර්ග අවශේෂ යටිතල පහසුකම් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සහ රාජ්‍ය සංවර්ධන හා නිර්මාණ නීතිගත සංස්ථාව විසින් 2020 වර්ෂයේ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව පරිදි පහත සඳහන් කාර්යයන් ඉටුකළ යුතුව තිබුණි.

- අදාළ ආර්ථික, ආයෝජන කලාප හා ග්‍රාමීය හා නාගරික මාර්ග සම්බන්ධ කරමින් සංවර්ධනය නොකළ මාර්ග

ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම හා මාර්ග පද්ධති නඩත්තු කිරීම

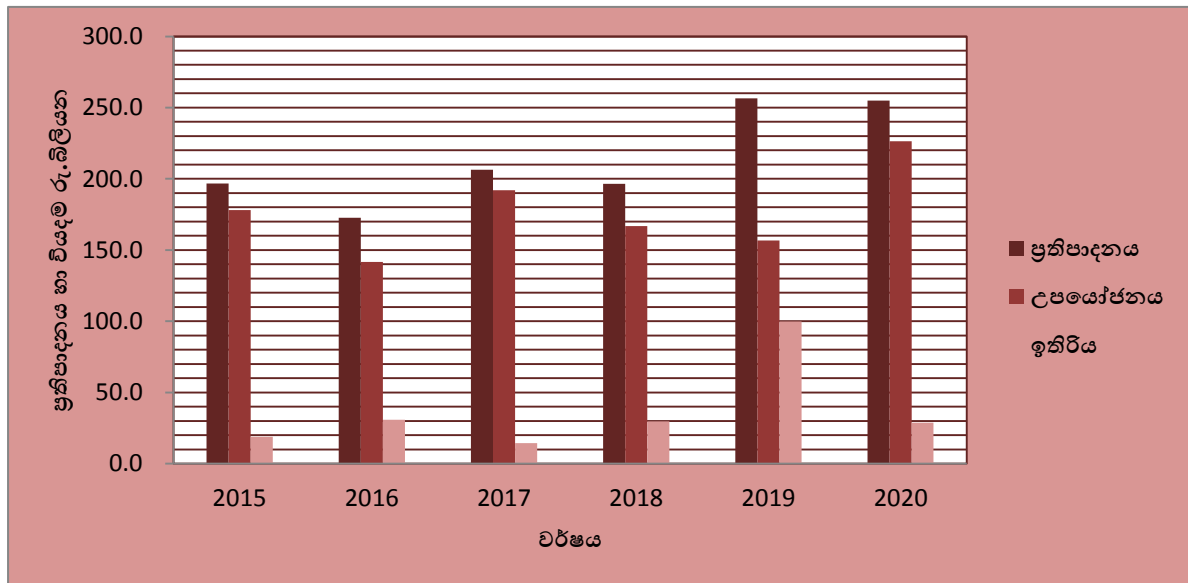
- කොළඹ මහනුවර වරාය පිවිසුම් උස් අධිවේගී මාර්ගය, උතුරු අධිවේගී මාර්ගය, රුවන්පුර අධිවේගී මාර්ගය, නව කැලණි පාලම සිට අතුරුගිරිය අධිවේගී මාර්ගය සම්පූර්ණ කිරීම
- කාර්යක්ෂම මාර්ග සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කරමින් අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම්, වාහන තදබදය අවම කිරීම සඳහා පද්ධතියක් නිර්මාණය කිරීම හා සෑම නගරයක ම යාන්ත්‍රික සිරස් වාහන අංගන පිහිටුවීම
- ග්‍රාමීය මාර්ග ජාලය සංවර්ධනය හා නවීකරණය කිරීම
- ප්‍රධාන මාර්ග සහ අධිවේගී මාර්ග සඳහා ඉහළ මට්ටමේ ප්‍රවේශයක් සඳහා විකල්ප මාර්ග පද්ධතියක් සකස් කිරීම
- මාර්ග ජාලය බැඳුණු පාලම් පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික මහාමාර්ග ජාලය 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට ආසන්න වශයෙන් කි.මී. 12,496 කින් යුත් වන අතර එය ‘ඒ’ ශ්‍රේණියේ මහාමාර්ග දුර කි.මී. 4217 කින් ද ‘බී’ ශ්‍රේණියේ මහාමාර්ග දුර ආසන්න වශයෙන් කි.මී. 8007 කින් ද අධිවේගී මාර්ග දුර ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් කි.මී. 272 කින් ද පාලම් 4,254 කින් ද සමන්විත වේ. 2020 වර්ෂයේදී ජාතික වශයෙන් වැදගත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති රැසක් තුළින් ජාතික මාර්ග හා අධිවේගී මාර්ග ජාලයට පුළුල් ප්‍රවේශයක් ලබාදීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම මෙන්ම සියලු අභ්‍යන්තර හා ග්‍රාමීය පිවිසුම් මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම තුළින් රටේ සමාජ හා ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වී තිබුණි.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා මහාමාර්ග අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට එකතුව රු.මිලියන 261,226 ක ප්‍රතිපාදන

පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 231,199 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. මහාමාර්ග අංශය වෙත

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ 05 ක් තුළ සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය හා උපයෝජනය පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 28 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 28 - පසුගිය වර්ෂ 6 ක කාලපරිච්ඡේදය තුළ ලබා දී තිබුණු ප්‍රතිපාදනය හා උපයෝජනය මූලාශ්‍රය - භාණ්ඩාගාරයේ අවසන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ග්‍රාමීය පාලම් ව්‍යාපෘතිය

ග්‍රාමීය මාර්ග අවශේෂ යටිතල පහසුකම් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 වර්ෂයේදී මාර්ග සංවර්ධන වැඩසටහන් යටතේ ග්‍රාමීය පාලම් ව්‍යාපෘති 53 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හඳුනාගෙන තිබුණි. ඒ වෙනුවෙන් එකතුව රු. මිලියන 814 ක පිරිවැයක් ඇස්තමේන්තු කර ප්‍රතිපාදන ලබා ගෙන තිබුණු අතර එයින් රු. මිලියන 279 ක් හෙවත් ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 34 ක් පමණක් වැයකර තිබුණි.

2020 දෙසැම්බර් 31 වනවිට රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් හඳුනාගෙන තිබූ ග්‍රාමීය පාලම් 59 කින් පාලම් 36 ක කොන්ත්‍රාත්තු

ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර එයින් කොන්ත්‍රාත් 07 ක භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 50 ක සිට සියයට 80 දක්වා පරාසයක ප්‍රමාණයක් වී තිබුණි. තවත් කොන්ත්‍රාත්තු 13 ක ප්‍රගතිය සියයට 50 කට අඩු ප්‍රගතියක් වාර්තා වී තිබුණි.

නොපියවූ ණය නැවත උපලේඛනගත කිරීම

2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් මාර්ග ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා ලබා ගෙන තිබුණු රු. මිලියන 289,533 ක නොපියවූ ණය ශේෂයක් පැවැතුණි. එම ණයවලින් රු. මිලියන 168,582 ක් රාජ්‍ය වාණිජ බැංකු වලින්ද, රු. මිලියන 69,366 ක් ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙන්ද හා රු. මිලියන 51,585 ක් පුද්ගලික බලපත්‍රලාභී බැංකු වලින්ද ලබාගෙන තිබුණි. එම ණය වලින් රු. මිලියන 112,724 ක් සඳහා 2030 වර්ෂයේදී

කල්පිරෙන ණයකර නිකුත් කර තිබුණි. තවද, රාජ්‍ය වාණිජ බැංකුවලින් ලබාගෙන තිබුණු රු.මිලියන 21,273 ක්ද, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙන් ලබාගෙන තිබූ රු.මිලියන 59,366 ක්ද හා පුද්ගලික බැංකුවලින් ලබාගෙන තිබූ රු.මිලියන 32,085ක් නැවත උපලේඛන ගත කර තිබුණි.

අධිකාරිය සතු මාර්ග ප්‍රාග්ධනික කිරීම

2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සතු A හා B ශ්‍රේණියේ මාර්ග කි. මීටර් 12,193 කින් මාර්ග කි.මීටර් 2,236 ක් පමණක් ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණි. ඒ අනුව ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණු මාර්ග ප්‍රමාණය මුළු මාර්ග ප්‍රමාණයෙන් සියයට 18 ක ප්‍රමාණයක් වී තිබුණි.

බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් අනුගමනය නොකිරීම

මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ සේවයේ නියුක්ත කාර්යමණ්ඩලය 13,000 කට අධික ප්‍රමාණයක් වී තිබුණත්, එම කාර්ය මණ්ඩලය දිවයින පුරා ව්‍යාප්ත වන පරිදි අනුයුක්ත කර ඇත. එම කාර්යමණ්ඩලයේ බඳවාගැනීම්, උසස්වීම් හා මාරු කිරීම් සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණසේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කළ බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් යොදාගෙන නොතිබුණි.

වැඩිපුර වැටුප් ගෙවීම

කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ නියමයන්ට පටහැනිව ඉහළ වැටුප් කාණ්ඩ මත පිහිටුවා වැටුප් ගෙවීම හේතුවෙන් අධිකාරියේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් 174 ක් වෙනුවෙන් පමණක් රු.මිලියන 172 ක වැටුප් 2020 වර්ෂයේදී වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

විදේශ ණය උන උපයෝජනය

පිටත වට රවුම් මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ සැලසුම් කළ ඉදිකිරීම්වලින් රු.මිලියන 1,417 ක වැඩ

කොටස් නිම කර නොතිබුණි. එමෙන්ම පාලම් 37 ක් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කළ ව්‍යාපෘතියේ පාලම් 19 ක ඉදිකිරීම් සිදු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වූ ණය මුදලින් රු.මිලියන 10,445 ක් උපයෝජනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. තවද, ගිවිසුම් ගත ණය මුදල් ව්‍යාපෘති කාලය තුළ උපයෝජනය නොකිරීම නිසා ව්‍යාපෘති 05 ක් සඳහා රු. මිලියන 431 ක බැඳීම් ගාස්තු සහ රු.මිලියන 9,841 ක විනිමය අලාභයක් දැරීමට සිදු වී තිබුණි.

මාර්ග ව්‍යාපෘති වල ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම

ව්‍යාපෘති 06 ක ඉඩම් කැබලි 14,040 ක් සඳහා රු. මිලියන 35,023 වන්දි ගෙවා තිබූ අතර, ඉන් ඉඩම් කැබලි 486 ක් පමණක් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත පවරාගෙන තිබුණි.

මාර්ග ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ නියෝග නිකුත් කර තිබුණද, අදාළ වන්දි මුදල් ගෙවීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන නොලැබීම හේතුවෙන් එම ගෙවීම් ප්‍රමාද වී තිබුණි. ඒ නිසා ව්‍යාපෘති 09 ක් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 3,623 ක අමතර පොලියක් ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි. මාර්ග ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිවල කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කරන අවස්ථාව වන විට අවම වශයෙන් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේවලින් සියයට 50 ක් වත් නිම කිරීමට කටයුතු නොකිරීම නිසා රු.මිලියන 221 ක අතිරේක පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වී තිබුණි.

ජාතික හා ග්‍රාමීය මාර්ග ඉදිකිරීම

ඒකාබද්ධ මාර්ග ආයෝජන වැඩසටහන මඟින් දකුණ, මධ්‍යම, සබරගමුව, වයඹ, උතුරු මැද හා බස්නාහිර පළාතේ කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ කි. මීටර් 218 කින් යුත් ජාතික මාර්ග සහ කි. මීටර් 3,106 කින් යුත් ග්‍රාමීය මාර්ග පුනරුත්ථාපන කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. නමුත් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ජාතික මාර්ග කි.

මීටර් 114 ක සහ ග්‍රාමීය මාර්ග කිසිවක කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය සිදු කර නොතිබුණි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට දකුණ, සබරගමුව, මධ්‍යම, උතුරු මැද, වයඹ සහ බස්නාහිර පළාතේ කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ කි. මීටර් 1,000 ක ග්‍රාමීය මාර්ග පුනරුත්ථාපන කටයුතු ඉටුකිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්තු ප්‍රදානය කර තිබුණත්, එසේ තොරාගත් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් එම කටයුතු ඉටු නොකර අතහැර තිබුණි. එම අතහැර දමා තිබූ මාර්ගවල ඉතිරි වැඩ ඉටු කිරීම සඳහා නැවත කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ප්‍රදානය කර තිබූ අතර එම කොන්ත්‍රාත් මිල මූලික කොන්ත්‍රාත් මිල සමග සන්සන්දනය කිරීමේදී රු.මිලියන 5,007 කින් වැඩි වී තිබුණි.

කි.මීටර් 100,000 ක ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ එසේ අතහැර දමා තිබුණු කොන්ත්‍රාත් 04 ක ඉතිරි වූ වැඩ කොටස් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉදිකිරීම් අතහැර දැමූ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙතම නැවත කොන්ත්‍රාත්තු ප්‍රදානය කර තිබුණි. එසේ නැවත ලබාදුන් එම කොන්ත්‍රාත්තුවල වටිනාකම මූලික කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම සමග සන්සන්දනය කිරීමේදී රු.මිලියන 580 කින් වැඩි වී තිබුණි. එමෙන්ම එම ක්‍රියාමාර්ගය ඉදිකිරීම් අතහැර දැමූ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙත අනිසි මූල්‍යමය ප්‍රතිලාභ ලබා දීමක් වශයෙන් නිරීක්ෂණය විය.

අතහැර දැමූ කොන්ත්‍රාත් පැකේජ 12 ට අදාළ රු. මිලියන 2,668 ක වටිනාකමකින් යුතු කාර්යසාධන බැඳුම්කරවලින් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ගෙවා තිබුණු වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අය කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

උපයෝජනය නොකළ ණය මත සමාලෝචිත වර්ෂයේදී බැඳීම් ගාස්තු ලෙස

රු.මිලියන 291 ක් අනාර්ථික ලෙස ණය ප්‍රදාන කළ නියෝජිතායතනයට ගෙවා තිබුණු අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එසේ ගෙවා තිබූ සමුච්චිත බැඳීම් ගාස්තු රු.මිලියන 1,471 ක් වී තිබුණි.

නවතා දැමූ කොන්ත්‍රාත්වලට අදාළව වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් අයකරගෙන ණය ලබාදීමේ නියෝජිතායතනය වෙත ආපසු ගෙවීමට ණය ලබාදීමේ නියෝජිතායතනය නියම කර තිබුණත්, කොන්ත්‍රාත් පැකේජ 08 කට අදාළ ලැබිය යුතු වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් රු. මිලියන 2,793 ක් අය කර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ව්‍යාපෘතිය අසමත් වී තිබුණි.

2019 වර්ෂයේ දී වයඹ පළාතේ ඉදිකිරීම් අතහැර දැමූ මාර්ග ගමන් කළ හැකි තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා රු. මිලියන 158 ක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වෙනත් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ගෙවා තිබුණි.

දෙවන ඒකාබද්ධ මාර්ග ආයෝජන වැඩසටහන

මූලික සැලැස්මට අනුව ව්‍යාපෘතිය විසින් පැකේජ 53 ක් යටතේ උතුරු, නැගෙනහිර, ඌව සහ බස්නාහිර පළාත්වල ජාතික මාර්ග 27 ක කි. මීටර් 340 ක් සහ ග්‍රාමීය මාර්ග 1,405 ක කි. මීටර් 3,400 ක් පුනරුත්ථාපනය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. නමුත් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉන් ජාතික මාර්ග කි. මීටර් 20 ක සහ ග්‍රාමීය මාර්ග කි.මීටර් 87ක පුනරුත්ථාපන කටයුතුවලට අදාළ කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කර නොතිබුණි.

පුනරුත්ථාපන කටයුතු සිදුකරමින් පවතින මාර්ග අතරින්, ජාතික මාර්ග කි. මීටර් 40 ක සහ ග්‍රාමීය මාර්ග කි. මීටර් 732 ක කටයුතු පමණක් අවසන් කර තිබුණි. මේ අනුව, ප්‍රදානය කරන ලද ජාතික හා ග්‍රාමීය මාර්ගවල ප්‍රගතිය එම ප්‍රදානය කර තිබූ මාර්ග

වලින් සියයට 22 ක් වී තිබුණි.

උපයෝජනය නොකළ ණය මත සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී බැඳීම් ගාස්තු ලෙස රු.මිලියන 243 ක් අනාර්ථික ලෙස ණය ප්‍රදාන නියෝජිතයන්ගේ ගෙවා තිබුණු අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමුච්චිත බැඳීම් ගාස්තුව රු.මිලියන 450 ක් වී තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ වියදමින් ලබා ගත යුතු කාර්යසාධන ඇපකර සඳහා වැය වන පිරිවැය කොන්ත්‍රාත්තුවේ වැඩ ප්‍රමාණ පත්‍රවල වෙනම ගෙවීම් අයිතමයක් ලෙස ඇතුළත් කර කාර්යසාධන ඇපකර සඳහා ඌව පළාතේ මාර්ග ඉදිකිරීම් කටයුතුවල නියුතු කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙත රු. මිලියන 86 ක් ගෙවා තිබුණි.

ගෙවීම් අයිතමයන් වැරදි ලෙස අර්ථ නිරූපණය කිරීම හේතුවෙන් ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තු, ලංසු ලේඛන සහ වැඩ ප්‍රමාණ පත්‍ර අතර ගාස්තු විෂමතා හේතුවෙන් කොන්ත්‍රාත් පැකේජ දෙකකට අදාලව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු. මිලියන 48 ක අලාභයක් සිදුවී තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් කොන්දේසි අනුව සියලු රසායනාගාර, ගෘහ භාණ්ඩ හා මැනුම් උපකරණ ව්‍යාපෘතිය අවසානයේ කොන්ත්‍රාත්කරු වෙතම ආපසු භාර දීමට නියමිතව තිබුණද, ඒ සඳහා එකවර ගෙවීමක් ලෙස රු.මිලියන 609 ක් ගෙවා තිබූ බැවින් අසාමාන්‍ය කොන්ත්‍රාත් කොන්දේසි මගින් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට අනිසි ප්‍රතිලාභ ලබා දී තිබුණි.

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය

සේවා සැපයුම් මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩම් දෙකක් අත්පත් කරගෙන තිබුණද, ඉදිකිරීම් සිදු කර නොතිබුන බැවින් අධිවේගී මාර්ගයේ කිලෝමීටර 46 ස්ථානයෙන් පසු

සේවා සැපයුම් ප්‍රදේශයක් නොමැති වීම නිසා වැළිපැන්න සිට හම්බන්තොට දක්වා කි.මී. 176 ක් ගමන් කරන මගී ජනතාවට සේවා සැපයුම් සැලසීම ගැටළු සහගත තත්ත්වයක පැවතුණි.

භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය වූ පරිදි දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතියේ 3 සහ 4 අදියරයන්හි අධිවේගී මාර්ගයේ සමහර කොටස්වල මාර්ග සුමටතාවය ධාවනය වන මෝටර් රථවල යහපත් ධාවන තත්ත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වී නොතිබුණි.

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය - අදියර-01

දෝෂ දැනුම්දීමේ කාලය සහ ණය කාලය අවසන් වී තිබියදී කපුදුව ප්‍රදේශයේ අර්ධ අන්තර් හුවමාරුවක් රු. මිලියන 460 ක පිරිවැයකට ඉදිකිරීමට තීරණය කර තිබුණු අතර සැලසුම් අදියරේදී මෙම හුවමාරුව හඳුනාගෙන තිබුණේ නම්, මේ සඳහා වන පිරිවැය අවම කර ගත හැකිව තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් ලියකියවිලිවල සහ කොන්ත්‍රාත්කරුට සපයන ඉංජිනේරු උපදෙස්වල අපැහැදිලි අර්ථ දැක්වීම් නිසා ජම්බාර (Piling) සහ ජම්බාර නොවන ව්‍යුහාත්මක කටයුතු සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුට රු. මිලියන 129 ක අතිරේක ගෙවීමක් කිරීමට ව්‍යාපෘතියට සිදු වී තිබුණි.

පහසුකම් සපයන ගොඩනැගිලි ස්ථිර පදනමින් ඉදිකිරීම සඳහා රු. මිලියන 185 ක වියදමක් කර තිබුණත්, එම ගොඩනැගිලිවල අපේක්ෂිත ඉදිරි උපයෝජනය පිළිබඳ සැලැස්සුම් කිරීමක් කර නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘතිය සඳහා නිදහස් තීරුබදු යටතේ ආනයනය කරන ලද උපකරණ, යන්ත්‍රෝපකරණ, වාහන, ද්‍රව්‍ය, උපාංග සහ භාවිතයට නොගත් අනෙකුත් සියලුම පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය ව්‍යාපෘතිය අවසානයේ

නැවත අපනයනය කළ යුතු වුවද එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 35 ක් වූ භාණ්ඩ නැවත අපනයනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කර නොතිබුණි.

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය - අදියර-2

ව්‍යාපෘති අවසානයේ නැවත අපනයනය කළයුතු එ.ජ.ඩො. මිලියන 10 ක් වටිනා උපකරණ නැවත අපනයනය කිරීමෙන් හෝ බදු ගෙවීමෙන් තොරව කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් රඳවා තබාගැනීමෙන් කොන්ත්‍රාත්කරුට අසාමාන්‍ය වාසි හිමි වී තිබුණි.

දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග දිගුව ව්‍යාපෘතිය -අදියර-04

ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ විසින් රු. මිලියන 106 ක වටිනාකමකින් යුත් ස්ථිර ගොඩනැගිලි මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ ධාරිතා වර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස යොදා ගැනීමට යෝජනාකර තිබුණද, ඒ සඳහා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ අනුමැතිය ලැබී නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘතියේ වගකීම් කාලය අවසන් වී මාස 06 ක් ඉකුත්වී තිබියදීත් රු. මිලියන 509 ක්වූ ආරවුල් හිමිකම් පෑම් තුනක් බේරුම්කරණය

අවසන් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

බස් හා දුම්රිය සංක්‍රමණ පර්යන්තයක් ඉදිකිරීම සඳහා රු. මිලියන 3,000 ක් වෙන් කර තිබුණද, එම පර්යන්තය ඉදිකිරීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් නොගෙන එම යෝජනාව අවලංගු කර තිබුණි. එමෙන්ම ව්‍යාපෘතියේ වෙනත් කාර්යයක් සඳහා එම ඉතිරිකිරීම් භාවිතා කිරීමේ අරමුණින් සංශෝධිත වැඩ ප්‍රමාණ පත්‍රයකද ඇතුළත් කර තිබුණි.

මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය - අදියර-03

2013 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ සිවිල් වැඩ කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කර නොතිබුණු නමුත් ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය සඳහා රු. මිලියන 834 ක් වැය කර තිබුණි.

මධ්‍යම අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය - අදියර-04

2016 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා ව්‍යාපෘතිය සඳහා අරමුදල් සැපයුම් නියෝජිතායතනයක් නොමැතිව සහ සිවිල් වැඩ කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කිරීමකින් තොරව ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකකය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 353 ක් වැය කර තිබුණි.

විදුලිබලය

නිරීක්ෂණ

- මෙ. වො. 31 මොරගොල්ල ජල විදුලි බලාගාරය ඉදිකිරීම
- ජාතික සම්ප්‍රේෂණ හා බෙදාහැරීමේ ජාල සංවර්ධනය හා බලශක්ති කාර්යක්ෂමතා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
- බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ්ස් ජල විදුලි බලාගාර ව්‍යාපෘතිය
- විදේශ ආධාර ව්‍යාපෘතිවල කාර්යසාධනය
- වත්කම් පවරා නොගැනීම
- ගල් අඟුරු අඩුවෙන් සැපයීම
- ජනන බලපත්‍ර ලබා නොගත් නිෂ්පාදකයන්ගෙන් විදුලිය මිලදී ගැනීම
- වෙනත් ආයතනවලට සේවකයින් මුදා හැරීම
- නිවාඩු දින දීමනා ගෙවීම
- පාර්භෝගිකයින් සතු තැන්පතු සඳහා පොලී නොගෙවීම
- බලාගාරවල වැඩ ආරම්භ නොකිරීම
- දිගුකාලීන උත්පාදන ව්‍යාප්ති සැලැස්ම
- සුර්ය බලාගාර සඳහා ප්‍රමිත ගත ගාස්තු කිරණය කිරීම
- විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් බලාගාර වලින් උපරිම ඉල්ලුම සපුරාගත යුතුවීම

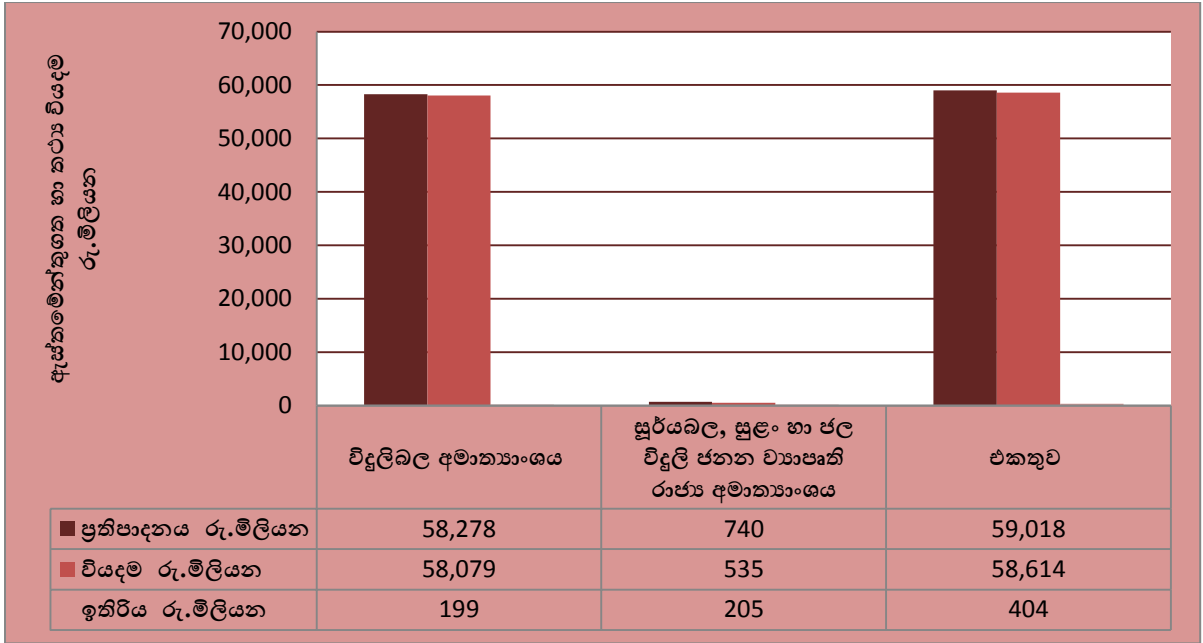
විදුලිබලය

විදුලිබල අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ සුර්යබල, සුළං හා ජල විදුලි ජනන ව්‍යාපෘති රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 07 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- ජනනය කරන ලද විදුලිබලයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ උපරිම භාවිතය සහතික කිරීම සඳහා සුහුරු ජාලයක් සංවර්ධනය කිරීම
- ලක් විජය ගල් අඟුරු විදුලි ජනන ව්‍යාපෘති ධාරිතාව සඳහා ආයෝජන පුළුල් කිරීම
- දිගුකාලීන අවශ්‍යතා පදනම් කරගත් විදුලි ජනන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම
- විදුලි සම්පේෂණ හා බෙදාහැරීම් ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම කිරීම
- කාර්මික නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ ජාත්‍යන්තර තරඟකාරීත්වය පවත්වා පරිදි විදුලිබල පිරිවැය අවම කිරීම
- ජනනීය බලශක්ති, තාප බලාගාර, ස්වභාවික බලාගාර සම්මිශ්‍රණ තුළනය කරමින් විදුලි ජනනය සඳහා දරනු ලබන පිරිවැය අඩු කිරීම හා ජනනයේදී ඇතිවන අවිනිශ්චිතතා ඉවත් කිරීම
- කැලණිනිස්ස බලාගාරය ස්වභාවික වායු ටර්බයින් ආශ්‍රිත බලාගාරයක් බවට පත් කිරීම සහ කෙලවරපිටිය බලාගාරය පුළුල් කිරීම
- ජනනය කරන ලද විදුලිබලයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ උපරිම භාවිතය සහතික කිරීම සඳහා සුහුරු ජාලයක් සංවර්ධනය කිරීම
- නිවාස, කාර්යාල හා කර්මාන්තශාලා සඳහා අඩු වියදම් විදුලි බල ලබා ගැනීම සහතික කිරීමට සුර්ය බල පද්ධති භාවිතය දිරිමත් කිරීම

- කොළඹ ප්‍රදේශයේ ඇති සියළුම ඉන්ධන බලාගාර, ස්වභාවික වායු ටර්බයින් බලාගාර බවට පත් කිරීම
- ගෘහ කුටුම්භ හා කුඩා ව්‍යාපාර සඳහා අඩු වියදම් බලශක්තිය ලබාගැනීම සහතික කිරීම සඳහා වහල මත සවිකරන ලද සුර්යකෝෂ පද්ධති භාවිතය දිරිමත් කිරීම
- පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමට පෞද්ගලික අංශය හා ව්‍යවසායකයින් දිරිමත් කිරීම
- 2020 වන විට බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ් ජලවිදුලි බලාගාරය, 2021 වන විට උමා ඔය, 2023 වන විට මොරගොල්ල හා 2024 වන විට තලපිටිගල සහ සීතාවක ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීම
- 2021 වනවිට මන්නාරම සුළං බලාගාරය මගින් බලශක්ති මෙගාවොට් 100 ක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එකතු කිරීම
- 2021 වනවිට මන්නාරම සුළං බලාගාරය මගින් බලශක්තිය මෙගාවොට් 100 ක් සහ මන්නාරම, පුනරින් සහ මොණරාගල ප්‍රදේශවලට සුළං හා සුර්ය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් මෙගාවොට් 800 ක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එකතු කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා විදුලිබල අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත එකතුව රු.මිලියන 59,018 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 58,614 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 29 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 29 - ඇස්තමේන්තුගත හා තපා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

විදුලිබල අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ පහත සඳහන් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

මෙ. වො. 31 මොරගොල්ල ජල විදුලි බලාගාරය ඉදිකිරීම.

මෙහා වොට් 31 ක ධාරිතාවක් ජාතික විදුලි ජාලය වෙත ලබා ගැනීමේ අරමුණින් මොරගොල්ල ජලවිදුලි බලාගාරය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2014 වර්ෂයේ ආරම්භ කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. වර්ෂ 3 ක ප්‍රමාද කාලයකින් පසුව එහි වැඩකටයුතු 2017 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු. මිලියන. 16,780 ක් වූ අතර ඉන් රු. මිලියන. 14,851 ක් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලැබී තිබුණි. 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට එහි භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 27 ක් වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ උපදේශන සේවා

කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කිරීම ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය නියමිත දිනට ආරම්භ නොකිරීම නිසා ලබාගත් ණය මුදල වෙනුවෙන් රු.මිලියන 28 කට ආසන්න එ.ජ.ඩොලර් 177,931 ක් දණ්ඩනයක් (commitment charges) ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි.

ජාතික සම්ප්‍රේෂණ හා බෙදාහැරීමේ ජාල සංවර්ධනය හා බලශක්ති කාර්යක්ෂමතා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය.

බස්නාහිර, මධ්‍යම හා උතුරුමැද පළාත්වල ජාල උපපොළ ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම හා සම්ප්‍රේෂණ හානි අවම කිරීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු. මිලියන 23,720 ක් වූ අතර එය 2015 ජනවාරි මාසයේදී ආරම්භ කර 2018 ජනවාරි මාසයේදී නිමකිරීමට නියමිතව තිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ උපදේශන සඳහා වූ විෂයපථය JICA ආයතනය සමඟ සාකච්ඡා කර එකඟතාවයකට පැමිණීමට ප්‍රමාද වීම, කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ගේ පූර්ව සුදුසුකම් (PQ) හා ප්‍රසම්පාදන ලේඛන සඳහා JICA

අනුමැතිය ලබාගැනීමට ප්‍රමාද වීම යන හේතු මත ව්‍යාපෘතිය නියමිත දිනට නිමකිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් මාසය වන විට මෙම ව්‍යාපෘතියේ භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 33 ක් වී තිබුණි.

බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ්ස් ජල විදුලි බලාගාර ව්‍යාපෘතිය

මෙහෙයවන 35 ක ධාරිතාවයකින් යුතු බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ්ස් ජලවිදුලි බලාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු. මිලියන 9,424 ක් වූ අතර එම ව්‍යාපෘතිය 2013 අගෝස්තු මාසයේදී ආරම්භ කර 2017 අගෝස්තු මාසයේදී නිම කිරීමට නියමිතව තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ප්‍රමාද වීම හා සමාජීය ගැටළු උද්ගතවීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමට ප්‍රමාද වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට මෙම ව්‍යාපෘතියේ භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 86 ක් වී තිබුණි.

විදේශ ආධාර ව්‍යාපෘතිවල කාර්යසාධනය

විදුලිබල උත්පාදනය මගින් පුනර්ජනනීය බලශක්තිය උත්පාදනය කිරීමේ අරමුණින් නාගදීප, අනලතිවු හා ඩෙල්ෆ් යන කුඩා දූපත් තුනෙහි දෙමුහුන් පුනර්ජනනීය බලශක්ති පද්ධති ඉදි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු. මිලියන 2,172 ක් වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය 2019 වර්ෂයේ ආරම්භ කර 2022 වර්ෂයේ දී නිම කිරීමට සැලැස්වීම් කර තිබුණ ද 2020 දෙසැම්බර් 31 වන විටත් ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුවෙමින් පවතින මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි භෞතික ප්‍රගතියක් වාර්තා කර නොතිබුණි.

වත්කම් පවරා නොගැනීම

සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා එන්රජිස් (පුද්ගලික) සමාගම සහ සමුභය විසින් පුද්ගලික සමාගමක් සමඟ බද්ධ ව්‍යාපාරයක් ලෙස දුලි

අළු (Fly ash) සහ බරින් වැඩි අළු (Bottom Slag) භාවිතා කරමින් සිමෙන්ති ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයක් අලෙවි කිරීමේ කර්මාන්ත ශාලාවක් ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 7.36 ක ආයෝජනයක් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්,හවුල් ව්‍යාපාර ගිවිසුම අත්හිටුවා ඇති අතර ව්‍යාපාරික හවුල්කරුවකු නොමැතිවීම හේතුවෙන් වත්කම අක්‍රියව පැවතුණි. සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් වත්කම් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට භාර දීමට තීරණය කර 2016 නොවැම්බර් 10 දින සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාට සන්නිවේදනය කර තිබුණත් එම වත්කම 2020 අගෝස්තු 05 වන දින වන විටත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් පවරා ගෙන නොතිබුණි.

ගල් අඟුරු අඩුවෙන් සැපයීම

ගල් අඟුරු සමාගමකින් සැපයූ රු.මිලියන 539.19 ක හිඟ ශේෂයක් වර්ෂ හයක කාලයක සිට ලංකා ගල් අඟුරු සමාගම විසින් එකඟ වූ බේරුම්කරණ ක්‍රමයක් යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.

ජනන බලපත්‍ර ලබා නොගත් නිෂ්පාදකයන්ගෙන් විදුලිය මිලදී ගැනීම

2009 අංක 20 දරන ලංකා විදුලිබල පනතේ 43 (1) හා 7(1) යන වගන්තිවල විධිවිධානවලට පටහැනිව නියාමකයාගේ අනුමැතියකින් තොරව ජනන බලපත්‍ර ලබාගෙන නොතිබුණු ස්වාධීන බලශක්ති නිෂ්පාදකයින් තිදෙනෙකුගෙන් ගිගා වොට් පැය 732.192 ක විදුලිය ලබා ගෙන ඒ සඳහා රු.බිලියන 18.91 ක් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් වැය කර තිබුණි.

2009 අංක 20 දරන ලංකා විදුලිබල පනතේ අංක 7 (1), 43 (2) හා අංක 43 (7) යන වගන්තිවලට පටහැනිව විදුලිය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් සඳහා අනුමැතියකින් තොරව, ජනන බලපත්‍ර නොමැති බලශක්ති

නිෂ්පාදකයින්ගෙන් 2019 වර්ෂයේ මාස හයක් සඳහා මෙඟාවොට 100 ක අතිරේක විදුලි මිලදී ගෙන තිබුණි. නැවතත් 2020 පෙබරවාරි මාසයේ සිට මාස 6 ක් දක්වා කාලය දිර්ඝ කර ගිඟාවොට 78.669 ක විදුලිය ලබා ගෙන ඒ සඳහා රු.බිලියන 3.26 ක් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් වැය කර තිබුණි.

වෙනත් ආයතනවලට සේවකයින් මුදා හැරීම

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩ් 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 9.4 ඡේදයට පටහැනිව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් රේඛීය අමාත්‍යාංශයට හා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ අර්ථසාධක අරමුදල වෙත සේවකයින් 56 දෙනෙකු මුදා හැර ඒ සඳහා රු.මිලියන 79.13 ක වැටුප් හා වෙනත් ගෙවීම් සිදු කර තිබුණි.

නිවාඩු දින දීමනා ගෙවීම

1994 ජුනි 14 දිනැති අංක 95 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය හා 2020 සැප්තැම්බර් 25 දින පැවති අමාත්‍යාංශයේ විගණන කමිටුවේ තීරණයට පටහැනිව, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නිවාඩු දින දීමනා ගෙවීම සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් රු.බිලියන 1.2 ක් වැය කර තිබුණි.

පාරිභෝගිකයින් සතු තැන්පතු සඳහා පොලී නොගෙවීම

2009 අංක 20 දරන ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනතේ 28(3) වගන්තිය ප්‍රකාරව විදුලිබල මණ්ඩලයේ පාරිභෝගිකයින් සතු තැන්පතු සඳහා පොලිය ගෙවා නොතිබුණි. ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාව විසින් වාර්තා කරන ලද අනුපාතය පදනම් කරගත් විගණනය විසින් කරන ලද ගණනය කිරීම්

අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 1,613 ක පොලියක් ගෙවිය යුතුව තිබුණි. ඒ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ගෙවිය යුතු සමුච්චිත පොලිය රු.මිලියන 6,731.90 ක් වී තිබුණි.

බලාගාරවල වැඩ ආරම්භ නොකිරීම

2017 පෙබරවාරි 20 දින මෙඟාවොට එකක ධාරිතාවයකින් සහිත සුයී බලාගාර 60 ක් මිලදී ගැනීම සඳහා වූ යෝජනා ලබා ගැනීමට කටයුතු කර තිබුණු අතර බලාගාර 38 ක් සඳහා ලංසු 65 ක් ලැබී තිබුණි. එමඟින් ද කි.වො. පැයකට රු.12.73 ක් හා කි.වො. පැයකට රු.18.37 ක පරාසයක් සහිත සාර්ථක ලංසුකරුවන් 36 දෙනෙකුගෙන් බලාගාර 35 ක් සඳහා කැමැත්ත කැඳවීමේ ලිපි නිකුත් කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 හෝ ඊට පෙර බලාගාර වැඩ කටයුතු ආරම්භ කළ යුතු බවට දින දිර්ඝ කර තිබුණ ද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් බලාගාර 20 ක පමණක් වැඩ ආරම්භ කර තිබුණි.

දිගුකාලීන උත්පාදන ව්‍යාප්ති සැලැස්ම

2018 - 2037 දිගුකාලීන උත්පාදන ව්‍යාප්ති සැලැස්මෙහි 2018, 2019 සහ 2020 වර්ෂයන්හිදී පිළිවෙලින් මෙ.වො. 500, මෙ.වො. 657 සහ මෙ.වො. 430 ක් ලෙස එකතුව මෙ.වො. 1587 ක නව ජනනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. නමුත් මෙ.වො. 275.8 ක ධාරිතාවයකින් යුත් බලාගාර පමණක් ආරම්භ කර තිබුණි. එම නිසා නව උත්පාදන බලාගාර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී තිබුණු අතර සැලැස්මේ අරමුණ වූ අවම පිරිවැයට විදුලිය සැපයුමක් නිපදවීම සාක්ෂාත් කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.බිලියන 22.2 ක වටිනාකමක් සහිත ගිඟා වොට් පැය 811 ක හදිසි විදුලි මිලදී ගැනීම් සිදුකර තිබුණි.

සූර්ය බලාගාර සඳහා ප්‍රමිත ගත ගාස්තු තීරණය කිරීම

සූර්ය බලාගාර සඳහා ප්‍රමිත ගත ගාස්තු වශයෙන් රු. 23.10 ක ප්‍රමිත අනුපාතයක් 2014 මාර්තු 07 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබුණි. 2009 අංක 20 දරන සංශෝධිත විදුලි බල පනතට අනුව, 2013 අගෝස්තු 6 දිනෙන් පසු සාම්ප්‍රදායික නොවන පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රමිත ගත ගාස්තු වෙනුවට ප්‍රසම්පාදන පටිපාටි අනුව තීරණය වන ගාස්තු අනුගමනය කළ යුතුව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියා පටිපාටි තුළින් තීරණය කරන ලද ගාස්තු අනුපාතයක් භාවිතා කිරීම වෙනුවට 2016 සහ 2017 වර්ෂවලදී ආරම්භ කළ මෙගාවොට් 10 බැගින් වූ ධාරිතාවයෙන් යුත් සූර්ය බලාගාර 5 ක් ප්‍රමිත ගත ගාස්තු යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2017 වර්ෂයේදී නව සූර්ය බලාගාර සඳහා (1MW x 60) ප්‍රසම්පාදනය මඟින් ඒකකයක් රු. 12.73 ක සිට රු.18.37 ක් දක්වා වූ පරාසය ගාස්තු තීරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව ප්‍රමිත ගත අනුපාතයන් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට අවාසිදායක වී තිබුණි.

විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් බලාගාර වලින් උපරිම ඉල්ලුම සපුරාගත යුතුවීම

ඒසීඊ පවර් ඇඹිලිපිටිය (පුද්ගලික) සමාගම සමඟ එළඹෙන ලද විදුලිය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් අනුව අවම සහතික කළ බලශක්ති ප්‍රමාණය වර්ෂයකට කිලෝ වොට් පැය 697,674,432 ක් වී තිබුණත්, සමාලෝචනය කරන ලද වර්ෂය තුළදී ඒකකයක් රු.24.42 ක් බැගින් විදුලිය කිලෝ වොට් පැය 475,831,835 ක් ලබාගෙන තිබුණි. ඒ අනුව ලබාගෙන ගත් විදුලිය කිලෝ වොට් පැය 221,842,597 ක් සඳහා ගෙවීම් කර තිබුණි. තවද, කෙටි කාලීන පදනම මත දකුණු පළාතට විදුලිය සැපයීම සඳහා මාතර ට මෙ.වො. 20 ක් ද, හම්බන්තොට ට මෙ.වො. 24 ක් සහ ගාල්ල ට මෙ.වො. 24 ක් සඳහා බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණි. ඒ අනුව, මෙම බලාගාර වලින් එකතුව රු. බිලියන 4.07 ක වටිනාකමක් සහිත කි.වො. පැය 130,526,364 ක විදුලිය මිලදී ගෙන තිබුණි. මෙම බලාගාරයක ඒකකයක පිරිවැය පිළිවෙලින් රු.28.30, රු.36.84 හා රු.39.52 ක් වූ අතර සාමාන්‍ය විකුණුම් මිල රු. 16.72 කි. එම නිසා මෙම බලාගාර වලින් මිලදී ගන්නා විදුලිය ඇඹිලිපිටිය බලාගාරයෙන් සපයාගෙන බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ අධික පිරිවැය අඩු කිරීමට ඉඩ තිබුණි. ඒ අනුව අධික මිලකට හදිසි විදුලි මිලදී ගැනීම වෙනුවට විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් බලාගාර වලින් උපරිම ඉල්ලුම සපුරාගත හැකි වන පරිදි ක්‍රියාත්මක කළ යුතුව තිබුණි.

බලශක්තිය

නිරීක්ෂණ

- දේශීය බනිජතෙල් වෙළඳපොල
- ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල සහ ශුද්ධ වත්කම්වල තත්ත්වය
- ඉදිරි සුරැකුම් ගනුදෙනු (හෙජින්)
- ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජතෙල් ගබඩා කිරීම හා බෙදාහැරීමේ පහසුකම්
- නව ඉන්ධන තොග ගබඩාවක් උතුරු පළාතේ ස්ථාපනය කිරීම
- අන්තර් සමාගම් ගනුදෙනු ශේෂයන් සහ ගිවිසුම්

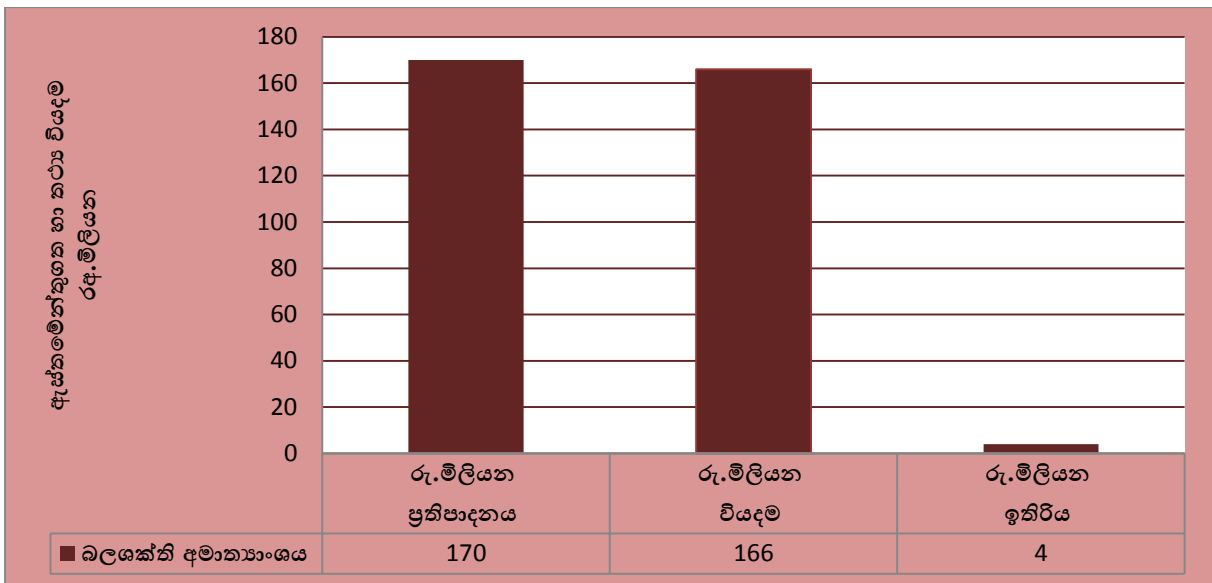
බලශක්තිය

බලශක්ති අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වූ ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 04 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති සුරක්ෂිතතාවය සහ ස්වයංපෝෂිතභාවය සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය හා උපාය මාර්ගික රාමුව සකස් කිරීම
- ස්වභාවික වායුව ගවේශනය කිරීම කඩිනම් කිරීම
- තෙල් පිරිපහදු ධාරිතාවය පුළුල් කරමින් නවීකරණය කිරීම
- ත්‍රිකුණාමලයේ තෙල් ටැංකි ගබඩා ප්‍රතිසංස්කරණය හා සංවර්ධනය කිරීම

- පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමට පෞද්ගලික අංශය හා ව්‍යවසායකයින් දිරිමත් කිරීම
- කාර්මික අපද්‍රව්‍ය උපයෝගී කරගනිමින් කාර්යක්ෂම බලශක්ති උත්පාදනය දිරිමත් කිරීම
- නව ප්‍රතිපත්ති හා නීති සම්පාදනය කිරීමෙන් ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ බලශක්ති භාවිතය උපරිම කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා බලශක්ති අමාත්‍යාංශය සඳහා රු.මිලියන 170 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 166 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 30 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 30 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදීම
මූලාශ්‍රය - 2020 වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

බලශක්ති අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන විසින් ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් හා

ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

දේශීය බනිජතෙල් වෙළඳපොල

2020 වර්ෂයේ දේශීය බනිජතෙල් වෙළඳපොලෙන් සියයට 85 කට වැඩි සැපයුමක් ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව මගින් සිදු කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමස්ත බනිජතෙල් ආනයනය කිරීම සඳහා එ.ජ.ඩො. මිලියන 2,325 ක් වැය කර තිබුණි. සමස්ත බනිජතෙල් වෙළඳපොලේ වෙනස්වීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2020 වර්ෂයේදී බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල ඉකුත් වර්ෂයේදී පැවති එ.ජ. ඩොලර් 68.80 මිලට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් 45.57 ක් දක්වා සියයට 33.76 කින් අඩු වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවෙහි පිරිපහදු නිෂ්පාදිතය සියයට 7.7කින් පහත වැටුණු අතර, ආනයනය කරනු ලැබූ පිරිපහදු කළ නිෂ්පාදන ධාරිතාවයද වර්ෂයේදී සියයට 22කින් අඩු වී තිබුණි.

ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල සහ ශුද්ධ වත්කම්වල තත්ත්වය

විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව රු.මිලියන 55,250.87 ක දළ ලාභයක් වාර්තාකර තිබුණු අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේදී වාර්තාකළ දළ ලාභය වූ රු.මිලියන 4,260.66 ට සාපේක්ෂව රු.මිලියන 50,990.21ක වර්ධනයක් වී තිබුණි. එමෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2,370.96 ක බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයක් වාර්තා කර තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේදී රු.මිලියන 11,835.60 ක අලාභයක් ලබා තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සංස්ථාවේ බදු පෙර ලාභය රු.මිලියන 14,206.56 කින් වැඩිවී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේ රු.මිලියන 8,397.55 ක්ව පැවති විනිමය අනුපාත විචලනයේ

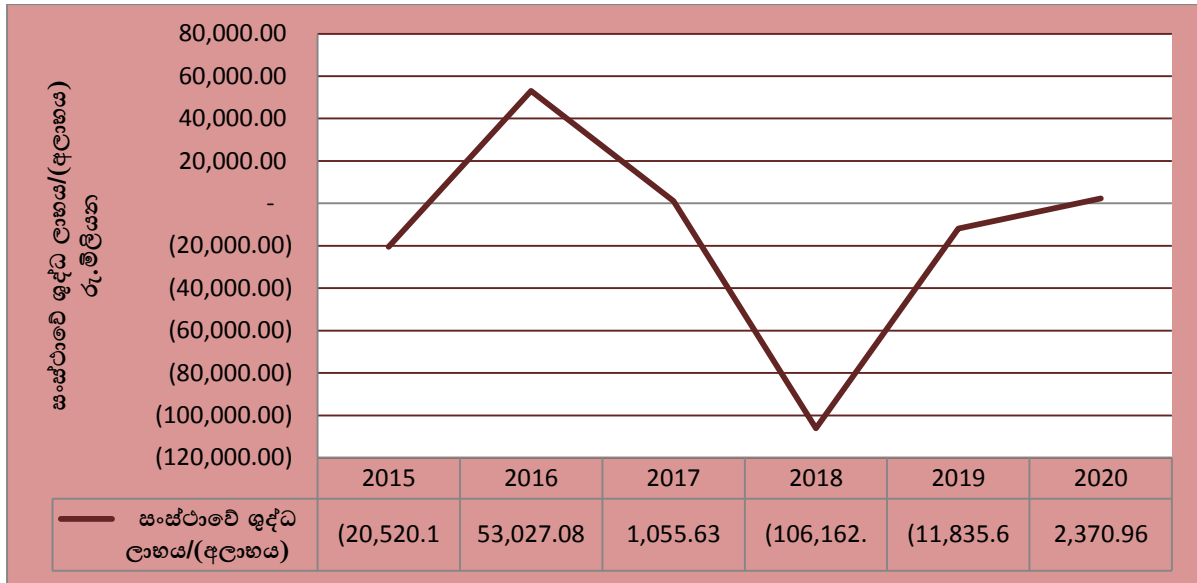
වාසිය රු. මිලියන 21,840.76 ක අවාසිදායක තත්වයක් බවට පත් වී තිබුණි.

විගණනයට ඉදිරිපත් කරන සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු වෙළඳ ණයගැතියන්ගේ වටිනාකම රු.මිලියන 141,104.47 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ වෙළඳ ණයගැතියන්ගේ වටිනාකම වූ රු.මිලියන 153,221.95කට සාපේක්ෂව සියයට 7.9 කින් අඩු වී තිබුණු අතර මේ සඳහා ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයෙන් ලැබිය යුතු ශේෂය පහළයාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ණයගැති ශේෂය රාජ්‍ය අංශයේ ණයගැතියන් රු.මිලියන 126,907.38 කින් හා පෞද්ගලික අංශයේ ණයගැතියන් රු. මිලියන 14,197.09 කින් සමන්විත විය. ඉන් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය හා ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගම වෙතින් සංස්ථාවට අයවිය යුතු හිඟ මුදල පිළිවෙලින් රු.මිලියන 72,679.63 ක් හා රු.මිලියන 53,037.16 ක් වී තිබුණි.

ඉකුත් වර්ෂයේ රු.මිලියන 296,123.27 ක්ව පැවති (නැවත සකස් කරන ලද) සංස්ථාවේ සෘණ ශුද්ධ වත්කම් ප්‍රමාණය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේදී රු. මිලියන 275,561.15 දක්වා රු.මිලියන 20,562.12 කින් අඩු වී තිබුණි. පසුගිය වර්ෂවල සිදු වූ අධික අලාභ , විනිමය අනුපාතික වෙනස්කම්වල අඛණ්ඩ බලපෑම, නුසුදුසු මිලකරණ ප්‍රතිපත්තිය සහ පසුගිය වර්ෂවලදී සිදු වූ හෙප්ට් ගනුදෙනු හේතුවෙන් සංස්ථාව ලැබූ අධික පාඩුවල සෘණාත්මක බලපෑම හේතුවෙන් සංස්ථාවේ ශුද්ධ වත්කම් තවදුරටත් සෘණ අගයක් ගෙන තිබුණි. එබැවින් රජයේ මූල්‍ය සහාය නොමැතිව සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට ඇති හැකියාව මතභේදයට තුඩු දී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ 5 ක සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය (බදු පසු ලාභය)

රූපසටහන 31 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 31- ලංකා බන්කිනෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල - 2015 - 2020
 මූලාශ්‍රය - ලංකා බන්කිනෙල් නීතිලත සංස්ථාවේ විගණන මූල්‍ය ප්‍රකාශන - 2015 - 2020

ඉදිරි සුරැකුම් ගනුදෙනු (හෙජින්)

ලංකා බන්කිනෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ ඉදිරි සුරැකුම් ගනුදෙනුවලට අනුව වාණිජ බැංකු කීපයක් සමඟ එළඹ තිබුණු ඉදිරි සුරැකුම් ගිවිසුම් සම්බන්ධයෙන් බේරුම් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ පාර්ශවයක් වශයෙන් සංස්ථාව කැඳවා තිබුණි. පාර්ශව අතර එළඹ තිබූ බේරුම් කිරීමේ ඔප්පු යටතේ එ.ජ.ඩො. මිලියන 60 ක් (රු. මිලියන 7,613 ක්) ස්ටැන්ඩ්බ්ඩ් වෘත්තීය බැංකුවට (SCB) 2013 ජූනි 03 දින ගෙවා තිබූ අතර, එ.ජ.ඩො. මිලියන 27 ක් (රු. මිලියන 3,881ක්) ඩොයිස් බැංකුවට 2016 අගෝස්තු 04 දින ගෙවා තිබුණි. ලැබී තිබුණු තොරතුරුවලට අනුව 2020 වර්ෂය වන විට මෙම ගනුදෙනු හේතුවෙන් සංස්ථාව විසින් රු. මිලියන 14,028 ක පාඩුවක් ලබා තිබුණි. සංස්ථාවේ ඉදිරි සුරැකුම් ගනුදෙනුව (හෙජින්) සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නීති විෂයදම් වශයෙන් රු. මිලියන 941.2 ක් වැය කර තිබුණි. එයින් රු. මිලියන 370.6 ක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දරා තිබූ අතර රු.

මිලියන 567 ක් 2011 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ සංස්ථාව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ප්‍රතිපූර්ණය කර නොතිබුණි. කෙසේ වෙතත්, රු. මිලියන 3.1 ක මුදලක් සංස්ථාව විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ප්‍රතිපූර්ණය කර නොතිබුණි. තවද, ලංකා බන්කිනෙල් නීතිගත සංස්ථාවට එරෙහිව එ.ජ.ඩො. මිලියන 8.6 ක අයිතියක් සඳහා කොමර්ෂල් බැංකුව විසින් කොළඹ ඉහළ වාණිජ අධිකරණයේ නඩුවක් පවරා තිබෙන අතර එම නඩුව 2020 වර්ෂය අවසානය වන විටද විභාග වෙමින් පැවතුණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ බන්කිනෙල් ගබඩා කිරීම හා බේදාහැරීමේ පහසුකම්

ශ්‍රී ලංකාව තුළ බන්කිනෙල් ඉල්ලුම ක්‍රමයෙන් වර්ධනයවීමට සමගාමීව බණිපතෙල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු නොකළහොත් ඉන්ධන ක්ෂේත්‍රය තුළ ඇති විය හැකි ගැටලුකාරී තත්ත්වය හඳුනාගැනීම සඳහා විශේෂ විගණනයක් සිදු කළ අතර එම වාර්තාව (ශ්‍රී ලංකාවේ බන්කිනෙල් ගබඩා

කිරීම හා බෙදාහැරීම පිළිබඳව විශේෂ විගණන වාර්තාව) 2020 අගෝස්තු 28 දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. ලංකා බනිජ් කෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත සමාගමට අයත් කොළොන්නාව හා මුතුරාජවෙල පිහිටි ප්‍රධාන ඉන්ධන ගබඩා ඇතුළුව දිවයින පුරා පිහිටි ගබඩා 14 ක් මගින් ද, ලංකා බනිජ් කෙල් නීතිගත සංස්ථාව සපුගස්කන්ද නව පර්යන්තයෙන්ද, ලංකා ඉන්දියන් කෙල් සමාගම ත්‍රිකුණාමලයේ පිහිටි කෙල් ටැංකි සංකීර්ණයෙන්ද, ඉන්ධන ගබඩා කිරීම හා නිකුත් කිරීමේ කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාවේ කෙල් ප්‍රවාහනය නළ හා ගොඩබිම් ප්‍රවාහනය යන ක්‍රමවේදයන් මගින් සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව දැනට කෙල් ප්‍රවාහනය සඳහා ප්‍රධාන නළ 4 ක් භාවිතා කරනු ලබන අතර බවුසර් හා දුම්රිය ගැල් මගින් ගොඩබිම හරහා ප්‍රවාහන කටයුතු සිදු කරනු ලබයි.

මෙම වාර්තාවට අනුව ඉන්ධන නැවක් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමෙන් පසු ගොඩබෑම ආරම්භ කරන අවස්ථාව වන විට එක් එක් ඉන්ධන වර්ගය අනුව වෙන් වෙන්ව සලකා බැලීමේ දී ගබඩාවල දැනට පවතින ඩීසල්, පෙට්‍රල්, ඉවන්යානා ඉන්ධන හා භූමිකෙල් ප්‍රමාණය රටේ අවශ්‍යතාවයෙන් පිළිවෙලින් දින 13 ක්, දින 08 ක් හා දින 06 ක් දක්වා අඩු වූ අවස්ථා නිරීක්ෂණය වී තිබුණි. තවද, දැනට පවතින ගබඩා ධාරිතාවය නොවෙනස්ව පැවතියහොත් පුරෝකථනය කළ ඉන්ධන ඉල්ලුම අනුව 2026 වර්ෂය වන විට එය පිළිවෙලින් දින 09 ක්, දින 06 ක් සහ දින 05 ක් දක්වා අඩුවිය හැකිය. කිසියම් හේතුවක් මත කෙල් නැවක් එම දින ගණනට වඩා ප්‍රමාද වුවහොත් රටේ පවත්නා ඉන්ධන සැපයුම අක්‍රීය වීමේ දැඩි අවදානමක් ඇති බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.

දැනට පවතින ප්‍රධාන ඉන්ධන නළ පද්ධති 04 ක් අතරින් ආනයනික පිරිපහදු නිෂ්පාදනවලින් සියයට 70 ක පමණ ප්‍රමාණයක් කොළඹ වරායේ සිට

කොළොන්නාව පර්යන්තය දක්වා වර්ෂ 48 ක සිට වර්ෂ 75 ක් දක්වා කාල පරාසයක් පැරැණි නළ පද්ධතිය හරහා ගොඩබනු ලබන අතර එම පද්ධතියෙහි නළ 05 කින් 02 ක් අක්‍රීය තත්ත්වයෙන් පැවැතුණි. අනෙකුත් නළ ද නිතර නිතර කාන්දුවීම් වාර්තා වී තිබුණි. ඒ අනුව කොළොන්නාව පර්යන්තය වෙත අගල් 10 ක පමණ කුඩා ඉතා පැරණි නිතර කාන්දුවීම්වලට ලක් වන නළයකින් සමස්ත පිරිපහදු ඉන්ධනවලින් සියයට 70 ක් ගොඩබෑම හේතුවෙන්, ගොඩබෑම සඳහා අධික කාලයක් ගත වීම සහ එම හේතුවෙන් නැව් සඳහා ප්‍රමාද ගාස්තු ගෙවීමට සිදු වීම මෙන්ම නළයට යම් හානියක් සිදුවුවහොත් එමගින් දැඩි පුද්ගල හා දේපළ හානියක් සිදුවීමේ ඉහළ අවදානමක් ද පවතින බවද නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. තවද, පර්යන්ත අතර අන්තර් හුවමාරු නළ පද්ධතියක් නොමැති බවද නිරීක්ෂණය කර තිබුණි.

බනිජ් කෙල් ගොඩබිම් ප්‍රවාහනයේ දී බවුසර් මගින් ප්‍රවාහනය කරනු වෙනුවට දුම්රිය ගැල් මගින් ප්‍රවාහනයේ ඇතිවන පිරිවැයේ ඉතිරිය දුම්රිය ගැල් ප්‍රවාහනයට සාපේක්ෂව සියයට 87 ක සිට සියයට 235 ක් දක්වා ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. නමුත් බවුසර් මගින් ප්‍රවාහනය සඳහා වැඩි ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දී ඇති බවට විගණනය මගින් හඳුනාගෙන තිබූ අතර එය පාරිසරික හානි ඉහළ යාම, වාහන තදබදය වැඩිවීම වැනි අවදානම් කෙරේ ද හේතු විය හැකි බවට ද හඳුනාගෙන තිබුණි.

රට තුළ ප්‍රමාණවත් ඉන්ධන ගබඩා පද්ධතියක් හා ඊට අනුබද්ධ ප්‍රවාහන පහසුකම් ඇතුළු යටිතල පහසුකම් ස්ථාපිත කර නොමැති වීම හේතුවෙන් විධිමත් තොග පාලන ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කල නොහැකි වීම, රටට වාසිදායක ලෙස ජාත්‍යන්තර ඉන්ධන මිලදී ගැනීම් ගිවිසුම් සඳහා යොමු වීමට නොහැකි වීම, හදිසි මිලදී ගැනීම් සිදුකිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් ඉහළ පිරිවැයකට මෙන්ම අඩු

ගුණාත්මකභාවයකින් යුතු නිෂ්පාදන ආනයනය කිරීමට සිදු වීම, ඉන්ධන ගබඩා හැසිරවීම වඩා සංකීර්ණ කටයුත්තක් බවට පත්ව තිබීම, රටේ ඉන්ධන සැපයුම අධාලවීම හේතුවෙන් සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාවලිය බිඳවැටීම, නඩත්තු කටයුතු විධිමත්ව සංවිධානය කිරීමට අපහසුවීම, දැඩි පාරිසරික හානි සිදුවීම, අධික වාහන තදබදයට හේතුවීම, රටේ ස්වභාවික පිහිටීම අනුව පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි නැව තෙල් වෙළඳාම වැනි ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාරික අවස්ථා රටෙන් ගිලිහී යාම වැනි අතිශය අහිතකර අවධානම් තත්ත්වයන් රට තුළ පැනනැගී ඇති බවට වාර්තාව මගින් අනාවරණය කර තිබුණි.

ඒ අනුව රටේ ආර්ථිකය පැවැත්ම තීරණය වන ප්‍රධානතම බලශක්ති ප්‍රභවය වන ඉන්ධන සැපයුමට අදාළව යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දැනට පවතින ඉන්ධන ගබඩා ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම, දැනට පවතින නළ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ඉන්ධන ගොඩබිම් ප්‍රවාහනය සඳහා දුම්බරිය ගැල් භාවිතයට ප්‍රමුඛතාවය ලබා දීම මේ සඳහා වන පිරිවැය හා අවදානම අඩු කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය බවට අවධාරණය කර තිබුණි.

ත්‍රිකුණාමලය වරාය ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති තෙල් ටැංකි සංකීර්ණය රටේ ඛනිජතෙල් සම්පාදන ක්‍රියාවලියට ඉතා පහසුවෙන් උපයෝගී කර ගත හැකි වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම සංකීර්ණය සක්‍රීය ලෙස උපයෝජනය කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. ඒ අනුව රට තුළ ඛනිජතෙල් සම්පාදන ක්‍රියාවලියට අදාළව දැනට පැනනැගී ඇති අවධානම් තත්ත්වය මහහැරවීමට හැකිවන ලෙසත්, විදේශ විනිමය උත්පාදනය කරන ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාර අවස්ථාවන් පුළුල් කරගත හැකිවන ලෙසත්, රටේ අනාගත ඉන්ධන අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යයනයක්

සිදුකර එකී අවශ්‍යතාවයන්ට උචිත ආකාරයට ඉන්ධන ගබඩා ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීමට හැකිවන ලෙසත්, දැනට දශක 9 ක පමණ කාලයක් නිෂ්කාර්යව සහ/හෝ ඌණ උපයෝගීව පවතින ත්‍රිකුණාමලය තෙල් ටැංකි සංකීර්ණය විධිමත් නෛතික රාමුවක් ඇතුළත ප්‍රතිසංස්කරණය කර භාවිතයට ගැනීමට පියවර ගන්නා අතර ඛනිජතෙල් ආනයනය, පිරිපහදුව, බෙදා හැරීම හා විකිණීම ආදී කටයුතු සක්‍රීය ලෙස විෂයගත සමස්ත දත්ත හා ක්‍රියාකාරීත්වය නියාමනය හා පාලනය කළ හැකි පරිදි නීති පද්ධතියක් හා ස්වාධීන ආයතනික ව්‍යුහයක් ස්ථාපිත කිරීමත්, බලශක්ති ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ස්ථාපිත කර යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යාමටත් අවශ්‍ය පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම වාර්තාවෙන් අවධාරණය කර තිබුණි.

නව ඉන්ධන තොග ගබඩාවක් උතුරු පළාතේ ස්ථාපනය කිරීම.

යුදමය වාතාවරණයෙන් පසු සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වූ උතුරෙහි ජනතාවගේ හා ආරක්ෂක අංශවල ඉන්ධන අවශ්‍යතාවය ලංකා ඛනිජතෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත සමාගම විසින් පවත්වාගෙන යන තෙල් තොග ගබඩාව මගින් සපුරා තිබුණි. එම තොග ගබඩාව කන්කසන්තුරේ සීමෙන්ති සංස්ථාව පිහිටි භූමියේ පිහිටා තිබෙන අතර සීමෙන්ති සංස්ථාව විසින් මෙම තෙල් තොග ගබඩාව එම ස්ථානයෙන් ඉවත් කර ගන්නා ලෙස 2011 වර්ෂයේ දී ලංකා ඛනිජතෙල් තොග ගබඩා පර්යන්තය සමාගම වෙත දන්වා තිබුණි.

දැනට තෙල් තොග ගබඩාව පවතින සීමෙන්ති සංස්ථාවට අයත් භූමියේම අවශ්‍ය නවීකරණය හා පුළුල් කිරීම සිදුකර ඉන්ධන ගබඩාව පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. 2016 ඔක්තෝබර් 19 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයට අනුව ඉඩමේ අයිතිය නිරවුල් කර

විධිමත් බදු ගිවිසුමකට එළඹ මෙම ගබඩාව පවත්වා ගෙන යාමටත්, යම්කිසි හිඟ බදු මුදලක් වෙතොත් එය සීමෙන්ති සංස්ථාව වෙත ගෙවීමටත් තීරණය කර තිබුණි. එම තීරණයට අනුකූලව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

අන්තර් සමාගම් ගනුදෙනු ශේෂයන් සහ ගිවිසුම්

රාජ්‍ය සංස්ථාවක් විසින් යම් නිශ්චිත අරමුණක් උදෙසා ස්ථාපිත කර ඇති උප සමාගම්වල කටයුතු විධිමත්ව අධීක්ෂණය කිරීමට සහ මග පෙන්වීම ඉතා අත්‍යවශ්‍ය කටයුත්තකි. එසේ වුවද, ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් එහි පරිපාලිත සමගම වූ ලංකා බනිජතෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත සමාගමෙහි කටයුතු විධිමත්ව සමාලෝචනය කර නොතිබුණි. 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක PED 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 4.2.3 (ආ) ඡේදයට අනුව මව් සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අර්ධ වර්ෂයකට වරක් හෝ උප සමාගම්වල

කාර්යසාධනය සමාලෝචනය කර කාර්යසාධන වාර්තාවක් පිළියෙළ කර එය රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතුව තිබුණත් එසේ කර නොතිබුණි. තවද එකී සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය මගින් ගනු ලබන තීරණ පිළිබඳව විධිමත් දැනුවත්භාවයක් සංස්ථාව සතුව නොතිබුණි. උදාහරණ ලෙස, සංස්ථාව මගින් සිදු කරනු ලබන ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික කටයුත්තක් වන නැව් සඳහා ඉන්ධන සැපයීමේ ව්‍යාපාරය, එම උපසමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයකට අනුව ක්‍රියාත්මක කර තිබුණද, ඒ පිළිබඳව සංස්ථාව කිසිදු දැනුවත් වීමක් සිදු වී නොතිබුණි. එමෙන්ම, අන්තර් සමාගම් ගනුදෙනු පිළිබඳ විධිමත් සම්බන්ධීකරණයක් ආයතන දෙක අතර නොතිබීම හේතුවෙන් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ දෙපාර්ශවයේ ජංගම ගිණුම් අතර සැලකිය යුතු වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේදී එය රු. මිලියන 993.862 ක වෙනසක් බව නිරීක්ෂණය විය.

වාරිමාර්ග

නිරීක්ෂණ

- යාන් ඔය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය
- ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම් ප්‍රමාදය
- සේවක මණ්ඩල කළමනාකරණය
- ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ගෙවීම් ක්‍රියාවලිය
- රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකත්වය ලබා නොගැනීම
- අරපිරිමැසුම්දායක නොවූ ගනුදෙනු
- මධ්‍යම දත්ත මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීම
- රසායනාගාරය ඉදිකිරීම
- ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය
- ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් ලබා දීම
- රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතට පටහැනිව කටයුතු කිරීම
- උණ උපයෝජිත වත්කම්
- මහවැලි ජල සුරක්ෂිතතා ආයෝජන වැඩසටහන

වාර්මාර්ග

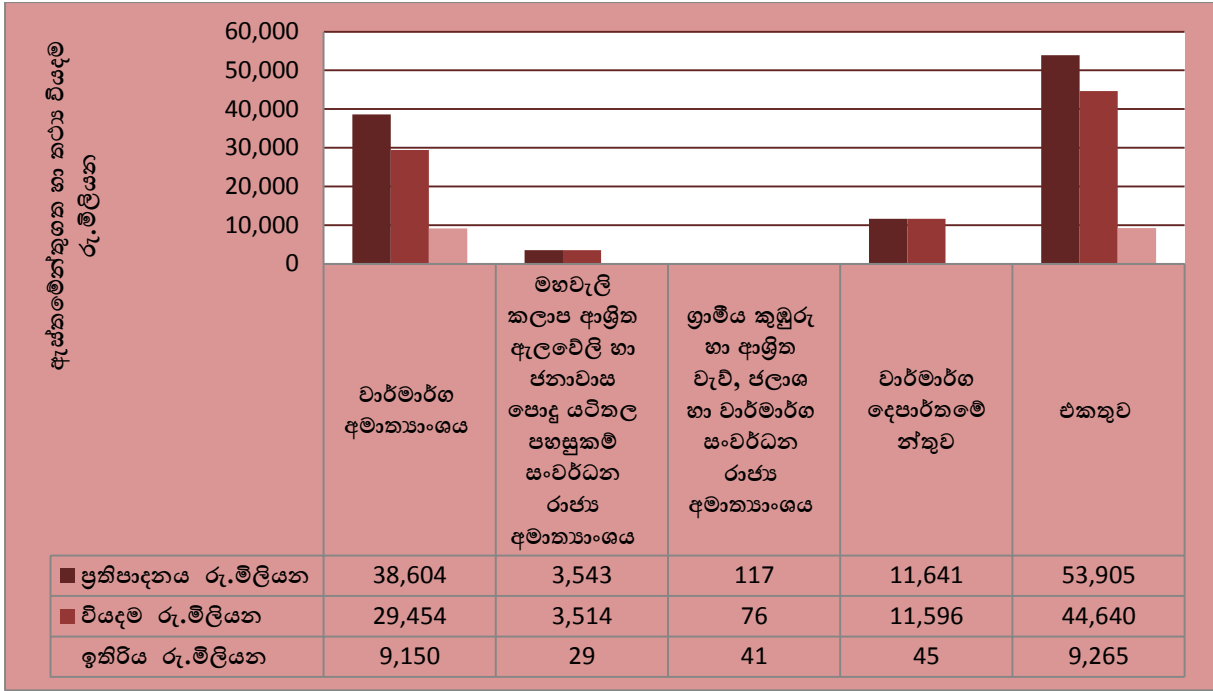
වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන පහත සඳහන් මහවැලි කලාප ආශ්‍රිත ඇලවේලි හා ජනාවාස පොදු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ග්‍රාමීය කුඹුරු හා ආශ්‍රිත වැව්, ජලාශ හා වාර්මාර්ග සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල 03 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- උමා ඔය, බහුවිධ වාර්මාර්ග යෝජනා ක්‍රමය හා ජල විදුලි බලාගාර කඩිනමින් නිම කිරීම
- මොරගහකන්ද, කළු ගඟ ආශ්‍රිත වාර්මාර්ග පද්ධතිය පුළුල් කරමින් උතුරු මැද හා වයඹ පළාත්වල වාර්මාර්ග හා ජලසම්පාදනය පුළුල් කිරීම
- ගිං, නිල්වලා සහ මල්වතු ඔය ඇතුළු ප්‍රධාන ජල යෝජනා ක්‍රම කඩිනම් වැඩසටහනක් තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දේශීය වාර්මාර්ග ඉංජිනේරු සේවාව ආරක්ෂා කරමින් වාර්මාර්ග ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තීය සේවා පුළුල් කිරීම
- මහවැලි ගොවි කලාපවල වී, ධාන්‍ය, පළතුරු එළවළු වගාවන්, මිරිදිය මත්ස්‍ය කටයුතු හා සත්ව නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධන කටයුතු
- මහවැලි කලාප ජනාවාසවල අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, ප්‍රවාහන වෙළඳපොළ හා ප්‍රජා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය
- මහවැලි කලාපවල උපරිම කෘෂි නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ඉඩම්

උපයෝගීකරණය හා ආයෝජන පුළුල් කිරීම

- කුඹුරු ඉඩම් පෝෂ්‍ය ලෙස පිළිසකර කිරීම හා කුඹුරු අස්වැද්දවීමට අවශ්‍ය කුඩා වැව් ප්‍රජා පාදක වැඩසටහන් මගින් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
- වර්ෂා ජලය ගබඩා කිරීම සඳහා පවතින වැව් හා ජලාශවල ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ග්‍රාමීය හා අනෙකුත් වැව් හා ජලාශ විද්‍යාත්මක ප්‍රමිතීන්ට අනුව ප්‍රතිසංස්කරණය හා නඩත්තු කිරීම
- ගංගා දෝණි, ඇල ඉවුරු වැව් තාවුළු පිරිසිදු කොට වැව් ජලය සංරක්ෂණය කිරීමේ වැඩ පිළිවෙල ආරම්භ කිරීම
- ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව , ජල සම්පත් මණ්ඩලය හා වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව හා සම්බන්ධීකරණය වෙමින් එම ආයතනයන්හි අදාළ අංශ සමඟ ඒකාබද්ධ ක්‍රමවේදයක් යටතේ කටයුතු කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශයට, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ දෙකකට හා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එකතුව රු.මිලියන 53,905 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු.මිලියන 44,640 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 32 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 32 - ඇස්තමේන්තුගත හා කපා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම පිළිබඳව සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ වැදගත් හා ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

යාන් මය ජලාශ ව්‍යාපෘතිය

2013 මැයි 31 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ තීරණය පරිදි යාන් මය ජලාශ ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා රු.මිලියන 36,855 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඒ සඳහා රු.මිලියන 33,424 ක් වැය කර තිබුණි. අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතියකින් තොරව ඇතැම් කාර්යයන් සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය ඉක්මවා වියදම් කර තිබුණු අවස්ථා අනාවරණය විය. ඇතැම් කාර්යයන් සඳහා වර්ෂ දෙකක් මුළුල්ලේ සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයන් ඉක්මවා වියදම් කර තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම කාර්යයන් සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

- විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව පහළ නිමිත මැනුම් කටයුතු හා සමීක්ෂණ කටයුතු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 25 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණත්, එම ප්‍රතිපාදනය රු.මිලියන 6.8 කින් ඉක්මවා රු.මිලියන 31.8 ක් වැය කර තිබුණි.
- වම් ඉවුරු ඇල ඉදි කිරීම සඳහා වෙන්කර තිබූ රු.මි.2,750 ඉක්මවා රු.මි.3,623 ක් වැය කර තිබුණි.
- ඉඩම් පවරා ගැනීම හා නැවත පදිංචි කිරීම් සඳහා සලසා තිබුණු රු.මිලියන 1,500 ක් ඉක්මවා රු.මිලියන 2,215 ක් වැය කර තිබුණි.
- යාන් මය වම් ඉවුරු අදාළ ඉදි කිරීම සඳහා 2017 දෙසැම්බර් 12 දින වාර්ෂික අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් ලබාදී තිබූ එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 39.5 ක වූ කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම යටතේ වූ ප්‍රමාණ පත්‍රයෙහි සඳහන් කාර්යයන් මූලික සැලැස්ම වෙනස්වීම හේතුවෙන් ඉටු කර නොතිබුණත් එම කාර්යයන්

වෙනුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් 3,478 ක් (රු.මිලියන 657.861) ගෙවා තිබුණි.

දකුණු ඉවුර ඇල ඉදිකිරීම් ප්‍රවේශ මාර්ග හා පාලම් ඉදි කිරීම, පවතින වාර්මාර්ග පද්ධති පුනරුත්ථාපනය හා පාරිසරික කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා රු.මිලියන 4,530 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණත් ඒ වෙනුවෙන් රු.මිලියන 1,270 ක් පමණක් වැය කර තිබුණි. ඉතිරි ප්‍රතිපාදවලින් රු.මිලියන 3,260 ක් අනුමැතියකින් තොරව අනිකුත් කාර්යන් සඳහා වැය කර තිබුණි.

ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම් ප්‍රමාදය

ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය යටතේ ක්‍රියාත්මක ගම්පහ අත්තනගල්ල සහ මිනුවන්ගොඩ ඒකාබද්ධ ජලසම්පාදන ව්‍යාපෘතිය යටතේ බස්නාගොඩ ජලාශය ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය රු.මිලියන 3,800 ක ප්‍රතිපාදන වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාදීමට 2016 මාර්තු 21 දින වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. ඒ අනුව ගිවිසුමට එළඹීමෙන් වර්ෂ 03 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණි. ව්‍යාපෘතියට කාර්ය මණ්ඩලය 27 දෙනෙකු අනුමත කරගෙන තිබුණු අතර ඉන් 18 දෙනෙකු බඳවාගෙන තිබුණි. 2019 ජුනි මාසයේදී ජලාශයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු වීන සමාගමක් වෙත පවරා තිබුණද, කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ සමාලෝචනයකින් තොරව ව්‍යාපෘති කාර්යාලය පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි. ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය විසින් රු.මිලියන 29,670 ක ඇස්තමේන්තුවක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු ව්‍යාපෘතියේ ජලනල එලිම හා අනෙකුත් කටයුතුවලින් සියයට 33 ක් පමණ නිම කර තිබුණි. ජල මූලාශ්‍ර ඉදිකිරීම ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් එම

ව්‍යාපෘතියේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට 2021 අප්‍රේල් මාසය වන විටත් නොහැකි වී තිබුණි.

සේවක මණ්ඩල කළමනාකරණය

වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමත කොට්ඨාස සහකාර තනතුරු 63 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි. ඒ සඳහා 2020 පෙබරවාරි 03 දින වැඩබැලීම සඳහා ඉංජිනේරු සහකාර නිලධාරීන් 59 දෙනෙකු පත් කර තිබුණි. අදාළ වැඩබැලීමේ පත්වීම් ලබාදීම සඳහා නිලධාරීන් තෝරා ගැනීමට විධිමත් ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර නොතිබුණි. ඉංජිනේරු සහකාර සේවයේ II ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන් 23 දෙනෙකු හා III ශ්‍රේණියේ එක් නිලධාරියෙකු පත්කිරීම සඳහා වූ නිර්ණායක පිළිබඳ පැහැදිලි නොවුණි.

1994 ජුනි 14 දිනැති අංක 23/94 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව වයස අවුරුදු 45 ඉක්මවා තිබියදී පත්වීම් ලබාදීම විධිමත් පත්වීමක් නොවන බව හා විශ්‍රාම වැටුප් හිමි නොවන බව දක්වා තිබියදී 2014 වර්ෂයේදී වයස අවුරුදු 45 ඉක්මවූ 302 දෙනෙකුට වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ ස්ථිර පත්වීම් ලබා දී තිබුණි.

ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ගෙවීම් ක්‍රියාවලිය

වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයන්හි ගෙවීම් ක්‍රියාවලිය මූලික රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවන බව 2011 වර්ෂයේ රැස්වූ රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවේදී සාකච්ඡා කර තිබුණි. එම ගෙවීම් ක්‍රියාවලිය නිවැරදි කරන ලෙස කාරක සභාව උපදෙස් දී තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම උපදෙස් ක්‍රියාත්මක කිරීමකින් තොරව ඉහත සඳහන් පරිදි වැඩ බැලීමේ පදනම මත පත් කළ කොට්ඨාස කළමනාකරු වෙත ගණකාධිකාරී විසින් ඉටු කළ යුතු ගෙවීම් සහතික කිරීමේ බලතලද පවරා තිබුණි.

රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකත්වය ලබා නොගැනීම

2015 ජූලි 23 දිනැති අංක 07/2015 දරන විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛය අනුව, දෛනික ගෙවීම් හෝ මාසික වැටුප් අනිම් රජයේ සේවයේ නියුතු සේවකයින් රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකත්වය ලබා දිය යුතු වුවත්, වාර්ෂික දෙපාර්තමේන්තුවේ අනියම් සේවකයන් 302 ක් සම්බන්ධයෙන් චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

අරපිරිමැසුම්දායක නොවූ ගනුදෙනු

2016 දෙසැම්බර් 06 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් බන්තරමුල්ල ඩෙන්සිල් කොබ්බෑකඩුව මාවතෙහි පිහිටි පර්වර්ස් 40 ක ඉඩම රජයේ ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් තීරණය කරනු ලබන නාමික බදු කුලියක් අය කිරීමේ පදනමින් අවුරුදු 30 ක කාලසීමාවකට ජල සම්පත් මණ්ඩලය වෙත ලබාදීමට ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගෙන තිබුණි. ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් 2020 ඔක්තෝබර් 20 දින එකී ඉඩම සඳහා වාර්ෂික බදු කුලිය රු.මිලියන 2.70 ක් ලෙස තීරණය කර තිබුණි. එසේ වුවත්, ජල සම්පත් මණ්ඩලය විසින් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ තීරණය පරිදි නාමික බදු කුලියක් ලෙස වාර්ෂික බදු කුලියට අඩු වටිනාකමක් ගෙවීමට අවස්ථාව පැවතියදී, වාර්ෂික බදු කුලි වටිනාකම ගෙවීමට කටයුතු කර තිබුණි.

මධ්‍යම දත්ත මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීම

නෙදර්ලන්තයේ විශේෂ ණය ආධාර යටතේ ක්‍රියාත්මක භූගත ජල සම්පත් ව්‍යාපෘතිය යටතේ මධ්‍යම දත්ත මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් 2016 වර්ෂයේදී ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් බන්තරමුල්ලේ පිහිටි

ඉඩමක, ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩම බදු ගැනීමට අදාල බදු ගිවිසුමකට එලඹීම ප්‍රමාද වී තිබුණි. එම ප්‍රමාදය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියේ කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම අනුව අදාළ ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2022 වර්ෂයේදී නිමකිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. එසේ වුවත්, ගොඩනැගිල්ල ඉදි නොකර ගිවිසුමෙහි දක්වා තිබුණු (Trunk contract) පරිදි ගෙවීම් කිරීමට සිදුවීම නිසා රසායනාගාරය ඉදිකිරීමේ පිරිවැය ලෙස එකඟ වී තිබුණු රු.මිලියන 95 ක් ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමකින් තොරව ගෙවීම් කිරීමට සිදුවීමේ අවදානමක් පැවතුණි.

රසායනාගාරය ඉදිකිරීම

ජලසම්පත් මණ්ඩලය සතුව බැරලෝහ විශ්ලේෂණයට හා භූගත ජලයේ කෘෂිරසායන පරීක්ෂාවට උපකරණ නොමැතිවීම සහ උතුරුමැද කලාපයේ පැවති හඳුනානොගත් දිගුකාලීන වකුගඩු ගැටළු සඳහා ජලයේ විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා 2018 වර්ෂයේදී වේලි ආරක්ෂණ හා ජලසම්පත් කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය විසින් රු.මිලියන 13.26 ක් වැය කර රසායනාගාරයක් ඉදිකර ඊට රු.මිලියන 95.09 ක උපකරණ ලබා දී තිබුණි. එම උපකරණවලින් භූගත ජලයේ කෘෂි රසායනයන් අඩංගුවීම විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 32.55 ක් වැය කර GC- MS/ms උපකරණය මිලදී ගෙන තිබුණු අතර එය සැපයූ දින සිට අක්රිය තත්ත්වයේ පැවැතුණු අතර වගකීම් කාලය තුළ සැපයුම්කාර සමාගම වෙත ඒ පිළිබඳ දැනුවත් කර පිළිසකර කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. ඊට වගකිව යුතු පාර්ශවයන් හඳුනාගැනීම සඳහා කිසිදු පරීක්ෂණයක් සිදු කර නොතිබුණි.

රසායනාගාරය මගින් කළ හැකි පරීක්ෂණයන්ගේ ස්වභාවය සහ උපරිම හා අවම ධාරිතාවයන් පුරෝකථනය කර නොතිබුණි. එසේම රසායනාගාරය මගින්

සපයන රසායනාගාර පහසුකම් පිළිබඳ සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් දැනුවත් කිරීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි. ඉකුත් මාස 18 ක කාලය තුළ භූගත ජලයේ බැර ලෝහ පරීක්ෂා කිරීමේ පරීක්ෂණ 950 ක් පමණක් සිදු කර තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

මහවැලි සංවර්ධන ඛනුකාර්ය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 1979 අංක 23 දරන ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය පිහිටුවන ලදී. මහවැලි මහ සැලැස්ම අනුව මහවැලි ගඟේ ජල සම්පතෙන් සන මීටර් මිලියන 6900 ක් පමණ වූ ජල ප්‍රමාණයක් විදුලි බල නිෂ්පාදනයට සහ වාරි කටයුතු සඳහා භාවිතා කිරීම ප්‍රධාන අරමුණ විය .

අධිකාරියේ 2020 වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ඌනතාවය රු.මිලියන 588.40 ක් වූ අතර, ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ඌනතාවය රු.මිලියන 267.79 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.මිලියන 320.620 ක පිරිහීමක් අනාවරණය විය. මෙම පිරිහීමට රාජ්‍ය භාග ආදායම් අඩුවීම සහ රජයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන ලැබීම අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් ලබා දීම

මහවැලි කලාප 05 ක ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා ලබාදුන් ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 5,755 ක් වූ අතර ඉන් කිසිදු සංවර්ධනයක් නොකළ ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 2,120 ක්ද, සංවර්ධනය කරමින් ඇති ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 496 ක්ද, සම්පූර්ණයෙන්ම සංවර්ධිත ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 3,137 ක්ද වශයෙන් පැවතුණි. ඒ අනුව ලබාදුන් මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 37 ක් කිසිදු සංවර්ධනයක් නොකළ ඉඩම් විය. එසේ

වුවද, එම ඉඩම් නැවත අධිකාරිය වෙත පවරාගෙන සුදුසු ආයෝජකයින් වෙත ලබාදීමක් සිදුකර නොතිබුණි. රඹුකැන්ඔය, වැලිඔය, බකමුණ, දෙහිඅත්තකණ්ඩිය, තඹුත්තේගම, වික්ටෝරියා සහ වලව යන කලාප 7 හි ඉඩම් ලබාදුන් ආයෝජකයින් 115 දෙනෙකුගෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.මිලියන 58.57 ක බදු මුදලක් අය විය යුතුව පැවතුණි.

රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතට පටහැනිව කටයුතු කිරීම

1947 අංක 8 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතේ 199(3) වගන්තිය ප්‍රකාරව රජයේ ඉඩම් පිළිබඳ සෑම වරණය බද්දකටම රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ පනවන ලද 21(1) රෙගුලාසිය යටතේ අමාත්‍යවරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය ලබා ගත යුතුව තිබුණි. පූර්ව ලිඛිත අනුමැතියකින් තොරව රඹුකැන් ඔය කලාපයේ ඉඩම් අක්කර 3,750 ක භුක්තිය ආයෝජකයින් හත්දෙනෙකු වෙත භාරදීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. එසේම එම ඉඩම්වල භුක්තිය භාරදීමට ප්‍රථම කිසිදු පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීමක් සිදුකර නොතිබුණි. තවද මෙම ඉඩම් සඳහා තරඟකාරී හා විනිවිදභාවයකින් යුතුව අයදුම්පත් කැඳවීමකින් තොරව ජාතික ආහාර නිෂ්පාදන කාර්යසාධන කමිටුව වෙත යොමුකර ආයෝජකයින්ගෙන් අයදුම්පත් ලබාගෙන තිබුණි. 1947 අංක 8 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතේ 199(4) වගන්තිය ප්‍රකාරව අමාත්‍යවරයා විසින් වෙනත් ආකාරයට නියෝග කර ඇත්නම් මිස වරණය ප්‍රදාන පත්‍රයක් හෝ බදුකරයක් නිකුත් කිරීමට අදහස් කරන සෑම විටකම ඒ පිළිබඳ නිවේදනයක් 21(2) දරන රජයේ ඉඩම් රෙගුලාසිය යටතේ ගැසට් පත්‍රයේ පල කළ යුතු වුවත්, එසේ සිදුකර නොතිබුණි. ඉඩම් බැහැර කිරීමට විරුද්ධව බාහිර පාර්ශව විසින් අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හේතුවෙන් ආයෝජන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමටද නොහැකි වී තිබුණි.

ඌන උපයෝජන වත්කම්

වෙලි ආරක්ෂණ හා ජල සම්පත් සැලසුම්කරණ ව්‍යාපෘතිය මගින් රු.මිලියන 339.58 ක වියදමින් ඉදිකර 2019 වර්ෂයේදී අධිකාරියට භාරදී තිබුණු පොල්ගොල්ල ජලාශ පාලන මධ්‍යස්ථාන ගොඩනැගිල්ල මහල් 02 කින් සමන්විත වූවද, ප්‍රමාණවත් පරිදි කාර්ය මණ්ඩලයක් එහි අනුයුක්ත කර නොතිබුණු බැවින්, එම ගොඩනැගිල්ල ඌන උපයෝජනව පැවතුණි.

අධිකාරියට අයත් ගබඩා 43 ක් 2009 වර්ෂයේ සිට වී අලෙවි මණ්ඩලය විසින් භාවිතා කරනු ලැබූවද, එම ගබඩා වෙනුවෙන් කිසිදු කුලී මුදලක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි. එම ගබඩා, වී ගබඩා කිරීමට ප්‍රමිතගත පරිදි අලුත්වැඩියා කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතින බැවින්, එම ගබඩාවල අයිතිය වී අලෙවි මණ්ඩලය වෙත පවරා දෙන මෙන් වී අලෙවි මණ්ඩලයේ සභාපති විසින් මහවැලි අධිකාරියේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගෙන් ඉල්ලීමක් කර තිබුණි. කෙසේ වුවද එම ඉඩම් පැවරීමට හෝ බදු මුදල් අයකර ගැනීමට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අපොහොසත්වී තිබුණි.

මහවැලි ජල සුරක්ෂිතතා ආයෝජන වැඩසටහන

ණය අදියර 3 ක් යටතේ 2015 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට

සැලැස්සුම් කර තිබුණු මෙම වැඩසටහන ඉහළ ඇලහැර ඇළ, වයඹ පළාත් ඇල සහ මිනිපේ වම් ඉවුර ඇල පුනරුත්ථාපන යන උප ව්‍යාපෘති 3කින් ක්‍රියාත්මක වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඇලහැර ඇල, වයඹ පළාත් ඇල සහ මිනිපේ වම් ඉවුර පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘති පිළිවෙලින් සියයට 87, 81 සහ 100 ක ප්‍රගතියක් අපේක්ෂා කර තිබුණද, ළගාකර ගත් ප්‍රගතිය සියයට 55, 47 සහ 71 ක් ලෙස පැවතුණි. තවද තෙවන ණය අදියර 2018 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලැස්සුම් කර තිබුණද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් තෙවන ණය අදියර සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අනුමැතිය ලැබී නොතිබුණි.

ඇස්තමේන්තු සැකසීමේ දුර්වලතා සහ ඉදිකිරීම්වල ප්‍රමාදය මත එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 675 ක් වූ වැඩසටහනේ මුල් ඇස්තමේන්තු පිරිවැය ඉහළ යන බවට පුරෝකථනය කර තිබුණු අතර ඒ අනුව තවත් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 400 ක පමණ අතිරේක අරමුදල් අවශ්‍ය බව දන්වා තිබුණි. එම අතිරේක අරමුදල් ලබාගැනීම සම්බන්ධයෙන් අවසන් එකඟතා ඇතිකර ගෙන අදාළ ගිවිසුම්වලට එළඹීමකින් තොරව මුල් ඇස්තමේන්තු අනුව එළැඹී ණය ගිවිසුම්වල අනුමත ප්‍රතිපාදන ඉක්මවා සියයට 41 ක එනම් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 126 ක කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කර තිබුණි. ඒ අනුව ඉදිරියේදී සමස්ත වැඩසටහන සැලැස්සුම් කළ ආකාරයට ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය අරමුදල් ඌනතාවයක් ඇති විය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

ජල සම්පාදනය

නිරීක්ෂණ

- ජල හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයුම
- නල ජල සහ නල මල පවහන පහසුකම් ආවරණය
- ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල
- යාපනය කිලිනොච්චිය ජල සැපයුම් හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය
- මාතර අදියර (iv) ජලසම්පාදන ව්‍යාපෘතිය
- අළුත්ගම, මතුගම, අගලවත්ත ඒකාබද්ධ ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය
- ගම්පහ, අත්තනගල්ල හා මීනුවන්ගොඩ ඒකාබද්ධ ජලසම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය
- අවිස්සාවේල්ල හා කොස්ගම ඒකාබද්ධ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය
- අඹතලේ බලශක්ති ඉතුරුම් ව්‍යාපෘතිය
- ජලසම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක සේවා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
- ප්‍රජා මූල සංවිධානයන්හි ජල ව්‍යාපෘති
- ජලසම්පාදන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ ව්‍යාපෘති

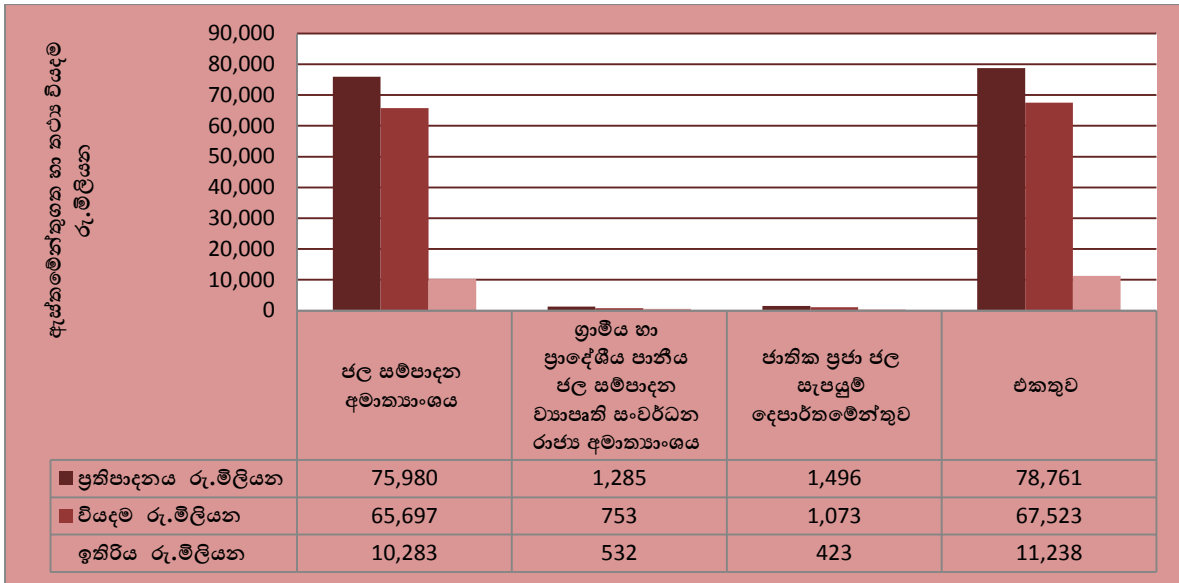
ජල සම්පාදනය

රජයේ සෞභාග්‍යයේ දැක්ම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයට අනුව සැමට ජලය සැපයීම තේමාව කර ගනිමින් දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ජල සම්පාදන මණ්ඩලයේ මහා පරිමාණ පානීය ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති හා ප්‍රජා ජල සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රජා ජල ව්‍යාපෘති පුළුල් කොට කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීමෙන් රටේ සියළුම ජනතාවට ඉදිරි වසර තුනක කාලය තුළ පිරිසිදු පානීය ජලය හා වැඩි දියුණු කළ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයීම මෙම අංශයෙන් අපේක්ෂිත අරමුණ වී තිබුණි. එම අරමුණ ඉටු කිරීම සඳහා ජල සම්පාදන අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන ග්‍රාමීය හා ප්‍රාදේශීය පානීය ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තුවක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල 02 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- සැමට ජලය ලබාදීම සඳහා නව ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන ව්‍යාපෘති කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය හා වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශය විෂයපථයන් යටතේ ඇති පිළිවෙලින් ග්‍රාමීය වැව්, ජලාශ හා වාර්මාර්ග පද්ධතීන් සම්බන්ධීකරණය කරමින් භූගත ජල සුරක්ෂිතතාවය හා

- ග්‍රාමීය හා නාගරික ජල යෝජනා ක්‍රම වැඩිදියුණු කිරීම
- පානීය ජලනල පද්ධතියේ හා බෙදා හැරීමේ දී සිදු කරන නාස්තිය හා ජලය අපතේ යෑම වළක්වා ගැනීම
- ප්‍රජා ජල සම්පාදන හා ව්‍යාපෘති කාර්යක්ෂමව හා විධිමත්ව ඉටු කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම
- ග්‍රාමීය ජනතාවට ප්‍රමිතියෙන් යුතු පානීය ජලය සැපයීම සඳහා ප්‍රජා ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති නඩත්තු කිරීම හා දියුණු කිරීම
- ග්‍රාමීය පළාත්වල පානීය ජල සැපයුම ස්ථාවර කර ගැනීම ජලාශ, ජල ජෛෂ්‍ය මාර්ග සංවර්ධනය හා ජල සංරක්ෂණ කටයුතු
- ජාතික වාර්මාර්ග පද්ධතිය මගින් ග්‍රාමීය හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක වන ජලසම්පාදන ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිතව ජලය බෙදාහැරීමේ ව්‍යාපෘති කඩිනම් කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා ජල සම්පාදන අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එකතුව රු.මිලියන 78,761 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 67,523 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 33 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 33 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ජලසම්පාදන අමාත්‍යාංශය සහ ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයන් විසින් ඉහත සඳහන් කාර්ය භාරය ඉටු කිරීම පිළිබඳව සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ වැදගත් හා ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ජල හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයුම

ජල හා සනීපාරක්ෂක සැපයුම ඉලක්ක කර ගනිමින් ජලසම්පාදන මණ්ඩලය විසින් අමාත්‍යාංශයේ සෘජු අධීක්ෂණය යටතේ මහා පරිමාණ විදේශාධාර ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති 24 ක් ද අපවහන ව්‍යාපෘති 03 ක් ද දේශීය මූල්‍යනය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති 20 ක් ද සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, ඉන් ව්‍යාපෘති 20 ක් සම්බන්ධයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට අපේක්ෂා කර තිබුණු ප්‍රගතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි. ඊට අමතව ජලසම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ සෘජු අධීක්ෂණ යටතේ ලෝක බැංකු ආධාර මත රත්නපුර, කෑගල්ල, බදුල්ල, මොණරාගල, නුවරඑළිය, කිලිනොච්චි හා මුලතිව් යන දිස්ත්‍රික්ක 07 ක් පුරා ක්‍රියාත්මක ජල සැපයුම් හා

සනීපාරක්ෂක පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට නිම කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද ව්‍යාපෘතිය තුළින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය එදින වන විට ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම මත ව්‍යාපෘති කාලය 2022 මාර්තු 31 දින දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

ජල සම්පාදන මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ව්‍යාපෘතීන් හරහා ආවරණය නොකෙරෙන ප්‍රදේශ ආවරණය කරමින් ග්‍රාමීය ජනතාවට අවශ්‍ය ජල සැපයුම් ලබා දීම මූලික අරමුණ කරගෙන ක්‍රියාත්මක වන ජාතික ප්‍රජා ජල සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 2019 වර්ෂයේ ආරම්භ කර තිබුණු ජාතික ප්‍රජා ජලාභිමානී ව්‍යාපෘතිය යටතේ ද පිරිවැය රු. මිලියන 1,778 ක් වූ ව්‍යාපෘති 123 කින් පිරිවැය රු.මිලියන 597 ක්වූ ව්‍යාපෘති 35 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් නිම කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

නල ජල සහ නල මල පවහන පහසුකම් ආවරණය

ජාතික ජලසම්පාදන මණ්ඩලය විසින් 2020 - 2025 වර්ෂයන් ආවරණය වන පරිදි පිළියෙල

කර තිබුණු සංයුක්ත සැලැස්මට අනුව 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට නල ජල සහ නල මලපවහන පහසුකම් ආවරණය පිළිවෙලින් සියයට 55 ක් සහ සියයට 3 ක් දක්වා ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයට අදාළ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව එය පිළිවෙලින් සියයට 55 ක් සහ සියයට 2.25 ක් දක්වා ඉහළ නැංවීමට ඉලක්ක කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට නල ජල සහ නල මලපවහන පහසුකම් ආවරණය තරා වශයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 53.1 ක් හා සියයට 2.05 ක් ළඟා කරගෙන තිබුණි. තව ද සංයුක්ත සැලැස්ම ප්‍රකාරව 2025 වර්ෂය වන විට මුළු නල ජල ආවරණය සියයට 78 ක් දක්වා ඉහළ දැමීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද, නව ජල සම්බන්ධතා ලබා දීමේ වාර්ෂික වර්ධන වේගය සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී එම ඉලක්කය සපුරා ගැනීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳව දැඩි අවිනිශ්චිතාවයක් පැවැතුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නව ජල සම්බන්ධතා 125,000 ක් ලබා දීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද, සත්‍ය වශයෙන් නව සම්බන්ධතා 122,733 ක් පමණක් ලබා දී තිබුණි. මුළු පිරිපහදු කළ ජල නිෂ්පාදනය ආදායම් නොලබන ජල නිෂ්පාදනය සමස්ථයක් ලෙස සියයට 23.56 ක් දක්වා අඩු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට සියයට 24.63 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. ඉන් කොළඹ නගරයේ ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රතිශතය සියයට 39 ක් වූ අතර කෝට්ටේ, දෙහිවල, ගාල්ල, මහනුවර, කෑගල්ල, බණ්ඩාරවෙල සහ ත්‍රිකුණාමලය යන ප්‍රාදේශීකයන් හි ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රමාණය සියයට 25 කට වැඩි ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ඉලක්ක කර තිබුණු හා සත්‍ය ප්‍රගතිය සම්බන්ධ ආංශික විස්තර වගුව 18 හි දක්වා ඇත.

කාර්ය සාධක දර්ශකය	ඒකකය	2020	
		ඉලක්ක	ළඟා කරගත්
1 ආරක්ෂිත පානීය ජල ආවරණය	ජනගහනයේ %	91.7	93.2
2 ආරක්ෂිත නල ජල ආවරණය	ජනගහනයේ %	55.0	53.14
3 නව ජල සැපයුම් සම්බන්ධතා	සංඛ්‍යාව	143,503	122,733
4 ආරක්ෂිත නල මලාපවහන පහසුකම්	ජනගහනයේ %	2.25	2.06
5 ආදායම් නොලබන ජල සැපයුම			
කොළඹ නගරය	ජනගහනයෙන් %	41.0	39.21
දිවයින පුරා	ජනගහනයෙන් %	25.3	24.63

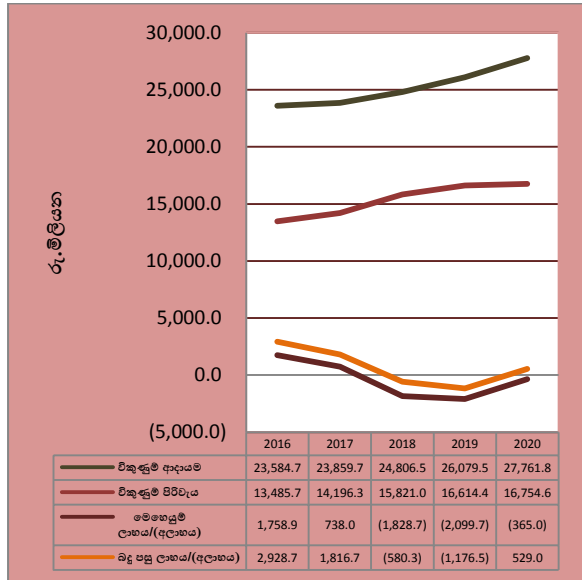
වගුව 18 - ඉලක්කගත හා තරා ප්‍රගතිය 2020
මූලාශ්‍රය- ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය

ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

2016 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා විකුණුම් ආදායම වර්ධන වේගය සියයට 1.17 ක සිට සියයට 6.45 දක්වා වැඩිවී තිබුණද, විකුණුම් පිරිවැයේ වර්ධනය සියයට 5.27 සිට සියයට 0.84 දක්වා අඩුවී තිබුණි.

එබැවින් 2018 සහ 2019 වර්ෂයන්හිදී තිබූ සියයට 36 ක දල ලාභ ආන්තිකය 2020 වර්ෂයේදී සියයට 40 දක්වා වැඩිවී තිබුණි. කෙසේ වෙතත් 2018 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා මණ්ඩලය විසින් දිගින් දිගටම මෙහෙයුම් අලාභයක් වාර්තා කර තිබුණි. තවද පසුගිය වර්ෂ පහක කාල සීමාව අතරින් 2019 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1,176.5 ක

සැලකිය යුතු බදු පසු අලාභයක් වාර්තා කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එය රු.මිලියන 529 ක බදු පසු ලාභයක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 34 හි දක්වා ඇත.

රූපසටහන 34 - විකුණුම් ආදායම, විකුණුම් පිරිවැය හා මෙහෙයුම් ලාභය
මූලාශ්‍රය - ජාතික ජලසම්පාදනය හා ජලාපවහන මණ්ඩලය

යාපනය කිලිනොච්චිය ජල සැපයුම් හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය

යාපනය කිලිනොච්චිය ජල සැපයුම් හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘති කටයුතු 2011 පෙබරවාරි 15 දින ආරම්භ කර 2017 අගෝස්තු 14 දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. පසුව කොන්ත්‍රාත් කාලය 2026 ජූනි 30 දින දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි. මුහුදු ජල ප්‍රතිආශ්‍රිත ජල පිරිපහදු උපකරණ ඉදිකිරීම 2021 ඔක්තෝබර් මාසයේදී නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණත් කොන්ත්‍රාත්තුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ප්‍රදානය කර නොතිබුණි. තවද, මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ යාපනය කිලිනොච්චිය ප්‍රදේශය සඳහා ජලය සැපයීමට මුහුදු ජලයෙන් ලුණු ඉවත් කිරීමේ බලාගාරය ඉදිකිරීම 2023 දී අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 1,140 ක වියදමින් ජල කුළුණු 15 ක් ඉදිකිරීමට සහ රු.මිලියන 5,536 ක

වියදමින් පිරිපහදු ජල සම්ප්‍රේෂණ නල එළීම 2018 දෙසැම්බර් 31 දින අවසන් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් ජල මූලාශ්‍රයක් නොතිබීම හේතුවෙන් මෙම ඉදිකිරීම් සියල්ල නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුනි.

මාතර අදියර (iv) ජලසම්පාදන ව්‍යාපෘතිය

2030 වර්ෂය වන විට පවුල් 321,954 කට පානීය ජලය සැපයීම අරමුණු කර ගෙන මාතර අදියර (iv) ජලසම්පාදන ව්‍යාපෘතිය 2017 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ආරම්භ කර 2020 ඔක්තෝබර් 10 නිම කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරුගේ දුර්වල කාර්යසාධනය, නිර්මාණ විත්‍ර අනුමත කිරීමේ ප්‍රමාදය, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ප්‍රමාදය යනාදිය හේතුවෙන් නැවතත් 2021 ඔක්තෝබර් 02 දින දක්වා කාල දිගුවක් ලබා දී තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතිය සියයට 69 ක පහළ මට්ටමක පැවතුණි. මූලික සැලසුම්වලට අනුව කිලෝමීටර 200 ක් දුරට සම්ප්‍රේෂණ නල එළීමට අපේක්ෂා කර තිබුණද, 2020 ජූලි 01 දින වන විට ලබා දුන් කාල දිගුවට අනුව එය කිලෝමීටර 105 දක්වා හෙවත් සියයට 50 කින් අඩුකර තිබීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රදේශ ආවරණය කර ගැනීමට ඇති හැකියාව සම්බන්ධයෙන් අවිනිශ්චිතතාවයක් පැවැතුණි. 2021 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් එළා තිබූ බෙදාහැරීම් නල දුර ප්‍රමාණය කිලෝමීටර 42ක් පමණක් වී තිබුණි.

අළුත්ගම, මතුගම, අගලවත්ත ඒකාබද්ධ ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය

අළුත්ගම, මතුගම, අගලවත්ත ඒකාබද්ධ ජලසම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය 2017 මැයි 15 දින ආරම්භ කර 2020 මැයි 24 දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරුගේ දුර්වල කාර්යසාධනය

හේතුවෙන් එය 2020 දෙසැම්බර් 14 දින දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි. කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව මීටර 59,199 ක් දුරට සම්ප්‍රේෂණ නල හා මීටර 259,643 ක් දුරට බෙදා හැරීම් නල වශයෙන් මුළු දුර මීටර 318,842 ක් දුරට නල ඵලීය යුතුව තිබුණි. 2020 සැප්තැම්බර් 20 දින වනවිටත් ඉන් සියයට 50 ක් හෙවත් මීටර 158,707 ක් පමණක් එළා තිබුණි. ඉන් තාවකාලික පුනස්ථාපනයන් සිදුකළ ප්‍රමාණය මීටර් 152,522 ක් හා පිඩන පරික්ෂාව සිදුකළ මීටර ප්‍රමාණය 18,383 ක් පමණක් වී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, එදිනට ස්ථිර මාර්ග පුනස්ථාපන කිසිවක් සිදු කර නොතිබුණි.

ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩල ඇදීම් සටහනට අනුව මි.මී 160 ප්‍රමාණයේ පීවීසි ජලනල ඵලීය යුතු කානුවේ පළල මීටර 0.60 ක් (අඟල් 24) වුවද, දොඩම්ගොඩ කළුතර මාර්ගයේ මීටර් 2,488.47 කොටසෙහි නල ඵලීය සම්බන්ධ කාණුවේ පළල මිනුම් කිරීමේ දී එය අඟල් 15ක් විය. එනම් නියමිත ප්‍රමාණයට වඩා අඟල් 09 ක් අඩු විය. තවද නාගොඩ කලවැල්ලාව කොටසේ ජලනල ඵලීය දී ජලනල ආවරණ කොටස ගල් කුඩු හෝ වැලි අතුරා ජලය සමඟ මිශ්‍ර කර සම්පීඩනයට ලක් කළ යුතු වුවත්, එවැන්නක් සිදු කර නොතිබුණි. තවද, නැබඩ කළුතර ප්‍රධාන මාර්ගයේ ජල නල ඵලීයේ ඉවුරු ආධාරක නොමැතිව කානු හැරීම නිසා දෙපස කඩා වැටීම, මාර්ග ඉරි තැලීම හා ගිලා බැසීම වැනි දැඩි හානිවීම්වලට මාර්ගය ලක්වී තිබුණි.

ඇදීම් සටහනට අනුව කාපටි හෝ තාර අතුරා ඇති මාර්ගයන්හි තාවකාලික පුනස්ථාපන කාර්යයේදී ABC අතුරා සම්පීන්ඩනයට ලක් කර එම ABC කොටස් ගැලවී නොයන ලෙස මතුපිට තාර තට්ටුවක් ඇතිරීම කළ යුතු වුවත්, මතුගම කොළඹ ප්‍රධාන මාර්ගයේ පාන්තිය විද්‍යාලය අසල මාර්ගයේ ස්ථාන කිහිපයකම මතුපිට තාවකාලික පුනස්ථාපනයේදී එවැනි තාර ඇතිරීම් සිදු

නොකිරීම මත එහි ABC කොටස් ගැලවී තිබුණි. එම කළුගල් කොටස් මාර්ගයේ විසිරීම තුළ මාර්ගයේ ගමන් කිරීමට බාධා වී තිබීමත්, එම කළුගල් ඇතුළු මාර්ග පළුදු කිරීමේදී ඉවත් කරන ලද මාර්ග කොටස් ඉවත් නොකිරීමෙන් එම කොටස්ද මාර්ගයේ ජලය බැස යන කානු පද්ධතිය තුළ ජලය බැසයාමට නොහැකි වනසේ තැන්පත් වීමත් හේතුවෙන් ඒ අවට ව්‍යාපාරික ස්ථාන ඇතුළු නිවෙස් යටවීම සම්බන්ධ පැමිණිලි ද භෞතික පරීක්ෂණ අවස්ථාවේදී අනාවරණය විය.

ගම්පහ, අත්තනගල්ල හා මිනුවන්ගොඩ ඒකාබද්ධ ජලසම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය

ගම්පහ, අත්තනගල්ල හා මිනුවන්ගොඩ ඒකාබද්ධ ජලසම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය 2017 පෙබරවාරි 20 දින ආරම්භ කර 2020 පෙබරවාරි 19 දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. ප්‍රධාන කොන්ත්‍රාත්කරුගේ දුර්වල කාර්යසාධනය, ඉඩම් අත්කර ගැනීමේ ගැටළු, උප කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම යටතේ මණ්ඩලයට ලබා දුන් කාර්යයන් සඳහා වූ කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානයේ ප්‍රමාදයන් වැනි හේතූන් නිසා ව්‍යාපෘති කටයුතු 2022 පෙබරවාරි 18 දින දක්වා අවස්ථා දෙකකදී දීර්ඝ කර තිබුණි. 2021 ජූනි මාසය අවසානය වන විට එහි ප්‍රගතිය සියයට 68 ක් පමණක් වී තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතියේ උප කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමෙහි කොටසක් වන බස්නාගොඩ ජලාගයේ ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තුව 2019 ජූනි 12 දින ආරම්භ කර වර්ෂ දෙකකින් නිම කිරීමට නියමිතව තිබුණි. 2021 ජූනි 21 දින වන විට එහි ප්‍රගතිය සියයට 26 ක් වැනි පහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. නිට්ටඹුව හා ගම්පහ ප්‍රදේශයන්හි නල ඵලීය හා ජල කුළුණු ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ප්‍රදානය කර නොතිබුණි. තවද, භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 30 ක් පමණ තිබියදී කොන්ත්‍රාත්කරුගේ දුර්වල කාර්යසාධනය හේතුවෙන් අත්හිටුවනු

ලැබූ පස්සාල ප්‍රදේශයේ නල එළීමේ හා ජල කුළුණු ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව 2021 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් නැවත ප්‍රදානය කිරීමට කළමනාකාරීත්වය කටයුතු කර නොතිබුණි.

අවිස්සාවේල්ල හා කොස්ගම ඒකාබද්ධ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය

අවිස්සාවේල්ල හා කොස්ගම ඒකාබද්ධ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය දේශීය බැංකු මගින් මූල්‍යනය කරනු ලබන ප්‍රමුඛතම ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියක් වී තිබුණි. නව තුළමුවක් ඉදිකර අවිස්සාවේල්ල හා කොස්ගම ප්‍රදේශයන්හි පිළිවෙලින් කිලෝ මීටර් 50 ක් හා කිලෝ මීටර් 25 ක දුරට ජලනල ඇතිරීම් සිදුකර මෙම ප්‍රදේශයේ ආසන්න වශයෙන් 97,345 ක ජනතාවට පානීය ජලය ලබාදීම සඳහා වූ යෝජිත ව්‍යාපෘතියකි. කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානයේදී එක් ලංසුවක් පමණක් ඉදිරිපත් වී තිබූ අතර එය ඇස්තමේන්තු පිරිවැයට සාපේක්ෂව සියයට 37 කින් වැඩි වී තිබුණි. එහෙත් නැවත පුවත්පත් දැන්වීමක් පලකර අභිප්‍රාය කැඳවීම නොකර එම ලංසුකරුටම කොන්ත්‍රාතාතුව ප්‍රදානය කිරීම හේතුවෙන් තරඟකාරීත්වයත් ඇතිකර එහි උපරිම වාසිය මණ්ඩලයට ලබා ගැනීමට තිබූ අවස්ථාව මඟ හැරී තිබුණි. තවද, රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 6.2.2 මාර්ගෝපදේශයට පටහැනිව ලංසුලේඛන ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ලබාදී තිබූ කාලය දින 14 ක් වැනි ඉතා කෙටිකාලයක් විය.

කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ ප්‍රමාණ පත්‍රය පිළියෙල කිරීමේදී රු.මිලියන 501.11 ක් වැයවෙන අත්‍යවශ්‍ය අයිතම සමහරක් වැරදීමකින් මඟහැරී තිබූ බව ආවරණය වීම හේතුවෙන් නල මාර්ග ඇතිරීම් සියයට 35.99 කින් අඩු කර තිබුණි. තවද, මෙම විචලනයන් විමර්ශනය සඳහා පත්කළ කමිටුව විසින් කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමේ 3.7 වගන්තිය සහ

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 8.13.4 මාර්ගෝපදේශය සඳහා වන හා ව්‍යාතිරේක 14 අනුව කටයුතු කිරීම වෙනුවට කොන්ත්‍රාත් ගෙවීම් අත්හිටුවීම හේතුවෙන් ආරවුල් විනිශ්චය මණ්ඩල (ඩීඒබී) තීරණය මත, පිළිවෙලින් ප්‍රමාද ගාස්තු වශයෙන් කොන්ත්‍රාකරුට රු.මිලියන 44.93 ක් සහ ආරවුල් විනිශ්චය මණ්ඩල සහ බේරුම්කරණ සාමාජිකයින්ගේ වෘත්තීය ගාස්තු වශයෙන් රු.මිලියන 1.57 ක් ගෙවීමට මණ්ඩලයට සිදු වී තිබුණි.

අඹතලේ බලශක්ති ඉතුරුම් ව්‍යාපෘතිය

පොම්පාගාරවල දැනට පවතින පොම්ප වර්ෂ 30 කටත් වඩා පැරණි වීම හා පොම්ප ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බලශක්ති පරිභෝජනය අධික වීම හේතුවෙන් අඹතලේ ජල පවිත්‍රාගාරයේ බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කිරීම අඹතලේ බලශක්ති ඉතුරුම් ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපෘතිය 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණත්, ව්‍යාපෘතිය යටතේ වූ ප්‍රධාන කොන්ත්‍රාත් කිසිවක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් නිම කර නොතිබුණි. 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට අඹතලේ ජල පවිත්‍රාගාරයේ මාසික සාමාන්‍ය විදුලි ගාස්තුව රු. මිලියන 67.52 ක් වී තිබුණි.

ණය පහසුකම් ගිවිසුමට අනුව, ණය නියෝජිත ආයතනය විසින් රු.මිලියන 9,100 ට සමාන එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 70 ක් වෙන් කර තිබුණද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු ආරම්භ වී වර්ෂ 6 ක් හා මාස 3 ක් ගතවීමෙන් පසුවද රු.මිලියන 2,762 කට සමාන එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 16.68 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. එබැවින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට ලබා නොදුන් ණය ප්‍රමාණය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 308.27 ට සමාන ඒ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1.93 ක් බැඳීම් ගාස්තු වශයෙන් රජයට ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ වී 2020

දෙසැම්බර් 31 දිනට මාස 53 ක් ඉක්මවා ගියද, ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතිය සියයට 53 ක් වී තිබුණි. කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමෙහි වූ ගැටුම් හා අපැහැදිලිතාවයන් හේතුවෙන් කොන්ත්‍රාත් කාලය තුළදී ආරවුල් 10 ක් පැනනැගී තිබීම, ව්‍යාපෘතියේ මන්දගාමී ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම කෙරෙහි බලපා තිබුණි. එහිදී අහිමි වූ අලාභ හා ප්‍රමාද ගාස්තු වෙනුවෙන් වරින් වර කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් සැලකිය යුතු මුදලක් හිමිකම් පා තිබුණි.

ජලසම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක සේවා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ජලසම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක සේවා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් ජලසම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ සෘජු අධීක්ෂණය යටතේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක හතක් තුළ නල ජල සේවා සහ වැඩිදියුණු කළ සනීපාරක්ෂක සේවා සඳහා ප්‍රවේශය වැඩිකිරීම හා සම්බන්ධිත ආයතනවල ධාරිතාවය ශක්තිමත් කිරීම අරමුණු කර ගෙන තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල 2020 දෙසැම්බර් 31 වන විට ලගා කර ගැනීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘති කාල සීමාව 2022 මාර්තු 31 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ දුර්වල කාර්යසාධනය, ව්‍යාපෘති කාලසීමාව නිවැරදිව තක්සේරු නොකිරීම, ඉඩම් නිරවුල් කර ගැනීමේ ප්‍රමාදය, ප්‍රජාවගේ විරෝධතාවයන් යනාදී හේතූන් නිසා නියැදි විගණන පරීක්ෂාවට ලක්වූ නාගරික, ග්‍රාමීය සහ වතු ජල සැපයුම් හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය සහ වැඩි දියුණු කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම 36 ක 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රගතියෙහි දින 32 ක සිට දින 1064 ක් දක්වා කාල පරාසයක සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයක් පැවැතුණි. තවද, රු. මිලියන 512.12 ක සංවලන අත්තිකාරම් ව්‍යාපෘති කටයුතු සඳහා උපයෝජනය කිරීමකින් තොරව කොන්ත්‍රාත්කරුවන් අතරදවා ගැනීමට ඉඩ හරිමින් ජල සම්පාදන

ව්‍යාපෘති එකොළහක නිරතවී සිටි කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට මුල් කොන්ත්‍රාත් කාලයද ඉක්මවා යමින් එකම ව්‍යාපෘතිය සඳහා අවස්ථා දෙකේ සිට පහ දක්වා කාල දිගුවන් ලබා දී තිබුණි. එසේම ව්‍යාපෘතියේ කාලසීමාව තුළ ඉහත සඳහන් දිස්ත්‍රික්ක 07 ක් තුළ ඉදිකිරීමට නියමිතව තිබූ වැසිකිලි 20,878 කින් වැසිකිලි 14,662 ක් පමණක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට නිම කර තිබුණි.

ප්‍රජා මූල සංවිධානයන්හි ජල ව්‍යාපෘති

ජාතික ප්‍රජා ජල සැපයුම් දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති දිස්ත්‍රික්ක 22 කට අයත් ප්‍රජා මූල සංවිධානයන්හි ජල ව්‍යාපෘති 329 ක් 2005 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා අක්‍රියව පැවතුණි. තවද, දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රතිපාදන යටතේ 2018, 2019 හා 2020 වර්ෂයන්හිදී ආරම්භ කර තිබූ ජල ව්‍යාපෘති අතරින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට වැඩ නිම කළ යුතු පිරිවැය රු.මිලියන 50.4 ක් වන ව්‍යාපෘති 25 ක ප්‍රගතිය සියයට 50 කට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි. තවද, ප්‍රජා ජල අභිමානී වැඩසටහන යටතේ මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ ක්‍රියාත්මක කර තිබූ පනත්වෙල මී ඇල්ල ප්‍රජා මූල සංවිධාන ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘතියේ හා ලේනබටුව සපුගොඩ ශක්ති ප්‍රජා මූල සංවිධාන ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘතියේ සිදු නොකළ කාර්යයන් සඳහාද මුදල් ගෙවා තිබුණු අතර ඒ අනුව නල එළිම් සිදු නොකළ පිළිවෙලින් මීටර 5,896 ක් සහ මීටර 7,926 ක් සඳහා රු. මිලියන 3.37 ක් එම ප්‍රජා මූල සංවිධානයන්ට වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

ජලසම්පාදන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ ව්‍යාපෘති

වකුගඩු රෝග නිවාරණ වැඩ සටහන යටතේ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ජල සම්බන්ධතා ලබාදීමේ ව්‍යාපෘතිය තුළින් නව ජල සම්බන්ධතා 650 ක් ලබා දීමට ඉලක්ක කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට

නව ජල සම්බන්ධතා 165 ක් පමණක් ලබා දී තිබුණි. එබැවින් 2019 වර්ෂයේ එකී ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් ලද රු.මිලියන 1.03 කින් අදාල කාර්යය සඳහා යොදා නොගෙන 2020 වර්ෂයේදී රජයේ ආදායමට බැරකර තිබුණි. තවද, කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපෘතියක් වූ අන්දරගස්යාය ව්‍යාපෘතිය 2017 වර්ෂයේ ආරම්භ කර 2020 අප්‍රේල් මාසයේදී නිම කිරීමට සැලැස්සුම් කර තිබුණ ද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට දින 245 ක ප්‍රමාදයකින්

පසුවත් එම ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමට අපොහොසත්වී තිබුණි. එසේම, අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අවසන් කළ යුතුව පැවති තිස්සමහාරාම ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය හා ත්‍රිකුණාමල ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය අපේක්ෂිත පරිදි නිම කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

අධ්‍යාපනය

නිරීක්ෂණ

- ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය
- ව්‍යාපෘති ඉටුකිරීමේ ප්‍රමාදයන්
- වත්කම් කළමනාකරණය
- නොවිධිමත් හා විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකක සඳහා ගුරු පුරප්පාඩු
- ප්‍රසම්පාදනයන්
- තිරසර සංවර්ධන අරමුණු
- අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ සඳහා ශික්ෂණලාභීන් බඳවා ගැනීම් ප්‍රමාදය
- ශ්‍රී ලංකා යුනෙස්කෝ ජාතික කොමිෂන් සභාව
- විභාග පනතට පටහැනි ක්‍රියාකාරකම්
- කාර්යසාධනය
- කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය
- පෙළ පොත් මුද්‍රණය බෙදාහැරීම
- අතිරේක පොත් හා ගුරු අත්පොත්
- විදේශ ණය ව්‍යාපෘති

අධ්‍යාපනය

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ, ජාතික පොදු අරමුණු ඉටුකරගැනීම උදෙසා, වෙනස්වන ලෝකයට සරිලන සේ අධ්‍යාපනය ප්‍රතිනිර්මාණය කරමින්, එලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පුරෝගාමී වගකීම දරන්නා වශයෙන් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු 02 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 03 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටුකළ යුතුව පැවතුණි.

- පෙර පාසල් අධ්‍යාපනයේ සිට උසස් අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ වන තෙක් ම පැහැදිලි මාර්ග සැලැස්මක් සකස් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය මඟ පෙන්වීම් ලබාදීම
- සෑම දරුවෙකුටම අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශ අයිතිය සහිත ගුණාත්මක අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ස්ථාපනය කිරීමට අවශ්‍ය පුළුල් ප්‍රතිසංස්කරණයක් ඇති කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම
- පාසල් ගුරුවරුන්ගේ පරිපාලනමය ගැටළු ක්ෂණිකව විසඳීම සඳහා දැනට පවතින අදාළ වක්‍රලේඛ විධිවිධාන, රීති, රෙගුලාසි සමාලෝචනය කර යාවත්කාලීන කිරීම සහ පවතින ආයතනික ව්‍යුහය කාර්යක්ෂම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විශේෂ අධීක්ෂණ ඒකකයක් හරහා කටයුතු කිරීම
- පාසල් අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධයෙන් නැවත සමීක්ෂණයක් සිදු කොට ඒ අනුව පාසල් පද්ධතිය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම
- ගුරුවරු අවශ්‍යතාවය පරිදි ස්ථාපනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය විසඳුමක් ලබාදීම
- විෂය බාහිර ක්‍රියාකාරකම් පාසල් තුළ ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා ක්‍රීඩා සහ තරුණ

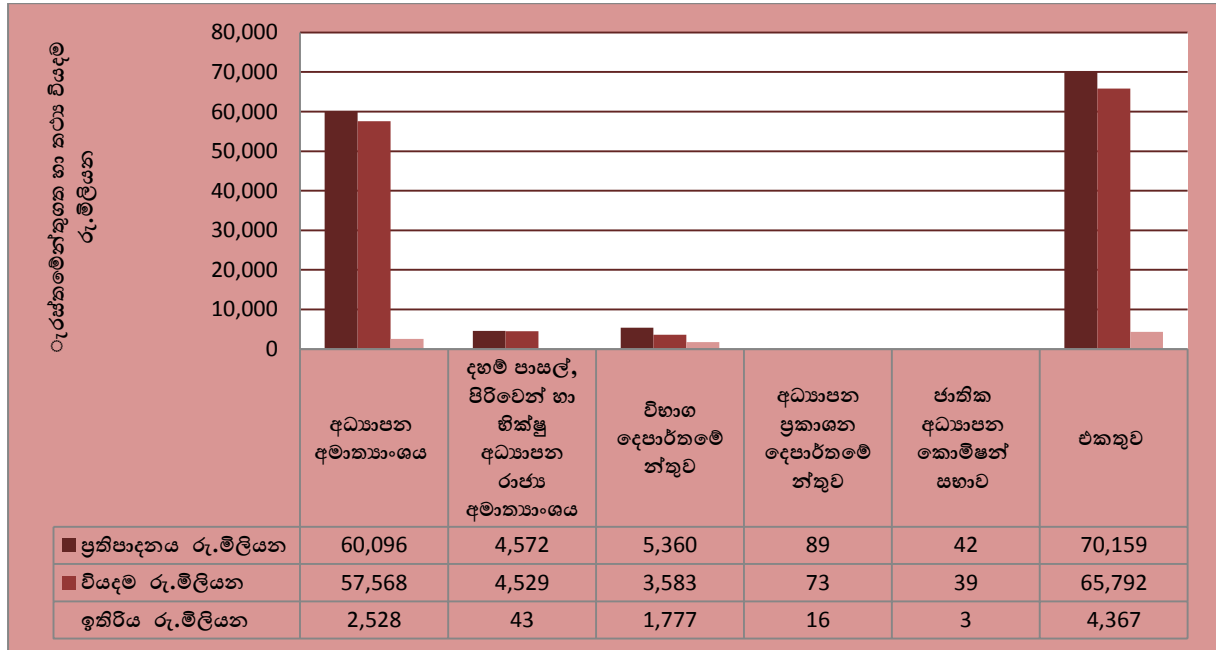
කටයුතු අමාත්‍යාංශය සමඟ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

- ග්‍රාමීය පාසල් සිසු ආකර්ශිත පාසල් බවට පත්කිරීම
- සියළු පාසල්වල පන්ති කාමර හා සනීපාරක්ෂක උපකරණ, ගුරු ශිෂ්‍ය විවේකාගාර, සෞඛ්‍ය පහසුකම් හා යටිතල පහසුකම් ඉහළ නැංවීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පාසල් පෙළපොත්, විෂයය නිර්දේශ ගුරු අත්පොත් ආදිය තොරතුරු තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයක් ඔස්සේ එළි දැක්වීමට පියවර ගැනීම
- පොකුරු පාසල් පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම
- තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරමින් දුරස්ථ අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ උපයෝජනය හා යටිතල පහසුකම් පුළුල් කිරීම
- තරුණ භික්ෂූන් වහන්සේගේ ඉංග්‍රීසි භාෂා දැනුම, පරිගණක සහ තාක්ෂණික දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා නව අධ්‍යාපන වැඩසටහනක් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය නඟාසිටුවීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම
- භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ උසස් අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැපයීම
- ශිෂ්‍ය භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ අධ්‍යාපන වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම සඳහා මාසික අනුග්‍රාහක දායකත්ව ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම
- පරිවේණාධිපති ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ හා පිරිවෙන් ගුරුවරුන්ගේ නොවිසඳී ඇති පත්වීම්, වැටුප් හා දීමනා පිළිබඳ ගැටළු නිරාකරණය කිරීම
- සියළු ආගම්වලට අයත් දහම් පාසල් කටයුතු පුළුල් කිරීම සඳහා ආයතන

සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක් හා දෙපාර්තමේන්තු 02

ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 70,159 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 65,792 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 35 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 35 - ඇස්තමේන්තුගත හා තප්‍ය වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය ආමාත්‍යාංශයක්, දෙපාර්තමේන්තු 03 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 02 ක් විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉටු කළ කාර්ය හා කර්තව්‍ය සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ ප්‍රමාණාත්මක හා වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ කාර්යභාරය අනුව ලෝක තරඟකාරීත්වයට ආත්ම විශ්වාසයකින් හා සාර්ථකත්වය පිළිබඳ විශ්වාසයකින් යුතුව ප්‍රවේශවීමට හැකියාව ඇති කරවන අන්දමේ ජාතික අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් නිර්මාණය කිරීමේ කාර්යය සඳහා

1991 අංක 19 දරන ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභා පනතේ විධිවිධාන අනුව ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් 1992,2003 සහ 2016 වර්ෂවලදී නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර තිබුණි. 2020 වර්ෂය අවසාන වන විටත් නිශ්චිත සහ ස්ථිරසාර ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර නොතිබුණි.

එසේම දහතුන්වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ III වන පරිශිෂ්ටයේ අධ්‍යාපනයට අදාළ 2 වන ව්‍යවස්ථාව අනුව පෙර පාසල් අධීක්ෂණය හා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සම්පාදනය කිරීම අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධාන කාර්යයක් වශයෙන් හඳුනාගෙන තිබුණත්, එම කාර්ය ඉටු කර නොතිබුණි.

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ජාත්‍යන්තර පාසල් අධීක්ෂණය කිරීම අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධාන අරමුණක් වී තිබුණි.

1961 අංක 8 දරන උපකෘත පාඨශාලා හා අභ්‍යාස විද්‍යාල (අතිරේක විධිවිධාන) පනතේ 25 වන වගන්තිය අනුව වයස අවුරුදු 5 ක සිට අවුරුදු 14 ක් දක්වා වයස් සීමාවල පසුවන දරුවන්ට අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා පෞද්ගලික පාසල් ආරම්භ නොකළ යුතු වුවද, පනතට අනුකූල නොවන අයුරින් ජාත්‍යන්තර හා පෞද්ගලික පාසල් ආරම්භ කර තිබුණු අතර, ඒවා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අධීක්ෂණයට යටත් වී නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘති ඉටුකිරීමේ ප්‍රමාදයන්

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (සා.පෙළ) හා අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) පන්තිවල තාක්ෂණ විෂය උගන්වන ගුරුවරුන්ගේ උණුසාවය අවම කිරීම, තාක්ෂණ විෂය හදාරන සිසුන්ට ගුරු තාක්ෂණලාභීන් ලෙස උසස් අධ්‍යාපනය ලැබීමට අවස්ථාව සැලසීම, තාක්ෂණ විෂය උගන්වන ගුරුවරුන්ට තම වෘත්තීය සංවර්ධනය සඳහා තාක්ෂණ විෂයට අදාළව ගුරු පුහුණුව ලබාදීම ආදී කරුණු පදනම් කරගනිමින් ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨයක් ඉදිකිරීම සඳහා 2017 ජනවාරි 18 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය අනුමත කර තිබුණි. 2017 අප්‍රේල් 19 දිනැති අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ පල කරනු ලැබූ 2017 අංක 93 දරන ආඥාවේ සඳහන් දැන්වීම මඟින් අදාළ ඉදිකිරීම සඳහා කුලියාපිටිය බටහිර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයට අයත් නාරංගොල්ල ප්‍රදේශයේ ඉඩමක භුක්තිය අධ්‍යාපන ලේකම්වරයා වෙත පවරා තිබුණි.

කොරියානු රජයේ ආධාර මත ඉදිකිරීමට සැලැස්වූ කරන ලද මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2019 සහ 2020 වර්ෂවලදී මුල්ගල් තැබීම ඇතුළු වියදම් සඳහා ළඟම පාසල හොඳම පාසල ව්‍යාපෘතිය මගින් රු.මිලියන 15.37 ක මුදලක් වැයකර තිබුණි. සමාලෝචිත

වර්ෂය අවසන් වන විට ව්‍යාපෘතියේ වැඩ කටයුතු නවතා දමා තිබුණි.

වත්කම් කළමනාකරණය

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය භාවිතා කරන මෝටර් රථ ලියාපදිංචි සහතික මුල් පිටපත නොතිබුණු වාහන 11 ක් අමාත්‍යාංශයට පවරා ගැනීමට හෝ නීත්‍යානුකූල අයිතිය හිමි ආයතන වෙත ලබාදීමට හෝ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

නොවිධිමත් හා විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකක සඳහා ගුරු පුරප්පාඩු

2020 දෙසැම්බර් 03 දිනැති අංක 37/2020 දරන අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ චක්‍රලේඛයේ හා උපදෙස් සංග්‍රහයේ 12 වැනි පරිච්ඡේදය අනුව විශේෂ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා හා විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත ළමයින් සඳහා අධ්‍යාපන පහසුකම් සැලසීම ඇතුළු සියළුම ළමයින් වෙනුවෙන් අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා විශේෂ අධ්‍යාපන ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා ගුරු පත්වීම ලැබූ ගුරුභවතුන් එම ක්‍ෂේත්‍රයෙහි පූර්ණ කාලීනව සේවයේ යෙදිය යුතුව තිබුණි. දිවයිනේ විශේෂ අධ්‍යාපන ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා ගුරු පත්වීම් ලබා තිබුණු ගුරුවරුන් 207 දෙනෙකු එම ක්‍ෂේත්‍රයේ ඉගැන්වීම් කටයුතුවල යෙදී නොතිබුණි.

2016 ජනවාරි 07 දිනැති අංක 01/2016 දරන අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ චක්‍රලේඛයේ 7.3 ඡේදය ප්‍රකාරව පළාත් අධ්‍යාපන ලේකම් විසින් පළාත් පාසල් සඳහා අවශ්‍ය අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබීම හේතුවෙන් පළාත් අධ්‍යාපන ගුරු පුරප්පාඩු ලේඛනයට අනුව නොවිධිමත් හා විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකකවල ගුරු පුරප්පාඩු 651 ක් පැවැතුණි.

ප්‍රසම්පාදනයන්

- ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ සහ ගුරු මධ්‍යස්ථාන සඳහා සුහුරු පන්ති කාමර උපකරණ ප්‍රසම්පාදන සඳහා සැපයුම්කරු සමඟ එළඹ තිබුණු ගිවිසුම අනුව 2020 මාර්තු 10 දිනට පෙර උපකරණ අදාළ ගුරු මධ්‍යස්ථාන හා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ වෙත සපයා අවසන් කළ යුතුව තිබුණි. සැපයුම්කරු භාණ්ඩ සැපයීම සඳහා සති 20 කට අධික කාලයක් ප්‍රමාද කර තිබුණු අතර , ගිවිසුම ප්‍රකාරව කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමෙන් සියයට 10 ක ප්‍රමාද ගාස්තු ලෙස රු.මිලියන 3.84 ක් අයකර ගත යුතුව තිබුණි. නමුත් එම ප්‍රමාද ගාස්තු අය කර ගැනීමකින් තොරව සැපයුම්කරුට ගෙවීම් කර තිබුණි.
- ප්‍රශ්න පත්‍රවල මනා නිමාවක් ලබා ගැනීම මගින් විභාග අපේක්ෂකයින්ගේ විශ්වාසනීයත්වය නංවාලීම හා රහස්‍යභාවය උපරිමයෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අරමුණින් රු. මිලියන 546 ක් වැය කර ඩිජිටල් ටර්න් කී මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක් මිලදී ගෙන තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගයේ ප්‍රශ්න පත්‍ර 346,180 ක් පමණක් මෙම යන්ත්‍රයෙන් මුද්‍රණය කර තිබුණි. එය සමස්ත ප්‍රශ්න පත්‍ර වලින් සියයට 5 ක තරම් අඩු ප්‍රමාණයක් වී තිබුණි.
- විභාග දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා නිල නිවාස 03 ක් මිලදී ගැනීම සඳහා 2020 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 03 ක මූලික ගෙවීමක් නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත කර තිබුණි. 2020 හා 2021 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් රු.මිලියන 17.8 ක් හා රු.මිලියන 13.9 ක් නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියට ගෙවිය යුතුව තිබුණත්, 2021 ජුනි මාසය වන විටත් එම ගෙවීම් කර නොතිබුණි. එළඹ තිබුණු ගිවිසුමේ කොන්දේසි 1.1(B)

ප්‍රකාරව නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් තීරණය කරනු ලබන ප්‍රමාද ගාස්තුවක් හා ඒ මත වාර්ෂිකව සියයට 12 ක ප්‍රමාද ගාස්තුවක් අයකරනු ලබන බවත්, එසේ නොමැති නම් මූලික ගෙවීමෙන් සියයට 25 ක් හෙවත් රු.750,000 ක් රඳවා ගෙන වෙන් කිරීම අවලංගු කරන බවත් සඳහන්ව තිබුණි. එම කොන්දේසි කෙරෙහි අවධානය යොමු කර අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග 2021 ජුනි මාසය වන විටත් විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ගෙන නොතිබුණි.

තිරසර සංවර්ධන අරමුණු

තිරසර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ වසර 2030 න්‍යාය පත්‍රය පිළිබඳව ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් දැනුවත් වී තිබුණු නමුත්, එහි කාර්යයන්ට සම්බන්ධ තිරසර සංවර්ධන අරමුණු ඉලක්ක හා එම ඉලක්ක කරා ළඟාවීමේ වැඩ පිළිවෙල සැලැස්වීමට ඇතුළත් කර එම ඉලක්ක කරා ළඟ විය යුතු සන්ධිස්ථානයන්ද ඉලක්ක මත ළඟාවීම් මැන බැලීම සඳහා වන දර්ශකයන්ද හඳුනාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ සඳහා ශික්ෂණලාභීන් බඳවා ගැනීම් ප්‍රමාදය

ගුරු ශික්ෂණලාභීන් පුහුණු කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ 19 ක් පිහිටුවා තිබුණු අතර, ඒ සඳහා වාර්ෂිකව රු.මිලියන 2,500 කට අධික මුදලක් ඒකාබද්ධ අරමුදලින් වැය කර තිබුණි. අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය සමත් අයගෙන් අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ සඳහා ශික්ෂණලාභීන් වාර්ෂිකව ඇතුළත් කර ගත යුතුව තිබුණි. 2018 හා 2019 වර්ෂවල උසස් පෙළ විභාගය පවත්වා පිළිවෙලින් වර්ෂ 3 ක් වර්ෂ 2 කට ආසන්න කාලයක් ගත වී තිබුණත්, 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් බඳවා ගැනීම් සිදු කර නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා යුනෙස්කෝ ජාතික කොමිෂන් සභාව

2008 සැප්තැම්බර් 24 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා යුනෙස්කෝ ජාතික කොමිෂන් සභාව පිහිටුවා තිබුණු අතර ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට අනුශාංගික කාරණා සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම සඳහා පිළියෙල කළ කෙටුම්පත් පනත නීති කෙටුම්පත් සම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් පනතේ කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.

කොමිෂන් සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලය පත් කිරීම හා ගෙවීම් කිරීම පාර්ලිමේන්තු පනතක් මගින් සිදුවිය යුතුව තිබුණු නමුත් පනත සම්මත කර නොතිබියදී 2008 සැප්තැම්බර් 24 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මත කොමිෂන් සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලය පත් කිරීම හා ගෙවීම් කිරීම සිදු කර තිබුණි. ප්‍රංශයේ පැරිස් නුවර පිහිටි යුනෙස්කෝ නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාලය වෙත සම්බන්ධීකරණ නිලධාරියෙකු අනුයුක්ත කර තිබුණු අතර පාරිශ්‍රමිකය වශයෙන් 2007 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය අවසානය දක්වා එකතුව රු. මිලියන 53.83 ක ප්‍රතිපාදනයක් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය වෙත මුදා හැර තිබුණි.

විභාග පනතට පටහැනි ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කාල සටහනකට අනුව දිවයින පුරා අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (සා.පෙළ) විභාගය සහ අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උ.පෙළ) විභාගය පවත්වනු ලබන අතර එම විභාගයන්හි රහස්‍යභාවය උපරිමයෙන් ආරක්ෂා කිරීම අරමුණු කරගෙන දිවයින පුරා දිවා කාලය තුළ එකම කාල සීමාවක

එකම කාල සටහනකට අනුකූලව විභාග පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය සියළුම කටයුතු සංවිධානය කරනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින එක් ආගමික ආයතනයකට අයත් සිසුන් සුළු පිරිසකට පමණක් එදින දිවා කාලයේ ආගමික කටයුතුවල යෙදීමට අවස්ථාව ලබාදී එම ආගමික නිකායට අයත් විසින් විභාග කොමසාරිස්ගෙන් කරන ලද ඉල්ලීමකට අනුව සාමාන්‍ය විභාග පැවැත්වෙන වෙලාවට පැය 9 කට පසුව මෙලෙස එම සිසුන්ට විභාගයට මුහුණ දීමට අවස්ථාව ලබා දී තිබුණි. තවද, 1970/71 වර්ෂයේ සිට විගණිත දින දක්වාම වාර්ෂිකව නොකඩවා සබත් දිනය ලෙසින් හඳුන්වන සෙනසුරාදා දිනයන්වලදී යෙදෙන අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (සා.පෙළ) සහ අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උ.පෙළ) විභාගවල විෂයයන් රටේ අනෙකුත් සමස්ත සිසුන් දිවා කාලයේදී ලියන ලද ප්‍රශ්න පත්‍රවලටම මෙම ආගමික නිකායේ සිසුන් රාත්‍රී කාලයේදී පෙනී සිටීමට අවශ්‍ය සියළු කටයුතු විභාග කොමසාරිස්ගේ දැනුවත්භාවය මත ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉටු කර තිබුණි. බාහිර පාර්ශවයක් වන මෙම ආගමික සභාවේ ඉල්ලීමකට අනුව රාත්‍රී කාලයේ පවත්වා තිබුණු මෙම විභාගය සම්බන්ධයෙන් වරින්වර පත් වූ විභාග කොමසාරිස් ජනරාල්වරු ගරු විෂයභාර අමාත්‍යවරයා හෝ රේඛීය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා දැනුවත් කිරීමට හෝ ක්‍රියා නොකර නීතිමය ප්‍රතිපාදන නොමැති මෙම විභාගය පැවැත්වීමේ ක්‍රියාව අඛණ්ඩව වර්ෂ 50 ක පමණ කාලයක සිට සිදු කර තිබුණි. රටේ සමස්ත විභාග අයදුම්කරුවන් එකම වෙලාවක ඉතා තීරණාත්මක ජාතික විභාග සඳහා පෙනී සිටින අතර දෙපාර්තමේන්තු නීති රීතිවලට පටහැනිව සීමිත අයදුම්කරුවන් පිරිසක් සාමාන්‍ය විභාගය ආරම්භකර පැය 09 කට පමණ පසු එම විභාග ප්‍රශ්න පත්‍රයටම පෙනී සිටීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව ලබා දී තිබුණි. සාමාන්‍ය විභාග

පැවැත්වෙන වෙලාවට පැය 9 කට පසුව මෙලෙස සබන් දින විභාග පැවැත්වීම මගින් 1968 අංක 25 දරන ප්‍රසිද්ධ විභාග පනතේ 6.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව විභාග ප්‍රශ්න පත්‍රයේ රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා වීම ගැටළුකාරී වී තිබුණි.

කාර්යසාධනය

- විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශිෂ්‍යයන්ගේ ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් හා ක්‍රියාකාරකම් මැන බැලීම අරමුණු ඇතිව මාර්ගගත ක්‍රමයට 2018 වර්ෂයේදී පවත්වන ලද සාමාන්‍ය තොරතුරු තාක්ෂණය (GIT) විභාගයේ ප්‍රතිඵල 2021 මාර්තු 31 දින දක්වාම ලබා දීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි. එසේම ඒ සඳහා 2019, 2020 හා 2021 වර්ෂවල රු.මිලියන 128.3 ක් වැය කර තිබුණි.
- විභාග දෙපාර්තමේන්තුවේ සහතිකපත්‍ර ශාඛාව විසින් 1992 වර්ෂයේ සිට පැවති විභාගවල ප්‍රතිඵල පරිගණක පද්ධතියට ඇතුළත් කර ඒ මගින් ප්‍රතිඵල නිකුත් කර තිබුණි. 1992 වර්ෂයට පෙර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලද විභාගවල ප්‍රතිඵල පරිගණක පද්ධතියට ඇතුළත් කර නොතිබුණු බැවින් එම ප්‍රතිඵල පහසුවෙන් සහ වේගවත්ව සනාථ කිරීම හෝ නැවත ප්‍රතිඵල නිකුත් කිරීමට හෝ අපහසුවී තිබුණි.

කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

විභාග දෙපාර්තමේන්තුවේ අනියම් පදනමින් සේවය කළ 82 දෙනෙකු සඳහා 2020 පෙබරවාරි 20 දින කා.කා.සේ III ශ්‍රේණියට ස්ථිර පත්වීම් ලබාදී තිබුණි. එම සේවකයින්ට මාස 06 ක කාලයක් ස්ථිර වැටුප් ලබා දී තිබුණු අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් පත්වීම් ස්ථිර කර නොතිබුණි. එම සේවකයින් අතරින් 05

දෙනෙකු සේවය හැර ගොස් ඇති අතර ඔවුන්ට ගෙවා තිබුණු රු.90,000 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය ඉක්මවා සේවකයින් 14 දෙනෙකු බඳවා ගෙන තිබුණි. එම සේවකයින් සේවයේ ස්ථිර කිරීමට කටයුතු නොකර 2021 වර්ෂයේ තවදුරටත් අනියම් පදනමින් සේවකයින් 15 දෙනෙකු බඳවා ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව සමස්ත අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය ඉක්මවා සේවකයින් 29 දෙනෙකු බඳවා ගෙන තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට විභාග දෙපාර්තමේන්තුවේ පුරප්පාඩු 152 ක් පැවැතුණි. එම පුරප්පාඩු තුළ ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ පුරප්පාඩු 12 ක් හා තෘතීයික මට්ටමේ පුරප්පාඩු 12 ක් පැවතිය ද 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම පුරප්පාඩු පිරවීමට අවශ්‍ය කටයුතු කර නොතිබුණි.

පෙළ පොත් මුද්‍රණය හා බෙදාහැරීම

- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාලව පෙළ පොත් මුද්‍රණය වෙනුවෙන් ගෙවීම් කිරීමේදී පොත් වල පිටු අඩුවීම වෙනුවෙන් රු.මිලියන 17.1 ක් හා පොත්වල පිටු වැඩිවීම් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 16.6 ක් අයකර තිබුණි. එමෙන්ම ප්‍රමාද වීම්, GSM අගය වෙනස් වීම යනාදී හේතූන් නිසා දඩ ලෙස රු.මිලියන 62.7 ක් ගෙවීම් කර තිබුණි. මෙලෙස පොත්වල පිටු අඩුවීම් සහ වැඩිවීම්වලදී පෙළපොත්වල අන්තර්ගතය වෙනස් වීම මත සිසුන් අපහසුතාවයට පත්විය හැකි බැවින් ගෙවීම් කිරීමේදී හා සැලැසුම් කිරීමේදී ඒ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වී නොතිබුණි.
- 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි පොත් වල වටිනාකම

රු.මිලියන 8.5 ක් අතරින් ගබඩා 04 ක පවතින රු. මිලියන 2.8 ක් වටිනා තොගය භෞතිකව සත්‍යාපනය කර නොතිබුණි. එම තොග වටිනාකමෙහි නිවැරදිතාවය විගණනයේදී තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි වූ අතර අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව සතු භාවිතයට නුසුදුසු, ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි පොත් සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා පෙළ පොත් බෙදාහැරීමේ කටයුතු සම්පූර්ණයෙන් අවසන් කර තිබුණි. නමුත් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට පෙළ පොත් වර්ග 128 කට අයත් පෙළ පොත් 4,761,461 ක් ගබඩාවේ ඉතිරිව තිබුණු අතර එහි වටිනාකම රු.මිලියන 593.83 ක් වී තිබුණි.
- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව වර්ෂයට අදාළ පෙළ පොත් අවශ්‍යතාවය නිවැරදිව හඳුනා ගැනීමකින් තොරව පෙළ පොත් මුද්‍රණය කිරීම නිසා මුද්‍රණය කරන ලද පොත් වසර 02 ක් සඳහා නිකුත් කිරීමෙන් පසුව ද තොග ශේෂය පොත් 25,000 ඉක්ම වන පොත් වර්ග 07 කට අයත් රු.මිලියන 48.24 ක් වටිනා පොත් 412,632 ක් 2021 ජනවාරි 31 දින වන විට ගබඩාවේ ඉතිරි වී තිබුණි.

අතිරේක පොත් හා ගුරු අත්පොත්

ඉකුත් වර්ෂවලදී මුද්‍රණය කරන ලද වටිනාකම රු.මිලියන 333.95 ක් වූ අතිරේක

පොත් 1,584,066 ක්ද, වටිනාකම හඳුනාගත නොහැකි වූ අතිරේක පොත් 23,742 ක් ද, වටිනාකම රු.මිලියන 96.9 ක් වූ ගුරු අත්පොත් 605,369 ක් ද, වටිනාකම හඳුනාගත නොහැකි වූ ගුරු අත් පොත් 158,775 ක් ද 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට බෙදා හැරීමෙන් තොරව ගබඩාවල රඳවා ගෙන තිබුණි.

විදේශ ණය ව්‍යාපෘති

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ලෝක බැංකු ණය ආධාර යටතේ ඉංග්‍රීසි හා ගණිතය විෂයයන් ප්‍රවර්ධනය සඳහා 2019 හා 2020 වර්ෂ සඳහා රු. මිලියන 35 ක් ලබා දී තිබුණි. එම වර්ෂයන්වලදී දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ පුද්ගල ධාරිතාවය වැඩි දියුණු කිරීම, සිංහල හා දෙමළ මාධ්‍යයෙන් ළමා කතාන්තර පොතක් නිර්මාණය කිරීම, 5 ශ්‍රේණියේ පෙළ පොත් සමාලෝචන වැඩ මුළු පැවැත්වීම, උපකරණ මිලදී ගැනීම යන කාර්යයන් සඳහා ඉන් රු.මිලියන 20.47 ක් වැයකර තිබුණි.

එසේම මේ යටතේ ළමා මනසෙහි ආකල්ප වර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගෙන ලේඛකයෙකු ලවා කතාන්තර පොතක් ලියවා ගැනීමට රු.මිලියන 5.76 ක් වැය කර සිංහල පිටපත් 155,475 ක් හා දෙමළ පිටපත් 73,475 ක් මුද්‍රණය කර තිබුණි. එම පොත්වලින් රු.මිලියන 2.07 ක් වටිනා පොත් 82,900 ක් 2021 මැයි 20 දින වන විටත් බෙදා හැරීමකින් තොරව ගබඩාවේ රඳවා ගෙන තිබුණි.

උසස් අධ්‍යාපනය

නිරීක්ෂණ

- කරාපිටිය රෝහලේ මහාචාර්ය ඒකකයක් පිහිටු වීම
- රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨ ගොඩනැගිල්ල ඉදි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
- වයඹ විශ්වවිද්‍යාලීය නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
- ප්‍රතිලාභ හිමි නොවීම
- 2020 උසස් පෙළ විභාගයට පෙනී සිටීමට අවස්ථාව අහිමි වූ සිසුන්
- උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල අරමුණු ලගා කර ගැනීම පහළ මට්ටමක පැවතීම
- ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගතිය පහළ මට්ටමක පැවතීම
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සඳහා වූ යෝජනාවලිය
- පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා සම්පූර්ණ නොකිරීම
- ගොඩනැගිල්ල ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම
- සුර්ය බලශක්ති පද්ධතිය ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම
- අත්තිකාරම් නිරවුල් නොකිරීම
- එකතු කළ අගය මත වූ බදු ගෙවීම
- අදාළ අරමුණු වෙනුවෙන් අරමුදල් උපයෝජනය නොකිරීම
- පාඨමාලාවන් සඳහා ලියාපදිංචි ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව පහළයාම
- බැඳුම්කර කඩවීම මත අය විය යුතු මුදල්
- උපදේශන හා සැලැසුම් සකස් කිරීමට ගෙවා ඇති වියදම
- ඉඩම අත්පත්කර ගැනීමේ කටයුතු ප්‍රමාදවීම
- පරීක්ෂණ කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීමේ ප්‍රමාදවීම.

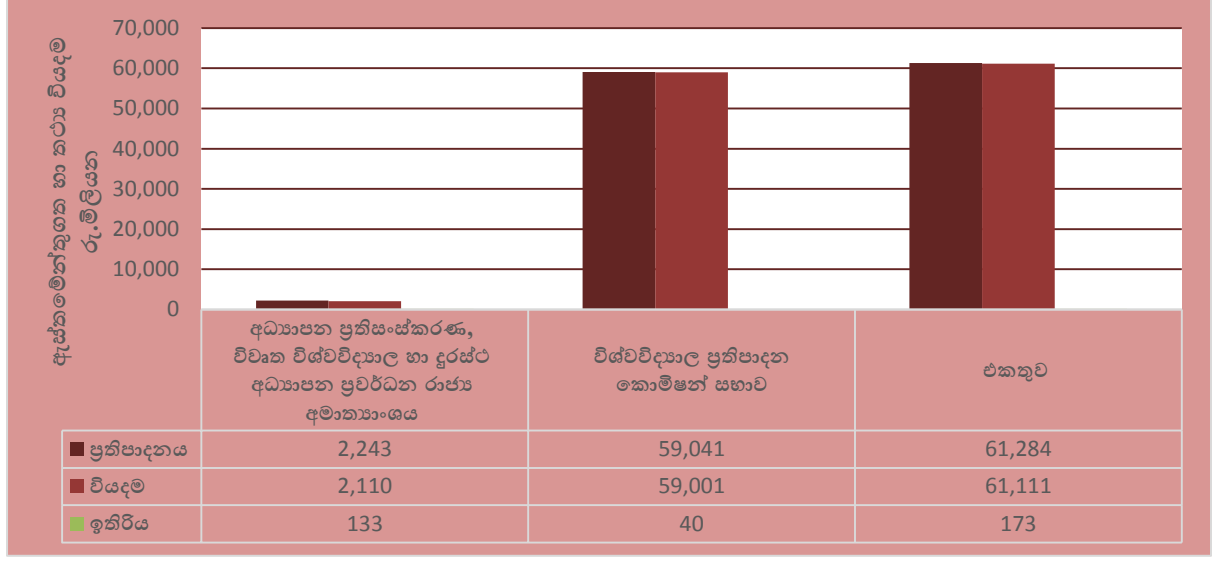

උසස් අධ්‍යාපනය

අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, විවෘත විශ්වවිද්‍යාල හා දුරස්ථ අධ්‍යාපන ප්‍රවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව විශ්වවිද්‍යාල 17 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 18 ක් විසින් පහතසඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ සඳහා ගතවන කාලය අවම කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සැකැසීම
- විශ්වවිද්‍යාල තුළ සහ නේවාසිකාගාරයන්හි පහසුකම් ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම
- දේශීය විදේශීය රැකියා වෙළඳපල ඉලක්ක කර ගනිමින් උපාධිධාරීන් බිහිකිරීම සඳහා සමස්ථ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රතිපත්ති තුළ විෂයමාලා සංශෝධනය කිරීම
- විශ්වවිද්‍යාල සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ පහසුකම් ලබාදීම
- මහජන සහ ශිෂ්‍යාධාර සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් යටතේ තෝරා ගැනීම හා එහි පහසුකම් පුළුල් කිරීම

- සාගර විශ්වවිද්‍යාල පුළුල් කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීම
- සියළුම රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල ලෝක ශ්‍රේණිගත කිරීමට ඉහළ ස්ථානයන්යකට පත් කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම
- විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය තුළ පර්යේෂණ හා නව නිපයුම් දිරි ගැන්වීම සඳහා පහසුකම් ඇති කිරීම
- නවක වද සංස්කෘතිය සියළු විශ්වවිද්‍යාලවලින් හා උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවලින් තුරන් කිරීමට කටයුතු කිරීම
- 2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා විශ්වවිද්‍යාල කොමිෂන් සභාව වෙත එකතුව රු.මිලියන 61,284 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 61,111 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 36 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 36 - ඇස්තමේන්තුගත හා තප්‍ය වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම පිළිබඳව සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

කරාපිටිය රෝහලේ මහාචාර්ය ඒකකයක් පිහිටුවීම.

සමාජ සංවර්ධනය, ධාරිතා සංවර්ධනය හා ආයතනික ශක්තිමත් කිරීමේ ප්‍රධාන අරමුණ ඇතිව රු.මිලියන 1300 ක පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවක් මත ක්‍රියාත්මක කෙරෙන කරාපිටිය රෝහලේ මහාචාර්ය ඒකකය ඉදි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2018 වර්ෂයේ ආරම්භ කර 2022 වර්ෂයේ මැයි 31 දින වන විට නිම කළ යුතුව තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත රු.මිලියන 131.7 ක් අත්තිකාරම් ලෙස ගෙවා තිබුණු අතර 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට ව්‍යාපෘතියේ ව්‍යුහාත්මක කටයුතු පමණක් ආරම්භ කර තිබුණි.

රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨ ගොඩනැගිල්ල ඉදි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව රු.මිලියන 1,180 ක් මත රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ මහල් 12 කින් යුත් වෛද්‍ය පීඨ ගොඩනැගිල්ල ඉදි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2020 ජනවාරි 10 දින වන විට නිම කළ යුතුව තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරුගේ ප්‍රමාදය හේතුවෙන් කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම අවලංගු කර තිබුණු අතර කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබූ රු. මිලියන 155.3 ක් වූ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ශේෂය 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අය කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

වයඹ විශ්වවිද්‍යාලීය නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

සෞඳි රජයේ ආධාර යටතේ ක්‍රියාත්මක වන මෙම ව්‍යාපෘතිය 2017 වර්ෂයේ සෞඳි අරමුදල සමඟ ගිවිසුම් ගත වී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට වර්ෂ 4 කට ආසන්න

කාලයක් ගත වී තිබුණ ද කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට අවශ්‍ය අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ලබා ගෙන නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ව්‍යාපෘතියේ මූලික කටයුතු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 65 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර ඉන් රු.මිලියන 11 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි.

ප්‍රතිලාභ හිමි නොවීම

2010 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂයේ ජුනි මාසය දක්වා කාලපරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 452 ක් දකුණු ආසියානු විශ්වවිද්‍යාලයේ සාමාජික ගාස්තු ලෙස විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව විසින් වැය කර තිබුණි. ශ්‍රී ලාංකික සිසුන්ගේ දක්ෂතා හා දැනුම වර්ධනය කිරීම සහ ඒ තුළින් නායකත්ව ගුණාංගවලින් පිරිසුන් සිසුන් බිහිකිරීමට දායකත්වයක් ලබා දී නොතිබුණි.

2020 උසස් පෙළ විභාගයට පෙනී සිටීමට අවස්ථාව අහිමි වූ සිසුන්

2019 වර්ෂයේ පැවැත්වූ අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගයේ ප්‍රතිඵල 2019 දෙසැම්බර් 27 දින නිකුත් කර තිබුණි. විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා මාර්ගගත ක්‍රමය යටතේ අයදුම්පත් කැඳවීම මාස 02 කට අධික කාලයක් ප්‍රමාද කර 2020 මාර්තු 05 දින ආරම්භ කර තිබුණි. 2020 ඔක්තෝබර් 12 දින 2020 වර්ෂයේ අ.පො.ස. (උසස් පෙළ) විභාගය ආරම්භ කර තිබුණ ද එදිනට පෙර කඩඉම් ලකුණු නිකුත් කිරීමට විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ අවස්ථා අහිමි වී ගිය සිසුන්ට 2020 වර්ෂයේ අ.පො.ස. (උසස් පෙළ) විභාගයට සුදානම්වීමට හා පෙනී සිටීමට තිබූ අවස්ථාව මග හැරී තිබුණි.

උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල අරමුණු ලඟා කර ගැනීම පහළ මට්ටමක පැවතීම

සුරක්ෂිත ස්ථාවර පද්ධති හා අන්‍යෝන්‍ය ඵලදායී පාර්ශවකරුවන්ගේ සබඳතාවය තුළින් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව, උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල පාලනය සහ කළමනාකරණය ශක්තිමත් කිරීම යටතේ 1978 අංක 16 දරන විශ්වවිද්‍යාල පනත සමාලෝචනය, යාවත්කාලීන කිරීම, සිසුන් බඳවා ගැනීම, පුළුල් කිරීම සඳහා රජයේ උසස් අධ්‍යාපන අංශය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, වර්තමාන සහ අනාගත උසස් අධ්‍යාපන අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපෙන පරිදි උසස් අධ්‍යාපන ආයතන සමාලෝචනය සහ යාවත්කාලීන කිරීම යන අරමුණු ඉටුකිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඒම අරමුණුවලින් සියයට 25 ක පමණ ප්‍රගතියක් වාර්තා කර තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා උසස් තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ආයතනයේ අධ්‍යයන ප්‍රවේෂ අවස්ථා වැඩි කිරීම, ඩිප්ලෝමාවන්හි ගුණාත්මකභාවය, සේවා නියුක්තිය, ව්‍යවසායකත්වය වැඩි දියුණු කිරීම හා උසස් තාක්ෂණ ආයතන අංශයන්හි කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායීතාවය වැඩි දියුණු කිරීම යන අරමුණු ලඟා කර ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද එම අරමුණුවලට අදාළව ක්‍රියාත්මක කර තිබූ ක්‍රියාකාරකම්වල භෞතික ප්‍රගතිය ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතුණි.

ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගතිය පහළ මට්ටමක පැවතීම

විශ්වවිද්‍යාල හා උසස් අධ්‍යාපන ආයතන 12 කට අදාළ ව්‍යාපෘති යෝජනා 20 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා දී වර්ෂ 01 ක සිට වර්ෂ 13 ක් දක්වා කාල පරාසයක් ගත වී තිබුණද, අදාළ ව්‍යාපෘතිවල වැඩ ආරම්භ කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අදාළ

උසස් අධ්‍යාපන ආයතන අපොහොසත් වී තිබුණි.

විශ්වවිද්‍යාල හා උසස් අධ්‍යාපන ආයතන 10 කට අදාළ ව්‍යාපෘති යෝජනා වෙනුවෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා දී වර්ෂ 1 ක සිට වර්ෂ 11 ක් දක්වා කාල පරාසයක් ගත වී තිබුණි. ඒම ව්‍යාපෘතිවල ලංසු ප්‍රදානය කිරීම ප්‍රමාද වීම, වැඩ ආරම්භ කිරීම සහ ව්‍යාපෘතිය අවසන් කළ යුතු නියමිත කාලය දීර්ඝ කිරීම යන හේතූන් මත ව්‍යාපෘති 18 ක භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 8 ක සිට සියයට 50 ක් දක්වා පරාසයක ප්‍රමාණයක ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සඳහා වූ යෝජනාවලිය

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් 1992 වර්ෂයේ ඉදිරිපත් කළ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සඳහා වූ යෝජනාවලිය පදනම් කරගෙන 1997 වර්ෂයේදී ජනාධිපතිවරයා විසින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණි. ඉන් පසුව ඉදිරිපත් කරන ලද අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සඳහා යෝජනා ප්‍රතිපත්ති ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කර නොතිබුණි.

පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා සම්පූර්ණ නොකිරීම

මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජ විද්‍යා උසස් අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාතික මධ්‍යස්ථානය විසින් 2005 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා වූ කාල පරාසය තුළ පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා හැදෑරීම සඳහා ප්‍රදානලාභීන් 24 දෙනෙකු වෙත රු.මිලියන 42.34 ක ප්‍රදාන ලබා දී තිබුණි. ඒම ප්‍රදාන ලබා දී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම වර්ෂ 07 ක සිට වර්ෂ 15 ක් දක්වා කාල පරාසයක කාලයක් ගත වී තිබුණත් අදාළ ප්‍රතිලාභීන් විසින් ප්‍රගති වාර්තා ඉදිරිපත් නොකිරීම, අධ්‍යයන කටයුතු ආරම්භ

නොකිරීම හා පාඨමාලා සම්පූර්ණ කර නොතිබුණු අවස්ථා පැවතුණි.

ගොඩනැගිල්ල ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම

21 වන සියවස සඳහා වූ උසස් අධ්‍යාපන ව්‍යාපෘතිය (HETC) යටතේ දෙහිවල උසස් තාක්ෂණ ආයතනයේ නායකත්ව ගුණාංග සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන ගොඩනැගිල්ල රු.මිලියන 512 ක ඇස්තමේන්තුවක් මත ඉදිකිරීමට නියමිතව තිබුණි. 2017 පෙබරවාරි 21 දින වන විට ඉදිකිරීමට නියමිත මහල් 5 කින් මහල් 3 ක් පමණක් රු.මිලියන 113.8 ක් වැය කර ඒදින ආයතනයට භාර දී තිබුණි. ඉතිරි මහල් දෙකේ වැඩ නිම නොකිරීම හේතුවෙන් මෙම ගොඩනැගිල්ල වර්ෂ 04 කට ආසන්න කාලයක සිට නිෂ්කාර්යව පැවතුණි. එසේම එම ගොඩනැගිල්ලේ ඇතුළත හා පිටත සවි කර ඇති උපකරණ ප්‍රයෝජනයට නොගෙන වගකීම් කාලයද ඉකුත් වී තිබුණි.

සූර්ය බලශක්ති පද්ධතිය ප්‍රයෝජනයට නොගැනීම

දෙහිවල උසස් තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ආයතනයේ විදුලි වියදම අවම කර ගැනීමේ අරමුණින් රු.මිලියන 19.8 ක් වැය කර සූර්ය බලශක්ති පද්ධතියක් ඉදිකර 2019 ජූනි 07 දින වැඩ නිම කර තිබුණි. එසේ වුවද පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා තොග විදුලි සම්බන්ධතාවය ලබා ගැනීමට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ආයතනය අපොහොසත් වී තිබුණි. මේ නිසා 2019 ජූනි මාසයේ සිට 2020 දෙසැම්බර් දක්වා ආයතනය විසින් විදුලිය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 2.51ක අතිරේක වියදමක් කර තිබුණි.

අත්තිකාරම් නිරවුල් නොකිරීම.

යාපනය උසස් තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් සිව්මහල් ගොඩනැගිල්ලක්

ඉදිකිරීම සඳහා 2016 නොවැම්බර් 10 දින පෞද්ගලික ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තු සමාගමක් වෙත රු.මිලියන 36.99 ක වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ගෙවා ඉදිකිරීමේ කටයුතු සිදු කර තිබුණි. ගොඩනැගිල්ල ඉදිකර තිබුණු ඉඩමේ අයිතිය ඉල්ලා පෞද්ගලික පාර්ශවයක් විසින් යාපනය දිස්ත්‍රික් උසාවියේ නඩුවක් පවරා තිබුණි. 2017 මාර්තු 09 දින සිට ආයතනයට අදාළ ඉඩමට ඇතුළුවීම තහනම් කර නඩුවේ තීරණය ප්‍රකාශ කර තිබුණි. ඒදින සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ගෙවා තිබුණු අත්තිකාරම අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

එකතු කළ අගය මත වූ බදු ගෙවීම

2014 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ උසස් තාක්ෂණ ආයතනය යටතේ ඇති ආයතන 8 කට අදාළව විවිධ කොන්ත්‍රාත් ඉටු කිරීම එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීම සඳහා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි නොවූ පෞද්ගලික කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු වෙත ගෙවීම් කර තිබුණි. ඒම ගෙවීම්වලට අදාළව ඒකතු කළ අගය මත බදු වශයෙන් රු.මිලියන 7.03 ක් ඒම කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණි.

අදාළ අරමුණු වෙනුවෙන් අරමුදල් උපයෝජනය නොකිරීම

බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලයේ අරමුදල් 05 කට අදාළව රු.මිලියන 24.21 ක් ස්ථාවර තැන්පතු වලද, රු.මිලියන 3.38 ක් ඉතිරිකිරීම්වලද පැවැතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අරමුදල් යෙදවීමේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා උපයෝජනය කර නොතිබුණි.

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ විවිධ පීඨයන් විසින් ආරම්භ කර තිබුණු අරමුදල් 35 ක සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් දිනට එකතුව රු.මිලියන 97 ක් මුදල් ශේෂ පැවැතුණි. එම

අරමුදල්වලට අදාළ අරමුණු වෙනුවෙන් එම මුදල් උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. විද්‍යා පීඨය මගින් ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීමට ආරම්භ කර තිබුණු අරමුදල් 11 ක සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එකතුව රු.මිලියන 1.2 ක මුදල් ශේෂ වර්ෂ 2 ක සිට වර්ෂ 25 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එමින් තිබුණත්, එම මුදල් ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීමට උපයෝගී කර ගෙන නොතිබුණි.

වෛද්‍ය විද්‍යා පඤ්චාත් උපාධි ආයතනයේ PGIM Research & Publication අරමුදලේ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 3.6 ක මුදල් ශේෂය 2018 වර්ෂයේ සිට පැවැත එමින් තිබුණි. එම මුදල් අරමුදලේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා විධිමත් සැලැස්මක් අනුව උපයෝජනය කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ආයතනය කටයුතු කර නොතිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ක්‍රියාත්මක හා ශිෂ්‍යත්ව අරමුදල් 102 ක් යටතේ එකතුව රු.මිලියන 35.53 ක ශේෂ පැවැතුණි. එම අරමුදල්වලින් අරමුදල් 98 ක් යටතේ එකතුව රු.මිලියන 32.84 ක් අදාළ අරමුණු වෙනුවෙන් උපයෝජනය කිරීමකින් තොරව අක්‍රීයව පැවතුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ පර්යේෂණ අරමුදල් ගිණුම් 28 ක වර්ෂ 5 කට වැඩි කාලයක සිට රු.මිලියන 36.66 ක ශේෂ උපයෝජනය නොකර පැවැත එමින් තිබුණි. අරමුදල් ගිණුම් 47 ක එකතුව රු.මිලියන 22.50 ක් ශේෂ හා විශේෂ අරමුදල් 28 කට අදාළ රු.මිලියන 347.59 ක ශේෂ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී උපයෝජනය කර නොතිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජ විද්‍යා උසස් අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාතික මධ්‍යස්ථානය පැවති අරමුදල් 03 ක එකතුව රු.මිලියන 3.61 ක් අදාළ

අරමුණු වෙනුවෙන් උපයෝජනය නොකර තිබුණිව පැවතුණි.

පාඨමාලාවන් සඳහා ලියාපදිංචි ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව පහළයාම.

බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලයේ 2018 වර්ෂයේදී පඤ්චාත් උපාධිය සඳහා ලියාපදිංචි සිසුන් සංඛ්‍යාව 439 ක් වී තිබුණි. විශ්වවිද්‍යාලය විසින් අයකරනු ලබන පඤ්චාත් උපාධි පාඨමාලා ගාස්තු අධිකවීම හා රට තුළ වෙනත් පඤ්චාත් උපාධි ආයතන පිහිටා තිබීම නිසා 2020 වර්ෂය වන විට ලියාපදිංචි සිසුන් සංඛ්‍යාව 180 ක් දක්වා දිගින් දිගටම අඩුවෙමින් පැවැතුණි.

බැඳුම්කර කඩවීම මත අය විය යුතු මුදල්

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ අධ්‍යයන කටයුතු සඳහා විදේශගත වූ අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලයේ 34 දෙනෙකු හා අනධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලයේ දෙදෙනෙකු නැවත සේවයට වාර්තා කර නොතිබුණි. එම කාර්ය මණ්ඩලය විසින් විදේශගතවීමේදී එළඹ තිබුණු බැඳුම්කර කඩවීම මත 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 19.71 ක් විශ්වවිද්‍යාලය විසින් අය කළ යුතුව තිබුණි.

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ පඤ්චාත් උපාධි සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා වැටුප් සහිත අධ්‍යයන නිවාඩු ලබා තිබූ ආචාර්යවරු 18 දෙනෙකු අදාළ සුදුසුකම් සම්පූර්ණ කර නොමැතිව නැවත සේවයට වාර්තා කර නොතිබුණි. එළඹ තිබුණු බැඳුම්කර කඩවීම මත එකතුව රු.මිලියන 78.2 ක් එම ආචාර්යවරුන්ගෙන් අය කළ යුතුව තිබුණි. එම ආචාර්යවරුන් 18 දෙනාගෙන් ආචාර්යවරු 12 දෙනෙකුගෙන් එකතුව රු.මිලියන 20.2 ක් වර්ෂ 02 ක සිට වර්ෂ 18 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට අයකළ යුතුව තිබුණත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම මුදල් අය කර ගැනීමට කළමනාකරණය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

උපදේශන හා සැලැස්ම සකස් කිරීමට ගෙවා ඇති වියදම

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය විසින් ශ්‍රවනාගාර ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය විධිමත් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදු කර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව නිශ්චය කර නොතිබුණි. 2016 ජුනි 22 දින ව්‍යාපෘතියේ උපදේශන ගාස්තු හා සැලැස්ම සකස් කිරීම වෙනුවෙන් රු.මිලියන 5.79 ක් වැය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ව්‍යාපෘතියේ කාර්යයන් ඉටු නොකිරීම නිසා වැය කළ වියදම අනාර්ථික වී තිබුණි.

ඉඩම අත්පත්කර ගැනීමේ කටයුතු ප්‍රමාදවීම.

1994 ජුනි 29 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨය සඳහා මෙත් සෙවන ඉඩමෙන් අක්කර 6.5 ක බිම් ප්‍රමාණයක් පවරා ගැනීම වෙනුවෙන් 1998 වර්ෂයේ සිට 2010 වර්ෂය දක්වා අවස්ථා 3 කදී රු. මිලියන 24 ක්ද, 2019 වර්ෂයේ රු. මිලියන 50 ක්ද වශයෙන් රු.මිලියන 74 ක් බස්නාහිර පළාත් සභාවට ගෙවා තිබුණි. අදාළ ඉඩම පවරා ගැනීමේ

කටයුතු සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන වන විටත් සිදුකර නොතිබුණි.

පර්යේෂණ කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීමේ ප්‍රමාදවීම.

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා වූ වර්ෂ 06 ක කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ කථිකාචාර්යවරුන් සඳහා විවිධ පර්යේෂණ 366 ක් වෙනුවෙන් ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.මිලියන 669 ක් ගෙවීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාලයේ පර්යේෂණ හා ප්‍රකාශන කමිටුවේ අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. එම පර්යේෂණවලින් පර්යේෂණ 31 ක් ඉවත් කර ගැනීම් හා මුදල් ලබා නොගැනීම මත නවතා තිබුණි. පර්යේෂණ 173 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වනවිට සම්පූර්ණ කර නොතිබුණි. එසේම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු.මිලියන 14.89 ක ප්‍රතිපාදන අනුමත වූ කථිකාචාර්යවරුන් 31 දෙනෙකු විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් පර්යේෂණ කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණි. එම හේතුවෙන් වෙනත් කථිකාචාර්යවරයෙකුට එම පර්යේෂණ කිරීමට අවස්ථාව අහිමි වී තිබුණි.

නිපුණතා සංවර්ධන, වෘත්තීය අධ්‍යාපන, පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම්

නිරීක්ෂණ

- ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය නොකිරීම
- පාඨමාලා සඳහා සිසු ආයතනවලට
- අපේක්ෂිත නිමැවුම් මට්ටම ලබා නොගැනීම
- ව්‍යාපෘති ඉටු කිරීමේ ප්‍රමාදයන්
- මුදල් නිදහස් කර තිබුණත් ප්‍රගතියක් ලබා නොතිබුණු ව්‍යාපෘති
- වත්කම් කළමනාකරණය
- නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත වත්කම්
- අනාර්ථික ගනුදෙනු

නිපුණතා සංවර්ධන, වෘත්තීය අධ්‍යාපන, පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම්

නිපුණත්වයෙන් හෙබි ශ්‍රම බලකායක් යන දැක්ම ඇතිව ගුණාත්මකභාවයෙන් පිරි වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබාදීම තුළින් වැඩ ලෝකයට අවශ්‍ය මානව සම්පත් පදනමක් ගොඩනැංවීමේ මෙහෙවර පෙරදැරිව “සෞභාග්‍යයේ දැක්ම” රජයේ ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවට අනුකූලව 2021 – 2030 නිපුණතා සංවර්ධන දශකය ඇරඹීම තුළින් තාක්ෂණය පදනම් කරගත් සමාජයක් නිර්මාණය කිරීම උදෙසා රාජ්‍ය නිපුණතා සංවර්ධනය, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය, පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ දෙපාර්තමේන්තුවක් හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 19 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- අධ්‍යාපන සුදුසුකම් නොසලකා තාක්ෂණවේදය සහ උසස් වෘත්තීය අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා නව වැඩපිළිවෙලක් ආරම්භ කිරීම
- දැනට පවතින වෘත්තීය පුහුණු ආයතන විධිමත් පරිදි ඇගයීමකට ලක් කර සුදුසු ආයතන සම්පූර්ණ භෞතික හා විෂයමාලා නවීකරණය කොට “One TVET” සංකල්පය යටතේ එම ආයතන ජාලගත කර තාක්ෂණවේදී උපාධි ආයතන බවට පත් කිරීම
- රටපුරා විහිදුනු නව “තාක්ෂණික හා කාර්මික විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යායතන” පද්ධතියක් ආරම්භ කිරීම
- ජර්මන් කාර්මික අධ්‍යාපන ආයතනය පුළුල් කිරීම
- දැනට පවත්නා ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම් (NVQ) මට්ටම් තල 7 සිට 10 ක් දක්වා වැඩි කිරීම හා ඊට අනුරූපීව ශ්‍රී ලංකා සුදුසුකම් රාමුව (SLQF) සංශෝධනය කිරීම

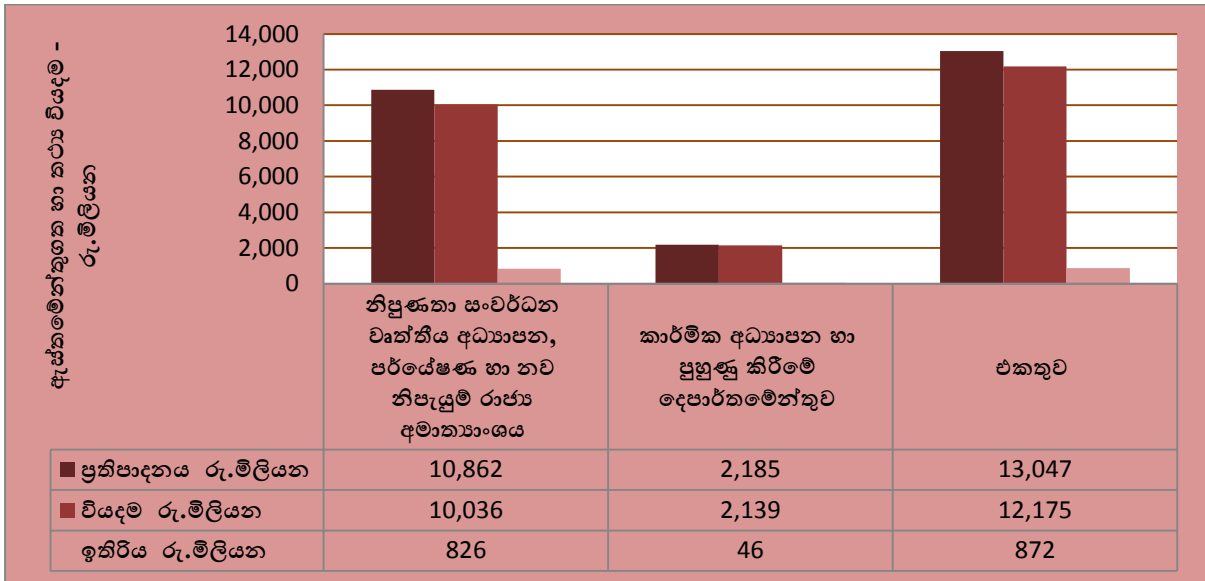
- වෘත්තීය අධ්‍යාපනයේ පශ්චාත් උපාධි මට්ටම් දක්වා අධ්‍යාපනය ලැබීමට අවස්ථාව සලසා දීම
- වෘත්තීය අධ්‍යාපනය හා ව්‍යවසායකත්වය ඒකාබද්ධ කරමින් තොරතුරු තාක්ෂණය, ඉංග්‍රීසි සහ අනෙකුත් භාෂා දැනුම ඇතුළත් කොට වෘත්තීය අධ්‍යාපනයේ විෂයමාලා සංශෝධනයක් සිදු කිරීම
- විදේශ රැකියා උත්පාදනය හා විවිධාංගීකරණය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශ සම්බන්ධීකරණය කරමින් දේශීය හා විදේශීය රැකියා වෙළෙඳපොළ ඉලක්ක කරගත් වෘත්තීය අධ්‍යාපනයක් ලබාදීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම
- තොරතුරු තාක්ෂණ ව්‍යවසායකත්වයක් බිහි කිරීම
- අන්තර්ජාලය ආශ්‍රිතව බිහිවූ උපාංග, කෘතීම බුද්ධිමය, ජෛව තාක්ෂණය, රොබෝ තාක්ෂණය, ඔෆ්මන්ටඩ් රිටලට්, ක්ලවුඩ් කම්පියුටින්, නැනෝ තාක්ෂණය සහ ත්‍රිමාණ මුද්‍රණය වැනි නවීන තාක්ෂණයන් භාවිතය උපරිම තලයට ගෙන ඒම තුළින් ලංකාව නව නිපැයුම් කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත් කිරීම
- පර්යේෂකයින්ට ඔවුන්ගේ නවෝත්පාදන සොයා ගැනීම සහ පර්යේෂණවල නිර්මාණ අයිතිය සහතික කරන ජේටන්ට් බලපත්‍ර ලබාදීමේ ක්‍රමවේදය කාර්යක්ෂම කිරීම
- ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා පර්යේෂණවලට සම්බන්ධ දේශීය ආයතනවලට පහසුකම් සැපයීම
- පර්යේෂණ සඳහා දායකවන පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන් සඳහා බදු සහන ලබාදීම
- නවෝත්පාදන සහිත නිෂ්පාදන දේශීය සන්නාමයක් යටතේ නිෂ්පාදනය කිරීම

සඳහා අවශ්‍ය දේශීය/ විදේශීය ආයෝජකයින් හඳුන්වාදීම

- නවෝත්පාදන හා පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ආයෝජකයින් හා අදාළ භාවිතා කරන්නන් වෙත යොමුවීම සඳහා කාර්යක්ෂම යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පාර්ලිමේන්තුව

විසින් එකතුව රු.මිලියන 13,047 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර, ඉන් රු.මිලියන 12,175 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව පාර්ලිමේන්තුව විසින් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 6.6 ක් හෙවත් රු.මිලියන 872 ක් උපයෝජනය කර නොතිබුණි. විස්තර රූපසටහන 37 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 37 - ඇස්තමේන්තුගත හා කටයුතු වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුකළ නියැදි විගණන පරීක්ෂාවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය නොකිරීම

වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව මගින් වැය විෂයයන් 10 කට සලසා තිබුණු රු.මිලියන 184.85 ක ප්‍රතිපාදනවලින් කිසිදු උපයෝජනයක් නොකර එම මුළු ප්‍රතිපාදනයම මුළුමණින්ම ඉතිරි කර තිබුණි

පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම් අංශයේ කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීම සඳහා වැය විෂයන් 03 ක් යටතේ පරිපූරක ඇස්තමේන්තු

වෙන්කිරීම් මගින් රු.මිලියන 12.26 ක අමතර ප්‍රතිපාදන සලසා ගෙන තිබුණත්, ඉන් කිසිදු උපයෝජනයක් නොකර මුළු ප්‍රතිපාදනයම ඉතිරි කර තිබුණි.

පාඨමාලා සඳහා සිසු දායකත්වය

වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සඳහා ඇති නැඹුරුව ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රමෝපායන් සම්පාදනය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ කාර්යභාරයක් වී තිබුණි. රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල ක්‍රියාත්මක වන ඇතැම් පාඨමාලා සඳහා සිසුන් ආකර්ෂණය කරගැනීමේ විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් නොතිබීම හේතුවෙන් සිසු සහභාගීත්වය අවම මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව වැඩි සිසුන්

ප්‍රමාණයක් බඳවාගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ධාරිතාවයක් සහ අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් ලබාදී තිබියදී, එම සම්පත් ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂමව භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය උපරිම ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවක් බඳවාගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

ඇතැම් පාඨමාලා සඳහා සිසුන්ගේ නොකැමැත්ත, පාඨමාලා සඳහා බඳවාගන්නා සිසුන්ගේ සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයක් පාඨමාලා හැරයාම, වඩා ප්‍රවලිත පාඨමාලා කීපයක් සඳහා පමණක් සිසුන් වැඩි වශයෙන් පෙළඹීම හේතුවෙන් රැකියා වෙළඳපොළෙහි ඉල්ලුමක් පවතින ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි සිසුන්ගේ යොමුවීම අවම මට්ටමක පැවැතුණි.

දිවයින පුරා විවිධ ප්‍රදේශවල තරුණ තරුණියන්ගේ විරැකියාව තුරන්කර නිසි වෘත්තීය මඟපෙන්වීමක් ලබාදෙමින් වෘත්තීය හා කාර්මික අධ්‍යාපනයට යොමු කිරීම සඳහා වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලබයි. මෙම කාර්යය ඉටු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ නිපුණතා සංවර්ධන සහකාර නිලධාරීන් 259 ක් දිවයින පුරා පිහිටි දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල 331 කට අනුයුක්ත කර තිබුණි. එම නිලධාරීන් විසින් ඉටු කළ යුතු කාර්යයන්හි ප්‍රගතිය දුර්වල මට්ටමක පැවති බව මේ සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ කාර්යසාධනය පිළිබඳව විගණනයේදී අනාවරණය විය.

ගුණාත්මකභාවයකින් යුත් වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා දීමට නම් ප්‍රමාණවත් දැනුමකින් යුක්ත අධ්‍යයන කාර්යමණ්ඩලයක් බඳවා ගැනීමත්, ඔවුන්ගේ ඉගැන්වීම්වල ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා විෂය ක්ෂේත්‍රයට අදාළව ප්‍රමාණවත් පුහුණු වැඩසටහන්වලට සහභාගී කරවීමත් කළ යුතුව තිබුණි. ඒ අනුව කටයුතු

නොකිරීම හේතුවෙන් පළපුරුදු උපදේශකවරුන්ගේ හිඟයක් පැවැතුණි.

අපේක්ෂිත නිමැවුම් මට්ටම ලබා නොගැනීම

සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම් අංශයේ ප්‍රගති වාර්තාව අනුව එකතුව රු.මිලියන 784.36 ක් වූ ව්‍යාපෘති 14 ක් ආරම්භ කර නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගතිය සියයට 34 ක සිට සියයට 89 ක් දක්වා වූ පරාසයක පැවතුණු අතර සියයට 75 ට වඩා අඩු ප්‍රගතියක් වාර්තා වූ ව්‍යාපෘති 11 ක් පැවැතුණි.

2018 ජනවාරි මාසයේදී ආරම්භ කර එම වර්ෂය අවසාන වනවිට නිම කිරීමට නියමිතව තිබූ රු.මිලියන 80 ක් පිරිවැය වූ Social Innovation Lab ව්‍යාපෘතිය සහ රු. මිලියන 70 ක් පිරිවැය වූ Improving Degraded Soil නම් වූ ව්‍යාපෘති 02 ක ප්‍රගතිය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් පිළිවෙලින් සියයට 70 ක් සහ සියයට 64 ක් වී තිබුණි.

ව්‍යාපෘති ඉටු කිරීමේ ප්‍රමාදයන්

පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම් අංශයට අදාළව 2020 වර්ෂයේ ව්‍යාපෘති 03 ක් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 111 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක නොකිරීම නිසා සලසා තිබුණු මුළු ප්‍රතිපාදනයම ඉතිරි වී තිබුණි.

සාගර විශ්වවිද්‍යාලයේ ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු උපාධි පාඨමාලා ක්‍රියාත්මක කිරීම උදෙසා වඩා ඉඩකඩ සහිත පරිශ්‍රයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් නව විශ්වවිද්‍යාල පරිශ්‍රයක් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා කොරියානු අන්තර් ජාතික සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය (KOIKA) ණය පහසුකම් ලබා දීමට ඉදිරිපත් වී තිබුණි. 2017 වර්ෂයේ සිට ඒ සඳහා සුදුසු

ඉඩමක් අත්පත් කර ගැනීමට අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

මුදල් නිදහස් කර තිබුණත් ප්‍රගතියක් ලබා නොතිබුණු ව්‍යාපෘති

සමාජීය නවෝත්පාදන පරීක්ෂණාගාරය පිහිටුවීම සඳහා 2017 අගෝස්තු 10 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර 2017 සැප්තැම්බර් 12 දින ඒ සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. ඒ සඳහා අමාත්‍යාංශය විසින් රු. මිලියන 35 ක් වැය කර තිබුණත්, එම වියදම්වලට අදාළ ප්‍රමාණවත් ලිඛිත සාක්ෂි හා ප්‍රගති වාර්තා විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

වත්කම් කළමනාකරණය

නවීන තාක්ෂණය පිළිබඳ ආතර් සී ක්ලාක් ආයතනය සතු හෝමාගම, පිටිපන පිහිටි අක්කර 10 ක් වූ ඉඩම වටා වැටක් ඉදිකිරීම සඳහා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියෙන් බැහැරව තාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය තෝරාගෙන තිබුණි. මුළු කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.මිලියන 3.5 ක් වී තිබුණි. වැට ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා අත්තිකාරම් වශයෙන් මුළු කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම වූ රු.මිලියන 3.5 ක් අත්තිකාරම්ද, ඇප සුරක්ෂණද රහිතව කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් වැට ඉදිකර නොතිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය නතර වී තිබුණ අතර, අදාළ මුදල් ආපසු ලබා ගැනීමටද ආයතනය අපොහොසත්ව තිබුණි.

නවීන තාක්ෂණය පිළිබඳ ආතර් සී ක්ලාක් ආයතනය සතු විදුලි සංදේශ කුළුණ 2017 අගෝස්තු 01 දින සිට 2022 ජූලි 31 දින දක්වා වර්ෂ 05 ක කාලයක් සඳහා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව වෙත

කුලී පදනම මත ලබාදීමට ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. එම ගිවිසුම ප්‍රකාරව 2019 අගෝස්තු මාසය දක්වා කාලයට අදාළව ලැබිය යතු ආදායම වන රු.මිලියන 2.2 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් හිඟහිටව පැවැතුණි. එම හිඟහිටි ආදායම අයකර ගැනීමට ආයතනය අපොහොසත් වී තිබුණි. නිසි නඩත්තු සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හේතුවෙන් මෙම කුළුණ මේ වන විට දිරාපත් වෙමින් පැවැතුණි.

නිෂ්කාර්ය හෝ ඌන උපයෝජිත වත්කම්

ජාතික පර්යේෂණ සභාවේ ඉලක්කගත බහුවිෂයානුබද්ධ ප්‍රදාන (TO) සඳහා එක් පර්යේෂණයකට ආසන්න වශයෙන් රු. මිලියන 50 ක් ලබාදී තිබුණි. එම සම්පූර්ණ මුදලම වර්ෂ 05 ක පමණ කාලයක් සඳහා ජංගම ගිණුමේ තැන්පත් කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට එසේ ලැබී තිබුණු රු.මිලියන 463.6 ක් ජංගම ගිණුම්වල තැන්පත් කර තිබුණි. සභාව විසින් පර්යේෂණ තෝරා ගැනීමෙන් පසු එහි වියදම් දැරීම සඳහා එක් එක් පර්යේෂණය සඳහා ජංගම ගිණුම් විවෘත කර පර්යේෂණය වෙනුවෙන් කළ යුතු වියදම එම ගිණුමෙහි තැන්පත් කරනු ලබයි. 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ පර්යේෂණ 40 කට ලැබී තිබූ රු.මිලියන 180.4 ක් වූ ප්‍රදාන ඒ ඒ පර්යේෂණ සඳහා ආරම්භ කරන ලද ජංගම ගිණුම්වල තැන්පත් කිරීමෙන් පසු පර්යේෂණ ආරම්භ කිරීම මාස 03 ක සිට මාස 15 ක් දක්වා කාල පරාසයක ප්‍රමාදයන් සිදු කර තිබුණි. එම ප්‍රමාද කාලය තුළ සභාවේ මුදල් නිෂ්ක්‍රීයව ජංගම ගිණුම්වල පැවතුණි.

ජාතික පර්යේෂණ සභාවේ බැංකු ගිණුම් ප්‍රකාශයන්ට අනුව (TO) ඉලක්කගත විෂයානුබද්ධ ප්‍රදාන යටතේ වන ව්‍යාපෘති 10 හි වියදම් සිදු වූ ආකාරය නිරීක්ෂණය කළ විට එම ප්‍රතිශතයන්ගේ සාමාන්‍යය සියයට

10 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව දළ වශයෙන් ව්‍යාපෘතියේ රු.මිලියන 463.6 ක් වූ මුළු මුදලින් සියයට 90 ක් පමණ වූ මුදල පළමු වර්ෂය තුළදී වියදම් නොවී ඉතිරි වී පැවැතුණි.

ජාතික පර්යේෂණ සභාව විසින් අන්වේෂණ පදනම මත ලබාදෙන පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රදානය කළ මුදලින් පර්යේෂණය අවසන් වන විටත් සියයට 7 ක සිට සියයට 61 ක් දක්වා ප්‍රමාණයක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සිදුකළ නියැදි පරීක්ෂාවේදී පර්යේෂණ 06 ක් සඳහා ප්‍රදානය කළ රු. මිලියන 17.9 කින් රු. මිලියන 12.6 ක් උපයෝජනය නොකර ජංගම ගිණුම්වල ඉතිරිව පැවැතුණි.

කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේ LIMS පරිගණක පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා පරිගණක අංශය වෙත 2019 සැප්තැම්බර් 05 දින ප්‍රසම්පාදනය කරන ලද රු.මිලියන 2.5 ක් වටිනා Rack Mountable Server පද්ධතිය 2020 ජූනි 23 දින වන විටත් භාවිතයට ගෙන නොතිබුණි.

පර්යේෂණ හා නව නිපැයුම් අංශයේ වටිනාකම රු. මිලියන 39.6 ක් වූ වාහන 11 ක් වර්ෂයකට අඩු කාලයක සිට උණ උපයෝජිතව හා නිෂ්ක්‍රීයව පැවැතුණි.

අනාර්ථික ගනුදෙනු

ජාතික පර්යේෂණ සභාව විසින් රටතුළ පවත්නා විවිධ අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන පර්යේෂණ සිදුකර විසඳුම් සෙවීම මඟින් දැනුම වැඩිකර ගැනීම සඳහාත්, රටෙහි සංවර්ධනය සඳහාත්, අන්වේෂක (ID) මත පදනම් වූ පර්යේෂණ සිදුකර තිබුණි. 2010 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා සිදුකර තිබූ පර්යේෂණ 384 කින් පර්යේෂණ 227 ක් නිම කර තිබුණු අතර විද්‍යාත්මක සහරාවල ප්‍රකාශනය කිරීමෙන් හා සමුළුවලට සහභාගීවීමට අවස්ථාව ලබා ගැනීමෙන් අවසන් කර තිබුණි. නමුත් එම පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල රටෙහි සංවර්ධනය සඳහා යොදාගැනීමට ක්‍රමවේදයක් සකස් කර නොතිබුණි.

පර්යේෂණ වැඩසටහන්වලදී අයදුම්පත් කැඳවීම මඟින් ජාතික පර්යේෂණ සභාව ඉහළ මට්ටමේ විද්‍යාත්මක කුසලතා හා ජාතික වැදගත්කමකින් යුතු අයදුම්පත් පමණක් තෝරාගෙන තිබුණි. ඇගයීම් කමිටුවල පැවති අඩුපාඩු ඇගයීමේදී, පර්යේෂක හා තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීමෙන් මනා සම්බන්ධීකරණයක් නොතිබීම හා පර්යේෂණ ප්‍රගතිය ලබාගැනීම හා සමාලෝචනය සිදු නොවීම වැනි කරුණු හේතුවෙන් 2011 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා සිදුකර තිබූ වටිනාකම රු. මිලියන 47.3 ක් වූ පර්යේෂණවලින් පර්යේෂණ 15 ක් අසාර්ථක වී තිබුණි. තවත් පර්යේෂණ 07 ක් අතරමග නතර කර තිබුණි.

බුද්ධශාසන, ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතු

නිරීක්ෂණ

අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබා නොගැනීම
කාර්යභාරයන් ඉටු නොකිරීම

ව්‍යාපෘති ඉටුකිරීමේ ප්‍රමාදයන්

මුදල් නිදහස් කර තිබුණත් ප්‍රගතියක් ලබා නොතිබුණු ව්‍යාපෘති

වත්කම් කළමනාකරණය

කළමනාකරණ දුර්වලතා

බුද්ධ ශාසන, ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතු

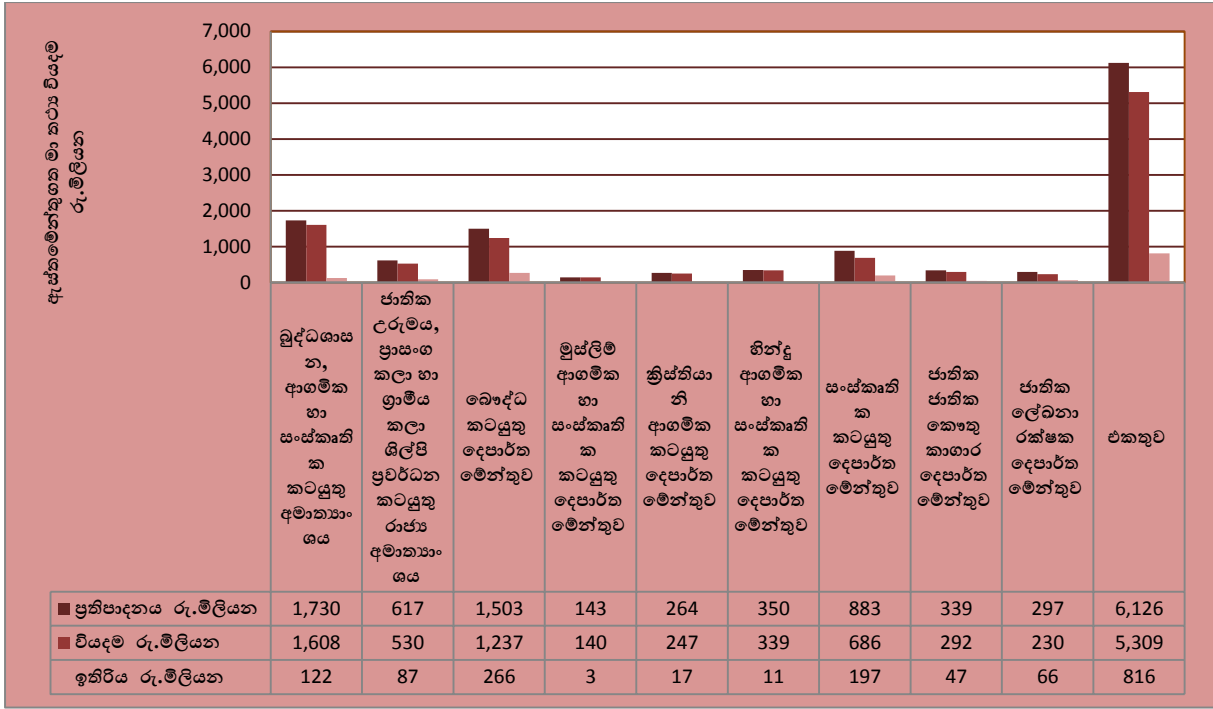
බුද්ධ ශාසන, ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ඇති රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු 07 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 11 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- දුෂ්කර ප්‍රදේශවල පිහිටි විහාරස්ථානවලට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා “සසුන් උදාව” ජාතික වැඩපිළිවෙල ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ජාතික උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීති අණපනත් සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කිරීම
- මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල පිළිබඳව පූර්ණ අධ්‍යයනයක් කොට එය සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය පදනම සකස් කිරීම
- ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හා ඒකාබද්ධව පුරාවිද්‍යාත්මක උරුම කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය හා නීතිමය පසුබිම සකස් කිරීම
- සියළු ආගම්වලට අයත් ඩිජිටල් පුරාවිද්‍යා විශ්ව කෝෂයක් නිර්මාණය කිරීම
- ජාතික උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පවතින ආයතනවල ඵලදායිතාවය ඉහළ දැමීම සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- මුද්‍රිත කෘති, නාට්‍ය, සිනමා, චිත්‍ර හා මූර්ති, සංගීත හා නර්තන කර්මාන්තයන් ප්‍රවර්ධනය සඳහා පහසුකම් සැපයීම
- දේශීයත්වය මුල්කරගත් කර්තෘ භාග ගෙවීම සඳහා පිළිගත් ජාත්‍යන්තර

සම්මුතීන්ට අනුව විධිමත් යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වාදීම.

- අංග සම්පූර්ණ “නාට්‍ය නිකේතනයක්” ස්ථාපිත කිරීම හා කලාකරුවන්ගේ වෘත්තීය සුරක්ෂිතතාවය තහවුරු කෙරෙන වැඩපිළිවෙලක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් සැකැසීම
- කලාත්මක නිර්මාණ සංස්කරණය සහ ප්‍රදර්ශනය සඳහා විශේෂිත පහසුකම් සැලැසීම
- සාම්ප්‍රදායික සහ නූතන නර්තන ශිල්පීන්ගේ ප්‍රාසංගික ප්‍රදර්ශන අවකාශ ලබාදෙන සහ චිත්‍ර මූර්ති ශිල්පීන්ට ස්වකීය නිර්මාණ අලෙවි කර ගැනීමේ සංචාරක හෝටල් සහ සංචාරක ආරක්ෂණය සහිත ස්ථානවල ඉඩකඩ ලබාදීමේ වැඩපිළිවෙලවල් සංචාරක අමාත්‍යාංශය සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තු 07 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 5,829 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 5,079 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 750 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය නොකර ඉතිරි කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 38 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 38 - ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබා නොගැනීම

බුද්ධශාසන, ආගමික කටයුතු හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ බුද්ධශාසන අංශය මඟින් ක්‍රියාත්මක ශ්‍රී දළදා මාළිගාවට අනුයුක්ත පල්ලෙකැලේ ප්‍රාසංගික පුහුණු ආයතනයේ ඉදි කිරීම් කටයුතු රු.මිලියන 145.7 ක මුළු ඇස්තමේන්තුවක් මත 2016 සැප්තැම්බර් 16 දින වැඩ ආරම්භ කර තිබුණි. එම ඉදිකිරීම් කටයුතු 2020 සැප්තැම්බර් 30 දින වන විට වැඩ නිම කළ යුතුව තිබුණත්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් වැඩ අවසන් කර නොතිබුණි. නිම කළ යුතු කාලය ඉක්මවා වර්ෂයකට ආසන්න කාලයක් ගත වී තිබුණත්, එම ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 41 ක් හා භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 56 ක් වී තිබුණි.

අමාත්‍යාංශයේ සංස්කෘතික අංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කර තිබූ දේශීය දැනුම හා සංස්කෘතික අගයන් පිළිබඳ පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් ව්‍යාපෘතියේ භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 100 ක් හා මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 14

ක් විය. අදාළ ව්‍යාපෘතිය මඟින් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ජනකලා සම්බන්ධ පර්යේෂණාත්මක ග්‍රන්ථයක් මුද්‍රණය කිරීමට සැලසුම් කර අදාළ ග්‍රන්ථ පිටපත් 1000 ක් මුද්‍රණය කර තිබුණ ද, 2021 මැයි 31 දින වන විටත් ඉන් පිටපත් 17 ක් පමණක් අමාත්‍යාංශයෙහි විවිධ අංශ වෙත ලබාදී ඉතිරි පිටපත් අපේක්ෂිත කාර්ය සඳහා යොදා නොගෙන ගබඩාවෙහි රඳවාගෙන තිබුණි.

කාර්යභාරයන් ඉටු නොකිරීම

2020 වර්ෂයට අදාළව සංස්කෘතික අංශය පිළියෙල කර තිබූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඇතුළත් රාජ්‍ය සේවා නිර්මාණ තරඟාවලිය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් හා යාපනය සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීම යන ව්‍යාපෘති සඳහා පිළිවෙලින් රු.මිලියන 3.5 ක් හා රු.මිලියන 28 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. අදාළ කාර්යයන් වර්ෂය තුළදී ඉටුකර නොතිබුණි. රාජ්‍ය සේවා නිර්මාණ තරඟාවලිය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල භෞතික හා මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 37 ක් ලෙස කාර්යසාධන වාර්තාවේ දක්වා තිබුණු අතර යාපනය සංස්කෘතික

මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීම සඳහා වෙන්කර තිබූ රු.මිලියන 28.00 කින් රු.මිලියන 27.96 ක් ග්‍රාමීය නිවාස ඉදිකිරීම් හා ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය කර්මාන්ත සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත ලබාදීම නිසා එම ඉදිකිරීම් කටයුතු ඉටු කර නොතිබුණි.

ව්‍යාපෘති ඉටුකිරීමේ ප්‍රමාදයන්

අමාත්‍යාංශයේ සංස්කෘතික අංශයට අදාළව උභය සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමේ කාර්යය ඉටු කිරීම සඳහා රු.මිලියන 21.38 ක පිරිවැය ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2015 වර්ෂයේ සිට 2018 දක්වා වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ රු.මිලියන 21.85 ක ප්‍රතිපාදන අම්පාර දිස්ත්‍රික් ලේකම් වෙත ලබාදී තිබුණි. ඉදිකිරීම් ප්‍රගතිය පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීමක්ද අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකර නොතිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් ගොඩනැගිල්ලේ ඉදිකිරීම් නිම කර නොතිබුණි.

අමාත්‍යාංශයේ මුද්ධශාසන අංශයට අදාළව විද්‍යාලංකාර ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2005 වර්ෂයේ ආරම්භ කර තිබුණි. එම ඉදිකිරීම්වල අදියර 5 දක්වා කොටස 2019 වර්ෂයේදී නිම කර ඒ සඳහා රු.මිලියන 1,204.33 ක් වැය කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එහි 6 වන අදියරේ ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

බෞද්ධ කටයුතු පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රු. මිලියන 74.96 ක් වැය කර කැලණිය රීරියවැටියේ ඉදිකරන ලද දසසිල් මාතා මූලස්ථානය හා පුහුණු ආයතනයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කර දෙපාර්තමේන්තුව වෙත භාරදී වර්ෂ 6 කට වැඩි කාලයක් ගතවී තිබුණද, පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. ආයතනය ඉදිකරන ලද ඉඩම 2012 වර්ෂයේදී දෙපාර්තමේන්තුව වෙත

පවරා දීමට එම ඉඩම ප්‍රදානය කරන ලද ස්වාමීන් වහන්සේගේ කැමැත්ත ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වෙත දැනුම් දී වර්ෂ 08 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අත්පත් කර ගැනීමේ කටයුතු අවසන් කර නීතිමය අයිතිය තහවුරු කරගෙන නොතිබුණි.

මුදල් නිදහස් කර තිබුණත් ප්‍රගතියක් ලබා නොතිබුණු ව්‍යාපෘති

අමාත්‍යාංශයේ සංස්කෘතික අංශයේ 2020 වර්ෂයේ ප්‍රගති වාර්තාවට අනුව සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථාන 15 ක් අලුත්වැඩියා හා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රු.මිලියන 7.93 ක් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ව්‍යාපෘතිය නිම කර නොතිබුණු අතර එහි මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 96 ක් හා භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 64 ක් වී තිබුණි.

වත්කම් කළමනාකරණය

අමාත්‍යාංශයේ සංස්කෘතික අංශය සතු වාහන 12 ක් වෙනත් අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු වෙත මුදාහැර තිබුණද, එම වාහනවල හිමිකම හා අයිතිය පවරාදීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

කළමනාකරණ දුර්වලතා

මුස්ලිම් ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව පවත්වා ගෙන යනු ලබන ගොඩනැගිල්ල රු.මිලියන 312.49 ක් වැය කර ඉදිකර තිබුණි. එම ගොඩනැගිල්ලේ වර්ග අඩි 33547 ක විශාල ඉඩකඩ ප්‍රමාණයක් භාවිතා නොකර නිෂ්කාර්යව පැවතුණද, අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින ක්‍රිස්තියානි ආගමික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව හා හින්දු ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව පිළිවෙලින් රු.මිලියන 4.20 ක් හා රු.මිලියන 6.82 ක වාර්ෂික කුලී පදනම මත

පෞද්ගලික ගොඩනැගිලිවල පවත්වා ගෙන

යමින් පැවතුණි.

කම්කරු අංශය

නිරීක්ෂණ

- ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම බලකායේ සංයුතිය
- වන්දි කොමසාරිස් කාර්යාලය අයකරගත් වන්දි
- අයකරගත යුතු වන්දි
- නියම යැපෙන්නන් සොයාගැනීමට නොහැකිවීම
- වයස පූර්ණත්වයට පත්ව ප්‍රතිලාභ නිදහස් නොකරන ලද ගිණුම්
- පුලි වර්ජකයන්ට සහන සැලසීමේ යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ජංගම සේවා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ඉදිකිරීම් හා වැඩිදියුණු කිරීම්
- මෙහෙවර පියෙස ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම්
- සම්මාන ප්‍රදානය කළ ආයතන පිළිබඳ පසු විපරම් නොකිරීම
- ජාතික ප්‍රමිති පිළියෙල කිරීම
- මුදල් ශේෂ නිෂ්කාර්යව පැවැතීම
- ප්‍රතිලාභ අනුපාතය පහළ වැටීම
- ආයෝජන ප්‍රතිලාභ අඩුවීම
- සේවායෝජකයන්ට එරෙහිව නඩු පැවැරීමෙන් ලබා ගත් මුදල්
- අභ්‍යන්තර විගණනය - සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

කම්කරු අංශය

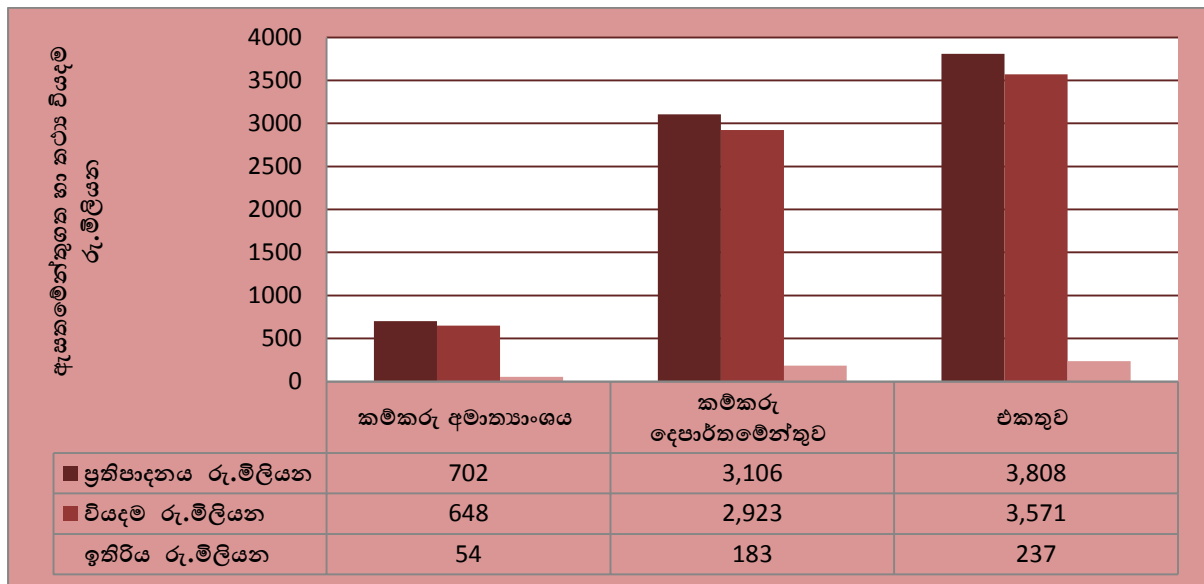
“තෘෂ්ණිමත් ඵලදායී ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රම බලකායක්” යන්න දැක්ම කර ගනිමින් කම්කරු අමාත්‍යාංශය විසින් ත්‍රෛපාර්ෂික සබඳතාව බලාත්මක කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම, විශ්ව සම්මත වැඩ කිරීමේ අයිතිවාසිකම් සහ කොන්දේසි සහතික කිරීම, ළමා සේවා නියුක්තිය වැළැක්වීම, සේවා නියුක්ත කාන්තාවන් ආරක්ෂා කිරීම සහ බලාත්මක කිරීම සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සාධාරණත්වය සහ සමානාත්මතාව, අදාළ කම්කරු නීති ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු කඩිනම් කිරීම, අංග සම්පූර්ණ සමාජ ආරක්ෂණ උපාය මාර්ගයක් සකස් කිරීම සඳහා කාර්යය ආරම්භ කිරීම යන පරමාර්ථයන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීම වෙනුවෙන් කම්කරු අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන දෙපාර්තමේන්තුව හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල 05 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- කම්කරු විෂය පථයට ගැනෙන සියළු වක්‍රලේඛ, නීති, අණපනත්, රීති,

රෙගුලාසි සමාලෝචනය කොට වර්තමානයට ගැලැපෙන සහ සේවක අයිතීන් සුරක්ෂිත කෙරෙන පරිදි අවශ්‍ය සංශෝධනයන් සිදු කිරීම

- සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට අමතරව සේවකයින්ගේ සැඟවුණ සුරක්ෂිත කරන දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම
- කම්කරුවන්ගේ නිපුණතා හා කුසලතා දියුණු කරමින්, සේවා ස්ථානවල ඉහළ ප්‍රමිතීන් සහිත සනීපාරක්ෂක හා සේවක ආරක්ෂණ ක්‍රම පවත්වා ගනිමින් සේව්‍ය සේවක සුභඥතාවය පදනම්ව ඵලදායී වැඩසටහන් දිරිගැන්වීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා කම්කරු අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එකතුව රු.මිලියන 3,808 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 3,571 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 39 හි දැක්වේ.

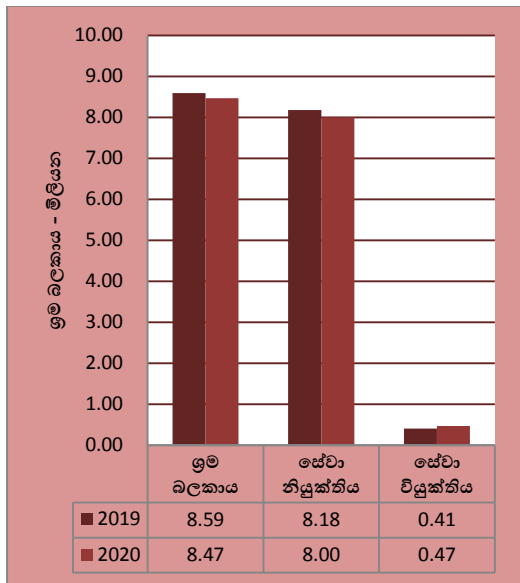

රූපසටහන 39 - ඇස්තමේන්තුගත හා තථ්‍ය වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන දෙපාර්තමේන්තුව හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන විසින් ඉහත කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම පිළිබඳව සිදු කරන ලද නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ ප්‍රමාණාත්මක හා වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම බලකායේ සංයුතිය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ශ්‍රම බලකාය මිලියන 8.47 දෙනෙක් වාර්තා වී තිබුණු අතර, ඉන් මිලියන 7.99 දෙනෙකුගේ සේවා නියුක්තියක් වාර්තා කර තිබුණි. මුළු ශ්‍රම බලකායෙන් සියයට 5.5 ක් හෙවත් මිලියන 0.47 ක සේවා වියුක්තියක් වාර්තා වී තිබුණි. 2019 වර්ෂයේදී සේවා වියුක්තිය මිලියන 0.41 ක සිට 2020 වර්ෂය වන විට එය මිලියන 0.47 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 40 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 40 - ශ්‍රම බලකාය, සේවා නියුක්තිය හා සේවා වියුක්තිය මූලාශ්‍රය - ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

වන්දි කොමසාරිස් කාර්යාලය අයකරගත් වන්දි

සේවයේ නියුක්තව සිටියදී සේවකයින්ට වන මාරක නොවන අනතුරු හා මාරක අනතුරු හේතුවෙන් සේවායෝජක ආයතන වෙතින්

වන්දි කොමසාරිස් කාර්යාලය අයකරගත් වන්දි වලින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට නිරවුල් නොකළ රු.මිලියන 6.8 ක ශේෂයක් පැවතුණි. සේවකයින් හා ඔවුන්ගේ යැපෙන්නන්ගේ නිවැරදි තොරතුරු නොමැතිවීම, ප්‍රතිලාභීන්ගේ වන්දි මුදල් ගෙවීමට අදාළ ලියකියවිලිවල අඩුපාඩු හා ඒවා කාර්යාලය වෙත ඉදිරිපත් නොකිරීම යනාදී හේතු නිසා මෙම වන්දි මුදල් ගෙවීමට නොහැකිව පැවතුණි. නිරවුල් නොකළ වන්දි මුදල් මාස 5 ක සිට වර්ෂ 4 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එමින් තිබුණි.

අයකරගත යුතු වන්දි

වන්දි කොමසාරිස් කාර්යාලය වෙත සේවකයින්ට වන අනතුර වාර්තා වූ දිනය, ආරම්භක දිනය වශයෙන් ගත් විට වර්ෂ 4 ක සිට වර්ෂ 24 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට අය කර ගත යුතු වන්දි මුදල 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 12.99 ක් වී තිබුණි. වන්දි මුදල් නොගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වරෙන්තු වශයෙන් උසාවි 08 ක නඩු ගොනු 48 ක් පැවැතුණි.

නියම යැපෙන්නන් සොයාගැනීමට නොහැකිවීම

වන්දි කොමසාරිස් කාර්යාලය වෙත වන්දි මුදල් තැන්පත් කර තිබුණද, නියම යැපෙන්නන් සොයාගැනීමට නොහැකිවීම නිසා එම වන්දි මුදල් බෙදා නොදී ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ කම්කරු වන්දි කොමසාරිස් නමින් වෙන් වෙන් වශයෙන් ගිණුම්වල තැන්පත් කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එසේ තැන්පත් කර තිබුණු මුදල රු.මිලියන 2.02 ක් වී තිබුණි.

වයස පූර්ණත්වයට පත්ව ප්‍රතිලාභ නිදහස් නොකරන ලද ගිණුම්

රැකියාවේ නියුතුව සිටියදී සිදුවූ මාරක අනතුරු හේතුවෙන් මියගිය සේවකයින්ගේ බාලවයස්කරුවන්ට හිමි වූ වන්දි ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ කම්කරු වන්දි කොමසාරිස්ගේ නමින් වෙන වෙනම ගිණුම්වල තැන්පත් කර තිබුණි. එම බාලවයස්කරුවන් වයස් පූර්ණත්වයට පත් වූ පසු අදාළ මුදල් ඔවුන් වෙත ලබාදීම සිදුකළ යුතුව තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වයස පූර්ණත්වයට පත්ව ප්‍රතිලාභ නිදහස් නොකරන ලද ගිණුම් 534 ක එකතුව රු.මිලියන 20.86 ක මුදල් ශේෂයක් පැවතුණි. එම ශේෂය තුළ 2016 වර්ෂයේදී වයස් පූර්ණත්වයට පත් බාල වයස්කරුවන්ගේ ගිණුම් 459 ක එකතුව රු.මිලියන 11.78 ක්ද, 2020 වර්ෂය තුළ වයස් පූර්ණත්වයට පත් බාල වයස්කරුවන්ගේ ගිණුම් 66 ක රු.මිලියන 8.56 ක් වූ මුදල් ශේෂ පැවතුණි.

ජූලි වර්ෂකයන්ට සහන සැලසීමේ යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම

2016 අයවැය යෝජනා යටතේ ජූලි වර්ෂකයන්ට සහන සැලසීමේ යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2016 අගෝස්තු 18 දිනැති අංක BD/GPS/JS/2/14-2015 දරන ජාතික අයවැය අධ්‍යක්ෂකගේ ලිපිය මගින් උපදෙස් ලබා දී තිබුණි. එම උපදෙස්වලට අනුව කටයුතු කරමින් කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අයදුම්පත් නිර්දේශ කිරීම සඳහා විධිමත් ක්‍රියාවලියක් සකස් කර නොතිබුණි. එම හේතුවෙන් එකම පුද්ගලයාගේ අයදුම්පත් දෙවරක් නිර්දේශ කිරීම නිසා පුද්ගලයින් 4 දෙනෙකු සඳහා රු.මිලියනයක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

ජංගම සේවා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

අමාත්‍යාංශයට අනුබද්ධිත සියලු ආයතන විසින් එක් දිස්ත්‍රික්කයක එක් කාල සීමාවකදී සේවා සේවක ප්‍රජාවට වඩාත් කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීමේ අරමුණින් ජංගම සේවා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. පසුගිය වර්ෂ 05 ක තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමේදී එම වර්ෂ 05 ක කාලය තුළ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ජංගම සේවා වැඩසටහන් 04 ක්ද, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වැඩසටහන් 03 ක්ද, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ වැඩසටහන්කද වශයෙන් වැඩසටහන් 08 ක් පමණක් කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

ඉදිකිරීම් හා වැඩිදියුණු කිරීම්

2013 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළ කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිකිරීම් හා වැඩිදියුණු කිරීම් කාර්යයන් 25 ක් ඉටු කර ගැනීම සඳහා ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එකතුව රු.මිලියන 320.11 ක් ගෙවා තිබුණි. 2021 මාර්තු 31 දින වන විට එම කාර්යයන්ගේ භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 90 ක සිට සියයට 100 ක් දක්වා පරාසයක ප්‍රමාණයක් වී තිබුණි. සියයට 100 ක භෞතික ප්‍රගතියක් වාර්තා කර තිබුණු ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් ලබා දී තිබුණු ප්‍රතිපාදනවලින් රු.මිලියන 41.52 ක් හෙවත් සියයට 13 ක් ඉතිරිව පැවතුණි. එම ඉතිරි මුදල් ආපසු ලබාගැනීමට හෝ අනුමත කරන ලද වෙනත් කාර්යයක් ඉටුකර ගැනීමට එම මුදල් උපයෝජනය කිරීමට කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.

මෙහෙවර පියෙස ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම

2013 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබූ මෙහෙවර පියෙස ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තුව පෞද්ගලික සමාගමකට

ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර 2013 ඔක්තෝබර් 03 දින ගිවිසුමකට එළම තිබුණි. එම ගිවිසුම අනුව මාස 36 ක කාලසීමාව තුළ එහි ඉදිකිරීම් කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීමට එකඟ වී තිබුණි. නමුත් එම ඉදිකිරීම් කටයුතු නියමිත දින වන විට නිම කිරීමට කොන්ත්‍රාත්කරු අපොහොසත් වී තිබුණි. 2019 ජුනි 26 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ප්‍රමාද ගාස්තු අයකර ගැනීමට යටත්ව 2019 ජුනි 30 දින දක්වා කොන්ත්‍රාත්තුවේ කාලය දීර්ඝ කිරීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කොන්ත්‍රාත්තුවේ වැඩ අවසන් කර නොතිබුණු අතර ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අයකළ යුතු ප්‍රමාද ගාස්තුද අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

සම්මාන ප්‍රදානය කළ ආයතන පිළිබඳ පසු විපරම් නොකිරීම

2014 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ ජාතික ඵලදායී ලේකම් කාර්යාලය විසින් ඵලදායීතා තරගාවලිය හා සම්මාන උළෙල 03 ක් රු. මිලියන 59.1 ක් වැය කර පවත්වා තිබුණි. එම තරගාවලියෙන් සම්මානයට පාත්‍ර වූ ආයතනවල ඵලදායීතාවය අත්හැර දැමූ යාවත්කාලීන කර පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීමක්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ජාතික ඵලදායීතා ලේකම් කාර්යාලය විසින් සිදු කර නොතිබුණි.

ජාතික ප්‍රමිති පිළියෙල කිරීම

2009 අංක 38 දරන වෘත්තීය ආරක්ෂණ හා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ආයතන පනතේ 3(1)(ග) උපවගන්තිය ප්‍රකාරව වෘත්තීය ආරක්ෂිතතා හා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රමිති පිහිටුවීමට ජාතික වෘත්තීය සුරක්ෂිතතා හා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ආයතනය කටයුතු කළ යුතුව තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ප්‍රමිති පිහිටුවා නොතිබුණි.

මුදල් ශේෂ නිෂ්කාර්යව පැවැතීම

ජාතික වෘත්තීය ආරක්ෂිතතා හා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ආයතනයේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ සෑම මාසයක් අවසානයේදී බැංකු ජංගම ගිණුම්වල ශේෂ රු.මිලියන 4.6 ක සිට රු.මිලියන 19.3 ක් දක්වා පරාසයක ප්‍රමාණවලින් පැවැතුණි. මෙහෙයුම් කටයුතු සාර්ථකව පවත්වාගෙන යාම සඳහා රඳවා තබාගත යුතු බැංකු ශේෂය හඳුනාගෙන අතිරික්ත මුදල් ඵලදායීව ආයෝජනය කර පොලී ආදායමක් උපයා ගැනීමට ආයතනය කටයුතු කර නොතිබුණි.

ප්‍රතිලාභ අනුපාතය පහළ වැටීම

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකයන්ගේ දායක මුදල් වෙනුවෙන් ගෙවනු ලබන ප්‍රතිලාභ අනුපාතය 2013 වර්ෂයේදී සියයට 11 ක්ව පැවැතුණි. 2014 වර්ෂය වන විට එය සියයට 10.5 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. 2014 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා සියයට 10.5 අනුපාතයේ රැඳී තිබුණු අතර, 2018 වර්ෂයේ සිට ක්‍රමිකව අඩු වී සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එය සියයට 9 ක් දක්වා පහත වැටී තිබුණි.

ආයෝජන ප්‍රතිලාභ අඩුවීම

සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල විසින් ලැයිස්තුගත සමාගම් 83 ක රු. මිලියන 83,463 ක් ආයෝජනය කර තිබුණද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම ආයෝජනවල වෙළඳපොල වටිනාකම රු. මිලියන 70,807 ක් දක්වා රු.මිලියන 12,656 කින් එනම් සියයට 15 කින් පහත වැටී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ආයෝජනය කර තිබුණු සමාගමක බලපත්‍රය අවලංගු කිරීම හේතුවෙන් රු.මිලියන 205 ක් අරමුදලට අහිමි වී තිබුණි. තවද, ලයිස්තුගත නොවූ සමාගම්වල කොටස් ආයෝජනයෙන් රු.මිලියන 5,000 ක් හෙවත් සියයට 56 ක් 2013 වර්ෂයේදී කැන්විල් හෝල්ඩින්ග්ස් හෝටල් සංකීර්ණය ඉදිකිරීම සඳහා

ආයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එහි ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භකර නොතිබුණු බැවින් එම ආයෝජන සඳහා කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් ලැබී නොතිබුණි. එසේම, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ලැයිස්තුගත නොවූ සමාගම්වල ආයෝජන අතරින් සමාගම් දෙකකින් පමණක් රු.මිලියන 466 ක ලාභාංශ ලැබී තිබුණි. එය පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 87 කින් අඩු වී තිබුණි.

සේවායෝජකයන්ට එරෙහිව නඩු පැවරීමෙන් ලබා ගත් මුදල්

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ, සාමාජික අරමුදල තුළ කම්කරු කොමසාරිස් නමින් පැවති ගිණුමේ සේවායෝජකයින්ට එරෙහිව නඩු පැවරීමෙන් අයකර ගෙන තිබුණු රු.මිලියන 10,486 ක් ද පොදු තැන්පත් ගිණුමේ රු.මිලියන 453 ක් එක් එක් සාමාජිකයාගේ ගිණුමට බැර කිරීමට කටයුතු නොකර රඳවාගෙන තිබුණි. තවද, සේවායෝජකයින්ගේ නමින් වෙන් වෙන්ව පවත්වාගෙන යනු ලබන "ජංගම වර්ෂයේ දායක මුදල්- අංක 01" ගිණුමේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති, රු. මිලියන 65,865 ක් වූ ශේෂය අදාළ සාමාජිකයන් හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේම, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රඳවාගත් ප්‍රතිලාභ හා හිමිකම් නොපැ ප්‍රතිලාභ වශයෙන් රු.මිලියන 925 ක් ද, ඌන/ අතිරික්ත දායක මුදල් වශයෙන් රු.මිලියන 1,984 ක් ද, ඌන/අතිරික්ත ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් වශයෙන් රු. මිලියන 682 ක් ද, සාමාජික අරමුදල යටතේ වූ ගිණුම්වල දක්වා තිබුණද, එම ශේෂ හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. ඉහත සඳහන් පරිදි සාමාජික ගිණුම්වලට බැර නොකර ගිණුම්වල පවතින මුදල් කඩිනමින් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන ලෙස 2013, 2016 හා 2017 වර්ෂවලදී

රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව විසින්ද නියෝගකර තිබුණි.

අභ්‍යන්තර විගණනය - සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට ස්වාධීන වූ අභ්‍යන්තර විගණන අංශයක් ස්ථාපිත කර නොතිබුණු අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර විගණන අංශය විසින් එම කාර්යභාරය ඉටු කරනු ලැබේ. අරමුදලේ පරිපාලන කටයුතු සිදුකරනු ලබන කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ අභ්‍යන්තර විගණන අංශය 14 දෙනෙකුගෙන් යුත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුමත කර තිබුණත්, තථ්‍ය සංඛ්‍යාව 09 දෙනෙකුට සීමා වී තිබුණි. අරමුදල විසින් රු.ට්‍රිලියන 2.8 ක පමණ සාමාජික අරමුදලක් කළමනාකරණ කරනු ලබන බැවින් අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකය ශක්තිමත් කළ යුතුව තිබුණි. තවද, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ අභ්‍යන්තර විගණනය ශක්තිමත් කළයුතු බවට 2013 වර්ෂයේ සිට දිගින් දිගටම රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාව විසින් නියෝග කර තිබුණද, ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුයුක්ත කර විගණනයක් සිදුකිරීම සඳහා කටයුතු කර නොතිබුණි.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකයින්ට හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීම

අරමුදලේ සාමාජිකයන්ට හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීමේ සහ ගිණුමේ ශේෂ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා යන්ත්‍ර සවි කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර යටතේ 2008 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2.75 ක් වැය කර යන්ත්‍ර 05ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. එම යන්ත්‍ර ලැබුණු දිනයේ සිට ඌන උපයෝජිතව පැවැතුණි. ඉන් යන්ත්ර 2 ක් 2020 සැප්තැම්බර් 17 දින අපහරණය කර තිබුණි. ඉතිරි යන්ත්‍ර සම්බන්ධයෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් තීරණයක් ගෙන නොතිබුණි. සාමාජිකයන්ට

හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා 2008 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 12.61 ක් වැය කර සකස් කරන ලද කාඩ්පත් 15,000 ක් නිෂ්කාර්යව පරිගණක අංශය තුළ පැවතුණි. කාඩ්පත් ගබඩා කර වර්ෂ 12 ක් පමණ ගත වී තිබුණත්, ඒවා ප්‍රයෝජනයට ගෙන නොතිබුණු අතර එම මුළු වියදම අරමුදලට අලාභයක් වී තිබුණි. තවද, හැඳුනුම්පත වෙනුවට සාමාජිකයාගේ ඇගිලි සලකුණ භාවිතයෙන් ශේෂය පිරික්සීම සඳහා 2015 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 14.92 වැය කර යන්ත්‍ර 30 ක් මිලදී ගෙන තිබුණු අතර එම යන්ත්‍රයෙන් ශේෂය පරික්ෂා කර ගැනීම සඳහා සාමාජිකයාගේ ඇගිලි සලකුණ නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ

පරිගණක ගත වී තිබිය යුතු වුවත්, එසේ ලියාපදිංචි වූ සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට 1,053,342 ක් පමණක් වී තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය ද සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක නොවීමත්, 2019 මාර්තු 01 දින වන විට යන්ත්‍ර 13 අක්‍රීයව පැවතීමත් යන කාරණා මත යන්ත්‍ර භාවිතයෙන් ඉවත් කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. යන්ත්‍ර ඒ අනුව අපහරණය කිරීමට තීරණයකර තිබුණද, 2021 අප්‍රේල් විගණන දින වන විටත් අදාළ යන්ත්‍ර ප්‍රධාන කාර්යාලය වෙත ගෙන්වා ගෙන නොතිබුණි. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය සාර්ථකව අවසන් කිරීමට අසමත් වීමෙන් ව්‍යාපෘතියේ සමස්ත පිරිවැයම අරමුදලට අලාභයක් වී තිබුණි.

සෞඛ්‍යය

නිරීක්ෂණ

- අමාත්‍යාංශය සඳහා ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
- තෝරාගත් රෝහල්වල සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- වෛද්‍ය රසායනාගාර සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා රජයේ රෝහල්වල ඉලෙක්ට්‍රොනික වෛද්‍ය වාර්තා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- අතිකාල දීමනා හා නිවාඩු දින වැටුප් ගෙවීම
- හිමිකම් නොපෑ මළ සිරුරු, අපීච් ගරීර අවයව කොටස්, අපීච් දරු උපත් හා බිලිඳු මළ සිරුරු ඉවත් කිරීම හා භූමදානය කිරීම
- **Mine Portable Digital X-Ray** යන්ත්‍රයෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ (Outcome) ලබා නොගැනීම
- පවිත්‍රතා සේවය වෙනුවෙන් ගෙවීම් කිරීම
- විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව හෙද කාර්ය මණ්ඩල සඳහා අමතර දීමනා ගෙවීම
- ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු නිර්දේශයකින් තොරව වෛද්‍ය සැපයුම් සම්පාදනය කර තිබීම
- සෙල්සියස් අංශක 30 හා ඊට අඩු උෂ්ණත්වයක තැබිය යුතු ඖෂධ
- ඖෂධ ගබඩා පරිශ්‍රය
- වෛද්‍ය සැපයීම් හිඟය වලක්වා ගැනීම
- තත්ත්වයෙන් අසමත්වූ වෛද්‍ය සැපයුම්
- විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණු පාඩු හා හානි වූ ඖෂධ
- වෛද්‍ය සැපයීම්වල උභ්‍යතා
- පරිත්‍යාග නිෂ්කාශනය සඳහා වැයකළ මුදල්
- වෛද්‍ය සැපයීම් කල් ඉකුත්වීමේ ප්‍රවනතාවය
- රාජ්‍ය ලාංඡනය මුද්‍රණය නොකළ වෛද්‍ය සැපයුම්
- ඖෂධ අනාරක්ෂිත ලෙස ගබඩාකර තිබීම
- ප්‍රමාණවත් ගබඩා පහසුකම් නොමැතිවීම
- පිලිකා සායනය සඳහා ඖෂධ හිඟවීම
- අයකර ගෙන නොතිබුණු ණය
- වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය සඳහා පරිගණක පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම

සෞඛ්‍යය

දේශයේ ආර්ථික, සමාජීය, මානසික හා අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය සඳහා දායකවන සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහිකිරීමේ දැක්මකින් යුතුව, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 02 ක්, දෙපාර්තමේන්තු 02 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 10 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- බෝවන රෝග මෙන්ම බෝනොවන රෝග වළක්වා ගනිමින් ජනතාවගේ ජීවන අපේක්ෂාව ගුණාත්මක වශයෙන් ඉහළ නැංවීම හා ළදරු හා මාතෘ මරණ අවම රටක් වශයෙන් පවත්වා ගැනීම ඉලක්ක කර ගත් සෞඛ්‍ය සේවයක් ගොඩනැගීම
- පෞද්ගලික වෛද්‍ය සේවාවන් හා පරීක්ෂණාගාර කටයුතු ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් තුළ නියාමනය කිරීම සහ විධිමත් සේවාවක් ලබාදීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම
- කොළඹ ජාතික රෝහල ජාත්‍යන්තර මට්ටමට උසස් කිරීම
- සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම එක් රෝහලක් ජාතික රෝහල මට්ටමට වැඩිදියුණු කිරීම හා දිස්ත්‍රික් තුළ ඇති අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය හා ප්‍රාථමික රෝහල් පහසුකම් පුළුල් කිරීම
- සියළුම රෝහල් සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය භෞතික හා මානව සම්පත් සැපයීම සහ එම රෝහල් මගින් අදාළ රෝගීන් නියමිත රෝහල් වෙත යොමු කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම
- වෛද්‍යවරුන් හා වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තීයයින් මෙරට රඳවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වෘත්තීයමය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- සියළු දෙනාට ආරක්ෂිත පරිසරයක් තහවුරු කිරීම සඳහා සියළු රජයේ හා

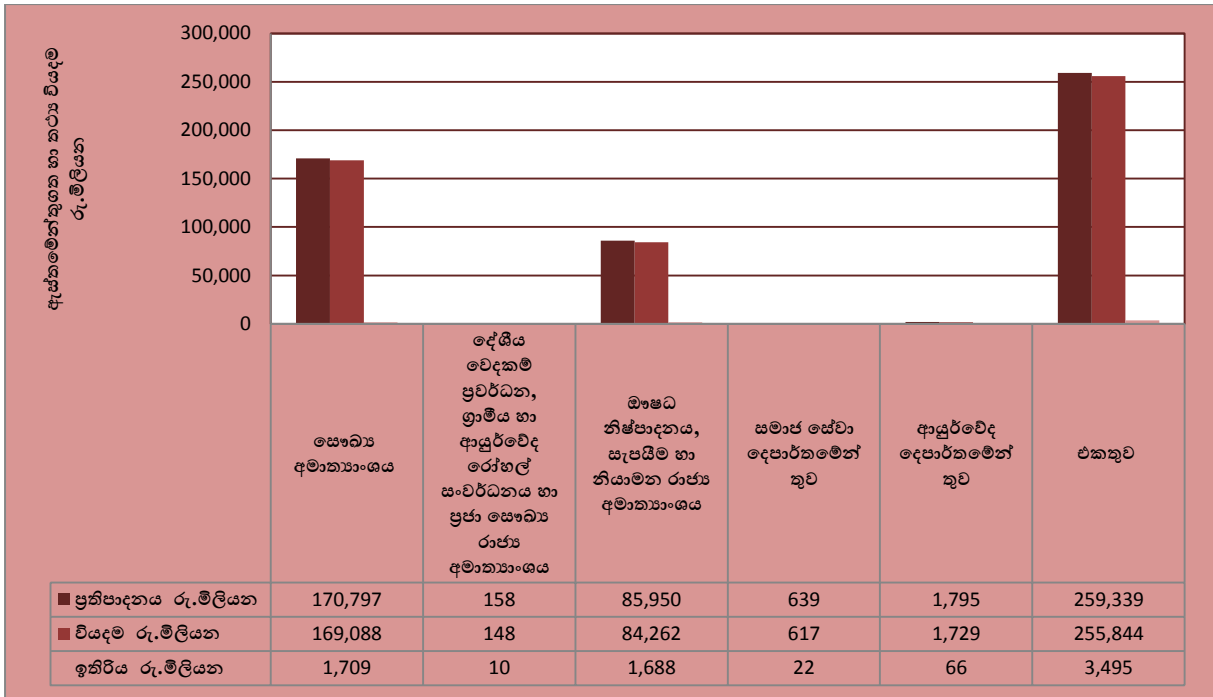
පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය ආයතනවල ISO තත්ත්ව සහතික මට්ටම ස්ථාපිත කිරීම

- ජාතික දේශීය වෛද්‍ය සභාවක් හා ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද වෛද්‍ය සභාවක් ලියාපදිංචි කිරීම හා දේශීය වෛද්‍යවරුන් ලෙස ලියාපදිංචි කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සැකැසීම
- ආයුර්වේද විද්‍යායතනයට පොදු විශ්වවිද්‍යාල පිළිගැනීමක් ඇති කිරීම
- දේශීය ආයුර්වේද ඖෂධ සංග්‍රහය යාවත්කාලීන කිරීම
- සංචාරකයින් සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීමට දේශීය පාරම්පරික හා ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර ක්‍රම සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙමින් සංචාරක මණ්ඩලයේ සම්බන්ධීකරණය හා නියාමනය තුළ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාවට අදාළ ඖෂධ සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රම පිළිබඳව පර්යේෂණ පැවැත්වීමට දිරි ගැන්වීම
- ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදන සඳහා ඔසු පැළෑටි දේශීයව වගා කිරීම සඳහා දේශීය වෛද්‍යවරුන් සහ මෙම ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ ව්‍යාපාරිකයින්ගේ සහභාගීත්වයෙන් ඔසු පැළ වගා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සපයාදීම
- වස විසෙන් තොර නිරෝගී ආහාර පරිභෝජනය සියළු වයස් කාණ්ඩ අතර ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා සමාද්ධි හා ගෘහ ආර්ථිකයක් ඉලක්ක කර ගත් වැඩ සටහන් පුළුල් කිරීම
- බෝවන රෝග වැළැක්වීම හා බෝවන රෝග කළින් හඳුනාගැනීම සඳහා දිවයින පුරා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ඖෂධවල ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ නිර්දේශවලට යටත්ව රසායනාගාර පහසුකම් පුළුල් කිරීම

- ඖෂධ සැල් (Pharmacy) ප්‍රවර්ධනය සඳහා නියාමන ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම
- ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා දේශීය ව්‍යාපාරිකයින් හා ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ ක්‍රමෝපායන් සකස් කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා

ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ 02 කට හා දෙපාර්තමේන්තු 02 කට එකතුව රු.මිලියන 259,339 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 255,844 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 41 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 41 - ඇස්තමේන්තුගත හා නටං වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ වැදගත් හා ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

අමාත්‍යාංශය සඳහා ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

අමාත්‍යාංශය පවත්වාගෙන යාම සඳහා මහල් 10 කින් යුත් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2014 ඔක්තෝබර් 27 දින රු.මිලියන 3,896.55 කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමකට මාස 24 ක් තුළ නිමකිරීම සඳහා ඉංජිනේරුමය කාර්යයන් පිළිබඳ මධ්‍යම උපදේශක කාර්යාංශය වෙත පවරා

තිබුණි. 2018 ජනවාරි 30 දින මෙම ගොඩනැගිල්ලේ මහල් ගණන 16 ක් ලෙසත් කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.මිලියන 5,979.29 ක් ලෙසත් සංශෝධනය කර තිබුණි. 2018 ජූනි 22 දින අත්සන් කරන ලද කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම අනුව සමස්ත ඉදිකිරීම් මාස 36 තුළ නිමකළ යුතු විය. 2013 හා 2014 වර්ෂ දෙක තුළ ශ්‍රී ලංකා රජය හා ජයිකා ආයතනය එකාබද්ධ ව්‍යාපෘතියක් යටතේ රු.මිලියන 45 ක මූලික ප්‍රතිපාදනය, 2015 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළදී රු.මිලියන 3,675.97 මූලික ප්‍රතිපාදනය, මේ වෙනුවෙන් සලසා තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉන් රු.මිලියන 1,861 ක් පමණක් වැයකර තිබුණු බැවින් ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 50 ක් වූ අතර විගණනය

සඳහා ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 45 ක් පමණක් විය. 2014 ඔක්තෝබර් 27 දිනැති කොන්ත්‍රාත් පැවරීමේ ලිපිය පරිදි වූ මාස 24 ක කොන්ත්‍රාත් කාලය 2022 මැයි 11 දින දක්වා මාස 67 කින් දීර්ඝකර තිබුණු අතර රු.මිලියන 201.5 ක් මිල විචලනයන් ලෙස ගෙවා තිබුණි.

තෝරාගත් රෝහල්වල සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම

චීනයේ CETC International Com Ltd වෙතින් ස්වේච්ඡාවෙන් ඉදිරිපත් කර තිබුණු ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් පිළිගෙන, ඒ සඳහා The Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited වෙතින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 72.25 ක් හා මහජන බැංකුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 12.75 ක් වශයෙන් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 85 ක ණය මුදලක් ලබාගෙන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භයේදී එය මූල්‍යනය කිරීමට චීන රජයෙන් වානිජමය නොවන ණය පහසුකමක් ලබා ගැනීමට යටත්ව අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළඹීමට, ව්‍යාපෘති යෝජනාවේ විෂයපථය ඇගයීමට සාකච්ඡා සම්මුති කමිටුවක් හා ව්‍යාපෘති කමිටුවක් පත් කිරීමට හා පිළිගත හැකි කොන්දේසි යටතේ මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට බලය පැවරීමට 2010 ජූලි 22 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය අනුමත කර තිබුණි. එසේම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වන විෂයපථය සඳහා 2013 නොවැම්බර් 07 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත්කළ සාකච්ඡා කමිටුවෙහි (Cabinet Appointed Negotiation Committee) අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. නමුත් මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා විසින් 2014 ජනවාරි 10 දින ඉදිරිපත් කර තිබුණු අමාත්‍ය මණ්ඩල

සංදේශය සලකා බලා මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින්, ව්‍යාපෘති යෝජනාව CETC International Com Ltd විසින් ස්වකැමැත්තෙන් ස්වාධීනව ඉදිරිපත් කර ඇති යෝජනාවක් බැවින්ද, චීන රජය විසින් සහනදායී කොන්දේසි යටතේ අරමුදල් සම්පාදනයට යෝජිත ප්‍රමුඛතා ලැයිස්තුවේ අන්තර්ගත ව්‍යාපෘතියක් නොවන බැවින්ද, දැනටමත් මෙම ක්ෂේත්‍ර සඳහා චීන රජය එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 300 ක ප්‍රදානවලින් මූල්‍යනය වන ව්‍යාපෘති හඳුනාගෙන ඇති බැවින්ද, ඉදිරියේදී හඳුනා ගන්නා රෝහල් සඳහා වන සමස්ථ අවශ්‍යතාවයන් සඳහා මධ්‍යකාලීන අයවැය රාමුව හරහා උචිත පරිදි ප්‍රාග්ධනය සැපයීමට මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය විසින් කටයුතු කරන බැවින්ද, ව්‍යාපෘති යෝජනාව ඉවත දැමිය යුතු බව නිර්දේශය කර තිබුණි. මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ නිර්දේශය ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා වෙත 2014 මාර්තු 21 දින දන්වා තිබුණු නමුත් ඒ පිළිබඳව නොසලකා 2015 නොවැම්බර් 20 දින මෙම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් නැවතත් අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් යොමු කර තිබුණි.

එම අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය සම්බන්ධයෙන්, ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් ස්වකැමැත්තෙන් ඉදිරිපත් වන ව්‍යාපෘති යෝජනා පිළිනොගත යුතු බවත්, සියළු ව්‍යාපෘති යෝජනා සඳහා රජයේ ප්‍රසම්පාදන නීතිරීති අනුගමනය කළ යුතු බවත්, මෙම යෝජනාව සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි සමාලෝචන කටයුතු සිදු කිරීමට ආර්ථික කළමනාකරණය පිළිබඳ අමාත්‍ය මණ්ඩල කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු බවත් ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ නිරීක්ෂණය විය.

2016 පෙබරවාරි 02 දින ආර්ථික කළමනාකරණය පිළිබඳ අමාත්‍ය මණ්ඩල

කමිටුව විසින් ලබාදුන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අග්‍රාමාත්‍ය ලේකම්වරයා විසින් 2016 පෙබරවාරි 05 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා වෙත එවන ලද ලිපියේ සඳහන් නිර්දේශ අනුව මෙම ව්‍යාපෘති කාර්ය සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ගෙන් තරගකාරී මිල ගණන් කැඳවීමට අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා විසින් කටයුතු නොකර නැවත 2016 අප්‍රේල් 19 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ඉදිරිපත් කර වීන රජයේ CETC International Co Ltd වෙත මෙම ව්‍යාපෘතියට අදාළ කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන තිබුණි.

2016 අප්‍රේල් 19 දිනැතිව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් ලබාදුන් නිරීක්ෂණවලට හා ආර්ථික සංවර්ධනය පිළිබඳ අමාත්‍ය මණ්ඩල කමිටුවේ නිර්දේශයන් අනුව කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීම සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී Swiss Challenge Procurement Procedure අනුගමනය කිරීම සඳහා ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිසම වෙතින් උපදෙස් ලබාගන්නා ලෙස දන්වා තිබුණු නමුත්, අමාත්‍යාංශය විසින් එම කොමිසමෙහි උපදෙස් ලබා නොගෙන අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත කරුණු දැක්වීම් සිදුකර CETC International Co Ltd වෙත කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු කර තිබුණි. ඒ අනුව ප්‍රසම්පාදනය සඳහා සහභාගී වීමට උනන්දුවක් දක්වන සුදුසුකම්ලත් අයට සාධාරණ, සමාන හා උපරිම අවස්ථාවන් ලබාදී නොතිබුණි.

දැනට ඇගයීමට ලක්ව ඇති ප්‍රමුඛතා ව්‍යාපෘති අවසන් කිරීමෙන් පසුව පමණක් නව යෝජනා ඇගයීමට ලක් කරන බව වීන එක්සිම් බැංකුව ප්‍රකාශ කළ බවත්, ඒ

හේතුවෙන් මෙම නව යෝජනාව ඇගයීමට සැලකිය යුතු කාලයක් ගතවනු ඇති බවත් හා අමාත්‍යාංශය සහ සමාගම අතර ගිවිසුම්ගත විධිවිධානය නිසා වීන රජයෙන් ආධාර ලබා ගත නොහැකි බවත් විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2016 නොවැම්බර් 07 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයාට දන්වා තිබුණු නමුත් 2017 මැයි 06 දින අමාත්‍යාංශය විසින් CETC International Co Ltd ආයතනය සමඟ කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. ඒ අනුව කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමකට ඇතුළත් වීමට ප්‍රථම ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය පහසුකම් පිළිබඳ නිශ්චිත තීරණයකට එළඹ නොතිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව, ව්‍යාපෘතිය යටතේ සපයා ගනු ලබන එක් එක් උපකරණ පිළිබඳව වෙළඳපල සමීක්ෂණයන් සිදුකර පූර්ව අනුකූල තාක්ෂණික පිරිවිතර හා වර්තමාන වෙළඳපල මිල පිළිබඳව නිසි තක්සේරුවක් සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරු එකඟ විය යුතු වුවද, එවැනි එකඟතාවයකට එළඹ නොතිබුණු බැවින් පහත සඳහන් පාඩු සිදුවී තිබුණි.

- මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2019 ඔක්තෝබර් මාසයේදී එකක් එ.ජ.ඩොලර් 88,445.56 ක් බැගින් High Pressure Stetilizer 29 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. නමුත් 2020 වර්ෂයේදී ජීව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා අංශය විසින් සිදුකර තිබුණු ප්‍රසම්පාදනයකදී මෙම වර්ගයේ High Pressure Stetilizer එකක් සඳහා එ.ජ.ඩොලර් 67,685.79 ක ලංසුවක් ඉදිරිපත් වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතියෙන් High Pressure Stetilizer 29 ක් මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් රජයට සිදුව තිබුණු පාඩුව එ.ජ. ඩොලර් 602,033.33 ක් හෙවත් රු.මිලියන 109.19 ක් වී තිබුණි.
- මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2019 නොවැම්බර් මාසයේදී එකක්

එ.ජ.ඩොලර් 955.79 ක් බැගින් ECG Recorder 154 මිලදී ගෙන තිබුණි. නමුත් 2020 වර්ෂයේදී ජීව වෛද්‍ය ඉංජිනේරු සේවා අංශය විසින් සිදු කර තිබුණු ප්‍රසම්පාදනයකදී මෙම වර්ගයේ ECG Recorder එකක් සඳහා එ.ජ.ඩොලර් 620.64 ක ලංසුවක් ඉදිරිපත් වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතියෙන් ECG Recorder 154 ක් මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් රජයට සිදුව තිබුණු පාඩුව එ.ජ.ඩොලර් 51,613.10 ක් හෙවත් රු.මිලියන 9.36 ක් විය.

- කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව මිලදී ගැනීමට එකඟවී තිබුණු වෛද්‍ය උපකරණ වර්ග හා ප්‍රමාණයන්ට අමතරව වෛද්‍ය උපකරණ අයිතම 6 ක ඒකක 36 ක් එ.ජ.ඩොලර් 1,713,017 ක අතිරේක වියදමක් කර මිලදී ගෙන තිබුණු නමුත් ඒ සඳහා වූ අවශ්‍යතාවය හා අධිකාරී බලය තහවුරු නොකෙරුණි.
- කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදනය කළ යුතු වෛද්‍ය උපකරණවල පැවතිය යුතු තාක්ෂණික පිරිවිතරවලට නොගැලපෙන තාක්ෂණික පිරිවිතරයන් සහිත පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 10,341,390.57 ක් වූ වෛද්‍ය උපකරණ අයිතම 11 ක ඒකක 732 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි.
- කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව, වෛද්‍ය උපකරණ 18 ක් සඳහා වගකීම් කාලයෙන් පසුව වර්ෂ 07 ක් සඳහාද, අනෙකුත් වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා ස්ථාපන සහතික නිකුත් කළ දින සිට වර්ෂ 01 ක් සඳහාද, නිෂ්පාදකයින් සහ ඔවුන්ගේ ශ්‍රී ලංකාවේ බලයලත් දේශීය නියෝජිතයින් සමඟ සේවා හා නඩත්තු ගිවිසුම්වලට එළඹී නොතිබුණි.
- ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය විසින් නිකුත් කරන උපකරණය ලියාපදිංචි සහතිකය සහ ආනයන බලපත්‍රය ලබා නොගත් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු වෙතින් පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 448,957.25 ක් වූ

Mortuary Cooler 25 ක් හා ආනයන බලපත්‍රය කල් ඉකුත්වූ කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු වෙතින් පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 414,173.84 ක් වූ Pulse Oximeter 436 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි.

- 2019 නොවැම්බර් 01 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 28 දින දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී රෝහල් වෙත බෙදාහැර තිබුණු පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 20,858,277.81 ක් වූ වෛද්‍ය උපකරණ අයිතම 22 ක ඒකක 1,681 ක් විධිමත් ලෙස ස්ථාපනය කළ බව තහවුරු නොකෙරුණු අතර 2020 ජනවාරි 09 දින සිට 2021 ජනවාරි 18 දින දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී රෝහල් වෙත බෙදාහැර තිබුණු පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 3,653,709.83 ක් වූ වෛද්‍ය උපකරණ අයිතම 17 ක ඒකක 517 ක් අදාළ රෝහල් වෙත ලද බව ලැබීම් නියෝග මගින් තහවුරු කර ගෙන නොතිබුණි. එසේම නිකුත් කිරීමේ නියෝග නිකුත් නොකර පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 9,244,757.86 ක් වූ වෛද්‍ය උපකරණ ඒකක 155 ක් රෝහල් වෙත බෙදාහැර තිබුණි.
- කුරුණෑගල ශික්ෂණ රෝහලේ හෘද රෝග අංශය වෙත ලබාදී තිබුණු පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් 75,027.91 ක් වූ Echo Cardiography යන්ත්‍රයේ ප්‍රමිතිය පිළිබඳව සෑහීමකට පත්විය නොහැකි බව රෝහල් කළමනාකරණය විසින් තහවුරු කර තිබුණි.
- ව්‍යාපෘතිය යටතේ මිලදී ගෙන රෝහල් වෙත නිකුත් කර තිබුණු එ.ජ.ඩොලර් 1,211,948.14 ක් වූ උපකරණ 2021 මැයි 31 දින වන විටත් භාවිතයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව පැවති බව නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී නිරීක්ෂණය විය.

වෛද්‍ය රසායනාගාර සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම

2018 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිතව තිබුණු වෛද්‍ය රසායනාගාර සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා පවුම් 4,639,805 ක ප්‍රදානයක් ලබාදීමට මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ ෆ්ලෙම් අරමුදල එකඟතාවය ලබාදී තිබුණි. 2019 ඔක්තෝබර් 29 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ව්‍යාපෘතියට අදාළ අවබෝධතා ගිවිසුමට එළඹීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. 2018 වර්ෂයේ සිට ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව සාකච්ඡා සිදුකර තිබුණද, 2021 මාර්තු 15 දින වන විටත් ඊට අදාළ අවබෝධතා ගිවිසුමට එළඹීමට නොහැකි වී තිබුණි. එමෙන්ම මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ සෞඛ්‍ය හා සමාජ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ අත්සන් කිරීමට යෝජිත ගිවිසුමටද එලඹ නොතිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට විශේෂ උනන්දුවකින් කටයුතු නොකිරීම නිසා එය දිගින් දිගටම ප්‍රමාදවී තිබුණි. මෙම තත්ත්වය තුළ ලබා ගත හැකිව තිබුණු විදේශ ප්‍රදානයක් අහිමි වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ රෝහල්වල ඉලෙක්ට්‍රොනික වෛද්‍ය වාර්තා ක්‍රියාත්මක කිරීම

2016 වර්ෂයේදී, ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු හා සන්නිවේදන නියෝජිත ආයතනය (Information and Communication Technology Agency of Sri Lanka (ICTA)) විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.මිලියන 1,805 ක් වූ ශ්‍රී ලංකා රජයේ රෝහල්වල ඉලෙක්ට්‍රොනික වෛද්‍ය වාර්තා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ (Implementation of Electronic Medical Recodes in Sri Lankan Government Hospitals) ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2016 ඔක්තෝබර් 05 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල

අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. 2018 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට දිවයිනේ සියළුම වර්ගයේ රෝහල් ආවරණය වන පරිදි රජයේ රෝහල් 300 ක මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණත්වය හා කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීමට සැලැස්සුම් කර තිබුණි. 2017 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රෝහල් 300 කින් රෝහල් 41 ක Hospital Health Information Management System (HHIMS) මෘදුකාංගය ස්ථාපිත කරමින් පැවතියදී, 2018 වර්ෂයේ සිට ව්‍යාපෘතියේ ඉදිරි කටයුතු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරීමට මුදල් අමාත්‍යාංශය කටයුතු කර තිබුණි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ICTA වෙත විදුලි සංදේශ හා ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම් අමාත්‍යාංශය විසින් 2016 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 355 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. ඉදිරිපත් කර තිබුණු තොරතුරු අනුව, ඉන් දෘඩාංග සඳහා රු.මිලියන 147.61 ක් වැය කර තිබුණු නමුත් මෘදුකාංග, මානව සම්පත්, නඩත්තු හා සේවා සහ අනෙකුත් දෑ සඳහා වැයකළ මුදල් පිළිබඳ තොරතුරු විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

2018 වර්ෂයේ සිට ව්‍යාපෘතියේ ඉදිරි කටයුතු සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරීමෙන් පසුව ව්‍යාපෘතිය ඉදිරියට සිදුකරන ආකාරය පිළිබඳව හා ස්ථාපිත කර ඇති පද්ධති නඩත්තුව හා පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා විදුලි සංදේශ හා ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම් අමාත්‍යාංශය අතර එකඟතාවයකට එළඹ නොතිබුණු අතර එකිනෙක අමාත්‍යාංශයේ වගකීම් නිශ්චය කරද නොතිබුණි. තවද ICTA විසින් ස්ථාපිත කර තිබුණු HHIMS මෘදුකාංගයේ Source Code හා System Administrator හි අයිතිය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබීම හේතුවෙන් HHIMS මෘදුකාංගය ස්ථාපිත කිරීමට සැලැස්සුම් කර තිබුණු රෝහල්වල එම මෘදුකාංගය ස්ථාපිත නොකර Health Information Management

System (HIMS) මෘදුකාංගය සංවර්ධනය කිරීමට හා ස්ථාපිත කිරීමට කාලය ගත කර තිබුණි. 2018 වර්ෂයේ සිට තෝරාගත් රෝහල් 63 ක HIMS මෘදුකාංගය ස්ථාපිත කිරීම ආරම්භ කර තිබුණද, ව්‍යාපෘතිය සැලැස්ම කර තිබුණු පරිදි සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකිවී තිබුණි.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2018, 2019 හා 2020 වර්ෂවලදී එකතුව රු.මිලියන 245.21 ක් වැයකර තිබුණි. මෙම වියදම තුළ ඇතුළත් තෝරා ගත් රෝහල් 15 ක් සඳහා ලබාදී තිබුණු පිරිවැය රු.මිලියන 23.68 ක් වූ Laptop 384 ක්ද, පිරිවැය රු.මිලියන 1.25 ක් වූ මුද්‍රණ යන්ත්‍ර (Brother Printer) 32 ක්ද, පිරිවැය රු.මිලියන 4.52 ක් වූ Bixolon POS Printers & Bixolon Sticker Printers 80 ක්ද, පිරිවැය රු.මිලියන 1.57 ක් වූ Barcode Reader 395 ක්ද 2021 මැයි 10 දින වන විට භාවිතයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව පැවතුණි. තවද මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ මිලදී ගෙන රෝහල් 43 ක් වෙත ලබාදී තිබුණු පිරිවැය රු.මිලියන 55.51 ක් වූ Laptop 900 ක්ද, පිරිවැය රු.මිලියන 3.36 ක් වූ මුද්‍රණ යන්ත්‍ර (Brother Printer) 86 ක්ද, පිරිවැය රු.මිලියන 6.20 ක් වූ Bixolon POS Printers & Bixolon Sticker Printers 215 ක්ද හා පිරිවැය රු.මිලියන 4.17 ක් වූ Barcode Reader 1,045 ක්ද අවශ්‍ය සර්වර් (Server) පහසුකම් සම්පූර්ණ නොකිරීම හේතුවෙන් ඌන උපයෝජිතව පැවතුණි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ Server හා උපාංග සපයා, ගෙනවිත් භාරදී, ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් 2018 සැප්තැම්බර් 06 දින ලංසු කැඳවා තිබුණු අතර කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.මිලියන 147.94 කට කොන්ත්‍රාත්තුව පැවරීමේ 2018 නොවැම්බර් 28 දිනැති ප්‍රසම්පාදන කමිටු තීරණය අදාළ අංශය වෙත දැනුම්දීම සඳහා දින 47 ක් ගත කර තිබීම හේතුවෙන් ලංසු කැඳවූ දින සිට දින 172 ක් ප්‍රමාදව

කොන්ත්‍රාත්තුව 2019 පෙබරවාරි 25 දින ප්‍රදානය කර තිබුණි. ගිවිසුම ප්‍රකාරව 2019 ජූලි 30 දිනට පෙර භාණ්ඩ සැපයිය යුතු නමුත් කාර්යසාධන බැඳුම්කරයේ කාලය 2019 දෙසැම්බර් 25 දින කල් ඉකුත් වන විටත් භාණ්ඩ සපයා නොතිබුණු අතර කාර්යසාධන බැඳුම්කරයේ කාලය දීර්ඝ කරවා ගැනීමට හෝ කල් ඉකුත්වීමට පෙර එය මුදල් කර ගැනීමට හෝ කටයුතු කර නොතිබුණි. අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් මෙම ප්‍රසම්පාදනය අවසන් කිරීමටත් කොන්ත්‍රාත්කරු සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමටත් 2020 සැප්තැම්බර් 10 දින තීරණය කර තිබුණද, 2021 මාර්තු 15 දින වන විටත් ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

අතිකාල දීමනා හා නිවාඩු දින වැටුප් ගෙවීම.

2017 අප්‍රේල් 19 දිනැති අංක 03/2017 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව, සියළුම රජයේ ආයතනවල ඇඟිලි සලකුණු සටහන් කිරීමේ යන්ත්‍ර භාවිතා කිරීම මගින් නිලධාරීන් කාර්යාලයට පැමිණීම හා පිටවීම සනාථ කළ යුතුව තිබුණි. 2017 මැයි 12 දිනැති අංක DMS/0016 දරන භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයා විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා ඇමැතු ලිපිය ප්‍රකාරව, සෞඛ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ පැමිණීම හා පිටවීම සනාථ කළ හැකි පරිදි ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර 2017 ජූලි 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක නොකරන්නේ නම් වර්තමාන වැටුපට අනුව අතිකාල දීමනා නොගෙවීමට වගබලා ගත යුතු බව දන්වා තිබුණි. නමුත් අමාත්‍යාංශය විසින් අමාත්‍යාංශයට, එයට අයත් රෝහල් හා ආයතන සඳහා රු.මිලියන 31.08 ක් වැය කර ස්ථාපිත කර තිබුණු ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර 213 ක් භාවිතයට නොගෙන නිෂ්ක්‍රීයව තබා තිබුණු අතර වර්තමාන වැටුප පදනම් කර ගෙන සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වැටුප් සඳහා රු.මිලියන 34,868.54 ක්ද, අතිකාල හා නිවාඩු දින වැටුප් සඳහා

රු.මිලියන 27,703.08 ක්ද ගෙවා තිබුණි. එසේම අතිකාල හා නිවාඩු දින වැටුප් වෙනුවෙන් වැයකර තිබුණු මුළු මුදල වැටුප් පිරිවැයෙන් සියයට 79 ක් පමණ වී තිබුණි.

අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය හා තට්පා කාර්ය මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක මට්ටමේ තනතුරු 33 කට අදාළව පුරප්පාඩු 2,454 ක් හා තනතුරු 03 කට අදාළව අතිරික්ත 49 ක්ද, තෘතීයික මට්ටමේ තනතුරු 67 කට අදාළව පුරප්පාඩු 446 ක් හා එක් තනතුරකට අදාළව අතිරික්ත 02 ක්ද, ද්විතීයික මට්ටමේ තනතුරු 78 කට අදාළව පුරප්පාඩු 6,010 ක් හා තනතුරු 14 කට අදාළව අතිරික්ත 134 ක්ද, ප්‍රාථමික මට්ටමේ තනතුරු 45 කට අදාළව පුරප්පාඩු 8,899 ක් හා තනතුරු 06 කට අදාළව අතිරික්ත 3,371 ක්ද පැවැතුණි. එම පුරප්පාඩු තුළ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයටම අනන්‍ය තනතුරු වූ වෛද්‍ය නිලධාරීන් 2,268 ක්ද, දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් 44 ක්ද, හෙද නිලධාරීන් 2,668 ක්ද, හෙද සොයුරු/සොයුරි 626 ක්ද, ඖෂධවේදීන් 129 ක්ද, චිකිත්සා ශිල්පීන් 249 ක්ද, පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් 526 ක්ද හා බන්තූ රේඛණ සටහන්කරු 150 ක්ද පුරප්පාඩුවී තිබුණි. තවද ප්‍රාථමික ශ්‍රේණියේ ශිල්පීය නොවන තනතුරු සඳහා විධිමත් බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියෙන් පරිබාහිරව සෞඛ්‍ය කාර්ය සහායක තනතුරට අනියම් පදනමින් බඳවා ගත් සේවක සංඛ්‍යාව 663 ක් වී තිබුණි.

හිමිකම් නොපෑ මළ සිරුරු, අජීවී ශරීර අවයව කොටස්, අජීවී දරු උපන් හා බිළිඳු මළ සිරුරු ඉවත් කිරීම හා භූමදානය කිරීම

කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව, මහනුවර ජාතික රෝහලේ හිමිකම් නොපෑ මළ සිරුරු, අජීවී ශරීර අවයව කොටස්, අජීවී දරු උපන් හා බිළිඳු මළ සිරුරු ඉවත් කිරීම හා

භූමදානය කිරීමේ කාර්යයන් රෝහලේ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකගේ පූර්ණ අධීක්ෂණය යටතේ කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් සිදුකළ යුතුව තිබුණත් එම කිසිදු අවස්ථාවකදී මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක සහභාගීවී නොතිබුණි.

අධිශීතකරණයේ තැන්පත් කර ඇති එම ද්‍රව්‍යවල බර කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් සපයා තිබුණු තරාදියකින් කිරීමට ඉඩදී තිබුණු බැවින් ඉවත් කරන ද්‍රව්‍යවල බර ප්‍රමාණයෙහි නිවැරදිතාවය පිළිබඳව නිසි අධීක්ෂණයක් සිදුකර නොතිබුණි.

2020 සැප්තැම්බර් 14 දින අධිශීතකරණයේ තැන්පත් කර තිබුණු මව්වරුන්ගේ වැදෑමහවල අයිස් මිශ්‍රිත බර ප්‍රමාණය හා අදාළ මවුවරුන් සංඛ්‍යාව අනුව බරෙහි සාමාන්‍ය ග්‍රෑම් 979 ක් වූ නමුත්, 2019 ජනවාරි 01 දින සිට 2020 අප්‍රේල් 30 දින දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ගාස්තු අයකර තිබුණු බර ප්‍රමාණ හා මවුවරුන් සංඛ්‍යාව අනුව බරෙහි සාමාන්‍ය කිලෝග්‍රෑම් 1.7 සිට 4.7 දක්වා වූ ඉහළ පරාසයක් ගෙන තිබුණි.

අන්තර්ජාලයේ පවතින තොරතුරු හා වෛද්‍ය වාර්තා අනුව මවකගේ පැවතිය හැකි වැදෑමහක බර පරාසය ග්‍රෑම් 500 සිට ග්‍රෑම් 800 ක් දක්වා වූ අතර, එම සංඛ්‍යා ලේඛන මත පදනම් වෙමින් හා විගණන දිනය වූ 2020 සැප්තැම්බර් 14 දිනට පැවති එම ද්‍රව්‍යවල අයිස් මිශ්‍රිත සාමාන්‍ය බර වූ ග්‍රෑම් 979 කිලෝග්‍රෑම් 01 ක උපරිමයක් ලෙසත්, 2019 ජනවාරි 01 දින සිට 2020 අප්‍රේල් 30 දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ මවුවරුන් සංඛ්‍යාවත් සැලකීමේදී එම ද්‍රව්‍ය කිලෝග්‍රෑම් 24,877 ක් වැඩියෙන් ලේඛනගත කර තිබුණු බවත්, එදින වන විට ඉන් ද්‍රව්‍ය කිලෝග්‍රෑම් 22,246 ක් සඳහා රු.මිලියන 9.36 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

Mine Portable Digital X-Ray යන්ත්‍රයෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ (Outcome) ලබා නොගැනීම

පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල් අධ්‍යක්ෂවරයාගේ ලිඛිත ඉල්ලීමක් පදනම් කර ගනිමින් ඉතා හදිසි මිලදී ගැනීමක් ලෙස සලකා සීමිත මිලකැඳවීම් ක්‍රමය අනුගමනය කරමින් 2020 නොවැම්බර් 05 දින පොළොන්නරුව කෝවිඩ් - 19 විශේෂ ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානය සඳහා Mine Portable Digital X-Ray යන්ත්‍රයක් රු.මිලියන 9.95 කට මිලදී ගෙන තිබුණි. තාක්ෂණික ඇගයීම සඳහා විකිරණ විද්‍යා තාක්ෂණවේදියෙකු පත්කර නොතිබුණු අතර රජයේ විකිරණ විද්‍යා තාක්ෂණවේදීන්ගේ සංගමය විසින් මෙම යන්ත්‍රය භාවිතා කරන්නන්ට හා රෝගීන්ට අවධානමක් පවතින බැවින් භාවිතා කළ නොහැකි බවත්, මෙම මිලදී ගැනීම තුළින් මුදල් නාස්තියක් සිදුවී ඇති බවත් දන්වා තිබුණි. ඒ බව සනාථකරමින් 2021 පෙබරවාරි 19 දින වන විටත් යන්ත්‍රය භාවිතයට නොගෙන නිෂ්කාර්යව තබා තිබුණි.

පවිත්‍රතා සේවය වෙනුවෙන් ගෙවීම් කිරීම

කොළඹ ජාතික රෝහලේ පවිත්‍රතා සේවා කර්මාන්තයේ නියැලී සේවකයින් සඳහා 2016 මාර්තු 24 දින රජය විසින් වැඩි කරන ලද වැටුප් හා ඒ මත අතිකාල දීමනා ලෙස 2016 ජනවාරි මාසයේ සිට 2016 සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් කොළඹ ජාතික රෝහල විසින් පවිත්‍රතා සේවා කර්මාන්තයේ නියැලී සිටින පෞද්ගලික ආයතන 04 ක් වෙත රු.මිලියන 204.60 ක් ගෙවා තිබුණි.

ගෙවීම් කිරීමට පෙර, වැඩිකරන ලද වැටුප් සේවකයින්ටත්, වැඩිවූ වැටුප් අනුව දායක මුදල් සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලට හා සේවක භාරකාර අරමුදලටත් ගෙවා ඇති බව

ආදී වූ කරුණු තහවුරු කර ගත යුතු බව අමාත්‍යාංශ ජ්‍යෙෂ්ඨපාදන කමිටුව විසින් තීරණය කර අදාළ පාර්ශව වෙත දන්වා තිබුණි. නමුත් එම කරුණු තහවුරු කර ගැනීමකින් තොරව ඉහත සඳහන් කාලපරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් හිඟ වැටුප් හා අතිකාල දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණු රු.මිලියන 26.57 ක් ඒ තුළ විය.

සේවයේ යොදවා තිබුණු කම්කරුවන් 63 දෙනෙකු වෙනුවෙන් සේවා වැඩිමුර 1,254 ක් හා දින 375 ක් සඳහා වැටුප් ලෙස කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත පිළිවෙලින් රු.677,160 ක් හා රු.202,500 ක් ගෙවා තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් කම්කරුවන් වෙත එම වැටුප් හා දීමනා ගෙවා නොතිබුණු බවත්, එම කම්කරුවන් වෙනුවෙන් සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් හා සේවක භාරකාර අරමුදල් වෙනුවෙන් රු.131,949 ක් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. මෙම කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ නව අතිකාල රේඛයන් අනුව කම්කරුවන්ගේ අතිකාල දීමනා ලෙස එකතුව රු.මිලියන 25.31 ක් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණද, ඉන් රු.මිලියන 7.15 ක් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් කම්කරුවන් වෙත ගෙවා නොතිබුණි.

මෙම කාලපරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් වැඩ පරීක්ෂකවරු 24 දෙනෙකුගේ වැටුප් හා අතිකාල දීමනා ලෙස රු.මිලියන 1.92 ක් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු බවත්, කොන්ත්‍රාත්කරුවන් තුන්දෙනෙකු වෙත එකතු කළ අගය මත බදු රු.714,983 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු බවත්, එක් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකුට නව රේඛයන්ට අනුව සත්‍ය ලෙස නොයෙදූ පිරිසිදු කිරීමේ ද්‍රව්‍ය වෙනුවෙන් රු.81,320 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත්කරුවන් තිදෙනෙකුගේ 2016 ජනවාරි මාසයේ සිට සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ වැටුප්

ලේඛන රෝහල විසින් ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු බැවින් එම කොන්ත්‍රාත්කරුවන් නිදේනා වෙත සිදු කර තිබුණු ගෙවීම්වල නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි විය.

විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව හෙද කාර්ය මණ්ඩල සඳහා අමතර දීමනා ගෙවීම

රජයේ නිලධාරීන්ගේ රාජකාරි වෙලාවන්, අමතර සේවා මුර රාජකාරීන් හා සති විවේක දින රාජකාරීන් සඳහා යොදවා ගැනීම සහ ඒ වෙනුවෙන් ගෙවීම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් රටතුළ ක්‍රියාත්මක විවිධ වක්‍රලේඛ විධිවිධාන හා ආයතන සංග්‍රහයේ ඇතුළත් විධිවිධාන අභිබවා හා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියකින් හෝ වෙනත් විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා විසින් හෙද කාර්ය මණ්ඩල රාජකාරි වෙලාවන්, අමතර සේවා මුර රාජකාරීන් හා සති විවේක දින රාජකාරීන් සඳහා යොදවා ගැනීම සහ ඒ වෙනුවෙන් ගෙවීම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් 2009 මාර්තු 27 දිනැති අංක 2009/19/02 දරන පොදු වක්‍රලේඛය නිකුත්කර තිබුණි. වර්ෂ දෙකකට අධික කාලයක් මෙම වක්‍රලේඛය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසුව මෙම වක්‍රලේඛය සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල ආවරණ අනුමැතිය ලබා ගැනීමේ අරමුණින් 2011 අප්‍රේල් 05 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා විසින් අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. මෙම අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය කළමනාකරණ සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ආයතන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් සහ රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත යොමුකර එකී ආයතනවල නිර්දේශ ලබාගෙන එම වක්‍රලේඛය පහත දැක්වෙන සංශෝධනයන්ට යටත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය 2011 සැප්තැම්බර් 14 දින ලබාදී තිබුණි.

- සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ එක් එක් ආයතනය විසින්, අදාල හෙද නිලධාරීන් ගණය

විසින් එකී ගණයට නියම කර ඇති රාජකාරි වෙලාවන්වලට අනුකූලව සිය රාජකාරි ඉටු කරනු ලබන බවට සහතික විය යුතුය.

- එකී ආයතන විසින්, එක් එක් හෙද නිලධාරියා විසින් නිමකරනු ලබන සාමාන්‍ය රාජකාරි වෙලාවන් සහ අතිරේක රාජකාරි වෙලාවන් පිළිබඳ වාර්තා සටහන් තබාගත යුතුය.
- එක් එක් හෙද නිලධාරියා විසින් සේවය කරන ලද අතිරේක සේවා කාලය සඳහා ගෙවීම් ඉල්ලුම් කිරීම සඳහා සහ ඒවා ගණනය කිරීම සඳහා ජාතික වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කොමිෂන් සභාවේ 2011 ජූලි 11 දිනැති අංක : NSCC/4/13/CM දරන වාර්තාවට යා කොට ඇති ආකෘතිය 2011 නොවැම්බර් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි හඳුන්වා දිය යුතුය; සහ
- ජාතික වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කොමිෂන් සභා වාර්තාවේ සඳහන් මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කරමින්, එදින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි හෙද නිලධාරීන් හට අතිකාල දීමනා ගෙවිය යුතුය.
- එවකට සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය විසින් 2009 මාර්තු 27 දිනැතිව නිකුත් කර තිබුණු අංක 2009/19/02 දරන පොදු වක්‍රලේඛයේ 04(vi) උප ඡේදය, හෙද නිලධාරියෙකු විසින් රජයේ නිවාඩු දිනයක ඉටුකරන ලබන සේවය නිවාඩු දින වැටුප් ගෙවීමේ කාර්ය සඳහා පමණක් සීමා කෙරෙන ලෙස සංශෝධනය කළ යුතු බවටද, එහි 04(x) උප ඡේදය කිසිදු වෙනස් කිරීමකින් තොරව එලෙසම පැවැතිය යුතුය.

2011 සැප්තැම්බර් 14 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ප්‍රකාරව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් 2012 ජනවාරි 02 දින අංක 02/19/2009(1) /

2009/19/02(1) දරන පොදු වක්‍රලේඛය නිකුත් කර තිබුණි. නමුත් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් 2012 ජනවාරි 13 දින නිකුත් කරන ලද අංක 01(11)/16/20 දරන ලිපිය මගින් පසුව තීරණයක් ගන්නා තෙක් එම වක්‍රලේඛය තාවකාලිකව අත්හිටුවා තිබුණි. මේ අනුව 2009 අප්‍රේල් 01 දින සිට 2021 අගෝස්තු 15 විගණන දිනය දක්වා වූ වර්ෂ 12 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව හෙද කාර්ය මණ්ඩල සඳහා අමතර දීමනා ගෙවා තිබුණි. මේ අනුව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වගකිව යුතු නිලධාරීන්ගේ ක්‍රියාකලාපය තුළින් අවිධිමත් හා නිත්‍යානුකූල නොවූ ගෙවීම් කිරීම සඳහා අවස්ථාව සලසා තිබුණි.

ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු නිර්දේශයකින් තොරව වෛද්‍ය සැපයුම් සම්පාදනය කර තිබීම

අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටුව වාර්ෂිකව පැවැත්විය යුතුව තිබුණත්, එම සමාලෝචනය වර්ෂ 03 කට වරක් පමණක් පැවැත්වීමට කටයුතු කර තිබුණි. 2019 ජූනි 06 දින පවත්වන ලද රජයේ ගිණුම් පිළිබඳ කාරක සභාවේ නියෝගය පරිදි වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු වාර්ෂිකව පැවැත්විය නොහැකි නම් වර්ෂ 03 කට වරක් පැවැත්වීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුව තිබුණි. නමුත් 2021 මැයි 10 දින වන විටත් එම අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි.

2019/2020 වර්ෂ වෙනුවෙන් පවත්වන ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු හා උප කමිටු සාමාජිකයින් පත් කිරීම 2020 වර්ෂය අවසානය දක්වාම සිදු කිරීමත්, 2021 වර්ෂයේ පළමු කාර්තුව දක්වාම උප කමිටු 10 ක් පමණක් පවත්වා තිබීමත්, 2016/2017 වර්ෂ වෙනුවෙන් ආරම්භකරන ලද ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු රැස්වීමට අවසන් වාර්තාව 2019 ජනවාරි 17 දින

නිකුත් කර තිබීමත්, එම නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු දිනයන් නිශ්චිතව දක්වා නොතිබීමත් යන කරුණු හේතුවෙන් නිශ්චිත කාලරාමුවකට අනුව ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු පත්කිරීමට, ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා වාර්තා නිකුත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව, නිසි ඖෂධ කළමනාකරණය හා ඖෂධ භාවිතය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ඒ ඒ රෝහල්වල ඖෂධ විකිත්සක කමිටු (Therapeutic committee) රැස්වීම් මාසිකව ක්‍රමානුකූලව පැවැත්විය යුතු වුවද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එලෙස කටයුතු කර නොතිබුණි.

සමාලෝචන වර්ෂයේදීත් භාවිතයේ පවතින වෛද්‍ය සැපයුම් අයිතම 20,850 ක් අතරින් ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටුව නිර්දේශ කර නොතිබුණු අයිතම සංඛ්‍යාව 7,394 ක් හෙවත් සියයට 35 ක් වන බවත්, ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු නිර්දේශ මගින් ඉවත්කර ඇති ඇතැම් ඖෂධ භාවිතයේ පැවැතුණි.

2020 ජූනි 29 දින වන විට සමාලෝචන වර්ෂය සඳහා ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු අනුමැතිය නොලත් ඖෂධ අයිතම 258 ක් රු.මිලියන 3,507.29 කට මිලදී ගැනීමට වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් ඇණවුම් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. පරිගණක පද්ධතිය තුළ, වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටුවේ අනුමැතිය නොලැබුණු අයිතම ලෙස දක්වා තිබුණු පිරිවැය රු.මිලියන 285 ක අයිතම 03 ක් ඇතුළුව අයිතම 07 ක් 2020 වර්ෂය සඳහා වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් මිලදී ගෙන තිබුණි.

ඖෂධ වට්ටෝරු සමාලෝචන කමිටු අනුමැතිය නොලත් පිරිවැය රු.මිලියන 9.07 ක් වූ ඖෂධ අයිතම 49 ක් හා පිරිවැය රු.200,400 ක් වූ Uirusolve + EDS ලීටර් 6

ක් පිළිවෙලින් රිජ්වේ ආර්යා ළමා රෝහල හා ජේරාදෙණිය ශික්ෂණ රෝහල විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී දේශීය වෙළඳපලින් මිලදී ගෙන තිබුණි.

සෙල්සියස් අංශක 30 හා ඊට අඩු උෂ්ණත්වයක තැබිය යුතු ඖෂධ

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය පිහිටි ප්‍රධාන කාර්යාල පරිශ්‍රයේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණයෙන් 1/3 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් කාර්යාල කටයුතු සඳහා භාවිතා කර තිබුණු බැවින් ගබඩා ඉඩකඩ හා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් වී නොතිබුණි. ගබඩා භාරකරු විසින් භාර නොගත් පිරිවැය රු.මිලියන 284.27 ක් වූ වෛද්‍ය සැපයීම් තොග අයිතම 09 ක් ඇතුළු අයිතම 15 ක්, දින 03 ක සිට දින 71 ක් දක්වා කාලයක් ගබඩා පරිශ්‍රයෙන් පිටත තබා තිබුණි. සෙල්සියස් අංශක 30 ක් හා ඊට අඩු උෂ්ණත්වයක තැබිය යුතු පිරිවැය රු.මිලියන 120.29 ක් වූ ඖෂධ අයිතම 05 ක් සෙල්සියස් අංශක 30 ට වැඩි උෂ්ණත්වයන් සහිත කොරිඩෝවේ හා ගබඩාවන්හි තබා තිබුණු බව, 2021 මාර්තු 17 දින වෛද්‍ය සැපයීම් අංශයේ සිදුකළ භෞතික විගණන පරීක්ෂණයේදී අනාවරණය විය. දින 02 ක සිට දින 71 ක් දක්වා වූ පරාසයක කාලයක් නියමිත උෂ්ණත්වයේ නොතිබුණු මෙම ඖෂධ අතර ආසාත්මිකතා, දියවැඩියා රෝග සඳහා භාවිතා කරන ඖෂධ හා ප්‍රතිජීවක ඖෂධ පැවැතුණි.

ඖෂධ ගබඩා පරිශ්‍රය

ඖෂධ, ශල්‍ය ද්‍රව්‍ය හා රසායනික ද්‍රව්‍ය පවතින ගබඩා පරිශ්‍රයේ වූ ගිනි නිවන උපකරණ 2018 වර්ෂයේ සිට කල් ඉකුත් වී තිබුණි. එසේම 2013 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණු කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.මිලියන 119.3 ක් වූ වායුසම්කරණ පද්ධතිය සවිකිරීම හා අළුත්වැඩියා කිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව ගිවිසුම් ප්‍රකාරව 2016 ඔක්තෝබර් 31 දින වන විට අවසන් කළ

යුතුව තිබුණි. 2021 මාර්තු 17 දින වන විට කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමෙන් සියයට 99.78 ක් හෙවත් රු.මිලියන 119.03 ක් ගෙවා තිබුණි. 2021 ජූනි 30 දින වන විටත් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් වැඩ අවසන් කර නොතිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයීම් හිඟය වලක්වා ගැනීම

ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදය, ප්‍රමාදවී සැපයුම් කිරීම හෝ වෙනත් හේතු නිසා නිර්මාණය වන වෛද්‍ය සැපයීම් හිඟය වලක්වා ගැනීමට 2007 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා වූ වර්ෂ 10 ක කාලය තුළදී රු.මිලියන 5,166 ක අතිරේක පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවූ බව වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය හඳුනාගෙන තිබුණි. නමුත් රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාවට අනුව එම අතිරේක පිරිවැය රු.මිලියන 4,941 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 225 ක වෙනස සම්බන්ධයෙන් හේතු හඳුනාගෙන නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් රු.මිලියන 320 ක අතිරේක පිරිවැය අයකර ගැනීමට හඳුනාගෙන තිබුණු අතර ඉතිරි රු.මිලියන 4,621 ක අතිරේක පිරිවැය අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය හෝ රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව හෝ කිසිදු පියවරක් ගෙන නොතිබුණි.

රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට හඳුනා ගන්නා ලද මුළු අතිරේක පිරිවැයෙන් සෘජුවම සැපයුම්කරුවන් වගකිව යුතු රු.මිලියන 194 කින් රු.මිලියන 83 ක් පමණක් අයකර ගෙන තිබුණි. සැපයුම්කරු වගකිව යුතු නොවන, ඇණවුම් ඉදිරිපත් කිරීමේ හා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ අඩුපාඩු හේතුවෙන් දැරීමට සිදු වූ රු.මිලියන 104 ක් හා තවත් රු.මිලියන 21.8 ක් සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුත්තන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් හඳුනා ගෙන නොතිබුණි.

2018 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා වූ කාලය තුළ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදය හේතුවෙන් නිර්මාණය වන වෛද්‍ය සැපයීම් හිඟය වළක්වා ගැනීමට රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් අවස්ථා 57 කදී සිදුකළ දේශීය මිලදී ගැනීම්වලදී ජනිත වූ අතිරේක පිරිවැය රු.මිලියන 558 ක් 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.

එක් එක් රෝහල් විසින් දේශීය වෙළඳපලින් මිලදී ගන්නා වෛද්‍ය සැපයීම් වෙනුවෙන් වැයකරන අතිරේක පිරිවැය සැපයුම්කරුවන්ගෙන් අයකර ගැනීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් හඳුනාගෙන නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති රජයේ රෝහල් හා සෞඛ්‍ය ආයතන 35 ක් විසින් පිරිවැය රු.මිලියන 2,219.15 ක් වූ වෛද්‍ය සැපයීම් දේශීය වෙළඳපලින් මිලදී ගෙන තිබුණු නමුත් ඊට අදාළ අතිරේක පිරිවැය ගණනය කර හෝ අයකර ගෙන නොතිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රිජ්වේ ආර්යා ළමා රෝහල විසින් දේශීය වෙළඳපලින් මිලදී ගෙන තිබුණු වෛද්‍ය සැපයීම්වල දේශීය වෙළඳපල මිල, රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාවේ මිලට වඩා අසාමාන්‍ය ලෙස ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණු අතර ඒ තුළ මාස 03 ක සිට මාස 11 ක් දක්වා කාල පරාසයකට අයත් කෙටි ජීව කාලයක් සහිත පිරිවැය රු.මිලියන 1.37 ක් වූ ඖෂධ අයිතම 16 ක් විය. පේරාදෙණිය ශික්ෂණ රෝහලේ හදිසි මිලදී ගැනීම් යටතේ මිලදී ගෙන තිබුණු අයිතමවල මිල, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයෙන් එම අයිතම මිලදී ගන්නා සාමාන්‍ය මිල සමඟ සැසඳීමේදී විචලනය සියයට 26 ක සිට සියයට 2016 ක් දක්වා ඉහළ පරාසයක පැවැතුණි.

තත්ත්වයෙන් අසමත් වූ වෛද්‍ය සැපයුම්
වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් රජයේ රෝහල් වෙත නිකුත් කර තිබුණු වෛද්‍ය සැපයීම්වලින් පිරිවැය රු.මිලියන 1,136.64

ක් වූ වෛද්‍ය සැපයීම් තත්ත්වයෙන් අසමත් වී තිබුණි. තත්ත්වයෙන් අසමත් බව රෝහල් වෙත දැනුම් දෙන අවස්ථාව වන විට ඉතිරි වෛද්‍ය සැපයුම් ප්‍රමාණය කොපමණද යන්න හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

තත්ත්වයෙන් අසමත් වෛද්‍ය සැපයුම් අතරින් බොහොමයක වීදුරු කැබලි පැවතීම, දාශ්‍ය අංශු පැවතීම, මැරුණු කැරපොත්තෙකු සිටීම, පෙනි කැඩී යාම, වර්ණය වෙනස් වීම, බ්‍රිතාන්‍ය ඖෂධවේදී පිරිවිතරයන්ට අනුකූල නොවීම (does not confirm to BP specification), අහිතකර ප්‍රතික්‍රියා හේතුවෙන් මරණ 03 ක් සිදුවීම, ක්ෂුද්‍රජීවී දූෂණය (Microbial Contamination) ආදී කරුණු හේතුවෙන් භාවිතයෙන් ඉවත් කර හෝ භාවිතය අත්හිටුවා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී තත්ත්වයෙන් අසමත්ව භාවිතයෙන් ඉවත් කළ වෛද්‍ය සැපයීම් අතර ප්‍රතිජීවක ඖෂධ (Meropenem/ Flucloxacillin/ Vancomycin), ආසාත්මිකතා, ඇදුම හා පිළිකා සඳහා භාවිතා කරන ඖෂධද විය.

ඖෂධ රෝහල්වලට නිකුත් කිරීමෙන් පසු තත්ත්වයෙන් අසමත්වීම් වාර්තාවීම පිළිබඳවත්, තත්ත්වයෙන් අසමත් ඖෂධ පිළිබඳව ක්‍රමලේඛ නිකුත් කරන අවස්ථාව වන විට ඒවා සියයට 100 ක්ම රෝගීන්ට නිකුත් කර හෝ භාවිතයට ගෙන අවසන්ව තිබීම පිළිබඳවත්, භාවිතය අත්හිටුවීමට (withhold) නියෝග කළ අයිතම වැඩිදුර පරීක්ෂණ සිදුකර භාවිතයෙන් ඉවත් කිරීමට (withdraw) හෝ නැවත භාවිතයට ගැනීමට (Revoke) නියෝග නිකුත් කිරීමට පෙර එම අයිතම නිරායාසයෙන්ම කල් ඉකුත්වීමට ලක්වීම පිළිබඳවත්, පරීක්ෂණ කටයුතු පමාවීම හේතුවෙන් කල් ඉකුත්වන අයිතම සඳහා සැපයුම්කරුවන්ගෙන් අදාළ අලාභය අයකර ගැනීමේ හැකියාව අහිමිවී යාම පිළිබඳවත් දිගින් දිගටම විගණන වාර්තාවලින් හෙළිදරව් කළ නමුත් 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් එම

තත්ත්වයන් මහභූර ගැනීම සඳහා ඖෂධ රෝහල්වලට නිකුත් කිරීමට පෙර තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

තත්ත්වයෙන් අසමත් ඖෂධ පිළිබඳ දැනුම්දීමේ වක්‍රලේඛ නිකුත් කිරීමේ ප්‍රමාදය හේතුවෙන් තත්ත්වයෙන් අසමත් ඖෂධ රෝගීන්ට ලබාදීම වැළැක්වීමේ අරමුණින් 2020 වර්ෂයේ සිට පරිගණක පද්ධතිය මගින් වෛද්‍ය සැපයීම් භාවිතය අත්හිටුවීමේ නියෝග අදාළ රෝහල් හා ආයතන වෙත දැනුම් දෙන බවට විගණනය වෙත වාර්තා කර තිබුණු නමුත්, පරිගණක පද්ධතිය 1,521 ක් වූ සමස්ථ රෝහල් පද්ධතියෙන් රෝහල් 1,381 ක ස්ථාපිත කර නොතිබීම නිසා එම අරමුණ සම්පූර්ණ කර ගත නොහැකිවී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ පිරිවැය රු.මිලියන 14.38 ක් වූ තත්ත්වයෙන් අසමත් ඖෂධ වර්ග 13 කින් ඒකක 609,561 ක් පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහල වෙත ලැබී තිබුණු අතර, ඉන් ඒකක 529,443 ක් එනම් සියයට 86.85 ක් පමණ රෝගීන් වෙත නිකුත් කර තිබුණි. නමුත් එම ඖෂධ භාවිතා කරන ලද රෝගීන් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු පරීක්ෂාවක් හෝ විමසීමක් සිදු කර නොතිබුණු අතර, ගබඩා තුළ ඉතුරුවී ඇති තත්ත්වයෙන් අසමත් ඖෂධ සම්බන්ධයෙන් පමණක් ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ගයන් ඒ ඒ වක්‍රලේඛයන් මගින් දැනුම්දී තිබුණි.

වකුගඩු රෝගීන් සඳහා නිකුත් කරන Peritoneal Dialysis Solution 1.5% යන ඖෂධයෙන් කාණ්ඩ 05 ක් යටතේ පිරිවැය රු.මිලියන 6.47 ක් වූ ඒකක 7,100 ක් නිරීක්ෂණයට ලක්කල අවස්ථාවේ ගබඩාවේ ඉතිරිව තිබුණු අතර මෙම ඖෂධයේ ඇසුරුම් 08 ක ඖෂධ කාන්දුවී හිස්ව ඇති බවත්, රෝගීන් වෙත නිකුත් කරන ලද ඖෂධද බොහෝ අවස්ථාවල ඇසුරුමෙන් පිටතට කාන්දු වන බවට පැමිණිලි ලැබී තිබුණි.

පේරාදෙණිය ශික්ෂණ රෝහලේ දීර්ඝ කාලයක සිට ඖෂධ ගබඩා තුළ තබා ඇති තත්ත්වයෙන් අසමත් (Quality Fail) ශල්‍ය පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය හා රසායනාගාර ද්‍රව්‍ය අයිතම 34 ක් සම්බන්ධයෙන් 2009 මැයි 21 දිනැති අංක WMS-01/13/2009 දරන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කර ගබඩාවෙන් ඉවත් කිරීමට 2020 සැප්තැම්බර් 04 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

2011 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළදී තත්ත්වයෙන් අසමත්වී තිබුණු වෛද්‍ය සැපයීම්වල පිරිවැය රු.මිලියන 2,364.69 ක් අදාළ සැපයුම්කරුවන්ගෙන් අයකර ගත නොතිබුණි. ඒ තුළ රාජ්‍ය ඖෂධ නිතිගත සංස්ථාවෙන් මිලදී ගැනීම් රු.මිලියන 2,111.46 ක්ද, දේශීය මිලදී ගැනීම් රු.මිලියන 60.61 ක්ද, දේශීය නිෂ්පාදකයින්ගෙන් මිලදී ගැනීම් රු.මිලියන 109.96 ක්ද, රාජ්‍ය ඖෂධ නිෂ්පාදන සංස්ථාවෙන් මිලදී ගැනීම් රු.මිලියන 81.95 ක්ද හා ශල්‍ය ගෝස් මිලදී ගැනීම් රු.732,330 ක්ද විය. සමහර වෛද්‍ය සැපයීම් තත්ත්වයෙන් අසමත් බවට වක්‍රලේඛය නිකුත් කරන අවස්ථාව වන විට කල් ඉකුත්වී තිබීම හේතුවෙන් තත්ත්වයෙන් අසමත්වීම නිසා සිදුවූ අලාභය අයකර ගත නොහැකිවී තිබුණි. ඊට නිදසුනක් ලෙස පිරිවැය රු. මිලියන 5.79 ක් වූ Cefuroxime sodium for injection BP 750 mg 108,000 ක් තත්ත්වයෙන් අසමත් වීමේ වක්‍රලේඛය නිකුත් කරන අවස්ථාවට පෙර 2017 සැප්තැම්බර් 30 සහ 2018 ජනවාරි 31 යන දිනයන්හිදී කල් ඉකුත්වී තිබීම දැක්විය හැකිය.

විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණු පාඩු හා හානි වූ ඖෂධ

සිද්ධීන් 60 කට අදාළව වර්ෂ 05 ට අඩු කාලයක් මුළුල්ලේ පැවැති රු.මිලියන 253.39 ක් වූ ඖෂධ පිළිබඳ පාඩුද, සිද්ධීන්

209 කට අදාළ වර්ෂ 05 ක සිට වර්ෂ 10 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එමින් පවතින රු.මිලියන 162.83 ක් වූ ඖෂධ පිළිබඳ පාඩුද හා වර්ෂ 10 ට වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ පවතින සිද්ධියකට අදාළ රු.813,400 ක් වූ ඖෂධ පිළිබඳ පාඩුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අදාළ පාර්ශවයන් වෙතින් අයකර ගැනීමට හෝ කපා හැරීමට අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

සෞඛ්‍ය, ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය විසින් 2008 වර්ෂයේදී නිකුත් කර තිබුණු ඖෂධ කළමනාකරණ අත්පොතට (Manual on Management of Drugs) අනුව දිස්ත්‍රික් මහා රෝහලක භාවිතයට ගත නොහැකි ඖෂධ කාර්තුමය වශයෙන් විධිමත් ලෙස අපහරණය කළ යුතු වුවත්, පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා එසේ අපහරණය කටයුතු සිදු කර නොතිබුණි. අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහලේ 2015 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට කල් ඉකුත් වූ පිරිවැය රු.මිලියන 10.19 ක් වූ ඖෂධ වර්ග 84 ක් 2021 ජනවාරි 31 දින වන විටත් අපහරණය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයීම්වල උනන්දුව

2004 හා 2005 වර්ෂවලදී රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් වෛද්‍ය සැපයීම් අංශයට භාරදී තිබුණු වෛද්‍ය සැපයීම්වල උනන්දුවය රු.මිලියන 10 ක් පිළිබඳව විගණකාධිපති වාර්තාවලින් හෙළිදරව් කර තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් පත් කරන ලද කමිටුවේ නිර්දේශ අංක 4.2 ප්‍රකාරව පාඩුවට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගෙන් රු.මිලියන 9.37 ක් අයකර ගැනීමට හෝ පාඩුව ප්‍රතිපූර්ණය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුව තිබුණි. විමර්ශන වාර්තාව නිකුත් කර වර්ෂ 08 කට ආසන්න කාලයක් ගතවී තිබුණද, රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් අදාළ පාර්ශවයන්ගෙන් අයකර ගත යුතු රු.මිලියන 9.23 කින් රු.මිලියන 3.18 ක් පමණක්

අයකර ගෙන තිබුණි. මුළු පාඩුවෙන් සියයට 65 ක් වූ රු.මිලියන 6.06 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි. ඉන් ප්‍රවාහන කොන්ත්‍රාත්කරුගෙන් අයකළ යුතු රු.මිලියන 3.20 ක් සම්බන්ධයෙන් නඩු නිමිත්ත කල් ඉකුත් වී ඇති නිසාත්, අයිතම සැපයූ දේශීය නියෝජිතයාගෙන් අයකළ යුතු රු.මිලියන 1.71 කට අදාළ තොගය සැපයුම්කරුට ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකිවීම නිසාත්, රු.මිලියන 1.05 ක් වූ අලාභ සම්බන්ධයෙන් වෛද්‍ය සැපයුම් අංශයේ ප්‍රමාදයන්, ලිපිගොනු විනාශවීම, ලිපිගොනු අස්ථානගතවීම ආදී නිලධාරීන්ගේ නොසැලකිලිමත්කම නිසාත් අයකර ගැනීමට නොහැකිවී තිබුණි.

පරිත්‍යාග නිෂ්කාශනය සඳහා වැයකළ මුදල්

සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති රෝහල් හා සෞඛ්‍ය ආයතන වෙනුවෙන් විදේශ රටවලින් ලද පරිත්‍යාග නිෂ්කාශනය සඳහා වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් අවස්ථා 152 කදී රු.මිලියන 294.86 ක් වැයකර තිබුණි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් අනුමැතීන් ලබාදීමේ ප්‍රමාදය, ලිපි ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රමාදය, ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරියේ අනුමැතිය ලැබීමේ ප්‍රමාදය, මුදල් ප්‍රතිපාදන ලැබීමේ ප්‍රමාදය, ආනයන අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලැබීමේ ප්‍රමාදය ආදී වූ කරුණු හේතුවෙන් එම පරිත්‍යාග නිෂ්කාශනය කිරීමේදී ප්‍රමාද ගාස්තු ලෙස රු.මිලියන 16.98 ක් ගෙවා ගෙවා තිබුණු අතර නිෂ්කාශනය කිරීමේ කාර්යභාරය නිසි පරිදි සැලසුම් නොකිරීම හේතුවෙන් ඉන් අවස්ථා 04 කදී රු.මිලියන 8.10 ක ප්‍රමාද ගාස්තුවක් ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයීම් කල් ඉකුත්වීමේ ප්‍රවණතාවය

රජයේ රෝහල් වෙත ලබා දෙන වෛද්‍ය සැපයීම් හිඟයකින් තොරව ලබා දීමටත්, අඛණ්ඩ ඖෂධ සැපයුමක් තහවුරු කිරීම සඳහාත්, 2021 වර්ෂය සඳහා රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව වෙත ඇණවුම් ඉදිරිපත් කිරීමේදී සියළුම වෛද්‍ය සැපයුම් සඳහා ආරක්ෂිත තොගයක් ඇතුළුව මුළු වාර්ෂික අවශ්‍යතාවයම ඇණවුම් කළයුතු බවටත්, එක් එක් ඇණවුම සඳහා මීට පෙර වර්ෂවලදී ලැබීමට නියමිත තොග අඩු කිරීම නොකළ යුතු බවටත් 2020 අප්‍රේල් 09 හා 17 යන දිනයන්හිදී සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරියගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වා තිබුණු සමාලෝචන කමිටු රැස්වීම්වලදී තීරණය කර තිබුණි. මෙම තීරණයෙන් පසු 2021 වර්ෂය වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කර තිබුණු සියළු ඇණවුම් නැවතත් 2020 අප්‍රේල් 20 දින හා ඊට ආසන්න දිනයන්හිදී සංශෝධනය කර තිබුණු අතර මෙම සංශෝධනයන් හේතුවෙන් 2021 වර්ෂයේ ඇණවුම් 2020 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 25 ත් සියයට 112 ත් අතර පරාසයකින් ඉහළ ගොස් තිබුණි. එක් එක් වෛද්‍ය සැපයීම් අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව විධිමත් ලෙස විශ්ලේෂණය කර පුරෝකථනය කළ යුතු නමුත් ඒ වෙනුවට ඉහත සඳහන් තීරණයට අනුව කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් වෛද්‍ය සැපයීම් අතිරික්තයන් ඇතිවී ඉදිරියේදී කල් ඉකුත්වීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇතිවිය හැකිව තිබුණි.

රාජ්‍ය ලාංඡනය මුද්‍රණය නොකළ වෛද්‍ය සැපයුම්

රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් සපයනු ලබන වෛද්‍ය සැපයුම් බහාලුම්වල රාජ්‍ය ලාංඡනය මුද්‍රණය කර තිබිය යුතුවීම ඇණවුම් කොන්දේසියක් මෙන්ම අවභාවිතය වැළැක්වීම සඳහා හඳුන්වාදී තිබුණු අභ්‍යන්තර පාලන උපක්‍රමයක් වී තිබුණි. නමුත්, රාජ්‍ය ලාංඡනය මුද්‍රණය

නොකළ පිරිවැය රු.මිලියන 156.28 ක් වූ අයිතම 03 ක් 2021 මාර්තු 17 දින වෛද්‍ය සැපයීම් අංශයේ ගබඩාවල පැවතුණි.

ඖෂධ අනාරක්ෂිත ලෙස ගබඩාකර තිබීම

පොළොන්නරුව මහ රෝහලේ ඖෂධ ගබඩා කිරීම සඳහා ගබඩා 06 ක් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, රෝහල පුළුල් කිරීමට සාපේක්ෂව ඖෂධ ගබඩා පහසුකම් වැඩි නොකිරීම හා පවතින ඖෂධවලට ගබඩාවල ඉඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා රු.මිලියන 44.18 ක් වටිනා ඖෂධ අයිතම 82 කට අයත් ඖෂධ ඒකක 2,062,522 ක් ඖෂධ ගබඩාවලින් පිටත අනාරක්ෂිත ලෙස ගොඩගසා තිබුණි. ප්‍රධාන ගබඩාවේ පඩිපෙලෙහි හා ඒ අවට අවිධිමත් හා අනාරක්ෂිත ලෙස Disposable Gloves සහිත පෙට්ටි ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක් තබා තිබුණු අතර, නිසි පරතරයකින් තොරව වාතාශ්‍රය නොලැබෙන ආකාරයට ඖෂධ ගබඩා කිරීම හේතුවෙන් වායු සමන්වය කරන ලද ගබඩා තුළ වූ ඖෂධ අවශ්‍ය උෂ්ණත්වයට වඩා ඉහළ උෂ්ණත්වයක පැවතුණි.

ප්‍රමාණවත් ගබඩා පහසුකම් නොමැතිවීම

පේරාදෙණිය ශික්ෂණ රෝහලේ රු.මිලියන 463 ක ඇස්තමේන්තුවකින් යුක්ත ඖෂධ ගබඩාවක් ඉදිකිරීම සඳහා 2017 වර්ෂයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබුණු නමුත් ඉදිකිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන නොලැබීම හේතුවෙන් ඉදිරි කටයුතු සිදුවී නොතිබුණි. ගබඩා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් රෝහලේ කොර්ඩෝ තුළ, අධ්‍යක්ෂක නිල නිවාසයේ කොටසක සහ වෛද්‍ය නිලධාරී නේවාසිකාගාර බිම් මහලේ හා මුළුතැන්ගේ කොටසක වැනි නොයෙකුත් ස්ථානවල ඖෂධ හා ශල්‍ය පාරිභෝජන ද්‍රව්‍ය අයිතම 44 ක් ගොඩගසා තිබුණු අතර, සෙල්සියස් අංශක 25 ක සිට

අංශක 30 ක් දක්වා උෂ්ණත්ව පරාසයක් තුළ ගබඩා කර තැබිය යුතු ඖෂධ අයිතම 14 ක්ද ඒ තුළ පැවතුණි.

පිළිකා සායනය සඳහා ඖෂධ හිඟවීම

2021 ජනවාරි 31 දින වන විට පොළොන්නරුව රෝහලේ පිළිකා සායනය සඳහා රෝගීන් 400 ක් ලියාපදිංචි වී තිබුණු අතර, මෙම සායනය සඳහා අවශ්‍ය ඇස්තමේන්තුගත ඖෂධ අතරින් බොහෝ ඖෂධ ප්‍රමාණයක් සැලකිය යුතු කාලයක සිට හිඟව පැවතුණි. 2016 ජනවාරි 01 දින සිට 2021 පෙබරවාරි 18 දින දක්වා වූ වර්ෂ 05 කට වඩා වැඩි කාල පරිච්ඡේදයක් තුළදී, එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ වූ දින ගණනින් සියයට 50 කට වඩා වැඩි දින ගණනක් ඖෂධ අයිතම 12 ක්ද, සියයට 25-50 ත් අතර දින ගණනක් ඖෂධ අයිතම 25 ක්ද හා සියයට 0 – 25 ත් අතර දින ගණනක් ඖෂධ වර්ග 49 ක්ද හිඟව පැවතුණි. පිළිකාව වැනි ජීවිත අවධානමක් සහිත රෝගීන් සඳහා වූ ඖෂධ සඳහාවත් ප්‍රමුඛතාවයක්දී හිඟයකින් තොරව ඖෂධ ලබාදීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

අයකර ගෙන නොතිබුණු ණය

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන සතු රෝහල් හා ආයතන වෙත නිකුත් කර තිබුණු ඖෂධ වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු වර්ෂ 05 කට වඩා කල්ගතවී තිබුණු ණය රු.මිලියන 395.50 ක් අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අවශ්‍ය පියවර ගෙන නොතිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය සඳහා පරිගණක පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් 2012 වර්ෂයට පෙර ඔරකල් නමැති පරිගණක පද්ධතිය උපයෝගී කර ගනිමින් වෛද්‍ය සැපයීම් කටයුතු කළමනාකරණය කරගෙන තිබුණු අතර 2012 වර්ෂයේ සිට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආයතන 82 ක්

සම්බන්ධ කරමින් Medical Supply Management Information System(MSMIS) පද්ධතියේ පළමු අදියර ස්ථාපිත කර තිබුණි. අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් මත එම පද්ධතිය ප්‍රාදේශීය රෝහල් මට්ටම දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (MSMIS Expansion Project) 2017 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර 2020 වර්ෂයේදී අවසාන කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණු අතර ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 954 ක් විය. 2021 මාර්තු 31 දින වන විට තථ්‍ය වියදම රු.මිලියන 309.88 ක් පමණක් වූ බැවින් මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 32ක් වැනි අවම තත්ත්වයක පැවතුණි.

මෙම තොරතුරු පද්ධතිය සෞඛ්‍ය ආයතන 571 ක ස්ථාපිත කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණු නමුත් 2021 මාර්තු 31 දින වන විට ආයතන 140 ක පමණක් ස්ථාපිත කිරීම අවසන් කර තිබුණු අතර තවත් ආයතන 337 ක පද්ධතිය ස්ථාපිත කරමින් පැවැතුණි. ඒ අනුව එදින වන විට පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම ආරම්භ කර නොතිබුණු ආයතන සංඛ්‍යාව 94 ක් වී තිබුණි.

පද්ධතිය සඳහා අවශ්‍ය ඇස්තමේන්තුගත පරිගණක සංඛ්‍යාව 1,550 ක් වුවද, 2021 මාර්තු 31 දින වන විට පරිගණක 863 ක් පමණක් සපයා තිබුණි.

පද්ධතිය පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය පුහුණු කිරීම් සඳහා නිශ්චිත වැඩපිළිවෙලක් හඳුනාගෙන නොතිබුණු අතර කළමනාකරණයට අවශ්‍ය තොරතුරු, වාර්තා හා ආකෘති පිළිබඳ පූර්ව හඳුනාගැනීමක් සිදුකරද නොතිබුණි. එවැනි අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් වැඩසටහන් සම්පාදකවරයෙකුගේ සහාය ලබා ගැනීම සිදුකර තිබුණු නමුත් ඒ සඳහා දිගුකාලීන විසඳුම් හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ 2019 ජූලි 08 දිනැති අංක MSD/ICT/MSMIS-LP/2019 දරන ලිපියට

අනුව, 2019 ජුනි 06 දින සිට වෛද්‍ය සැපයීම් කළමනාකරණ පද්ධතිය (MSMIS) සම්බන්ධ කර ඇති ආයතන විසින් සිදු කරනු ලබන ප්‍රාදේශීය මිලදී ගැනීම් එම පද්ධතිය හරහා පමණක් සිදු කළ යුතු විය. නමුත් ජේරාදේශීය ශික්ෂණ රෝහල එම පද්ධතිය මඟින් වෛද්‍ය සැපයුම් අංශය වෙත යොමු කර තිබුණු ඉල්ලීම (LP Request) සඳහා විවිධ හේතු මත අනුමැතිය ලබාදීම ප්‍රමාදවී තිබුණි. එම අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් හස්තමය ක්‍රමයට (Manual) සැපයුම්කරුවන්ගෙන් ලංසු කැඳවා තෝරාගත් සැපයුම්කරුට ඇණවුම් ලබාදීම සිදු කරමින් පැවති අතර, අනුමැතිය ලද පසු, හස්තමය(Manual) ක්‍රියාවලිය පරිගණක කළමනාකරණ පද්ධතියට ඇතුළත් කිරීම සිදු කරමින් පැවතුණි. ඒ අනුව අනුමැතිය නොලද වෛද්‍ය සැපයීම් සම්බන්ධ ගණුදෙනු පරිගණක පද්ධතියට ඇතුළත් කිරීමක් සිදු නොකෙරෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

ඖෂධ ගබඩා පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින රෝහල්, ප්‍රාදේශීය වෛද්‍ය සැපයීම් අංශ (RMSD), මූලික රෝහල්, ප්‍රාදේශීය රෝහල් හා ප්‍රාථමික සත්කාර ඒකක 866 ක ඖෂධ ගබඩාකරණය කළ හැකි ඉඩ ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම, පැරණි ඖෂධාගාර නවීකරණය කිරීම, ගබඩාකරණ රාක්ක පද්ධති හා අවශ්‍ය උපකරණ ලබාදීම, සන්නිවේදන, ශීතාගාර හා ප්‍රවාහන පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.මිලියන 712.08 ක් වූ රජයේ රෝහල් හා සෞඛ්‍ය ආයතනයන්හි ඖෂධ ගබඩා පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2017 මාර්තු 29 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. මේ වෙනුවෙන් වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය වෙත 2020 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 86.23 ක් හා 2021 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 305 ක් ලෙස එකතුව රු.මිලියන 391.23 ක ප්‍රතිපාදන

සලසා තිබුණු අතර වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් ඉන් රු.මිලියන 315 ක් ආයතන 91 කට පමණක් ලබාදී තිබුණි. එම රෝහල් 91 වෙත ඉල්ලුම් කළ සම්පූර්ණ ප්‍රතිපාදන ලබාදී තිබුණු නමුත් 2021 මැයි මාසය වන විටත් අදාළ නවීකරණ කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයුම් ප්‍රසම්පාදනයේ ප්‍රමාදයන්

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් ඇස්තමේන්තුගත වෛද්‍ය සැපයුම් මිලදී ගැනීම් සඳහා මාස 11 ක සැපයුම් කාලයක් සහිතව රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව වෙත ඇණවුම් නිකුත් කිරීම ප්‍රතිපත්තිය වී තිබුණු නමුත් ප්‍රමාදයකින් තොරව වෛද්‍ය සැපයීම් සපයාදීමට රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව අපොහොසත් වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයට අදාළව රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු ඇණවුම් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 80 ක් පමණ නිසි වේලාවට සපයා නොතිබුණි. රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් 2019 වර්ෂයේ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර තිබුණු ඖෂධ අයිතම 09 කට අදාළ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සඳහා මාස 09 ක සිට මාස 21 ක් දක්වා කාල පරාසයක් ගතකර තිබුණි. 2019 වර්ෂයේදී ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත එවා තිබුණු ඖෂධ අයිතම 16 කට අදාළ ප්‍රසම්පාදනයන් පිළිබඳ ප්‍රසම්පාදන කමිටු තීරණය ලබාදීමට එම අංශය විසින් මාස 04 ක සිට මාස 13 ක් දක්වා කාල පරාසයක් ගතකර තිබුණි. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා සැලසුම් කරන කාලයට වඩා වැඩි කාලයක් විවිධ ස්ථරයන්වලදී ගත කිරීම හා සැපයුම්කරුගේ ප්‍රමාදය වෛද්‍ය සැපයුම් සැපයීමේ ප්‍රමාදයට හේතුවන නමුත් එම හේතු නිසි පරිදි හඳුනාගැනීමට හා ප්‍රමාදයන් අවම කර ගැනීමට සුදුසු පියවර ගෙන නොතිබුණි. මෙම ප්‍රමාදය හේතුවෙන් සෑම වර්ෂයකදීම ඉතා විශාල පිරිවැයක් සහිත

වෛද්‍ය සැපයීම් දේශීය වෙළඳපලින් මිලදී ගෙන තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පමණක් දේශීය වෙළඳපලින් මිලදීගෙන තිබුණු වෛද්‍ය සැපයීම් වල මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 6,265 ක් වී තිබුණි.

COVID - 19 වෛරසය හඳුනා ගැනීමේ PCR පරීක්ෂණ මිලදී ගැනීම

රෝහල් හා විශ්ව විද්‍යාල ඇතුළුව ආයතන 21 ක් COVID - 19 වෛරසය හඳුනා ගැනීමේ PCR පරීක්ෂණ සිදුකර තිබුණු අතර වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය, වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය වෙනුවෙන් රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව, රෝහල් හා සෞඛ්‍ය ආයතනය විසින් එම පරීක්ෂණ සඳහා අවශ්‍ය PCR Kit මිලදී ගැනීමට රු.මිලියන 762.96 ක් වැයකර තිබුණි.

එක් එක් රෝහල් හා සෞඛ්‍ය ආයතනවල පවතින PCR යන්ත්‍ර වර්ගය කුමක්ද, එම යන්ත්‍ර වර්ගය සඳහා අනුගත වන PCR Kit වර්ගය කුමක්ද යන කරුණු විශ්ලේෂණය කර නිවැරදි පිරිවිතර පිළියෙල කළ යුතු වුවද, 2020 අප්‍රේල් මාසයේදී සිදුකළ ප්‍රසම්පාදනයේදී එපරිදි කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් හා පිරිවිතර වශයෙන් ඇතුළත් කළ යුතු ප්‍රධාන සාධක වන approved CE IVD or equivalent, should have 2 SARS CoV 2 RNA targets, should have an extraction control preferably an endogenous human gene target, compatible with a wide range of thermal cyclers ඇතුළත් නොකර ලංසු කැඳවා තිබුණි.

ප්‍රතිචාරාත්මක අවම ලංසු ඉදිරිපත් කර තිබුණු ලංසුකරුවන් විසින් ප්‍රසම්පාදනය සඳහා යෝජනා කර තිබුණු PCR Kit වර්ග, පවතින PCR යන්ත්‍ර සඳහා නොගැලපෙන

බව හෝ සමාන්තර පරීක්ෂණ කළ නොහැකි බවට සටහන් යොදා හදිසි අවශ්‍යතාවය, අතීත අත්දැකීම් හා වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය (MRI) විසින් භාවිතා කරන වර්ගය යන කරුණු මත පදනම්ව එක් සමාගමකට වාසි වන පරිදි තාක්ෂණික ඇගයීම සිදුකර තිබුණි. එසේම අමාත්‍යාංශ විශේෂ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් තාක්ෂණික ඇගයීමේදී නිර්දේශිත ලංසුකරුගේ PCR kit වර්ග සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ආයතන විසින් භාවිතා කරනු ලබන බවට සාධාරණීකරණය කරමින් PCR kit එකක් සඳහා වැඩි මිලක් ඉදිරිපත් කර තිබුණු ලංසුකරුට කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කිරීමට තීරණය කර තිබුණි.

වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය හා වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය වෙනුවෙන් රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව විසින් අවස්ථා 03 කදී PCR Kit එකක් සඳහා වෙළඳපොළේ මිල රු.1,850 ක් නොසලකා ඊට වැඩි ලංසුවලට PCR Kit 328 ක් මිලදී ගෙන තිබීම හේතුවෙන් සිදුවී තිබුණු මූල්‍යමය පාඩුව රු.මිලියන 125 ක් විය.

රෝහල සතු ඉඩමේ කොටස් කිහිපයක් අනවසර පදිංචිකරුවන් පරිහරණය කිරීම

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල පිහිටි එම රෝහල සතු ඉඩමේ ඔප්පුව ප්‍රකාරව, ඉඩමට අයත් මුළු භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 10.0229 ක් වුවද, ඉන් හෙක්ටයාර් 0.2182 ක් අනවසර පදිංචිකරුවන් විසින් පරිහරණය කරන බව හඳුනාගෙන තිබුණද ඒ පිළිබඳව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය දැනුවත් කිරීමට හා සුදුසු නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

තරුණ කටයුතු හා ක්‍රීඩා

නිරීක්ෂණ

- ශ්‍රී ලාංකික ක්‍රීඩකයින් දිනාගත් ජාත්‍යන්තර ජයග්‍රහණ
- බැරකම් හා බැඳීම් වලට එළඹීම
- නුවරඑළිය ඉහළ උන්නතාංශ ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ඉදිකිරීම
- පළාත් හා දිස්ත්‍රික් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ ඉදිකිරීම
- හෙට්ටිපොල ක්‍රීඩාංගනය සංවර්ධනය කිරීම
- හොකී පිටියේ ධාරා ආලෝක පද්ධතිය නිර්මාණය කිරීම
- ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්
- නිරවුල් නොකළ අත්තිකාරම්
- රඳවා ගැනීමේ බදු අයකර නොගැනීම
- වාහන උපයෝජනය

තරුණ හා ක්‍රීඩා කටයුතු

ජාතික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම හා එය ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සෑම පුරවැසියෙකුම ජවසම්පන්න, සෞඛ්‍ය සම්පන්න විනයගරුක හා ගෞරවනීය පුද්ගලයකු බවට පත්කරමින් ඒකාබද්ධ හා සමෘද්ධිමත් දේශයක් ගොඩනැගීම තරුණ හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශයේ මෙහෙවර වී තිබුණි. එම ප්‍රතිඵලය අත්කර ගැනීම සඳහා තරුණ හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන ග්‍රාමීය හා පාසල් ක්‍රීඩා යටිතල පහසුකම් ප්‍රවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ක්‍රීඩා සංවර්ධන පාර්තමේන්තුව, මිනිස්බල හා රැකිරණ දෙපාර්තමේන්තුව, ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 10 ක හා ක්‍රීඩා සංගම් 68 ක් මගින් පහත සඳහන් කාර්ය භාරයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

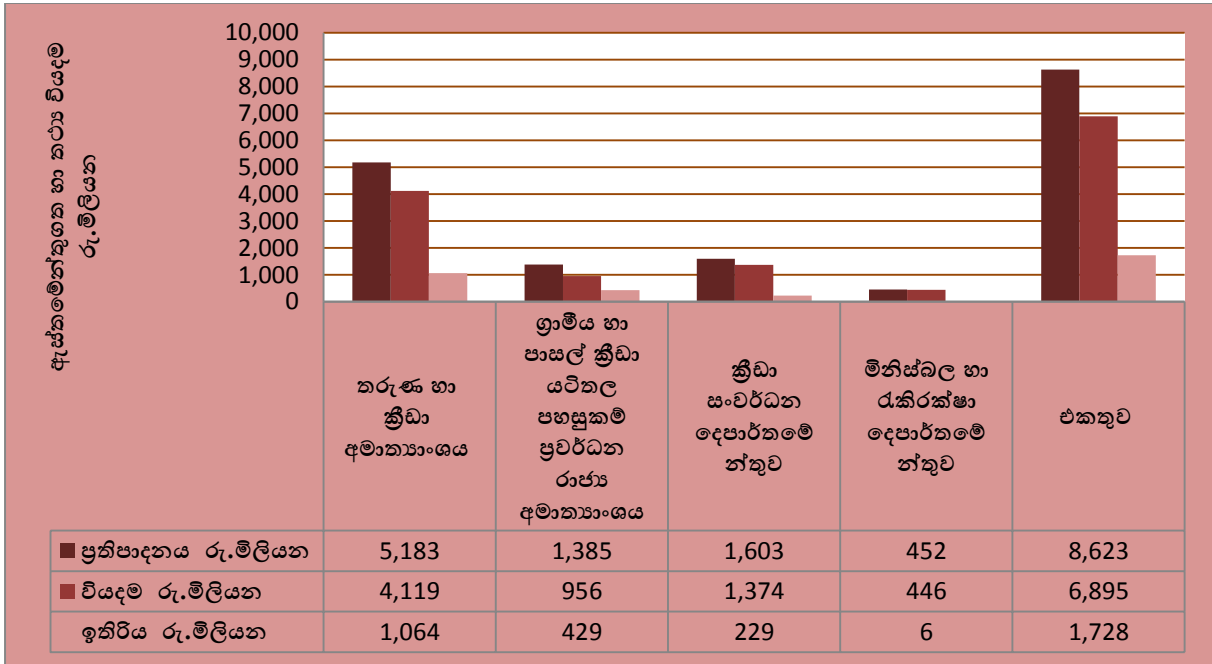
- රටේ අධ්‍යාපනය, සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන, සංස්කෘතික පෙර දැක්මට තරුණ සහභාගීත්වයේ ක්‍රියාකාරී දායකත්වය ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමවේදයන් සකස් කිරීම
- ආර්ථික ක්ෂේත්‍ර තුළ තරුණ ව්‍යවසායකයන්ට උපරිම අවස්ථා සලසා දීම සඳහා අවශ්‍ය දිරිගැන්වීම් හා නව අවස්ථාවන් හඳුන්වා දීම සඳහා ක්‍රමෝපායන් සැකසීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- රාජ්‍ය, පෞද්ගලික සහ විදේශ රැකියා අවස්ථාවන් සඳහා ගැලපෙන, ශ්‍රී ලාංකික තරුණයන් නිවැරදිව හඳුනා ගැනීම පහසු කිරීම සඳහා “තරුණ මානව සම්පත් දත්ත බැංකුවක්” ආරම්භ කිරීම
- ජාත්‍යන්තර, ජාතික හා ප්‍රා දේශීය මට්ටමේ ක්‍රියාවන් සඳහා කුසලතා සංවර්ධනය පුළුල් කිරීම
- ක්‍රීඩා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය හා සංචාරක, නාගරික ක්‍රියාකාරකම්, ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා ගොඩනගන

- ක්‍රීඩා ආර්ථිකයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත කිරීම
- ශ්‍රී ලාංකික තරුණ තරුණියන් තුළ විවිධ කුසලතාවයන් පිරි ක්‍රීඩා සහභාගීත්වයක් ඇති කර ජාත්‍යන්තර ක්‍රීඩක පරිසරයක් බිහි කිරීම
- ක්‍රීඩා සමිති සංවිධාන හා ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව ක්‍රීඩා තරඟාවලි (events) සඳහා දිරි ගැන්වීම
- සෞඛ්‍ය සම්පන්නභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ශාරීරික ව්‍යායාම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ හා දිරි ගැන්වීම් ලබා දීම
- තාරුණ්‍යයේ ජවය සමාජ විරෝධී අංශ වෙත යොමුවීම වළක්වමින් පාසල් අධ්‍යාපනයේ සිට විෂය බාහිර ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන් ද, යෞවන සමාජ, ක්‍රීඩා සමාජ හරහා ද, ක්‍රීඩා කටයුතු තාරුණ්‍ය වෙත හඳුන්වා දීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම
- අධ්‍යාපනයට අමතරව ශාරීරික අධ්‍යාපනය හා ක්‍රීඩා සඳහා පාසල් දරුවන් ආකර්ශණය කිරීම මගින් සෞඛ්‍ය සම්පන්න ළමා පරපුරක් සඳහා වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දිවයින පුරා විසිරී ඇති ග්‍රාමීය පාසල්වල ක්‍රීඩාවට දක්ෂතාවය දක්වන දරුවන් කුඩා කාලයේ සිට ම හඳුනාගෙන ඔවුන්ගේ කුසලතාවයන් ජාත්‍යන්තර මට්ටම දක්වා ගෙන ඒමට අවශ්‍ය නිසි පෝෂණය සහ පුහුණුව ඇතුළු පහසුකම් සපයන වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ක්‍රීඩා උපදේශකයන් පුහුණුකරුවන් සහ භෞත චිකිත්සකයින් වැනි ක්‍රීඩාවේ දියුණුවට අවශ්‍ය සම්පත්දායකයින් බිහිකිරීම සඳහා විශේෂ වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම

- දිවයින පුරා පිහිටි ක්‍රීඩාගාර හා ක්‍රීඩා භූමි පිළිගත් ප්‍රමිතිකරණයට ලක් කොට ඒවා ඊට ගැලගෙන අයුරින් සංවර්ධනය කිරීම
- දේශීය සම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා ප්‍රවර්ධනය සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම
- ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ක්‍රීඩා අධ්‍යාපනය පුළුල් කිරීම

අමාත්‍යාංශයට, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තු 02 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 8,623 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 6,895 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 42 හි දැක්වේ.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා තරුණ හා ක්‍රීඩා

රූපසටහන 42 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

ශ්‍රී ලාංකික ක්‍රීඩකයින් දිනාගත් ජාත්‍යන්තර ජයග්‍රහණ

2019 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලාංකික ක්‍රීඩකයින් ජාත්‍යන්තර තරඟවලි 12 කට සහභාගිවී රන් පදක්කම් 64 ක්, රිදී පදක්කම් 106 ක් හා ලෝකඩ පදක්කම් 161 ක් වශයෙන්

පදක්කම් 331 ක් හිමිකරගෙන තිබුණි. එමෙන්ම ආසියානු යොවුන් දැල් පන්දු තරඟවලියේ ලෝකඩ පදක්කමද, අවුරුදු 19 න් පහළ පැසි පන්දු තරඟවලියේ අනුශූරතාවයද, ආසියානු දැල්පන්දු තරඟවලියේ ශූරතාවයද හිමිකරගෙන තිබුණි. කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් 2020 ජනවාරි මාසයේ සිට අප්‍රේල් මාසය දක්වා කාලය තුළ ජාත්‍යන්තර තරඟ කිහිපයක් සඳහා ශ්‍රී ලාංකික ක්‍රීඩකයින් සහභාගිවුවත්, කොවිඩ් ව්‍යවසන තත්ත්වය හමුවේ පුහුණු කටයුතු නිසි ලෙස සිදු කිරීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් 2020 වර්ෂයේදී ප්‍රමාණවත් ජාත්‍යන්තර ජයග්‍රහණ අත්පත්

කර ගැනීමට ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන් හට නොහැකි වී තිබුණි.

බැරකම් හා බැදීම් වලට එළඹීම

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 වර්ෂයේදී වැය විෂයයන් 09 ක් සඳහා සලසා තිබුණු ශුද්ධ ප්‍රතිපාදනයෙන් උපයෝජනය කළ පසු ඉතිරිය ඉක්මවා රු.මිලියන 2.71 ක බැරකම්වලට එළඹ තිබුණි.

නුවරඑළිය ඉහළ උන්නතාංශ ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ඉදිකිරීම

මලල ක්‍රීඩා, කබඩි, දැල් පන්දු, හොකී, පාපැදි, රගර්, වොලිබෝල් වැනි එළිමහන් හා ගෘහස්ථ ක්‍රීඩා පුහුණුවීම් කටයුතු සඳහා උන්නතාංශය වැඩිවීම සිදුවන පසුබිමක ක්‍රීඩා පුහුණුවීම් ලබන ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන්ගේ දරා ගැනීම් හැකියාව වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් උන්නතාංශ ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබුණි. එම ක්‍රීඩා සංකීර්ණය මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 1895 ක උසින් පිහිටා ඇති නුවරඑළිය නගරයේ ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශයට අයත් හෙක්ටයාර් 34.5 ක් ඉඩමක ඉදිකිරීමට කටයුතු කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම යුරෝ 75,528,700 ක් වී තිබුණු අතර, එය වර්ෂ 03 කින් නිම කිරීමට යෝජනා වී තිබුණි. එම කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමෙන් සියයට 70 ක් එක්සත් රාජධානියේ අපනයන මූල්‍ය ආයතනය මගින්ද, ඉතිරි සියයට 30 මහජන බැංකුව මගින්ද ලබා ගැනීම සඳහා ණය ගිවිසුම්වලට එළඹ තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතියේ ණය සැලසුම් ගාස්තුව ලෙස යුරෝ 264,492.34 ක් හෙවත් රු.මිලියන 51.05 ක් ණය පහසුකම් සපයනු ලබන බැංකුව වෙත ගෙවා තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් 2019 වර්ෂයේදී වැටුප් හා වේතන, කාර්යාල උපකරණ සඳහා රු.මිලියන 53.55 ක් වැය කර තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ මුල් කාර්තුවේදී මෙම ව්‍යාපෘතිය ජනතා අයිතියට පත් කිරීමට

අපේක්ෂා කර තිබුණත් 2020 වර්ෂයේදී නවතා දමා තිබුණි. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වැය කළ මුළු වියදම නිෂ්කාර්ය වියදමක් වී තිබුණි.

පළාත් හා දිස්ත්‍රික් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ ඉදිකිරීම

සියළු පළාත් හා දිස්ත්‍රික්ක ව්‍යාප්ත කර ක්‍රීඩා පහසුකම් ලබාදීමේ අරමුණෙන් එළඹෙන ජාත්‍යන්තර ක්‍රීඩා සඳහා ග්‍රාමීය තරුණ තරුණියන්ගේ ක්‍රීඩා කෞෂල්‍යයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. 2011 වර්ෂයේ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයට අනුව 2011 -2015 කාලය තුළ අංග සම්පූර්ණ පහසුකම්වලින් සමන්විත පළාත් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ 07 ක් ඉදිකිරීමට සහ 2012-2015 කාලය තුළ මධ්‍යම පරිමාණයේ දිස්ත්‍රික් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ 14 ක් ඉදිකිරීමට තීරණය කර තිබුණි. පළාත් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ 07 කින් 02 ක පමණක් ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර තිබුණි. ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනයක්, ක්‍රීඩා වෛද්‍ය ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම්, ආපන ශාලාවක්, හෝප්නාගාරයක් සහ නේවාසික පහසුකම් සම්පූර්ණ පළාත් ක්‍රීඩා සංකීර්ණයක ඇතුළත් විය යුතුව තිබුණත්, එවැනි පළාත් ක්‍රීඩා සංකීර්ණයක් හෝ ඉදිකිරීමට ක්‍රීඩා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට නොහැකි වී තිබුණි. නිමකළ දිස්ත්‍රික් ක්‍රීඩා සංකීර්ණයක ඇතුළත් විය යුතුව තිබුණු පුහුණු ධාවන පථයක්, ආපන ශාලාවක් හා හෝප්නාගාරයක් ඉදිකර නොතිබුණු අතර මීටර් 50 ක පිහිනුම් තටාකයක් වෙනුවට මීටර් 25 කින් යුතු පිහිනුම් තටාකයක් ඉදිකර තිබුණි. දිස්ත්‍රික් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ 14 කින් 05 ක වැඩ අවසන් කර තිබුණු අතර 09 ක වැඩ අවසන් කර නොතිබුණි.

හෙට්ටිපොල ක්‍රීඩාංගනය සංවර්ධනය කිරීම

හෙට්ටිපොල ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් ක්‍රීඩාංගනයේ ප්‍රේක්ෂකාගාරය ඉදිකිරීමේ ඇස්තමේන්තුගත වියදම රු.මිලියන 41.16 ක් වී තිබුණි. එම ඉදිකිරීම් කටයුතු 2017 ජනවාරි 10 දින ආරම්භ කර 2018 ජූලි 13 දින අවසන් කළ යුතුව තිබුණි. ප්‍රගති වාර්තාව අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන ඉදිකිරීම් කටයුතු නිමකර ඒ සඳහා රු.මිලියන 42.17 ක් වැය කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටද ප්‍රේක්ෂකාගාරය භාරදී නොතිබුණි. හෙට්ටිපොල නගරයට ඇති එකම ක්‍රීඩාංගනය වූ මෙම මහජන ක්‍රීඩාංගනයේ ක්‍රීඩා පිටිය ශ්‍රී ලංකා ක්‍රිකට් ආයතනය විසින් සංවර්ධනය කර වර්ෂ 04 ක් ගතවී තිබුණද, වැඩ අවසන් කර නොතිබුණි. මේ නිසා ක්‍රීඩා කටයුතු සඳහා එම ක්‍රීඩාංගනය යොදා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

හොකී පිටියේ ධාරා ආලෝක පද්ධතිය නිර්මාණය කිරීම

ක්‍රීඩා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් රිඛි ඇවනිව් හි පිහිටි කෘතීම හොකී ක්‍රීඩා පිටියේ ආලෝක ධාරා පද්ධතිය නිර්මාණය කිරීම, සැපයීම, ස්ථාපනය කිරීම සහ පරීක්ෂා කර බැලීම ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා රු.මිලියන 31.84 ක් (බදු රහිත) පුද්ගලික ඉදිකිරීම් ආයතනයක් වෙත ගෙවා තිබුණි. මෙම කෘතීම හොකී පිටිය ජාත්‍යන්තර පිරිවිතරයන්ට අනුකූලව සහ කනිෂ්ඨ ක්‍රීඩකයන්ගේ පුහුණු වීම හා ක්‍රීඩා සමාජ තරඟ අවශ්‍යතාවය අනුව සහ ජාතික මට්ටමේ හා ජාත්‍යන්තර තරඟ සඳහා සුදුසු පළමු පංතියේ ක්‍රීඩාපිටියක් ලෙස පත් කිරීමට හැකි වන පරිදි ආලෝක ධාරා පද්ධතිය සකස් කළ යුතු බව දක්වා තිබුණි. තවද සවස් කාලයේ පුහුණුවීම් කිරීමට සහ දේශීය තරඟ පැවැත්වීමට හැකිවන පරිදි හා ජාත්‍යන්තර තරඟ පැවැත්වීමට හැකිවන පරිදි ක්‍රීඩා පිටිය

නිර්මාණය කර ඉදිකිරීම් කළ යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි.

ප්‍රේක්ෂකයන්ට වඩා හොඳින් දැක ගත හැකි වන පරිදි හා රුපවාහිනියටද අදාළ කර ගත හැකි වන පරිදි ක්‍රීඩා පිටියේ ආලෝක ධාරා පද්ධතිය පැවැතිය යුතු බව ව්‍යාපෘතියට අදාළ පිරිවිතරවල සඳහන් කර තිබුණු අතර ස්ථීර වශයෙන් සවිකරනු ලබන කණුවක උස සඳහන් කර නොතිබුණි. නමුත් ජාත්‍යන්තර හොකී සම්මේලනයේ දක්වා ඇති පිරිවිතරයන්ට අනුව කණුවක උස මීටර් 20 ක් විය යුතු වුවද, ස්ථාපිත කළ කණුවක උස මීටර් 16 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව අවශ්‍යතාවය ස්ථීරව නොදැක්වීම හේතුවෙන් ඉදිරියේදී පළමු පන්තියේ කෘතීම හොකී ක්‍රීඩා පිටියක් බවට පත්කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. මේ අනුව ක්‍රීඩාපිටිය සඳහා රාත්‍රි කාලයේදී නියමිත ආලෝක ධාරාවක් නොලැබීම හේතුවෙන් ක්‍රීඩා පිටිය රාත්‍රි කාලයේදී භාවිතයට ගත නොහැකි තත්ත්වයකට පත්වී තිබුණි.

ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

2018 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු අප්‍රිකා සංචාරයට අදාළව අනුග්‍රාහක අයිතිය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා ක්‍රිකට් ආයතනයට එ.ජ.ඩොලර් 187.085 හෙවත් රු.මිලියන 34.94 ක් ලැබිය යුතුව තිබුණි. මෙම ගනුදෙනුව සිදුකර තිබුණු සැක කටයුතු සහ අවිධිමත් මැදිහත්වීම් නිසා මෙම මුදල අයකර ගැනීම සැක සහිත විය.

ශ්‍රී ලංකා ක්‍රිකට් ආයතනය විසින් විවිධ පාර්ශවයන් වෙත එකතුව රු.මිලියන 16.23 ක් ගෙවිය යුතුව පැවැතුණි. එම ශේෂ වර්ෂ 2 ක සිට වර්ෂ 3 ක් දක්වා වූ කාල පරාසයක සිට ගෙවිය යුතුව තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන පියවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

නිරවුල් නොකළ අත්තිකාරම්

ශ්‍රී ලංකා ක්‍රිකට් ආයතනය විසින් 2015 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා ක්‍රිකට් සංගම් වෙත රු.මිලියන 10.29 ක් තරඟාවලි අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අත්තිකාරම් නිරවුල් කරවා ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

රඳවා ගැනීමේ බදු අයකර නොගැනීම

වර්ෂ 5 කට වඩා පැරණි එකතුව රු.මිලියන 38.23 ක් වූ ලැබිය යුතු රඳවා ගැනීමේ බදු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීමට හෝ කටයුතු කර නොතිබුණි.

වාහන උපයෝජනය

2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට තරුණ හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය හා වෙනත් අමාත්‍යාංශවලින් ලැබී තිබුණු වාහන 16 ක් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් උපයෝජනය කර තිබුණි. එම වාහන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එයට අමතරව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත පවරාගෙන තිබුණු වාහන 03 කට අදාළ පිරිවැය හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණු අතර ක්‍රීඩා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් වූත් රථයක් තරුණ හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශයේ මාධ්‍ය ඒකකය වෙත 2019 ජනවාරි 21 දින තාවකාලිකව මුදාහැර තිබුණද, 2021 ජූලි 05 දින වන විටද දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලබා ගැනීමට හෝ තරුණ හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය වෙත පවරා දීමට හෝ කටයුතු කර නොතිබුණි.

විදේශ කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- අග්‍රිම ගිණුමේ ශේෂය නිරවුල් නොකිරීම
- කල් ඉකුත් වූ තැන්පතු
- නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්
- පාඩු හා හානි

විදේශ කටයුතු

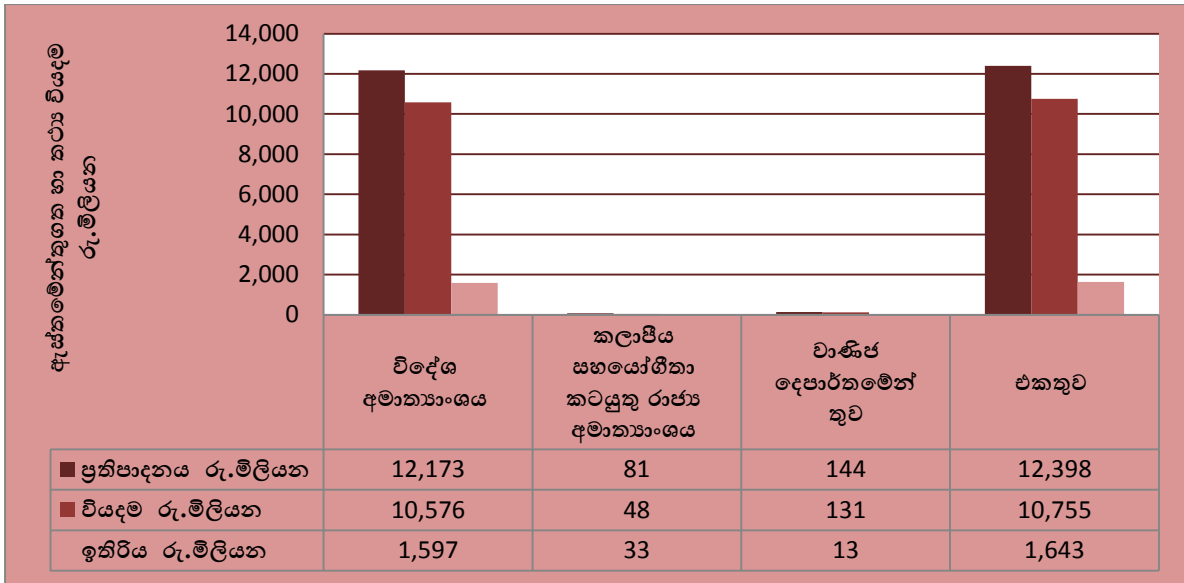
ලොව සියළුම රටවල් සමඟ මිත්‍රශීලී සබඳතා පවත්වා ගනිමින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව තුළ වගකීම් දරන රටක් බවට පත්වීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ජාතික අභිලාශයන් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, විදහා දැක්වීම හා සුරක්ෂා කිරීමත්, ජාත්‍යන්තර සබඳතා ජාතික අභිලාශයන්ට අනුකූලව කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් රජයට උපදෙස් දීමත් යන අරමුණු ඉටුකර ගැනීම මෙම අංශයෙන් අපේක්ෂා කර ඇත. එම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පහත සඳහන් කාර්යභාරයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- රටේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කරමින් අන් රටවල් හා සම මිතුරු සබඳතා පවත්වා ගැනීම
- මෙතෙක් ඇති කර ගෙන ඇති ද්විපාර්ශවීය ගිවිසුම් නැවත සමාලෝචනයට ලක් කොට රටට අහිතකර කොන්දේසි සම්බන්ධයෙන් නැවත සලකා බැලීම හා ගිවිසුම්වලට එලඹීමේදී දේශීය ආර්ථිකයට හානිකර නොවන පසුබිමක් සකස් කිරීම
- විදේශ දූත මණ්ඩල තෝරා ගැනීමේදී රටේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ජනාධිපතිවරයාගේ ව්‍යවස්ථාපිත කාර්යය ඉටු කිරීමට දායක වන නිර්නායකයන් අනුව කටයුතු කිරීම හා දූත මණ්ඩලවලින් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුවීම පිළිබඳ අධන්ඩ ඇගයීමකට ලක් කිරීම
- ආසියානු රටවල් සමඟ ශක්තිමත් ආර්ථික හා වෙළෙඳ සබඳතා පුළුල් කර ගැනීම
- සාර්ක් හා බිම්ස්ටෙක් රටවල් සමඟ සමීප සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම

- මැදපෙරදිග හා ගිණිකොණදිග ආසියාතික රටවල් සමඟ වෙළඳ, සංචාරක හා ආයෝජන හා රැකියා වෙළඳපොළ සබඳතා ඇති කර ගැනීම
- දේශීය කර්මාන්තකරුවන් සහ සම්ප්‍රදායික සංස්කෘතික නිර්මාණ හා දේශීය නිෂ්පාදන සඳහා විදේශ වෙළඳපල අවස්ථා නිර්මාණය සඳහා කටයුතු කිරීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරිකයින්ට විදේශ රටවල ඇති හාණ්ඩ හා සේවා වෙළඳපල සඳහා ඇති විවිධ බාධා ඉවත් කිරීමට සෘජු දායකත්වය ලබාදීම මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන හා සංචාරක ප්‍රවර්ධනය වෙනුවෙන් එම රටවල් දායක කර ගැනීම

විදේශ අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක්, දෙපාර්තමේන්තුවක්, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 02 ක් , තානාපති කාර්යාල 37ක්, මහ කොමසාරිස් කාර්යාල 13ක්, කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාල 13ක්, එක්සත් ජාතීන් සඳහා නිත්‍ය දූත මණ්ඩල 02ක්, නියෝජ්‍ය මහ කොමසාරිස් කාර්යාල 01ක් හා ශ්‍රී ලංකා නියෝජිත කාර්යාලයක් විසින් ඉහත කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා විදේශ අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තුවට එකතුව රු.මිලියන 12,398 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 10,755 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 43 හි දැක්වේ

රූපසටහන 43 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තුව හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීමේදී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

අග්‍රිම ගිණුමේ ශේෂය නිරවුල් නොකිරීම

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට විදේශ අමාත්‍යාංශයේ අග්‍රිම ගිණුම් දෙකක පිළිවෙලින් රු.මිලියන 91.53 ක් හා රු.මිලියන 355.09 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 446.62 ක ශේෂයක් පැවතුණි.

එම නිරවුල් නොකළ ශේෂවලින් විදේශගත වූ කාර්ය මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ලබා දෙන නිවාස ලබා ගැනීම සඳහා තබන ලද රු.මිලියන 51.98 ක් වූ ආරක්ෂිත තැන්පතු 173 කින් සමන්විත වී තිබුණි. එම නිරවුල් නොකළ ආරක්ෂිත තැන්පතුවලින් රු.මිලියන 4.29 ක් වර්ෂ 20 කට වැඩි කාලයක සිට නිරවුල් නොකර පැවැත එමින් තිබුණි. වර්ෂ 10 ක සිට වර්ෂ 20 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට නිරවුල් නොකළ ආරක්ෂිත තැන්පතු රු.මිලියන 44.28 ක්ද,

වර්ෂ 07 කට වැඩි කාලයක සිට නිරවුල් නොකළ ආරක්ෂිත තැන්පතු රු.මිලියන 3.41 කද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිරවුල් කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. දුත මණ්ඩල කාර්යය මණ්ඩල පදංචි නොවූ නිවාස සඳහා තබා තිබුණු තැන්පතු 165 ක එකතුව රු.මිලියන 47.95ක් වී තිබුණි.

අනෙක් අග්‍රිම ගිණුම යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට රු.මිලියන 355.09 ක අග්‍රිම ශේෂය තුළ විදේශ ගත වූ කාර්යය මණ්ඩලයට ලබා දෙන නිවාස සඳහා තබන ලද ආරක්ෂිත තැන්පතු රු.මිලියන 20.46 ක් වර්ෂ 10 වඩා වැඩි කාලයක සිටද, ආරක්ෂිත තැන්පතු රු.මිලියන 49.11 ක් වර්ෂ 5 ක සිට වර්ෂ 10 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිටද පැවැත එමින් තිබුණි. තවද මෙම ආරක්ෂිත තැන්පතුවලින් දුත මණ්ඩල කාර්යය මණ්ඩල පදංචි වී නොමැති නිවාස සඳහා රු.මිලියන 21.28 ක් ආරක්ෂිත තැන්පතු වශයෙන් තබා තිබුණි.

දුත මණ්ඩල විසින් නිලධාරීන් වෙත තත් කාර්ය අතුරු අග්‍රිම ලෙස රු.මිලියන 23.29 ක් නිකුත් කර තිබුණු අතර එම අතුරු අග්‍රිම

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිරවුල් කර නොතිබුණි. එම අතුරු අග්‍රිමවලින් රු.මිලියන 9.17 ක් 2018 වර්ෂයට පෙර නිකුත් කර තිබුණු අතර 2018 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 0.81 ක්ද, 2019 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 3.91 ක්ද වී තිබුණි. මුදල් රෙගුලාසි 371 ප්‍රකාරව කිසියම් කාර්යයකට නිකුත් කළ තත්කාර්යය අතුරු අග්‍රිම එම කාර්යය නිමකළ වහාම පියවිය යුතුව තිබුණත්, නිකුත් කර විශාල කාල පමාවක් සිදු වී තිබුණත්, එම අතුරු අග්‍රිම නිරවුල් කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

කල් ඉකුත් වූ තැන්පතු

අමාත්‍යාංශයේ වර්ෂ 2 ක කාලයක් ඉක්මවූ හිමිකම් නොපාන ලද තැන්පතු රු.මිලියන 16.79 ක් වී තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි 571 ප්‍රකාරව කටයුතු කර රාජ්‍ය ආදායමට බැර කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

1972 වර්ෂයේදී මිලදී ගෙන තිබුණු ස්වීඩනයේ ශ්‍රී ලංකා තානාපති නිල නිවාස ගොඩනැගිල්ල 2011 වර්ෂයේ සිට භාවිතයෙන් ඉවත්කර තිබුණි. ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම හෝ නව ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීමට කටයුතු නොකිරීම නිසා 2020 වර්ෂයේදී ගොඩනැගිලි කුලී ලෙස රු. මිලියන 20.83 ක් ගෙවා තිබුණි.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ කැන්බරා හි පිහිටි ශ්‍රී ලංකා මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සතු ගොඩනැගිලි 02 ක් පිළිවෙලින් 2007 වර්ෂයේ හා 2012 වර්ෂයේදී භාවිතයෙන් ඉවත්කර තිබුණි. එම ගොඩනැගිලි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් 2020 වර්ෂයේදී ගොඩනැගිලි කුලී ලෙස රු. මිලියන 6.61 ක් ගෙවා තිබුණි.

1976 වර්ෂයේදී මිලදී ගෙන තිබුණු කෙන්යාවේ ශ්‍රී ලංකා මහ කොමසාරිස් නිල නිවාස ලෙස භාවිතා කළ ගොඩනැගිල්ල 2014 වර්ෂයේ සිට භාවිතයෙන් ඉවත්කර තිබුණි. එම ගොඩනැගිල්ල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් 2020 වර්ෂයේදී ගොඩනැගිලි කුලී ලෙස රු.මිලියන 3.36 ක් ගෙවා තිබුණි.

පාඩු හා හානි

ෂිසෙල්ස් හි ශ්‍රී ලංකාවේ දූත මණ්ඩල කාර්යාලයේ මහකොමසාරිස් තනතුර 2020 ජනවාරි 15 දින සිට විගණක දිනය වූ 2021 අප්‍රේල් 08 දින දක්වා පුරප්පාඩුව පැවැතුණි. නිල නිවාස කුලී වශයෙන් 2020 ජනවාරි 15 දින සිට 2020 මැයි 31 දින දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ එම නිල නිවාසය භාවිතා කර නොතිබුණි. එසේ භාවිතා නොකළ කාලය වෙනුවෙන් රු.මිලියන 3.82 ක් වැය කර තිබුණි.

පලස්තීනයේ පිහිටි දූත මණ්ඩල කාර්යාලය, නිල නිවාසය හා පරිවාර නිවාසය පවත්වා ගෙන යාම සඳහා 2017 අගෝස්තු 30 දින සිට 2022 අගෝස්තු 31 දින දක්වා කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව මහල් නිවාස ඒකක තුනක් සහිත ගොඩනැගිල්ලක් කල්බදු ගිවිසුමකට එළඹීමෙන් පසු ලබා ගෙන තිබුණි. 2019 අප්‍රේල් 18 දින සිට මෙම දූත මණ්ඩලයේ එක් නිලධාරියෙකු පමණක් සේවයේ යෙදී සිටින අතර එම දූත මණ්ඩලය විසින් භාවිතා නොකරන ලද ඒකකයක් වෙනුවෙන් 2019 මැයි මාසයේ සිට 2021 පෙබරවාරි මාසය දක්වා ගොඩනැගිලි කුලී වශයෙන් රු.මිලියන 1.43 ක් ද, 2019 මැයි මාසයේ සිට 2020 ජනවාරි මාසය දක්වා විදුලිය හා ජලය වෙනුවෙන් රු.50,000 ක්ද, වැයකර තිබුණි. ඒ අනුව භාවිතයට නොගත් පරිශ්‍රයන් වෙනුවෙන් එකතුව රු. මිලියන 1.47 ක නිෂ්කාර්ය වියදමක් කර තිබුණි.

විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධනය

නිරීක්ෂණ

- විදේශ ජ්‍යෙෂ්ඨ ඉපැයීම්
- විදේශ රැකියා සඳහා යොමුවීම ක්‍රමානුකූලව අඩුවීම
- ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශ පනත සංශෝධනය කිරීම
- විදේශ දූත මණ්ඩල වල සේවය සඳහා බඳවාගැනීමේ පරිපාටිය
- ගෙවියයුතු මුදල් නිරවුල් නොකිරීම
- ගුවන් ටිකට්ටුවන් මිලදීගැනීමේදී සිදු වී තිබුණු වංචාව
- කාර්යාංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා නිල ඇඳුම් මිලදී ගැනීම
- කාර්යමණ්ඩල බඳවාගැනීම සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් නොතිබීම
- කාර්යාංශය තුළ විනය පරීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම

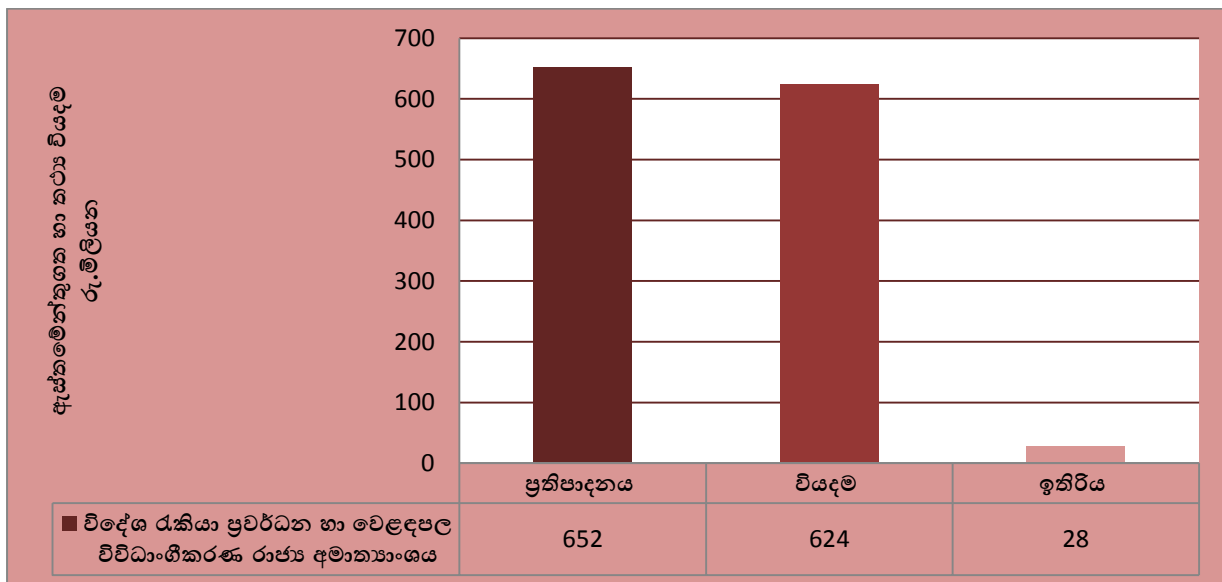
විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධනය

විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා වෙළඳපල විවිධාංගීකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 02 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- නුපුහුණු ශ්‍රම බලකායක් වෙනුවට විදේශ රැකියා සඳහා පුහුණු ශ්‍රමික වෙළඳපල අවස්ථාවන් මෙන්ම විදේශ රැකියා වෙළඳපල විවිධාංගීකරණයට ප්‍රවේශවීම
- විදේශගත ශ්‍රමිකයින් සහ විදේශ රටවල ජීවත්වන ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට තමන් උපයන විදේශ විනිමය ඵලදායී ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉතිරි කිරීම හා ආයෝජන කිරීමට විශේෂ පහසුකම් සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ක්‍රමය දිරි ගැන්වීම
- විදේශ රැකියා නිම කර දිවයිනට පැමිණෙන පුද්ගලයින් සඳහා ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට විශේෂ ව්‍යාපෘති වැඩ පිළිවෙලවල් එම ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍ර සඳහා සම්බන්ධ අමාත්‍යාංශ සමඟ ක්‍රියාත්මක කිරීම

- මැදපෙරදිග හා වෙනත් රටවල සේවය කරන ගෘහ සේවිකාවන්ගේ ආරක්ෂාව හා සුභසාධනය සහතික කිරීම සඳහා වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- විදේශ රටවලදී විවිධ අනතුරුවලට ලක්වන්නන්ට හිමි වන්දි ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම
- පුද්ගලික විදේශ රැකියා නියෝජිතයන්ගේ නිසි ක්‍රමවේදයක් යටතේ නියාමනය කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා වෙළඳපල විවිධාංගීකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත එකතුව රු.මිලියන 652 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 624 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 43 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 43 - ඇස්තමේන්තුගත හා තපා විෂදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන දෙක විසින් ඉහත

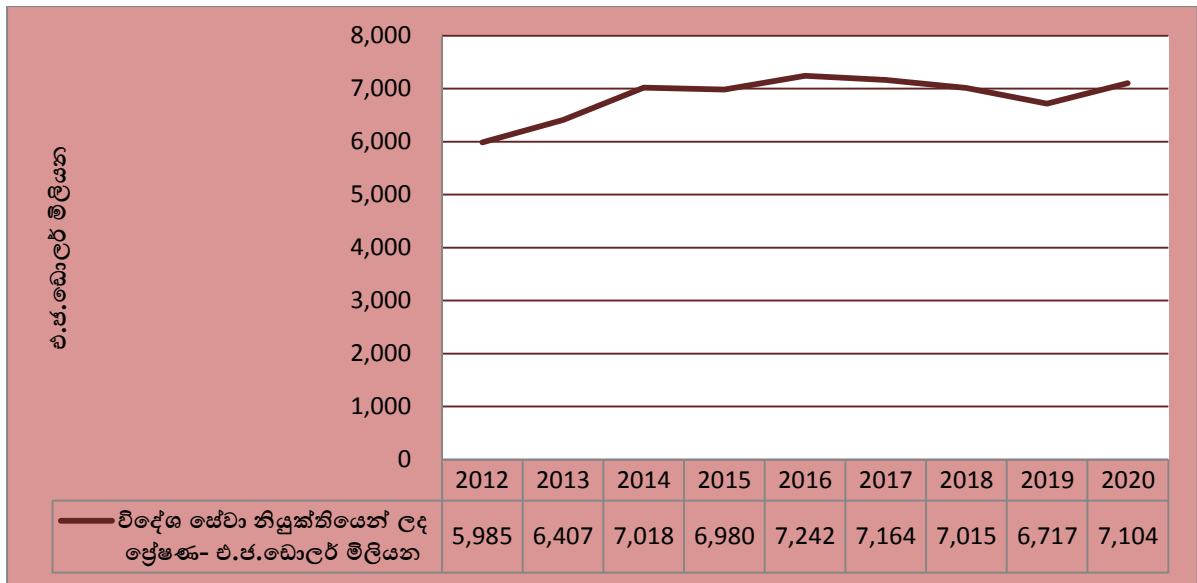
සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන

පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

විදේශ ප්‍රේෂණ ඉපැයීම්

විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රය, ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආදායමට සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලබාදෙන අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව 2020 වර්ෂයේදී විදේශ සේවා

නියුක්තියන්ගෙන් ප්‍රේෂණ ලෙස එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 7,104 ක් ජාතික ආර්ථිකයට දායක කර තිබුණි. එය 2019 වර්ෂයේ ලද එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 6,717 ට සාපේක්ෂව සියයට 5.8 ක වර්ධනයකි. ලොවපුරා පැතිර පැවති වසංගත තත්ත්වය හමුවේ වුවද, විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රය තුළින් ජාතික ආර්ථිකයට ස්වශේෂී දායකත්වයක් ලැබී තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 45 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 45 - විදේශ සේවා නියුක්තියෙන් ලද ප්‍රේෂණ මූලාශ්‍ර - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව හා මුදල් අමාත්‍යාංශයේ වාර්ෂික වාර්තාව - 2020

විදේශ රැකියා සඳහා යොමුවීම ක්‍රමානුකූලව අඩුවීම.

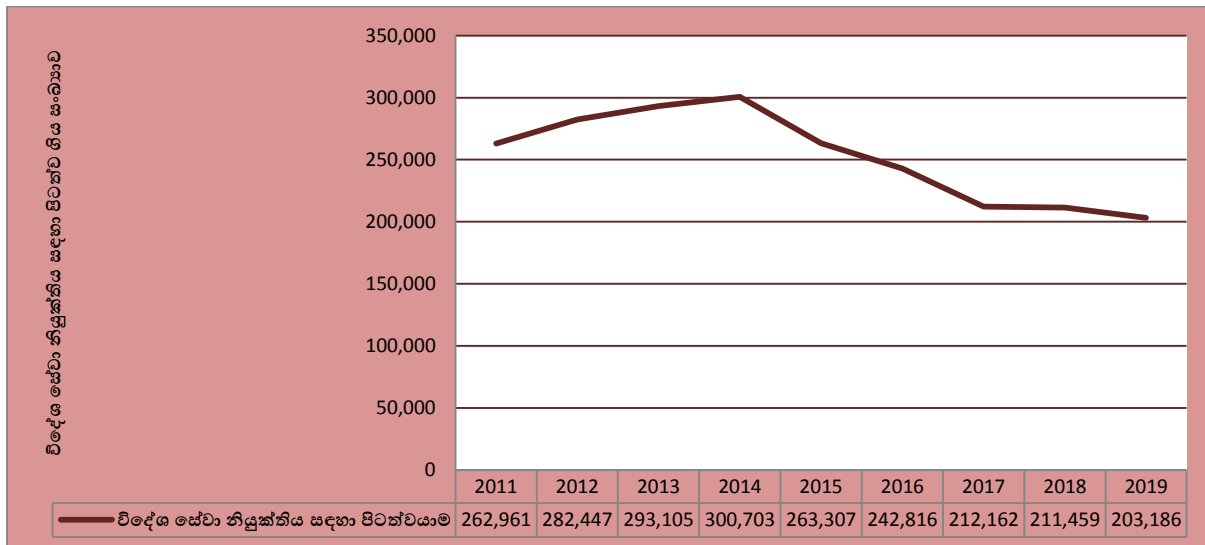
පසුගිය වර්ෂ 05 ක කාලය තුළ රැකියා සඳහා විදේශ ගත වූ ප්‍රමාණය ක්‍රමානුකූලව අඩුවී 2020 වර්ෂයේදී එහි සැලකිය යුතු පසුබෑමක් සිදුවී තිබුණි. ලොවපුරා පැතිර ගිය කොවිඩ් වසංගතය ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රය කෙරෙහිද අහිතකර ලෙස බලපා තිබීම 2020 වර්ෂයේදී එම පසුබෑම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි. එමෙන්ම 1985 අංක 21 දරන ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශ පනතට අනුව රැකියා සඳහා විදේශගතවන සෑම ශ්‍රී ලාංකිකයෙකුම තමා විදේශගත වීමට ප්‍රථම ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයෙහි ලියාපදිංචි

විය යුතුය. විදේශගතවන ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට එතෙර රටවලදී අවශ්‍ය ආරක්ෂාව සහ ඔවුන්ගේ අයිතීන් තහවුරු වන පරිදි වලංගු රැකියා ගිවිසුමක් යටතේ විදේශගතවන බව එම ලියාපදිංචිවීම තුළින් තහවුරු කර ඇත. එමෙන්ම කාර්යාංශය යටතේ ලියාපදිංචි වී විදේශගතවන ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයින්ට තමන් විදේශගතවන කාලසීමාව ආවරණය වන පරිදි රක්ෂණ ආවරණයක්ද ලබාදීමට කටයුතු කර තිබුණි. එසේ වුවද, පසුගිය වර්ෂ 05 ක කාලයට අදාළ දත්තවලට අනුව කාර්යාංශයේ ලියාපදිංචි විදේශගතවන ප්‍රමාණය සහ විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන මගින්, කාර්යාංශයේ ලියාපදිංචි වී විදේශගතවීම අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයක්

දක්නට ලැබුණි. විස්තර රූපසටහන 46 හි දැක්වේ. කෙසේ වුවද, කාර්යාංශයේ ලියාපදිංචි නොවී අවිධිමත් ක්‍රම මගින් රැකියා සඳහා විදේශගත වූ ප්‍රමාණය ඇතුළත්

සමස්ත විදේශගතවීම් පිළිබඳ නිවැරදි දත්ත කාර්යාංශයේ තොරතුරු පද්ධතිය තුළ වාර්තා වී නොතිබුණි.

රූපසටහන 46 - විදේශ සේවා නියුක්තිය සඳහා පිටත්ව යාම
මූලාශ්‍රය - මුදල් අමාත්‍යාංශයේ වාර්ෂික වාර්තාව 2020

ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශ පනත සංශෝධනය කිරීම

විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ ගුණාත්මක වර්ධනය උදෙසා සහ විදේශගතවන්නන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරුවන පරිදි 1985 අංක 21 දරන ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශ පනතෙහි සංශෝධනය විය යුතු වගන්ති වර්තමානයට ගැලපෙන පරිදි සංශෝධනය විය යුතු බව විගණන වාර්තා මගින් පෙන්වා දී තිබුණි. ඊට අවශ්‍ය මූලික කටයුතු විදේශ රැකියා අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකර තිබුණත්, 2020 වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම සංශෝධනයන් සිදු කර නොතිබුණි.

විදේශ දූත මණ්ඩල වල සේවය සඳහා බඳවාගැනීමේ පරිපාටිය

විදේශ රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු සඳහා විදේශ දූත මණ්ඩල කාර්යාල 16 ක කම්කරු සුභසාධන අංශ ස්ථාපිත කර තිබුණු අතර ඒ සඳහා 150 ක කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුමත කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම අනුමත කාර්යය මණ්ඩලයෙන් 33

දෙනෙක් පමණක් සේවයේ නියුක්ත කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ මූල්‍ය අර්බුදයට විසඳුමක් වශයෙන් විදේශ දූත මණ්ඩලවල පිහිටි කම්කරු සුභසාධන අංශවල සේවයට අනුයුක්ත කර තිබුණු විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ නිලධාරීන් නැවත කැඳවීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් තීරණය කර තිබුණි. එම තීරණය පරිදි කටයුතු කිරීම නිසා කාර්යය මණ්ඩල පුරප්පාඩු ඇති වී තිබුණි. එමෙන්ම එම කාර්යාල සඳහා කාර්යය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම සඳහා බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් 2020 වර්ෂය අවසන් වන විටත් පිළියෙල කර අනුමත කර ගෙන නොතිබුණි.

ගෙවියයුතු මුදල් නිරවුල් නොකිරීම

විගණනයට ඉදිරිපත් කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රැකියා සඳහා විදේශගතවන ශ්‍රමිකයන්ගෙන් විවිධ හේතු මත රඳවාගත්, නැවත ගෙවිය යුතු එකතුව රු.මිලියන 685.50 ක්, විගමනික ශ්‍රමිකයන්ගේ රක්ෂණ වන්දි ලෙස ලැබී තිබුණු රු.මිලියන 51.23 ක් සහ රැකියා

නියෝජිත ආයතනවලට නිරවුල් කළ යුතු එකතුව රු.මිලියන 281.34 ක් පැවැතුණි. එම මුදල් විවිධ හේතූන් මත ගෙවීමෙන් තොරව දීර්ඝකාලයක් කාර්යාංශයෙහි රඳවාගෙන තිබුණි .

ගුවන් ටිකට්ටු මිලදීගැනීමේදී සිදු වී තිබුණු වංචාව

ශ්‍රී ලංකා රජය සහ දකුණු කොරියා රජය අතර ඇති කර ගත් අවබෝධතා ගිවිසුමට අනුව කොරියාව වෙත රැකියා සඳහා යොමු කරන ශ්‍රමිකයින්ගේ ගුවන් ප්‍රවේශපත්‍ර වෙන්කිරීම, කාර්යාංශය විසින් සිදු කළ යුතුව තිබුණි. මීට අදාළව ලබා ගත් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත කාර්යාංශයේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද ගුවන් ටිකට් පත් ඒකකය විසින් එම කාර්යය සිදුකර තිබුණි. 2011 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ එකතුව රු.මිලියන 13.37 ක ආදායමක් උපයාගෙන තිබුණි. එහෙත් එම ඒකකය භාරව කටයුතු කළ නිලධාරියකු සිදුකරන ලද මූල්‍ය වංචාවක් හෙලිදරව් වීම හේතුවෙන් එම නිලධාරියාගේ වැඩ තහනම් කර 2019 වර්ෂයේ සිට එම ඒකකය වසා දැමීමට කාර්යාංශය කටයුතු කර තිබුණි. වැඩ තහනමකට ලක්වූ නිලධාරියාට එරෙහිව කිසිදු විනය ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණු අතර ඔහු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අභියාචනයක් සලකාබලා 2020 ජූලි 16 දින ඔහු නැවත සේවයට බඳවා ගෙන තිබුණි.

කාර්යාංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා නිල ඇඳුම් මිලදී ගැනීම

2020 වර්ෂයේ කාර්යාංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා නිලඇඳුම් ලෙස කමිස 2,670 ක් සහ සාරි 3,478 ක් පිළිවෙලින් එකක් රු.2,285 ක් බැගින් හා රු.5,425 ක් බැගින් මිලදී ගැනීමට කටයුතු කර තිබුණි. එ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- කමිස සඳහා තාක්ෂණික පිරිවිතර සකස් කර නොතිබුණු අතර සාරි සඳහා සකස් කර තිබූ පිරිවිතර තරඟකාරී ක්‍රමවේදයක් අනුව මිලදී ගැනීමට හැකි වන පරිදි සකස් කර නොතිබුණි.
- රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.8.1(ආ) මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව, රෙදිපිළි ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධ විශේෂඥ දැනුමක් සහිත සාමාජිකයෙක් ඇතුළත් නොවූ, කාර්යාංශ නිලධාරීන් 06 දෙනෙකුගෙන් සෑදුම්ලත් තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් අඩු ගුණත්වයෙන් යුත් නිලඇඳුම් වැඩිම ලංසුවට ඉදිරිපත් කළ සැපයුම්කරුගෙන් මිලදී ගැනීමට නිර්දේශ කර තිබුණි
- ලංසු විවෘත කිරීම රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධානවලින් බැහැරව සිදු කර තිබුණු අතර ඊට අදාළ වාර්තාව අසම්පූර්ණ සහ ලංසු විවෘත කිරීමේ කමිටු නිලධාරීන් එය නිවැරදි බවට අත්සන් කර නොතිබුණි. නමුත් එම වාර්තාව ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් පිළිගෙන තිබුණි.
- නිලඇඳුම්වල අවසන් නිමැවුම, ඉදිරිපත් කරන ආදර්ශයට අදාළව තිබිය යුතු බවත්, පසුව වෙනස් කිරීම සඳහා ඉඩ ලබා නොදෙන බවත්, පූර්ව ලංසු කැඳවීමේ රැස්වීම් වාර්තාවේ සඳහන් කර තිබුණද, කාර්යාංශයට සපයන ලද නිලඇඳුම් නිසි පරීක්ෂාවකින් තොරව භාරගෙන තිබුණු අතර තත්ත්වයෙන් අඩු බවට හේතු දක්වමින් සේවකයින් නැවත භාරදුන් නිලඇඳුම් ගබඩා පොත්වල සටහන් නොකර සැපයුම්කරුවන් වෙත භාරදී මාරුකිරීමට කටයුතු කර තිබුණි.
- කාර්යාංශයේ නිලඇඳුම් ලැබී තිබූ කාන්තා නිලධාරීන් 200 දෙනෙකුගෙන් සහ පිරිමි නිලධාරීන් 137 දෙනෙකුගෙන් විගණනය විසින් ලබාගත් ලිඛිත ප්‍රකාශය අනුව පිළිවෙලින් නිලධාරීන් 164

දෙනෙකු හා 114 දෙනෙකු එම නිලඇදුම් තත්ත්වයෙන් බාල භාවිතයට නුසුදුසු බව ප්‍රකාශ කර තිබුණු අතර නිලධාරීන් 58 දෙනෙකු අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමෙන් වැලකී තිබුණි.

- සකසා තිබුණු කම්පවල රෙදි බාල වර්ගයේ ඒවා බවත්, මැහුම් නිසි පරිදි නොතිබුණු බවත්, සාරිවල මෝස්තරය සහ රෙදිවල තත්ත්වය නිල ඇඳුමකට සුදුසු පරිදි නොතිබුණු බවත්, භෞතික විගණන පරීක්ෂාවේදී තහවුරු වී තිබුණි. කම්ප සියයට 100 ක් සහ සාරි සියයට 42 ක් පොලියස්ටර් නූලෙන් නිමකර තිබුණු බව විගණනය විසින් සිදු කරගත් විද්‍යාගාර පරීක්ෂාවේදීද තහවුරුවී තිබුණි. එසේම නිලධාරීන්ගෙන් සියයට 83 ක් කපු නූලෙන් නිම කළ සාරි සඳහා කැමැත්ත පළකර තිබුණි.
- මෙම සැපයුමට අදාළව උපරිම හා අවම මිල අතර වෙනස මත වන බලපෑමෙහි එකතුව රු.මිලියන 14.94 ක් වූ අතර අවම මිල ඉදිරිපත් කර තිබූ සැපයුම්කරුවන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමටද සාධාරණ හේතු දක්වා නොතිබුණි

කාර්යමණ්ඩල බඳවාගැනීම සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙළක් නොතිබීම

2019 වර්ෂයේ කාර්යාලයේ පුරප්පාඩුව පැවති කළමණාකරන සහකාර තනතුරු 25 ක් සහ කාර්යාල කාර්ය සහයක තනතුරු 25 ක් සඳහා කාර්යාලයේ වෙබ් අඩවියේ පළකරන ලද දැන්වීමක් මගින් අයදුම්පත් කැඳවා තිබුණි. ලද අයදුම්පත්වලින් ඉහත තනතුරු සඳහා මූලික සුදුසුකම් සම්පූර්ණ කර ඇති බවට පිළිවෙලින් 2763 දෙනෙකු හා 1672 දෙනෙකු තෝරා ගෙන තිබුණි. විධිමත් පදනමකින් තොරව ඉන් කළමණාකරන සහකාර තනතුරු සඳහා අයදුම්කරුවන් 963 ක් සහ කාර්යාල කාර්ය සහයක තනතුරු සඳහා 659 දෙනෙකු සම්මුක පරීක්ෂණ සඳහා කැඳවා තිබුණි.

ආයතන සංග්‍රහයේ 11 වැනි පරිච්ඡේදයේ 5.4.2 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධාන ප්‍රකාරව, සුදුසුකම්ලත් අයදුම්කරුවන්ගෙන් තනතුරු සංඛ්‍යාව මෙන් 5 ගුණයක් එනම් 250 ක් පමණක් සම්මුක පරීක්ෂණයට කැඳවීමට අවස්ථාව සලසාගත හැකිව තිබුණි. නමුත් එසේ නොකර තනතුරු සංඛ්‍යාව මෙන් 30 ගුණයකට වැඩි සංඛ්‍යාවක් සම්මුක පරීක්ෂණ මණ්ඩල 3 ක් මගින් දින 13 ක් මුළුල්ලේ සම්මුක පරීක්ෂණ පවත්වා තිබුණි. සම්මුක පරීක්ෂණ මණ්ඩල සාමාජිකයින්ට සහ සහයක කාර්යමණ්ඩල වෙත පිළිවෙලින් රු.2,000 ක් හා රු.650 ක දීමනා ගෙවීමට තීරණ කර තිබුණත්, විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව පිළිවෙලින් රු.4,000 ක් හා රු.1,000 ක් දක්වා දීමනා වැඩිකර එකතුව රු.585,750 ක් වැයකර තිබුණි.

කාර්යාලය තුළ විනය පරීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම

කාර්යාල නිලධාරීන් විවිධ අවස්ථාවල නොසැලකිලිමත්ව, වංචාසහගත ලෙස සහ අරමුණට පටහැනිව සිදුකර තිබූ ගනුදෙනු හේතුවෙන් කාර්යාල අරමුදල් අවිධිමත්ව පරිහරණය වී තිබුණු බවට විගණන නියැදි පරීක්ෂණවලදී සහ වෙනත් විමර්ෂණවලදී අණාවරණය වී තිබුණි. එවැනි සිද්ධීන් 20 කට අදාළව කාර්යාලය විසින් ගෙන තිබුණු ක්‍රියාමාර්ගවල වර්තමාන තත්වය පරීක්ෂා කිරීමේදී පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- සිද්ධීන් 7 කට අදාළව ආයතන සංග්‍රහයේ II වන කාණ්ඩයේ 13.2 වගන්තිය ප්‍රකාරව, විනය පරීක්ෂණ නිශ්චිත කාලයක් තුළ නිම කිරීමට කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය සහ වෙනත් අක්‍රමිකතාවලට වෝදනා ලැබ සිටින නිලධාරීන්ට කිසිදු විනය ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි. එම වෝදනාවලින් අවිධිමත් මුදල්

පරිහරණවලට අදාළ සිද්ධීන් 02 කදී අයකර ගත යුතුව තිබුණු එකතුව රු.මිලියන 13.76 ක් නැවත අයකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

- අවිධිමත්ව පරිහරණය වී ඇති බවට වාර්තා වී තිබූ සිද්ධීන් 06 කට අදාළ එකතුව රු.මිලියන 33.32 ක කාර්යාංශ අරමුදල් සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුත්තන් හඳුනාගැනීමට සහ සිදු වී තිබූ පාඩුව ආවරණය කර ගැනීමට නොහැකිවී තිබුණි.
- සිද්ධීන් 06 කට අදාළව මූලික විනය පරීක්ෂණයට අනුව වැරදිකරුවන් බවට නිශ්චය කර චෝදනා පත්‍ර නිකුත් කර තිබුණු නිලධාරීන් විධිමත් විනය

පරීක්ෂණවලදී නිවැරදිකරුවන් වී තිබුණි. සත්‍ය වශයෙන්ම වගකිව යුත්තන් කවුරුන්ද යන්න තීරණය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබීම සහ ඉන් සිද්ධීන් 03 කට අදාළව කාර්යාංශ අරමුදල් එකතුව රු.මිලියන 12.55 ක් අවිධිමත්ව පරිහරණය වීම පිළිබඳ නොසලකා හැර තිබුණි.

- විධිමත් විනය පරීක්ෂණවලදී රු.මිලියන 1.5 ක් අවිධිමත්ව පරිහරණය කළ බවට වූ චෝදනාවලින් වැරදිකරු බවට තහවුරු කර තිබුණු නිලධාරියකු, කාර්යාංශයේ සභාපති විසින් නිදොස් කොට නිදහස් කර තිබුණි.

ගුවන් සේවා හා අපනයන කළාප සංවර්ධන

නිරීක්ෂණ

- හිඟ ආදායම් අය කර නොගැනීම
- වත්කම් විධිමත් පරිදි පවරා නොගැනීම
- කටුනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල පුළුල්කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
- විදේශ ණය උණු උපයෝජනය
- සිවිල් ගුවන් සේවා පනතට අනුකූල නොවීම
- වත්කම් තක්සේරු නොකිරීම
- ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම
- ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සේවා සමාගමේ අතිරේක ආයෝජනය
- ණය වාරික නොගෙවීම
- A350-900 ගුවන්යානා මිලදී ගැනීම සඳහා පෙර ගෙවීම් හා අලාභ අය කර ගැනීම
- **A 330-200** වර්ගයේ **4R-ALS** ගුවන්යානය උන උපයෝජනය
- රුපියල් මිලියනයකට වැඩි මාසික වැටුපක් ලබන නිලධාරීන්

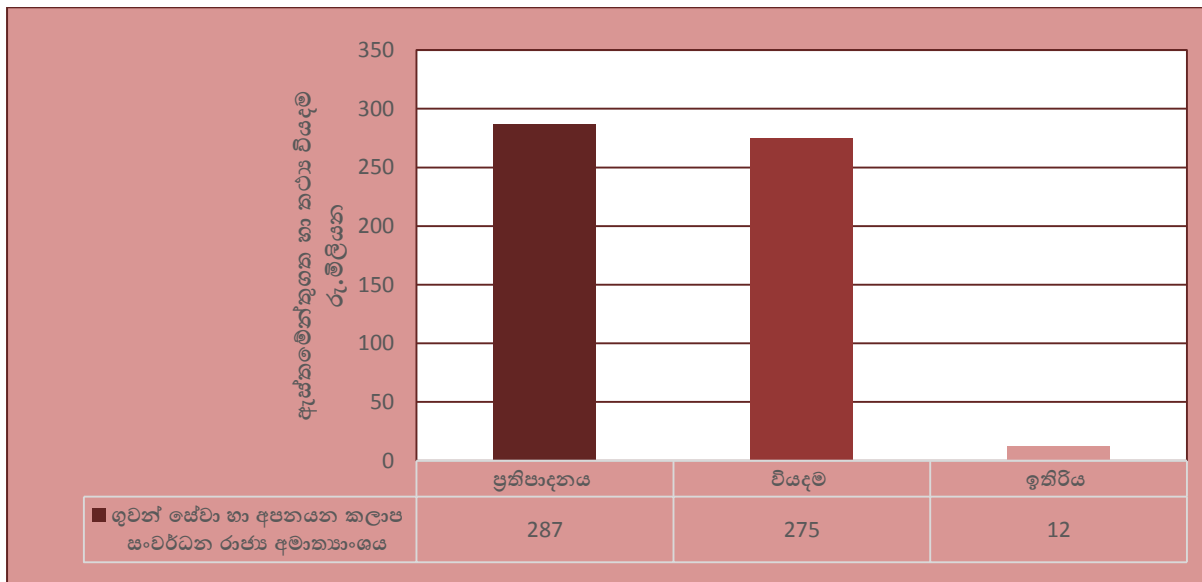
ගුවන් සේවා හා අපනයන කළාප සංවර්ධන

ගුවන් සේවා හා අපනයන කළාප සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 03 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- පවතින නිදහස් වෙළඳ කළාප හා කර්මාන්තපුර උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකින් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට හා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් නැංවීම සහ නවීකරණය නොපමාව සිදු කිරීම
- කටුනායක ගුවන් තොටුපලේ දෙවන ධාවන පඨය සහ මගී පර්යන්තය සංවර්ධනය කිරීම
- නුවරඑළිය ගුවන් තොටුපල ඇතුළු අභ්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලවල් සංවර්ධනය කිරීම

- මත්තල ගුවන් තොටුපලේ වාණිජ මෙහෙයුම් ආරම්භ කිරීම හා පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය ඉහළ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිකරණයක් දක්වා උසස් කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීම
- ගුවන් බඩු අපනයනය පුළුල් කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා ගුවන් සේවා හා අපනයන කළාප සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත එකතුව රු.මිලියන 287 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 275 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 47 දැක්වේ.

රූපසටහන 47 - ඇස්තමේන්තුගත හා තපා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 03 ක් විසින් ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම පිළිබඳව සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ

ප්‍රමාණාත්මක හා වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

හිඟ ආදායම් අය කර නොගැනීම

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ ආදායම රු.මිලියන 430.72 ක් වී තිබුණි. ඒම හිඟහිටි ආදායමෙන් රු.මිලියන 180.89 ක් 2021 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

වත්කම් විධිමත් පරිදි පවරා නොගැනීම

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් පරිහරණය කරන වාහන 11 ක් 2017 දෙසැම්බර් 21 දිනැති අංක 02/2017 දරන වත්කම් කළමනාකරණ චක්‍රලේඛයේ 02(ii) ඡේදය ප්‍රකාරව විධිමත්ව පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. ඒමෙන්ම සංචාරක අමාත්‍යාංශය විසින් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දී තිබුණු වත්කම් 31ක පිරිවැය හෝ වටිනාකම තක්සේරු කර විධිමත්ව පවරා ගෙන ගිණුම් ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

කටුනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල පුළුල්කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

2009 වර්ෂයෙන් පසුව රට තුළ ඇති වූ යහපත් වාතාවරණය මත වැඩි වූ ගුවන් මගී අවශ්‍යතාවය සපුරාලීම සඳහා කටුනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල පුළුල්කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගුවන්තොටුපල හා ගුවන් සේවා (ශ්‍රී ලංකා) (පෞද්ගලික) සමාගම සැලැස්සුම් කර තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය යටතේ, “නව ගුවන් මගී පර්යන්ත ගොඩනැගිල්ල හා ඒ ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම්” පැකේජය A ලෙස හා “නව ගුවන් යානා යාත්‍රාංගනය සහ සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය ඉදිකිරීම” පැකේජය B ලෙස කොටස් දෙකක් යටතේ හඳුනාගෙන තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය 2012 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර වර්ෂ 3 ක් ඇතුළත එනම් 2015 වර්ෂයේදී නිම කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණත් විවිධ හේතු මත කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය ප්‍රමාද වී තිබුණි. ඒ අනුව

පළමුවෙන්ම “බී” පැකේජය සඳහා කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කර තිබූ අතර එය 2017 අප්‍රේල් 25 දින ආරම්භ කර 2020 පෙබරවාරි 29 දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණත් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතිය සියයට 92.29 ක් වී තිබුණු අතර අවසන් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

ඉහත ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයෙන් සියයට 82 ක් නියෝජනය වන ප්‍රධාන ඉදිකිරීම් ඇතුළත් “ඒ” පැකේජය සඳහා 2020 මාර්තු 12 දින කොන්ත්‍රාත්කරු සමඟ ගුවන්තොටුපල හා ගුවන් සේවා (ශ්‍රී ලංකා) (පෞද්ගලික) සමාගම ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණ ද කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියේ වැඩ 2020 දෙසැම්බර් 15 දින ආරම්භ කර තිබුණි. 2021 පෙබරවාරි 14 දින වන විට එහි ප්‍රගතිය සියයට 0.06 ක් පමණක් වී තිබුණි.

විදේශ ණය උණු උපයෝජනය

කටුනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල පුළුල්කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ “ඒ” පැකේජය යටතේ නව ගුවන් මගී පර්යන්ත ගොඩනැගිල්ල හා ඒ ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ගුවන්තොටුපල හා ගුවන් සේවා (ශ්‍රී ලංකා) (පෞද්ගලික) සමාගම විසින් ජපාන ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා ආයතනයෙන් (JICA) එකතුව ජපන් යෙන් මිලියන 74,397 ක විදේශ ණය මුදලක් ලබා ගෙන තිබුණි. එම ණය ලබා ගැනීම සඳහා පිළිවෙලින් 2012 මාර්තු 28 දින හා 2016 මාර්තු 24 දින ගිවිසුම් 02 කට එළඹ තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය නිසි වෙලාවට ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හේතුවෙන් 2021 අප්‍රේල් 20 දින වන විට ජපාන ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා ආයතනයෙන් (JICA) ආයතනය වෙත බැඳීම් ගාස්තු ලෙස රු. මිලියන 328 ක් ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි.

සිවිල් ගුවන් සේවා පනතට අනුකූල නොවීම

2010 අංක 14 දරන සිවිල් ගුවන් සේවා පනතේ 14 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ගුවන්තොටුපල හා ගුවන්සේවා (ශ්‍රී ලංකා) (පෞද්ගලික) සමාගම විසින් ගුවන්තොටුපල කළාප ස්ථාපනය හෝ සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන සැලැස්මක් සකස් කර ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරියේ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුව තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.

වත්කම් තක්සේරු නොකිරීම

2006 වර්ෂයේදී ගුවන්තොටුපල හා ගුවන් සේවා (ශ්‍රී ලංකා) (පෞද්ගලික) සමාගම විසින් රජයට අයත් ඉඩම්, ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් වංචල හා නිශ්චල වත්කම් තක්සේරු කිරීමෙන් තොරව වගකීම් පමණක් පවරාගෙන තිබූ අතර 2016 පෙබරවාරි 09 දිනැති අංක PE/GOCO/1/1 දරන භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ ලිපිය පරිදි ගුද්ධ වත්කම් පැවරීම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා රජයට කොටස් නිකුත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

2020 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමේ අලාභය රු.මිලියන 47,197.86 ක් වූ අතර එදිනට සමුච්චිත අලාභය රු.මිලියන 326,341.48 ක් වී තිබුණි. එදිනට සමාගමේ ජංගම වත්කම් ඉක්ම වූ ජංගම වගකීම් රු.මිලියන 211,645.13 ක් ද, මුළු වත්කම් ඉක්මවූ මුළු වගකීම් රු.මිලියන 273,369.08 ක් ද වී තිබුණි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් පෙනී

ගියද, 2020 ජූනි 17 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මත ශ්‍රී ලංකා රජයේ සහය ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගම වෙත ලබා දෙන බව තහවුරු කරමින් භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ 2020 ජූනි 29 දිනැති ලිපිය පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිගුකාලීන පැවැත්මක් ඇත යන උපකල්පනය මත සකස් කර තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සේවා සමාගමේ අතිරේක ආයෝජනය

2020 ඔක්තෝබර් 26 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 500ක් ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් සමාගමෙහි ආයෝජනය කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් 2020 නොවැම්බර් මාසයේදී රු.බිලියන 26.89 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 150ක්) හා 2021 අප්‍රියෙල් 07 දින රු.බිලියන 17.85 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 90ක්) වූ මුහුණත වටිනාකම සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ලබාදීම මඟින් සමාගමේ ආයෝජනය කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් කරන ලද ඉහත සඳහන් අතිරේක ආයෝජනයට අදාළ කොටස් නිකුත් කිරීම 2021 වර්ෂයේ පැවති කොටස් හිමියන්ගේ අතිරේක මහා සභා රැස්වීමකින් අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසුව සිදු කර තිබුණි. මේ අනුව ලබා දුන් බැඳුම්කරවල මුහුණත වටිනාකම සමඟ සමස්ථ රජයේ සෘජු කොටස් ආයෝජනය 2021 ජූනි 30 දිනට රු.මිලියන 95,897.42 ක් වී තිබුණි. එනම් සියයට 99 ක් වී තිබුණි.

ණය වාරික නොගෙවීම

2016/2017 වර්ෂය තුළ මහා භාණ්ඩාගාර ඇපමත ශ්‍රීලන්කන් ගුවන් සමාගම විසින් කෙටිකාලීන මුදල් අවශ්‍යතා සඳහා එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 200 ක් (ආසන්න වශයෙන් රු.මිලියන 31,115 ක්) හා 2017/18 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 29,439 ක් වූ රුපියල් ණය පහසුකම් රාජ්‍ය බැංකු 02 ක් මඟින් ලබා ගෙන තිබුණි. 2021 මාර්තු 31

දින වන විටත් එම මූලික ණය කිසිවක් ගෙවා නොතිබුණි.

A350-900 ගුවන්යානා මිලදී ගැනීම සඳහා පෙර ගෙවීම් හා අලාභ අය කර ගැනීම

- 2020 හා 2021 වර්ෂවලදී ලැබීමට නියමිත වන A350-900 ගුවන්යානා 4 ක් එළඹ තිබුණු ගිවිසුම පරිදි මිලදී නොගැනීමට තීරණය කර තිබුණද, 2021 මාර්තු 31 දින වන විට එම ගිවිසුම් යටතේ ගෙවන ලද ලැබීමට පෙර ගෙවීම් (Pre-delivery payments) රු.මිලියන 2,528.12 ක් (එ.ජ.ඩො. මිලියන 19.21) නිරවුල් කර ගැනීමට වැඩපිළිවෙළක් සකස් කර නොතිබුණි.
- එක්සත් රාජධානියේ රාජකීය අධිකරණය (Crown Court in the UK) මඟින්, බරපතල වංචා කාර්යාලය හා SAS එයාර්ලයින් සමාගම අතර ඇති කරගෙන තිබූ ගිවිසුම (Deferred Prosecution Agreement) අනුමත කරමින් ලබා දෙන ලද තීන්දුවේදී සඳහන් කර ඇති පරිදි එයාර්ලයින් සමාගමේ සේවකයන් විසින් ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමේ හිටපු ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීගේ බිරිඳකට අයත් සමාගමකට ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමට A 330-300 ගුවන්යානා 6 ක් සහ A 350-300 ගුවන්යානා 4 ක් මිලදී ගැනීම හා A 350-900 ගුවන්යානා 4 ක් කුලී පදනමට ලබා ගැනීමේ ගනුදෙනුවට බලපෑම් සිදුකිරීම සඳහා A 330-300 ගුවන් යානාවකට එ.ජ.ඩොලර් මිලියනයක් ද A 350-900 ගුවන්යානාවකට එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1.16 ක් හා මෙහෙයුම් කල්බදු ලබා ගන්නා A 350-900 ගුවන්යානාවකට එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 0.3 ක් ගෙවීම් කිරීමට එකඟ වී තිබුණි. එම එකඟ වූ මුදලින් එ.ජ.ඩො. මිලියන 2 ක් පමණක් 2013 දෙසැම්බර් 27 දින ගෙවා තිබුණි. මෙහිදී ලබාගත් නීතිපති උපදෙස් පරිදි

විදෙස් නීති උපදේශන සමාගමක් මඟින් එයාර්ලයින් සමාගම වෙත මෙම A 350-900 ගුවන්යානා මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අවසන් කර පූර්ව ගෙවීම් වන්දියක් ද සමඟ අයකර ගැනීම පිළිබඳව ලිපියක් (A Letter before Action) 2020 සැප්තැම්බර් 29 දින යවා ඇති අතර එය අසාර්ථක වුවහොත් බේරුම්කරණය (Arbitration) සඳහා යොමු වීමට ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගම බලාපොරොත්තුවන බව දන්වා තිබුණි.

A 330-200 වර්ගයේ 4R-ALS ගුවන්යානය ඌන උපයෝජනය

ගිවිසුම්ගත පරිදි A350-900 වර්ගයේ ගුවන්යානා 04 ලබා නොගැනීම නිසා එම මෙහෙයුම් කල්බදු ගිවිසුම් අවසන් කිරීමේදී සමාගම විසින් එකඟ වූ කොන්දේසියක් මත A 330-200 වර්ගයේ 4R-ALS ගුවන් යානය කුලී පදනම මත ලබාගෙන තිබුණි. එහි ආසන පද්ධතිය ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමේ අවශ්‍යතාවයන්ට නොගැලපීම හේතුවෙන් 2018 වර්ෂයේ සිට ඌන උපයෝජිතව පැවති අතර එහි මාසික කල්බදු වාරිකය එ.ජ.ඩොලර් 585,000 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව බදු දීමනාකරු මඟින්ම එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 4.5 ක වියදමින් ආසන පද්ධතිය නවීකරණය කිරීමට 2019 නොවැම්බර් 08 දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, කොවිඩ් අර්බුදය හේතුවෙන් එම තීරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම තාවකාලිකව කල් දමා 2020 ජූනි 01 දිනැති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය පරිදි මෙම ගුවන් යානයෙහි පවතින ආසන පද්ධතිය ඉවත් කර එ.ජ.ඩොලර් 30,000 ක වියදමින් ගුවන් භාණ්ඩ ප්‍රවාහන යානාවක් බවට තාවකාලිකව පත් කර තිබුණි. 2020 නොවැම්බර් 29 දින නැවත මෙම ගුවන් යානයේ ආසන පද්ධතිය පෙර තීරණය වූ පරිදි නවීකරණය කිරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණද, එම කටයුතු 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අවසන් කර නොතිබුණි.

රුපියල් මිලියනයකට වැඩි මාසික වැටුපක් ලබන නිලධාරීන්

ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සමාගමේ 2021 මාර්තු 31 දිනට සේවයේ යෙදී සිටින ඉහළ කළමනාකරණයේ නිලධාරියෙකු රු.මිලියන 3.1 ක මාසික වැටුපක්ද, ගුවන් නියමුවන් 82 දෙනෙකු රු.මිලියන දෙකකට වැඩි මාසික වැටුපක්ද, තවත් ගුවන් නියමුවන් 142 දෙනෙකු, ගුවන්යානා ඉංජිනේරුවන් 12 දෙනෙකු, ඉංජිනේරු අංශයේ

කළමනාකරුවන් 09 දෙනෙකු හා ඉහළ කළමනාකරණයේ නිලධාරීන් 03 දෙනෙකු රු.මිලියනයක සිට රු.මිලියන දෙකත් අතර පරාසයක මාසික වැටුපක් ද ලබන බව අනාවරණය විය. කෙසේ වෙතත්, කොවිඩ් අර්බුදය හමුවේ රු.100,000 ට වැඩි මාසික වැටුප් ලබන සියලු නිලධාරීන්ගේ වැටුප් මාසික ස්ථාවර වැටුප් ප්‍රමාණය මත පදනම්ව සියයට 2.5 ක සිට සියයට 25 ක් දක්වා පරාසයක ප්‍රමාණවලින් අඩු කිරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි.

සංචාරක කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම හා ආදායම අඩුවීම
- විදේශ දූත මණ්ඩල සඳහා ලබාදුන් අත්තිකාරම් නොපියවීම
- ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ වූ ක්‍රියාකාරකම් ඉටු නොකිරීම
- ජාතික නිවාඩු නිකේතනවල මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්
- ඌන උපයෝජිත වත්කම්

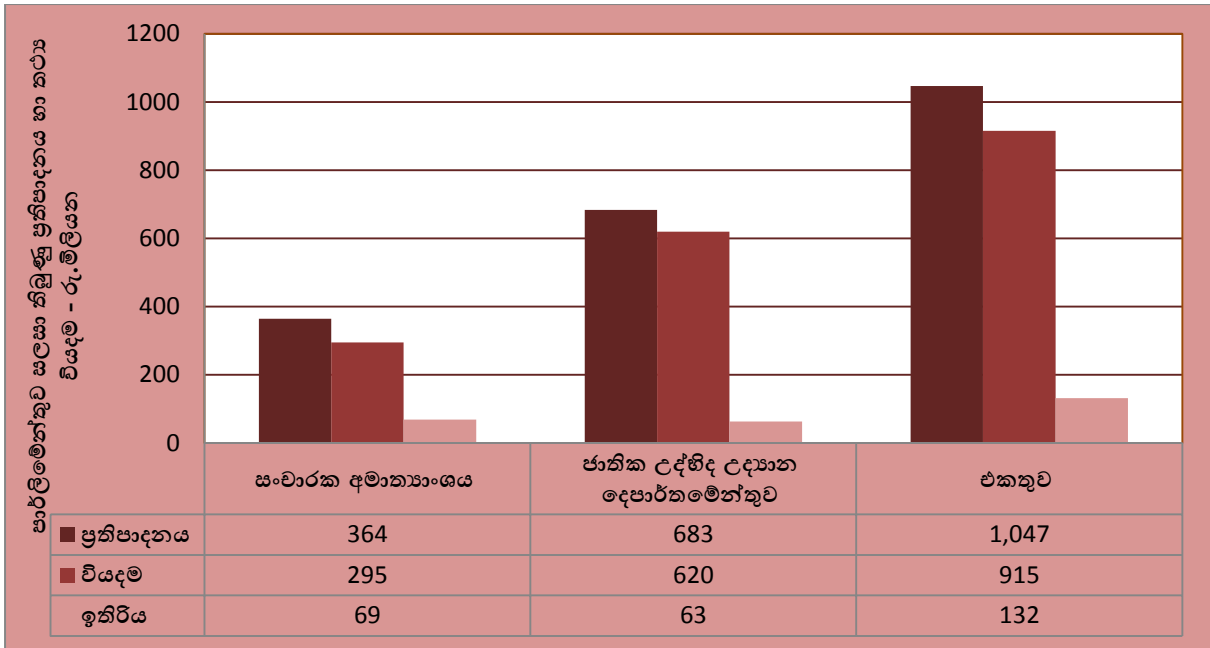
සංචාරක කටයුතු

සංචාරක අමාත්‍යාංශය, ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය, ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා සංචාරක හා හෝටල් කළමනාකරණ ආයතනය හා ශ්‍රී ලංකා සම්මේලන කාර්යාංශය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- පුළුල් පුද්ගල සහභාගීත්වයෙන් පාරිසරික හා දේශීය සංස්කෘතික හිතකාමී සංචාරක කර්මාන්තයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට වැඩපිළිවෙලක් සැකසීම
- සංචාරකයින්ගේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම
- විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා නව ආකර්ශනීය ස්ථාන හඳුනා ගැනීම
- සංචාරකයින් ආකර්ශනය කර ගැනීම සඳහා ව්‍යාපාරික සම්මන්ත්‍රණ, උත්සව, ප්‍රදර්ශන සහ සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීමට පහසුකම් සැපයීම
- සංචාරක කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයට ආයෝජන සහ වෙනත් පහසුකම් සැපයීම
- ප්‍රධාන සංචාරක නගර සම්බන්ධ කරන මාර්ග මංසන්දි වල සංචාරක සේවා මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම
- ප්‍රාදේශීය කාර්යාල පිහිටුවීම මගින් සංචාරක පහසුකම් අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම
- ප්‍රධාන සංචාරක නගරවල සංචාරක පුහුණු පාසල් පිහිටුවීම සහ ආකර්ශනීය නිපුණතා සංවර්ධන පාඨමාලා හඳුන්වා දීම

- ගෘහ ආශ්‍රිත හා ප්‍රජා පාදක සංචාරක කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම
- සියළුම සංචාරක මාර්ගෝපදේශකයින් සහ රියදුරන් ලියාපදිංචි කිරීම, පුහුණු කිරීම සහ අනන්‍යතාවය සහතික කිරීමට කටයුතු කිරීම
- සංචාරක ව්‍යාපාරය ආශ්‍රිත ව්‍යවසාකයින් බිහිකිරීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් හඳුන්වාදීම
- තොරතුරු තාක්ෂණය මගින් සංචාරකයින්ට පහසුකම් සැලැසීම
- One Stop සංකල්පය යටතේ එක් සම්බන්ධීකරණ මධ්‍යස්ථානයක් හරහා සිදු කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- උසස් තත්ත්වයේ සංචාරක හෝටල් පිහිටුවීමට සහ දැනට පවතින හෝටල් කාමර සංඛ්‍යාව දෙගුණයක් දක්වා වැඩි කිරීම
- ජාතික උරුමයන් සහ පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු සංචාරකයින් අතර ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා සංචාරක මහපෙත්වන්ගේ හට නිවැරදි දැනුම හා තොරතුරු ලබා දීමේ ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා සංචාරක අමාත්‍යාංශයට හා උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එකතුව රු.මිලියන 1,047 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු.මිලියන 915 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 132 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 48 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 48 - පාර්ලිමේන්තුව සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය විසඳුම හා ඉතිරිය
මූලාශ්‍රය - වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2020

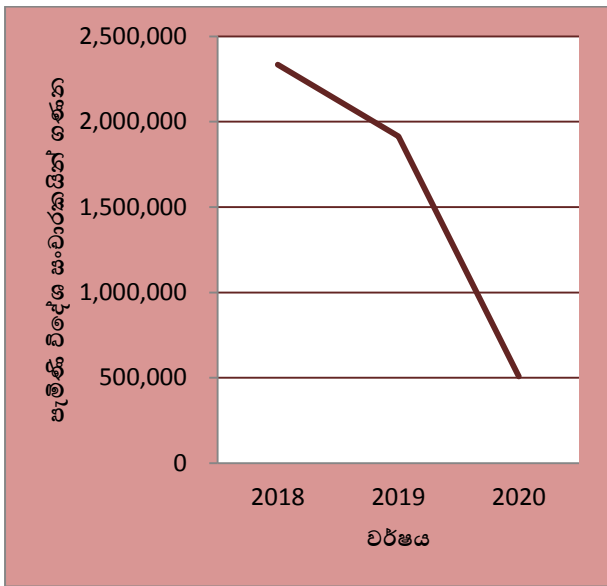
ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටුකිරීම සම්බන්ධයෙන් කරන ද නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම හා ආදායම අඩුවීම

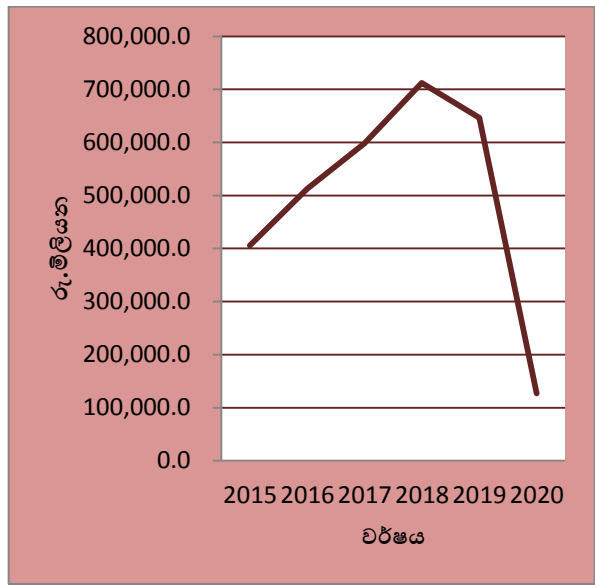
ඉකුත් වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාව වෙත විදේශ සංචාරකයින් 1,913,702 දෙනෙක් පැමිණ තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම ප්‍රමාණය සියයට 73.5 කින් අඩුවී විදේශීය සංචාරකයින් 507,704 දෙනෙකු පැමිණ තිබුණි. කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් 2020 මාර්තු 18 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 27 දින දක්වා වරාය හා ගුවන් තොටුපළ සංචාරකයන් සඳහා වසා දැමීම මෙම තත්ත්වයට හේතු වී තිබුණි. සංචාරක අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ක්‍රියාත්මක වන අනෙකුත් ආයතන වල කාර්යයන් හා කර්තව්‍යවලින්ද යම් සීමා වීමක් මෙම සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම අඩු වීම නිසා සිදු වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ

සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම ඉකුත් වර්ෂ දෙක සමඟ සසඳා රූපසටහන 49 හි දැක්වේ. එමෙන්ම 2018 වර්ෂයේදී සංචාරක ව්‍යාපාරයෙන් රු.මිලියන 712,027.3 ක ආදායමක් රැස් කර තිබුණත්, 2019 වර්ෂයේදී එය රු.මිලියන 65,665 කින් හෙවත් සියයට 9.22 කින් අඩු වී තිබුණු අතර 2020 වර්ෂයේදී එම ආදායම සියයට 80.37 කින් හෙවත් රු.මිලියන 518,238.8 කින් අඩු වී රු.මිලියන 126,608.1 ක් වී තිබුණි. විදේශ විනිමය අනුව සලකා බලන විට 2018 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩො.මිලියන 4,380.6 කට සාපේක්ෂව 2019 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩො.මිලියන 3,606.9 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී එම අදායම එ.ජ.ඩො.මිලියන 682.5 ක් දක්වා අඩුවිය ඒ අනුව 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩො.මිලියන 2,924.4 හෙවත් සියයට 81.08 කින් අඩු වී තිබුණි. සංචාරක ව්‍යාපාරයෙන් ලද ආදායම 2015 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා ක්‍රමිකව වැඩි වී 2019 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට සිසු ලෙස අඩු වී තිබුණි. ඒ පිළිබඳ විස්තරයක් රූපසටහන 50 හි දැක්වේ.

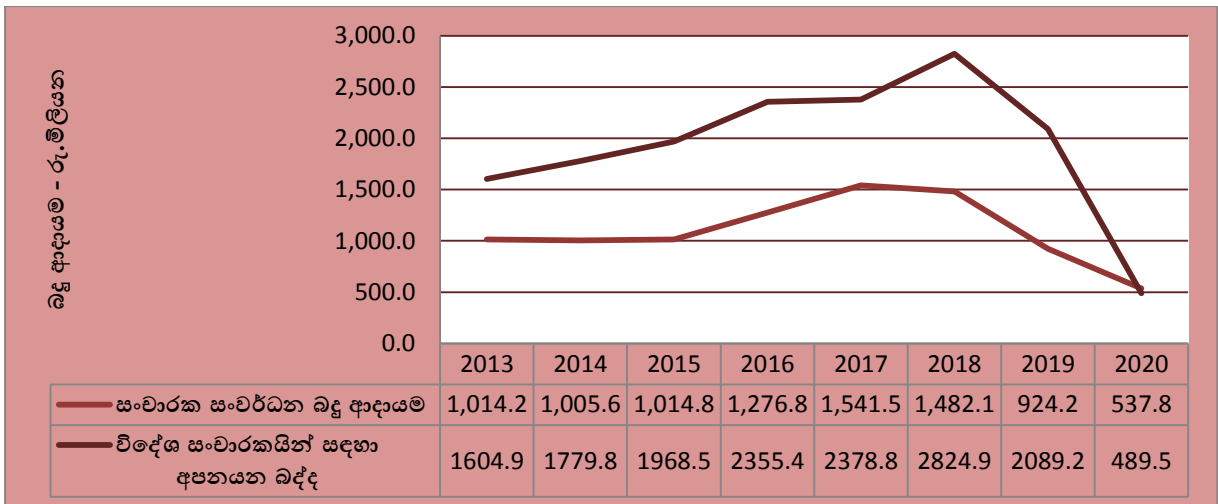
රූපසටහන 49 - සමාලේචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ දෙකකදී විදේශීය සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම
මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා සංචරක සංවර්ධන අධිකාරිය

රූපසටහන 50 - සංචාරක ව්‍යාපාරයෙන් ලද ආදායම මූලාශ්‍රය - ශ්‍රී ලංකා සංචරක සංවර්ධන අධිකාරිය

2013 වර්ෂයේ සිට ක්‍රමිකව වර්ධනය වී 2018 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1,482.1 ක සංචාරක සංවර්ධන බදු ආදායම වැඩි වී තිබුණි. 2018 වර්ෂයේදී ක්‍රමිකව 2019 වර්ෂය දක්වා අඩු වූ සංචාරක සංවර්ධන බදු ආදායම සීග්‍ර ලෙස 2020 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 537.8 ක් හෙවත් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 41.81

කින් අඩු වී තිබුණි. එසේම 2013 වර්ෂයේ සිට ක්‍රමිකව වර්ධනය වී 2018 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2,824.9 ක් දක්වා වැඩි වී 2019 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය වන විදේශ සංචාරකයින් සඳහා වන අපනයන බද්ද රු.මිලියන 489.5 ක් දක්වා සීග්‍ර ලෙස අඩු වී තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 51 හා දැක්වේ.

රූපසටහන 51 - සංචාරක සංවර්ධන බදු ආදායම හා විදේශ සංචාරකයින් සඳහා අපනයන බද්ද මූලාශ්‍රය- ශ්‍රී ලංකා සංචරක සංවර්ධන අධිකාරිය

කොවිඩ් වසංගතය හේතුවෙන් 2020 මාර්තු 18 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 27 දින දක්වා වරාය හා ගුවන් තොටුපළ සංචාරකයන් සඳහා වසා දැමීම ඉහත සඳහන් සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම අඩු වීමට හේතු වූ අතර එම හේතුවෙන් ආදායම රැස් කිරීමට සිසු ලෙස පසුබෑමට ලක් වී තිබුණි.

විදේශ දූත මණ්ඩල සඳහා ලබාදුන් අත්තිකාරම් නොපියවීම

ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විදේශ ප්‍රවර්ධන මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා රු.මිලියන 36 ක් අත්තිකාරම් ගෙවීම සඳහා විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රේෂණය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අත්තිකාරම් පියවා නොතිබුණු අතර, එම ශේෂ සනාථ කර හෝ නොතිබුණි. එම අත්තිකාරම් ශේෂයෙන් රු.මිලියන 11 ක් මාස 17 ක සිට මාස 37 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට නොපියවූ අත්තිකාරම් ශේෂ ලෙස පැවැත එමින් තිබුණි.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ වූ ක්‍රියාකාරකම් ඉටු නොකිරීම

ශ්‍රී ලංකා සංචාරක හා හෝටල් කළමනාකරණ ආයතනය විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා වූ පිළියෙල කර තිබුණු ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව ක්‍රියාකාරකම් 09 ක් සඳහා එකතුව රු. මිලියන 17.1 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම ක්‍රියාකාරකම් කිසිවක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. එම ක්‍රියාකාරකම් තුළ ගබඩා කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම හා ස්ථාවර වත්කම් කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 7 ක ප්‍රතිපාදනද සලසා තිබුණි. එමෙන්ම, ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඇතුළත් කර තිබුණු ක්‍රියාකාරකම් 4 ක් සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සියයට 50 කටත් වඩා අඩුවෙන් උපයෝජනය කර තිබුණි.

ජාතික නිවාඩු නිකේතනවල මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය සතු ජාතික නිවාඩු නිකේතන හතරේ විවිධ සංවර්ධන කාර්යයන් වෙනුවෙන් 2020 වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 254.7 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණ ද, එම ප්‍රතිපාදනය සියයට 68 කින් අඩුකර රු. මිලියන 81.7 ක් දක්වා ප්‍රතිපාදන සංශෝධනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංවර්ධන කාර්යයන් 26 ක් සැලසුම් කර තිබුණද, ඉන් කාර්යයන් 11 ක් පමණක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර ඒවායින් කාර්යයන් 8 ක පමණක් භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 75 ට වඩා වැඩිවුණි. තවද, එම නිවාඩු නිකේතන හතරෙහි පසුගිය වර්ෂයන්ගේ එකතු අලාභය රු. මිලියන 27 ක් වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වූ එකතු අලාභය රු. මිලියන 46 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අලාභය සියයට 70 ක වර්ධනයක් පෙන්වුම් කරන ලදී. අධිකාරිය සතු තානායම් 37 කින් තානායම් 6 ක් වසර දෙකේ සිට වසර දහයක් දක්වා කාලයක් බදු දී නොතිබීම හේතුවෙන් එකී දේපල ඌන උපයෝජිතව පැවතුණි.

ඌන උපයෝජිත වත්කම්

- ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මිරිප්පවිල උද්භිද උද්‍යානයේ ඉදිකර තිබුණු ආපනශාලාවට සහ පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයට අදාළ ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් රු. මිලියන 6.7 ක හා රු. මිලියන 26.6 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර නොතිබුණි. උද්‍යානයේ පිහිටි ගොල්ල් කාර් 10 කින් 03ක් වර්ෂයකට ආසන්න කාලයක් මුළුල්ලේ කාර්මික දෝෂ හේතුවෙන් ඉවත්කර තිබුණි.
- ගම්පහ උද්භිද උද්‍යානයේ නරඹන්නන්ගේ ආශ්වාදය වැඩි කිරීමේ

අරමුණින් රු. මිලියන 23.76 ක් වැය කර 2017 වර්ෂයේ දී උඩවැඩියා (ඕකිඩ්) ගෘහයක් ඉදිකර තිබුණි. එම ගෘහයේ පිහිටීම, එහි ආකෘතිය සහ සවිකර ඇති වීදුරු දුර්වර්ණ වී පැවතීම හේතුවෙන් උඩවැඩියා මල් පිපීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වන උදෑසන පැහැදිලි හිරු එළිය ලැබීමේ අඩු ප්‍රවණතාවයක් පැවතුණි. එම හේතුවෙන් උඩවැඩියා මල් හටගැනීම සිදු වී නොතිබීම හේතුවෙන් ඉදිකර ඇති එම ගෘහයෙන් අපේක්ෂිත අරමුණ ඉටු වී නොතිබුණි.

- හම්බන්තොට වියළි කලාපීය උද්භිද උද්‍යානයේ වෙළඳසැල්, ජේරාදෙණිය රාජකීය උද්භිද උද්‍යානයේ

කෞතුකාගාරය සහ මීගලෑව හරිත පියස පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ නේවාසිකාගාරයට අදාළ වර්ග අඩි 20250 ක ප්‍රමාණයක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් උන උපයෝජිතව පැවතුණි.

- ජේරාදෙණිය උද්භිද උද්‍යානයේ යන්ත්‍රානුසාරයෙන් කුණු රොඩු පිසදා එකතු කිරීම සඳහා පදවාගෙන යා හැකි යන්ත්‍රයක් රු. මිලියන 2.2 කට මිලදී ගෙන තිබුණි. සමතලා නොවන භූමියක කුණු රොඩු අතුගා එකතු කිරීම කළ නොහැකි වීම හේතුවෙන් මෙම යන්ත්‍රය වගකීම් කාලය තුළදීම අක්‍රීය වී තිබුණි.

වෙළඳ කටයුතු

නිරීක්ෂණ

- සහල් සංචිත පවත්වා ගෙන යාම
- වසා දමනු ලැබූ සහ අක්‍රීය තත්වයේ පවතින සමාගම්
- උපචිත බදු කුලීය
- ව්‍යාපෘති වාර්තාව ඉදිරි කටයුතුවලට යොදා ගැනීමට නොහැකිවීම
- ප්‍රවාහන දීමනා ගෙවීම
- පවත්නා ගිණුම්කරණ පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම
- ලැබිය යුතු ගිණුම්

වෙළඳ කටයුතු

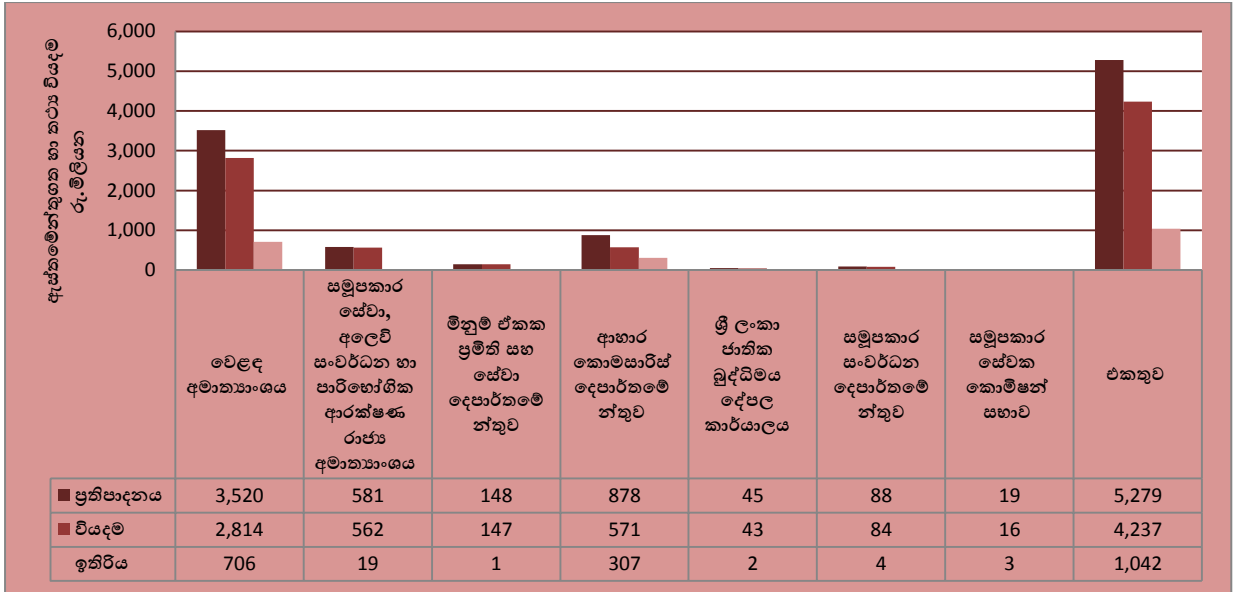
වෙළඳ අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ සමුපකාර සේවා, අලෙවි සංවර්ධන හා පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු 05 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 07 ක් විසින් වෙළඳ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව ඇත.

- වෙළඳපල අසමතුලිතතාවයන්ගෙන් මතු වන හාණ්ඩ හිඟයන් හා මිල අස්ථාවරවීම වළක්වා ගැනීම හා දේශීය ගොවි නිෂ්පාදන සඳහා වෙළඳපල පුළුල් කිරීම
- ආනයන හා දේශීය නිෂ්පාදන මගින් වෙළඳපලේ ප්‍රමිතියෙන් යුත් හාණ්ඩ සැපයීම පුළුල් කිරීම
- සක්‍රීය සමුපකාර වෙළඳසැල් ජාලය පුළුල් කරමින් ජනතා කේන්ද්‍රීය විවිධ හාණ්ඩ හා සේවා මධ්‍යස්ථාන ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා ආයතනගත කිරීම
- සමුපකාර සේවා මධ්‍යස්ථාන පද්ධතිය විවිධාංගීකරණය වූ ව්‍යාපාරික ආකෘතියක් යටතේ ලාභ ලබන ආයතන ජාලයක් බවට පත්කිරීම
- කෘෂිකර්මාන්තය, කිරි නිෂ්පාදන කර්මාන්තය, ධීවර කර්මාන්තය ප්‍රමුඛ දේශීය ගොවි නිෂ්පාදන සහ සුළු අපනයන හෝග වගාව වැනි ක්ෂේත්‍ර ආශ්‍රිතව පුළුල්ව පැතිරුණු දියුණු සහ ශක්තිමත් නිෂ්පාදන සමුපකාර ක්‍රමයක්

ආරම්භ කිරීම සහ සමුපකාර හා සතොස වෙළඳ ජාල ඔස්සේ සෘජු වෙළඳපලක් සකස් කරදීම

- නිෂ්පාදන සමුපකාර ව්‍යාපාර මගින් තරුණ සහ කාන්තා ව්‍යවසායකත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා අපනයනය පදනම් කර ගත් වටිනාකම් එකතු කිරීමේ ව්‍යාපාර සංවර්ධනය කිරීම සඳහා දිරි ගැන්වීම
- සම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සඳහා අමුද්‍රව්‍ය, ප්‍රාග්ධනය සහ වෙළඳපල හඳුන්වාදීමේ වගකීමක් නිෂ්පාදන සමුපකාරවලට පැවැරීම
- ප්‍රාග්ධනය සැපයීම සඳහා සියළු සමුපකාර සමිතිවල දායකත්වය ලබා සමුපකාර සංවර්ධන බැංකු ජාලය ශක්තිමත් කිරීම හා සෞඛ්‍යට අහිතකර පාරිභෝගික හාණ්ඩ වෙළඳපලට ඇතුළුවීම වැලැක්වීමට පියවර ගැනීම
- පාරිභෝගික ද්‍රව්‍ය සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂක බව ද ඇතුළත්ව නියමිත ප්‍රමිතිකරණයක් ඇති කිරීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා වෙළඳ අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ වන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තු 05 කට එකතුව රු.මිලියන 5,279 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 4,237 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 52 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 52 පාර්ලිමේන්තුව විසින් සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනය හා උපයෝජනය මූලාශ්‍රය - වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනවලදී අනාවරණය වූ නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

සහල් සංචිත පවත්වා ගෙන යාම

“ආරක්ෂිතව අඛණ්ඩව, පෝෂ්‍යදායී ධාන්‍යමය ආහාර සෑම නිවසකටම” යන්න ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ දැක්ම වේ. ඒ අනුව දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක වන අතර දකුණු ආසියාතික කලාපීය රටවල සහයෝගිතා සංවිධානයේ (SAARC) කොළඹ ප්‍රඥප්තිය හා 16 වන සමුළු රැස්වීමට අනුව මෙ.ටො.8000 ක විශේෂිත සහල් සංචිතයක් පවත්වාගෙන යාම සහ 2008 අප්‍රේල් 27 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයට අනුව දිවයින පුරා පවතින ආහාර දෙපාර්තමේන්තුව සතු ගබඩාවල මෙ.ටො.100,000 ක ආරක්ෂිත සහල් සංචිතයක් පවත්වාගෙන යාම ප්‍රධාන කාර්යයන් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී දෙපාර්තමේන්තුව සතුව කිසිදු සහල් සංචිතයක් පවත්වා ගෙන නොතිබුණි. ඒ අනුව ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රධාන අරමුණු ඉටුකර

ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකර නොතිබුණි.

වසා දමනු ලැබූ සහ අක්‍රීය තත්වයේ පවතින සමාගම්

ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට වසා දමනු ලැබූ සහ අක්‍රීය තත්වයේ පවතින සමාගම් 29 ක වරණිය කොටස්වල සහ සමාගම් 34 ක සාමාන්‍ය කොටස්වල පිළිවෙලින් රු.මිලියන 105.12 ක් හා රු. මිලියන 56.33 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි. එම සමාගම්, සමාගම් පනතේ 487(3) වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාගම් ලියාපදිංචි නාම ලේඛනයෙන් නාමය කපා හරින ලද සමාගම් වේ. එවැනි සමාගම් සතු දේපල පනතේ 487(5) වගන්තිය ප්‍රකාරව රජය වෙත පවරාගත හැකිය. නමුත් පවරා ගත හැකි ක්‍රමවේදයක් එහි දක්වා නොමැති බැවින් සමාගම් පනත සංශෝධනය කළ යුතු බව නීතිපති විසින් දන්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත් මෙම සමාගම් සොයාගැනීමට නොහැකි වී ඇති බැවින් නීතිමය පියවර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

උපචිත බදු කුලිය

DHPL සමාගමේ කොටස්වලින් සියයට 41 ක හිමිකාරීත්වය ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සතුය. එම සමාගමේ ගොඩනැගිල්ලේ මහල් 05 ක වර්ග අඩි 44,990 ක් බිම් ප්‍රමාණය ක ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කාර්යාලය පවත්වාගෙන යනු ලබයි. එම බිම් ප්‍රමාණය වෙනුවෙන් වර්ග අඩියකට රු.1,655 ක් බැගින් රු.මිලියන 74.46 ක් වාර්ෂික බදු කුලියක් මණ්ඩල විසින් ගෙවා තිබුණි. බදු කුලී ගිවිසුම වර්ෂ 2 කට වරක් සංශෝධනය කරනු ලබන අතර එහිදී වාර්ෂික කුලිය වැඩිවීම 2018 ට වඩා 2019/2020 වර්ෂවලදී රු.මිලියන 6.960 කින් ද, 2020 වර්ෂයට වඩා 2021/2022 යන වර්ෂවලදී රු. මිලියන 8.214 කින් ද වැඩි වී තිබුණි. මණ්ඩලයට වාර්ෂිකව මෙපමණ බදු කුලියක් ගෙවීමට ප්‍රමාණවත් ආදායමක් නොලැබීම හේතුවෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 74.46 ක උපචිත බදු කුලියක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි. තවද මෙම ගොඩනැගිල්ලේ පවත්වාගෙන යනු ලබන වෙනත් ආයතන වාසිදායක මිලකට එම මහල් මිලදී ගෙන තිබූ නමුත් මණ්ඩලය එවැනි වාසිදායක විකල්ප ක්‍රමයක් වෙත යොමු වී නොතිබූ අතර ආශ්‍රිත සමාගමේ ආයෝජන වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 109.36 ක ලාභ කොටසක් හිමි වුවද, ඉන් සියයට 64 ක් බදු කුලී ලෙස එම සමාගමට ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි.

ව්‍යාපෘති වාර්තාව ඉදිරි කටයුතුවලට යොදා ගැනීමට නොහැකිවීම

ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලය විසින්, කාර්මික සැලැස්ම ජාත්‍යන්තරව ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන හේග් පද්ධතිය වෙත ප්‍රවේශවීම සම්බන්ධයෙන් ව්‍යාපෘති වාර්තාව සැකසීම හා වැඩමුළු 03 ක් පැවැත්වීමට සැලැස්ම කර තිබුණි. නමුත් ගිවිසුම හා නෛතික අවශ්‍යතා

සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් අධ්‍යයනය කළ යුතු බැවින් සකස් කළ ව්‍යාපෘති වාර්තාව ඉදිරි කටයුතු සඳහා යොදාගැනීමට නොහැකිවී තිබුණි.

ප්‍රවාහන දීමනා ගෙවීම

2015 මැයි 25 දිනැති අංක PED 2015/1 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ විධිවිධානවලට පටහැනිව, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වාණිජ (විවිධ) නීතිගත සංස්ථාව විසින් නිල වාහන භාවිතා කිරීමට සුදුසුකම් නොමැති නිලධාරීන් හතළිස් හතරදෙනෙකු (47) සඳහා ප්‍රවාහන දීමනා වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 3.65 ක් ගෙවා තිබුණි. 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක PED/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 9.10 ඡේදය පරිදි භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවා ගත් නිලධාරීන්ට ප්‍රවාහන දීමනා වශයෙන් රු.මිලියන 2.97ක් ගෙවා තිබුණි.

පවත්නා ගිණුම්කරණ පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වාණිජ (විවිධ) නීතිගත සංස්ථාවේ පවත්නා ගිණුම්කරණ පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම සඳහා මුළු කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු. මිලියන 9.03 ක් වී තිබුණි. එම කොන්ත්‍රාත්තුව ඉටු කිරීම සඳහා 2017 දෙසැම්බර් 18 දින රු.මිලියන 1.81 ක අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණි. 2021 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් ප්‍රතිග්‍රහන ලිපියේ එකඟ වූ ක්‍රියාකාරකම් 12 කින් එක් ක්‍රියාකාරකමක් පමණක් සම්පූර්ණ කර තිබුණි.

ලැබිය යුතු ගිණුම්

2016 සැප්තැම්බර් 15 දින අවලංගු කර තිබූ මහජනල උසස් අධ්‍යාපන ශිෂ්‍යත්ව භාර අරමුදලේ මාර්ග ගත ලොතරැසිය සම්බන්ධයෙන් පෞද්ගලික සමාගමකින් රු.මිලියන 791 ලැබිය යුතුව තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් නඩුවක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ විභාග වෙමින් පවතින අතර සමාලෝචිත

වර්ෂයේදී නීති උපදේශක ගාස්තු ලෙස රු

මිලියන 2.34 ක් ගෙවා තිබුණි.

කාන්තා හා ළමා කටයුතු සංවර්ධනය

නිරීක්ෂණ

- ජාතික ළමා ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක නොකිරීම
- පැමිණිලි සඳහා විසඳුම් ලබා දීමේ ප්‍රමාදය
- ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නීති සම්පාදනය නොකිරීම
- අවධානම් සහිත දරුවන් සඳහා ආරක්ෂක සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- මුල් ළමාවිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රසම්පාදන දුර්වලතා
- මුල් ළමාවිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ කාර්යභාරයන් ඉටු නොකිරීම
- උසස් පෙළ ගුරුවරුන් හා ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් සඳහා ටැබ් පරිගණක මිලදී ගැනීමේ ප්‍රසම්පාදන දුර්වලතා
- ඩිජිටල් අලෙවිකරණ වේදිකාව (Digital Marketing Platform) නිම කර නොතිබීම
- ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිපෝෂ සමාගමේ ප්‍රධාන අරමුණු ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටු නොකිරීම.

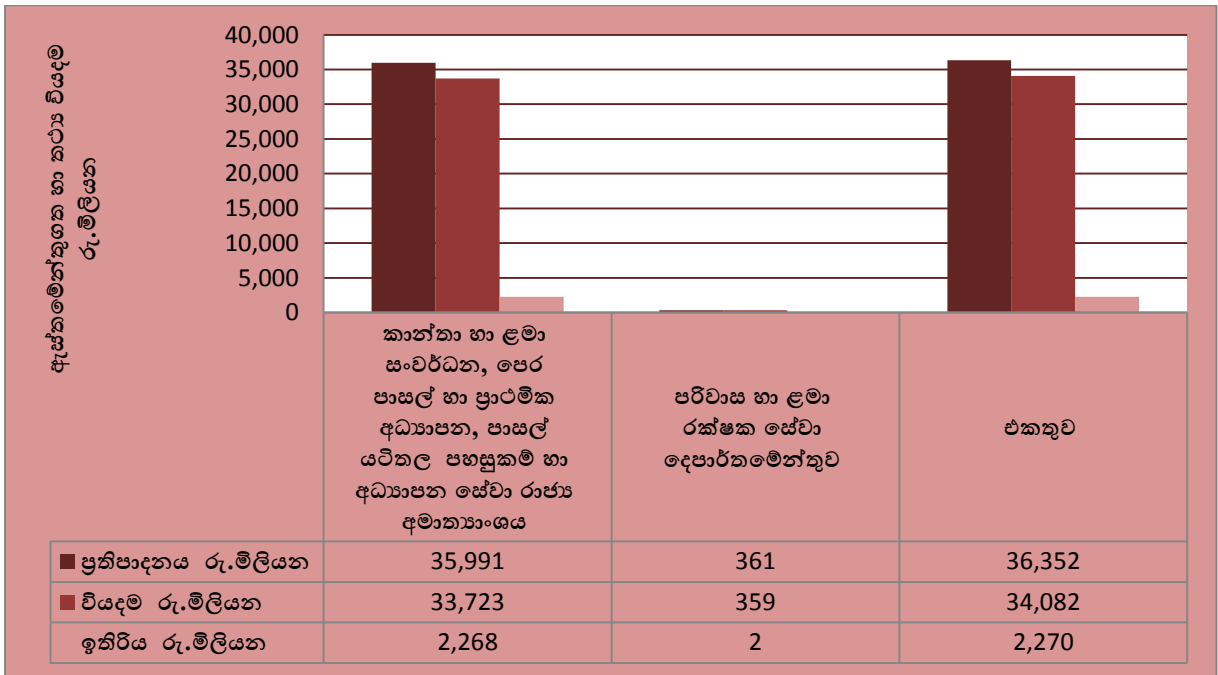
කාන්තා හා ළමා කටයුතු සංවර්ධනය

කාන්තා හා ළමා සංවර්ධනය, පෙර පාසල් හා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන, පාසල් යටිතල පහසුකම් හා අධ්‍යාපන සේවා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ දෙපාර්තමේන්තුවක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 04 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- කාන්තා සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීමට වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- නියාමනය නොකළ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රමවලින් පීඩනයට පත් ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ට සහනයක් ලබාදීම
- නිතර ආපදා අවදානමකට ලක්වන පුද්ගලයන්ට විශේෂයෙන් කාන්තාවන් සහ ළමුන්ට රැකවරණය හා පහසුකම් සැලැසීමටත්, දුෂ්කරතා අවම කිරීමටත් ස්ථීර වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- සියළු දරුවන්ගේ මන්දපෝෂණය නිම කිරීම සඳහා විශේෂ පෝෂණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥ්ප්තියට අනුව අදාළ සියළු ආයතන ඒකාබද්ධව ළමා අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීමට ජාත්‍යන්තරව පියවර ගැනීම
- දරුවන් සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රමාද වෙමින් ඇති සියළු නඩු විසඳීම සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික් අධිකරණයකම වෙනම අංශයක් වෙන් කිරීම
- ළමා මධ්‍යස්ථානවල සිටින දරුවන් සඳහා කැපකරු පවුල් ක්‍රමයක් ඇති

- කිරීම සඳහා ජාතික වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම
- “ළමා මිතුරු පාසල” සංකල්පය පුළුල් කිරීම
- රාජ්‍ය නියාමනය යටතේ ජාතික පෙර පාසල් ප්‍රතිපත්තිය මත පිහිටා පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය පුළුල් කිරීම
- ග්‍රාමීය පාසල් සිසු ආකර්ශිත පාසල් බවට පත්කිරීම
- සියළු පාසල්වල පන්ති කාමර හා සනීපාරක්ෂක උපකරණ, ගුරු ශිෂ්‍ය විවේකාගාර, සෞඛ්‍ය පහසුකම් හා යටිතල පහසුකම් ඉහළ නැංවීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පාසල් පෙළපොත්, විෂයය නිර්දේශ ගුරු අත්පොත් ආදිය තොරතුරු තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයක් ඔස්සේ එළි දැක්වීමට පියවර ගැනීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා කාන්තා හා ළමා සංවර්ධනය, පෙර පාසල් හා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන, පාසල් යටිතල පහසුකම් හා අධ්‍යාපන සේවා රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, හා දෙපාර්තමේන්තුවක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 36,352 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 34,082 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 53 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 53- ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් හා ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

ජාතික ළමා ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක නොකිරීම

ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරිය පිහිටුවා වර්ෂ 20 ක කාලයක් ගත වීමෙන් පසුව ජාතික ළමා ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්ති සඳහා 2019 ඔක්තෝබර් 29 දින අනුමැතිය ලැබී තිබුණි. එම ප්‍රතිපත්ති 2020 වර්ෂය අවසාන වන විටත් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

පැමිණිලි සඳහා විසඳුම් ලබා දීමේ ප්‍රමාදය

2011 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරිය වෙත වාර්තා වී තිබුණු පැමිණිලි 89,405 කින් පැමිණිලි 40,668 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් විසඳා නොතිබුණි.

ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නීති සම්පාදනය නොකිරීම

1956 වර්ෂයේ ආරම්භ වූ පරිවාස හා ළමාරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට වර්ෂ 65 ක් කාලයක් ගත වී තිබුණත්, ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වන පරිදි විශ්ව ප්‍රඥප්තියට අනුකූලව ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සකස් කර නොතිබුණි.

අවධානම් සහිත දරුවන් සඳහා ආරක්ෂක සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම

දරුවන් 167 දෙනෙකු සඳහා ආරක්ෂණ සැලසුම් සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 5.5 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 5.5 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර තිබුණි. ආරක්ෂණ සැලසුම් සඳහා කරනු ලබන ඉල්ලීම් විධිමත්ව ලේඛණගත කර නොතිබීම, දරුවන් තෝරා ගැනීමේ නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් සකස් කර නොතිබීම, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වෙත යවන

ප්‍රතිපාදන නියමිත කාලය තුළ නියමිත කාර්යය සඳහා යොදා ගනු ලබන බවට පසුච්ඡරම් ක්‍රියාවලියක් නොතිබීම යනාදී දුර්වලතා පැවතුණි.

මුල් ළමාවිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රසම්පාදන දුර්වලතා

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 50 ක ලෝක බැංකු ණය ආධාර යටතේ මුල් ළමාවිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී උෂ්ණත්වමාපක 1,400 ක් මිලදී ගැනීම සඳහා ලෝක බැංකු අනුමැතිය වෙත යොමු කර තිබුණි. හදිසි අවශ්‍යතාවය මත ප්‍රසම්පාදනය කර ඒකකයක් රු.16,400 ක් බැගින් උෂ්ණත්වමාපක 4,500 ක් රු.මිලියන 76.36 ක් වැය කර මිලදී ගෙන තිබුණි. කොරෝනා වසන්ගතය හේතුවෙන් දිවයින පුරා පෙර පාසල් වසා තිබුණ පසුබිමක හදිසි ප්‍රසම්පාදනය යටතේ මෙම ප්‍රසම්පාදන සිදු කර තිබුණ ද, භාණ්ඩ ලැබීමේ ප්‍රමාදයන් හා භාණ්ඩ බෙදා හැරීමේ ප්‍රමාදයන් පැවතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට තවත් උෂ්ණත්වමාපක 3000 ක් සපයා ගැනීම සඳහා තරඟකාරී ලෙස ලංසු කැඳවා තිබුණි. ඉදිරිපත් කර තිබුණු ලංසු ඇගයීමෙන් පසු මීට පෙර උෂ්ණත්වමාපක සැපයූ කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු ඒකකයක් රු.6,250 ක් බැගින් වූ ලංසුව පිළිගෙන එම මිල යටතේ උෂ්ණත්වමාපක 3,000 ක් රු.මිලියන 18.75 කට මිලදී ගෙන තිබුණි. තරඟකාරී ලෙස ප්‍රසම්පාදනය නොකර හදිසි අවශ්‍යතාවක් ලෙස සලකා ඒකකයක් රු.16,400 ක මිලදී ගැනීම නිසා රු.මිලියන 45.67 ක මූල්‍යමය අලාභයක් සිදු වී තිබුණි.

මුල් ළමාවිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ කාර්යභාරයන් ඉටු නොකිරීම

- පෙර පාසල් 6,477 ක පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා 2017 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ රු.මිලියන 2,747 ක් ප්‍රතිපාදනය සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට පෙර පාසල් 4,634 ක් සඳහා රු.මිලියන 1,588 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. පෙර පාසල් 1,312 ක සංවර්ධන කටයුතු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් නිම කර නොතිබුණි.
- අඩු ප්‍රතිලාභ සහිත /ප්‍රතිලාභ නොලද ප්‍රදේශවල මුල් ළමාවිය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන 45 ක් ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 351 ක් ප්‍රතිපාදනය සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් කිසිදු මධ්‍යස්ථානයක ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.
- සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පළාත් සම්පත් මධ්‍යස්ථාන 09 ක් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 37.95 ක ප්‍රතිපාදන සලසා ගෙන තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.මිලියන 1.94 ක් වැය කර ඉන් එක් මධ්‍යස්ථානයක් පමණක් සංවර්ධනය කර තිබුණි.

උසස් පෙළ ගුරුවරුන් හා ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් සඳහා ටැබ් පරිගණක මිලදී ගැනීමේ ප්‍රසම්පාදන දුර්වලතා

2017 වර්ෂයේ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම මඟින් උසස් පෙළ ගුරුවරුන් හා ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් සඳහා ටැබ් පරිගණක 195,148 ක් නොමිලේ ලබා දීම සඳහා රු.මිලියන 5,000 ක ප්‍රතිපාදන නිසි සැලැස්මකරණයකින් තොරව වෙන් කරගෙන ජාතික තරඟකාරී ක්‍රමයට මිල ගණන් කැඳවා තිබුණි. ලංසු විවෘත කිරීමේ දිනය 2017 ජූනි 28 දින වූ අතර, අවස්ථා තුනක දී විධිමත් ක්‍රමවේදයකින් තොරව

ලංසු විවෘත කිරීම කල් දමා තිබුණි. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු දුර්වලතා හා ලංසු ඇගයීමේ දුර්වලතා හේතුවෙන් මෙම ප්‍රසම්පාදනය ප්‍රමාද වී තිබුණු අතර, මුල් අදියර යටතේ ෮෬ බී පරිගණක 96,919 ක් පාසල් වෙත සැපයීම සඳහා රු.මිලියන 3,008 ක මුදලකට 2019 සැප්තැම්බර් 30 දින ගිවිසුම්ගත වී තිබුණු අතර, 2021 වර්ෂය වන විටත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

ඩිජිටල් අලෙවිකරණ වේදිකාව (Digital Marketing Platform) නිම කර නොතිබීම

රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් රු.මිලියන 3.5 ක් වැය කර කාන්තා ව්‍යවසායකයන් සඳහා ඩිජිටල් අලෙවිකරණ වේදිකාවක් නිර්මාණය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකි වන පරිදි එය නිම කර නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා ත්‍රීපෝෂ සමාගමේ ප්‍රධාන අරමුණ ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටු නොකිරීම.

අඩු බර සහිත දරුවන් , ගර්භණී මවු වරුන් හා කිරි දෙන මවු වරුන් සඳහා (දරුවාට මාස 06ක් ගත වන තුරු) අතිරේක පෝෂණ ආහාර අවශ්‍යතාවයක් ලෙස ත්‍රීපෝෂ නොමිලේ සැපයීම ශ්‍රී ලංකා ත්‍රීපෝෂ සමාගමේ ප්‍රධාන අරමුණ වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඇස්තමේන්තු ගත ත්‍රීපෝෂ අවශ්‍යතාවය ප්‍රතිලාභීන් 12,569,846 ක් සඳහා මෙට්‍රික් ටොන් 18,854 ක් වී තිබුණි. එම අවශ්‍යතාවයෙන් ප්‍රතිලාභීන් 3,935,325 ක් සඳහා අවශ්‍ය මෙට්‍රික් ටොන් 5,987 ක් පමණක් සපුරා ගෙන තිබුණි . ප්‍රධාන අරමුණ වෙත ළඟා විය නොහැකි තත්ත්වයක් තුළ ත්‍රීපෝෂ නිෂ්පාදනයට පවතින සීමිත අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කර වාණිජ පරමාර්ථයෙන් වෙළෙඳපොළට හඳුන්වා දෙන සුපෝෂ මෙට්‍රික් ටොන් 2,051ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ නිෂ්පාදනය කර තිබුණි.

ජනමාධ්‍යය

නිරීක්ෂණ

- එස්.එම් සේවය සඳහා මැදිරි සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම
- ගොඩනැගිලි නඩත්තු නොකිරීම
- ලියාපදිංචි නොකළ පුවත්පත් වෙළඳපලට නිකුත් කිරීම
- පැමිණිලි විසඳීමේ ප්‍රමාදය
- කාර්යමණ්ඩලය වෙනත් ආයතනවලට නිදහස් කිරීම
- දායකත්ව ගිණුමේ හිඟහිටි මුදල
- ප්‍රකාශන නොමිලේ ලබාදීම
- සීමාසහිත ස්වාධීන රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජාලය
- ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව
- ආදායම් කළමනාකරණය
- මුද්දර තොගයේ ඌනතාවය
- ආදායමේ අතිරික්තය
- රූපවාහිනී දැන්වීම් නිර්මාණය කිරීම
- වැඩිපුර ගෙවූ දීමනා
- විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව දීමනා ගෙවීම

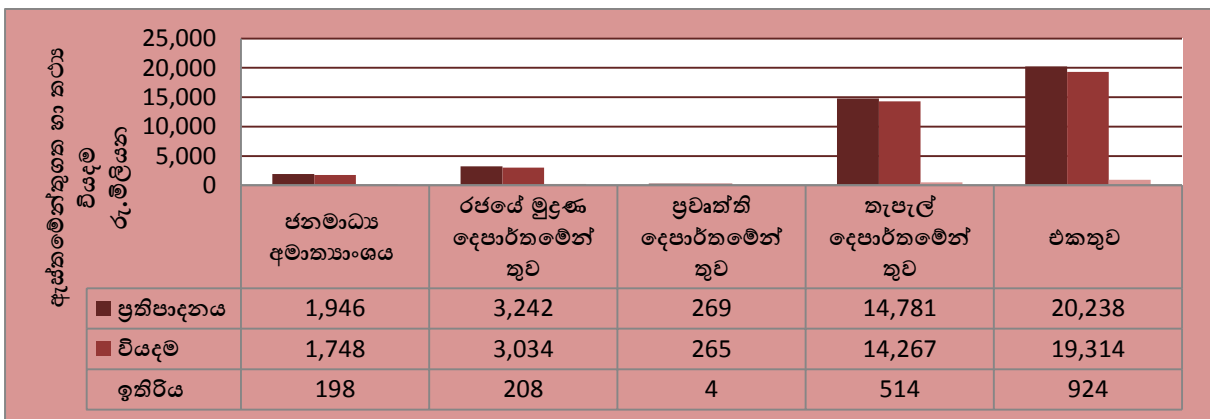
ජනමාධ්‍යය

භාෂණයේ හා ප්‍රකාශනයේ නිදහස ඇතුළුව නිවැරදි තොරතුරු දැනගැනීමේ ජනතා අයිතිය තහවුරු කරන තොරතුරු, දැනුම හා මතවාදයන් සමබර සන්නිවේදනයක් සඳහා උචිත ජනමාධ්‍ය සංස්කෘතියක් ඇති කිරීම මෙන්ම ජනමාධ්‍යවේදීන්ගේ වෘත්තීමය කුසලතා සංවර්ධනයට කටයුතු කිරීම යන විෂයපථයකින් සමන්විත වූ ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වූ දෙපාර්තමේන්තු 03 කින් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 08 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- විනිවිදභාවයෙන් යුත් ජනමාධ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වාදීම
- ජාතික හා ජාත්‍යන්තර නීති රෙගුලාසිවලට අනුගත වන පරිදි මාධ්‍ය ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කිරීම
- ජනමාධ්‍යවේදීන් සහ ජනමාධ්‍ය ආයතන සඳහා සමාජ සංස්කෘත වටිනාකම් සහ සමාජ සාරධර්ම පිළිබඳ රාමුව ඉක්මවා නොවන පරිදි කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සකස් කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩලය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම

- මාධ්‍යවේදීන්ට පහසුකම් සැපයීම සඳහා පළාත් මට්ටමින් ජනමාධ්‍ය කටයුතු පුළුල් කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා තැපැල් සේවය ජනතා අවශ්‍යතා සඳහා පුළුල් කිරීම
- සමාජ මාධ්‍ය ඇතුළු නව මාධ්‍ය භාවිතය සහ හැසිරීම පිළිබඳ වෘත්තීමය දැනුම හා අවබෝධය ලබාදීම සඳහා සමාජ අධ්‍යාපන ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම
- ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල ජනමාධ්‍ය උසස් අධ්‍යාපන වෘත්තීමය කුසලතා ප්‍රවර්ධන අවස්ථාවන් ඇති කිරීම
- නව තාක්ෂණය පදනම්ව කාර්යක්ෂම හා නව අවස්ථාවන්ට ඉලක්කගත වූ ජනතා කේන්ද්‍රීය ඩිජිටල් තැපැල් හා ආශ්‍රිත සේවාවන් සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වාදීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශයට හා දෙපාර්තමේන්තු 03 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 20,238 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 19,314 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 54 හි දැක්වේ

රූපසටහන 54 - ඇස්තමේන්තුගත හා තප්‍ය විශදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ඇති දෙපාර්තමේන්තු හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන

විසින් ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද නියැදි විගණන

පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

එල්.එම් සේවය සඳහා මැදිරි සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ යාපනය යාලේ (FM) එල්.එම් සේවය සඳහා මැදිරි සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම සඳහා 2018 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 42.50 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. 2019 වර්ෂය වන විට එම ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය රු.මිලියන 28 දක්වා සංශෝධනය කර තිබුණි. ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමට අදාළ ඉඩම 2019 වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිරවුල් කරගෙන නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය වන විටද මෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණු අතර, ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ ප්‍රමාණ පත්‍ර සහ පිරිවැය ඇස්තමේන්තු සකස් කර 2020 සැප්තැම්බර් 15 දින වනවිට වර්ෂ 02 කට අධික කාලයක් ගතවී තිබුණි.

ගොඩනැගිලි නඩත්තු නොකිරීම

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාව සතු නිෂ්කාර්යව පවතින ගොඩනැගිලිවල බිම් ප්‍රමාණය වර්ග මීටර් 1,126.45 ක් වී තිබුණි. එම ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය කර ඵලදායී කාර්යයකට යෙදවීමට හැකියාව තිබියදී සංස්ථාව විසින් නිසි නඩත්තු කිරීමක් නොකර දිගු කාලයක් පැවතීම නිසා ගොඩනැගිලි විනාශයට පත්වෙමින් පැවතුණි.

ලියාපදිංචි නොකළ පුවත්පත් වෙළඳපලට නිකුත් කිරීම

පුවත්පත් මණ්ඩල පනතේ 30 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ලියාපදිංචි නොකර වෙළඳපලට නිකුත් කරන පුවත්පත් සම්බන්ධව අවශ්‍ය රීති හා නියෝග සම්පාදනය කිරීම ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩලයේ කාර්යභාරයක් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන

විටත් අදාළ රීති හා නියෝග සම්පාදනය කර නොතිබුණි.

පැමිණිලි විසඳීමේ ප්‍රමාදය

පුවත්පත් මණ්ඩල පනතේ 09 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රවෘත්ති පත්‍රවලට විරුද්ධව මහජනතාව සහ විවිධ ආයතන විසින් කරන ලද පැමිණිලි 71 ක් සහ 2019 වර්ෂයේ නොවිසඳී ඉදිරියට ගෙනා පැමිණිලි 62 ක් ද ඇතුළුව මුළු පැමිණිලි 133 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විසඳිය යුතුව තිබුණත්, ඉන් පැමිණිලි 69 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වනවිටත් විසඳීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

කාර්යමණ්ඩලය වෙනත් ආයතනවලට නිදහස් කිරීම

සීමාසහිත ලංකා එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගම විසින් 2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩ් 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 9.4 ඡේදයට පටහැනිව, මාධ්‍යවේදීන් නව දෙනෙකු, සංස්කාරකවරුන් සිව්දෙනෙකු, සහකාර කළමනාකරුවෙකු, ඡායාරූප ශිල්පියෙකු, ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක නිලධාරියෙකු සහ මුදල් අයකැමියෙකු ඇතුළු නිලධාරීන් 17 දෙනෙකු සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වෙනත් රජයේ ආයතනවල සේවය සඳහා නිදහස් කර තිබුණි. සමාගම විසින් ඔවුන්ගේ වැටුප්, වේතන හා දීමනා ලෙස රු.මිලියන 5.48 ක් ගෙවා තිබුණි. තවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මාධ්‍යවේදීන් නව දෙනෙකු සහ සංස්කාරකවරුන් සිව්දෙනෙකු නිදහස් කර තිබියදී, මාධ්‍යවේදීන් විසි හය දෙනෙකු සහ සංස්කාරකවරුන් විසිතුන් දෙනෙකු කොන්ත්‍රාත් පදනම මත අලුතින් බඳවාගෙන තිබුණි.

දායකත්ව ගිණුමේ හිඟහිටි මුදල

සීමාසහිත ලංකා එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ ප්‍රකාශන සඳහා දායකත්වය ලබා දීමට රජයේ අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු,

සංස්ථා සහ සාමාන්‍ය ජනතාවට සමාගම ඉඩ ලබා දී තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට දායකත්ව ගිණුමේ හිඟ මුදල රු. මිලියන 14.9 ක් වී තිබුණි. එයින් රු.මිලියන 2.17 ක් 2011 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් එම හිඟ දායකත්ව මුදල් අයකර ගැනීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් සමාගම විසින් ගෙන නොතිබුණි.

ප්‍රකාශන නොමිලේ ලබාදීම

සීමාසහිත ලංකා එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගමේ පරිවෘත්ත වශයෙන් සමාගමේ කළමනාකරණ සාමාජිකයින්, ඇතැම් විධායක සේවකයින්, ජනාධිපතිවරයා, අගමැතිවරයා, මාධ්‍ය අමාත්‍යවරයා, අමාත්‍යාංශ ලේකම්, හිටපු කළමනාකරණ සාමාජිකයින්, වසර 20 කට වැඩි සේවා කාලයක් සහිත සේවකයින් සහ වසර 25 ක සේවා කාලය සම්පූර්ණ කර විශ්‍රාම ගිය සේවකයින් සඳහා ප්‍රකාශනයන්හි පිටපත් නොමිලේ නොකඩවා නිකුත් කර තිබුණි. ඒ අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රධාන පුවත්පත් හතෙන් පිටපත් 1,005,525 ක් සහ වාර සඟරා 14 කින් පිටපත් 78,285 ක් නොමිලේ නිකුත් කර තිබුණි. නොමිලේ නිකුත් කර තිබුණු මුද්‍රිත පිටපත්වලින් වැඩිම සංඛ්‍යාවක් දිනමිණ පුවත්පතින් නිකුත්කර තිබුණු අතර, එය මුළු මුද්‍රිත පිටපත් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 16ක් නියෝජනය වී තිබුණි. මෙම නොමිලේ පිටපත් සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 66.23 ක් වැය කර තිබුණි.

සීමාසහිත ස්වාධීන රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජාලය

2015 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා මාධ්‍ය ජාලයේ ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනය අඛණ්ඩවම අඩු වී තිබුණු අතර 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා අඛණ්ඩව අලාභ ලබා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ස්වාධීන රූපවාහිනී සේවයේ අලාභය රු. මිලියන 210.62ක් වූ අතර ඒ යටතේ පවතින, අයිටීඑන් එල්එම්,

වසන්තම් එල්එම් හි අලාභයන් පිළිවෙලින් රු. මිලියන 52.56ක් හා රු. මිලියන 13.18 ක් වී තිබුණි. වසන්තම් ටීවී ආයතනයේ ලාභය රු. මිලියන 62.38ක් විය. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයේ සමාගමේ මුළු අලාභය රු. මිලියන 213.98 ක් වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ අලාභයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අලාභය සියයට 63 කින් හෙවත් රු.මිලියන 357.91 කින් අඩු වී තිබුණි. මෙම අලාභයේ අඩුවීම සඳහා 2020 වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන් ලැබුණු රු. මිලියන 280 ක රජයේ ප්‍රදානය හේතු වී තිබුණි. මාධ්‍ය ජාලයේ පුනරාවර්තන වියදම් පියවා ගැනීම වෙනුවෙන් රු. මිලියන 280 ක් වූ ප්‍රදානයක් මාධ්‍ය ජාලය වෙත රජය විසින් ලබා නොදුන්නේ නම් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මුළු අලාභය රු. මිලියන 493.98 ක් වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව

සංස්ථාවේ ශුද්ධ වත්කම් 2015 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා අඛණ්ඩව අඩු වී තිබුණු අතර 2018 වර්ෂයේදී නැවතත් ශුද්ධ වත්කම් වැඩි වී 2019 හා 2020 වර්ෂයේදී අඩු වී තිබුණි. 2015 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා අඛණ්ඩව අලාභ ලබා තිබුණද, 2018 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 479 ක් වූ රජයේ ප්‍රදාන ලබා දීම හේතුවෙන් 2018 වර්ෂයේ ලාභය රු.මිලියන 188.8 ක් වී තිබුණි. 2019 වර්ෂයේදී නැවතත් අලාභ ලබා තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී රු. මිලියන 310 ක රජයේ ප්‍රදාන ලබාදීම හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අලාභ තත්ත්වය රු.මිලියන 234.3 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. 2015 වර්ෂය අවසාන වනවිට රු.මිලියන 244.65ක් වූ බැංකු අයිතව 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 482.72 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට බැංකු අයිතව රු.මිලියන 258.73 දක්වා අඩු වී තිබුණි. මෙසේ සංස්ථාව දිගින් දිගටම අලාභ ලැබීම ශුද්ධ වත්කම් සහ හිමිකම්වලට අහිතකර ලෙස බලපා තිබුණු අතර ඒ හේතුවෙන් භාණ්ඩාගාරයේ හෝ රජයේ වෙතත් මූල්‍ය

සභායක් නොමැතිව සංස්ථාව පවත්වාගෙන යාමේ අවිනිශ්චිතතාවයක් පැවැතුණි. සංස්ථාව සතු ශුද්ධ වත්කම් 2015 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා සියයට 84 කින් අඩු වී තිබුණි.

ආදායම් කළමනාකරණය

තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වර්ෂ 1 කට වැඩි වර්ෂ 2 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එන රු.මිලියන 454.16 ක හිඟහිටි ආදායමක් පැවැතුණි. එම ආදායම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

මුද්දර තොගයේ ඌනතාවය

තැපැල් හා ආදායම් මුද්දර වර්ගවල භෞතික තොගය මුද්දර පාලන ලෙජරය සමඟ පරීක්ෂා කිරීමේදී රු.මිලියන 2.48 ක් වටිනා මුද්දර තොගයක ඌනතාවයක් පැවැතුණි. තැපැල්පති භාරයේ පවතින මුද්දර අංශයේ (නාරාභේන්පිට) අලෙවිය සඳහා රු.මිලියන 1.78 ක් වටිනා භාවිතයට නොගන්නා නුසුදුසු මුද්දර මුද්‍රිත ලිපිද්‍රව්‍ය තොගය දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ ගබඩාවේ රඳවා ගෙන තිබුණි.

ආදායමේ අතිරික්තය

සැලැසිනේ රූපවාහිණි ආයතනයේ 2019 වර්ෂයට අදාළව අදායම් අතිරික්තය රු.මිලියන 8.3 ක් වී තිබුණි. 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 8.2.1 ඡේදය ප්‍රකාරව එක් එක් වර්ෂයට අදාළ ආදායම් අතිරික්තය භාණ්ඩාගාරය වෙත ප්‍රේෂණය කළ යුතු වුවත්, ආයතනය විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

රූපවාහිනී දැන්වීම් නිර්මාණය කිරීම

2019 වර්ෂයේදී සැලසිනේ රූපවාහිනී ආයතනය විසින් රූපවාහිනී දැන්වීම් 2 ක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා සූනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියෙන් රු.මිලියන 4.11 ක් අයකර ගෙන තිබුණි. සැලසිනේ රූපවාහිනී ආයතනය විසින් දැන්වීම් නිර්මාණය කර ගැනීම වෙනුවෙන්, පෞද්ගලික ආයතනයකට රු. මිලියන 3.43 ක් ගෙවා තිබුණි. සැලසිනේ රූපවාහිනී ආයතනය විසින් එම සේවා සැපයුම් ආයතනය තෝරා ගැනීමේදී රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධානයන් අනුගමනය කර නොතිබුණි. රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට පටහැනිව ගිවිසුම්ගත වටිනාකමෙන් සියයට 50 ක අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණු අතර, ඒ සඳහා සුරක්ෂණයක් ලබා ගෙනද නොතිබුණි. එකඟ වූ ගිවිසුමේ 2 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව කොන්ත්‍රාත්තුව ඉටු කිරීමේ ප්‍රමාදය වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමෙන් සියයට 5 ක් රු.171,407 ක ප්‍රමාද ගාස්තු අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

වැඩිපුර ගෙවූ දීමනා

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මුද්‍රණ කටයුතු අතුළු සියලු වියදම් සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් රු.මිලියන 3,240 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ පැවති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේ ඡන්ද පත්‍රිකා හා ආකෘති පත්‍ර මුද්‍රණ කාර්යයේ ඉන්වොයිස් වටිනාකම කිසිදු පිළිගත හැකි හේතුවක් නොදක්වා රු.මිලියන 75.72 කින් වැඩි කර තිබුණි. එසේ වැඩි කර ලබාගත් මුදලින් දෙපාර්තමේන්තුවේ මාණ්ඩලික නිලධාරීන් 25 දෙනෙකුට 2020 අගෝස්තු මාසයේදී වාණිජ මුද්‍රණ දීමනාව ලෙස රු. මිලියන 2.07 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව දීමනා ගෙවීම

2018 ජූලි 02 දිනැති අංක EST/7/ALLOW03/0120 දරන ආයතන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ ලිපිය මගින් ජාතික වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශය ද සැලකිල්ලට ගෙන හා අවසන් වරට දීමනා අනුමත කරන ලද 2017

ඔක්තෝබර් 04 දිනැති ලිපියේ සඳහන් කොන්දේසිවලට යටත්ව රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා 2018 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා පමණක් දීමනා ගෙවීම අනුමත කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ දී එවැනි අනුමැතියක් රහිතව කැලී පදනම මත දීමනා වශයෙන් රු.මිලියන 436.78 ක් ගෙවා තිබුණි.

පරිසරය

නිරීක්ෂණ

- සුහුරු දේශගුණික විපර්යාස නගර ව්‍යාපෘතිය
- දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් සඳහා අනුරූප වීමේ ජාතික සැලැස්ම
- සන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ පහසුකම් ව්‍යාපෘතිය
- මව්කිරිවල ඇති ශරීරයට අහිතකර **dioxin** පරීක්ෂාව
- දේශගුණික විපර්යාස අවම කිරීමේ හවුල්කාරිත්වය ව්‍යාපෘතිය
- ජාතික පාරිසරික පනත සංශෝධනය නොකිරීම
- ශබ්ද දූෂණ රෙගුලාසි සංශෝධනය කිරීම
- වායු විමෝචන පරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන
- නිෂ්ක්‍රීය වත්කම්/ උණ උපයෝජිත වත්කම්
- බෝගල ග්‍රැපයිට් සමාගම වෙත කැණීම් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම
- ගොඩවැලි කැණීම කළ භූමිය පුනරුත්ථාපනය කිරීම
- විනය පරීක්ෂණ නියෝගයක් රහිතව වූදිත නිලධාරියෙකු චෝදනාවලින් නිදහස් කිරීම
- බනිජ සම්පත් පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙල කිරීම
- රාජ්‍ය භාග අයකර ගැනීම
- නියෝගවලට පටහැනිව පතල් කැණීම් සිදු කිරීම
- ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය නොකිරීම
- බනිජවල අගය එකතු කිරීම
- මනම්පිටිය වැලි ව්‍යාපෘතිය
- කන්තලේ වැලි ව්‍යාපෘතිය
- කොටිකම්බොක්ක තිරුවානා නිධිය කැණීම් ව්‍යාපෘතිය

පරිසරය

"තිරසාර සංවර්ධන ශ්‍රී ලංකාවක්" යන දැක්ම ඔස්සේ හා තිරසාර ස්වාභාවික සම්පත් කළමනාකරණය තුළින් පරිසර ආරක්ෂණය තහවුරු කර ගනිමින් තිරසර පරිසර කළමනාකරණය සඳහා නායකත්වය ලබා දීම පරිසර ක්ෂේත්‍රයේ මෙහෙවර වේ.

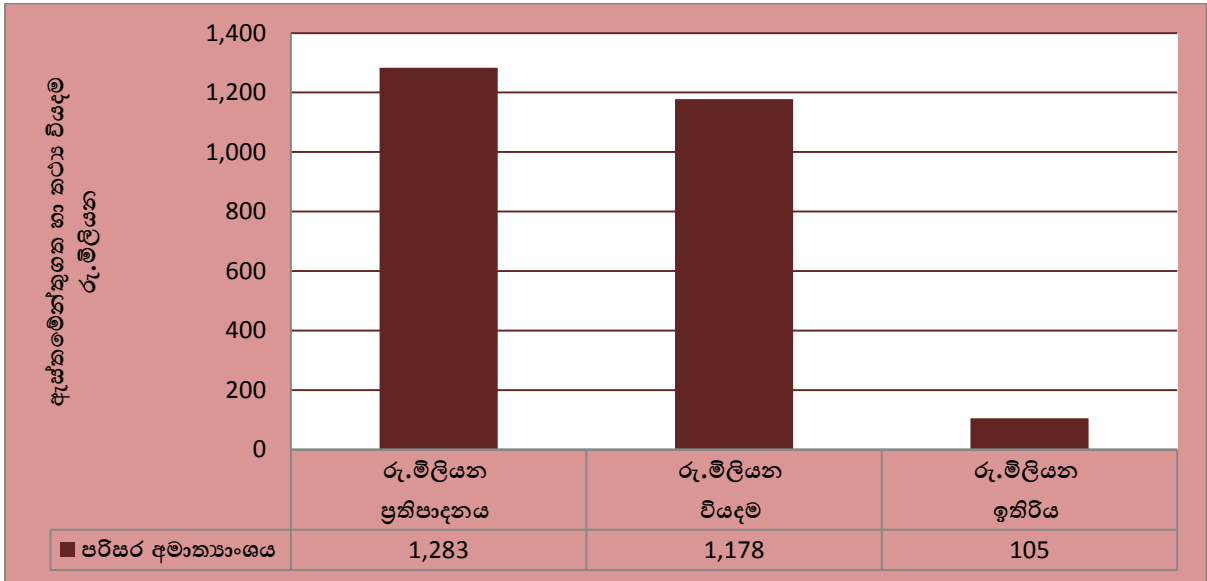
එම මෙහෙවර ඉටු කිරීම සඳහා පරිසර අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල/ආයතන 04 ක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- තිරසර පරිසර සංකල්පය, පාසල් අධ්‍යාපනයේ සිට ප්‍රජාව තුළ ආකල්පමය වශයෙන් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම
- පරිසර, වනජීවී හා වනසංරක්ෂණ බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදය

සමාලෝචනයට ලක් කොට පරිසර හිතකාමී මෙන්ම ජනතා හිතකාමී ලෙස එම ක්‍රියාවලිය මෙහෙයවීම සරල කිරීම

- පරිසර හිතකාමී නිෂ්පාදන, බෙදාහැරීම්, ප්‍රවාහන සේවා, යටිතල පහසුකම්, නාගරික සංවර්ධන සහ ආයෝජන හා ආර්ථික කලාප කටයුතු මෙහෙයවීමේදී ව්‍යාපාරික හා සංවර්ධන අවශ්‍යතා
- පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා නවීන දියුණු තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වාදීම

2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා පරිසර අමාත්‍යාංශය වෙත එකතුව රු.මිලියන 1,283 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 1,178 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 55 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 55 - ඇස්තමේන්තුගත හා තපා වියදම
මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ඉහත සඳහන් කාර්ය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ වැදගත් හා ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

සුහුරු දේශගුණික විපර්යාස නගර ව්‍යාපෘතිය

2011 වර්ෂයේදී පරිසර අමාත්‍යාංශය විසින් නිකුත් කර තිබුණු කාලගුණික විපර්යාස

සඳහා වූ අවදානම් දත්ත පොත පාදක කර ගනිමින් 2019 වර්ෂයේදී සුහුරු දේශගුණික විපර්යාස නගර ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නගර තෝරා ගැනීමේදී වර්ෂ 08 ට වඩා පැරණි දත්ත පාදක කර ගනිමින් තෝරා ගැනීම් සිදු කර තිබුණු අතර 2020 වර්ෂය තුළද අදාල ව්‍යාපෘතියේ අනුගත වීම් හා අවම කිරීම් කාර්යය සම්පූර්ණ කර නොතිබුණි.

දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් සඳහා අනුරූප වීමේ ජාතික සැලැස්ම

දේශගුණික විපර්යාස මගින් මෙරටට ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා 2016 වර්ෂයේ සිට 2025 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත දේශගුණික විපර්යාස බලපෑම් සඳහා අනුරූප වීමේ ජාතික සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් ඒ සඳහා අරමුදල් සපයා ගැනීමට අපේක්ෂිත ජාතික අනුවර්තන අරමුදල් පිහිටුවීමක් සිදු කර නොතිබුණි.

2019 වර්ෂයේදී යෝජනා කර තිබූ හානි කර තිබූ හානිකර ආක්‍රමණශීලී ශාක හා සත්ව විශේෂ මෙරටට පැමිණීම වැළැක්වීම සඳහා සහ එම ශාක හා සතුන් විනාශ කිරීම සඳහා නව පනතක් කෙටුම්පත් කිරීමේ යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කර තිබුණද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් නව පනතක් ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.

සන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ පහසුකම් ව්‍යාපෘතිය

කොරියානු ආර්ථික සංවර්ධන සහයෝගිතා අරමුණු යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද සන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ පහසුකම් ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2020 ඔක්තෝබර් 31 දින වන විට රු. මිලියන 466 වියදම් කර තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය නව විෂය පථයක් යටතේ නැවත ආරම්භ කිරීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක කර අතර මහ නවතා දමා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් නව විෂය පථය

හඳුනා ගනිමින් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කර නොතිබුණි.

මවකිරිවල ඇති ශරීරයට අහිතකර dioxin පරික්ෂාව

මවකිරිවල ශරීරයට අහිතකර dioxin like ප්‍රමාණයන් ඇතුළත්ද යන්න පරික්ෂා කිරීම සඳහා පරිසර අමාත්‍යාංශය හා ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය අතර ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ව්‍යාපෘතියේ අපේක්ෂිත අරමුණු ළඟා කර ගත හැකි පරිදි එය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

දේශගුණික විපර්යාස අවම කිරීමේ හවුල්කාරිත්වය ව්‍යාපෘතිය

දේශගුණික විපර්යාස අවම කිරීමේ හවුල්කාරිත්වය ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු.මිලියන 315 ක ප්‍රදානයක් අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දී තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතිය සියයට 12.45 ක අවම මට්ටමක පැවතුණි.

ජාතික පාරිසරික පනත සංශෝධනය නොකිරීම

1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනත වර්ෂ විස්සකට ආසන්න කාලයක් පැරණි වීමත් වර්තමාන පාරිසරික තත්ත්වයන් කළමනාකරණය සඳහා සුදුසු ආකාරයට පනත සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පැන නැගී තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් පනත සංශෝධනය කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

ශබ්ද දූෂණ රෙගුලාසි සංශෝධනය කිරීම

ශබ්ද දූෂණය පාලනය සඳහා 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ 23 (ජ) (2) වගන්තිය යටතේ 1996, 1997 හා 2011 වර්ෂවල නිකුත් කර තිබූ ශබ්ද දූෂණ රෙගුලාසි සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ජාතික පාරිසරික සභාවේ සාකච්ඡාවට

භාජනය වී තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම රෙගුලාසි සංශෝධනය කර නොතිබුණි.

වායු විමෝචන පරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන

ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක 18 ක ස්ථාපනය කර තිබූ වායු විමෝචන මධ්‍යස්ථාන 83 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් වලංගු පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයකින් තොරව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි.

නිෂ්ක්‍රීය වත්කම්/ උන උපයෝජිත වත්කම්

- පෙනියාගොඩ කොම්පෝස්ට් අංගනය රු.මිලියන 154 ක් වැය කර ඉදි කර තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් එය භාවිතයට ගෙන නොතිබුණි.
- දොම්පේ සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම රු.මිලියන 600 ක් වැය කර ඉදි කර තිබුණත්, 2018, 2019, හා 2020 වර්ෂවල අවම ධාරිතාවයක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.
- 2017 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 8 ක් වැය කර මිලදී ගෙන තිබුණු කම්පන විශ්ලේෂණ යන්ත්‍රය, ක්‍රමාංකනය කිරීමට කටයුතු නොකිරීම නිසා වර්ෂ 4 ක කාලයක් මුළුල්ලේ නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

බෝගල ග්‍රැපයිට් සමාගම වෙත කැණීම් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම

2002 අප්‍රේල් 19 දිනැති අංක 1232/14 දරන සහ 2017 නොවැම්බර් 17 දිනැති අංක 2045/56 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රවල පල කළ විදේශ විනිමය නියෝග ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකාව තුළ පතල් කැණීම් සිදුකරන සමාගමක මුළු කොටස් අයිතියෙන් විදේශීය අයිතිය සියයට 40 ක් දක්වා විය යුතු අතර එම සීමාව ඉක්මවා විදේශීය අයිතිය පවතී නම් ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලයේ විශේෂ අනුමැතියක් ලබාගත යුතුව තිබුණි. නමුත්, ශ්‍රී

ලංකාව තුළ මිනිරන් කැණීම් සිදුකරන බෝගල ග්‍රැපයිට් සමාගමේ මුළු කොටස් අයිතියෙන් සියයට 89.91 ක්ම විදේශීය සමාගම් 02 කට අයත් වූ අතර එම සමාගම ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලයෙන් එලෙස අනුමැතියක් ලබාගෙන හෝ එම මණ්ඩලය සමඟ ආයෝජන ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණි. මේ පිළිබඳ නොසලකා එම සමාගමට මිනිරන් කැණීම් සඳහා භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය විසින් කැණීම් බලපත්‍ර 02 ක් නිකුත් කර තිබුණි.

මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ පර්යේෂණ හා අභ්‍යාස ආයතනය 2018 වර්ෂයේදී නිකුත් කරන ලද “ආර්ථිකය සරිකල හැකි ලාංකීය බනිජ සම්පත්” නැමැති ග්‍රන්ථයේ වර්තමානයේදී ශ්‍රී ලංකාවට නැතෝ තාක්ෂණය හඳුන්වාදී ඇති බවත්, එම නැතෝ තාක්ෂණය තුළින් මිනිරන් සඳහා අපරිමිත වටිනාකමක් ලබා දිය හැකි බවත්, සඳහන්ව තිබුණි. ඒමෙන්ම නැතෝ තාක්ෂණය උපයෝගී කරගෙන සැකසූ ග්‍රැපින් ග්‍රැම් 01 ක් රු.150,000 ක (කි.ග්‍රැම්. 1 ක වටිනාකම රු.මිලියන 150) තරම් ඉහළ මිලක පවතින අතර සමාගම විසින් කැණීම් කරන මිනිරන් නිම් හෝ අර්ධ නිම් නිෂ්පාදනයක් බවට පත් නොකර අමුද්‍රව්‍ය තත්ත්වයෙන් අපනයනය කිරීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ලැබිය යුතු විශාල ආදායමක් අහිමි වෙමින් පැවතුණි. සමාගම මගින් 2017-2019 අගෝස්තු කාලය තුළ කැණීම් කරන ලද මිනිරන් මෙ.ටො. 6,460.68 ක් අපනයනය කිරීමෙන් රු.මිලියන 1,747.21 ක ආදායමක් ලබා තිබුණි. ඒ අනුව අගය එකතු කිරීමෙන් තොරව අමුද්‍රව්‍ය ලෙස මිනිරන් කිලෝ ග්‍රැම් 01 ක් රු.270 ක් වූ ඉතා අඩු මිලකට අපනයනය කර ඒ මත රාජ්‍යභාග ගෙවා තිබුණි.

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් අදාළ සමාගම වෙත වර්ෂයක කාලයක් සඳහා පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍රයක් නිකුත් කර

නිවුණු අතර එය වාර්ෂිකව දීර්ඝ කරනු ලැබේ. ඊට අමතරව පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගලිගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත අදාළ සමාගමට කැණීම් කිරීම සඳහා වාර්ෂිකව අළුත් කිරීමේ පදනම මත සිය නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන අතර ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින්ද කැණීම් බලපත්‍රය වර්ෂයකින් දීර්ඝ කිරීමට භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය වෙත සිය නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර තිබුණි. ඒ අනුව කැණීම් බලපත්‍රයද වාර්ෂිකව අළුත් කළ යුතු වුවත්, සමාගම විසින් කරනු ලැබූ ඉල්ලීමක් මත කැණීම් බලපත්‍රයේ වළංගු කාල සීමාව 2018 නොවැම්බර් 02 දින සිට 2028 නොවැම්බර් 01 දින දක්වා වර්ෂ 10 කට දීර්ඝ කිරීම මතභේදයට තුඩු දී තිබුණි.

ගොඩවැලි කැණීම කළ භූමිය පුනරුත්ථාපනය කිරීම

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ගොඩවැලි කැණීම සඳහා බලපත්‍ර 13 ක් නිකුත් කිරීම පිළිබඳව භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ (පතල් සුරක්ෂිතතා) විසින් සිදුකළ පරීක්ෂාවේදී සියළුම බලපත්‍රවල සඳහන් කැණීම් ප්‍රදේශ, ගැඹුර ඉක්මවා කැණීම් කර ඇති බවත්, කාර්යාංශයට රාජ්‍යභාග ආදායම අඩුවෙන් අයකර ගෙන ඇති බවත්, බලපත්‍ර සඳහා අයකර ගන්නා බැංකු ඇපකර ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් එය ඉහළ දැමිය යුතු බවටත් නිරීක්ෂණය කර තිබුණත් ඒ පිළිබඳව සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ බලපත්‍ර යටතේ වැලි කැනීම් කළ භූමි පුනරුත්ථාපනය කර නොතිබුණු අතර අනාරක්ෂිත වලවල් ජලයෙන් පිරී තිබුණි. වැලි කැණීම් කළ භූමිය පුනරුත්ථාපනයට ලබා ගන්නා බැංකු ඇපකරයට වඩා මුදලක් වියදම් වන නිසා කැණීම්කරුවන් එම ඇපකරය කාර්යාංශය තුළ රඳවා භූමි පුනරුත්ථාපනය කිරීමෙන් තොරව අතහැර දමා තිබුණි.

විනය පරීක්ෂණ නියෝගයක් රහිතව වූදිත නිලධාරියෙකු චෝදනාවලින් නිදහස් කිරීම

ආයතන සංග්‍රහයේ XLVIII වැනි පරිච්ඡේදයේ 31.11 හා 31.15 වගන්ති ප්‍රකාරව සාපරාධී චෝදනා යටතේ 2017 අගෝස්තු 17 දින සිට වැඩ තහනමට ලක් කර තිබුණු කැණීම් ඉංජිනේරුවරයෙකුට එරෙහිව විනය පරීක්ෂණ ආරම්භ කර තිබුණි. වැඩ තහනම් කළ කාලසීමාවට අදාළව රු.954,521 ක අඩු වැටුප් හා රු.369,171 ක දිරිදීමනා හා ප්‍රසාද දීමනා ගෙවා තිබුණි. විනය පරීක්ෂණ නියෝගයක් රහිතව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත 2019 අගෝස්තු 15 දින සිට එම නිලධාරියා නැවත සේවයේ පිහිටුවා තිබුණි.

බනිජ සම්පත් පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙල කිරීම

2017 මැයි 22 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය සිදුකළ දැනුම් දීම ප්‍රකාරව බනිජ සම්පත් පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර අනුමැතිය ලබා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සිදු කර නොතිබුණි.

රාජ්‍ය භාග අයකර ගැනීම

කළුගල් කැණීම් ප්‍රමාණය හඳුනා ගැනීමට විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අනුගමනය කර නොතිබුණු අතර කළුගල් කැණීම සඳහා යොදා ගන්නා පුපුරන ද්‍රව්‍ය මෙන් දෙගුණයක් කැණීම් කළ කියුබි ප්‍රමාණය ලෙස සලකා රාජ්‍යභාග අයකර ගනිමින් පැවතුණි. භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය විසින් 2014 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදයට අදාළව රු.මිලියන 8,488 ක රාජ්‍යභාග ආදායම ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කර නොතිබුණි.

යාන්මය ජලාශ ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම සඳහා භාවිත කළ පස් කියුබ් 1,343,810 ක් හා වැලි කියුබ් 3397 ක් සඳහා පිළිවෙලින් ලැබිය යුතු රු.මිලියන 26.88 ක් සහ රු.543,490 ක් බැගින් වූ එකතුව රු.මිලියන 27.42 ක රාජ්‍ය භාග සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කොන්ත්‍රාත් සමාගමෙන් අයකරගෙන නොතිබුණි.

නියෝගවලට පටහැනිව පතල් කැණීම් සිදු කිරීම

1988 අංක 56 දරන පනතින් සංශෝධිත 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ 23 V වගන්තිය ප්‍රකාරව පරිසර අමාත්‍යවරයා නිකුත් කළ 1993 ජුනි 24 දිනැති අංක 772/22 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ පල කළ නිවේදනය ප්‍රකාරව, පතල් හා ඛනිජ නිස්සාරණයේදී සම්බන්ධ ප්‍රදේශය හෙක්ටයාර 10 ඉක්මවා පොළොව මතුපිට පතල් කැණීම් සිදු නොකළ යුතුව තිබුණි. ඊට පටහැනිව හෙක්ටයාර 18 ක ප්‍රදේශයක ඛනිජ වැලි කැණීම සඳහා අංක IML/A/HO/1623 දරන කැණීම් බලපත්‍රය නිකුත් කර තිබුණි.

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය නොකිරීම

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3.2 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව තරගකාරී ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමකින් තොරව සහ අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියද ලබා නොගෙන භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියක් මත අනුරාධපුර ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ 02 වන මහල රු.මිලියන 11.54 ක වියදමින් ඉදිකිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාවට පවරා තිබුණි. එමෙන්ම ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියකින් තොරව උපදේශකවරයෙකු මෙම ඉදිකිරීම් කාර්යය සඳහා පත්කර රු.579,995 ක් ගෙවා තිබුණු අතර අදාළ උපදේශකවරයා රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ

7.3.1(ආ) මාර්ගෝපදේශයේ සඳහන් නියමයන්ට පටහැනිව මෙම කාර්ය සඳහා තාක්ෂණ ඇගයීම් කමිටුවේ සභාපති ලෙසටද පත්කර තිබුණි.

ඛනිජවල අගය එකතු කිරීම

2009 අංක 66 දරන පතල් හා ඛනිජ ද්‍රව්‍ය (සංශෝධන) පනතේ 2(ඉ) වගන්තිය ප්‍රකාරව ඛනිජවල අගය එකතු කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගත යුතු පියවර භූ විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාංශය විසින් හඳුන්වාදී නොතිබුණි. එම හේතුවෙන් කැණීම් කරන මිනිරන්, ඛනිජ වැලි හා තිරුවානා ඛනිජ සඳහා අගය එකතු කිරීමකින් තොරව අමුද්‍රව්‍ය ලෙස අපනයනය කෙරෙමින් පැවතුණි.

මනම්පිටිය වැලි ව්‍යාපෘතිය

ජීඑස්එම්බී තාක්ෂණ සේවා (පුද්ගලික) සමාගම විසින් ක්‍රියාත්මක කරන මනම්පිටිය වැලි ව්‍යාපෘතිය මගින් වැලි නිකුත් කිරීමට සාධාරණ හා නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දී නොතිබුණු අතර ව්‍යාපෘතියේ කැණීම් කරන වැලිවලින් සියයට 75 ක් පොළොන්නරුවේ එක්තරා සංගමයක ලොරි රථ සඳහාද, සියයට 10 ක් පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ලොරි සඳහාද, සියයට 15 ක් දිස්ත්‍රික්කයෙන් පිටත ලොරි සඳහාද වශයෙන් වැලි නිකුත් කරමින් පැවතුණි. ඊට අමතරව දේශපාලන ඉල්ලීම්, පොදු හා ආගමික කටයුතු සඳහා ඉල්ලීම් හා වෙනත් ඉල්ලීම් ඇතුළත් ප්‍රමුඛතා ලැයිස්තුව මත දිනපතා වැලි නිකුත් කිරීම් සිදුකර තිබුණි. 2019 වර්ෂයේ මනම්පිටිය ව්‍යාපෘති කාර්යාලයේ සිදුවූ ගිනි ගැනීම සම්බන්ධ පොලිස් වාර්තාව 2020 වර්ෂයේ නිකුත් වී තිබුණු අතර එම වාර්තාවට අනුව එම ගිනි ගැනීම අහඹු ලෙස සිදුවීමක් නොවන බවත් බහාලුම් පෙට්ටිවල තිබුණු ලිපි ලේඛනවලට පෙට්ටි යොදා හිතාමතා සිදුකර තිබුණු ගිනි තැබීමක් බවට වාර්තා කර තිබුණද, ඒ සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු නිලධාරීන්

හඳුනාගෙන ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

කන්තලේ වැලි ව්‍යාපෘතිය

ජීඑස්එම්බී තාක්ෂණ සේවා (පුද්ගලික) සමාගම විසින් කන්තලේ මහවැලි ගඟ ආශ්‍රිතව වැලි ඉවත් කර විකිණීමේ කටයුතු සිදුකරන අතර එම වැලි විකිණීමෙන් අයකර ගනු ලබන මුදලින් ගංවතුර ආරක්ෂණ වේලි 3 ක් ඉදිකිරීමේ කටයුතුද සමාගම විසින් සිදුකර තිබුණි. මේ සඳහා වේලි ඉදිකිරීම සම්බන්ධ මනා පළපුරුද්දක් නොමැති ආධුනික ඉංජිනේරුවරයෙකු කෙටි කාලයක් සඳහා යොදවා සිටි අතර ඔහුගේ සේවා කාලය තුළ කළ වැඩ පමණක් නිර්දේශ කර තිබුණි. සේවයේ නොසිටි කාලය තුළ කළ වැඩ සහතික කිරීමක් නොමැතිව රු.මිලියන 47.79 ක් ගෙවා තිබුණි. මෙම ඉදිකිරීම් සඳහා ගෙවීම් කිරීමේදී නියමිත ප්‍රමිතිවලට අනුව වැඩ කටයුතු සිදුකර ඇති බවට මහවැලි අධිකාරියේ සහ වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉංජිනේරුවරුන් විසින් ගෙවීම් ලේඛන සහතික කර නොතිබුණි.

කොටිකම්බොක්ක තිරුවානා නිධිය කැණීම් ව්‍යාපෘතිය

කොටිකම්බොක්ක තිරුවානා නිධිය කැණීම් කර අගය එකතු කර අපනයනය කිරීමට සහ ඒ සඳහා පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීමක් (EIA) වෙනුවට මූලික පාරිසරික පරීක්ෂණයක් (IEE) සිදු කිරීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබුණි. 2017 වර්ෂයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ජීඑස්එම්බී තාක්ෂණ සේවා (පුද්ගලික) සමාගමට පවරා තිබුණි. සමාගම විසින් සිදුකළ මූලික පාරිසරික පරීක්ෂණය සඳහා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ හා වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට දීර්ඝ කාලයක් ගතවී තිබුණි. මේ නිසා 2019 වර්ෂයේදී පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීමක් වෙනුවට මූලික පාරිසරික පරීක්ෂණයක් සිදුකිරීම ප්‍රමාණවත් වේද යන්න පිළිබඳ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සහ වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ එකඟතාවය පළමුව ලබා ගන්නා ලෙස නැවත අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය කර තිබුණි. එම තත්ත්වය නිසා මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර නොතිබූ අතර 2017-2020 කාලය තුළ ව්‍යාපෘතියේ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා රු.මිලියන 20.94ක් වැය කර තිබුණි.

වනජීවී හා වන සංරක්ෂණය

නිරීක්ෂණ

- අලි මිනිස් ගැටුම
- මුතුරාජවෙල අභය භූමිය
- මුහුදේ ගිලුණු නැව පිලිබඳව සිදු කරනු ලබන ජෛව විවිධත්ව සමීක්ෂණය
- අලිවැට ඉදි කිරීම හා නඩත්තුව
- සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම හා ආදායම අඩුවීම
- නිෂ්කාර්ය වූ ගොඩනැගිලි
- විදේශීය පක්ෂීන් මිලදී ගැනීම

වනජීවී හා වන සංරක්ෂණය

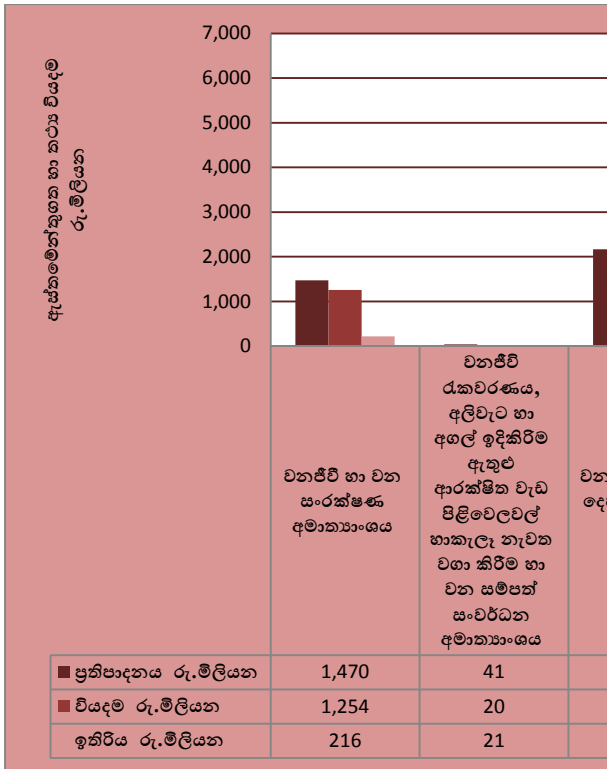
වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ වන වනජීවී රැකවරණය, අලිවැට හා අගල් ඉදිකිරීම ඇතුළු ආරක්ෂිත වැඩ පිළිවෙලවල් හා කැලෑ නැවත වගා කිරීම හා වන සම්පත් සංවර්ධන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු 03 ක් හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලයක් විසින් පහත සඳහන් කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි.

- වන ජීවීන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය වනෝද්‍යාන, ජලාශ හා වන සතුන්ගේ ආහාර හෝග වගා පුළුල් කිරීම
- වන සතුන්ගෙන් ග්‍රාමීය පළාත්වල නිවාස, දේපල හා වගාවන් සඳහා වන හානි අවම කර ගැනීමේ නවීන වැඩපිළිවෙලවල් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- අලි-මීනිස් ගැටුම් වැලකෙන පරිදි එම අවදානම් ප්‍රදේශවල අලිවැට, අගල් ඇතුළු ආරක්ෂිත වැඩපිළිවෙලවල්වලට සමගාමීව ප්‍රජා මූල ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වන වගාව පුළුල් කිරීම මගින් වන සනත්වය ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා ගෙවතු මට්ටමේ මෙන්ම පාසල්, රෝහල්, කාර්යාල, වැඩපොළවල් හා මාර්ග අවම ප්‍රදේශවල මෙන්ම නාගරික උද්‍යානවල වන වගාව හඳුන්වාදීම හා පුළුල් කිරීම
- හරිත ආවරණ පුළුල් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වගුරු බිම් හා කඩොලාන පද්ධති සංරක්ෂණය කරමින් ඒවා විනාශ කරන මානව ක්‍රියාකාරකම් පාලනය කිරීම
- සෝදාපාලු හා නිසරුබිම් හඳුනාගෙන, කෘෂි වන වගා උද්‍යාන ක්‍රියාත්මක කිරීමට පියවර ගැනීම
- කර්මාන්ත ශාලා ආශ්‍රිතව වන වගා තීරු, නාගරික රුක් ගොමු, අධිවේගී හා

මහාමාර්ග ද ඇතුළත්ව මහ දෙපස රුක්රෝපණය රජයේ කාර්යාල ආශ්‍රිත ඉඩම්, මහල් නිවාස ආශ්‍රිත රුක් වගා, තුරු උයන් හා ගෘහාශ්‍රිත කෘෂි වනවගා දිරි ගැන්වීම

- නැවත වන වගා කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ගංගා ආශ්‍රිත හා භූමිය ආශ්‍රිත නිශ්චිත වැලි කැණීම් තීරු ස්ථාපනය කිරීම හා ගංගා නිමිත සංවර්ධනය
- හරිත සහ සුහුරු නගර හා වාසස්ථාන සංකල්පය ඇති කිරීම හා ප්‍රවේශිත කිරීමත්, පාරිසරික සංවේදී ජනතාවක් බිහි කිරීම සඳහා වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සම්පාදනය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- අලි මීනිස් ගැටුම් වැලැක්වෙන පරිදි ගම් හා ජනාවාස ආරක්ෂාව සඳහා අලිවැට, අගල් ඇතුළු ආරක්ෂිත වැඩපිළිවෙලවල් ග්‍රාමීය ප්‍රජාදායකත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වනජීවීන්ගේ රැකවරණය සඳහා ඔවුන්ට වෙන් වූ භූමි ආරක්ෂා කිරීම, එම ප්‍රදේශවල වැව් ගංගා හා කැලෑ සංවර්ධනය කිරීම හා වන සතුන්ගේ ආහාර ප්‍රවර්ධනය අවශ්‍ය වගාවන් ඇති කිරීම

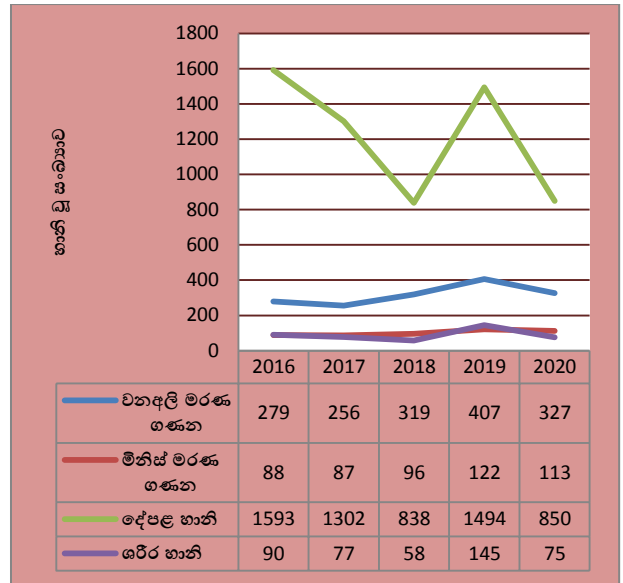
2020 වර්ෂයේදී ඉහත සඳහන් කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා දෙපාර්තමේන්තු 03 ක් වෙත එකතුව රු.මිලියන 6,373 ක ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු. මිලියන 5,888 ක් පමණක් උපයෝජනය කර තිබුණි. විස්තර රූපසටහන 56 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 56 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා වියදම මූලාශ්‍රය - 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

අලි මිනිස් ගැටුම

2019 සහ 2020 වර්ෂවලදී විදුලි වැට ඉදිකිරීම හා නඩත්තුව සඳහා පිළිවෙලින් රු.මිලියන 275.45 ක් හා රු.මිලියන 221.51 ක් වැය කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට සම්පූර්ණ විදුලි වැටෙහි දිග ප්‍රමාණය කිලෝමීටර් 4,756 ක් වී තිබුණි. එසේ වුවද, පසුගිය වර්ෂ 05 ක කාලය තුළ සිදු වූ අලි මරණ, මිනිස් මරණ හා දේපළ හානි සැලකීමේදී විදුලි වැට ඉදිකළ ද අලි මිනිස් ගැටුම අවම වීමක් නිරීක්ෂණය නොවීය. 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ සිදු වූ අනතුරු රූපසටහන 57 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 57 - අලි මිනිස් ගැටුමෙන් වූ අනතුරු සංඛ්‍යාව

මුතුරාජවෙල අභය භූමිය

මුතුරාජවෙල පරිසර පද්ධතියේ හෙක්ටයාර 1285 ක බිම් කොටසක් 1996 අංක 947/13 දරන ගැසට් පත්‍රයේ පල කළ දැන්වීමක් මඟින් අභය භූමියක් ලෙස ගැසට් කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම අභයභූමියේ මායිම් ලකුණු කිරීමට වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

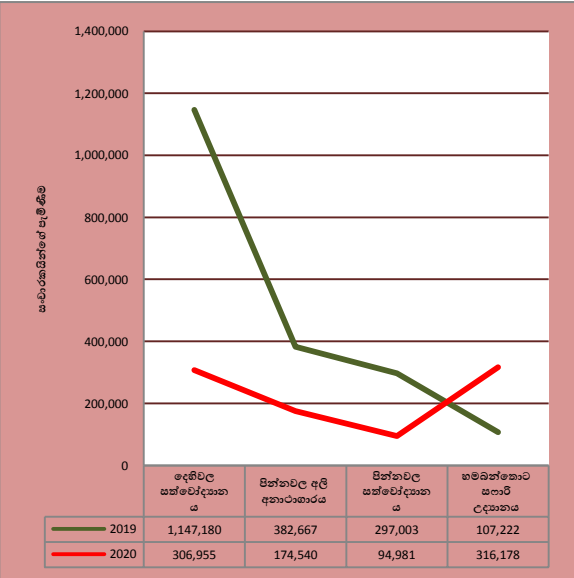
මුහුදේ ගිලුණු නැව් පිළිබඳව සිදු කරනු ලබන ජෛව විවිධත්ව සමීක්ෂණය

2018 වර්ෂයේදී සැලසුම් කළ ගිලුණු නැව් පිළිබඳව සිදු කරනු ලබන ජෛව විවිධත්ව සමීක්ෂණය - 2019 (Biodiversity Survey and Declaration of Ship Wrecks) ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමට රු.මිලියන 2.96 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණු අතර ව්‍යාපෘතිය සඳහා සැලසුම් කළ පිහිනුම් උපකරණ සියල්ල 2019 මාර්තු 31 දින වන විට මිලදී ගෙන තිබුණි. එසේ වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

අලිවැට ඉදි කිරීම හා නඩත්තුව

2012 ජනවාරි 06 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි අලිත්ගෙන් සිදුවන හානි අවම කිරීම සඳහා ඉදි කරනු ලබන විදුලි වැට නඩත්තු කිරීමට සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ හටයන් යොදා ගෙන තිබුණි. එම සේවාව ඵලදායීව ලබා ගැනීම සඳහාත් විදුලි වැට නඩත්තුව සඳහා දරන වියදම් විධිමත් පරිදි කළමනාකරණය කර ගැනීම සඳහාත් සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව හා වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අතර නිශ්චිතව එකඟ වූ ගිවිසුමකට එළඹිය යුතුව තිබුණත්, එලෙස කටයුතු කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් විදුලි වැට නඩත්තුව වෙනුවෙන් සිදු කළ වියදම් සඳහා නිශ්චිත පදනමක් අනුව සකස් කරන ලද ගෙවීම් ක්‍රමවේදයක් නොතිබුණි. සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම හා ආදායම අඩුවීම

ජාතික සත්වෝද්‍යානය, පින්තවල අලි අනාඨාගාරය හා සත්වෝද්‍යානය සහ හම්බන්තොට සඟරි උද්‍යානය නැරඹීම සඳහා 2019 වර්ෂයේදී සංචාරකයින් 1,934,072 දෙනෙක් පැමිණ තිබුණු අතර, 2020 වර්ෂයේදී එය 892,654 දෙනෙකු දක්වා අඩු වී තිබුණි. සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම අඩුවීමත් සමඟ සංචාරක ආදායම 2019 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 766.13 ක් වී තිබුණු අතර ඊට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 211.78 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී පැතිර ගිය කෙරෝනා වෛරසය බලපෑම නිසා මෙම තත්ත්වය උදා වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම හා ලද ආදායම පිළිබඳ විස්තරයක් රූපසටහන 58 හා 59 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 58 – 2019 හා 2020 වර්ෂවලදී සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම

සංචාරක රූපසටහන 59. 2019 හා 2020 වර්ෂයේදී ආදායම

නිෂ්කාර්ය වූ ගොඩනැගිලි

රිදියගම සඟරි උද්‍යානයේ රු.මිලියන 7.2 ක වියදමින් ඉදිකර තිබූ ග්‍රාමීය විකුණුම් මධ්‍යස්ථාන 12 ක් 2018 මාර්තු 22 දින වැඩ අවසන් කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය

අවසන් වන විටත් භාවිතයට ගැනීමකින් තොරව නිෂ්කාර්යව පැවැතුණි.

විදේශීය පක්ෂීන් මිලදී ගැනීම

විදේශීය පක්ෂීන් මිලදී ගැනීමේ ප්‍රසම්පාදනයේදී “එකම සැපයුම්කරුවකු විසින් පක්ෂීන් වර්ග 32 කම සැපයිය යුතුය” යනුවෙන් කොන්දේසියක් පනවා පිරිවිතර පටු කිරීම හේතුවෙන් ලංසු ඉදිරිපත් කර තිබුණු සැපයුම්කරුවන් තිදෙනාගෙන් දෙදෙනෙකු පක්ෂීන් කිහිප දෙනෙකු සඳහා පමණක් ලංසු ඉදිරිපත් කර තිබුණු නිසා ප්‍රතික්ෂේප වී තිබුණි. එලෙස ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද සැපයුම්කරුවන් ඉදිරිපත් කර තිබුණු මිලට වඩා වැඩි මිල ගණන්වලට තෝරා ගත් සැපයුම්කරුගෙන් පක්ෂීන් 53 දෙනෙකු මිලදී ගෙන තිබුණු අතර මේ

හේතුවෙන් රජයට රු.මිලියන 17.86 ක පාඩුවක් සිදු වී තිබුණි.

2019 ඔක්තෝබර් 08 දින ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර තිබූ පක්ෂී අරණෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු ගිවිසුම ප්‍රකාරව 2020 මැයි 05 දින නිම කළ යුතුව තිබුණි. 2021 පෙබරවාරි 26 දින වන විටත් එහි වැඩ අවසන් වී නොතිබුණි. පක්ෂීන් ආනයනය කිරීමේ කටයුතු 2018 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා වසර 2 ½ ක පමණ කාලයක් තුළ සිදුකර තිබුණද, ප්‍රදර්ශනය කිරීමට ස්ථානයක් නොමැතිකම නිසා පක්ෂීන් 57 දෙනෙකු ප්‍රදර්ශනය කිරීමකින් තොරව සඟරි උද්‍යානයේ වෙනත් කුඩුවල රඳවා තිබුණි.

පළාත් සභා පිළිබඳ හැඳින්වීම

රජය සතු බලය පළාත් සඳහා බෙදා හැරීමේ අරමුණින් දහතුන්වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය මගින් සහ 1987 අංක 42 දරන පළාත් සභා පනත මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පළාත් සභා පිහිටුවන ලදී. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවෙහි පළාත් සභා 9 ක් ස්ථාපිත කරන ලද අතර කෘෂිකර්මය, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍යය, නිවාස, පළාත් පාලනය හා සමාජ සේවා ආදී ක්ෂේත්‍රයන් ඇතුළත් ක්ෂේත්‍ර රාශියක පළාත් මට්ටමේ බලතල මෙම පළාත් සභාවලට පවරා දෙන ලදී. පළාත් සභාවක් ආණ්ඩුකාරවරයාගේ පාලනය යටතේ පවතින අතර එහි ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි ප්‍රධානියා ලෙස ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයා කටයුතු කරන ලබන අතර ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයා ඇතුළුව අමාත්‍යවරුන් 04 දෙනෙකුගෙන් පළාත් සභාවක් සමන්විත වේ. ප්‍රධාන ලේකම්වරයෙකු පරිපාලන බලධාරියා ලෙස කටයුතු කරනු ලබන අතර සෑම පළාත් සභාවක්ම පළාත් සභා අරමුදලින් හා හදිසි අවස්ථා අරමුදලකින් සමන්විත වේ. රජයෙහි ඒකාබද්ධ අරමුදල හා බෙහෙවින් සමාන වන මෙම පළාත් සභා අරමුදලට රජයේ ප්‍රදාන, බදු ඉපයීම හා අනෙකුත් මාර්ගයෙන් අරමුදල් ලැබෙන අතර අරමුදලින් හුනරාවර්තන හා ප්‍රාග්ධන ස්වරූපයේ වියදම් දැරීමට සිදුවේ. තවද පළාත් සභාවේ අමාත්‍යාංශයක් යටතට නොගෙන විශේෂ වියදම් ඒකක, පළාත් අමාත්‍යාංශ හා පළාත් අමාත්‍යාංශ යටතේ වන දෙපාර්තමේන්තු විසින් විසර්ජන ගිණුම් හා ආදායම් ගිණුම් ඇතුළත් වන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන වාර්ෂිකව පිළියෙල කරනු ලබයි.

සෑම පළාත් සභාවක් විසින්ම පළාත් සභාවේ අරමුදලේ මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබිඹු වන පරිදි මුල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර විගණකාධිපති වෙත විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව හා 1987 අංක 42 දරන පළාත් සභා පනතෙහි 23(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව පළාත් සභා අරමුදලෙහි ගිණුම් විගණනය විගණකාධිපති විසින් කළ යුතුය.

ඒ අනුව බස්නාහිර, උතුරු මැද, සබරගමුව, වයඹ, මධ්‍යම, උතුරු, නැගෙනහිර, මධ්‍යම සහ ඌව යන පළාත් 9 හි 2019 සහ 2020 වර්ෂයන් සඳහා විගණන මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණයක් මෙම පරිච්ඡේදයෙන් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

තවද, පළාත් සභාවන්හි මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් කාර්යයන් පිළිබඳව ප්‍රමාණාත්මක පාලනයක් මධ්‍යම රජය විසින් සිදු නොකරන හෙයින් 2018 අංක 18 දරන ජාතික විගණන පනතේ 15 වගන්තිය ප්‍රකාරව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළව ආදායම් සහ වියදම් දැක්වීමේ දී පළාත් සභාවන් අදාළ කර ගත නොතිබුණි.

පළාත් සභා ගිණුම් ඉදිරිපත් කිරීම

පළාත් සභා විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල ඉදිරිපත් කිරීමේ දී 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී බොහෝ සෙයින් සමාන වූ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර තිබුණි. එබැවින් එම වර්ෂයන් සඳහා සියලු පළාත් සභා මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඒකාබද්ධ කරමින් මා විසින් උපකල්පිත මූල්‍ය ප්‍රකාශනයක් පිළියෙල කලද, 2019 වර්ෂයේ දී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී විවිධ ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කරමින් එක් එක් පළාත් සභා විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හේතුවෙන් 2018 වර්ෂය සඳහා මෙන් ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට විගණනයට නොහැකි විය.

එහිදී පළාත් සභා කිහිපයක් උපචිත පදනමට ද අනෙකුත් පළාත් සභා මුදල් පදනම හෝ වැඩිදියුණු කරන ලද මුදල් පදනම (Modified cash basis) ද භාවිතා කර මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කර තිබුණි. තවද, එම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී එකිනෙකට වෙනස් ආකෘතින් භාවිතා කර තිබුණු බවද නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව එම මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සංගතතාවයක් නොතිබුණු බැවින් ඒවා සංසන්දනාත්මකව භාවිතා කරමින් තීරණ ගන්නා පාර්ශවයන් අපහසුතාවයට පත්විය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය. පළාත් සභා විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබූ ආකාරය සලකා බලමින් පහත සඳහන් සංරචකයන් විශ්ලේෂණය කරන ලදී.

පළාත් සභා ආදායම්

පළාත් සභාවක ආදායම ප්‍රධාන වශයෙන් රජයේ ප්‍රදාන, බදු ආදායම හා බදු නොවන ආදායම ඇතුළු විවිධ ප්‍රභවයන්ගෙන් සමන්විත වේ. ඇතැම් පළාත් සභාවන් ආදායම ගණනය කිරීමේ දී උපචිත පදනම සහ මුදල් පදනම විකල්ප ලෙස භාවිතා කර තිබීම සහ සියළුම පළාත් සභාවන් ආදායම් ගණනය කිරීමේ සමාන ප්‍රභවයන් යොදාගෙන නොතිබීම යන තත්වයන්ට යටත්ව පළාත් සභාවන්හි ආදායම් සැසඳීම් සිදු කරන ලදී.

රජයේ ප්‍රදාන

2020 වර්ෂයේදී පළාත් සභා 09 ක් සඳහා රු.බිලියන 282 ක් රජයේ ප්‍රදානය වශයෙන් ලබා දී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂය සඳහා රු.බිලියන 218 ක් ලබා දී තිබුණි. 2020 වර්ෂය තුළ ප්‍රදානයන්ගේ ඉහළම ප්‍රතිශතය එනම් සියයට 17 ක් බස්නාහිර පළාත් සභාවට ලබාදී තිබුණු අතර එය රු.බිලියන 47 කි. තවද, උතුරු මැද පළාත් සභාවට අඩුම ප්‍රදානය ලබා දී තිබුණු අතර එය රු.බිලියන 21 ක් වූ අතර මුළු ප්‍රදානයන් ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 7 ක් වී තිබුණි. තවද රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020

වර්ෂයේ රජයේ සමස්ථ වියදම වූ රු.බිලියන 3,495 තුළ පළාත් සභාවන් සඳහා ලබාදුන් රු.බිලියන 282 ක් ප්‍රදාන ද ඇතුළත් වේ. එය සමස්ථ වියදමින් සියයට 8 ක් වී තිබුණි.

බදු ආදායම

2020 වර්ෂයේ දී සියලුම පළාත් සභාවන්හි බදු ආදායම රු.බිලියන 41ක් වූ අතර එය 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 47 ක පමණ අඩු වීමකි. 2020 වර්ෂයේ ඉහළම බදු ආදායම බස්නාහිර පළාත් සභාවෙන් වාර්තා වන අතර එය රු. බිලියන 21 ක් වී තිබුණි. එය මුළු පළාත් බදු ආදායමෙන් සියයට 52 ක් පමණ වේ. කෙසේවුවද, 2020 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සඳහන් පරිදි රජය ඉපයූ සමස්ථ බදු ආදායම වන රු.බිලියන 1,217 ක් සමඟ සැසඳීමේ පළාත් සභා රැස්කළ බදු ආදායම සියයට 3.37 ක් වී තිබුණි.

බදු නොවන ආදායම

2020 වර්ෂයේදී උපයන ලද බදු නොවන ආදායම රු.බිලියන 10 ක් වූ අතර එය 2019 වර්ෂයේ දී රු.බිලියන 12 ක් වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී උපයන ලද බදු නොවන ආදායම තුළ බස්නාහිර පළාත් සභාව විසින් උපයන ලද රු.බිලියන 3 ක් වූ බදු නොවන ආදායමක් ඇතුළත් වූ අතර එය පළාත් සභා සියල්ල ඉපයූ බදුනොවන ආදායමෙන් සියයට 32 ක් වී තිබුණි. තවද එම ආදායම රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව බදු නොවන ආදායමෙන් සියයට 6 ක් පමණ වී තිබුණි.

රජයේ ප්‍රදාන හා පළාත් සභා ඉපයූ බදු ආදායම හා බදු නොවන ආදායම

2020 වර්ෂයේදී රජය විසින් පළාත් සභා සඳහා රු.බිලියන 282 ක ප්‍රදානයන් ලබාදී තිබුණු අතර ඊට සාපේක්ෂව පළාත් සභා සඳහා ඉපයීමට හැකිව තිබූ සමස්ථ බදු හා බදු නොවන ආදායම රු.බිලියන 51 ක් පමණි.

එය ප්‍රදානයන්ට සාපේක්ෂව සියයට 18 ක් වී තිබුණි.

පළාත් සභා වියදම්

සෑම පළාත් සභාවක් විසින්ම පෞද්ගලික පාරිශ්‍රමික, අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා, නඩත්තු වියදම් ඇතුළත්ව පුනරාවර්තන වියදම්ද, ප්‍රාග්ධන ස්වරූපයෙන් සංවර්ධන වියදම්ද වාර්ෂිකව දරනු ලබයි. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයේ පළාත් සභා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමස්ථ වියදම රු.බිලියන 338 ක් වී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේදී එය රු.බිලියන 314 ක් වී තිබුණි.

පුනරාවර්තන වියදම

පළාත් සභා 09 හි 2020 වර්ෂයේ සමස්ථ පුනරාවර්තන වියදම රු. බිලියන 320 ක් වී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම රු.බිලියන 289 ක් වී තිබුණි. පළාත් සභා දරා ඇති අතර 2019 වර්ෂයේදී දරන ලද වියදම රු. බිලියන 289 කි. 2020 වර්ෂය තුළ ඉහළම පුනරාවර්තන වියදම බස්නාහිර පළාත් සභාව විසින් වැය කර තිබුණු අතර එය සියලු පළාත් සභාවල මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 21 ක් වී තිබුණි.

2020 වර්ෂයේදී පළාත් සභා විසින් උපයන ලද සමස්ථ බදු හා බදු නොවන ආදායම රු.බිලියන 51ක ආදායම හා සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම ආදායම රු.බිලියන 269 ක් හෙවත් සියයට 525 කින් ඉක්මවා රු.බිලියන 320 ක් පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන් වැය කර තිබුණි. උතුරු පළාත උපයන ආදායම ඉක්මවා සියයට 1,775 ක්ද, ඌව පළාත උපයන ලද ආදායම ඉක්මවා සියයට 1,328 ක්ද, නැගෙනහිර පළාත උපයන ලද ආදායම ඉක්මවා සියයට 1,247 ක්ද හා සබරගමුව පළාත උපයන ලද ආදායම ඉක්මවා සියයට 926 ක්ද වශයෙන් පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා වැය කර තිබුණි. තවද 2020 වර්ෂය වෙනුවෙන් පළාත් සභා වෙත රජයේ ප්‍රදාන වශයෙන් රජය ලබා දුන්

රු.බිලියන 282 ක ප්‍රදානය රු.බිලියන 38 කින් ඉක්මවා රු.බිලියන 320 ක පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා වැය කර තිබුණි.

සංවර්ධන වියදම්

පළාත් සභා 9 විසින් 2020 වර්ෂයේදී රු.බිලියන 18 ක් සංවර්ධන වියදම් ලෙස වැය කර තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේදී එය රු.බිලියන 25 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංවර්ධන වියදම රු.බිලියන 7 කින් අඩු කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉහළම සංවර්ධන වියදම ලෙස බස්නාහිර පළාත් සභාව විසින් රු. බිලියන 7 ක් වැය කර තිබුණු අතර අවම වියදම ලෙස නැගෙනහිර පළාත් සභාව විසින් රු.බිලියන 308 ක් වැය කර තිබුණි.

පුනරාවර්තන වියදමට සාපේක්ෂව සංවර්ධන වියදම්

2020 වර්ෂයේදී පළාත් සභා 9 විසින් රු.බිලියන 338 ක සමස්ථ වියදමක් සිදු කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම් ලෙස එම වියදමෙන් රු.බිලියන 320 ක්ද, සංවර්ධන වියදම් ලෙස රු.බිලියන 18 ක්ද වී තිබුණි. ඒ අනුව පළාත් සභා විසින් වැය කර තිබුණු සමස්ථ වියදමෙන් සියයට 95 ක් පුනරාවර්තන වියදම් වෙනුවෙන්ද, සියයට 5 ක් සංවර්ධන වියදම් සඳහාද වැය කර තිබුණි. පළාත් සභා විසින් පළාතේ සංවර්ධනය වෙනුවෙන් සිදු කරනු ලබන වියදම සමස්ථ වියදම සමඟ සැසඳන විට ඉතා සුළු ප්‍රතිශතයක් වී තිබුණි. බස්නාහිර පළාත පුනරාවර්තන වියදම් ලෙස රු.බිලියන 67 ක් වැය කර තිබුණත්, ඊට සාපේක්ෂ සංවර්ධන වියදම ලෙස රු.බිලියන 3 ක් පමණක් වැය කර තිබුණි.

පළාත් සභා වත්කම්

2019 වර්ෂයේදී රු. බිලියන 230 ක් ලෙස හඳුනාගත් පළාත් සභා මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය

2020 වර්ෂයේ දී රු.බිලියන 287 ක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයේ හඳුනාගෙන තිබුණු වත්කම් ප්‍රමාණයට වඩා සියයට 25 ක වර්ධනයවීමක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නිරීක්ෂණය විය. තවද රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020 වර්ෂයේ වත්කම් ප්‍රමාණය රු.බිලියන 2,671 ක් වී තිබුණි. පළාත් සභා මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයන් හා රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2019 වර්ෂයේ පැවති රටෙහි සමස්ථ වත්කම් ප්‍රමාණය රු.බිලියන 2,199 ක් ව පැවති අතර එය 2020 වර්ෂය වන විට එය සියයට 35 කින් වර්ධනය වී රු. බිලියන 2,958 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි.

ජංගම නොවන වත්කම්

සමස්ථ පළාත් සභාවල 2019 වර්ෂය අවසන් වන විට රු.බිලියන 190 ක ජංගම නොවන වත්කම් වාර්තා කර තිබුණු අතර, එම වටිනාකම රු.බිලියන 57 කින් වැඩි වී 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට එම වටිනාකම

රු.බිලියන 247 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි. මෙම ජංගම නොවන වත්කම් තුළ තක්සේරු කරන ලද දේපළ, පිරියත හා උපකරණ රු.බිලියන 201 ක් ද ඇතුළත් වේ. තවද 2020 වර්ෂයේහි රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් හි ජංගම නොවන වත්කම්වල වටිනාකම රු.බිලියන 1,776 ක් වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා පළාත් සභා ගිණුම් අනුව ජංගම නොවන වත්කම්හි සමස්ථ වටිනාකම රු.බිලියන 2,023 ක් වී තිබුණි.

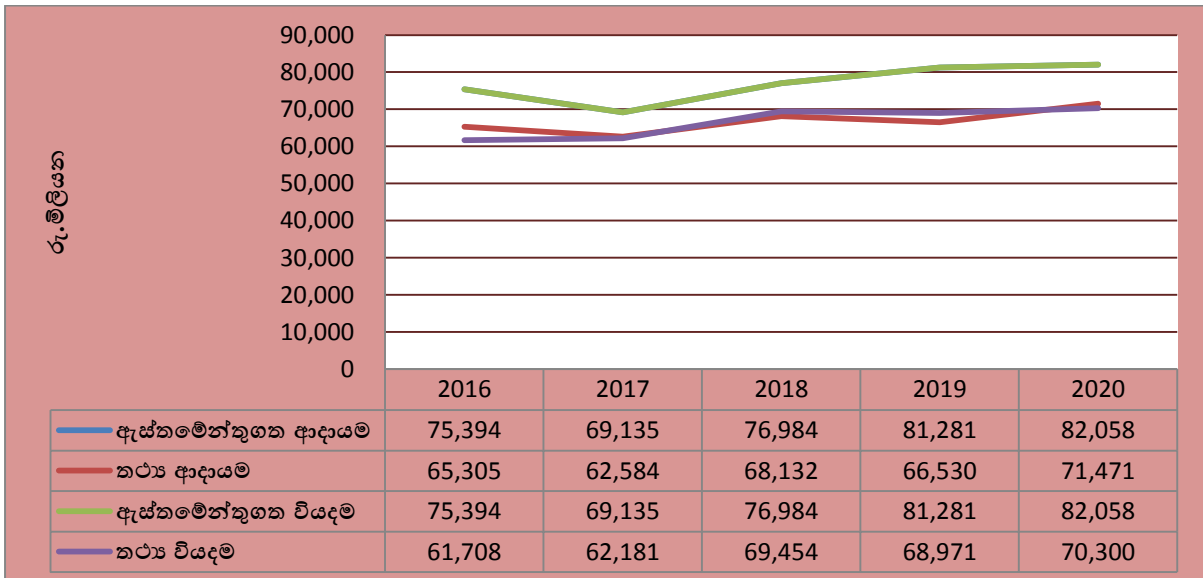
ජංගම වත්කම්

2019 වර්ෂයේදී රු.බිලියන 42 ක් වූ ජංගම වත්කම් හි වටිනාකම 2020 වර්ෂයේදී රු.බිලියන 39 දක්වා පහළ වැටී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට පළාත් සභාවල ජංගම වත්කම් හා රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් හි ජංගම වත්කම්වල සමස්ථ වටිනාකම රු.බිලියන 937 ක් වී තිබුණි.

බස්නාහිර පළාත් සභාව

බස්නාහිර පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 49,484 ක් රජයේ ප්‍රදාන මගින්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 32,574 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 82,058 ක ආදායමක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා රු.මිලියන 74,926 ක්ද, මූලධන වියදම් සඳහා රු.මිලියන 7,132 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 82,058 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී රජයේ ප්‍රදාන මගින් රු.මිලියන 47,024 ක්ද අභ්‍යන්තර

මාර්ග මගින් රු.මිලියන 24,447 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 71,471 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම රු.මිලියන 66,843 ක් හා මූලධන වියදම රු.මිලියන 3,457 ක් වශයෙන් රු.මිලියන 70,300 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 4 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 60 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 60- ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම් හා වියදම් මූලාශ්‍රය - බස්නාහිර පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2016 - 2020

බස්නාහිර පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේ සිදු කරනු ලැබූ විගණනයේ දී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

මතභේදයට තුඩුදුන් ගනුදෙනු

බස්නාහිර පළාත් සභාවේ සභා ගර්භයට උපකරණ පද්ධතියක් ප්‍රසම්පාදනය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 115 ක් වැය කර තිබුණි. එම උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ද්විත්ව කවර ලංසු ක්‍රමය යොදා ගෙන තිබුණි. ඒ

සඳහා ආයතන 03 කින් ලංසු 03 ක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. Joint Venture Agreement ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු ලංසුකරුවෙකු තාක්ෂණික ලංසුව ඇගයීමට ලක්කර කර නොතිබුණු අතර, අතර පිරිවිතරවලට වඩාත් ගැලපෙන පරිදි එක් ආයතනයක් විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු වටිනාකම රු.මිලියන 72 ක් වූ ලංසුව තාක්ෂණික ඇගයීමට ලක්කර නොතිබුණි. පිළියෙල කරතිබූ මූලික වැඩ ප්‍රමාණන පත්‍රය අනුව Delegate units 145 ප්‍රසම්පාදනය කර තිබුණ නමුත්,

ඒකක 110 ක් පමණක් සවිකර තිබුණි. ඒ අනුව ඒකක 35 ක් වැඩියෙන් ප්‍රසම්පාදනය කර තිබුණු බැවින් ඒ සඳහා එකක් රු.498,031 බැගින් රු.මිලියන 17.43 ක නිෂ්කාර්ය වියදමක් කර තිබුණි. එමෙන්ම සභාවේ යෝජනා සඳහා ඡන්ද විමසීම සිදු කළ යුතු මුළු මන්ත්‍රීවරුන් සංඛ්‍යාව මන්ත්‍රීවරු 104 දෙනෙකු වී තිබුණත්, ඡන්දය ලබාදීමේ උපාංග (Voting Units) එකක් රු.83,105 ක් බැගින් ඒකක 40 ක් සඳහා රු.මිලියන 3.32 ක නිෂ්කාර්ය වියදමක් කර තිබුණි. එමෙන්ම තවත් උපකරණ අයිතම 1058 ක් අවශ්‍යතාවය ඉක්මවා මිලදීගෙන තිබුණු අතර ඒවායේ වගකීම් කාලය සහ යාවත්කාලීනව භාවිතා කිරීමේ හැකියාව යල් පනිමින් පැවතුණි. එම උපකරණ කිසිදු කාර්යයක නොයොදවා නිෂ්කාර්යව පැවැතුණි.

නිල නිවාස දීමනා ගෙවීම

ආයතන සංග්‍රහයේ XIX පරිච්ඡේදය ප්‍රකාරව නිලධාරීන්ට මාසිකව නිවාස දීමනාවක් ගෙවිය නොහැකි වුවත්, 2017 නොවැම්බර් මාසයේ සිට 2020 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා එක් නිලධාරියෙකුට මසිකව රු.50,000 බැගින්ද, තවත් නිලධාරීන් 18 දෙනෙකුට මාසිකව රු.30,000 ක් බැගින් වන පරිදි පළාත් සභාවේ නිලධාරීන් 19 දෙනෙකු සඳහා නිල නිවාස දීමනාවක් ගෙවා තිබුණි.

ආර්ථික නොවූ ගනුදෙනු

බස්නාහිර පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2015 වර්ෂයේ සිට 2017 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා අවස්ථා 03 කදී එකතුව රු.මිලියන 14.03 ක් වැය කර LED පුවරු 06 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. පළාත් සභාවේ මූල්‍ය රීති 416.1 හා රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශය අනුව ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය අනුගමනය නොකර 2016 දෙසැම්බර් 30 දින රු.මිලියන 4.33 වැය කර ඉන් පුවරු 03 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව

මිලදී ගෙන තිබුණු පුවරු 06 කින් පුවරු 03 ක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ නොතිබුණු අතර අනෙක් පුවරු 03 එදින වන විට ප්‍රයෝජනයට ගෙන නොතිබුණි. පළාත් සභාවේ මූල්‍ය රීති 431 ප්‍රකාර කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සමඟ ගිවිසුම්වලට එළඹ නොතිබීම හේතුවෙන් අක්‍රීය වූ පුවරු සම්බන්ධයෙන් නැවත යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීමට කටයුතු කළ නොහැකි වී තිබුණි.

ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

බස්නාහිර පළාත තුළ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ඇසුරුම්කරණය, අගය එකතු කිරීම හා ඒ සඳහා පුහුණු වැඩමුළු පැවැත්වීම සඳහා කෘෂි සේවා අධිකාරිය විසින් රු.2,000,000 ක් වටිනා ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කර තිබුණි. ව්‍යාපෘති වාර්තාව අනුව මිලදී ගෙන තිබුණු උපකරණ ගිවිසුම් මගින් සමිති වෙත පරිහරණ අයිතිය ලබාදී ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන හා ප්‍රජා සේවා මධ්‍යස්ථානවල ස්ථාපිත කර තෝරාගනු ලබන කණ්ඩායම්වලට ලබාදීමට කටයුතු කරන බව සඳහන් කර තිබුණු නමුත් ඊට පටහැනිව එම උපකරණ පිටිපන ජලජීවී මධ්‍යස්ථානය වෙත භාරදී තිබුණි. පසුව පිටිපන ජලජීවී මධ්‍යස්ථානය වෙත භාරගත් උපකරණවල විවිධ ගැටළු පැන නැඟී ඇති බැවින් ආපසු අධිකාරිය වෙත භාර දී තිබුණි.

ලඟම පාසල හොදම පාසල කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

මිගමුව කළාප අධ්‍යාපන කාර්යාලයට අයත් ලඟම පාසල හොදම පාසල කිරීමේ සංකල්පය යටතේ 2017 වර්ෂයේදී ජා-ඇල හෝලිරොසරි මහා විද්‍යාලයේ හෝජනාගාරය සහ ගුරු නේවාසිකාගාරගේ වහල දක්වා ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 6.93 ක් වැය කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම ඉදිකිරීම අතහැර තිබුණි. ඒ

අනුව එම ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් සිදු කළ වියදම නිෂ්ඵල වී තිබුණි. එමෙන්ම මෙම පාසලේ අඩක් නිමකළ තවත් ගොඩනැගිලි දෙකක් පවතින අතර, මෙම පාසලේ ප්‍රාථමික අංශය පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමාණවත් ගොඩනැගිලි නොමැති වීම නිසා පාසලේ සිට මීටර් 800 ක් දුරින් පිහිටි කතෝලික දේවස්ථානයක එම අංශය පවත්වා ගෙන යනු ලබයි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ මීගමුව ශාන්ත සෙනෙස්තියන් මහා විද්‍යාලයේ දෙමහල් තාක්ෂණ විද්‍යාගාර ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2017 මාර්තු 06 දින ආරම්භ කර රු.මිලියන 22.86 ක් වැය කර එම ගොඩනැගිල්ලේ අඩක් නිම කර තිබුණි. එම ඉදිකිරීම් වැඩ 2018 අගෝස්තු 04 දින සිට නවතා තිබුණි. එදින සිට විගණනය සිදු කළ 2020 සැප්තැම්බර් 28 දින වන විට වර්ෂ දෙකකට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණත්, එම වැඩ නිම කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. එමෙන්ම විගණනය කළ දින වන විට එම ගොඩනැගිල්ලේ වූ යකඩ කබ්බි මලකඩ කමින් දිරාපත් වෙමින් පැවැතුණි.

ඌන උපයෝජිත වත්කම්

මිනු/ හුණුමුල්ල මහා විද්‍යාලය උසස් පෙළ පන්ති නොපැවැත්වෙන පාසලකි. මෙම

පාසල සඳහා උසස් පෙළ පන්ති පැවැත්වෙන පාසල් සඳහා ලබා දෙන Type 01 වර්ගයේ මහින්දෝදය තාක්ෂණික විද්‍යාගාරය ලබා දී තිබුණි. මෙම තාක්ෂණික විද්‍යාගාරයේ රසායන විද්‍යා විද්‍යාගාරය හා භෞතික විද්‍යා විද්‍යාගාරය (Chemistry Lab හා Physics/Mathematics Lab) සඳහා වෙන්කර තිබූ බිම්මහල වර්තමානයේදී 6 සිට 11 දක්වා ශ්‍රේණි සඳහා ගණිතාගාරය වශයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. භාෂා විද්‍යාගාරය (Language Lab) හා තොරතුරු තාක්ෂණ විද්‍යාගාරය (Information Technology Lab) වෙනුවෙන් උඩුමහල වෙන් කර තිබුණි. ඒ සඳහා ලබාදීමට නියමිතව තිබුණු පරිගණක පුටු 60 ක් හා පරිගණක 62 ක් ඇතුළු උපාංග 216 ක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ලබා නොදීම නිසා එම උඩුමහල අධ්‍යයන කටයුතු සඳහා යොදවා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

පළාත්පාලන ආයතනවල අධීක්ෂණය

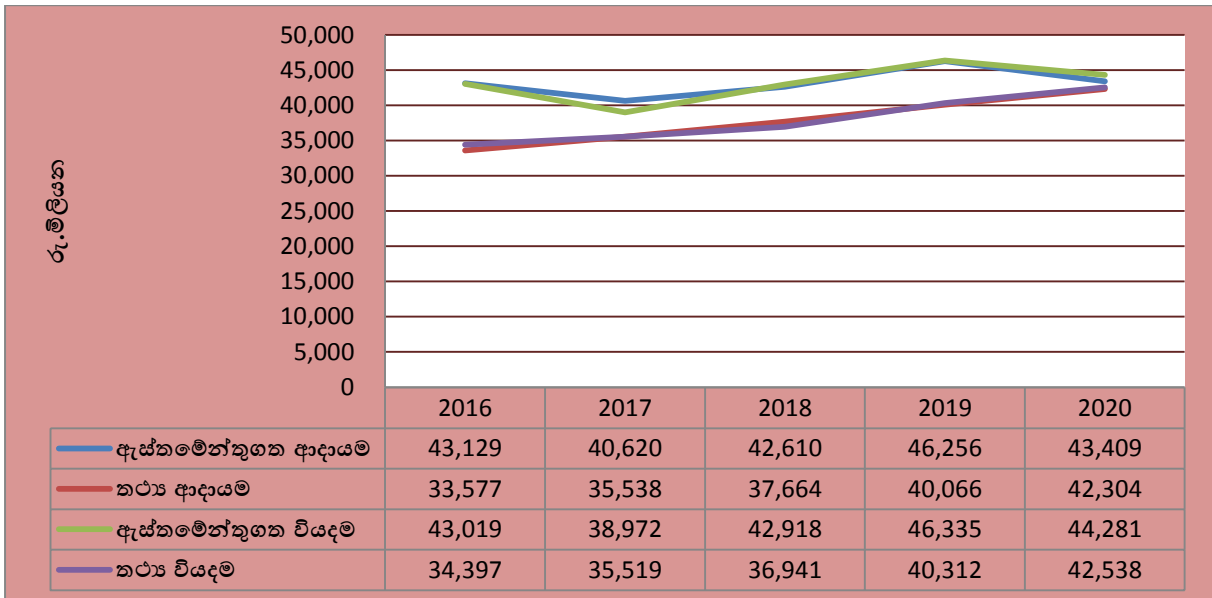
2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉදිරිපත් කර තිබූ තොරතුරු අනුව බස්නාහිර පළාත් සභා බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි පළාත් පාලන බල මණ්ඩල 49 කින් රු.මිලියන 7,295.16 ක ආදායම් හිඟනිටව පැවැතුණි.

මධ්‍යම පළාත් සභාව

මධ්‍යම පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 39,579 ක් රජයේ ප්‍රදාන මණින්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 3,830 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 43,409 ක ආදායමක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම් වශයෙන් රු.මිලියන 39,842 ක් ද, මූලධන වියදම් වශයෙන් රු.මිලියන 4,439ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 44,281 ක් උපයෝජනය කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයේ දී රජයේ ප්‍රදාන මණින් රු.මිලියන 37,862 ක් ද,

අභ්‍යන්තර මාර්ග මණින් රු.මිලියන 4,442 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 42,304 ක ආදායමක් රැස්කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ දී පුනරාවර්තන වියදම රු.මිලියන 39,806 ක් හා මූලධන වියදම රු.මිලියන 2,732 ක් වශයෙන් රු.මිලියන 42,538 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 61 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 61- ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම
මූලාශ්‍රය - මධ්‍යම පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

මධ්‍යම පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේ සිදු කරනු ලැබූ විගණනයේ දී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

වැඩිපුර ගෙවූ දීමනා

ජාතික වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කොමිෂන් සභාවේ සභාපතිගේ අංක

NSCC/3/01/AII/10WOVNCS හා 2006 දෙසැම්බර් 05 දිනැති ලිපියෙහි සඳහන් නියමයන් ගෙන් බැහැරව 2010 අගෝස්තු මාසයේ සිට 2021 ජනවාරි මාසය දක්වා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ සභාපතිගේ මාසික දීමනාව රු. මිලියන 1.2 කින් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

ණය ශේෂය නිරවුල් නොකිරීම

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිරවුල් නොකළ රු.මිලියන 7.6 ක අන්තර් පළාත් ස්ථානමාරු ණය ශේෂය 2020 වර්ෂය සඳහා විගණනයට ඉදිරිපත් කර තිබුණු මධ්‍යම පළාත් සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම වගකීම් යටතේ දක්වා තිබුණි. අන්තර් පළාත් පොදු ගිණුමේ වූ රු. මිලියන 1.1 ක ශේෂයක් ද එම ණය ශේෂයෙහි ඇතුළත් කර තිබුණි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පළාත් සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ පළාත් සමුපකාර සේවක කොමිෂන් සභාවේ එකතුව රු. මිලියන 17 ක් වූ අනුමත අත්තිකාරම් ශේෂ 02 ක් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එම ණය ශේෂවල කාල විශ්ලේෂණයක් ද ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

කාෂි රෝපණ ද්‍රව්‍ය අත්තිකාරම් ගිණුම

මධ්‍යම පළාත් සභාවේ කාෂි රෝපණ ද්‍රව්‍ය අත්තිකාරම් කාර්ය මගින් කාලීන අවශ්‍යතාවය මත බිත්තර වී, අර්තාපල් බීජ, එළවළු බීජ හා පලතුරු පැළ ගොවීන් වෙත බෙදාදීම අරමුණු වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ දෙක තුළ එහි ප්‍රගතිය සලකා බැලීමේදී බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය ගොවීන් වෙත බෙදාහැරීමේ නියමිත ක්‍රමවේදයක් නොතිබීම හා අරමුණට ළඟාවීම ගණනය කරනු ලබන නිර්ණායක පිළිබඳ පසු විපරම් නොකිරීම හේතුවෙන් එම අරමුණු සාර්ථක ලෙස ඉටු කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. 2020 නොවැම්බර් 26 දිනැති අංක ජීසීපී/15/17 දරන ආණ්ඩුකාරවරයාගේ ලේකම්ගේ ලිපියෙන් කාෂි රෝපණ ද්‍රව්‍ය අත්තිකාරම් කාර්ය වසා දමන ලෙස දන්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

තීරක ගැටළු විසඳීමේ ප්‍රමාදය

මධ්‍යම පළාත් සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වටිනාකම රු.මිලියන 5 කට වඩා වැඩි තීරක ගැටළු විසඳීමට ඒවා නිලධාරීන් වෙත භාර දී තිබුණි. එසේ භාර දී තිබුණු වර්ෂයකට වඩා කල්ගත වූ එකතුව රු.මිලියන 52.8 ක් වටිනා තීරක ගැටළු 17 ක් ද, වර්ෂ 2 කට වැඩි කාලයක් ඉක්මවූ රු.මිලියන 5.9 ක් වටිනා තීරක ගැටළු 3 ක් ද, වර්ෂ 3 කට වඩා කල් ගත වූ එකතුව රු.මිලියන 16 ක් වටිනා තීරක ගැටළු 4 ක් ද හා වර්ෂ 5 කට වැඩි කාලයක් ඉක්මවූ එකතුව රු.මිලියන 6.2 ක් වටිනා තීරක ගැටළු 3 ක් ද සම්බන්ධයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් තීරක තීන්දු ලබා දී නොතිබුණි.

අධිභාර අයකර නොගැනීම

පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් වූ ආඥා පනත් සහ පනත්වලින්, නීතියට පටහැනි ගෙවීම් විෂයයන්, නොසැලකිල්ල හෝ විෂමාවාරය නිසා සිදු වූ පාඩු සහ ගිණුම්වල දැක්විය යුතු නමුත් දක්වා නැති විෂයයන් අධිභාර කිරීම සඳහා විගණකාධිපති වෙත බලය පවරා ඇත. එකී බලය අනුව විගණකාධිපති විසින් 1996 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට මධ්‍යම පළාතේ, පළාත් පාලන ආයතනවල පාර්ශවකරුවන් වෙත නිකුත් කළ එකතුව රු.මිලියන 3.6 ක් වූ අධිභාර සහතික 10 ක් සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාව විසින් කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

පළතුරු පැල හානියට පත්වීම

2016 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා මධ්‍යම පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද පළතුරු ගම්මාන වැඩසටහන යටතේ කෘෂි උපදේශ කොට්ඨාශ 16 ක් තුළ රු.මිලියන 3.7 ක් වටිනා පළතුරු පැල 26,125 ක් බෙදා දී

තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එසේ බෙදාදුන් පළතුරු පැලවලින් 13,770 ක් සාර්ථකව පවත්වා ගෙන ගොස් තිබුණු බව එහි ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීමේදී අනාවරණය වී තිබුණි. ඒ අනුව බෙදා දුන් පළතුරු පැලවලින් සියයට 47 ක් හෙවත් රු.මිලියන 1.7 ක් වටිනා පැල 12,655 ක ජරමාණයක් හානියට පත් වී තිබුණි.

සාවද්‍ය ගෙවීම් අයකර නොගැනීම

මහනුවර දිස්ත්‍රික් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය විසින් සෞඛ්‍ය උපකරණවල තීන්ත ආලේප කළ බව සාවද්‍ය ලෙස ප්‍රකාශ කර රු.මිලියන 3 ක් ගෙවා තිබුණි. එම ගෙවීමට සම්බන්ධව 2019 මැයි 9 දින මධ්‍යම පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන ලේකම් විසින් අදාළ වගකිව යුතු නිලධාරීන් 14 දෙනෙකුගෙන් එම මුදල අයකර ගැනීමට නිර්දේශ කර තිබුණි. 2021 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් එම මුදල අයකර ගෙන නොතිබුණි.

පාඩු හා අලාභහානි

තෙල්දෙණිය මූලික රෝහලේ ගිලන් රථය 2018 නොවැම්බර් 19 දින බෝගම්බරදී අනතුරට ලක්වීමෙන් රු.මිලියන 5.7 ක පාඩුවක් සිදුවී තිබුණි. රථයේ යාන්ත්‍රික දෝෂයක් සිදු වී නොතිබුණු බවත් රියදුරාගේ අධික වේගය පාලනය කළ නොහැකිවීම නිසා අනතුර සිදු වීමට හේතු වී තිබුණු බව පොලිස් වාර්තාවේ හා මෝටර් රථ පරීක්ෂකගේ වාර්තාවේ සඳහන් කර තිබුණි. 2019 පෙබරවාරි 14 දිනැති මූලික විමර්ශන වාර්තාව අනුව රථයට සිදු වූ අලාභහානිය, රථය ඇදගෙන ඒමේ ගාස්තු හා දෙපාර්තමේන්තු ගාස්තුද ඇතුළුව රු.මිලියන 7.4 ක් රියදුරාගේ වැටුපෙන් අයකර ගැනීමට මහනුවර දිස්ත්‍රික් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලයේ පරිපාලන නිලධාරී විසින් නිර්දේශ කර තිබුණි. 2020 අගෝස්තු 13 දිනැති මුදල් රෙගුලාසි 104(4) ප්‍රකාරව වූ පරීක්ෂණ වාර්තාව අනුව රියදුරාගේ

නොසැලකිල්ල හෝ අපරික්ෂාකාරී රිය ධාවනයකින් සිදු වූ අනතුරක් නොවන බව ප්‍රකාශ කර අලාභය පොත් වලින් කපා හැර තිබුණි.

මධ්‍යම පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුවේ අවස්ථා 193 ක දී වර්ෂ 5 ක සිට වර්ෂ 10 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට අයකර ගැනීමට පැවැති එකතුව රු.මිලියන 19 ක්ද හා අවස්ථා 45 කට අදාළව වර්ෂ 10 කට වැඩි කාලයක සිට පැවැත එන එකතුව රු.මිලියන 3 ක්ද සහ පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ 2002 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා කාලපරාසයකට සිට වාහන වලට සිදුවී තිබුණු අනතුරු 100 කට අදාළව එකතුව රු. මිලියන 31.2 ක ද අලාභහානි සම්බන්ධයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

අරමුණෙන් බැහැරව කටයුතු කිරීම

2014 පෙබරවාරි 17 දිනැති අංක 2014/01 දරන රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව මධ්‍යම පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් සකස් කර ඉදිරිපත් කරන ලද සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඇතුළත් රු.මිලියන 3.65 ක් වටිනා ව්‍යාපෘති 7 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

මධ්‍යම පළාතේ නැනෝදා අධ්‍යාපන සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ 2018 වර්ෂයේ අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (සා.පෙළ) විභාගයේ විද්‍යාව හා ගණිතය විෂයයන්ට අදාළ සම්මන්ත්‍රණ මාලාවේ සාර්ථකත්වය හා සඵලදායකත්වය සඳහා ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව සිය සත්කාරක වැඩසටහනක් සේ සලකා 2018 වර්ෂයේදී පළාත් සිසුන් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 2.6 ක් 2018 ජූනි 21 දින ලබාදී තිබුණි. අදාළ කාර්ය වෙනුවෙන් එම මුදල උපයෝජනය නොකර වර්ෂ 03 කට ආසන්න කාලයක් තැන්පත් ගිණුමේ රඳවාගෙන තිබුණි.

මධ්‍යම පළාත් යෞවන කටයුතු, වනිතා කටයුතු, ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමූපකාර සංවර්ධන හා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය විසින් 2016 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා මූලධන ප්‍රතිපාදනවලින් රු. මිලියන 45.6 ක් වැය කර මහන මැෂින් 1760 ක් මිලදී ගෙන තිබුණි. ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණු ඇතිව පළාතේ කාන්තාවන් සඳහා එම මහන මැෂින් බෙදාහැර තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධව 2019 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද ප්‍රතිලාභීන් 864 දෙනෙකු පිළිබඳව කරන ලද පසු විපරම් කටයුතු වලදී ප්‍රතිලාභීන් 302 දෙනෙකු ස්වයං රැකියාවක් ලෙස ඇදුම් මැසීමේ නොයෙදෙන බව අනාවරණය වී තිබුණි. ඒ අනුව ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂා කළ අරමුණ පූර්ණ ලෙස ඉටු වී නොතිබුණි.

මධ්‍යම පළාත් මාර්ග සංවර්ධන, ප්‍රවාහන, විදුලිබල හා බලශක්ති සහ නිවාස හා ඉදිකිරීම් අමාත්‍යාංශය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සඳහා පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන හා උපමාන පාදක ප්‍රදාන පිළිවෙලින් රු. මිලියන 104.4 ක් හා රු.මිලියන 4.72 ක් වශයෙන් ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන යටතේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි අන්තර්ගත නොවූ මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති 4 ක් වෙනුවෙන් රු. මිලියන 15.25 ක් වැයකර තිබුණි.

නිෂ්කාර්ය/ උන උපයෝජිත වත්කම්

මාතලේ දිස්ත්‍රික් මහ රෝහලේ ඖෂධ ගබඩාවේ 2006 වර්ෂයේ සිට 2020 මැයි මාසය දක්වා රු.මිලියන 5.6 ක කල් ඉකුත් වූ ඖෂධ තොග පැවතුණි.

මධ්‍යම පළාත තුළ වතු ආශ්‍රිත මිරිදිය මත්ස්‍ය වගාව දියුණුකිරීමේ අරමුණින් 2017 වර්ෂයේදී ධීවර හා ජලජ සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් රු.මිලියන 4.4 ක්

වැයකර පොකුණු 13 ක් ඉදිකර තිබුණි. 2020 සැප්තැම්බර් 25 දින වනවිට ස්ථානගත කිරීමේ දෝෂ සහ එම පොකුණුවලට මත්ස්‍ය ඇඟිල්ලන් මුදා නොහැරීම හේතුවෙන් අදාළ ව්‍යාපෘතිය මුළුමනින්ම අක්‍රිය වී තිබුණි. රජයෙන් දරන ලද වැය මුළුමනින්ම නිෂ්කාර්ය වී තිබූ අතර ඉදිකිරීම් සිදුකිරීමට පූර්වයෙන් ඉඩමේ නෛතික අයිතිය රජයට පවරාගැනීමට ද කටයුතු කර නොතිබුණි.

දඹුල්ල මහ රෝහලේ බාහිර රෝගී අංශය ජාලගත කිරීම සඳහා 2018 ජූනි 18 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් රු. මිලියන 1.5 ක ප්‍රතිපාදන ලැබී තිබුණි. එම ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර ලැප්ටොප් පරිගණක 20 ක් සහ ප්‍රින්ටර් 02 ක් මිලදී ගෙන ගබඩා කර නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි. 2020 සැප්තැම්බර් 18 දින වන විට ව්‍යාපෘති අතරමඟ නවතා දමා තිබුණි.

පුහුණු කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැතිවීම, හදිසි ප්‍රතිකාර ඒකක ස්ථාපනය නොකිරීම, අවශ්‍ය අමතර උපකරණ සපයා නොතිබීම සහ හෙද කාර්ය මණ්ඩලයේ පුරප්පාඩු පැවතීම යන හේතූන් නිසා ලෝක බැංකු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2015 හා 2016 වර්ෂවලදී උඩුවෙල, මොරගහ, දෙල්තොට, දොලොස්භාගේ රෝහල්වලට ලබාදී තිබුණු එකතුව රු.මිලියන 3.9 ක් පිරිවැය වූ Defibrillator යන්ත්‍ර 04 ක් 2020 දෙසැම්බර් මාසය වන විටත් භාවිතයෙන් තොරව නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.

2018 වර්ෂයේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන රු. මිලියන 10.8 ක වැයකර නාවලපිටිය මූලික රෝහල සඳහා 2019 වර්ෂයේ දී පෞද්ගලික ආයතනයකින් Mobile C-arm X-ray යන්ත්‍රයක් මිලදී ගෙන තිබුණි. එම යන්ත්‍රය සවිකිරීමට අදාළ යටිතල පහසුකම් නොමැතිවීම හා ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති නියාමන සභාවේ බලපත්‍ර නොලැබීම නිසා ප්‍රයෝජනයට ගත

නොහැකිව 2021 පෙබරවාරි 25 දින වන විටත් නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

වැඩ බැලීමේ වැටුප් ගෙවීම

ආයතන සංග්‍රහයේ VII වැනි පරිච්ඡේදයේ 12.5.4 වගන්තිය අනුව නිලධාරියෙකු ස්ථිර තනතුරක් දරන අතරතුරදී තවත් තනතුරක වැඩ බලන්නේ නම් පමණක් වැඩ බැලීමේ දීමනාව ලබාගත හැකි වුවත්, නාඋල සහ ගලේවෙල කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලවලට වැඩබැලීම සඳහා පත්කර තිබූ කලාප අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂකවරුන් එම තනතුරේ ස්ථිරවම පත්කර තිබුණු අතර වෙනත් තනතුරක කාර්යයන් ආවරණය කිරීමක් හෝ

සිදු කර නොතිබුණි. එසේ වැඩ බැලීමක් හෝ වැඩ ආවරණය කිරීමකින් තොරව නාඋලට හා ගලේවෙල කලාප කාර්යාලවලට පිළිවෙලින් රු.මිලියන 1.6 ක් හා රු. මිලියන 8 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 2.4 ක වැඩ බැලීමේ වැටුප් ගෙවා තිබුණි.

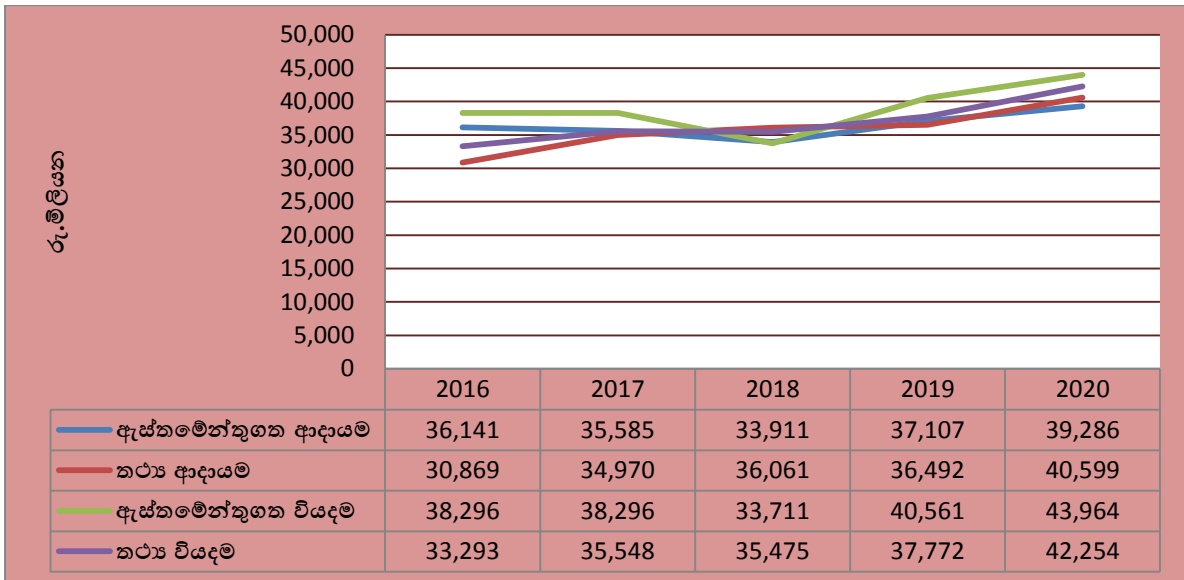
මහනුවර අධ්‍යාපන කලාපයේ පාසල් 35 ක අනුමත සංඛ්‍යාවට වඩා වැඩිපුර විදුහල්පති ශ්‍රේණිධාරීන් 61 දෙනෙකු සිටියදී, එම කලාපයේ පාසල් 28 ක විදුහල්පති තනතුරේ වැඩබැලීමට ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවයේ I, II, III ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන් පත්කර තිබුණි.

දකුණු පළාත් සභාව

දකුණු පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 34,002 ක් රජයේ ප්‍රදාන මගින්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 5,284 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 39,286 ක ආදායමක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා රු.මිලියන 40,394 ක්ද, මූලධන වියදම් සඳහා රු.මිලියන 3,570 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 43,964 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී රජයේ ප්‍රදාන මගින් රු.මිලියන 35,087 ක්ද අභ්‍යන්තර

මාර්ග මගින් රු.මිලියන 5,512 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 40,599 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම රු.මිලියන 39,414 ක් හා මූලධන වියදම රු.මිලියන 2,840 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 42,254 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 4 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 62 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 62 - දකුණු පළාත් සභාවේ ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම
මූලාශ්‍රය - දකුණු පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2016 -2020

දකුණු පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේ සිදු කරනු ලැබූ විගණනයේ දී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළදරව් නොකිරීම

දකුණු පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් 1993 වර්ෂයේ සිට භාවිතා කරමින් පවතින තක්සේරු වටිනාකම රු.මිලියන 65 ක ඉඩම්ද, රු. මිලියන 35.8 ක ගොඩනැගිලිද 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පෙරමුසු

අංගනවල පැවති රු.මිලියන 1.4 ක්වූ අවසන් තොගය හා එදිනට වූ රු. මිලියන 0.45 ක් වූ පෙරමුසු නිමි තොගයද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය

දකුණු පළාත් සභාවේ සමුපකාර සේවකයින් වෙනුවෙන් විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් ඇති කිරීම සඳහා 2019 අප්‍රේල් 09 දිනැති අංක 2118/42 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් පළාතේ සමුපකාර සේවකයින් වෙනුවෙන් විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක්

හදුන්වා දී තිබුණි. එම යෝජනා ක්‍රමය සඳහා සමුපකාර අරමුදලින් රු. මිලියන 100 ක් හා නිරවුල් නොවූ උසාවි දඩ මුදලින් රු.මිලියන 6 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 106 ක් ලැබී තිබුණි. අරමුදල විසින් එම මුදල් රජයේ බැංකු දෙකක ආයෝජනය කර තිබුණු අතර, එම යෝජනා ක්‍රමය වෙනුවෙන් වෙනත් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි. අරමුදලට ලැබුණු ඉහත සඳහන් මුදල් ඉහළ පොලී අනුපාතිකයක් පැවැති කාල පරිච්ඡේදයේ ආයෝජනය නොකර පොලී ප්‍රතිශතය අඩු වූ පසු ආයෝජනය කිරීම නිසා අරමුදලට රු.මිලියන 1.5 ක පොලී ආදායමක් අහිමි වී තිබුණි.

කොහු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සිදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

දකුණු පළාත් කාර්මික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් කොහු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනය සිදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 4 ක් වැයකර කෙඳි අඹරන මැෂින් 259 ක්, කොහු කපන මැෂින් 28 ක්, කම්බි කපන මැෂින් 28 ක් හා ට්‍රිම මැෂින් 06 ක් මිලදී ගෙන ඒවා බෙදාහැරීම සඳහා රු.මිලියන 2 ක් වියදම් කර තිබුණි. එම යන්ත්‍ර බෙදා හැරීම පිළිබඳ තොරතුරු කිසිවක් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

සමුපකාර අරමුදලට අයකරගත යුතු ලාභය

1972 අංක 05 දරන සමුපකාර සමිති පනත ප්‍රකාරව සමුපකාර සමිති විසින් ලබා ගන්නා ලාභය සමුපකාර අරමුදලට අයකර ගත යුතුව තිබුණි. දකුණු පළාත් සභාවේ සමුපකාර සමිති 229 ක ලාභයෙන් රු.මිලියන 194 ක් සමුපකාර අරමුදලට අයකර ගත යුතුව තිබුණත්, මාතර සමුපකාර සංවර්ධන සහකාර කොමසාරිස් විසින් එම මුදල අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

වැන්දඹු අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් දායක මුදල් ප්‍රමාද වී ජ්‍යෙෂ්ඨය කිරීම

දකුණු පළාත් සභාව තුළ සේවය කරන සේවකයන්ගේ වැටුපෙන් අයකර තිබුණු මාස 08 කට අදාළ වැන්දඹු අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් දායක මුදල් රු.මිලියන 221ක් ප්‍රමාද වී ජ්‍යෙෂ්ඨය කර තිබුණි. තවත් රු.මිලියන 221 ක් වූ වැන්දඹු අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් දැයක මුදල් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ජ්‍යෙෂ්ඨය කර නොතිබුණි.

මාර්ග ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘති

- දැරංගල බානගල මාර්ගය ඉදිකිරීමේ ගිවිසුම් කාලය අවස්ථා කිහිපයක දී දීර්ඝ කර එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු. මිලියන 7 ක් වැයකර තිබුණි. විධිමත් පරිදි මිශ්‍රගල් අතුරා තාර දමා නොතිබුණු බැවින් අදාළ වියදම නිෂ්ඵල වියදමක් වී තිබුණි.
- දම්පහල උඩුගම මාර්ගය කොන්ක්‍රීට් කිරීම සඳහා රු.මිලියන 2 ක අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණද, ගිවිසුම පරිදි ඉදිකිරීම සිදු කර නොතිබුණ බැවින්, කාර්යසාධන බැඳුම්කරයෙන් එකී අත්තිකාරම් මුදල අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

වැසිකිලි ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

දකුණු පළාත් සභාවේ පදිංචි වැසිකිලි පහසුකම් නොමැති 11,246 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත පවුල් 493 ක් සඳහා 2019 වර්ෂයේදී වැසිකිලි ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 9 ක් වැයකර තිබුණි. නමුත් එම ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර එක් ප්‍රතිලාභියෙක් පමණක් වැසිකිලියක් ඉදිකර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ දී ප්‍රතිලාභීන් 206 දෙනෙකු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 17 වැයකර තිබුණද, ප්‍රතිලාභීන් 27 දෙනෙකු පමණක් වැසිකිලි ඉදිකර තිබුණි.

නිම නොකළ ව්‍යාපෘති

කැකණදුර කුකුළු ගොවිපලේ සත්ත්ව නිෂ්පාදන ආශ්‍රිත කටයුතු සඳහා නළ ළිදක් ඉදිකිරීමට 2019 වර්ෂයේදී සහ 2020 වර්ෂයේදී පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන සැලැස්ම මඟින් රු.මිලියන 1.2 ක් ජල සම්පාදන මණ්ඩලයට ගෙවා තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අදාළ ව්‍යාපෘතියේ වැඩ අවසන් කර නොතිබුණි.

පාඩු හා හානි

පළාත් සභාවේ වාහනවලට අවස්ථා 14 ක දී සිදු වූ අනතුරුවලින් සහ අවස්ථා 15 ක දී සිදු වූ දේපල හානි වලින් රු. මිලියන 16 ක පාඩු සිදු වී තිබුණි.

හිඟහිටි ණය වාරික අයකර නොගැනීම

දකුණු පළාත් සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කර තිබූ ණය ව්‍යාපෘතියකට අදාළව ණයලාභීන් 282 දෙනෙකුගෙන් එකතුව රු. මිලියන 23 ක් අයවිය යුතුව තිබුණි. එම ණය ශේෂයෙන් ණයලාභීන් 60 දෙනෙකුගෙන් එකතුව රු.මිලියන 10 ක් වර්ෂ 01 කට වැඩි කාලයක සිට හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණි.

නිෂ්කාර්ය වත්කම්

- රුහුණු සංචාරක කාර්යාංශය විසින් මදුනාගල ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2017 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 41.5 ක් වියදම් කර ඉදිකර තිබූ ආපනශාලාව, විවේකාගාරය හා භෝජනාගාරයද, 2007 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1.3 ක් වියදම් කර ඉදිකර තිබූ ගැමි කඩමණ්ඩිය ද, 2008 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 2.7 ක් වියදම් කර ඉදිකර තිබූ සංචාරක නිවාස 4 ක් ද හා 2010 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 2 ක් වියදම් කර ඉදිකර තිබූ පාද සම්බාහනය ගොඩනැගිල්ලද 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.
- 2011 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් දකුණු පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත ලබා දී තිබූ මාර්ග කාපටි කිරීමේ යන්ත්‍ර 14 ක්, 2018 වර්ෂයේ සිටද අකුරැස්ස කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය සතු වෑන් රථයක්, 2019 වර්ෂයේ සිටද තෙලිප්පවිල පුහුණු මධ්‍යස්ථානය සතු පොල් තෙල් හීදින යන්ත්‍රයක්, 2018 වර්ෂයේ සිටද සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් වෙත ලැබී තිබූ ලොරි රථයක් 2017 වර්ෂයේ සිටද හා දකුණු පළාත් කර්මාන්ත සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අර්ධ ස්වයංක්‍රීය වසින්ඩන් යන්ත්‍රයක් 2017 වර්ෂයේ සිට ද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් නිෂ්ක්‍රීයව තිබුණි.

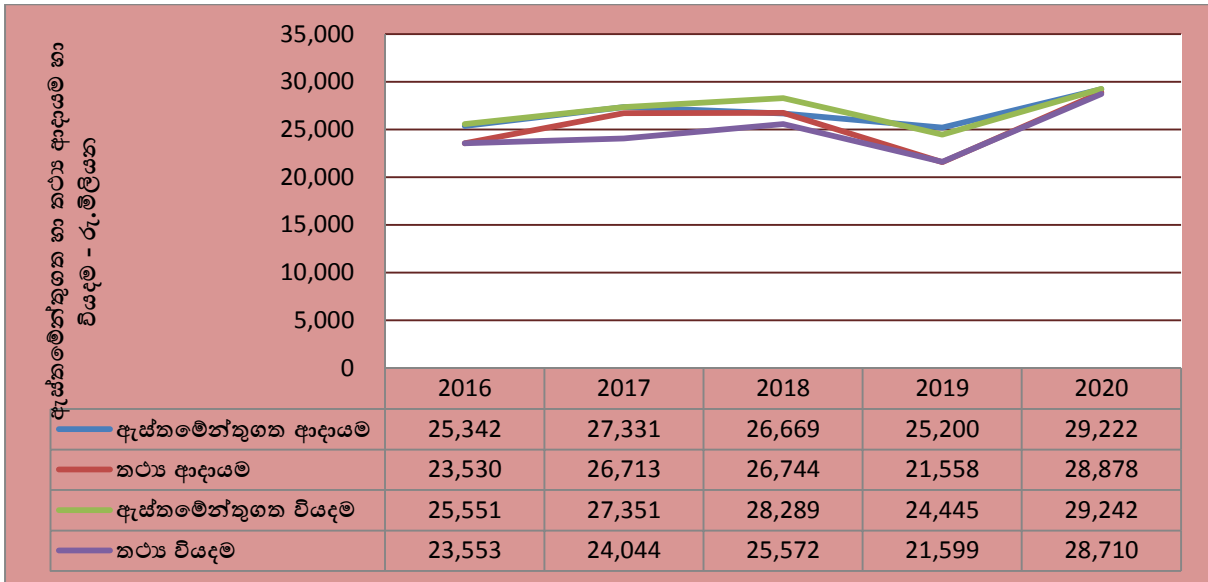

උතුරු පළාත් සභාව

උතුරු පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 27,602 ක් රජයේ ප්‍රදාන මගින්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු. මිලියන 1,620 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 29,222 ක ආදායම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා රු. මිලියන 26,942 ක්ද, මූලධන වියදම් සඳහා රු. මිලියන 2,300ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 29,242 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී රජයේ ප්‍රදානවලින් රු. මිලියන 27,458 ක්ද, අභ්‍යන්තර

මාර්ගවලින් රු. මිලියන 1,420 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 28,878 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම රු.මිලියන 26,628 ක් සහ මූලධන වියදම රු. මිලියන 2,082 ක් වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 28,710ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 4 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 63 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 63 - ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම
මූලාශ්‍රය - උතුරු පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2016-2020

උතුරු පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

අතිකාල දීමනා වැඩිපුර ගෙවීම

යාපනය ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සහ ඉකුත් වර්ෂයේදී නිලධාරීන් 10 දෙනෙකුගේ අතිකාල දීමනාවන්හි සත්‍ය තත්ත්වය තක්සේරු නොකර රු.මිලියන

3.60 ක අතිකාල දීමනා වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

වංචනික ලෙස වැටුප් ලබා ගැනීම

වවුනියා උතුර අධ්‍යාපන කළාපයේ 2013 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ගුරු වැටුප් හා අනෙකුත් දීමනා වශයෙන් රු.මිලියන 22.00ක් වංචනික ලෙස ගෙවා තිබුණි.

නිෂ්කාර්ය/උන උපයෝජිත වත්කම්

උතුරු පළාතේ පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ පරිපාලනයට යටතේ පුනාකරි සහ කරවිවි ප්‍රාදේශීය සභා විසින් රු.මිලියන 25.79 ක් වැය කර ඉදිකරනු ලැබූ පොදු වෙළෙඳපොල 03 ක්, කාබනික පොහොර සැකසීමේ මධ්‍යස්ථානය, උද්‍යාන සහ අනාථාගාරය වර්ෂ 3 ක සිට වර්ෂ 4 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.

වත්කම් කළමනාකරණය

උතුරු පළාත් සභාව විසින් 2011 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 8.50 කට මිලදී ගෙන තිබුණු ඇම්බ්ලිසුලන්ස් රථය කි.මී. 9,000 ක දුර ප්‍රමාණයක් ධාවනය කළ පසු සිදු වූ අනතුරෙන් පසුව කිසිදු අළුත්වැඩියාවක් නොකර 2019 වර්ෂයේදී විධිමත් අධිකාරි බලයකින් තොරව මුලතීවි දිස්ත්‍රික් රෝහලේ වත්කම් ලේඛනවලින් කපාහැර තිබුණි.

කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පුනාකරි සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය අධිකාරිවරයා විසින් 2018 අප්‍රේල් 8 දින රු.මිලියන 9.00 ක් වටිනා වාහනයක් අනුමැතිය රහිතව රාජකාරී නොවන පාර්ශවයක් විසින් රැගෙන ගොස් අනතුරට ලක්වීමෙන් විශාල අලාභහානියක් සිදු වී තිබුණි. ඒ සම්බන්ධව මූලික පරීක්ෂණයක් කර වගකිව යුතු පාර්ශවයන්ට වෝදනා පත්‍රයක් නිකුත් කර තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ඒ සම්බන්ධයෙන් වෙනත් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

පළාත් පාලන ආයතනවලට අයත් ආදායම් ප්‍රේෂණය නොකිරීම

පළාත් සභාව විසින් පළාත් පාලන ආයතන වෙනුවෙන් රැස්කරනු ලබන මුද්දර ගාස්තු සහ උසාවි දඩ මුදල් නියමිත පළාත් පාලන බල ප්‍රදේශයන්හි සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සහ සමාජ සේවාවන් ඉටු කිරීම වෙනුවෙන් එම ආයතන වෙත ලබාදිය යුතුව තිබුණි. උතුරු පළාත් සභාව විසින් එසේ එකතු කළ මුද්දර ගාස්තු රු. මිලියන 82.05 ක් වූ වර්ෂ 2 කට අධික කාලයක් මුළුල්ලේ අදාළ පළාත් පාලන ආයතන වෙත ප්‍රේෂණය නොකර රඳවා ගෙන තිබුණි. අදාළ පළාත් පාලන ආයතන විසින් ඉල්ලීම් නොකිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම ආදායම් පළාත් සභාවේ ආදායමට මාරු කර තිබුණි.

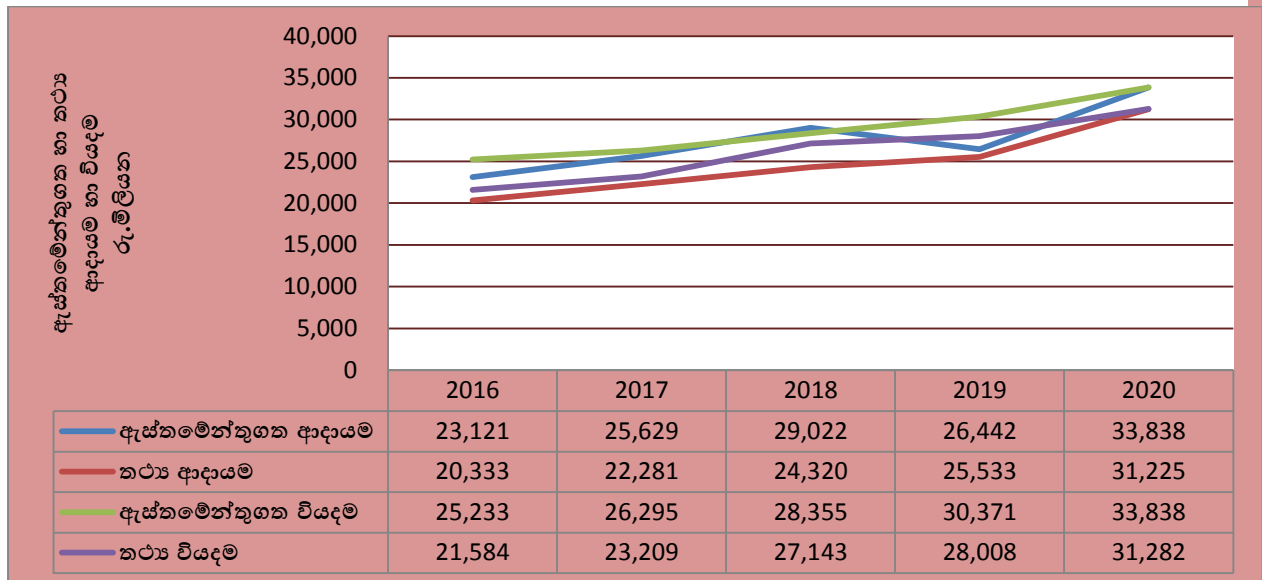
ගුරුවරුන් ස්ථාන මාරු නොකිරීම සහ තනතුරු ස්ථිර නොකිරීම

2007 දෙසැම්බර් 13 දිනැති අංක 20/2007 දරන අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව එකම සේවා ස්ථානයක වර්ෂ 08 ක සේවා කාලයක් සම්පූර්ණ කළ ගුරුවරුන් ස්ථාන මාරු කළ යුතුව තිබුණි. උතුරු පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුවේ කළාප 12 කින් ගුරුවරුන් 490 දෙනෙකු එකම පාසලේ වර්ෂ 8 ක සිට 32 ක පරාසයක කාලයක් මුළුල්ලේ ස්ථානමාරුවීම් නොලබා රාජකාරී ඉටු කර තිබුණි. තවද, වවුනියා දකුණ කළාප කාර්යාලය යටතේ රාජකාරී කරනු ලබන ගුරුවරුන් 21 දෙනෙකුගේ පත්වීම් ස්ථිර කළ යුතු කාල සීමාව වර්ෂ 4 ක සිට වර්ෂ 32 ක් දක්වා පරාසයක කාලයකින් කාලය ඉකුත් වී තිබුණි. උතුරු පළාත් රාජ්‍ය සේවාව සඳහා වූ ආයතන රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ VIII පරිච්ඡේදය ප්‍රකාරව ස්ථිර කිරීමට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ගෙන නොතිබුණි.

නැගෙනහිර පළාත් සභාව

නැගෙනහිර පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 31,448 ක් රජයේ ප්‍රදාන මගින් හා අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 2,390 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 33,838 ක ආදායම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එම ආදායමෙන් රු. මිලියන 31,739 ක් පුනරාවර්තන වියදම් වශයෙන්ද, රු.මිලියන 2,099 ක් මූලධන වියදම් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 33,838 ක් උපයෝජනය කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. ඒ අනුව, 2020 වර්ෂයේදී රජයේ

ප්‍රදාන මගින් රු.මිලියන 29,058 ක්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 2,167 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 31,225 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී පුනරාවර්තන වියදම් රු.මිලියන 29,193 ක් හා මූලධන වියදම් රු.මිලියන 2,089 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 31,282 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ 4කදී පළාත් සභාව විසින් රැස්කළ ආදායම හා උපයෝජනය පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 64 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 64 - ඇස්තමේන්තුගත හා නව්‍ය ආදායම හා වියදම මූලාශ්‍රය - නැගෙනහිර පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

නැගෙනහිර පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ ප්‍රමාණාත්මක හා වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

හිඟහිටි ඉඩම් බදු ආදායම

නැගෙනහිර පළාතේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 09 කට අදාළව රජයේ ඉඩම්වලින්

රු.මිලියන 328.89 ක් වර්ෂ 1 ක සිට වර්ෂ 04 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණි. එම හිඟහිටි බදු ආදායම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට නැගෙනහිර පළාත් ඉඩම් පරිපාලන දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

පුනරුත්ථාපන හා අළුත්වැඩියා කාර්යයන් ඉටු නොකිරීම

හුදකලා හා නුසුදුසු ශ්‍රාම සංවර්ධන වැඩසටහන (IUVDP) හා පළාත් නිෂ්චිත සංවර්ධන ආධාර වැඩසටහන (PSDG) මගින් පුනරුත්ථාපන සහ අළුත්වැඩියා කාර්යයන් 12 ක් ඉටුකිරීම වෙනුවෙන් නැගෙනහිර පළාතේ ප්‍රාදේශීය සහ දෙකකට සහ ප්‍රජා පාදක සංවිධාන 13කට ඒකතුව රු. මිලියන 24.41ක කොන්ත්‍රාත් පිරිනමා තිබුණි. එම කාර්යයන් නිම කිරීමට වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් ගතවී තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් නිම කර නොතිබුණි.

හිඟහිටි ණය ශේෂ

නැගෙනහිර පළාත් සභාවේ දෙපාර්තමේන්තු 07ක රජයේ නිලධාරීන්ට අත්තිකාරම් ගිණුමේ රු.මිලියන 32.6 ක ණය ශේෂ වර්ෂ 05 කට වැඩි කාලයක සිට හිඟහිටව පැවැතියත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ණය ශේෂ අය කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

එකතු කළ අගය මත බදු වැඩිපුර ගෙවීම

කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ගෙවීම් කිරීමේදී ඒකතු කළ අගය මත බදු සියයට 8 ක් බැගින් ගණනය කර එකතුව රු.මිලියන 5.55 ක් ගෙවිය යුතුව තිබුණත්, නැගෙනහිර පළාත් සභාවේ කලාපීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ විසින් එය සියයට 15 බැගින් බැගින් ගණනය කර රු.මිලියන 10.42 ක් ගෙවා තිබුණි. මේ අනුව, 2019 නොවැම්බර් 29 දිනැති අංක 2151/52 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ පල කළ නිවේදනයේ 03 වන වගන්තියට පටහැනිව 2019 දෙසැම්බර් 01 දින සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ රු. මිලියන 4.87ක් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

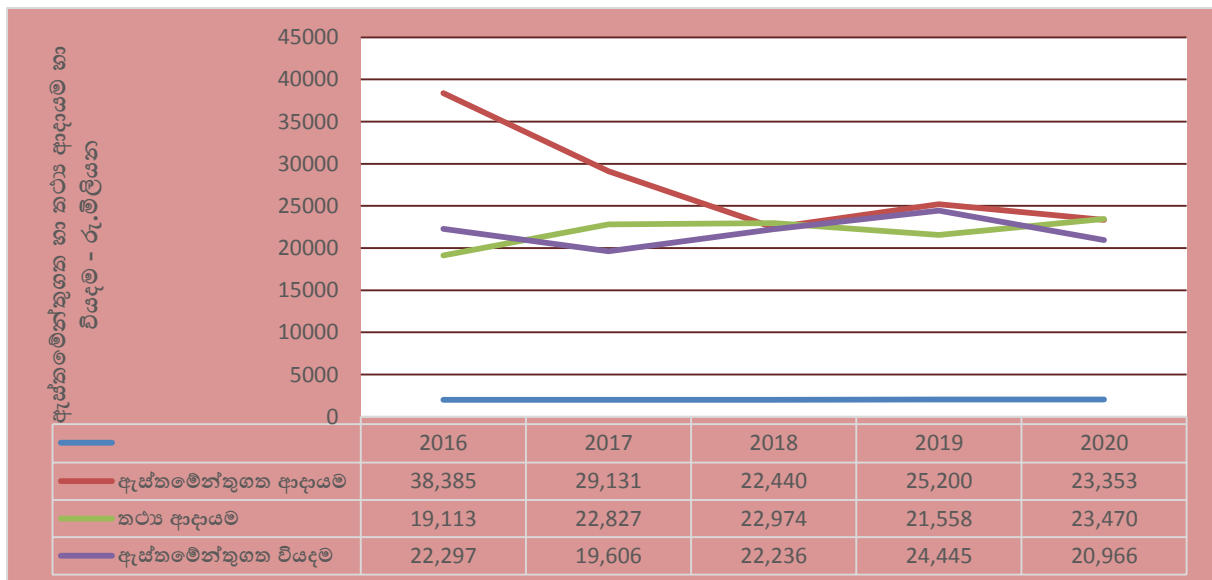
සේවකයින් බඳවා ගැනීමේ පරිපාටි අනුමත කර නොගැනීම

නැගෙනහිර පළාත් සභාව විසින් ප්‍රඥප්ති අනුව ස්ථාපිත කර තිබුණු ආයතන දෙකක කාර්ය මණ්ඩලයේ 34 දෙනෙකුට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සේවක පාරිශ්‍රමික වශයෙන් රු. මිලියන 11 ක් ගෙවා තිබුණි. මෙම ආයතන දෙක ස්ථාපිත කර පිළිවෙලින් වර්ෂ 4 ක් හා 7 ක් ගත වී තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් බඳවා ගැනීමේ පරිපාටිය හා සේවක සංඛ්‍යාව අනුමත කරගෙන නොතිබුණි.

උතුරු මැද පළාත් සභාව

උතුරු මැද පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 20,966 ක් රජයේ ප්‍රදාන මගින් හා අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 2,387.2 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 23,353.2 ක ආදායම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එම ආදායමෙන් රු.මිලියන 19,329 ක් පුනරාවර්තන වියදම් වශයෙන්ද, රු.මිලියන 1,637 ක් මූලධන වියදම් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 20,966 ක් උපයෝජනය කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයේදී රජයේ ප්‍රදාන මගින් රු.මිලියන 20,963.12 ක්ද,

අභ්‍යන්තර මාර්ග මගින් රු.මිලියන 2,506.79 ක්ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 23,469.9 ක ආදායම් රැස් කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී පුනරාවර්තන වියදම් රු.මිලියන 19,329 ක් හා මූලධන වියදම් රු.මිලියන 1,634.12 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 20,963.12 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ 4 කදී පළාත් සභාව විසින් රැස්කල ආදායම හා උපයෝජනය පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 65 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 65 - ඇස්තමේන්තුගත හා තරා ආදායම හා වියදම
මූලාශ්‍රය - උතුරු මැද පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන - 2016 -2020

උතුරු මැද පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද නියැදි විගණනයේදී අනාවරණය වූ වැදගත් නිරීක්ෂණ හා ප්‍රමාණාත්මක විගණන නිරීක්ෂණ සම්පිණ්ඩනය කර පහත දක්වා ඇත.

පළාත් ප්‍රධාන අමාත්‍ය අරමුදල

1992 අංක 5 දරන ප්‍රධාන අමාත්‍ය අරමුදල ප්‍රඥප්තියේ 3(1) වගන්තිය මඟින් අරමුදලේ

පරිපාලනය, කළමනාකරණය සහ ප්‍රාග්ධනය එහි පාලක මණ්ඩලය වෙත පවරා තිබුණි. අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයා සහ විපක්ෂයේ මන්ත්‍රීවරුන් දෙදෙනෙකු ඇතුළු 06 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වූ අතර පළාත් සභාව විසුරුවා හැරීමෙන් පසුව අරමුදල, පවත්වාගෙන යා යුතු ක්‍රමවේදය ප්‍රඥප්තියේ දක්වා නොතිබුණු බැවින් පළාත් සභාව විසුරුවා හරින ලද දින සිට එම අරමුදල අක්‍රීය වී තිබුණි.

පළාත් සංවර්ධන සැලැස්ම

සමාලෝචිත වර්ෂයේ පළාත් සභාව විසින් නව වැඩ යෝජනා හා අවිච්ඡේද වැඩ යෝජනා වශයෙන් යෝජනා 721 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රු.මිලියන 1,651.93 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනවලින් රු. මිලියන 1,634.12 ක් උපයෝජනය කර යෝජනා 651 ක කටයුතු සම්පූර්ණයෙන් නිම කර තිබුණි. එම වැඩ යෝජනාවලින් 25

ක කටයුතු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ආරම්භ කර නොතිබුණු අතර, ඒ සඳහා සලසා තිබුණු රු.මිලියන 318.26 ක ප්‍රතිපාදන උන උපයෝජිතව පැවතුණි. වැඩ යෝජනා 19 ක් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා රු.මිලියන 110.65 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණත්, එම වැඩ යෝජනා වලින් සියයට 50 කට අඩුවෙන් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. වැඩ යෝජනා වල ප්‍රගතිය වගුව 19 හි දැක්වේ.

විස්තරය	නව වැඩ යෝජනා ගණන	අවිච්ඡේද වැඩ යෝජනා ගණන	මුළු වැඩ යෝජනා ගණන	මුළු වැඩවල ඇස්තමේන්තු වටිනාකම රු.මිලියන
සම්පූර්ණයෙන් නිමකළ	197	454	651	1,057.44
50% කට වඩා වැඩියෙන් නිමකළ	14	12	26	165.58
50% කට වඩා අඩුවෙන් නිමකළ	12	07	19	110.65
ආරම්භ කර නොතිබූ	25	-	25	318.26
එකතුව	248	473	721	1,651.93

වගුව 19- වැඩ යෝජනාවල ප්‍රගතිය
මූලාශ්‍රය - ලකුරු මැද පළාත් සභාවේ කාර්යසාධන වාර්තාව

කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

- 2019 සහ 2020 වර්ෂවලදී පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් වාහන 03 ක් අවස්ථා 05 කදී අනතුරුවලට ලක්වීම නිසා එකතුව රු.මිලියන 2.49 ක අලාභයක් සිදු වී තිබුණු බව ප්‍රාරම්භක පරීක්ෂණ වාර්තාවන්වල සඳහන් කර තිබුණි. එම අනතුරුවලින් සිදු වූ අලාභහානිවලට වගකිව යුතු පුද්ගලයන් හඳුනාගෙන අලාභයන් අයකර ගැනීමට හෝ එම අලාභහානි පොත්වලින් කපා හැරීමට හෝ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට තැන්පත් ගිණුම්වල ශේෂයන්ගේ එකතුව රු.මිලියන 454.11 වී තිබුණු අතර එම ශේෂයන් තුළ වර්ෂ 02 කට වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ පැවැති

- රු.මිලියන 186.80 ක තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුවේ පළාත්සභා නිලධාරීන්ට අත්තිකාරම් ගිණුමේ හිඟහිටි ණය ශේෂය රු.මිලියන 22.27 ක් වී තිබුණි. එම හිඟහිටි ණය ශේෂයෙන් මියගිය නිලධාරීන් 22 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු රු.මිලියන 2.9 ක ණය ශේෂ මාස 03 ක සිට වර්ෂ 24 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට හිඟහිටව පැවැත එමින් තිබුණි. එමෙන්ම එම දෙපාර්තමේන්තුවේම විශ්‍රාම ගිය නිලධාරීන් 193 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු රු.මිලියන 16.5 ක හිඟහිටි ණය ශේෂය එම නිලධාරීන් විශ්‍රාම ලබා මාස

03 ක සිට වර්ෂ 17 ක් දක්වා කාල පරාසයක සිට පැවැත එමින් තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම හිඟහිටි ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ තහනම් කර ඇති නිලධාරීන් 20 දෙනෙකුට අදාළ රු.මිලියන 1.79 ක ණය ශේෂය හා සේවය අතහැර ගිය නිලධාරීන් 19 දෙනෙකුට අදාළ රු.මිලියන 1.08 ක ණය ශේෂය ද පැවැතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම හිඟහිටි ණය ශේෂ අයකර කර ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව අපොහොසත් වී තිබුණි.

- 2019 වර්ෂයේ දී ගලෙන්බිඳුණුවැව අධ්‍යාපන කලාපයේ පාසල් 53 ක් වෙත ලබා දී තිබුණු ගුණාත්මක යෙදවුම් සඳහා ලබා දී තිබුණු මුදලින් රු.මිලියන 4.17 ක් ඉතිරිව තිබියදී, 2020 වර්ෂය සඳහාද තවත් රු.මිලියන 13.77 ක් ලබා දී තිබුණි.

උතුරු මැද පළාතේ සංචාරක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රවර්ධනය

උතුරු මැද පළාතේ සංචාරක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රවර්ධනය උදෙසා තාක්ෂණික ප්‍රමිතියෙන් යුතු වාර්තාමය විධියේ වැඩ සටහනක් සකස් කිරීම, ආකර්ශණීය පින්තූර සහිත ප්‍රමිතියෙන් යුතු පොතක් නිර්මාණය කිරීම සහ විධිමත් තොරතුරු සහිත වෙබ් අඩවියක් නිර්මාණය කිරීම වෙනුවෙන් ප්‍රධාන ලේකම් විසින් සැපයුම්කරුවෙකු සමඟ රු.මිලියන 15.79 කට 2016 මාර්තු 23 දින ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. එම කාර්ය ඉටු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අංගයක් වන සංචාරක ආකර්ශනයකින් යුතු වෙබ් අඩවියක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා සැපයුම්කරුට ඇති සුදුසුකම් හා/හෝ මීට ප්‍රථමයෙන් නිර්මාණය කරන ලද වෙබ් අඩවිවල විස්තර හෝ ලබා නොගෙන හා

විවෘත ලංසු කැඳවීමෙන්ද තොරව සැපයුම්කරුව තෝරාගෙන තිබුණි. අවම වශයෙන් මෙම සැපයුම්කරුගේ යැයි දක්වා තිබුණු වෙබ් අඩවියද ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ පවතින බව පරීක්ෂාකර නොතිබුණි.

- ගිවිසුම්ගත මුදලින් රු.මිලියන 12.14 ක් 2016 දෙසැම්බර් 26 දින වන විට ගෙවා තිබුණු නමුත් 2021 මැයි 10 දින වන විටද, සැපයුම්කරු විසින් මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්පූර්ණ කර උතුරු මැද පළාතේ සංචාරක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රවර්ධනය උදෙසා යොදා ගැනීමට හැකිවන පරිදි පළාත් සභාව වෙත භාරදී නොතිබුණි.
- ව්‍යාපෘතිය අවසන් කළ යුතු දිනය දක්වා නොතිබීම, ගිවිසුමේ කොන්දේසි ඉදිරියෙන් දෙපාර්ශවය අත්සන් කර නොතිබීම ඇතුළු විවිධ අඩුපාඩු ගිවිසුමේ පැවතීම නිසා සැපයුම්කරුට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගැනීමටද නොහැකි වී තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනය අඩුපාඩු

- පාසලක ආපනශාලාව හා ගුරු නේවාසිකාගාරයක් ඉදිකිරීම

ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් 2017 හා 2018 යන වර්ෂවලදී අ/කැකිරාව තීරජපනේ මහානාම විද්‍යාලයේ ආපන ශාලාව ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 11.84 ක්ද, ගුරු නේවාසිකාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 8.70 ක් වැය කර තිබුණි. එම ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- උක්ත කොන්ත්‍රාත්තුවේ වැඩ අවසන් කර විධිමත්ව භාරනොදීම හේතුවෙන් වර්ෂ 03කට වඩා වැඩි කාලයක් නිෂ්කාර්යව පැවතුණි. නිෂ්කාර්යව පැවතීම හේතුවෙන් ගුරු නේවාසිකාගාරය තුළට ප්‍රවේශවීමට නොහැකි තරම්

සනච කැලය වැව් කිබීම, ඇතුළත සතුන් ගැවසීම සහ ආපන ශාලාවේ සිවිලිම සඳහා යොදා තිබුණු පළල අඩි 2 හා දිග අඩි 2 ප්‍රමාණයේ සිවිලිම් තහඩු 75 ක් මෙන්ම පිටත සවිකර තිබුණු දිග අඩි 10 අගල් 3 හා පළල අඩි 9 ප්‍රමාණයේ විශාල වීදුරු 04 ක් (Tempered Glass) ගැලවී තිබුණි.

- ආපන ශාලාව ඉදිකිරීමට අදාල ගිවිසුම්ගත ඇස්තමේන්තුවේ වටිනාකම රු.මිලියන 2.77 ක වැඩ අයිතම 32 ක් ක්‍රියාත්මක නොකර ඒ වෙනුවට ගිවිසුම් බලධාරීන් අනුමත නොකළ අතිරේක වැඩ යටතේ අයිතම 13 ක් සඳහා එකතුව රු.මිලියන 5.54 ක් ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව ආපන ශාලාව ඉදිකිරීම සඳහා වූ ගිවිසුම්ගත මුදලට වඩා එකතුව රු.මිලියන 2.52 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. එය මුල් ඇස්තමේන්තුගත වියදමට වඩා සියයට 27 ක වැඩිවීමක් වී තිබුණි.
- 2016 දෙසැම්බර් 02 දින ගුරු නේවාසිකාගාරය ඉදිකිරීමේ කාර්යය සඳහා ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් ගිවිසුම් ගතවී තිබුණු රු.මිලියන 12.18 ක ඇස්තමේන්තුගත වියදමෙන් සියයට 32 ක් වූ එකතුව රු.මිලියන 3.92 ක වැඩ අයිතම 46 ක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.
- පාසලක ක්‍රීඩා පිටිය වටා කාණු පද්ධතියක් ඉදිකිරීම
 ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් රු.මිලියන 13.79 ක් වැය කර ඉදිකර තිබුණු අ/කැකිරාව තිරප්පනේ මහානාම විද්‍යාලයේ ක්‍රීඩාපිටිය වටා

කාණු පද්ධතිය ඉදිකිරීමේදී පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- ක්‍රීඩාපිටිය වටා කාණු පද්ධතිය ඉදිකිරීම සඳහා වන ඇස්තමේන්තුගත කාර්යයන්ට අමතරව රු.මිලියන 1.81 ක් වටිනා අතිරේක වැඩ කොටස් ඉටු කර තිබුණි. ගිවිසුම්ගත කොන්ත්‍රාත්තුවේ ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රු.මිලියන 11.98 ක් වී තිබුණු අතර එම වටිනාකම සියයට 15 කින් ඉක්මවා එම වැඩ කොටස් වෙනුවෙන් විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් ගෙවීම් කර තිබුණි.
- කාණු පද්ධතිය ඉදිකිරීමේදී ක්‍රීඩාපිටියේ ඉහළ දකුණු පස එක් කෙළවරක ස්වාභාවිකව පිහිටි කළුගල උඩට මතුව ඉතිරිවන පරිදි දෙපසින් පමණක් කාණු සකස් කිරීම සිදුකර තිබුණි. ක්‍රීඩා පිටියට ඉහළින් පිහිටි පුද්ගලික ඉඩම්වලින් ගලා එන ජලය ක්‍රීඩාපිටියට එකතු වී ක්‍රීඩාපිටියේ ඇතැම් ස්ථාන මඩ වගුරක්ව පැවතුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් “ලඟම පාසල හොඳම පාසල” වැඩසටහනේ ව්‍යාපෘති ඉංජිනේරුවරයා ලබාදී තිබුණු නිර්දේශද ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. කාණු පද්ධතිය ඉදිකිරීමේදී Shuttering සඳහා රු.මිලියන 2.77 ක් ගෙවා තිබුණු නමුත් කාණු පැති බැම්මල දෙපස විශාල පිපුරුම් හා පිටතට නෙරා තිබුණු කොන්ක්‍රීට් කොටස් දක්නට ලැබුණි. එකී පිපුරුම් හා පිටතට නෙරා තිබුණු කොන්ක්‍රීට් කොටස් සීමෙන්ති ප්ලාස්ටර්

යොදා වසා තිබුණි. බැම්බල පතුලෙන් හා පිපුරුම් ස්ථානවලින් පිටත ජලය කාණුව තුළට කාන්දුවෙමින්ද පැවතුණි.

• ක්‍රීඩා පිටිය වටා වැට හා ගේට්ටුව ඉදිකිරීම

ලෝක බැංකු ව්‍යාපෘති ප්‍රතිපාදන යටතේ රු.මිලියන 4.86 ක ගිවිසුම්ගත වටිනාකමක් මත ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් අ/කැකිරාව තිරස්පතේ මහානාම විද්‍යාලයේ ක්‍රීඩාපිටිය වටා වැට හා ගේට්ටුව ඉදිකිරීම ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- තෝරාගන්නා ලද ලංසුකරු හා අනෙකුත් ලංසුකරුවන් විසින් ඉදිරිපත් කළ ලංසු ලියවිලි එකිනෙකට වෙනස් වැඩ විෂයයන් සඳහා සකස් කර තිබුණි. එකී ලියවිලිවල සඳහන් තොරතුරු විස්තරාත්මකව ඇගයීමට ලක් නොකර ලංසු ලියවිලි වල එකතු වටිනාකම් පමණක් සැලකිල්ලට ගෙන අවම මිලගණන් ඉදිරිපත් කරන ලද ලංසුකරුට කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට නිර්දේශ කර තිබුණි.
- දැල් වැට ඉදිකිරීමේදී Gauge 10 උස 1.52 m ක ප්‍රමාණයේ දැල් (Chain link mesh) වර්ග මීටර් 826.2 ක් සඳහා, වර්ග මීටරයකට රු.767 බැගින් එකතුව රු.633,695 ක් ගෙවා තිබුණි. එසේ වුවත්, තත්ත්ව පාලන සහතිකය අනුව ඒ සඳහා යොදා තිබුණු දැල Gauge 12 ප්‍රමාණයේ බව තහවුරු විය. Gauge 12 දැලෙහි වෙළෙඳපළ මිල Gauge 10 දැලෙහි මිලට වඩා සියයට 40

කින් පමණ අඩුව පැවතුණු බැවින් ඒ සඳහා රු.253,478 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. මෙම දැල ඇස්තමේන්තුගත ගුණත්වයෙන් යුක්ත නොවීම හේතුවෙන් බොහෝ ස්ථානයන්හි දී එය විශාල ලෙස ඉරි හානි වී තිබුණි. ඒ අනුව අනුමත Gauge 10 ප්‍රමාණයේ දැලක් යොදා එම සම්පූර්ණ වැටම නැවත පිලිසකර කළ යුතුව පැවතුණි.

- ක්‍රීඩාංගණය වටා ඇති කාණු පද්ධතියේ අඟල් 06 ක් පමණ පළලින් යුතු පිටත කොන්ක්‍රීට් බැම්ම මත ඉදිකර තිබුණු මෙම වැට සඳහා කොන්ක්‍රීට් යෙදීමේදී එම කාණු පද්ධතියේ පිටත බැම්මේ හරි මැදට GI බට යොදා නොතිබුණු අවස්ථා ගණනාවක් පැවතුණි. ඇතැම් ස්ථාන වල එක් පසෙක GI බටය සහ බැම්මේ පිටත දාරය අතර පරතරය අඟලක පමණ ප්‍රමාණයක්වත් නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් එම කොන්ක්‍රීට් බැම්මේ බට යෙදූ ස්ථානවලින් පුපුරායාම මගින් විශාල දුර ප්‍රමාණයක් සම්පූර්ණ වැටම පිටතට ඇලව පැවතුණි.
- ක්‍රීඩාංගණය වටා දැල් වැට ඉදි කිරීම වෙනුවෙන් 50 m.m. GI බට දිග මීටර 705 ක් (826m / 15m x 12.8m) සඳහා රු.581,625 ක් ගෙවා තිබුණු නමුත් විගණන පරීක්ෂණ අවස්ථාවේදී සම්පූර්ණ වැටෙහි තිබුණු 50 m.m. GI බට ප්‍රමාණය දික් මීටර 675 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව රු.24,750 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

• පාසලක ශ්‍රවණාගාරයක් ඉදිකිරීම

පලුගස්දමන මහා විද්‍යාලයේ ශ්‍රවණාගාරය රු.මිලියන 542.02 කට සැලැසුම් කර ඉදිකිරීම (Design and Build) සඳහා 2017 අප්‍රේල් 05 දින ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු සමඟ ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු අනාවරණය විය.

- උතුරු මැද පළාත් මූල්‍ය රීති 418.2, රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.5.1(අ) මාර්ගෝපදේශය හා 4.1.1 (ඇ) මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව අවශ්‍ය අරමුදල් ප්‍රතිපාදනය කර ඇති බවට ස්ථීර බැඳීමකින් තොරව ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවක් ආරම්භ නොකළ යුතුව තිබුණි. ප්‍රතිපාදන නොමැතිව 2016 සැප්තැම්බර් 23 දින පුවත්පත් දැන්වීම් පලකරමින් මෙම ප්‍රසම්පාදනය ආරම්භ කර තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළව ප්‍රසම්පාදන අවශ්‍යතාවය හෝ ඉල්ලීම, ඒ සඳහා ලබාදුන් අනුමැතිය, ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තා යනාදිය විගණනය වෙත ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.
- අංක 2017/35 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය මගින් පළාත් මූල්‍ය රීති 418.2 හි විධිවිධානවලින් බැහැරවීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. එම අනුමැතිය පදනම් කරගෙන අදියර වශයෙන් ගිවිසුම්ගත වී ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් ලංසුකරුවෙකු වෙත මෙම කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. අදියර

වශයෙන් ඉදිකිරීම් කටයුතු කිරීමට ගිවිසුම්ගත නොවී සම්පූර්ණ ව්‍යාපෘතියම රු.මිලියන 542.02 කට ක්‍රියාත්මක කිරීමට 2017 අප්‍රේල් 05 දින තෝරාගත් ලංසුකරු සමඟ එකවර ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. 2017 අප්‍රේල් 05 දින ගිවිසුම්ගත වී 2017 අප්‍රේල් 28 දින රු.මිලියන 100 ක වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම්ද ගෙවා තිබුණි.

- මෙම ශ්‍රවණාගාරය පාසලෙහි ප්‍රධාන රැස්වීම් ශාලාව ලෙස භාවිතා කිරීමටත්, දැනට ආසන්න පාසල් විසින් රැස්වීම්, නාට්‍ය, සංගීත සංදර්ශන හා නැටුම් සංදර්ශන යනාදිය පැවැත්වීමට වෙනත් රැස්වීම් ශාලා වෙත ගෙවනු ලබන මුදල් මෙම පාසලට උපයා ගැනීමටත් හැකිවීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණු ලෙස සඳහන් ව තිබුණි. එසේ වුවත්, පොළොන්නරුව නගරයෙහි කිලෝමීටර් 03 ක පමණ වපසරිය තුළ ආසන 800 - 4200 ක ධාරිතාවයක් ඇති ශ්‍රවණාගාර 04 ක් පිහිටා තිබීමත්, පලුගස්දමන මහා විද්‍යාලයේ සිසුන් 850 ක් පමණ ඉගෙනුම ලැබීමත් නිසා මෙම විද්‍යාලයට රු.මිලියන 542 ක මුදලක් වියදම් කර 4000 කට අධික ආසන සංඛ්‍යාවක් සහිත ශ්‍රවණාගාරයක් ඉදිකිරීමේ අවශ්‍යතාවය තහවුරු කිරීමට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි ඉදිරිපත් වී නොතිබුණි.
- මහජන සුභසිද්ධිය සඳහා යෙදවීමට හැකිව තිබුණු රු.මිලියන 100 ක් වැයකර අසම්පූර්ණව ඉදිකර ඇති එකී ගොඩනැගිල්ල භාවිතයට ගත නොහැකි වී තිබුණි. ඉන්

මූල්‍යමය පාඩුවක් සිදුවීම, පාරිසරික හා සාමාජීය ගැටළු උද්ගත වීම, කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම් කඩවීම නිසා නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගවලට යොමු වීමට සිදුවීම යනාදියට අඩුපාඩු අනාවරණය වී තිබුණි.

● **ලඟම පාසල හොඳම පාසල ව්‍යාපෘතිය**

– “ලඟම පාසල හොඳම පාසල ව්‍යාපෘතිය” යටතේ නැගම මුස්ලිම් විද්‍යාලයේ බහුකාර්යය ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමට අදාළව කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත රු.මිලියන 7.66 ක් ගෙවිය යුතුව තිබුණත් රු.මිලියන 9.69 ක් ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව රු.මිලියන 2.03 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. ඊට අමතරව එකතු කළ අගය මත බදු වශයෙන් රු.320,731 ක් වැඩිපුර ගණනය කර දෙවන සහ අවසාන බිල්පත් මගින් ගෙවීම් කර තිබුණි.

– “ලඟම පාසල හොඳම පාසල ව්‍යාපෘතිය” යටතේ පලුගස්දමන මහා විද්‍යාලයේ ආපනශාලාව ඉදිකිරීම සඳහා 2017 අගෝස්තු 28 දින රු.මිලියන 10.29 ක් වූ (එකතු කළ අගය මත බදු රහිත) වටිනාකමක් මත ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු සමඟ ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. 2017 අගෝස්තු 31 දින ගිවිසුම් ගත වටිනාකමින් සියයට 30 ක් වූ රු.මිලියන 3.09 ක වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණි. ගිවිසුම ප්‍රකාරව 2017 දෙසැම්බර් 28 දින ඉදිකිරීම් වැඩ සම්පූර්ණ කර භාරදිය යුතුව තිබුණත්, 2021 මැයි 10 දින වන විටද ගොඩනැගිල්ලෙහි ඉදිකිරීම්

කටයුතු ආරම්භ කිරීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේ වුවත්, වර්ෂ 03 කට අධික කාලයක් අදාළ කාර්යයෙහි නොයොදා කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් රඳවාගෙන තිබුණු එකී මුදල අයකර ගැනීම සඳහා අත්තිකාරම් බැඳුම්කරය මුදල් කර ගැනීමට හෝ කටයුතු කර නොතිබුණි.

– “ලඟම පාසල හොඳම පාසල ව්‍යාපෘතිය” යටතේ නල්ලවිවිය ප්‍රාථමික විදුහලෙහි ගොඩනැගිලි 04 ක් අළුත්වැඩියා කිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු සමඟ රු.මිලියන 4.94 කට ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණි. ගුරු නිවාසයයේ හා තවත් එක් ගොඩනැගිල්ලක අලුත්වැඩියා කිරීම ආරම්භ කර අතර මඟ නවතා දමා තිබුණි. එම ගොඩනැගිලි 02 හි අළුත්වැඩියා කටයුතු 2021 මැයි 10 දින වන විටත් නැවත ආරම්භ කර නොතිබුණි. එසේ වුවත්, එකී කොන්ත්‍රාත්කරුට එරෙහිව කිසිදු නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

දඩ මුදල් හා ප්‍රමාද ගාස්තු අයකර නොගැනීම

2016 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ අන්තර් පළාත් මාර්ග සහ පළාත් මාර්ග බලපත්‍ර හිමි බස්රථ වෙනුවෙන් නිකුත් කරන ලද දඩ පත්‍රිකා 62 ක් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 5.37 ක් අයවිය යුතුව තිබුණි. එම දඩ මුදල් සහ ප්‍රමාද ගාස්තු අයකර ගැනීමට මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන සේවා අධිකාරිය විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.

අත්හැර දැමූ ව්‍යාපෘති

- අ/කැකිරාව නිරප්පනේ මහානාම විද්‍යාලයේ තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් හා ප්‍රාථමික ඉගෙනුම් සම්පත් මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීම සඳහා 2017 මාර්තු 13 දින රු.මිලියන 41.45 ක කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමක් මත කොන්ත්‍රාත්කරුවකු සමඟ ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත රු.මිලියන 14.51 ක (එකතු කළ අගය මත බදු සහිතව) වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉදිකිරීම් භූමියේ වලවල් කිහිපයක් (බේස් වලවල්) පමණක් කපා තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරු කිසිදු දැන්වීමකින් තොරව වැඩ අතහැර දමා තිබුණි. කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් 2018 මාර්තු 31 දින දක්වා වලංගු වන පරිදි රු.මිලියන 12.44 ක අත්තිකාරම් ඇපයක් හා රු.මිලියන 2.07 ක කාර්යසාධන අපකරයක් ලබා දී තිබුණත්, එම ඇපකරවල කාලය ඉකුත්වීමට ප්‍රථම කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් කොන්ත්‍රාත්තුව අතහැර තිබුණත්, එම ඇපකර මුදල් කර ගැනීමට අදාළ වගකිව යුතු නිලධාරීන් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- “ලභම පාසල හොඳම පාසල” වැඩසටහන යටතේ ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ අ/කැකිරාව නිරප්පනේ මහානාම විද්‍යාලයේ ක්‍රීඩා ප්‍රේක්ෂකාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 4.54 ක් මත ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. 2017 වර්ෂයේදී කොන්ත්‍රාත්කරු එහි වැඩ ආරම්භ කර එකතුව රු.මිලියන 1.09 ක වැඩ කොටසක් පමණක් නිමකර ව්‍යාපෘතිය අතහැර තිබුණි. වැය කර තිබුණු රු.මිලියන 1.09 ක මුදල නිශ්කාර්ය වියදමක් වී තිබුණි.
- අ/කැකිරාව නිරප්පනේ මහානාම විද්‍යාලයේ ක්‍රීඩාපිටිය සහිත භූමිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රු.මිලියන 5.06 ක වටිනාකමකට 2017 මැයි 15 දින

කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු සමඟ ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. එම කොන්ත්‍රාත්තුව වෙනුවෙන් අවස්ථා 3 කදී එකතුව රු.මිලියන 7.12 ක් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණි. විගණන දිනය වූ 2021 අප්‍රේල් 07 දින වන විටත් ක්‍රීඩාපිටිය වැඩකටයුතු නිම නොකර කොන්ත්‍රාත්තුව අත්හැර තිබුණු අතර පාසලේ දරුවන්ට ක්‍රීඩාකිරීමට තිබුණු අවස්ථාවද වසර 05 කට වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ අහිමි වී තිබුණි. එසේම මෙම ක්‍රීඩාපිටිය තැනීම සඳහා ගෙවා තිබුණු රු.මිලියන 7.12 ක මුදල නිෂ්කාර්ය වියදමක් වී තිබුණි.

නඩත්තු හා අළුත්වැඩියා සිදු නොකිරීම

තඹුත්තේගම හා ගලෙන්බිඳුණුවැව කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලවලට අයත් පාසල්වල පිහිටි ගුරු නිවාසවලින් පිළිවෙලින් වර්ග අඩි 117,373 ක් හා වර්ග අඩි 62,432 ක ප්‍රමාණයක වූ ගුරු නිවාස 135 ක් හා 65 ක් භාවිතයට නුසුදුසු තත්ත්වයේ අළුත්වැඩියා කළ යුතුව පැවැතුණි. හිඟුරක්ගොඩ, කැකිරාව, පොලොන්නරුව දිඹුලාගල කලාප කාර්යාලවලට අයත් එකතුව 567 ක් වූ රජයේ නිවාස අළුත්වැඩියා කළ යුතු මට්ටමකද, හිඟුරක්ගොඩ හා පොලොන්නරුව කලාප කාර්යාලවලට අයත් එකතුව 42 ක් වූ රජයේ නිවාස කඩා ඉවත් කළ යුතු තත්ත්වයකද පැවැතුණි.

වත්කම්වලින් ලැබිය යුතු ආදායම්

කර්මාන්ත සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ විස්කම් පියස ගොඩනැගිල්ලෙහි පවත්වාගෙන යන ප්‍රදර්ශනාගාර කඩ කාමර 22 කින් 2016 වර්ෂයේ සිට අයවිය යුතු එකතුව රු.මිලියන 1.11 ක් වූ කුලී ආදායම් හිඟහිට පැවතුණු අතර එම කඩ කුලී අයකර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

නිෂ්ක්‍රීය / ඌන උපයෝජිත වත්කම්

- පළාත් ක්‍රීඩා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018 හා 2019 වර්ෂවල මිලදී ගත් රු. 661,344 ක් වූ ක්‍රීඩක ගමන් මලු හා සපත්තු තොගයක්ද, 2019 වර්ෂයේ මිලදී ගත් රු.266,785 ක් වටිනා ක්‍රීඩා ඇඳුම් තොගයක්ද, 2018 හා 2019 වර්ෂවල ක්‍රීඩා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දී තිබුණු ටී ෂර්ට් 68 ක්ද, වටිනාකම හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වූ 2018 වර්ෂයේ දී මිලදී ගත් ක්‍රීඩා ඇඳුම්

තොගයක් හා 2015 වර්ෂයේදී මිලදී ගත් ගමන් මලු 14 ක්ද උපයෝජනයට නොගෙන 2021 මැයි 10 දින වන විටද ගබඩාවේ පසෙක ගොඩ ගසා තිබුණි.

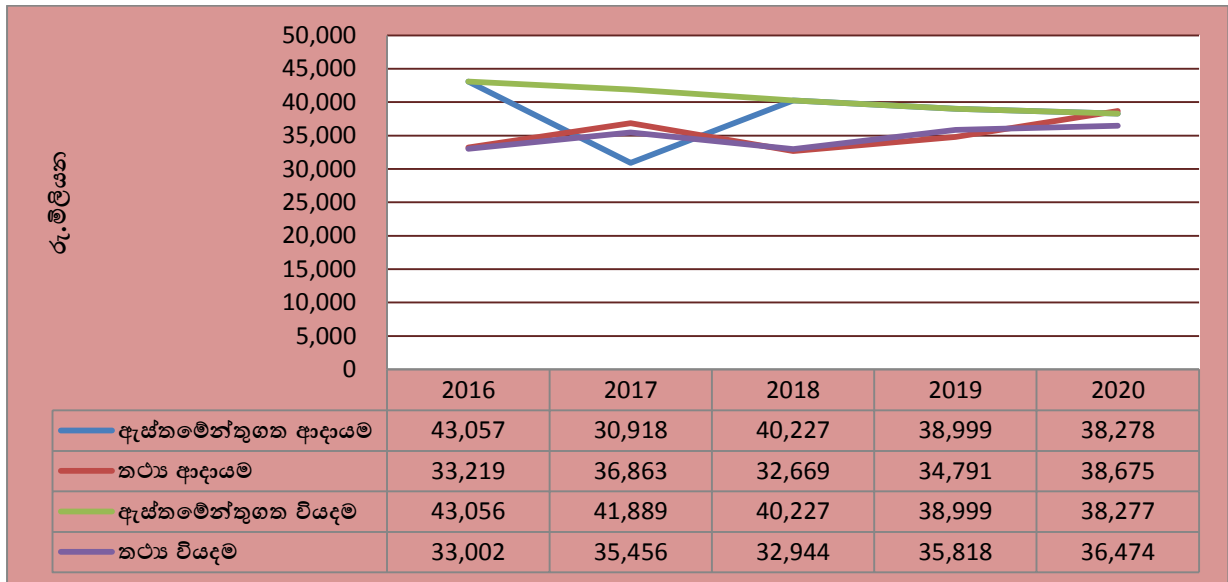
- පළාත් ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් සංචාරක නිවාසය වර්ෂ ගණනාවක සිට සම්පූර්ණ වශයෙන් උපයෝජනය කර නොතිබුණු අතර, බාහිර පාර්ශවයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට නිශ්චිත වැඩ පිළිවෙලක් දෙපාර්තමේන්තුව සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි

වයඹ පළාත් සභාව

වයඹ පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 32,848 ක් රජයේ ප්‍රදාන මඟින්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු.මිලියන 5,430 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 38,278 ක ආදායම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ දී පුනරාවර්තන හා මූලධන වියදම් ලෙස පිළිවෙලින් රු.මිලියන 36,273 ක් හා රු.මිලියන 2,004 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 38,277 ක වියදම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රජයේ ප්‍රදාන මඟින්

රු.මිලියන 32,996 ක් ද අභ්‍යන්තර මාර්ග මඟින් රු.මිලියන 5,679 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 38,675 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම රු.මිලියන 35,433 ක් හා මූලධන වියදම රු.මිලියන 1,041 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 36,474 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තරා ආදායම හා වියදම් පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 66 හි දැක්වේ.

රූප සටහන 66 - වයඹ පළාත් සභාවේ ඇස්තමේන්තුගත හා තරා ආදායම හා වියදම
මූලාශ්‍රය - වයඹ පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2016 -2020

වයඹ පළාත් සභාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ඉටු කළ කාර්යභාරයන් සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණවලදී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

හිඟ ආදායම්

ප්‍රධාන ලේකම් කාර්යාලය, පළාත් ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව සහ ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආදායම් සංකේත

06 කට අදාළව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට අයකර ගත යුතු ආදායම රු.මිලියන 290.8 ක් වී තිබුණි. ඉන් රු.මිලියන 176.3 ක් වර්ෂ 3 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට හිඟ හිටව පැවත එමින් තිබුණි.

බදු ආදායම් නිදහස් කිරීම.

පළාත් ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 1991 වර්ෂයේ සිට 2010 වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ ලිපිගොනු 785 කට

අයත් රු.මිලියන 117.0 ක් වූ හිඟ පිරිවැටුම් බදු, 2011 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ මුද්දර ගාස්තු ගොනු 498 කට අයත් බදු මුදල් හා දඩ මුදල් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 38.0 ක් හා රු.මිලියන 41.6 ක් සහ අතිරේක මුද්දර ගාස්තු රු. මිලියන 79.7 ක් 2016 සිට 2020 දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ නිදහස් කිරීම නිසා පළාත් සභා අරමුදලට රු.මිලියන 276.3 ක් අහිමි වී තිබුණි.

සය මහල් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම.

ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය, වයඹ පළාත් සභාව හා කුරුණෑගල මහා නගර සභාව ඒකාබද්ධව සය මහල් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- වයඹ පළාත් ඉංජිනේරු දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පවතින සුදුසුකම්ලත් ඉංජිනේරු තාක්ෂණයෙන් සපිරි කාර්යමණ්ඩලයක් සිටියදී ඔවුන් ලවා නිර්මාණය සහ ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ හැකියාව තිබියදී, නිර්මාණය සහ ඉදිකිරීමේ (Design & Building) ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය තෝරාගෙන තිබුණි. මෙම ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම පළාත් සභාවේ ප්‍රමුඛ කාර්යයක් බවත්, මේ සඳහා පළාත් ඉංජිනේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සැලසුම් සකස් කරන්නේනම් ඊට දීර්ඝ කාලයක් ගතවන බවත්, එම නිසා නිර්මාණය හා ඉදිකිරීමේ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය තෝරාගෙන තිබුණි. නිර්මාණය හා ඉදිකිරීමේ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය තෝරාගැනීමේ ක්‍රමවේදය වන්නේ ඉදිකිරීම් සුවිසල් හෝ විශාල සංකීර්ණ ඉදිකිරීම් සඳහා පමණක් බැවින් ඉහත කරුණු මත මෙම ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය තෝරාගැනීමේ ප්‍රධාන නිර්ණායකය කෙටි කාලයකින් වැඩ අවසන් කර ගැනීම වන අතර, එය ප්‍රසම්පාදන ක්‍රම

තෝරාගැනීමේ ක්‍රමවේදයෙන් බැහැර නිර්ණායක භාවිතයක් වී තිබුණි.

- ලංසු ඇගයීමේදී රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 7.8.4(ආ) මාර්ගෝපදේශය අනුව ප්‍රමාණවත් නොවන ලංසු සුරක්ෂණ ප්‍රකාශන ආකෘති භාවිතා කිරීම විශාල බැහැරවීමක් ලෙස සලකා ලංසු ඇගයීමට භාජනය නොකළ යුතු වේ. ඉහත දෝෂය තිබියදී ලංසුකරු පළමු අදියරේදීම ප්‍රතික්ෂේප නොකර එම ලංසුකරුට ප්‍රසම්පාදනය ප්‍රදානයට කටයුතු කිරීම සම්බන්ධව විමසුම් කිරීමේදී ඒ පිළිබඳ මතය ප්‍රසම්පාදනය පිළිබඳ උත්තරීතරම ආයතනය වන ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාවෙන් විමසා තිබුණි. ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාවේ මතය වනුයේ, ලංසු සුරක්ෂණය වැරදිවීම විශාල බැහැරවීමක් බවත්, එම නිසා ප්‍රසම්පාදන තීරණය දෝෂ සහගත බවය. එවැනි දෝෂසහගත ප්‍රසම්පාදන ප්‍රදානයක් ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය මඟින් සිදුකර තිබියදී රජයට වඩාත් වාසිදායක වන පරිදි මෙම ගිවිසුම අවලංගු කර නැවත ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳ සොයා බැලීම ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය මඟින් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.
- 2020 සැප්තැම්බර් 10 දින වන විටත් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ලිපි ලේඛන භාරනොදීම මත ICTAD/SBD/04 හි 15.2.C.1 හි ඇතුළත් කොන්ත්‍රාත් කොන්දේසි 8.1 අනුව කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ ලිපිලේඛන භාරදීම හා වැඩ ආරම්භ නොකිරීම යටතේ ගිවිසුම අවලංගු කළ යතු වුවත්, 2020 අගෝස්තු 17 දිනැති අංක NWP/CS/Tender/2019/01 දරන ලිපිය මඟින් වයඹ ඉංජිනේරු දෙපාර්තමේන්තුව කොන්ත්‍රාත්තුව

අවලංගු කිරීමට අදාළ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය වෙත ලිපියක් ඉදිරිපත් කලද, අමාත්‍යාංශය විසින් ඒ සම්බන්ධවද ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

- 2020 සැප්තැම්බර් 03 දිනැති හා අංක 05/2020 දරන ජාතික අයවැය චක්‍රලේඛයේ 4(අ) ඡේදය ප්‍රකාරවද වැඩ ආරම්භ නොකළ ව්‍යාපෘති අත්හිටුවන ලෙසද, ගිවිසුම්වලට එළඹ නමුත් වැඩ ආරම්භ කිරීමට නියමිත ව්‍යාපෘතීන්ද, සමාලෝචනය කිරීමටද කටයුතු කළ යුතු බව දන්වා තිබුණද, මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධව කිසිදු සමාලෝචනයක් මෙම චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකර නොතිබුණි.
- 2019 නොවැම්බර් 06 දින ගිවිසුම්ගත වූ මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2019 නොවැම්බර් 06 දින පළමු අත්තිකාරම එකතු කළ අගය මත බදුද (VAT) සමඟ රු.මිලියන 106.4 ක්ද, II වන අත්තිකාරම ලෙස 2020 දෙසැම්බර් 17 දින එකතු කළ අගය මත බදුද (VAT) සමඟ රු.මිලියන 99.9 කද, අතුරු ගෙවීම් ලෙස 2021 අප්‍රේල් 22 දින එකතු කළ අගය මත බදුද (VAT) සමඟ රු.මිලියන 39.7 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 246.00 ක් විගණන දිනය වූ 2021 අප්‍රේල් 30 දින වනවිට ගෙවා තිබුණි. නමුත් එදින වන විට මෙම ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම්වල ගොඩනැගිල්ලේ මූලික පදනම දැමීමටත් සිදුකර නොතිබුණි.

පළාත් සභාවේ අරමුදල් සහ අධිකාරීවල මූල්‍ය කාර්යසාධනය

වයඹ පළාත් සභාවේ අධිකාරී 09 ක් සහ අරමුදල් 06 ක් ස්ථාපිත කර තිබුණු අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අධිකාරී 05 ක් පමණක් රු.මිලියන 59.5 ක අතිරික්තයක් උපයා තිබුණි. එම ආයතන සඳහා පළාත් සභා ප්‍රදාන රු.මිලියන 22.6 ක් ලබා දී තිබුණි. අනෙකුත් අධිකාරී 04 කින්ම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 31.3 ක ඌනතාවයක් ලබා තිබුණු අතර එම ආයතන සඳහා පළාත් සභා ප්‍රදාන රු.මිලියන 28 ක් ලබා දී තිබුණි. එම අධිකාරීවල පළාත් සභා ප්‍රදාන රහිත මුළු ඌනතාවය රු.මිලියන 59.3 ක් වී තිබුණි. පළාත් සභාවේ ක්‍රියාත්මක කළ අරමුදල් 06 කින් අරමුදල් 02 කින් රු.මිලියන 18.6 ක ඌනතාවයක් ලබා තිබුණු අතර ඉතිරි අරමුදල් 04 කට අදාළව රු.මිලියන 170.1 ක අතිරික්තයක් ලබා ගෙන තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම අරමුදල් සඳහා පළාත් සභා ප්‍රදාන වශයෙන් රු.මිලියන 9.4 ක් ලබා දී තිබුණි.

පළාත් සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම

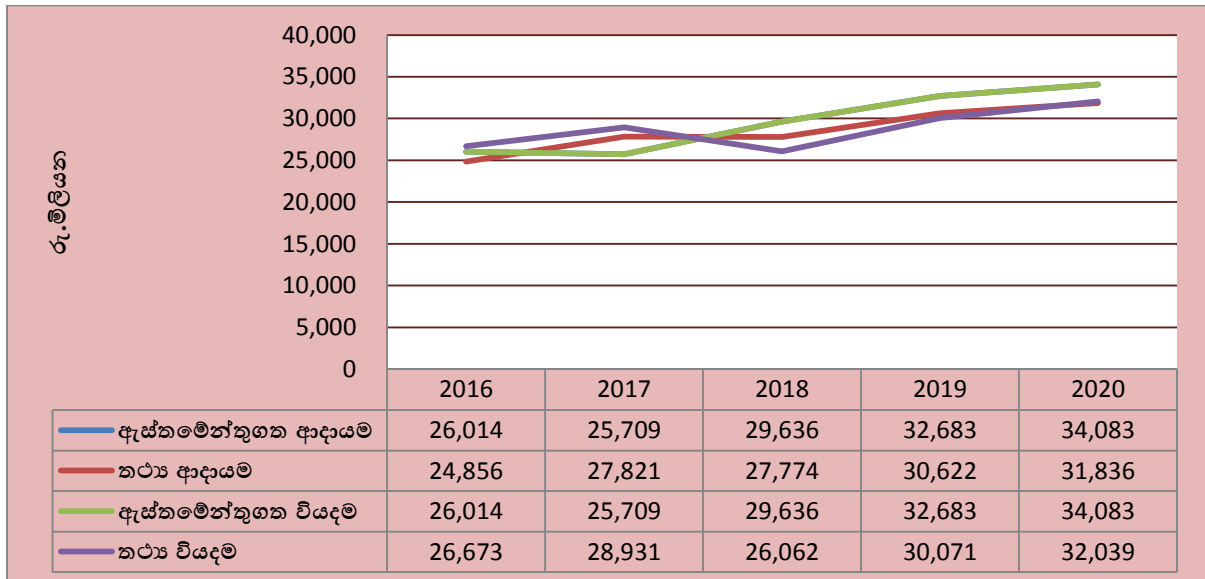
සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම එකතුව රු.මිලියන 113 ක් වූ නව වැඩ යෝජනා 39 ක් හා අවිච්ඡේද වැඩ යෝජනා 18 ක් වශයෙන් මුළු වැඩ යෝජනා 57 ක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම එකතුව රු.මිලියන 57 ක් වූ නව වැඩ යෝජනා 13 ක් හා අවිච්ඡේද වැඩ යෝජනා 02 ක් වශයෙන් මුළු වැඩ යෝජනා 15 ක් නිම කිරීමේ ප්‍රගතිය සියයට 50 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක පැවතුණි.

සබරගමුව පළාත් සභාව

සබරගමුව පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 30,708 ක් රජයේ ප්‍රදාන මණින්ද, අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රු. මිලියන 3,375 ක් ද, වශයෙන් එකතුව රු. මිලියන 34,083 ක ආදායමක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම් වශයෙන් රු.මිලියන 30,370 ක් ද මූලධන වියදම් වශයෙන් රු.මිලියන 3,713 ක් ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 34,083 ක් උපයෝජනය කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයේදී රජයේ ප්‍රදාන මගින් රු.මිලියන 28,889 ක් ද,

අභ්‍යන්තර මාර්ග මගින් රු.මිලියන 2,947 ක් ද, වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 31,836 ක ආදායම් රැස්කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී පුනරාවර්තන වියදම රු. මිලියන 30,047 ක් හා මූලධන වියදම රු.මිලියන 1,992 ක් වශයෙන් රු. මිලියන 32,039 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තථ්‍ය ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ විස්තර රූපසටහන 67 හි දැක්වේ.

රූපසටහන 67 - සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හා ඉකුත් වර්ෂ 4 ක ඇස්තමේන්තුගත හා තථ්‍ය ආදායම හා වියදම මූලාශ්‍රය - සබරගමුව පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන - 2016 - 2020

සබරගමුව පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේ සිදු කරනු ලැබූ විගණනයේ දී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

අරමුදල් උණ උපයෝජනය

1994 අංක 04 දරන සබරගමුව පළාත් සභාවේ ප්‍රඥප්තියේ 06 වන රෙගුලාසිය ප්‍රකාරව අසරණ හා ආබාධිතව සිටින දරුවන්

සඳහා පෝෂණ හා අධ්‍යාපන ආධාර ලබා දීමට අරමුදල කටයුතු කළ යුතුව තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට එම අරමුදලේ රු.මිලියන 77.94 ක මුදල් ශේෂයක් පැවැතුණත්, එදින වන විටත්, අරමුදල විසින් එම රෙගුලාසිය ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

හිඟහිටි ආදායම්

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භයට පැවති හිඟ හිටි ආදායම රු.මිලියන 75.69 ක් වූ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී එම හිඟ ආදායමෙන් රු.මිලියන 14.06 ක් එනම් සියයට 19 ක් පමණක් රැස්කර තිබුණි.

1996 අගෝස්තු 01 දිනැති අංක 96/5 දරන ඉඩම් කොමසාරිස්ගේ චක්‍රලේඛයේ 6.1 ඡේදය ප්‍රකාරව වාර්ෂික ඉඩම් බදු මුදල් යම් වර්ෂයක ජනවාරි 01 දින හෝ ඊට පෙර අයකළ යුතුව තිබුණි. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 17ක 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එකතුව රු.මිලියන 35.43 ක් වූ වාර්ෂික බදු මුදල් සහ එකතුව රු.මිලියන 8.27 ක් වූ දඩ මුදල් යාවත්කාලීනව අයකර ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. එම චක්‍රලේඛයේ 7 (i) ඡේදය ප්‍රකාරව බදු ගෙවීම පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවල ඉඩමේ සන්තකය ආපසු ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි. එසේ ම , උක්ත චක්‍රලේඛයේ 6.11 ඡේදය ප්‍රකාරව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 03 ක හා කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 03 ක 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.මිලියන 7.53 ක් වූ හිඟ හිටි දීර්ඝකාලීන බදු මුදල් සහ දඩ මුදල් යාවත්කාලීනව අයකර ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබා නොගැනීම

- ජයිකා පළාත් මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ පළාත් මාර්ග අමාත්‍යාංශය විසින් රු.මිලියන 29.90 ක් වැය කර මිල දී ගෙන තිබුණු පෙරමුසු කාපටි නිෂ්පාදන යන්ත්‍ර දෙකක් 2015 වර්ෂයේ දී සංවර්ධන නිර්මාණ හා යන්ත්‍රෝපකරණ අධිකාරිය වෙත ලැබී තිබුණි. එම යන්ත්‍ර අපේක්ෂිත අරමුණ වෙනුවෙන් උපයෝජනය කර නොතිබුණු අතර, 2021 අප්‍රේල් 09 දින වන විට මෙම යන්ත්‍ර නිසි ලෙස නඩත්තු

නොකිරීම හේතුවෙන් විනාශ වෙමින් පැවතුණි.

- ළඟම පාසල හොඳම පාසල වැඩසටහන යටතේ මාවනැල්ල හා නිව්තිගල අධ්‍යාපන කලාපවල පාසල් 03 ක එකතුව රු.මිලියන 4.98 ක් වැයකර ඉදිකර තිබූ වැසිකිළි පද්ධතිය ප්‍රයෝජනයට ගැනීමකින් තොරව නිෂ්කාර්යයව පැවතුණි.
- ප්‍රධාන අමාත්‍යාංශය විසින් අත් යන්ත්‍ර මඟින් රෙදි නිෂ්පාදනය පුළුල් කිරීමත් ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ට රැකියා අවස්ථා උත්පාදනය කරදීම අරමුණු කොට ගෙන 2017 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 9.22 ක් වැයකර කැගල්ල පේෂකර්ම ගොඩනැගිල්ලේ ඉහළ මහල ඉදිකර තිබුණි. 2017 දෙසැම්බර් 25 දින එම ගොඩනැගිල්ල සී/ස කැගල්ල පේෂකාර්මිකයින්ගේ සමුපකාර සමිතිය වෙත භාර දී තිබුණද එම ගොඩනැගිල්ල අපේක්ෂිත අරමුණ වෙනුවෙන් භාවිතා කර නොතිබුණි.
- සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය මඟින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණයේ කාර්යක්ෂමතාවය සහ සඵලදායීත්වය ඉහළ නැංවීම අරමුණු කරගත් වෛද්‍ය සැපයීම් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ස්ථාපිත කර තිබුණි. එම තොරතුරු පද්ධතියේ මූලික අදියර යටතේ 2019 වර්ෂය අවසන් වන විට වෛද්‍ය සැපයීම් අංශය විසින් සබරගමුව පළාතේ සෞඛ්‍ය ආයතන 33 ක් සඳහා පරිගණක යන්ත්‍ර 118 ක් හා මුද්‍රණ යන්ත්‍ර 37 ක් ලබා දී තිබුණි. එසේ වුවද, සෞඛ්‍ය ආයතන 24 ක් සඳහා ලබා දී තිබූ පරිගණක යන්ත්‍ර 86 ක් සඳහා උක්ත කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියට

අවශ්‍ය මෘදුකාංග ස්ථාපිත කර නොතිබුණු බැවින් කාර්ය මණ්ඩලයට පුහුණුව ලබා නොදීම නිසා 2021 පෙබරවාරි මාසය වන විටත් එම පරිගණක යන්ත්‍ර අපේක්ෂිත අරමුණු වෙනුවෙන් භාවිතා කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

කොන්ත්‍රාත් කළමනාකරණය

- සබරගමුව පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ගිවිසුම්ගත වටිනාකම රු.මිලියන 20.83 ක් වූ කැ/අඹේපුස්ස මහා විද්‍යාලයේ තාක්ෂණික ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමේ කර්මාන්තය 2017 ඔක්තෝබර් 15 දින වන විට වැඩ අවසන් කළ යුතුව තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් වැඩ අවසන් කර නොතිබුණු අතර,

රු.මිලියන 1.04 ක් වූ කාර්යසාධන ඇපකරය 2019 ඔක්තෝබර් 18 දින වන විට කල් ඉකුත් වී තිබුණි. තවද, රු.මිලියන 6.25 ක් අත්තිකාරම් වශයෙන් ගෙවා තිබුණු අතර ඉන් රු.මිලියන 4.07 ක් පියවා නොතිබුණි. එසේ වුවද, අත්තිකාරම් ඇපකරය ද 2020 මාර්තු 31 දින වන විට කල් ඉකුත්වී තිබුණි.

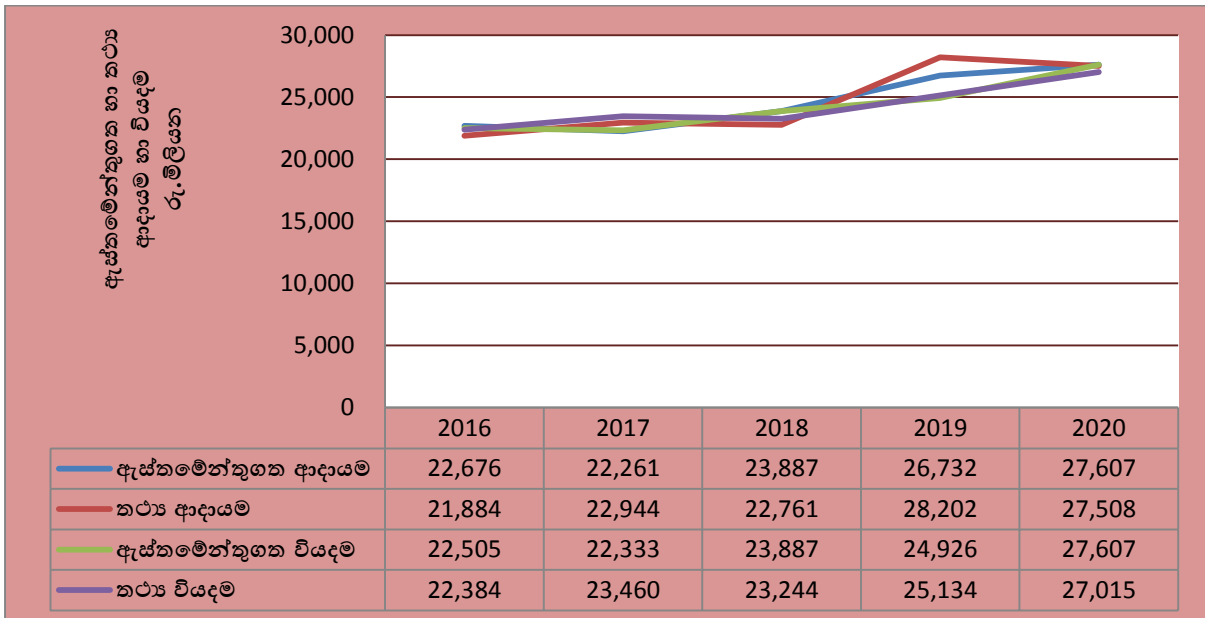
- සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සබරගමුව පළාත් සභා සංකීර්ණය වෙනුවෙන් සුර්ය විදුලි බල ජනක පද්ධතියක් සපයා සවිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 32.78 ක් වැය කර තිබුණි. එම සවිකිරීමට අදාළ උපාංග 02 ක් සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබුණු පිරිවිතරවලින් පිරිවිතර 15 ක් ඇගයීමට භාජනය කර නොතිබුණි.

ලාභ පළාත් සභාව

ලාභ පළාත් සභාව විසින් 2020 වර්ෂය සඳහා එකතුව රු.මිලියන 27,607 ක ආදායමක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එයින් රු.මිලියන 25,290 ක් රජයේ ප්‍රදාන මගින් ලබාගැනීමට හා රු.මිලියන 2,317 ක් අභ්‍යන්තර මාර්ග මගින් රැස්කිරීමටද, ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එසේ රැස්කරන ආදායමෙන් රු.මිලියන 25,665 ක් පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා ද රු.මිලියන 1,942 ක් මූලධන වියදම් සඳහා ද වැය කිරීමට ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රජයේ ප්‍රදාන

මගින් රු.මිලියන 25,471 ක් ලැබී තිබුණු අතර රු.මිලියන 2,037 ක් අභ්‍යන්තර මාර්ග මගින් රැස්කර තිබුණි. එසේ රැස්කළ ආදායමෙන් පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා රු.මිලියන 25,157 ක් හා මූලධන වියදම් සඳහා රු. මිලියන 1,858 ක් වැය කර තිබුණි. ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ හතරක් සමඟ සසඳා රුපසටහන 68 හි දැක්වේ.

රුපසටහන ..... - ඇස්තමේන්තුගත හා තර්ජන ආදායම හා වියදම
මූලාශ්‍රය - ලාභ පළාත් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

ලාභ පළාත් සභාවට අදාළව 2020 වර්ෂයේ සිදු කරනු ලැබූ විගණනයේ දී අනාවරණය වූ වැදගත් විගණන නිරීක්ෂණයන් සම්පිණ්ඩනය කර පහත දැක්වේ.

ආදායම් කළමනාකරණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ අභ්‍යන්තර මාර්ගවලින් රැස්කිරීමට ඇස්තමේන්තු කළ ආදායම රු.මිලියන 1,605 ක් වූ අතර, රැස් කර තිබුණු ආදායම රු.මිලියන 1,423 ක් වී

තිබුණි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආදායම් සංකේත 04 ක සමුච්චිත හිඟ අදායම රු.මිලියන 143.6 ක් වී තිබුණු අතර එය 2020 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායමෙන් සියයට 10ක් වී තිබුණි.

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් වාණිජ පදනමින් බදුකරුවන් 06 දෙනෙකු වෙත දීර්ඝකාලීනව බදුදී තිබුණු ඉඩම්වලින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.මිලියන 22.4 ක බදු ආදායම් හිඟව පැවතුණි. එම

හිඟ අදායම් ලාභ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

ග්‍රාමීය පාලම් ව්‍යාපෘතිය

ග්‍රාමීය පාලම් ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු වෙනුවෙන් රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශ කටයුතු, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය විසින් රු.මිලියන 956.7 ක ප්‍රතිපාදන ලාභ පළාත් සභාව වෙත ලබා දී තිබුණි. ලාභ පළාත් සභාව විසින් එම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ලාභ පළාත් මාර්ග සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව පවරා තිබුණි. පළාත් මාර්ග සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කර තිබුණු අතර, එම ඉදිකිරීම්වලින් එකතුව රු.මිලියන 153 ක් වැය කළ පාලම් 05 ක ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් නියැදියක් විගණනය කළ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ රු.මිලියන 32.8 ක් වැය කර අංක 1125 දරන ගල්කන්දවත්ත පාලම ඉදිකර තිබුණි. බණ්ඩාරවෙල දෙස සිට එම පාලමට සම්බන්ධ වන මාර්ගය දළ බැවුම් සහිතව පැවැතුණි. එම තත්ත්වය කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකර පාලම ඉදිකිරීම නිසා එම මාර්ගයේ වාහන ගමනාගමනය සඳහා පාලම භාවිතා කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ හාලිඇල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ අංක 2243 දරන කුරුකුදේගම-බඳුවත්ත පාලම ඉදිකිරීම සඳහා රු.මිලියන 25.5 ක් වැය කර තිබුණි. එම පාලමට කුරුකුදේගම සිට එන ප්‍රවේශ මාර්ගය සම්බන්ධ කර තිබුණත්, එම මාර්ගය පුළුල් නොකිරීම

නිසා වාහන ගමනාගමනය සඳහා යොදා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

- බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ බල්ලේකෙටුව නාවලගම ග්‍රාමයේ රු.මිලියන 33.4 ක් වැය කර අංක 1843 දරන උඩුතුරේ පිටපොල පාලම ඉදිකර තිබුණි. එම පාලමේ දකුණු පසට වන මාර්ගය පිළිසකර කර ඉදිකර නොතිබීම නිසා වාහන ගමනා ගමනය සඳහා පාලම භාවිතා කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ කුඹල්වෙල ග්‍රාමයේ රු. මිලියන 33.1 ක් වැය කර අංක 1130 දරන හෙට්ටිපොලවත්ත පාලම ඉදිකර තිබුණි. එම පාලමට වම්පස බදුල්ල-බණ්ඩාරවෙල ප්‍රධාන මාර්ගයට පමණක් සම්බන්ධ කර දකුණුපස මාර්ග පහසුකම් නොමැති තේ වත්තකට සම්බන්ධ කර තිබුණි. වාහන ගමනා ගමනයට සුදුසු මාර්ගයක් පාලමට සම්බන්ධ කර ගැනීමට අවකාශයක් නොතිබුණු ස්ථානයක එම පාලම ඉදිකර තිබුණි.
- බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ යහලඅරාව ග්‍රාමයේ රු.මිලියන 28.1 ක් වැය කර අංක 1844 දරන ගල්තැන්නහේන වැලිඅරාව පාලම ඉදිකර තිබුණි. එම පාලමේ දකුණු පස කුඹුරකට සම්බන්ධ කර තිබීම සහ ඒ හේතුවෙන් පාලමට විධිමත්ව ප්‍රවේශ මාර්ගයක් සම්බන්ධ වී නොතිබීම හේතුවෙන් වැය කළ වියදම නිෂ්ඵල වී තිබුණි.

කරම්මඩ වැවේ පිටවාන ඉදිකිරීම

ලාභ පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මොනරාගල දිස්ත්‍රික් ලේකම් වෙත

ලබාදී තිබුණු මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කරගෙන රු.මිලියන 4.9 ක් වැය කර සියඹලාණ්ඩුව කරම්මඩ වැවේ පිටවන ඉදිකර තිබුණි. එම පිටවන නියමිත උසට වඩා අඩු උසකින් ඉදිකිරීම නිසා වැවේ වැසි ජලය ප්‍රමාණවත් පරිදි නොරැඳී බැසයාම නිරීක්ෂණය විය. එම නිසා ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද එම වැවේ වල් බිහිවීම නිසා සිදු කරන ලද වියදම නිෂ්කාර්ය වී තිබුණි.

ව්‍යාපෘති යොජනාව අනුව ගොවි පවුල් 20 කට කුඹුරු අක්කර 50 ක් පමණ වගාකිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වී තිබුණත්, එය ඉටු වී නොතිබුණි. සියඹලාණ්ඩුව කරම්මඩ වැය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පිටවන ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් කොන්ක්‍රීට් සහ මීටර් 7.133 ක් සඳහා රු. මිලියන .013 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.